19. de octe del 1658. hasta abril de 659.

De usucapionib[us] noua et metodica prelectio

A Dno D.r D. Joseph Flo Fernandez Oeretes.

Anno Dni 1658

scripta fuit a D. Ludovico Federigui.

Nova et Methodica Praelectio ad tit. De Usucapionibus, et Usurpationibus

Leg. 12 tabularum, quae appellatur a Cic. [illegible] iuris, divini humanique nihil est exacte [illegible], quam in de usucapione, ut [illegible] Fran. Bald. [illegible] eadem [illegible] de usucapione [illegible] a Iust. in l. 1 C. de usucapione [illegible] et [illegible] interpretatum [illegible] a positoribus, ut [illegible] Matteo [illegible] [illegible] de usufructu cap. 11 pag. 87 cap. 12 pag. 103 et 110 [illegible] quidem clamet [illegible] Rebard. [illegible] suo Triboniano [illegible] alio [illegible] et merito idem [illegible] in prio. d. cap. [illegible] dixerit [illegible] hac p. [illegible] antiquiores plurimum [illegible] [illegible] doctissimi, et clarissimi, ad [illegible] explicandum [illegible] [illegible] subtilibus scholasticis disputationibus [illegible] et academia difficilibus et [illegible] decet [illegible] et [illegible] poeta [illegible] — Sic [illegible] a [illegible]
— [illegible] meum —

Prima Pars de Usucapione, Praescriptione, et Usurpatione in 3 munus explicatur. Ethimologia, et Definitio

Verbum usucapio [illegible] ex duobus [illegible] usu [illegible] capio [illegible]

apud veteres non capio dicebatur. ut dicimus, mortis causa capionem, pignoris

capionem significamus, capere causa mortis, seu causa pignoris. ita

Marius Cato lib. 1. quaestionum apud Angelum lib. 7. [illegible] cap. 10. quin

non nulli apud Osualdum ad Donel. lib. 5 cap. 25 litera [illegible]

cc. de usucapione [illegible] 4. Caldus [illegible] Mela [illegible] disput. de usucap.

et praescript. [illegible] cap. 1. [illegible] quam [illegible] separatio pignoris capionis

et usus capionis: quod pignoris capio [illegible] pignoris [illegible] usucapio

[illegible] unde deducunt male veteres

[illegible] debuerunt animadvertere Angelum in tractatu de usucap. [illegible] de

[illegible] capionis [illegible] status [illegible] ex [illegible]

loco quare dicit [illegible] bonis authoribus [illegible]

illa [illegible] usucapio id est capio [illegible]

usus [illegible] tractatu [illegible] usucapio [illegible] capere [illegible]

modus [illegible] Pap. [illegible]

[illegible] ex [illegible] causis maiores [illegible] 44. § filius familias et

§ ult. [illegible] diuturnum acquirere [illegible] capere [illegible]

non capere [illegible] pretor 23 § [illegible] ex quibus causis maiores [illegible]

[illegible] Paul. [illegible] pretoris § [illegible] dicit capere dominium

[illegible] Cabola [illegible] ult. [illegible] capere [illegible]

capere ex quibus apparet idem esse usucapere [illegible] possessionem [illegible]

temporis [illegible] Duaren. [illegible] et Albericus [illegible]

[illegible] selectarum disput. 22. [illegible]

Usus etenim apud veteres [illegible] authores possessionem significat

[illegible] ex hac vulgari significatione [illegible] habebant

[illegible] bonitarium, appellabant possessores [illegible]

habebant dominium [illegible] quiritarium [illegible] 7. quaest. 15 [illegible]

Pomponius lib. 14. [illegible] significat ibi possessiones appellantur

agri [illegible] publici et privati, qui non [illegible] Brix. lib. 4

[illegible] Accurs. ad ll. 12 tab. capite [illegible]

Ouiard. lib. 1 cap. 3 lit. B., [illegible] Valenzuela [illegible] illustrium tract. 2 q. 2

n. 4; itaque utentes adquisita praelia [illegible] appellataque:

et [illegible] dict. ibid. usum, [illegible] veteres juris q.

ubi prime quos [illegible] Horatius lib. 2. [illegible] dixit, quod

si [illegible] consultis [illegible] usum, idque quandoque rerum dominii

acquiriti per possessionem. Beneque iurum et [illegible]

[illegible] usus quam possessionis, quia [illegible] nisi in

reb. corporalib. l. 3 de acquirenda possessione [illegible]

dict. servitutes, et ceterarum rerum incorporalium l. 1 § ult.

de aqua quotidiana, et aestiva, ut [illegible] Caluans

d. cap. 12. n.º 3. =

N. 3

Deinde capio significat perfectam acquisitionem

ad differentiam verbi accipio, quod denotat acquisitionem imperfectam

illa capere dicitur, qui acquirit, ut perpetuo sibi retineat,

ille vero dicitur accipere qui ita acquirit, ut res ab eo au-

ferri possit l. aliud 71 de V. S., quae [illegible] si-

gnificationem horum verborum [illegible] in l. 140 [illegible] tit.

dicitur capere aliquem intentionem quamvis sit [illegible] acquisi-

tionis, pertinet ad tractatum legis patriae, et similia, ut

quis possit acquirere aliis ex testamento dicitur [illegible] capax

ex persona sua beneficiis [illegible] omnino alii acquiratur

ipse capit, notat [illegible] Rebuffus ad [illegible]

lis, et alii ad l. 140 ex qua significatione verbi capio di-

[illegible] usucapionem [illegible] usucapionem [illegible]

[illegible] plenum et irrevocabile dominium [illegible] in fundamentis

[illegible] tit. 19 § usucapionis, ut in [illegible] demonstra-

[illegible]: =

Sequitur nunc [illegible], et breviter [illegible] definitio

quae extat in l. 3. h. tit., et apud [illegible] d. § usucapionis

et Isidorus lib. 5 originum cap. 25 modestinus ita de

finivit, adiectio dominii per continuationem temporis lege

definita, Ulp. ita adiectio dominii per continuationem posse

ssionis, anni vel biennii, rerum mobilium aut immobilium

bienni, Isidorus sic adiectio dominii per continuationem iustae

possessionis vel vicenii vel alicuius temporis, differentia

quae praecipue est inter has definitiones, habet eiusque rationem Modest.

quippe relatus in genere, vel legem dicit adiunxisse compositionem

vel adeo reduci: quia ipse non meminit anni vel vicenii, quod tempus

hoc ex toto reiecerit nova Iust. constitutione, ut in mobilibus 3. usu

caperentur. in mobilibus vero decennio inter praesentes vel vicennio inter

absentes, l. unica, C. de usucapione transformanda, princ. inst.

de usucapionibus ponitur per verba generalia, ut [illegible]

tempus.= Ulp. vero expressius locutus fuit ad sui seculi morem

quo annus, et biennium ad usucapionem sufficiebat.= Isidorus quo

adicit verba alicuius temporis, ne posset novas constitutiones

et ius Sotorum? diggesto loco.= Rursus quod Ulp. et Isidorus

dicunt adiectionem Modest. appellavit adiectionem, utrumque recte,

ut notat Donellus lib. 5 commentariorum cap. 5, adiectio enim significat

additionem, quae fit a lege, quia legitimo tempore exigit legis

auctoritate et dominium addicitur invita voluntate domini

vel quia dominio bonitario (idest possessione civili, et adquisita

opinione domini) additur plenum perfectumque ius, et dominium

quiritarium, ut dicemus infra n° 23, vel quod hoc genus ac-

quisitionis simile est alluvioni, ut enim acquiritur per allu-

vionem incrementum latens per tacitum transcursum

temporis adquiritur per usucapionem his mo-

dis explicarunt verbum adiectio Don., et Gualdi.

litt. C, et D. ubi proxime Alciat. de usucapione

l. p. q. 2. a prio Bulbius in iuris prudentia lib. 1 tit. 71 nº 2 Richardus ad leges 12 tabularum cap. 26 ac in dicta Rubrica ex num. 8, et multi antiqui a nostro Rich. in Rubrica init. h. tit. nº 2, et in 8 siccitaq. disertis nº 91 inst. de evictionib. et quibus n administrat. = Duarenus, et Cuiacius, qui ex usu emendat Modestinum et reponunt adjectiuo 2 d. l. 3, tam non possunt negare clarius esse hoc verbum 3 alectio, facilius quod desinet explicari tam denoto 2 ubi antiquis italicum usucapio est adquisitio, ut acceptio dominium, quae lecturalis et est 3 fide, acquisitionis hortentius, eleganter, et valde significatiuo ffet q. ime forsitam dicuit hic tme ni 8 fecit eleganter ac in ubi prime =

So nunc restat n leuis scrupulus; usucapio enim n requirit diutinam possessionem, sed etiam titulum aut 2 sua acquirendi eam, et h amplius bonam fidem ex q. acquirentis, saltem in initio possessionis prio init. h. tit.: nisi quem enim usucapere potest nisi rem an. dicto emet, vel alio iusta causa accepit, cum bona fide existimaret se dominum accepisse, q. iure civili statutum e, tradit Iust. 3 d. q. ex decl. 12 tabularum interpretati Theophilus, qui interpretationem nunc eius de titulo, et ipsiolem Gothofredo libr. 2 ad ll. 12 tabularum tit. 13 vers. 2., et eius h Iacobi Gothofredo lib. 3 probationum ad tabulam 6. Ab. autem tabularum iuris civilis, cap. 2 definitionis debuerunt adiici verba, quae exigerent prod. requisita ut ab hac difficultate liberarent Alciatus, ac Duarenus agunt Anal. lib. 2 cap. 3 tit. Franc. facind. Rub. nº 13 statuerunt dicere titulum et bonam fidem esse de substantia usucapionis, 8 etiam plurimis Sargh.

Quo viro iudicio ibi eisdem Franca prio =

Vaticulata, ?. Marius Altiqsii lib. singulari interpretatio-
nib. cp. 21 n°. 5, ac unus tit. de ridiculitatibus ad bonum praeg
praescriptionem. Verum usucapio, ...tanti iuris ... in-
troductio, ut mox dicam, et iure civili introducta sit a suis
conditionibus, et non aliter, dici non potest esse per se utilitatem civium
sine illis subsistere non potest: quam multis dicendum, requi-
sita virtualiter includere iuris praescriptionis, quo ... dist.°
ut notat ... P. Sanz. lib. quintaenatali cp. 4 n°. 6 Petrus
Gimgenius de praescriptionibus cp. cp. 2 n°. 10, et duc ... seqq.
quorumque videri ... d. tit. Et, dicens postremo
loco infert ... n°. 13, quod ... non aliter talis dici ...
... sit: ... ac acquisitam ... , ...
... et ... dubitatio, nec nomen, nec effectum possessionis habet;
deinde mala fides, et iniustus animus usurpandi alienum
... eripiendi possessionem iusta causa ... quae affectat, et exti-
mationem ... aliquis acquirit l. 2 et 4 l. longi ... de
praescriptione 30 vel 40 annorum ... in ... materia verbum
praescriptionis hac dist.° claudit tit. et bonam fidem, quod ... nominis-
me explicat satis expresse Salvianus de usufructu ... n°
n°. 6. Chius ... Melad. ... de usucapionibus ...
n°. 9, et 6. =

Quo iure inducta sit usucapio =

Sequitur ut videam quo iure inducta sit usucapio, utrum
civili Romanorum, an iure gentium ... ... humani, ...
...s ... iuris ... nos aut, ut ... ... dicam ...
... ... acquisitionem ... omnium temporis ... ...
... ... a usucapione ... quae ... requisitis ...
... ... , ... , ... negare
... ... occupatione ... ... de
... acquisitionem ... ... de acquirendo rerum dominio.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] termino possessionis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] possessionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] acquisitio, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] longa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] in eadem [illegible] [illegible]
[illegible] aqua [illegible] [illegible] immunes longa possessione [illegible]
[illegible] apud [illegible] [illegible], et ut [illegible] [illegible] exemplum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] revocavit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] debeat [illegible] [illegible] ab illo iure
tempus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] usucapio, nihilominus
[illegible] tempus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
§ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tempus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] posset [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] (Romani) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] apud [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quadraginta annis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

nostrum, item à [illegible], Plant. [illegible] de potestate
Regia cap. 25 n° 34. Frago. [illegible] de regimine [illegible]
p. [illegible] cap. 7 [illegible] ex n° 26 quaz=
[illegible] n° 28 Valmiseta, sive
[illegible] et [illegible] cap. 7 § 1 [illegible]
[illegible] Solorzano 2 tom. de iure Indi=
arum lib. 3 cap. 3. ex n° 26. [illegible] de petitionibus
3. p. cap. 12 [illegible] de [illegible] loquitur. =

N 7

Quod [illegible]=
[illegible], et requisita accuratam. [illegible] iuris civilis Rom.
[illegible] iuris [illegible] usucapionis ori=
gine [illegible], et [illegible] enu=
merat [illegible] usucapione [illegible] usucapionis inter modos acquirendi
dominii [illegible], et [illegible] institutionum [illegible]
ex [illegible] duodecim
tabularum tempus [illegible] intra [illegible] usucapiendi [illegible]
[illegible] usucapi interdixit [illegible]
usucapionem [illegible] iure Romano [illegible]
[illegible] tabula [illegible]
tabula 6 [illegible] 212, [illegible] magis singularia [illegible]
ut [illegible], ideo [illegible]
[illegible] usucapionem iuris civilis [illegible]
relatis in rub. C. de usucapione [illegible] n° 40 [illegible]
[illegible] 22 [illegible] 1 [illegible] 6, et [illegible]
[illegible] n° 28. [illegible] 1. 10 [illegible] usucapione
[illegible], Solonis, [illegible]
Draconis atheniensium legislatorum, ut [illegible] Reipublicae
Lacedemoniorum [illegible] Pomponio
§ 1. l. 2 [illegible] de origine iuris, an vero [illegible] duabus

tabulis

[illegible]

[illegible] a Romanis [illegible]

[illegible]

[illegible] a Romanis specialiter [illegible]

[illegible] acquisitione [illegible]

[illegible]

N8 [illegible] ut [illegible] qua ratione introducta sit [illegible] usucapio [illegible]

[illegible] publica [illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible] agros, domos [illegible]

[illegible] pore

qua ratione introducta sit usucapio =

[illegible] nunquam [illegible] a [illegible] [illegible] sublimi [illegible]

[illegible] excedere [illegible] et [illegible]

[illegible] et alii [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] 20 n. 3, et adeundus

[illegible] cap. 52, [illegible] latissime [illegible] tom. 3

cap. 3. [illegible] et [illegible] lib. 3 cap. [illegible]

[illegible] reducere potest, [illegible]

[illegible] lib. 3 [illegible]

cap. n. 7, Bald. ad l. [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible]

n. 3.

No 3 — Origo aequitatis naturalis.

[illegible] sit [illegible] aequitate naturali [illegible]

[illegible]

[illegible] aequitatis [illegible]

[illegible] et [illegible] aequi-

tatis [illegible]

[illegible] ac [illegible]

atque ipsa utilitas [illegible] aequi=

[illegible] Aristoteles [illegible] aequi=

tatis [illegible] aequitatis [illegible]

[illegible] aequitas [illegible]

[illegible] bonum et aequum [illegible] dispositionib.

[illegible]

[illegible] aequitatem

[illegible]

[illegible] aequitas [illegible]

[illegible] aequitate [illegible]

[illegible]

ciut

[illegible] n.º 3. [illegible]

[illegible] quæ [illegible]

[illegible] æquitatis [illegible]

[illegible] æquitatis [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] recedere [illegible]

[illegible] hac [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] quæ [illegible]

[illegible] 13 [illegible]

[illegible]

[illegible] 23 [illegible] et [illegible]

[illegible] 25 [illegible]

[illegible] 20 [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] æquitatis [illegible] utilitatis publicæ [illegible]

[illegible] n.º 8 [illegible]

[illegible] =

V.º 20

Proxima superior [illegible]

[illegible] additionem

[illegible] ad [illegible] 1 [illegible]

[illegible] 20 [illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 2 [illegible] =

[illegible] suam [illegible] aequi [illegible] ad Dominum [illegible], et [illegible] Benedictus [illegible] cap. 17 n.º 13 [illegible] spectat ad [illegible] de qua [illegible] loquimur: [illegible] et [illegible] quae [illegible] voluntate domini, et sola [illegible] introducta, ut post [illegible] Petri [illegible] orationibus de praescriptione [illegible] n.º [illegible] deinde [illegible] ut [illegible] alterius iactura fiat [illegible] naturali [illegible] et [illegible] praescriptio [illegible] usucapio, [illegible] auferri: [illegible] usucapio

N.º 22

[illegible] quae [illegible] sic [illegible]. Praecepta [illegible], quaedam sunt universalia, quaedam magis specialia [illegible] generalibus praeceptis [illegible] maioris boni [illegible] iuris [illegible] communia [illegible] primaevo [illegible] nondum [illegible] charitas, [illegible] avaritia, [illegible] et [illegible] quiete [illegible] discordia [illegible]. Multo melior fuit rerum divisio, ut unusquisque [illegible] haberet, et ut [illegible] primaevo rerum statu [illegible] ut [illegible] comparare, [illegible] ut [illegible] universale, et [illegible], post quam divisio bonorum [illegible] fuit [illegible] disquirere, [illegible] semper [illegible] acquisitio, [illegible] ad [illegible] discordias [illegible] acquisitionis specialiori ratione [illegible] derogat [illegible] praecepto

[illegible]

[illegible] resuisita [illegible] et vt [illegible]
[illegible]
[illegible], et magis publicis [illegible]
[illegible] Lacroix [illegible]
[illegible] Vasquez [illegible] q. 52, Cebam [illegible]
[illegible], [illegible] 30 litt. A [illegible]
[illegible] litt. A [illegible] nº 43, [illegible]
[illegible], et relig.

§ 22 [illegible] Equitate [illegible] usucapio, et [illegible]
[illegible], vt [illegible]
[illegible], et si [illegible]
[illegible] humanos [illegible]
[illegible]
[illegible] Regina [illegible]
[illegible], et retinet, [illegible]
[illegible], et [illegible]
[illegible] 3, [illegible], et [illegible]
[illegible] et 3 [illegible]
[illegible] lib. 4 quæst. 5 art. ult. pag. 300 et seqq., [illegible]
[illegible] lib. 2 cap. 6 dubitatione 7, Bocius
[illegible] nº 123, [illegible] Lacroix
moralis lib. 5 quæst. 23 art. [illegible] Borus [illegible] theologiæ
[illegible] 25, Diana [illegible] moralium [illegible]
[illegible], Joannes Sanch. [illegible] nº 17
et [illegible] magis [illegible] art. 25 [illegible]
[illegible] 30
[illegible] D., et [illegible] aliquot theologi [illegible]

§ 23 [illegible]

[illegible] usucapionis [illegible] acquiritur [illegible]

ex iure dominii quod dicitur quiritarium: erat enim civilis modus adquirendi, ut mancipatio etiam iure [illegible] Ulp. in fragm. tit. 19 ap[illegible] [illegible] uxorem, aut mancipientur aut nec mancipi, mancipi dicuntur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] utrumque [illegible] [illegible] [illegible] res mobiles, quae erant in [illegible] dominio [illegible]. Nec mancipi [illegible] praedia [illegible], sive erant stipendiaria sive tributaria principis, quorum dominium quiritarium erat apud populum romanum, et non ut principem [illegible], possessio [illegible] [illegible] corporalem [illegible], sive dominium [illegible]. Item animalia [illegible], aut arte mansueta facta, quae [illegible] in [illegible] quadrupedum sub domini custodia [illegible], ex qua [illegible] [illegible] [illegible], amittuntur et fiunt nullius [illegible] occupantis. [illegible] [illegible] de acquirendo rerum dominio [illegible] de rerum divisione in summarum mancipi [illegible] potestate [illegible] alienari [illegible] fiebat [illegible] potestate accipientis, et res quae non poterant abalienari, [illegible] dominium quiritarium non erat [illegible], ut praedia [illegible], sive [illegible] [illegible], et [illegible], nec mancipi quae [illegible] exposuit [illegible] opusculorum [illegible] [illegible] cum [illegible] erat modus civilis adquirendi dominium quiritarium [illegible] rerum nec mancipi quae [illegible] [illegible] [illegible] stipendiaria et tributaria praedia [illegible], et [illegible] L. unica C. de usucapione transformanda, rerum mobilium nec mancipi [illegible] fuit, ut dictum [illegible], [illegible] [illegible], mancipi non aliter abalienabantur quam [illegible] rerum traditione [illegible] mancipatio [illegible] traditio [illegible] [illegible] [illegible] descripsi, idcirco [illegible] simpliciter tradebantur [illegible] dominium [illegible] Ulp. in fragm. tit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dominio quiritario poterant, et usucapione [illegible] fiebant.

[illegible] dicit [illegible] et [illegible]

[illegible] qui [illegible]

[illegible] donabat, non [illegible]

dominii quiritarium, bonitarium idem [illegible]

[illegible] dominium [illegible] praetor [illegible]

[illegible] quod [illegible]

[illegible] ad [illegible] quiritarium [illegible]

[illegible] continuo possideret [illegible]

[illegible] hereditatis [illegible]

[illegible] usucapionis [illegible]

[illegible] de originibus [illegible]

[illegible] Richardus

39 [illegible] n.° 93. [illegible]

[illegible] cap. 38 =

Illud [illegible]

[illegible] et qui [illegible]

[illegible] accepit [illegible]

[illegible] possideat [illegible] dominium, usucapionem [illegible]

[illegible] traditionem dominus [illegible] nec dominus erat quiritarii

[illegible] dominium [illegible]

[illegible] de acquirendo [illegible] itaque [illegible]

[illegible] transfert dominium, sed causam usuca-

pionis [illegible] de acquirenda [illegible]

43. [illegible] n.° 7 de acquirenda possessione [illegible]

[illegible] et [illegible] traditum accepit, usucapiendo [illegible]

[illegible] traditionibus [illegible]

[illegible] traditionibus [illegible] ad eum qui [illegible]

[illegible] et [illegible] traditionem [illegible]

[illegible] et eo modo ex [illegible] quia [illegible]

[illegible] emptori, [illegible]

[illegible] ex [illegible]

[illegible]

[illegible]

usucapere potuit et [illegible]

[illegible] de damno infecto [illegible]

[illegible] usucapione, [illegible] Divi Hadriani [illegible]

[illegible] Don. et [illegible]

et cum Morlino laudabo [illegible] n. 12; =

Nec [illegible]

[illegible] in [illegible] catalogum [illegible] Vazquez [illegible] n. 52

[illegible] qui [illegible] usucapionem [illegible] dominium [illegible]

[illegible] qui [illegible] usucapiendi [illegible] dominium [illegible]

[illegible] usucapionem [illegible]

[illegible] usucapionem [illegible]

[illegible] dominium [illegible]

[illegible] usucapionem [illegible] dominium [illegible] rerum mobilium; [illegible]

[illegible] dominium rerum immobilium. [illegible] Mich.

[illegible] Cobarruvias [illegible] 3. p. [illegible] n. 3. [illegible]

[illegible] n. 3. [illegible] celeberrimam materiam [illegible]

[illegible] 3. [illegible] veterum

[illegible] qui [illegible] 30 [illegible] annorum, [illegible] dominium [illegible] et dominium [illegible]

[illegible] usucapionem [illegible] immobilium acquirit dominium

[illegible], [illegible] utroque [illegible] =

[illegible] opinionem

[illegible] usucapionem [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] 3 2. in prin. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

animaduertimus [illegible] Enriquez Spinosa [illegible] [illegible]

[illegible] lex mere ciuilis ex multis causis [illegible]

[illegible] et nouo [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ciuilis ex introductione

usucapionis, et [illegible] [illegible] acquisitionis [illegible]

[illegible] [illegible] acquisitionis modis

naturalibus, [illegible] [illegible] [illegible] modi [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] vol. 3. [illegible]

[illegible]: [illegible] [illegible] acquisitione [illegible]

[illegible] ab acquisitione [illegible] [illegible], [illegible]

[illegible] acquisitionis [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] 2. 3 a prin.

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] praescriptionis, [illegible]

[illegible] [illegible], praescriptio [illegible], [illegible]

praescriptio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et

praescriptionibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] exceptione [illegible] [illegible],
[illegible] et l. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formulae actionis, quae
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nis formulae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formulae [illegible]
[illegible] exceptione [illegible] [illegible] multi apud [illegible]
de exceptionibus [illegible], [illegible] in paradiso [illegible] de exceptionib.
et ad [illegible] de praescriptionib. Laudad. [illegible] quotidianarum
[illegible] et differentia 38 [illegible] de praescriptionib.
[illegible]

S. V. 28 Praescriptio [illegible] magis [illegible] [illegible]
[illegible] significat exceptionem temporis quia [illegible]
adversarius [illegible] accipitur [illegible] temporalia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], quae etiam [illegible]
poris [illegible] et [illegible] de emptione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] acquirit, et [illegible]
[illegible] et l. praescriptionib. [illegible] publicis, et
alii multi [illegible] Laudani, et [illegible]
n. 2, n° 2, [illegible] de praescriptionib. [illegible]
ad [illegible] 5 [illegible]

S. V. 2° Expressa [illegible] nominis [illegible]
[illegible] maxima [illegible] [illegible]
[illegible], multas [illegible] temporarias, [illegible]

[illegible]

[illegible]

37 [illegible]

animal [illegible] aut [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Vitalis [illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

fidei [illegible]

[illegible]

[illegible] aut [illegible]

ut [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] Bart. [illegible]

[illegible] nº 29.

N 20. [illegible]

[illegible]

[illegible] auctor

[illegible]

[illegible] [illegible] quarum [illegible]
[illegible] [illegible] summi iudici autem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] disputatione
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nulla [illegible]
[illegible] [illegible] Principio Institutionum de
[illegible] et temporalium actionibus, [illegible] contra
[illegible] [illegible] [illegible] praescriptio. [illegible]
[illegible] temporis. Secundum quod [illegible]
Antoninus Caracalla in lege [illegible]
[illegible] eodem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
nulla qua praescriptione [illegible] [illegible]
Justinianus [illegible] de actione [illegible]
praescriptione, pro fidei commisso compe=
tenti, respondit in lege [illegible] fidei com=
missa [illegible] de legatis secundo. Di=
ocletianus, et Maximianus idem sen=
tiunt de iudicio communi dividundo,
et finium regundorum in L. 3. C. in
quibus causis cessat longi temporis praescrip=
tio, de iudicio familiae herciscundae
[illegible] L. hereditatem 4. C. eodem titulo, lege
hereditatis 7. C. de petitione hereditatis
L. licet 8 de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad vindicandum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fugitivis. [illegible] com=
[illegible] [illegible] ad probandum [illegible] [illegible]

[illegible] et maximarum actionum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

§. 2. [illegible] 30 [illegible]

[illegible] annorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] 30 annorum [illegible] [illegible]

[illegible] 20 annorum [illegible] 29 n. 3.

[illegible] 30 annorum [illegible] [illegible]

[illegible] 30 annorum [illegible] [illegible]

§. 22. Expeditorum [illegible] [illegible]

[illegible] actionum [illegible] 40 [illegible] [illegible]

[illegible] cap. 30 [illegible] 30 et 40 annorum [illegible] cap. 26 [illegible]

[illegible] n. 30; Sylv. [illegible] de praescriptione cap. 1 n. 7, [illegible] addition. cap. 4 litt. A, [illegible]

[illegible] l. 3. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] nomine [illegible] [illegible]

Praescriptio 30 annorum

tu. quia Theodosius 2. et Valentinianus Novellas [illegible]
[illegible] Theodosii [illegible] [illegible] ...
2. C. Theod. [illegible], [illegible] ad [illegible] Theod. mag-
num [illegible] Theodosii iunioris [illegible]
[illegible] Theod. C. de
[illegible] [illegible] [illegible] legis, sicut [illegible]
[illegible] Honorius et Theodosius [illegible]
Diodoro [illegible] [illegible]
C. Theodosiani, [illegible] Theodosius [illegible] Theod.
magnus [illegible] qui imperavit cum Honorio;

N. 23

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Iacobus Sirmondi, et Ioannes Savaro [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] Canonum [illegible]
fuisse Theod. iuniorem, [illegible] Valentini-
anus, [illegible]
[illegible], [illegible] Theodosium [illegible].
Theod. vero 2. [illegible] Valentiniani, [illegible]
appellat. ut [illegible] Theod. iunior. Valentiniani nomine
[illegible] Nov. [illegible] 2. [illegible] in inscriptione, et [illegible]
d. l. 3., et d. l. 4, [illegible] et [illegible] Ra-
venne, [illegible] Theodosii iunioris [illegible]
[illegible], [illegible] Iunior fuit, qui cum Honorio imperavit, ut [illegible],
et ipse Cuiacius fatetur; denique Anianus, auctor [illegible]
[illegible], Secretarius Regis Gotorum Alarici, qui C. Theod. [illegible]
[illegible] quando [illegible], et notis illustravit [illegible]
56, a patre [illegible] Theodosii [illegible] Cuiacius ad Theo-
dosium iuniorem refert, et [illegible] persona Valentiniani accipit,
[illegible] [illegible] hanc [illegible] [illegible]. —

[illegible]

[illegible] Sat. lex. 3. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et dne [illegible]

[illegible]

[illegible] ex autentica [illegible] C. de

praescriptionem longi temporis 20 annorum L. cum notissimis L. si

quis emptionis § in fine, et § 1. C. de praescriptione 30, vel 40 annorum

quia non nititur bona fide praescribentis, Decius consilio arbitrarii

hodie iure alio ex iure canonico ind. [illegible] quod de

hac praescriptione [illegible], ut [illegible] fidaui expertus est attributione

Thucaos arrogat esse, neque dicti praescriptione [illegible]

tis cum mala fide. = iste enim actiones, non sunt introductae sola

iuris potestate; sed acquisitae a partibus ex contractibus, vel damnis

acceptis, quorum satisfactio, ad iustitiam commutativam expectat:

quare nemo censeri potest, ut debitor mala fide, et cum gratia pe=

cati possit alteri tollere actionem quaesitam: non magis quam cum fo=

re fur esset, aut rapina, sciens quod se debere non solvere [illegible]

entia non est, licet tempus praescriptionis, elapsum sit; debuit

enim solvere primum potuit alioquin iniuste detinet, et [illegible]

alienum: nec debet spectare, ut creditor petat, ut cum Armaia

nº 23, et cum, Petrus Bald. ind. L. sicut 3 col. 40 § [illegible]

do indebitum alieno praescribere non potest itaque et Covarruvias

docte et eleganter in [illegible] praetor 2 parte § 1 a nº 4 late Did. Pe=

rez in L. 3 tit. 13 lib. 3. ordinamenti in principio, Parlatorius lib. 1

rerum quotidianarum cap. 1 § 1 nº 14, et differentia dixit nº 3

Bald. cum multis in L. 3 a principio et ex nº 37 et 88, Petrus Greg.

lib. 4 ortinatus cap. 8, [illegible] de praescriptione 2 parte [illegible] pag.

120, solus de utraque praescriptione rerum, et actionum tractat

Lopez lib. 4 de [illegible] q. [illegible] art. 4 [illegible]

notatis

[illegible] codice [illegible] [illegible] [illegible] aliud [illegible] =

Sed [illegible] Paulus [illegible] ubi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nequeunt [illegible] [illegible] Ioannes Sanchez [illegible] n° 59 [illegible] lit. K =

Verum tamen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] prescriptione [illegible] apud Joannem Franciscum [illegible] in tractatu de [illegible] n° 228 et sequen. [illegible] Menoch. lib. 6 prescriptione 33, debet [illegible] partis suae [illegible] presumi, et [illegible] prescriptionem [illegible] n° 200 [illegible] prescriptio [illegible] erat, [illegible] debet [illegible] modo [illegible] Menochius [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Rex [illegible]
[illegible]
[illegible] ut refert ibi D. Perez
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Laudati [illegible]

38

[illegible] Ex quo [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

43

[illegible]

[illegible] n.° 66, et 67, [illegible]

[illegible]

[illegible] 76 [illegible]

[illegible] 54 [illegible]

[illegible] 23 [illegible]

[illegible] 30 [illegible]

Superflue [illegible]

[illegible] 34 [illegible] 33

[illegible]

[illegible] Primo requirebatur [illegible]

[illegible]

inde [illegible] ex [illegible] inviso, et [illegible]

[illegible]

[illegible], nec potuerant adquiri prescriptionem [illegible]

l. ult. § [illegible] 3. [illegible]

[illegible] de [illegible], sic intelligendi [illegible], et [illegible]

[illegible], ac Con. lib. 20 cap. 8 litt. m, Benedictus [illegible]

[illegible] cap. 27 n° 1, notant [illegible] Rubrica

ex n° 16 Calvanus ubi prime [illegible] n° 30 et

qui agunt de requisitis [illegible] praescriptionis [illegible]

N. 36

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... per [illegible] adeo Bonafides [illegible] ... ut [illegible] ... [illegible]

Primo [illegible] ... [illegible] simul [illegible] uel [illegible] ... ut [illegible] tempore [illegible] nihilominus [illegible] post [illegible] aditione induit [illegible] actionem [illegible] uel [illegible] ana, uel uindicationis [illegible] ... [illegible] securitate [illegible], ut [illegible] Bart. [illegible] nitiom [illegible] aditione induit. Ratio est quia actiones [illegible] domino, [illegible] domino primo [illegible] 23 [illegible] actionibus domino uero [illegible], et actionibus ex [illegible] perpetuis [illegible], quae est [illegible] uindicationi, [illegible] et [illegible] aditione est actio [illegible] actionibus. [illegible] induit aditione [illegible] post [illegible] per [illegible], quae [illegible] domino [illegible] erat introducta; donec [illegible] induit, quae [illegible] siue [illegible], siue reales, siue mixtae [illegible] sicut [illegible] 30, [illegible], ut notauit [illegible] Baldus [illegible]

aditione induit

gg nu. = Exhibuerit [illegible] ut bona fide [illegible] dominii [illegible] dominium [illegible] Linares 33 —

Lupitinos [illegible] de [illegible] induti [illegible] quae [illegible] P. Barb.

[illegible] solutio matrimonii, excl. 35 quae [illegible] dixit quod Benedictus [illegible] lib. 2 [illegible] deinde [illegible] dominio [illegible] dari domino [illegible] dominii [illegible] dari [illegible] cuius odio [illegible] actione [illegible] inter deactionib. [illegible]

[illegible] Bramattiorum al. ad. 37 [illegible] ut [illegible] Quarenti [illegible]

[illegible] 32, et [illegible]

[illegible] 32

[illegible] inter [illegible] Dominium [illegible] Sua Causa Liuros 33 [illegible] dominiis [illegible] commodato [illegible] dominium [illegible] quare mutato dominio [illegible] tenere [illegible] dominiis [illegible] 32 [illegible] ut [illegible] Sen. [illegible]

[illegible] 1658 año

L 17

[illegible]

[illegible] ex n.º 180 [illegible]

[illegible] et actionis, [illegible] n.º 22 [illegible] dicti, [illegible] distinua, aut [illegible] creditoris ex solo silentio 30 annorum [illegible] [illegible] apud nos [illegible] 63 [illegible] per 30 annos) [illegible] dubitari [illegible] [illegible] n.º 43 [illegible] n.º 122 [illegible] durent per 30 annos [illegible] hipotecaris nihil [illegible] n.º 34 [illegible]

39 [illegible] [illegible] 79 [illegible] 36 [illegible] 30 annorum [illegible] quadere [illegible]

[illegible]

[illegible] fortiua [illegible]

terat [illegible] reale [illegible]

[illegible]

[illegible] n.° 3 [illegible]

[illegible] praescriptionis [illegible]

[illegible] Hanc uero [illegible]

[illegible]

[illegible] n.° [illegible]

[illegible] praescriptionis [illegible]

[illegible]

[illegible] dominiu [illegible]

[illegible] exceptionis [illegible]

[illegible] praescriptionis [illegible]

[illegible] actio [illegible]

actio realis [illegible] dominio [illegible]

[illegible]

[illegible] 30

praescriptione [illegible]

[illegible] dominiu [illegible]

[illegible] mixta sublata [illegible] praescriptio-

ne [illegible]

[illegible] =

Nec de genere [illegible]

[illegible] n.° 37 [illegible] dominiu praescriptionis [illegible]

[illegible]

dominiu [illegible]

[illegible] habebat [illegible]

[illegible] nullamque habebat actionem [illegible]

[illegible] acquisitionem [illegible]

[illegible] praescriptionis

[illegible]

[illegible] recuperavit [illegible] tit. [illegible] cum multis [illegible]

incongruentia, n° ult. [illegible] de actionib. [illegible]

[illegible] cap. 47, ex n° 26, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] existimavit [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible]
[illegible] adversus [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] liberavit et adversus extraneos omnino
[illegible] in hac parte [illegible] P. Bar[illegible]

N. 43

Unde [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Ex qua doctrina facile explicatur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

N. 44

[illegible] extat in l. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
D. Reg. anno [illegible] 1653

[illegible]

[illegible] Circa ius ex-

[illegible] quotani [illegible] Vigmu-

[illegible]

[illegible]

[illegible] Condemnatio [illegible]

[illegible]

Explicatur [illegible] in [illegible] [illegible] depositiana =

47

[illegible] ... qui si impleto [illegible]

[illegible] tempore [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... pro [illegible]

[illegible]

[illegible] ... in [illegible]

[illegible] =

[illegible] [margin note: [illegible] cap. 27 =]

[illegible] ... infecto, [illegible]

[illegible]

[illegible] ... 27 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... in alienatione [illegible]

[illegible]

alienare [illegible] ... qui [illegible]

[illegible] ... ad

[illegible] 1657

[illegible] et [illegible]

[illegible] n.° 57 [illegible]

[illegible] n.° [illegible]

[illegible] =

Sed interpretes [illegible]

[illegible]

[illegible] n.° 48 [illegible]

[illegible] =

[illegible]

Secunda Pars de Requisitis ad Vocatio-

Nem =

[illegible]

Sectio 1. de bona fide =

N. 2. [illegible]

[illegible] ridiculi etiam [illegible] contra [illegible]
[illegible] dicitur, quod [illegible] omne quod non est ex fide [illegible]
peccatum est, id est, omne quod fit contra conscientiam, et [illegible]
[illegible], quae dicit rationem, ut [illegible]
[illegible] aliud testimonium [illegible] ad [illegible]
[illegible]: nihil mihi conscius sum, sed non [illegible] =
Fides [illegible] accipitur [illegible]
conscientia et [illegible]. omne quod non est ex fide peccatum est [illegible]
[illegible] peccatum infidelitatis, ut [illegible]
[illegible] quasi significatione, ad [illegible] pertinet
[illegible] conscientia peccatum est [illegible]
[illegible] tractatu. Explicat D. Thom. ad [illegible] cap. 14, [illegible], et
[illegible] moralium [illegible] cap. 8 [illegible]
[illegible] tom. [illegible] 2, q. 32 [illegible]
[illegible] moralis theologiae [illegible] art. 8, [illegible]
[illegible] conscientiae [illegible]
[illegible] a [illegible]
[illegible] n. 2, iudicium quoddam [illegible]
[illegible] actus moralis iudicium. [illegible]
definitur a theologis et [illegible], iudicium
[illegible] quid [illegible]

§ 3. [Bonitas?]

Explicatur

[illegible]
[illegible]
[illegible] qui ignoravit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Iuris ignorantia cuique nocet. l. i. ... ff. de iuris et facti ignor. l. 8 et 9. cum alijs de iure et facti ignor. =

Generaliter i8 ... l. ... 15. § ... ff. de damn. infect. ... de acquirend. poss. = cum mala fide possessore capio. = ... magna ... et author huius materiæ lib. 3 ... cap. 10, ... Salcedo in ... tom. 1. ad ... de ... ad ... in cap. uigilanti ... de praescript. ...

[illegible] dirimit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 3. [illegible] 30. [illegible] 23.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 27 [illegible]
[illegible]
[illegible] 30 [illegible]
[illegible] dubia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], qui omni dubio [illegible]
[illegible]
[illegible] divisione [illegible]
[illegible] omne dubium excludit [illegible]
[illegible]
[illegible] 52 [illegible] dubia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 10. [illegible] 21 [illegible]
[illegible] dubium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dubia [illegible]

[illegible]

[illegible] impositione [illegible]
[illegible] et [illegible] indiuisibilem
[illegible]
[illegible]
[illegible] n.º 3. [illegible]
[illegible]
[illegible] Illustrium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] ut [illegible]
[illegible] Si quis dubitet [illegible]
existimet [illegible]
[illegible]
[illegible] n.º 32 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] existimauerit [illegible] impositione
[illegible] imponitur [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

... de restitutione [illegible], fide [illegible] Menoch. [illegible] praesumptione [illegible]
[illegible] bona fides in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Menoch. [illegible] praesu-
ptione 23 [illegible] [illegible] et ideo [illegible] [illegible] particulare, [illegible]
[illegible] fide [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mala fide [illegible],
quod [illegible] [illegible] quoties [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] aliud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] bona fide, et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 30 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] emptor [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] interposita stipulatione dupli,
mala fides est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible], ubi [illegible]
[illegible] [illegible] ex qualitate facti, id est ex circumscriptione, et
fraude [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] intervenire, [illegible] [illegible] praesumptio [illegible]
[illegible], ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] explicatio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mala
fides [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de indiciis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possessor [illegible]
[illegible] ad [illegible] bona fide, [illegible] [illegible] [illegible] opinione
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Menoch. [illegible] praesumptione [illegible] [illegible] Covarrub.
[illegible] [illegible] 2a [illegible] n° 3, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
n° [illegible] [illegible] apud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n° 12, et

[illegible] § diutina 12 inst. h. t.

[illegible]

[illegible]

[illegible] in mala fide [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] lib. 5 cap. 20, et in Tract. tit. [illegible] et sequentib. Ant.

lib. 2. definitione Papiniani [illegible] d. l. cum heres 12. et maia

lib. 3 observationum cap. 1 § 3 ex num. 8. [illegible] d. l. 1. ex num. 21.

ex diverso si defunctus bona fide cœpit possidere quamquis

mala fide nacus ea possessione heres continuat usucapionem

iure civili quia non duplex persona sed una reputatur. l. heres 43.

ff. et § diutina 12. inst. h. t. ubi Pichard. et [illegible] § [illegible]

eodem Bened. Pinel. lib. 2. selectarum cap. 1. num. 17. [illegible] vers.

S. successor particularis sive ex tit. lucrativo sive ex one=

roso non succedit [illegible] mala fide defuncti quamvis non repu

[illegible] et modo [illegible] bonæ fidei [illegible] usucapere potest quamquis

author eius non posset l. quinque § ff. de diuers. et temp. præscrip.

[illegible] nisi velit uti accessione possessionis authoris sui

[illegible] illius mala fide [illegible] cum adminiculo eius uti

debeat

uti debeat l. Pompon. 13 § 1. et ult. ff de don. post quę omnia principia quę apud nos tx in l. 16. tit. 29 partita 3. hodie vero ex auth. ca mala fidei C. de praescript. longi temporis 10 vel 20 annorum si malę fidei possessor alienat non impedit praescriptio ordinaria etiam si bona fide alter accipiat nisi ad versus dominum sciente quam dici pot. mala fide authoris necare ptra aut particulari successori si dominus ignorans sit. Ds sciebat nihil significat nec mala fides alienatis quod est nova possessori nec obstat tx in l. apud celsum § de authoris 27 cum sequentibus usque ad § si quis 29 ff de dolo et mali metus q. except. quo exceptio doli quę pot. opponi donati etiam pot. opponi donatario quia respondendum l. cum tit. in l. nemo § 4 ff. de reg. iur. exceptionem doli opponi ppter dolum authoris successori ex causa lucratiua non impedire usucapionem quia non succedit in vitium illud personale malę fidei quod scientia rei alienę habuit defunctus quę cum defunctus ab eo ad nimius in successorem uniat itaque in usucapiendo nulla est differentia inter successores lucratiuos et onerosos. Ds in exceptione doli differentia versatur sequuntur Oruald. ubi proxime littera h. et Azeuez 26. quem quidem alii sunt Richard. et antiquiores

Num. 8

His suppositis conclusio quę de iure ciuili deducitur similiter est bona fides in usucapiente initio usucapionis requiritur quatus ex prin. institution. h. t. l. si is qui ppt. 15. § 2. ff h. t. l. qui fundum 7. § qui bona fide t. ff. ppt. 396. occurrunt bona fide ad ea quę sunt necessaria circa initium possessionis ut si quis amiserit eam et contra nactus sit debeat in eum venire etiam tempore adeptę iterato possessionis; quia opposit. obstat opponi tx in l. uxoris errore ... possessioni

ff. h. t. § quo n. in initio bona fides [illegible] po

ssessionis [illegible] como=

[illegible] servo [illegible] [illegible]

[illegible] mala fide esset [illegible]

[illegible] cap. 12. [illegible] bo=

na fide [illegible] 2. possessionis [illegible] ex nova

causa adquirit [illegible] partus quia

[illegible] et servus cum liminio

recuperatus [illegible] ex priori [illegible] itaq:

[illegible] regula

[illegible]

De praescript. [illegible] 10 vel 20 annorum

[illegible] circa [illegible]

[illegible] regulariter traditionis initium [illegible]

[illegible] bona fide [illegible]

[illegible] l. ff. de adquirendo rerum dominio l. 2.

§ prin. [illegible] quare [illegible] tam in [illegible]

emptionis et venditionis [illegible] optima fide

[illegible] et tradit. [illegible]

requiritur. [illegible] scilicet et tradi=

tioni adsit bona fides [illegible] d. l. 48. d. l. 2.

l. si existimans [illegible] § [illegible] h. t. nec obstat [illegible]

[illegible] 10. § prin. ff. h. t. § quo ex Sabini [illegible]

[illegible] docemus [illegible] emptionis et venditionis

initium traditionis ad bonam fidem esse [illegible] quia

respondetur [illegible] ut [illegible]

[illegible] traditionis [illegible] bona fide [illegible]

[illegible] bona fide requiri [illegible]

[illegible] 10. et post [illegible] 10. [illegible]

questionem ad eam cum l. 44. § et ibi per Cujacium et Paulum ad eum cum l. 17. §. ubi late Duarenus de usucapionibus cap. 4. pro emptore Fachinaeus lib. 2. illustr. controversiarum cap. 4. ex num. 17. quod apparet ex iur. civili usucapionem non interrumpi, licet mala fides superveniat sive vera sit mala fides, quae contingit quando rem alienam sciverit possessor, sive ea quae contingit per denunciationem, interpellationem et litis contestationem, neque enim haec usucapionem impedit l. si post acceptum ff. de rei vindicat. l. penult. ff. eod. tit. ita docent ultra authores supra citatos Duarenus ad hunc tit. cap. 2. Donell. et Osualdus lib. 5. cap. 27. Cenanus lib. 3. commentariorum cap. 13. et Pinel. in authentica nisi triennale C. de bonis maternis ex num. 12. et Barb. in rubr. C. de praescript. 30. vel 40. annorum a princ. Sarmiento lib. 2. selectarum cap. 20. Fachinaeus lib. 1. controversiarum cap. 64. citat in l. 1. C. de usucap. pro empt. et alii quamplures multi apud Barbosam in pull. de praescriptionibus.

Ex quo sustineri non potest sententia Donelli d. cap. 17. existimantis in rebus mobilibus etiam de iure civili bonam fidem continuam tempus usucapionis requiri, quae opinio aperte convincitur in l. 2. § in summa ff. pro emptore. et aliis textibus supra relatis, quod ea expressione colligitur; ibi, verum non video et non videtur bonam fidem ab initio exigi ergo frustra ubi lex non distinguit nos distinguere volumus. De doctrina textus in l. de quo ff. de publiciana neque ratio Donelli ut ita adigat cum distinctionem ad mirum dicebat Donellus similiter quis scivit rem mobilem alienam esse et eam divisit suum committere unde eius usucapionem prohiberi iam quam furtivam haec doctrina falsa est quia non aliter fit furtiva quam si sciens alienam

30

[illegible] ait in § [illegible] 3. [illegible]

[illegible]

[illegible] Adrianus [illegible]

[illegible] c. Adrianus, [illegible] ex quo

[illegible]

[illegible] de [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible] 23 [illegible] ita [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] pertinuit. =

[illegible] quo [illegible] emisse [illegible] bona fide [illegible] emisse, apud bonae fidei possessorem [illegible] parte [illegible] aestimare [illegible] concedere [illegible]

[illegible]

~~[illegible]~~

[illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible] quale

[illegible]

[illegible]

[illegible] ad

[illegible]

[illegible] aestimatione [illegible] de

[illegible] homine [illegible] de

quo dicemus infra sec. 2 [illegible] aestimatione [illegible]

[illegible] bona fide [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 29. 18.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] n. 28 [illegible]

[illegible] n. 122.

n. 22 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1419 [illegible]

[illegible]

[illegible] antiquiora, et [illegible] ... n. 11. [illegible] ... [illegible] et [illegible] ... Ciuald. ad Con. [illegible] ... 226, et [illegible] alij ... ab [illegible] Barb. [illegible] et ab Doctore [illegible] Granat. ... iur. Pontif. [illegible] ut [illegible] ... animarum [illegible] ... sit, si debit [illegible] ... et [illegible] ... in iustitia [illegible] ... et [illegible] illud ... videre, [illegible] ... et iniusta [illegible] ... [illegible] ... non potuit renunciationem [illegible] ... Rom. [illegible] et ... [illegible] ... [illegible] ... iur. [illegible] ... Sed solummodo requiritur bona fides [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] Barb. [illegible] ... n. 30, [illegible] ... n. 37 [illegible] volumine 2, [illegible] ... lit. A, Barb. [illegible] n. 5, et [illegible] ... defendere velit Ciuald. [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ...

[illegible] placuit ... [illegible]

pote

[illegible] cui par malitia, [illegible] ... Sicut Tab. [illegible] [illegible] 23. art. [illegible] [illegible] [illegible] usucapionis [illegible], n.° 226, et seq. [illegible] [illegible] n.° 4, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n.° 16. =

SESSIO 2.a De titulo, qui requiritur ad usucapionem. =

acquisitio, et divisio [illegible]

N.° 14 Secundo ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad usucapionem, tam bona fides requiritur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

immobili l. 7. de acquirenda possessione, quemadmodum inst. [illegible] dicitur, l. nullo 24 C. de rei vindicatione [illegible], cuius in causa [illegible] [illegible] [illegible] l. ult. [illegible] operae pretium est explicare, quid sit titulus, et [illegible] titulus dicitur [illegible] [illegible] [illegible] Hercules, itaque [illegible] militis, [illegible] titulus [illegible] [illegible], ut tradit [illegible] Roma, et [illegible] [illegible] [illegible] ex iusta causa qui veluti emptionis, vel permutationis, [illegible] quasi iure [illegible], et [illegible] munitur = Dicitur hic titulus causa, quae est [illegible] [illegible], quia interrogatus [illegible], cur [illegible] respondet, quia emi, donatum accepi, et [illegible], qui in [illegible] causa non possidet, [illegible], et interrogatus, cur possideat, respondet, quia possideo, l. [illegible] 13 § 1 ff. de [illegible] hereditatis. [illegible], [illegible] alii [illegible], alii temporales, [illegible] temporalis [illegible] ad tempus possidemus, veluti [illegible] [illegible] pignoris [illegible] [illegible], quae neque ad translationem dominii, neque ad [illegible] usucapionem sufficiunt, [illegible] nemo ex his [illegible] [illegible], ut [illegible], [illegible] [illegible] 13 [illegible] [illegible], [illegible] 22 § [illegible] ff. de [illegible] [illegible]. l. pignoris 13 [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], l. 2 C. de [illegible] 30, l. 1 C. [illegible] [illegible] l. [illegible] [illegible] C. [illegible] 30; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ut perpetuo [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et tituli perpetui causa est, [illegible] [illegible] [illegible] habeat, [illegible] et [illegible], si [illegible] habeat, qui [illegible] [illegible] [illegible] l. [illegible] ff. de [illegible] emptionis.

[illegible] [illegible]

Titulus [illegible] ad usucapionem necessarius est [illegible] [illegible], quae [illegible] [illegible] [illegible] introduxit, et [illegible], ut [illegible] [illegible], et [illegible] Theophilus, [illegible], l. [illegible] 26 ff. [illegible] l. nullo 24 C. de rei vindicatione, [illegible] [illegible] de acquirenda possessione, l.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] creditore [illegible]

ff. h. t. petit etiam pro herede dicendum, quod nemo usucapere pot-

[erit] nisi qui heres institui possit et [illegible] factionem habeat l. ult.

ff. pro herede. Verum cum hereditas iure delata sit et testator

iam sit mortuus quaeritur cum non sit hereditas neque titulus

l. 1. ff. eodem tit. quo illa [illegible] refert difficultas quo

modo titulus pro herede habilis esse possit ad usucapiendum

cum heres usucapere non possit quod defunctus non potuit usucapere

ut in specie probat [illegible] l. 1. C. de usucap. pro herede et [illegible]

pra. num. 7. [illegible] tamen quando res in hereditate solere quaeri in

[illegible] hereditarias quae re vera hereditarie non [illegible] et nihilominus

tamen manent in cumulo bonorum neque eas definitur possidere

ut mala fides vel signatura rei alienae ad heredem descendere

possit at tunc ipse heres [illegible] usucapionem [illegible]

quae hereditario et hoc in casu tit. pro herede l. 3. ff. eodem tit.

Donel. lib. 5. comentar. iur. civ. cap. 14. et Petr. Greg. lib. 40. [illegible]

cap. 12. ceterum si defunctus eas possedit [illegible] aliter

vel civiliter aut [illegible] usucapio [illegible] defuncti iure

accessionis successionisque aut non poterit [illegible]

contracta ut dixi [illegible] num. 7. [illegible] ut si res commodata [illegible]

depositum vel locatum defuncto ab herede et quemvis tercio usucapere non potest nisi in bona fide extraneo vendat et causam usucapiendi prestet l. pot. 36. ff. et §. aliquando insti. tit.

Sed controvertitur inter viros authores utrum sui heredes existentes pro herede usucapere possint negant Accursius et ferequis [illegible] in l. 2. C. de usucap. pro herede et in l. § ult. ff. eod. tit. et Cobar. d. 2. part. §. 5. num. 3. [illegible] lib. 5 variarum cap. 14. [illegible] Osualdus ubi s. affirmant Cumanus in d. l. 2 § ult. Vigliuis in § sui insti. de hered. qualit. et differentia Forcatulus dialogo 36. num. 5 et Conanus lib. 10. comentariorum cap. 5. [illegible] in d. l. 2. § ult. Arias Pinelo. 2. part. rubricae C. de bonis maternis ex num. 38. quibus etiam videtur assentiri Osualdus ubi proxime et Treutlerus d. disput. 22. thesi 5. lit. h. [illegible] suis heredibus non datur successio [illegible] continuatio dominii in [illegible] 14. ff de liberis et posthumis [illegible] deducunt neque esse hereditatem neque titulum = [illegible] quasi diversis [illegible] in d. l. 2. C. de usucap. pro herede [illegible] d. l. 2, § ult. ff eod. [illegible] asertores [illegible] fundamentis [illegible] successio inter patrem et filium datur tamquam hereditatis ius et quidem fortius neque extraneus [illegible] filium potest privare iure heredis quare suus heres dicitur non minus quam extraneus ut constat ex § sui autem insti. de hered. qualit. et differentia [illegible]

[illegible]

Pullatus parvo [illegible]

[illegible]

[illegible] 33. [illegible]

[illegible]

[illegible] 29. [illegible] quoniam [illegible]

[illegible] vicario [illegible], [illegible] qui [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] traditione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] errore [illegible]

[illegible] ex dote, et traditione [illegible] [illegible]

aut alio quocumque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] causa erroris, [illegible] [illegible] errore [illegible]

[illegible] traditione [illegible] [illegible]

[illegible] existimare [illegible] [illegible] Exemplis magis res illustra=

[illegible], [illegible] dote [illegible] [illegible], nisi ex causa dotis

[illegible] tradita sit, et matrimonium [illegible] sit [illegible] dote

[illegible] matrimonium [illegible] [illegible]

[illegible] tamen [illegible] matrimonij [illegible] [illegible] causa [illegible]

[illegible], [illegible] existit [illegible] [illegible]

[illegible] dotem [illegible] [illegible]

[illegible] itaque si matrimonium celebratum [illegible]

[illegible] ignorantia, et [illegible] nec titulus [illegible] dotis, nec titulus [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ab externo [illegible]

[illegible] matrimonium [illegible], [illegible]

[illegible] causa erroris, et ideo sit [illegible]

[illegible] dote [illegible] existimatio [illegible]

[illegible] [illegible] existit [illegible]

[illegible] similiter sit [illegible] [illegible] dotem [illegible]

[illegible] dote, neque existit [illegible], [illegible] existimatio [illegible] dotalium

[illegible] [illegible] matrimonium [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De [illegible] et [illegible]

rem, et bona fide recepit ... ex [illegible] ...

... [illegible] usucapere, nisi ... legatum sit ... ab

alio herede, si alienam ... extraneo ... [illegible]

... nec valet ... [illegible] ...

... [illegible] ... legatum ... in ...

... [illegible] ... testator ...

testator vivat et heres existimans ... [illegible] ... tradiderit ...

... usucapio pro suo locum habet ... [illegible] ...

... qui tradidit ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... generali ... [illegible] ...

... [illegible] ... L. ... [illegible] ...

N. 20
Possessio intit. pro derelicto et pro emptore

Et tertio pro derelicto ... [illegible] ...

... [illegible] ... usucapi ... [illegible] ...

... [illegible] ... l. ... l. nemo ... l. ...

... pro derelicto ... [illegible] ... usucapi

pro derelicto ... derelicta ... pro derelicto

falso existimet ... [illegible] ... usucapio ... [illegible] ...

merces ex navi iactatas ... [illegible] ...

... existimet derelictum ... usucapere ... [illegible] ...

... derelicta ... [illegible] ...

pro suo in emptione, et ... [illegible] ...

... [illegible] ... debet

... [illegible] ...

... [illegible] ... l. 2. ... pro emptore ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... emptionis ... [illegible] ...

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] co. 15 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] maior [illegible] erroris [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] erroris causa, [illegible] traditione [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] errore [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] causa [illegible] traditionis [illegible] [illegible] habere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nullus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... vocatione ... [illegible]

... [illegible] ... titulus ... [illegible]

... [illegible] ... possessore ... [illegible]

... [illegible] ... ex ... [illegible]

... [illegible] ... vocatione ... [illegible]

... [illegible]

Errans in iniquorum circa titulum [illegible]

... [illegible] ... ex n. 13 ... [illegible] ... 2. 1. ...

... [illegible] ... ex iusto errore causatus ... [illegible]

... [illegible] ... vocatione nec titulum ... [illegible]

... [illegible] ... ex ... [illegible]

... [illegible] ... n. 12 ... [illegible]

... [illegible] ... titulus error ...

... [illegible] ... titulus ... sufficere ad usucapionem

... [illegible]

... [illegible] ... sufficere ad usucapionem ... [illegible]

... [illegible] ... Bald. ... [illegible]

... [illegible] ... ex ... [illegible]

n.° 35, et seq. ... [illegible] ... titulum ... ex iusta causa ...

... [illegible] ... titulum ...

... [illegible] ... titulus ... ex iusto errore ...

... [illegible] ... titulus coloratus ... [illegible]

causati ... [illegible] ... titulus ... veluti

... [illegible] ... beneficium ... [illegible]

et ... [illegible] ... bona fide ... [illegible]

errore ... [illegible] ... titulus ... [illegible]

... [illegible] ... n.° 292, ... [illegible]

... [illegible] ... 265, et ... [illegible] ... n.° 15 ...

... [illegible]

[illegible] cap. [illegible] 500, [illegible]
[illegible] n° 37 =

N° 23. [illegible]
[illegible] 39, [illegible] praescriptione [illegible]
et [illegible] praescriptione [illegible]
[illegible] adversarij [illegible] =

N° 25. Succedit [illegible]

Tituli praesumptio

[illegible] praesumptio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
adiudicationis [illegible]
[illegible]
[illegible] de reiudicatione; et melius
[illegible] n° 20. [illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] 36. [illegible] 13. [illegible]
praescriptionib. [illegible] n° 52., [illegible]
[illegible] de haereditate [illegible] n° 25, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] praesumptio tituli [illegible]
praescriptio [illegible]
[illegible]

[illegible]

nere usucapiona [illegible], et [illegible], [illegible] 22.

[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

adesuiere ex [illegible], aut [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible]

[illegible], et exponit [illegible] q. debebat, ex causa [illegible]

[illegible], quibus simulatio [illegible] [illegible] [illegible] interveniu

ex continuata, et geminata [illegible], sicut de [illegible] 6

ff. de [illegible], et in [illegible] [illegible] brevius tempus, [illegible] 3., l. 6.

de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], neque [illegible]

ad requisitis [illegible], ut [illegible] Cal. l. 20. [illegible] Papi-

niani [illegible] l. 6. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], et ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ad [illegible]

[illegible] [illegible], ut [illegible] Barnaba Brisonius

de [illegible] 213. Gaspar Rodriguez de annuis redditib. l. [illegible]

ex nº 6.: Ceterum ad Iudicium plenarium [illegible] [illegible]

[illegible] requiritur longissima, vel [illegible], [illegible], nomi-

nam quae 30 annorum, ut [illegible] 20 [illegible], et [illegible]

[illegible] Gaspar Rodriguez [illegible], [illegible] l. 3. [illegible]

[illegible], ex nº 33. [illegible], d. quaest. 2. nº 54., et seq. qui [illegible]

[illegible], et aliis annuis [illegible], cum [illegible] quae [illegible], ha-

[illegible] [illegible] explicatione, [illegible] cap. 6. ex nº 28 usque ad

finem. Omnino Solorzanum, de iure Indiarum, tomo [illegible] l. 2 [illegible] 32.

[illegible] 25.

[illegible] l. 3. [illegible] donato.

[illegible] [illegible] [illegible] 24. l. [illegible] 25 de

don. [illegible] = l. [illegible] 3. ff. pro donato. [illegible] [illegible] [illegible] ma-

trimonio donaverit usucapio [illegible] = [illegible] donatio [illegible]

[illegible] moribus Romanis improbatae l. 1, et 2. de donat. [illegible]

improbato [illegible] usucapio, accedit [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] donato [illegible] usucapionem [illegible], [illegible]

[illegible], quibus [illegible] [illegible] [illegible] inter [illegible]

eodem modo gravius quod distinguendi sunt duo casus. Primus est quando maritus donavit uxori priusquam uxor sit, illique supervenerit matrimonium, [illegible] nec stet. Quod licet sit prohibita [illegible] similiter ad acquirendam possessionem, [illegible] cum ex hoc casu in utroque titulo requisita adsint, mutare causam possessionis nec titulum sibi queque, cum ab initio [illegible] 33. § [illegible] l. 27. l. [illegible] acquirenda possessione. Secundus quando maritus uxori [illegible] donavit valet donatio quod [illegible] donator [illegible] l. [illegible] § si quis, l. cum [illegible] l. 7 de don. inter vir., et [illegible] valida [illegible] cum sup. [illegible] dicere [illegible] cum [illegible] donationem [illegible] magis [illegible] opinione l. 2. § [illegible] : maxime [illegible] donationem, et validam [illegible] morte mariti, l. cum hic status 32. de don. inter vir., [illegible] Fab. et alios [illegible] ad [illegible] lib. 5. cap. 6. lit. G. et [illegible] lit. B. [illegible] tract. 2. cap. 7., [illegible] de don. inter vir., lib. 2. cap. 29, [illegible] no. 222. et seq. l. si extraneus 55. de don. inter vir. [illegible] ad l. [illegible] 40. =

SECTIO TERTIA, DE CONTINUA POSSESSIONE

N. 26. 3. requisitum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lit. [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] maiores [illegible] cons. [illegible]. [illegible]
[illegible] maxime n.º 3. [illegible] [illegible]
[illegible] p. 3. [illegible]
ex n.º 50. [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] lib. 40. [illegible] Latius [illegible]
et iure, [illegible] dis. 6 [illegible] [illegible] dec. 2, et
alij [illegible] =

22. [illegible] prima, et princi-
palius [illegible] l. [illegible] n.º [illegible]
authoritate [illegible] et quia [illegible]
[illegible] latius patet, quam [illegible] significat [illegible] quasi posse-
ssionem rerum incorporalium. l. 1. §. 1. et 2. [illegible] adq. posses-
[illegible], l. 1. §. ult. de aqua quotidiana, et [illegible] d. g. 1. [illegible]
[illegible] l. 3. [illegible] de acquirenda possessione
[illegible] authoritate [illegible] verbum [illegible]
[illegible] possessionem significant [illegible] corporalium ma-
xime post l. scripturam, [illegible] incorporalium,
ut latius [illegible] selectione [illegible] data, ad l. [illegible]
et 2. [illegible] minus [illegible] incorporalium [illegible] capiuntur, quam cor-
poralium possessione, ut [illegible] lib. 2. [illegible]
[illegible] cap. 6. [illegible] [illegible] n.º 2. = [illegible]
antiqui [illegible] [illegible] [illegible]
pere maxime [illegible] corporalium [illegible] [illegible]
incorporalium [illegible] = Et [illegible] varijs [illegible] [illegible]
[illegible] qui interpretandum [illegible] existimat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] n.º 51. interpretatio [illegible] et [illegible]
maxime [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] qualitate [illegible] [illegible] scripturam

[illegible] in margine: [illegible] incorporalium, et [illegible]

[illegible] perinde [illegible]
[illegible] ut
[illegible] Mag-
[illegible]
[illegible]
[illegible]

124. [illegible] caput [illegible]
[illegible]
[illegible] 23. § [illegible]
[illegible] neque
[illegible]
[illegible] 23 [illegible]
3. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dignitatis [illegible] et [illegible]
[illegible] quod et [illegible]
[illegible] Marcellus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] omnes [illegible]
[illegible]
demus [illegible] 46. [illegible]
et [illegible] armata, quæ [illegible] adeo placuit [illegible] in [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] Iulianus [illegible]
[illegible] neque [illegible]
[illegible] pœnas [illegible]

dere penus, quem possidet. [illegible] quia [illegible]

[illegible] ab illo [illegible] possidere, l. [illegible] per-

nus corporaliter, [illegible] in [illegible] 39. in fine de ac-

quirenda possessione, [illegible] licet [illegible] li-

[illegible] causa. Itaque ex causa peculiari, [illegible] incipere per-

nus possidere, et usucapere, etiam [illegible] in captivitate ex[illegible]

[illegible] l. [illegible] ult. [illegible] l. [illegible] peculiare, [illegible] post-limi-

nio [illegible] de captivis [illegible] vero [illegible] quam [illegible] pos-

sit incipere possidere [illegible] nec possessionem [illegible]

[illegible] acquisierat [illegible] ult. [illegible] quam omnia [illegible]

[illegible]

N.° 29 Incipere [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] hereditatem [illegible] usucapere

[illegible] persona [illegible] l. mortuo [illegible] de [illegible]

soribus. Expers corporis, et animi [illegible] possidet, l. heredita-

rie [illegible] [illegible] quolibet [illegible] liber

esse [illegible] l. [illegible] de crimine [illegible] hereditatis l. 2.

[illegible] quia [illegible] dicitur [illegible] l. [illegible] de acquirenda [illegible]

[illegible] hereditatem [illegible] quasi possidere [illegible]

[illegible] de impropria, et [illegible] possessione

[illegible] ut [illegible] Bart. n.° 3, et post [illegible]

[illegible] 23. [illegible] Papinian [illegible]

Valencia de acq. hereditate [illegible] 23., et [illegible]

[illegible] n.° [illegible] recepta [illegible], ut mortuo

[illegible] neque [illegible] neque hereditas [illegible]

possessionem [illegible] 23. de acq. possessione; nihi-

lominus hereditas [illegible] usucapionem

[illegible] ille [illegible]

[illegible] 30 [illegible] maiores, [illegible] 31. [illegible]

... capeze ... in errore 32. § nidus. ni. ... 2. § ita

... presentia ... emptore ... ita ...

... quaerere aliquem possideat ...

... sua ... antequam ... capere

... et ... capere, nostra redit ... maior

... quod ... dubitatio ... servire ...

... capitaliter, ... hereditas ... quae

... usucapione ... ut neque capere ...

Deinde ... possideat ... possidere;

... usucapere potest, ut capitaliter ... integra

sit ... , si vero ... hereditatem ... totum ...

... hereditatem ... attribuitur, et ...

... et ... usucapio ...

... exposit. ... quae exposuit.

... nec usucapio hereditatis ... sine ... possessione

... et ... et ...

... Thumanus, et ... vide ... ad ...

§. 2. ... vide ...

§. ... acquirenda possessione ... acquirenda ...

... cap. 2. ... n.° 9 ... cap. 2. ex n.° 13

et ... tractatu cap. 4. n.° ... et tracta 3. cap. ... n.° 9.

... usucapione ... ex n.° 154. Procedit

tamen ... hereditas ... possessione

... realiter possessione, hereditatem ... posset ...

... usucapione, ... Pomponius 13. § ... 4. de acquirenda

possessione ... n. ... ibi. ... maior ...

... ad ... Con. ... 20 ... Andreas ...

n.° 156.

Hoc eadem ... ad ... universalis

...

Margin: redit

ratione usucapionis, qui usucapionem ceptam a defuncto continuat
ex persona hereditatis iacentis, et non ex persona heredis adeuntis,
antequam sit hereditas adita, et actione vero ex persona he-
reditaria comprehendatur cum semper in [illegible] publicia-
na [illegible], quare eadem [illegible] [illegible] admittitur.
Respondetur [illegible] [illegible], l. 29. cum causis maiorem [illegible]
[illegible] capitulatio, [illegible] privilegia iuris, quia cum mortis
tempore [illegible] sequens: [illegible] pertinens [illegible] usucapi-
one, nisi hereditas iacens illas continuare non tamen [illegible] inci-
pere usucapere, ita possessio hereditaria [illegible] ex causa peculia-
ri d. L. [illegible] 44. § nondum sic intelligi debet, quod etiam bona fide
[illegible] [illegible] [illegible], non [illegible], [illegible] usucape-
re non incepit, neque hereditas iacens potest incipere [illegible]
[illegible] [illegible] l. [illegible] 45. § 1. h. t., ut [illegible] ita utrumque
accipiunt [illegible] utrumque, et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] acquisitio, a servo hereditario, ex causa pe-
culiari, et non aliter publiciana [illegible] § et usucapio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] publiciana [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] eadem [illegible]
de quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible]
demissis, ad l. [illegible] acquirenda possessione [illegible].

N. 31.

[illegible] creditor [illegible]

Eadem [illegible]
nitatis ratione [illegible] [illegible] debitore, qui rem aliquam
quam usucapiebat, pignori dedit creditori: creditorem
rem possidet, et ipse per sequens desinit possidere, quo-
cum [illegible] 3. § 1. de publiciana, [illegible] 22. de [illegible]
[illegible] actionibus, ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
illustrium tract. 2. q. 11. [illegible], et [illegible] [illegible] debi-
tor continuat usucapionem l. 1. § [illegible] [illegible] l. 36.

de acquirenda possessione [illegible] 33. § [illegible]

[illegible] de [illegible]

[illegible] nec per traditionem [illegible] unicam omnis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 33. [illegible]

[illegible] 38. [illegible]

[illegible] 33. [illegible]

[illegible] Pomponius 18.

[illegible] de acquirenda possessione [illegible]

[illegible] cap. 13. [illegible]

[illegible]

[illegible]

n. 32. Procedit etiam, ex eadem [illegible] ... 50 § [illegible]

Explicatur [illegible]

[illegible] tempore, quo [illegible]

[illegible]

[illegible] de acquirenda possessione

[illegible]

[illegible] cap. 12. [illegible]

[illegible]

[illegible] n. 10. [illegible] 3. § [illegible] de acquirenda possessione [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

n. 33. Ex eadem [illegible]

De acceptione possessionis

[illegible]

apr. in § diutina inst. h.t., et nos ex[illegible] ... 3. [illegible]
[illegible], ad. de acc[illegible]io. 19. de diversis temporalibus [illegible]
[illegible] ut eo[rum] sine usu [illegible] ad [illegible] ad [illegible]
[illegible] notz[illegible] [illegible] prolongatis [illegible]
[illegible] possessione [illegible] [illegible], et [illegible]
[illegible] possessionem [illegible] d. § diutina, [illegible] 30 [illegible]
[illegible] maiores, d. l. de accessionib. 24. § [illegible]
[illegible] accessioni [illegible]
[illegible] ([illegible], et [illegible], [illegible] ut [illegible]
ind. l. 19 § 2.) [illegible], et etiam accessio possessionis de-
[illegible] inter quoscumque successores particulares veluti empt-
orem et venditorem, [illegible], donatorem, et donatarium [illegible]
[illegible], [illegible] aut. § inter emptorem 12 inst.
h.t. l. de [illegible] 76. § 1. de [illegible] l. [illegible]
[illegible] 13. § 2. [illegible] in [illegible], et § 1. de acquirenda
possessione [illegible] 19. h.t. l. [illegible] b. et l. [illegible]
de diversis temporalibus praescriptionibus, l. 10. l. 23. [illegible] 3. [illegible]
[illegible] possidet, qui [illegible] accessione [illegible] in [illegible]
[illegible] acquisitae, [illegible] accessioni [illegible] l. [illegible]
13. § [illegible] de acquirenda possessione, et hoc [illegible] servabatur
in praescriptione longi temporis, [illegible] in usucapione [illegible]
[illegible]; quae propter aequitatem introducta fuit accessio,
[illegible] longi temporis usum. [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] et [illegible]
[illegible] usucapionem in praescriptionem; ex inde [illegible]
[illegible] ut accessio possessionis [illegible] usucapionis [illegible] habent l. 1.
[illegible] modo [illegible]
[illegible] ad usucapionem rerum mobilium [illegible] triennalis
[illegible] § diutina, et [illegible] Theophil. [illegible] inst. h.t.

[illegible] n.º 7. =

n.º 34. Unde [illegible] quibus modis amittatur possessio =

[illegible]

[illegible] naturaliter [illegible]

[illegible]

[illegible] ut notat [illegible]

[illegible]

[illegible] l. 3. § [illegible]

[illegible] quaeque navis gratia in mare iactatur l. desinimus

possidere l. [illegible] 21. § 1. et sequentibus de adquirenda

possessione. vel si res mobilis furto nobis subducatur

d. l. naturaliter § [illegible] l. rem quae 15. l. si rem 47 de

adquirenda possessione. vel si de re immobili [illegible] de

iecti simus d. l. § [illegible] l. 3. § si quis nunciet 8. cum

sequentibus l. [illegible] possidere 6. § qui ad nundinas l. [illegible]

meo nomine 18. § penult. et ult. l. si id quod 25.

§ 1. l. peregre 44 § ult. cum l. sequenti l. quoque 46.

de adquirenda possessione l. 1. § [illegible] autem 24 et §

penult. de vi et vi armata l. penult. tit. 30 part. 3

quia in his omnibus casibus uel deficit animus possidendi rem, uel potentia accedendi ad illam quae s. corporalis detentio. ex parte rei amittitur etiam possessio si extinguatur ueluti tignum aut materia aliqua apponatur edificio, extincta enim censetur per accessionem l. qui universas 30 de adquirenda possessione l. rerum mixtura 30. h. t. l. 11. § ult. de tigno iniuncto. uel si mari aliquid occupatum sit l. 3. §. labeo 17 de adquirenda possessione; et ita legendum s. in d. l. qui universas 30, non desinimus possidere per non. quam lectionem ut veterem et receptam agnoscunt l. 23. t. 28. part 3. Glossa et fere omnes antiquiores in d. textibus cont. Fauer in l. si ager 23 quibus modis usus fructus amittatur. item si res possessa fiat sacra aut religiosa uel servus liber efficiatur. d. l. 30. § 1. et § item 4. denique si quis tradat rem alicui incapaci ad possidendum ueluti furioso amittit possessionem quamvis alter non adquirat; quia ex tradit. presumitur animus abiiciendi eam d. l. 18. § si furioso de adquirenda possessione; nisi animus transferendi conditionatus sit non amittendi nisi alter adquirat l. si absenti 38. § 1. eodem tit. quos omnes casus breviter atingo ut sciatis quibus modis amittatur possessio et per consequens naturaliter interrumpatur usucapio quamvis potius reponendi essent quam exponendi eos tamen debeant latius repetere poteritis ex nostris prelectionibus de adquirenda possessione per ult. prox.

§ 35 De litis contestatione

Unde apparet solam litis contestationem usucapionem non interrumpere [illegible] acceptum iudicium rei vindicationem l. Julianus 3 § proinde 6. ad Exhibendum

q vir, prescript[ione], l. 2. primat; Verum tamen est verius

in iis casibus qui ... ...

... ..., et retinea servare

... ... quia dota dictum

... ..., sive vero ... ...

... ... Amaya

... ... ex num 9 ... ...

... ... qui referunt ... ad Donell. Vicet.

... ... rubrica

ex num ... ... part § ult. num 4

... ... appellant ... effectu

... ...

... ... praescriptio 10

vel 20. annorum ... ...

... ... varie ... authores disputant, negant

Donell. ubi prime et relatus ab Osvaldo ibi litera F.

et lib. 20. cap. 5. ... ... rubr. ex num 38. et 54 affirmat

... ... antiquiora, ...

et C

de ... ... et alium ... Meia

... ... cap. 2. num 4. et 5., ...

... ...

qua ... ...

... ... ex

... 21., quare ... omnes actiones, que morte aut tempore ...

... ...

... ...

... ...

... ...

& num 36 ...

ac suadet. autoritate Bruggi in more 26. C. de rei vindicatione, l. nemo l. C. de acquirenda possessione, l. nec bona fide C. de praescriptione longi temporis, in qua expresse legitur. possessionem litis contestatione inquietatam non afficere ad longi temporis praescriptionem. Et maxime ex l. 1. C. eodem in qua si lis mota fuit, et omissa, qui fuit ad sententiam non perduxerit, qui praescripserat, nec potuerat continuare praescriptionem, nec novam incipere: novus autem Dominus, qui habuit post illam inchoatam, et prosequi, ex propria possessione, tamen non potest ad accessionem temporis auctoris sui, unde non aliter Panormitanus, Col. et Molina sup. laudatis ex l. 1. c. sententiam. Et desiderem animum interrupi de praescriptionis dividendam alteram litis contestationem, et hanc opinionem illorum testimonio aut ratione fulcitur, cui tamen notanda est differentia inter interruptionem, quae fit naturaliter, per amissionem possessionis, et quae fit civiliter per litis contestationem. Prima enim usucapionem interrumpit adeo, ut ea, et quo adeo in naturaliter s. h. t.; quod sublata possessione desinit illa ex principalibus requisitis usucapionis. Secunda vero tamen operatur ad eum qui litigavit, non adversus alios; cum ea interdictio ac alijs non prodest, auctoris sunt laudati, et Pachineus lib. controversiarum p. 34. ascendit ex eadem ratione dicta differentia, quod naturaliter interrupta possessio potest de novo inchoari sive usucapionis acquirat denuo possessionem bona fide, ... qui emptores s. ... h. t. quisquis ... qui bona fide emptore interrupta ... litis contestatione item ab eodem, Et licet herede restaurari non potest. l. 1. C. de praescriptione longi temporis: ... confirmatur ... t. 29. n. 3., quia expectata enim fuit actio adversarij

sarii litis contestationem, neque amplius habet vim seu effectum interrumpendi praescriptionem, ex communi ultra Caldas 30 et 40 annorum.

N. 37

Et e contrario litis contestatio ad interrumpendum praescriptionem, ex praescriptione non esset in traditionibus super praedictis, probatur ex l. ult. 1. 2. et 3. C. de annali exceptione, et tribuit omnem vim exceptionis praescriptionis, quae sive trium sive decem aut viginti annorum sive longissimi temporis, ac litis contestationem et citationem judicialem interrumpi, maxime non apparente contestatione facta cum judice loci in eorum praejudicium, qua ..... de ..... l. ..... partis ..... ut approbatur ..... 29. § 2. n. 6. Molina d. disp. 73 vers. ..... de ..... extra judicialem ..... neque impedit initium, neque ..... cursus praescriptionis ..... in ..... ni ..... sic intelligenda C. de ..... dicitur, ... augetur, nisi ..... n. 17. et seqq. ..... materiam =

N. 38.

Et quae hac- ..... et in praxi ..... sequitur, ut ..... | Quando dormiat praescriptio

..... dormiat ..... inter ..... et interruptionem, quae ..... examinatur ..... in ..... materiis. ..... in ..... de praescriptione, 30. ..... Fran. Balduin de praescriptionibus ..... 6. principalis ..... ternalis cap. 6. Molina d. tract. 2. disp. 99. ..... ex ..... et seqq. ..... aliis, et ..... auctoritate ..... adduxerunt = Primo ..... tempore hostilitatis, quo res ab hostibus occupata ..... d. ..... praescriptionis ..... actione 23. ..... 3. ..... ex l. ult. C. de ..... et ..... de praescriptionibus.

quod euidentur de rescriptis ex Rocca Valg. Vdanii t. 12. de legit. coppl. iudicio, ubi observavi: l. 6. consulorum q. 2. n. 4. cui casui similis est casus postus, secundum eisdem autorem. = Secundus casus est pupillaris aetatis, quae etiam subducitur tempore prescriptionis etiam triginalis, dicunt glossa nisi tricennalis, quae currit contra minorem, ut legitur breuioris temporis, non currunt contra minorem aetatis ex nouo dict. attinetione, de qua est latit. cum quaestiones in integrum restitutio, mult. noct. L. 18 t. 18. q. 3., L. 9 t. 19 q. 6. = 3. casus est, quando Ecclesia destituta est Pastore, quod de quarto 4., q. auditoris de praescriptionibus ad provinciales ..., aut supra. = 4. casus est quando quibus eo dicto, ut tempore schismatis non cedat praescr. contra Ecclesiarum Romanarum vendere ... deducitur intervalla, neque ... iura ... gallia procedere prescriptionem tempore tirannidis, ... quintus casus deducitur ex l. 1. C. de bonis maternis, ubi dicitur ut non currat prescriptio contra filium, durante patria potestate in rebus aduentitiis, quas pater tamquam legitimus administrator alienavit. = Ultimus deducitur ex eo quia diversitates de ... sis, contra quos prescriptio perageritur, aliquo graui impedimento sibi ... non potuit, unde deducitur prescriptionem non currere, contra impeditum agere, et tempus impedimenti debere deduci ex tempore prescriptionis, quod maxime equitatis est, et ex praed. dispositione Pontificia firmitur, et qualia autem sint legitima impedimenta, tractat late Mascardus de probationibus conclusione [illegible]. et arbitrio iudicis discutiendum committit, et iudicio, Menochius de arbitrariis casu 119.

Deperitionis, quae non potest capere. N. 30.

Ex eodem requisito possessionis effectum, ut quis non incipere possidere, nec posse incipere usucapere = Veluti dormiens

L. R. E. S. de usucapionibus, 1659 ...

dormiens, cui si aliquid in manu ponas, non incipit possi-
dere, l. 1. § furiosus 3., de acquir. possessione, & si possessio
incepta est, non interpellatur, per somnum, l. numquam 31. § si
servus h. tit., quia in dormiente, non deficit animus, sed quie-
scit, D. Thom. omnigenae sapientiae parens parte 1. q. 84.
articulo 8., et in lib. de somno, et vigilia cap. 1., et 4. = Eadem
ratione, furiosus, non potest incipere possidere, d. l. 1. § furio-
sus 3., neque per curatorem, l. 7. § ult. 30 p. 3. Aequitatis
ratione receptum fuit, ne interrumperetur, eius possessio, per
furorem superuenientem; erat enim iniquum ut qui non potest in-
cipere possidere quia destituitur animo, videretur ani-
mum habere ad amittendam possessionem, ut considerat Consultus
§ l. si is qui 27., de acquirenda possessione igitur furiosus con-
tinuat usucapionem ceptam, l. 4. § furiosus, l. numquam 31.
§ si servus, l. iusto 44. § cum qui hoc tit., dicit Donellus lib. 5
cap., et ibi Osualdus litt. D. Balsria lib. illustrium tract. 2.
cap. 6. per totum, Infans si strictam iuris rationem inspiciamus
non potest incipere possidere ex defectu animi, sed benignitatis
ratione receptum fuit ut tutore auctore possit incipere possi-
dere, et usucapere, l. quamvis 32. § infans hoc tit. = Pupillus
vero etiam sine auctoritate tutoris incipere potest possidere, et per
consequens usucapere, d. l. 1. § furiosus, d. § infans, l. 4. § pu-
pillus. Municipes, per servum, vel actorem incipiunt possi-
dere, et retinent ceptam possessionem, per consequens usu-
capiunt, et agere possunt publiciana in rem actione, quae usu-
capientibus conceditur, l. sin autem 9. § ult. cum l. sequenti de publi-
ciana, l. [illegible] 7. § municipes ff. ad exhibendum l. 1. § ult. de
acquirenda possessione, ubi late Jason, et Valsria d. tract. 2.
cap. ult. = Ex quo patet Ecclesiam universitatem aliquam

et quocumque corpore incipere possidere, et usucapere l. 4. C. de sacrosanctis Ecclesiis §. 1. C. pisanis cod. de restitutione spoliatorum l. 2. tit. 30 p. 3, notat Jaime Saudati

N. 40
De rebus =

Denique si talis res sit, quae non possit possideri, nec potest usucapi; veluti res sacrae, Religiosae, et sanctae, et quae publicis usibus destinatae sunt, sive Romae, sive in quibuscumque Civitatibus, sive campi... l. praescriptio 45 h. t. l. 2. de via publica reficienda l. praescriptio 6. C. de operibus publicis §. 1. inst. h. t, neque res, quae iure gentium publicae sunt ut litora Portus, et flumina d. l. praescriptio 45. = Item neque res illae, quae in patrimonium Principis redactae sunt, et deus usibus serviunt ut Fonti Salustiani, de quibus in l. si servus 32 §. ult. de leg. 1. quod postea novis constitutionibus extensum fuit ad quascumque res etiam privatas, quae in formam patrimonii Principis redactae sunt l. 2. C. communia de usucapionibus l. 1, et toto titulo C. ne rei dominicae, l. 2. C. de praediis tamiacis. Haec = Contraria pars solet opponi l. si quisque 3. de diversis temporalibus praescriptionibus, in qua explicanda non immoror quod de illa acturus sum, exterius mensibus in selectionibus, quas ad hunc titulum paro, ut... finem huic sessioni imponamus =

SECTIO II DE tempore omnium praescriptionum

N. 41.

Eustathius graecus autor, atque Stuparius, et ex latinis, dignus Vigilatius, Joanes Aldegorius, et Lucarius, libros scripserunt, inscripserunt que de temporum terminis, qui in iure inveniuntur

et [illegible] [illegible] de temporis appellationib., ut ibi [illegible]
ex [illegible] intertexit, aliaq. terminis, et [illegible] [illegible] J.
Pinel [illegible], et D. [illegible] de natura, de qualibus, ad omne
actu humanos requisitum [illegible] [illegible] cum [illegible]
tractauerit: tamq. dispositionibus temporalibus speci[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] valde expedit [illegible]: [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] adiecta, sub breui [illegible]
~~[illegible]~~ praedicta tempora omnia [illegible] vobis exponam,
quae maioris erit utilitatis, quae subtilitatis [illegible]
quas, [illegible] iuvenibus, et ~~[illegible]~~ praecipue [illegible] = Primum [illegible] De Die
qui definitiuam sententiam [illegible], quae [illegible] mutare [illegible] [illegible]
de re iudicata, tamq. interpretari [illegible] debitum quod [illegible]
[illegible], [illegible] idest intra 24 horas, l. Paulus 42. l. [illegible]
[illegible] de re iudicata, [illegible] [illegible] de officio delegati
[illegible] [illegible] Diem [illegible] interpretationis [illegible] [illegible]
temporis [illegible], [illegible] [illegible] Bobadilla lib. 3. politic.
cap. 8 num. 263, [illegible] [illegible] in manuductionibus ad praxim pag.
n. 12. =

De triduo [illegible]

N. 42. Praeterea si ex mea arbore in [illegible] [illegible] [illegible] quidquam [illegible] cum
fructu deciderit, competit mihi interdictum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ingrediendi [illegible] legendi causa si de damno tibi [illegible]
[illegible] [illegible], intra triduum mihi [illegible] [illegible] [illegible] tempo-
re, [illegible] post triduum [illegible] fructus [illegible] [illegible], l. [illegible]
§ 1. ad exhibendum l. 1. de glande legenda, l. [illegible] 263 § 1.
de V.S., apud [illegible] [illegible] [illegible] praestitutum erat
ad fructus colligendos, ex l. [illegible] 4. 16. 3. [illegible]: [illegible] ex lib.
4. 28. [illegible]., [illegible] dies assignati, [illegible] Greg. ibi gl. 3. [illegible]
et Bartol. [illegible], si [illegible] [illegible] sint, ut in triduo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] arboris [illegible] post [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

dixit que hoc opinione equiorem, et ingraci nervori deindi error advocati, qui aliquid, contra partis sue factum dixit intra triduum emendari poterat hodie tamen ex l. 9. t. 6. p. 3. correctaculo predicto, et quocunque tempore, errorem licet emendare, antequam a advocato, que parti, que hoc partita decimpta fuit ex q. ult. de fori, cap. dig 20., et ibi glos. Verbum revocare de quibus =

N 43
De quinque diebus

Agendum ex l. 1. t. 18 lib. 4. compilationis in tribunalibus secularibus inferioribus intra 5 dies appellandum est, qui in aliquot currere a die quo partium intimatur sententia ut docet Alfeudus l. c. t. 21. eodem lib. 4. cons. 50, et 63., Salingrassi, 1. tom. lib. ingeniorum 14. Alter Pal. l. 1. 150 n. 20. Rich. in manu dubiorum lib. 9. 9. cons. 3. = Ad terminum ad appellandum pristitute universa sine diversitate tribunalium sunt, a decretis inter locutionis, auditorum Cancellarie, et supremi Consilij intra triduum supplicandum esse, a sententiis vero diffinitivis, intra eodem, l. 1. et 2. t. 10. lib. 9. compilationis = a Iudicibus fraternitatis vulgo Alcaldes de la Hermandad, intra eodem 10 dies appellandum est nisi aliter in d. 3 n. 4 Soct ibi Alfeudus, l. 48 et 49. t. 13. lib. 8 compilationis = quinimo, Salvadorius lib. 2. rerum quotidianarum cap. ult. c. 62 n. 24. a iudicio sive a laudo, sive sententia arbitrorum secularium intra eodem appellandum est non intra 5. ex l. fin. C. de recep. arbitris, que non inveniuntur correcta per leges Regni = lib. 10 Dies tantum ad appellandum in tribunalibus Ecclesiasticis dumque que sententia sive diffinitiva, sive interlocutoria cap. cum dilectus 32. in fine de electione cap. quoad consultationem 15. de sententia et re iudicata, cap. si ognitiari cunque 36. de lectione cap. consultationi 8 de appellationibus in 6. Tridentinorum Castelle recognoverat l. 22. t. 22. p. 3. introductum que fuit ab omnibus tit. 28. de appellationibus cap. ..., hodie

codigo, [illegible] [illegible] [illegible] causa appellat intra decem
[illegible] appellare, [illegible] procuratoris nomine [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] intra 20 [illegible] de appell., [illegible] cod.
[illegible] codigo, l. 3 de appell. recip. [illegible], [illegible]
[illegible] appellare [illegible] = [illegible] vero [illegible] testimonia [illegible]
[illegible], intra 5 dies [illegible], [illegible] t. 38 [illegible] ut
[illegible] cum [illegible] et add. 34 [illegible] [illegible] antiqui=
tate cap. 19.; quibus modis hec testimonia [illegible] de=
creti [illegible], [illegible] 29., et [illegible] que seq. [illegible] = De=
nique appellatio, sive 2 supplicatio, que ad Principem interponi=
tur, de [illegible] remissionem [illegible] (con la pena de la 1500
doblas) intra 20 dies interponi debet, et [illegible] deduc=
tis [illegible] l. 1 t. 20. lib. 4. [illegible], [illegible] d.
4. [illegible], [illegible] 1 tom. 9. 7. cap. unico, Villadiego [illegible] poli=
tica cap. 4. de la segunda suplicacion, [illegible] 225., et ad [illegible] lib. 7
del nuevo [illegible]., his terminis [illegible] appellare aut supplicare
voluerit

N. 44 — de 5 dicbus

Post publicatas attestationes partis [illegible] [illegible]
[illegible] testium [illegible] termino [illegible] ad [illegible] admit=
titur l. 1 t. 8. lib. 4 [illegible], notat [illegible] [illegible] manudu=
ctionibus ad praxim [illegible] et 6. et alii passim =

N. 45. — De 3 dicbus

[illegible] in iudicio [illegible]
[illegible] intra 3 dies [illegible]
[illegible], aliàs [illegible] habetur, et exceptiones [illegible] intra 20 dies
sequentes, alioquin [illegible] l. 1 t. [illegible] l.
et 2 t. 5. cod. lib. = [illegible] hi termini [illegible] ut notat
glo. [illegible] n. 8, [illegible] t. 3, 93, [illegible] Carleval
de iudiciis 2 tom. t. 2 [illegible] Villadiego [illegible] politica cap. [illegible] =
[illegible] intra 3 dies

continuo a die restitutionis in integrum, l. 3. t. 10. lib. 3. fori ll. l. 230 styli, l. 6. et 7. t. 7. lib. 3 ordinamenti, l. 70 et seqq. tauri, l. 9 et seqq. t. 11. lib. 5 compilationis, et in his legibus omnis Dominicus Villadiego in forma libelli de dicto n. 140. Pich. in cap. 1. de restitutionibus in integrum cap. 3 cons. 10 =

N. 46.

De 10 diebus

De hoc termino ... 43 ... dixerit, cum quis attendit resolutionem, judicio neque apparuit ... ... post 10 dies, l. ... 21. § 1. ... pecunia restitutionis Ant. Gomez, 2 tom. variarum cap. 11. n. 1. = Intra 15 dies minor, Ecclesia,

De 15 diebus

et Republica debet petere in integrum restitutionem adversus ... sententiam, quae computandus a die publicationis ... neque amplius terminus eis assignatur, l. 3. t. 8. lib. 4 compilationis, Gomez, Dato lib. 1. pract. ... n. 27, et quae ibi ... n. 23, qui et ... legem in tribunalibus Ecclesiasticis ... ... tribunalis huius Civitatis =

De 30 diebus

Creditor, qui ... securitatis, debitori suo dedit sive ex mutuo sive ex quacumque causa, ... quod debitor et deum baptis... ... in pecunia numerata, sive in alia qualibet re simulat ... ... dicto ... pecunia tradita non fuisse, intra 30 dies, et non ultra, auditur, l. ... 24, § ... Eden numerata pecunia ... obtinet, ut notat Gregor. in l. 6 ... glos. 4. t. 18. p. 3., et in l. 9. t. 12. p. 5., glos. 1. ubi multa adducit Hermosilla, cons. 12. Ant. Gomez tom. 2 variarum cap. 6. n. 7, et ibi ... n. 8 Vasquez lib. 1. cap. 29 ... n. 36. = De debitori opponente exceptionem non numeratae pecuniae dicam infra in ... n. 51. = Notanda etiam est Constitutio ... quae stat ... t. C de delatoribus lib. 10, qua cavetur, ut bona fiscalia, quae a ... ... incerta ... possessor, ... 30 dies ... intra quos ... ad ... judicis ... , ... simili ... l. 7. t. 13. lib. 6. compilationis qua cavetur, ut bona quorum dominus non apparet (vulgo apellantur mostrencos) ...

magis agnitioni ampliandam, non auditur, notat Odescalc(us) [illegible] t. 15. [illegible] dilationis ex n° 55., et in exemplis adductis [illegible]

n° 50 [illegible] de agnoscendis liberis, mulier [illegible] divortium, [illegible]

et [illegible] maxime [illegible] excedit 30 dies [illegible], [illegible]

a die divortii intra quos denuntiet marito se praegnantem esse, [illegible]

[illegible] amplius [illegible]. [illegible] maritus custodes [illegible] mittere [illegible]

[illegible] agnoscendis d. l. 1. § denuntiare, [illegible], et dies, [illegible]

[illegible] de patria potestate, Paulus [illegible] sententiarum t. 24., cuius [illegible]

[illegible] habemus, [illegible] de practica [illegible] de arbi-

trariis casu 363. Petrus Barb. [illegible] Rub. soluto matrim. [illegible]

Stephanus Gratianus disceptationum forensium cap. 267. n° 31 et 32 Ca-

[illegible] de partu [illegible] ex n° 31. [illegible] quae morte mariti

vidua [illegible], [illegible] tempus [illegible], ad denuntiandum [illegible]

[illegible] se praegnantem [illegible] debet denuntiare heredibus mariti, [illegible]

[illegible], ad quos [illegible] pertinet, ut custodes mittant, [illegible]

[illegible] l. 1. § de inspiciendo, ff. de inspiciendo ventre, [illegible] l. 17.

t. 6. p. 6., [illegible] 25. [illegible]

[illegible] n. 6., [illegible] l. 1. 3, [illegible] materni

ex n° 48. = De diebus quinquaginta [illegible]

[illegible] excusatione [illegible]

[illegible] ultra [illegible], [illegible] intra 30 dies, [illegible]

[illegible], et non amplius [illegible] singulis diebus [illegible], [illegible]

[illegible] intra [illegible]

[illegible]

[illegible] 29., et [illegible]

t. 17. p. 6. et ibi [illegible] 50 dies =

Si [illegible] ediliti [illegible]

[illegible], aut animalium [illegible], aut [illegible]

[illegible], de Edilitio edicto [illegible] empt(ionem) [illegible]

in l. si hereditas 28. eodem tit. ulterius non auditur circa exigendam cautionem

de qua contrahendis ... ut aliae ... agere, redhibitoria

actione, ut pretium restituatur ... tenere ... eodem tit. lex

sex 55. ff. eodem tit. l. 2. 16. de aedilitiis actionibus l. 65. et 66. tit. 5. p. 5. ff.

116. ... sint ... intra annum utilem agere quanto minoris, nec

venditor ... pretium, ut ... et ... l.

33. eodem tit., notant Greg. ... partita, et Hermosilla ad

Glos. 5. ... n. 15. usque ad finem, et Gomez 2. tom. variarum cap. 2.

n. 48. Molina de emptione et venditione, et P. Molina

tract. 2. de iust. et iure disp. 353. his actionibus prima est alia que

... quod si nolit 31. ... eodem ... de ... [illegible]

sive emptionem, ut nisi placuerit, redhibeatur, non enim ... pro nota ... intra

sexaginta dies utiles, emptori venditori ... redhibeat, ... si ...

... pactum ... l. 42. t. 5. p. 5. ... lib

lib. 1. variarum cap. 2. maxime n. 3., Greg. in d. l. Glos. 1. ubi

Hermosilla, late Chalindu, et ... de pactis ... emptorum

et venditorum, ... Leuchusij l. t. 17. lib. 2. n. 138 et sequentibus Vazquez

d. cap. 24. n. 52., ... tutor, qui ... administrare tutelam, ... tenetur

intra duos menses tenetur, ... collocare, licet ... praedia utilia

emere, alias ad interesse pupillo tenetur, si negligens fuit l. tutor 7.

... ff. de administratione tutorum ... tutelae 6.

menses conceduntur l. si tutor 15. eodem tit. notant Curat.

lib. 5. observationum cap. 12. Baeza de decima tutoris

cap. 2. num. 36. Gutierrez de tutelis 2. part. cap. 9. num.

26. et 27. iudices contra ludentes ludos prohibitos

post duos menses procedere non possunt l. 10. tit. 7.

lib. 8. recopilationis qui vero pecunias in numerato

amiserunt in ludis prohibitis intra 8. dies repetere

possunt l. 2. eiusdem tituli ... qui in credito ... habent

nuquam tenetur licet 3 gratiam vel instrumentum fecerint de solvendo l. 8. de iure dotium titul. Petrus Santerius l. ult. c. de alea(toribus) pag. 173 et sequentibus. Bovadilla in politica lib. 2. cap. 13 num. 19. Baius d. cap. 24. num. 16. et 49. de nullitate sententiae intra 60. dies apud nos dicendum est ex l. 2. tit. 17. lib. 4. compilationis.

Num. 48 detrimentum solvit

Ex l. 2. c. de novi operis nunciatione et l. ult. c. de aedificiis privatis constat eum qui novum opus nunciat intra 3. menses debere docere de iure suo; quod si lis super nunciatione non finiatur in predicto termino potest qui aedificat offerens satisdationem de demoliendo prosequi opus quod apud nos sancitur in l. 9. tit. 32. part. 3 ubi Greg. Antonius Gomez in l. 45. tauri ex num. 34. Baius ubi proxime num. 69. ex ratione dicit Martidegua in l. sicut opponis 4, c. de aedificiis privatis l. cum duobus § 2. § idem respondit ff. pro socio si unus ex sociis aedium communium alteri denunciaverit ut aedes secum pro parte sua reficiat, reficereque cessaverit, potest petere ut sibi aedes adiudicentur in dominium; et alter socius totum 4 menses habet ad recuperandam partem aedium et solvendas expensas cum quo iure apud nos concordat l. 5 tit. 4 lib. 3 fori et l. 26. tit 32. part. 3. Quae ll. praxi receptae sunt quoad aedes minantes ruinam ut explicat Joannes Garcia eleganter cap. 19. de expensis ex num 13 usque ad finem, Pichard. in § item si inter aliquos num. 7. institutum de obligationibus quae ex quasi contractu

de 4 mensibus

nascuntur. Idq tempus praestitutum est patronis laicis
ad praesentandum in cappellaniis et ecclesiis in quibus habent
ius patronatus ecclesiastici uero 6. menses conce

de 6 mensibus

duntur cap. unico de iure patronatus in 6. et alijs
adductis a Salgado de regia protectione 3. part. cap. 11.
ex num. 62. Nicolao garcia 5. part. de beneficiis
cap. 9. ex num. 209. Bibiano de iure patronatus
lib. 7 cap. 1. et 2. Barb. de iure ecclesiastico universo
lib. 3. cap. 12. ex num. 168. nostro doctissimo Solorzano
2. tomo de iure indiarum lib. 3. cap. 3 ex num. 48. eodemq
modo si ordinarius colator beneficia conferre distu
lerit intra 6. menses, devolbuntur ad immediate
superiorem cap. licet 3. de suplenda negligentia prae
latorum cap. 2, de concessione praebendae cap. de multa
de praebendis l. 10 tit. 5 part. 1. l. 8. tit. 16. ea=
dem part. Lazarra de beneficiis 10 part. cap. 2. Barb.
de potestate Episcopi allegatione 58. itemque si per
aequator publicus alicui agrum tamquam desertum assig=
nauerit ad firmum id est ut firmo iure possideat,
deindeque tributum principi exoluat remissis antece
ssorum reliquis: si intra 6. menses uetus possessor

Sectio 1.a

In quo differat Legatum a donatione

Communiter interpretes nostri statuunt legatum differre a donatione inter vivos, quod ista viventi donatario perficiatur, illud vero post mortem legantis. Insuper, quod legatum non nisi in testamento aut codicillis, vel conjecturis mentis possit relinqui, donatio vero non ita. Sed mea quidem sententia discrimen hoc nullius est momenti, quia nulla constituitur differentia essentialis inter legatum et donationem, sed tantum assignat differentiam in modo et tempore consistentem.

Quapropter, ut discrimen ex utriusque natura et essentia petitum indicem, suppono liberalitatem esse virtutem, quae moderatur amorem pecuniae, et reddit nos faciles et promptos ad eam prodigendam prout ratio dictat. Ita ex Philosopho lib. 4. Ethic. cap. 1. et ex D. Thom. 2.a 2.ae q. 117. art. 1. et Lessio lib. 2. de Just. et Jure cap. 3. d. 8. Nomine Pecuniam vocamus non solum nummos, sed omnia quorum pretium pecunia metitur, ut iisdem ait Philosophus. Ex quo sequitur liberalitatem directe movere ad expendendum largiter vel parce ad certum in elargiendo modum; idque non ordinarie, nisi prout modus sui elargiendi convenit et decet hominem in sua prudentia et societate: quod summe notandum est, ne videamur confundere eam cum charitate, quia amore alio prosequimur, vel actu charitatis, non liberalitatis. Unde ait D. Thom. supra q. 117. art. 6. in fine ita docet: Ad 1.um dicendum quod datio divina provenit ex eo quod afficitur ad eum, cui dat. Et ideo magis videtur pertinere ad charitatem, quae est maxima virtutum, quam

Quid sit liberalitas

ad liberalitatem. R. V. damus, quia alter indiget, erit actus misericordiae; si quia amicus, amicitiae; si ob beneficia ab eo acepta, gratitudinis; si compensationis intuitu, amoris concupiscentiae; quae omnia repugnant liberalitati. Docet Angelicus praeceptor D. Thomas 2a 2ae q. [illegible] art. 5. ad 3um ... Ex quibus etiam deducitur largitionem factam ob id, quia aliqua necessitate ad dandum quasi impellimur, non esse actum liberalitatis, laudent per dispensam: quia hic non ideo damus pecuniam, quod modus ille largiendi deceat hominem in hac vita politica, et sociali: sed quia necessarium est: rursus: quia talis datio non provenit ex moderato amore pecuniae, sed ex necessitate sive virtutis, sive paupertatis, qua censemur obligati ad pecuniam expendendam. =

2.

Donatio est actus liberalitatis

Supponendum est etiam, donationem esse liberalem dationem, ut definivit Lessius l. 2. cap. 18 dub. 2. seu liberalem dationem irreducibilem: ut alii volunt, quod in praesentiarum non disputamus, tum quia ad nos non spectat, tum quia rationes in re conveniunt tota disquisitio reducitur ad quaestionem nominis: sufficit ad praesens institutum donationem debere esse liberalem dationem, quod nemo inficiatur. Ex quo notandum est, donationem, ut proprie donatio sit, debere esse actum liberalitatis, seu esse liberalem, docet P. Molina de just. et jure disp. 273 tom. 2. Ideo quae debet fieri nullo habito respectu ad personam, sed solum quia talis datio hominem decet, alias non erit actus liberalitatis, quia haec petit, ut datio fiat absque contemplatione personae. Quae principia recte calluit Fachinaeus in l. 1. de donat. in principio ff. et propter nullam aliam causam facit, quam ut liberalitatem et munificentiam exerceat: haec proprie donatio appellatur. Animadvertendum tamen est, saepius in iure dationem pecuniae factam ob alios fines liberalitati contrarios appellari donationem

Ut euenit in largitione facta ob beneficium receptum, que appellatur ac natio remuneratoria, ut tamen non sit actus liberalitatis sed gratitudinis: sicut in c. privilegia 12. q. de sac. Eccl. actus misericordie appellatur liberalitas, sed hic modi lo quendi latiiunt, et improprie quod rigorose loquendo donationem remuneratoria non est donatio, ut habetur apud consultos; ideoque non semel liberalitatis et donationis cum aliis virtutibus, cum quo actionibus confundunt: ideo forsan, quia loquant de iis rebus, quatenus concernunt practicam regulationis, gubernationis, necessaria cum virum non fuit solertia, et philosophice explicant earum essentia perscrutari. Deducitur ex his exemplis, donationes factas ex aliqua causa necessaria, non esse proprie donationes, quia non est proprie actus liberalitatis, ut asseximus, et probant L sig. 21. de donat. int. L donari 29. de donat. cum aliis. =

2. Ex his etiam apparet differentia inter legatum, et donationem, nam donatio est actus liberalitatis, legatum vero non ita ratio est: quia qui legat non ideo disponit de rebus suis, quod eas nolit habere, sed quia retinere non potest idcirco disponit, confert de tempore mortis: ergo ex quando necessitate provenit hec distributio: ergo non est liberalitatis. Rursus ob eandem rationem hec distributiones non proveniunt ex moderato amore pecunie: immo magnus eius amore suggerunt ut recedit ex carere testator in vita sua: ergo non provenit ex liberalitate. Insuper quod hec largitiones compatiuntur cum immoderato amore pecunie, ut evenit in avaris, qui nihil omnimus testamento fruitur, et legata relinquunt. Ergo hec largitiones non sunt actus liberalitatis, cum hec requirat immoderatum amorem pecunie, sive avaritie. D. Thom. q. 118 art. 4. tandem expendo elegantem Papin. verba in l. cum ex fam. 62. § si de falcidia de leg. 2. ibi: nemini enim fuerit necessitatis electionis propositum liberalitatis beneficium est. evidentiam est, quod ac(?) videatur reliquisse, qui quod relinquit omnimodo redere debuit.

Tunc n̄t: non est actus liberalitatis id, sine omnino redditionem est; non est actus liberalitatis id dare, quod omnino reddituri es. Manet ergo legatum liberalitatis actum n. esse, sicuti est donatio. =

4. Ex quo infers: ergo legatum non est donatio. Resp. admitto consequentiam, quia ut donatio esset, debebat esse actus liberalitatis. Nec tunc obstant definitiones Modestini, et Justiniani; nam dicendum est appellari donationis late et improprie, sicuti donatio remuneratoria appellatur donatio, cum tamen proprie n. sit. quod forsan volunt exprimere, dum dixit esse donationem quaedam, agnoscens non esse absolute donationem, quia caret constitutivo liberalitatis, videlicet, licet n. [illegible] [illegible] [illegible]. Vinn. in §. 1. Instit. de leg. n. ‒

AD LEGES ATINEAM PLAUTIAM ET JULIAM DE PROHIBITA USUCAPIONE

Rerum furtivarum et vi possessarum feriata selectio

Num. [illegible] et Justinian. [illegible] 33. h. tit.

Lex 12. tabularum inhibuit usucapionem rei furtivae §. furtivae institut. h. t. quae prohibitio lex atinea sancita fuit, ut ipse imperator ait. Prima ergo difficultas, quae in hoc tractatu interpretes nostros morata est ad quid fuisset necessaria lex atinea cum quidem lata esset lex decemvirali 2. Balduinus ad ll. 12. tab. cap. 11. Cucatius in l. 4. §. quod autem hoc titulo Jeronimus [illegible] in l. 1. C. de usucapione pro emptore num. 48. existimant legem. 12. tab. tantum unum fuisse caput de prohibita usucapione rei furtivae, sed legem Atineam duo capita comprehendisse, primum de eadem prohibitione, secundum de purgatione vitii, si res redissent in potestatem domini, colligitur ex l. 1. ad legem falsidiam, Ant. August. ad ll. 12 tab. [illegible] ex pag. 167. existimat legem 12. tab. iam [illegible] desuetudini reductam fuisse in usum per legem Atineam, Jacobus Gotofredus in fontibus iuris civilis ad ll. decemvirales in notis ad tabulam secundam pag. 197 existimat verba

legis Atiniæ magis ampla fuisse, quam uerba legis 12 tab, uerba legis Atiniæ referuntur ab Angelio lib. 17 noctium atticarum cp. 7. talia sunt, quod subreptum erit eius rei eterna authoritas esto lex uero 12 tabula= lis tantum rei furtiuæ meminit et magis comprehen= dit subreptum, quam furtiuum. Quæ inuestigationes satis probabiles sunt in re obscura, et non magni mo= menti

Num 2

Succedit ut explicemus illa uerba eterna au= thoritas. Author est qui nos nostrumq: patrimonium auget, dictus ab augendo teste diuo Ysidoro lib 10. originum in principio, socii pater Caritius lib 2. grammaticæ, itaq: author appellatur qui mihi uen= didit l. Papinianum 14. de publiciana l. si seruum 4. §1. l. creditor 52. §. ult. de actionibus empti lege apud Celsum 4. §. de authoris 17. de doli except.e inde docemur non debere nos esse melioris conditionis quam author noster, a quo res in nos transit, l. iniuriæ 156. §. plerumq: 3. l. in his 175. §1. de reg. iur. do= cemur etiam emptorem in defendenda re posse uti iisdem defensionibus, quæ competebant authori l. dolia 76. §1. de contrahenda emptione, et authorem laudare dicimus in l. tenetur 6. §. si tibi 5. de actionibus empti l. herennius 63. §1. de edictionibus, quod significat citare uenditorem, ut defendat rem quam uendidit, sic etiam Paulus lib. 2. sententiarum tit. 17. in prin= dixit pretio accepto pro pretio emptionis, et instru= mentum authoritatis eodem modo accipitur in l. ult. de pigneratitia actione. Est ergo authoritas =

causatio iuris aut dominii quod in me per alium derivatur. Unde lex 12. tab. ita scripta fertur: usus authoritas fundi biennium esto ceterarum rerum annus esto; id est usus biennalis prestet dominium, suie authoritatem in fundo. Item alia lex apud Ciceronem primo officiorum ita scripta est. adversus hostes eterna authoritas esto; id est adversus peregrinos, licet possiderint res nostras, sit eternum dominium nostrum nec illis proficiat usucapio ergo eodem modo exponenda sunt predicta verba legis Atinea, id est. res furtiva nunquam possit usucapi eternum maneat dominium penes veterem dominum, ut exponunt Rebard. ad ll. 12. tab. cap. 17, Balduinus cap. 10 et ll. Dionisius Gotofredus tit. 24. in principio Jacob. filius in notis ad tabulam tertiam pag. 196. Ant. Aug. in d. num. 14. et in l. Atinea nter A. maia lib. 2. observationum cap. 7. num 4 et 5.

Num. 5.

Conclusio

Expositis verbis legis sequitur eius prima conclusio que talis est. res furtiva subreptave a nemine usucapi potest. Probatur ex l. sequitur 4. §. quod autem 6, l. ubi l. 24 l. non solum 33. l. ult. h. t. de usurpationibus, alias pro soluto l. qui fundum 7. §. si tutor 3. et §. furtiva 7. pro emptore l. ult. de vi bonorum raptorum l. si liberam 10. C. quod cum eo l. si aducta 10. C. de furtis l. 1. C. de servis fugitivis l. 2. C. de usucape pro donato l. 1. l. sciens 7. C. de usucape pro emp. et elegans in l. rerum 27. ff. rerum amotarum

§. furtiue instituta h.t. l.4. et §. tit. 29. part. 3. l.2. tit. 11. lb.2. sorilegum l. 5. tit. 15. lb. 4 compilationis illustrant preter clasicos repetentes ad predictos .. Adrianus Pulbus lb. singularium ad l. ..neam, qui liber in manus meas nunquam peruenit Conanus lb 3. commentariorum cp. 15 tit num. 2. Donelus lb. 5. cp. 24. et ibi Osualdus litera d. et e. Petrus Gregorius lb. 40. sintagmatum cp. 2. num 2. et 3. Cucatius lb. 24 obseruationum cp. 13. Fleutlerus uolumine 2. selectarum. disputate 22. tesi 3. litera a, et sequentibus Molina de iust. et iur. tractatu 2. disputatione 79. uersiculo res furto ablata ..i ..cit sotum lb. 4. quest. 5. art. 4. qui contrarius existimauerat furis heredem posse rem furtiuam usucapere, Lesius lb. 2. cp 6. dubitatione 15 Azeuedus in d. 15. ex num 16. Amaya d. lb. 2 cp. 7 et 8. fere per totum Jeronimus de Asin in l.1. C. de usucap. pro emptore ex num. 47. Carolus Aug. Mela 1. parte de usucapio nib. cp 5. a principio, D. Nicolaus Fernandez de Castro eruditissimus pariter et nobilissimus preceptor meus in extemporanea pirlectione tipis mandata ad d. §. furtiue

..laudatur Don Nicolau de castro autoris preceptor.

Num 4

ratio dubitandi

Sed quamuis hec pars iuris constituti sit tamen ut schole methodo procedamus sit conficio rationem dubitandi usucapio solum requirit ex parte rei quod mancipi sit, uel quod dominium eius ab alio .. pendat ut dixit part. nu 13 et 56. ex part. uero usucapientis requirit

iustum titulum bonam fidem et continuam possessionem ut ibi dixi num. 3. et 4. et plenius 2. part. per totam. Sed hec omnia possunt dari in re furtiva a tertio bona fide possessa. ergo nulla est ratio quare in illa prohibeatur usucapio. Deinde quia ut diximus prohibitionem hanc inductam esse odio furti et furum. h. odium. in ipsis furibus esset considerandum et in eorum successoribus universalibus qui in vitia succedunt l. cum heres ff. de diversis temporalibus prescriptionibus l. vitia 11. C. de adquirenda possessione; sed n. in successoribus particularibus maxime ex titulo oneroso: quibus dolus authoris sui n. nocet l. apud Celsum 4. § de authoris 17 cum sequentibus de doli exceptione. Tandem quia non minus grave delictum est expilare hereditatem quam furtum committere l. 1. expilate hereditatis neq: expilator minus dignus est odio quam fur: sed res expilate ab hereditate usucapi possunt l. si nomo 35. h. t. de usucapionibus ergo quecumq: res furtiva usucapi poterit.

Antequam ad rationem decidendi accedamus aliqua premitenda sunt, et primum de authore legis Atinee nihil certo statui potest. Nam quamvis Panciroli lib. 2. thesauri variarum cap. 277 existimaverit latam fuisse a Marco Atilio Consule cum Caio Fonteio sub triumviratu Augusti Antonii et Lepidi. Hec sententia sustineri n. potest cum apud Agelium pandectas et institutiones n. legatur

Num. 5
Premissa et primum de authore legis Atinee

Atinia lex, sed Atinea, ut agnoscunt Alciatus in notis institutionum et ad legem potestatis 2 §. de usuc. Antonius Augustinus et alii supra citati iam relati. Deinde quia eius meminit Cicero in pretura urbana et actione 3. in Verrem; que scripta antiquiora sunt triumviratu. Ex quo merito a Panciroleo recesserunt Amaia d. cp. 7. num 2. Castro in d. §. furtiue n. 4. qui n. improbabiliter tentat fuisse plebiscitum, et partes alius, quod refert Agelius lib. 14. noctium atticarum cp. ultimo. Sed de nomine hoc sit satis.

Num 6

Secundum de variis specierum furtorum comprehensis sub prohibitione legis Atineae

Deinde notandum est sub generali furti acceptione multas furti species contineri, que nomen et poenam mutant ratione circunstantiarum veluti rei, loci, temporis, aut modi quas omnes sigilatim, et cum magna cura prosequitur Farinatius in praxi criminali tertia parte 2. tomo lib. 5. titulo 17 de furtis quest. 166. et sequenti. Prima species est simplicis furti cum res privata a privato clam et dolose subripitur iuxta legem primam de furtis sequitur. Abigeatus id est gregum vel armentorum furtum, dum in pascuis detinentur l. 1. §1. de abigeis. Ratione loci succedunt Balnearii qui lavantes se in balneis vestibus spoliant l. 1. de furibus balnearii. Item directarii seu dicarii, qui in aliena cenacula, vel domus, vel dietas per fenestras se dirigunt furandi causa de qbus in l. saccularii 7. de extraordinariis criminibus l. 1. § ultimo de effractoribus, Oisel. ad Donelum lib. 15 cp. 29. Iterum B. Alciatus lib. 10 observationum cp. 37. Philipus Brodaeus in notis

militari et aliqui legunt [illegible] apud Zuala ad Bon. lib. 14. cap. 17. lit. B.

adde effractores, qui ad furandum fores effringunt, parietes ue perfodiunt l. 1. de effract.

ad

ad Cletum de historia fori Romani lib. 1. cap. 1. [illegible] saccularii de quibus in d. l. 7. qui manus micando et perstringendo uicentium oculos cerueuttarant pecuniam subducunt vel qui aliud sue sacrilegij per magiæ damnabilem artem, ut voluerunt Cucat. ubi proxime et pater Martinus de Arrio disqui[sitionum] magicarum lib. 2. quæst. 27. sesione 1. et lib. 3. quæst. 4. 1. parte, sesione 3. pagina 398. a numeris in minoribus sive per artificiosam et cautam sub ductionem, ut voluerunt Osuald. d. litera B. Pet. Greg. lib. 37. sintagmatum cap. 14. num. 7. Fari naciu d. quæst. 166. num. 43. Plagiarii qui tam homines liberos quam seruos suffurantur toto titulo ff. et C. ad legem Fauiam de Plageariis. Sacri legi speculatores qui rem sacram sacro ue commendatam uel publicam subripiunt. Raptores bonorum de quibus in titulo de ui bonorum raptorum. Expilatores qui nocturna uel terrae eripiunt l. 1. de effractoribus. Grasatores et famosi latrones qui itinera, uiasque publicas obsident depredandi causa l. capitalium 28. §. famosus de pœnis l. constitutiones 16. de appellationibus de quibus ex professo dominus Lareategui lib. 8. selectarum cap. 9. ad quas omnes species furtorum pertinet ma lex Atinia, omnesque comprehendit per illud uerbum subreptum ut notaui supra num. 1.

Est etiam notandum quomodocumque commitatur si proprie furtum sit rem inusucapibilem redere si domino inuicto rem retinet, si inuentam non restituit, si absque uoluntate domini

[Marginal notes:] [illegible] saccularii [illegible] crimin. [illegible] sacrileg. et per [illegible] sacrileg. aut sacro [illegible] de quibus in tot. tit. ad l. Iuliæ peculat. et sacrileg. [illegible] Praestigiatores de quibus in l. ult. de extraord. criminib. ut homines [illegible] suffocat [illegible] [illegible] in l. ult. ad [illegible] praestigiatores quos magis [illegible] Tertullian. de anima cap. 43. [illegible] Apuleius lib. 1. [illegible] de [illegible] Delrio lib. 1. cap. 4. per tot. [illegible] magiæ [illegible] [illegible] quos laud[illegible] [illegible]

Num 7

dominii ibi presumit uel amouendo rem, uel non reddendo, de quibus modis late diserui lib. 7. opusculorum cap. 2 periculum, nonuero hic repeto quia hec selectio supponit furtum factum esse, sed non dicitur putat utique nec uel illo casu committatur. Tantum noto si sciens rem alienam esse eam uendat, quamuis emptor bona fide compararet rem furtiuam fieri l. si seruum 16. C. de furtis l. 2. l. sciens 7. C. de usucapione pro emptore §. quod autem 3. ins. titulo h. t. quod latius exponit Azin, in d. l. 2. a principio:=

Num. 8.

ratio decidendi

Denique sciendum est bono publico inductam esse usucapionem ob duplicem causam, prima respicit usucapientes ne rerum dominia incerto sint: secunda ueterem dominum pugnit ne homines negligentes sint in rebus suis perquirendis et inuestigandis l. 2. h. t. ut dixi 2. part. ex num 4. quarum 1. actio militat fauore possessoris, si bona fides et iusto titulo rem tenuit; sed secunda ex parte ueteris domini prorsus deficit; nullo enim pacto possumus negligentiam considerare in eo cui res, uel clam, uel uiolenter subducitur, et hoc amplius furtum non debet esse causa, etiam remota ut dominium rei domino uero eripiatur. His rationibus nixe fuerunt ll. ciuiles que inhibuerunt usucapionem rerum furtiuarum imo cum tota ratio usucapionis quoad formam iuris ciuili sit ut dixi 2. part. num 7. sufficiens est pro ratione ipsa legis prohibitio quia alia aliqua n. possemus prebere prohibuerunt licet n. ita exprese. Conanus d. lib. 3. cap 15. num. 4

Num. 4. [illegible] d. 29. 7 [illegible] 6. [illegible] num. 4. [illegible]

Ex quaratione de [illegible] pars rationi [illegible] usucapio aliud requirit, aliud requi- rit. Requirit bonam fidem, continuam possessionem et titulum: requirit ex parte rei quod sit capax usucapio- nis. Cum ergo prohibitio usucapionis rei furtivae [illegible], utrumque eius sit reale [illegible] usucapi quamvis sit possessor bonae fidei [illegible], et de acquirenda possessione. Neque [illegible] ex comparatione [illegible] quod gravius est quam furtum, cum [illegible] fiat [illegible] videri eum sine domino vero esse qui illam tueri possit, ut inquit [illegible] l. 2. § 2. ff. [illegible] quia statu liber esse [illegible], l. si te 12. [illegible] causis infamia [illegible], l. quamvis 17 C. de furtis, et tamen in ea procedere usucapionem, probatur ex d. l. si homo 35. h. t. ergo etiam in re furtiva po- test procedere.

Ut etiam hoc argumentum dissolvamus [illegible] in hac materia, primo observo totam prohibendae usucapionis rationem [illegible] constituto [illegible] vel ad l. 12. tab. vel ad l. Atinia. Ex quo sequitur, illas tantum res usucapi non posse, quae continentur sub propria significatione verborum legis quia iuris consultis, aut interpretibus non est concessum verba legum [illegible] quatenus non patitur eorum [illegible] interpretatio, quamvis

eadem

Num. 9

Satisfactioni dubitandi = [illegible]

Num. 10

Explicatur l. si homo 35 de usucapionibus

eadē ratio, uel fortior militet ut docet eleganter pater Franciscus Suarez eximius societatis doctor lib. 6. de legibus cap. 2. ex num. 3. cui addendi sunt Donellus et Osuald. lib. 4. cap. 13 Flauer in iuris prudentia lib. 2. prin. 2. illat. 8. deinde obseruo utramque legem loqui de re furtiua; quoniam uerbum subreptum, quo utitur lex Atinea quamuis latius significet quam furtiuum, quo usa fuit l. decem. uirali, tamen manet intra idem genus furti: id est continet omnes furtorum species, quas commemoraui supr. num. 6, non uero alia delicta a furto diuersa quod mihi decretorie probat hoc argumentum. uiolentia, et deiectio grauius delictum est, quam simplex furtum l. 2. §. caeterum lo. de ui bonorum raptorum. sed uiolenta deiectio aut inuasio in res immobiles eas non reddebat inusucapibiles ex l. 12. tab, neque ex l. Atinea, tantum ideo quia rerum immobilium furtum committi non poterat l. furtum. 37. §. 1. cum l. sequenti h. t. §. quod autem instituta eodem, donec latae fuerunt ll. Plautia, et Iulia, quae posteriores sunt, ut infra monebo. Igitur uerbum subreptum non uerificatur de aliis, quam de rebus furtiuis at sic est, quod hereditati iacenti furtum fieri non potest, quia non est talis domina, quae possit considerari inuicta l. eum qui 14. § si res 1. ff. de furtis l. 21. tit. 14. part. 7. ut fundaui lib. 7. opusculorum, cap. 2. ex num. 29. Ergo res subducta hereditati iacenti non continetur sub prohibitione legis Atinea Bartolus et Castrensis in d. l. 35.

Iason

Lason in l. Pomponius 13. §. cumquis nu 6 de adquirenda posses. et maiá ib. 2. obseruatio ca. 7. ex nu 8. et ex nu 11. Ossin d. l. 2. ex nu 108. Unde facile exponi potest d. l. si homo in quarum immoror, quia ex professo illa explicui d. cp. 2. nu 31.

Num 11

In praxi tamen ex uirevo regio ali ad dicendum censeo moueorque ex d. l. 5. tit. 15. lib. 4 compilationis ibi, Otrosi mandamos que si alguna cosa fuere hurtada o alguno tubiere escondida no se pueda defender por tiempo. Quae uerba licet Montaluo accipiat de oculatione rei subreptae uerius accipi debent disiunctiue, ut sonant de re subrepta uel abscondita ut notat ibi Azeuedus nu ultimo ergo aliud significat postremum uerbum quam primum; et per consequens significauit quamlibet oculationem rei illicitam licet furtum non sit; unde in isto uerbo comprehenditur expilatio hereditatis: et eo precipue adducor quia in l. 22. tit. 14. partita 7. crimen expilatae hereditatis explicatur per uerbum asconderé ibi. Et caece que algunos toman o esconden los bienes muebles que halian en la herencia.

corectum iure regio

Num 12

Ex quibus primo infertur interpretatio ad tex in l. si extraneus 44 de donationibus inter uirum et uxorem prin, haec exponitur species. Extraneus donauit uxori remuiri existimans eius esse: uxor bona fide accepit existimans esse donatoris. Queritur utrum uxor usucapere possit et ratio dubitandi est

Illatio prima ad l. si extraneus 44 de donationibus inter

Dubitandi est quia moribus [illegible] donatio inter virum et uxorem prohibita est, l. 1 eodem tit. Sed ubi lex inhibet usucapionem bona fides possidenti nihil prestat, l. ubi lex 24. h. t. Ergo maritus constante matrimonio non potest ab uxore usucapi.

Ratio decidendi est quia lex non inhibuit usucapionem aut alienationem, sed signanter donationem l. si vir 31. § si vir. 4. de donationibus inter, et in presenti nulla donatio viri intercessit, sed ex[traneo]. Idem dicendum est si filius in potestate existens [ex] errore et [illegible] credens se ab ea liberatum, [illegible] donaverit rem patris sui uxori. Re vera donatio [illegible] de donat. inter inefficax fuit, quia que prohibetur fieri a patre prohibetur etiam fieri a filio l. 3. § quin etiam 2. eodem titulo. Sed nihilominus propter iustum errorem et bonam fidem dantis et accipientis procedit usucapio. Nec est impossibile, ut filius existens in patris potestate credat se ab ea liberatum esse: veluti si emancipatio que precessit sit invalida quam valere ipse putabat et in aliis casibus qui supponuntur in l. [illegible] 44 h. t. [illegible] prosequitur Scipio gentilis lib. 2. de donationibus inter cap. 29. pag. 263 et sequenti.

Num 13

Sequitur [illegible]

sed si vir dicte legis 44 ubi queritur an interrumpatur usucapio cepta ab uxore si vir sciverit rem suam esse nec voluerit vindicare et hoc ipsum mulier noverit: ita explicanda est questio nam illa verba interrumpetur possessio? interrogative leguntur in lib. florentino quod non vidit gentilis ubi proxime. Ratio dubitandi est urgens quia maritus, qui non vindicat rem suam possit, [illegible] donare [illegible] ff. de donato [illegible] unde uxor

que

[illegible] re aliena [illegible] occultat [illegible]

et fraudem facit, [illegible]

[illegible] de furtis docent [illegible] tomo [illegible]

[illegible] ubi multa adducit [illegible] Sanchez [illegible]

[illegible] tit. de furtis [illegible] 168. [illegible] 61. [illegible]

[illegible] Unde ex furtis est usucapio rerum mobilium,

quia ex superveniente mala fide, et [illegible] cor=

[illegible] furti §. [illegible]

[illegible] propria ratio [illegible]

[illegible] de superveniente mala fide

quia [illegible] mala fide [illegible] interim [illegible]

usucapionem, l. bona fidei 48. §. [illegible] de [illegible]

[illegible] emptor. [illegible] ratio [illegible]

[illegible] ex [illegible] iuris [illegible]

[illegible] rei alienae [illegible]

[illegible] usucapionem; [illegible]

et tacitum consensum [illegible] negotium [illegible]

[illegible] facta [illegible] Significant

[illegible] ex donatione mariti [illegible]

[illegible] usucapionem, et ex donatione [illegible]

precedente ut [illegible] et antiquiores [illegible]

gentilis pag. 266. Significant vera furtum com

mitterem [illegible], quia [illegible] re [illegible], et consen

[illegible] casu nec furtum fit nec est fraudulenta con

[illegible], nec mala fidei l. [illegible] 48. §. quia [illegible]

de furtis, [illegible] existimaret [illegible]

[illegible] furtum [illegible] facere [illegible]

[illegible] §. ergo nec mala fidei [illegible]

[illegible] nec res furtiva facta fuisset, nihil est [illegible]

usucapionem

[illegible] gentilis [illegible] facta inspectione. =

usucapiens, quia n. est a lege interdictus, sed ... ex ca[usa] donationis maritalis ... tantum ex causa donationis ... mulier autem in praesenti in specie ... ex donatione extranei capit usucapere, et consensus mariti n. fuit prima aut principalis causa adquirendi, sed incidens aut secundaria ut dicunt, gentiles ubi proxime ... N. ... Carno in ... ff. pro bene ex n.) . =

Num. 12
[illegible]

... inferior interpretatio ... pro derelicto in quo primo ... ponitur ... usucapionem ex tit. pro derelicto, sive in causa derelicti habitum, id est si ... derelictum ... Est ... causa usucapionem n. ... 6. eod. tit. ... Cacutius et Tractatu 7. ... Africanus ... emptionem speciem. Supponitur ... pro derelicto ... causa sua possessionis ... Quaeritur utrum usucapi possit ... respondet ... ius ... non fuerit. ... qui dereliquit dominium n. fuisse ... translatum ... dominium utile ... eod. tit. seu tantum usucapiendi conditionem, ... de contrahenda emptione ... Accursius et Cacutius. ... valde ... obscura per comparationem ... donatione ... consentiente. Sed quam dissimile ... videtur; quia rem vere pro derelicto habitam ... titulo usucapere potest, et rem etiam ... derelicta

[illegible] pro [illegible] donatio [illegible]
[illegible] ergo [illegible]
[illegible] l. [illegible] 12. § 1. De [illegible]
[illegible] l. [illegible] 19. [illegible] principii
[illegible] l. [illegible] § 7. [illegible]
[illegible] l. 1. § ultimo [illegible]
[illegible] filii [illegible] =
[illegible] et [illegible] =
[illegible] l. [illegible]
[illegible] pro emptore l. 9 si alienum 6, C.
De [illegible], et per consequens videtur [illegible] =
[illegible] sed [illegible] principii
[illegible] et [illegible]
[illegible] potest [illegible] nec animus [illegible]
[illegible]. E [illegible] donatio
[illegible] emptio [illegible]
[illegible] mulier enim
constante matrimonio [illegible] potest
[illegible] unum argumentum [illegible] =
[illegible] ergo potest [illegible] ut no =
tant per [illegible] et Petrum Fabrum in l. [illegible]
160, [illegible] sed et
illud [illegible] propria
[illegible] usucapione
[illegible] dominium [illegible] potest [illegible]
[illegible] donatio [illegible]
[illegible] valeret donatio l. [illegible] pro dona =
[illegible] sed respondeo
[illegible] usucapione sed circa
ratificatione

[illegible] considerari [illegible] supra [illegible]

Num 15

Tertio in l. Pomponius 67 de iure dotium

ratificationem illius. Et quemadmodum qui servum rem per delictum ... bona fide emit et usucapere potest si res est aliena, itaque rem donatam marito emit uxore consentiente iure emit, et fit dominus: quia non est necesse ut ... concludatur ... dominii.

Tertio infero interpretationem ad tex. in l. Pomponius 67. de iure dotium, quo illustrior aut difficilior nullus est in hoc tractatu. Ancilla nupsit homini libero, et in dotem ei pecuniam dedit. Primo recurro respondet ... pecuniam viri ... matrimonium quia dos sine matrimonio non est l. qui se debere de conditione causa data l. 3. l. stipulationem. 21 de iure dotium, et cum servis nullum est connubium l. Ulpianus in fragmentis tit. 5. §. 5, cum servis 5. et hoc ita decidit sive ancilla statum suum sciat vel ignoret; quia scientia vel ignorantia mulieris non potest validum efficere matrimonium quod ex se nullum est. Inde hanc consequentiam deducit, ergo dominus ancillae, qui consequenter dominus est pecuniae potest eam vindicare ... hanc exceptionem, nisi forte usucapta est. Amplificat praecedentem doctrinam, etiamsi ancilla libera facta sit constante matrimonio pecuniam non fieri dotalem 3 quia licet contubernium precedens fiat postea matrimonium per executionem libertatis; immo et pecunia data fiat dotalis si data fuit ex peculio quod retinuit ancilla post manumissionem l. si serva 39.

de iure

[illegible] 16. [illegible]
q. 12. n. 15. [illegible]
in dotem [illegible], quia [illegible]
[illegible], nec data fuit ex domini
[illegible] ex [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] esse
[illegible] usucapionem
[illegible]
[illegible] usucapione confirmat [illegible],
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nomine data usucapi matrimonium
[illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] commisit [illegible]
[illegible] 15. [illegible]
[illegible] praeemptae ergo
[illegible] mariti [illegible]
[illegible] posse usucapi [illegible]
[illegible] matrimonium et post matrimo-
nium [illegible] usucapionem: melioris esse
conditionis [illegible] possidet, [illegible]
[illegible]

Quibus ut ordine
[illegible] respondeo;
[illegible] matrimonium [illegible] usucapionem pro
[illegible]

Num 16

dote cum n. Habere ob defectum tituli licet maritus
existimaret matrimonium precessisse l. 1 pro suo et pro
dote. Itemque in causa l. celsus 27, hic quando in u[illegible]
idest uera estimatio aut erroris quando [illegible] usu=
capientis per sua estimationem, sed ex alterius
facto aut traditione, qua potuit sine culpa decipi,
tunc usucapio procedit ex [illegible], qui in locum
ueri succedit, soloque mittitur ignorantia, et bona fide
usucapientis, qui dicitur pro suo. l. 3. ff. pro suo. hic
igitur pro suo specie titulus quo usucapit maritus
ante matrimonium, et pro suo ut [illegible] exci=
pientis Cuiacius tractatu 7 ad Africanum in l. 9.
vulgo [illegible] de emptore et in l. 1. de dote neque est nece=
saria distinctio [illegible] in d. l. 1. in fine ergo si
ex post facto fiat matrimonium, usucapi poterit
pro dote quia [illegible] matrimonium est uerus titulus
dotis. Nec contrarium asserit Proculus, ait enim si
usucapit antequam ancilla conveniat libertatis
lucri facere sibi maritum, quia non tenetur soluto
matrimonio pecuniam mulieri reddere cum non usucapiat
ex causa dotis, sed pro suo, quia si constante matrimonio usucapit,
usucapit pro dote idest cum qualitate dotis quam propter solu=
to matrimonio tenetur mulieri restituere pecuniam, que
usucapione viri in causam dotis conversa est: itaque totum
mysterium exitum illis verbis cum lucri fecisse, quia si
constante matrimonio usucapit, non lucri facit sibi [illegible]
ut breviter iudicarunt Accursius in d. l. 67. verbo
[illegible] Brissonius de [illegible] dubiorum circa principium
et [illegible] soluuntur prima et tertia difficultas.

[illegible] quia licet servus [illegible] pieris [illegible] apud se [illegible] nec [illegible] domini [illegible] commodo [illegible] l. [illegible] 33. [illegible] tamen si illa tradit extraneo, statim dominus desinit possidere, [illegible] in alienis furiet [illegible] ... l. [illegible] 15. de adquirenda possessione. Ergo ancilla tradens pecuniam marito furtum fecit. In quanto [illegible] [illegible] sequitur, sed [illegible] existimo [illegible] supponi terminos habiles ut procedant questiones excogitata a [illegible], [illegible] de qualitate rei, magis supponit quam disputavit. Supponamus ergo [illegible] furtum sed pa[illegible] dedisse pecuniam marito; [illegible] magis debet supponi, quia aliter bona fides in marito [illegible] posset in [illegible] casu furtum [illegible] committit, quia requirit [illegible] acceptionem vel traditionem l. [illegible] 48 §. [illegible] dominium [illegible] de furtis

Hieronimus [illegible] l. 1. [illegible] de usucap. [illegible] contra hanc partem ex num. 26. l. [illegible] 36. de donationibus inter [illegible] et ex num. 96 [illegible] §7. mandati, sed quia [illegible] ad [illegible] omittimus ut ad secundam partem [illegible] =

2 PARS DE [illegible] RERUM [illegible] POSSESSARUM

... mariti [illegible] ut [illegible] maneret potestas [illegible] vel [illegible] committere [illegible] furtum [illegible] omittimus. =

et ad [illegible] num. 7. adde [illegible] potest [illegible] erunt a [illegible] quo amplius [illegible] notasse [illegible] quia [illegible] casu [illegible] disputatio [illegible] tari. =

Num. 8

[illegible] habent in fol. 123.

AD L. PLAVTIAM Et
JVLIAM

Núm. 19

[illegible] Cum plurium [illegible] tractatis, [illegible] de [illegible] institutionum de [illegible], [illegible] in [illegible] possint, [illegible] est ut [illegible] immobilis [illegible] Iustini; [illegible] §. [illegible] §. [illegible] vindicat, [illegible] tamen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Plautia [illegible] [illegible] §. [illegible] Plautia [illegible] cuia urit in paria ret [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Quod caput [illegible] Iulia de vi publica [illegible] [illegible] Iulia de vi publica [illegible] [illegible] multa capita fuissent [illegible] Iulia de vi publica [illegible] [illegible]

Numero 20

Item Iulius Caesar [illegible] de pecuniis repetundis [illegible] [illegible]

Numero 21

Conclusio

Item [illegible] Iulia de vi [illegible] [illegible]

Numero 22

Cum autem [illegible] quaeritur.

[illegible] argumentum est, et locum non habeat [illegible]
[illegible], et deiectionem [illegible] in [illegible]
[illegible] et possessionem [illegible] Paulus in d. l. [illegible] §. [illegible]
[illegible] quaestione [illegible] deiecit [illegible]
[illegible] ad [illegible] possessionem [illegible], [illegible]
[illegible] in vacuam possessionem, [illegible] usucapi posse,
[illegible] ui possessor, [illegible] quis [illegible]
multo magis usucapi potest, si possessor [illegible] fugiat
[illegible] uiris hominibus armatis, [illegible] non occupat
[illegible] eadem ratione [illegible] occupatus l. [illegible]
33, §. si dominus 2. [illegible] Itaque in hac specie
possessor [illegible] possidere l. 3. §. si quis nunciet [illegible]
[illegible] possidere 6, §. ult. [illegible] meo nomine
l. §. penult. [illegible] l. [illegible] 25. §. ult. l.
[illegible] 46. de adquirenda possess., sed [illegible] illa usucap.
[illegible], [illegible] interdictum sufficit
[illegible] possessor [illegible] aut
fugiat possessor, [illegible] postea ipsa possessionem non
[illegible], [illegible] §. [illegible]
[illegible] 16. §. [illegible] cap. 27, [illegible]
[illegible] d. l. 6. §. ult. Itaque obstant [illegible]
in [illegible] §. [illegible] l. 3. §. si quis autem [illegible] ui armata,
[illegible] speciem [illegible]
[illegible] armati [illegible] possessor non [illegible],
quo [illegible] non [illegible], nisi invasor occupet
possessionem et hoc est [illegible] interdicto [illegible] l. [illegible]

Quod si possessio [illegible] occupata sit postea
[illegible] possessores [illegible] dominum [illegible] exclude
[illegible] usucapi [illegible], et interdictum

[illegible]

Nur 23

[illegible] qui [illegible] esset, [illegible]
l. 2 § [illegible] et §. quid [illegible] l. 3, §. [illegible]
[illegible] 14 [illegible] possessio
[illegible] sit dominus [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] possessionem [illegible]
[illegible] interdictum
locum habet [illegible] l. 1, 2, §. [illegible] 9. et §. [illegible] 23
[illegible] possessio [illegible]
[illegible] l. 4. § [illegible]
sed in hac [illegible] propter metum [illegible] ad [illegible]
[illegible] possessionem [illegible] locum habet edictum
[illegible] quod metus causa, l. metum 9. [illegible], aliter, de
[illegible] metus [illegible] illud enim edictum ad omnes [illegible]
[illegible] sed, l. [illegible] tantum
[illegible] locum habet, l. 1 [illegible] C. de his qui
[illegible] in glossa ult. Oswald. ad
Donell. lib. 15, cap. 31, litera, 4 [illegible] Pickardus
[illegible] §, [illegible]
[illegible] l. 1. num. 232,

[illegible]

Num. 24

Ordinat l. ult. C. unde vi

[illegible] l. ult. C. unde vi [illegible] possessionem absque decreto iudicis [illegible] tamquam [illegible] quod status oportet [illegible] remedium [illegible] vi [illegible] cum nulla vis adhibita fuisset, neque [illegible] opinione, tamen nihilominus [illegible] possessionis, [illegible] reputari, [illegible] [illegible] habebat, [illegible] l. [illegible] II, § 2 [illegible]

[illegible] non habebat [illegible] vi, quia non fuit adhibita [illegible] interdictum [illegible] aut [illegible] tandem [illegible] fuit [illegible] possessio; [illegible] dictum de eo [illegible] neque [illegible] expulsione, neque in expulsione vi adhibita fuit

[illegible], [illegible] lib. 4, cap. 24, [illegible], [illegible] Flaminius, pragmaticarum decade 26 [illegible] ad [illegible] Feli. Farin. [illegible], lib. 2. [illegible] 28, [illegible]). et [illegible] interdicta, qui [illegible] in [illegible], ad recuperandam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] domino [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] ad furtum ut rei immobilis ex sola occupat. in [illegible] furtiva, sed solum de equiparatione ut enim occupatio rei [illegible] invito domino furtum reputatur, ita [illegible] [illegible] rei immobilis [illegible] est [illegible] Bartolum, etiam recte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 13, ex num. 21, [illegible] intelliguntur de rebus mobilibus, ad quas [illegible] praedicta [illegible], ut [illegible] Gomez in l. 45, Tauri num. 182, et sequenti. In summa [illegible] est ex [illegible] interdicti unde vi ut [illegible] [illegible] [illegible] docent Menochius [illegible] rem. 13 [illegible] Cucatus lib. 1 observationum cap. 16. Farinacius lib. 8, controversiarum versic. quo [illegible], sed non spectat ad [illegible] l. Iuliam de [illegible] [illegible] ut [illegible] manifeste [illegible] [illegible], [illegible]), [illegible] h. t., et [illegible] [illegible] num. 233,

Adit violentia

Num. 25

Ad hanc partem potest etiam expendi tex. in lege quia servus 16, de obligationibus et actionibus quam expendit et explicuit lib. [illegible] cap. 13,

[illegible]

3 PARS DE REDITU REI FURTIVAE VEL VI POSSESSAE IN POTESTATEM DOMINI

Num. 26

[illegible] l. [illegible]

[illegible] exceptio [illegible] furtiva [illegible] in potestate domini [illegible] que [illegible] res non [illegible] datis terminis necessariis. Que exceptio [illegible] 33, §, dominus, [illegible] §, [illegible] 7, inst. eod. [illegible] C. de usucap. [illegible] Paulus l. 4, §, [illegible] 13, [illegible] nisi in potestatem eius [illegible] reversa [illegible] in potestatem [illegible] domini [illegible]

[illegible] §§, [illegible] in potestatem domini, [illegible] domino [illegible] l. si [illegible] C. de [illegible] l. qui [illegible] 7, §, furtiva [illegible] de furtis [illegible]

[illegible] dominus potestatem nactus fuerit rei [illegible] l. potestatem 215, [illegible] multo magis si [illegible]

[illegible]

[illegible] a [illegible] accesserit l. 4 § [illegible]
[illegible] 13, [illegible] l. 6
[illegible] 32 [illegible]
[illegible] 4 [illegible] §, [illegible]
[illegible]
[illegible] a [illegible]
[illegible] 29. [illegible]
[illegible] domino [illegible]
[illegible] dominus: quemadmodum [illegible]
[illegible], et postea [illegible]
etiam [illegible], l. [illegible] 42, [illegible]
[illegible]
[illegible] 17. [illegible]
[illegible] et [illegible]
domini [illegible], imo [illegible]
[illegible] quia qui [illegible] 33 [illegible]
[illegible] quod [illegible] in [illegible]
[illegible] dominus [illegible] capitis
[illegible] curator [illegible] l. [illegible] 41, [illegible]
[illegible] domino [illegible]
[illegible] domino [illegible] l. 1, 4 §
[illegible] 14, [illegible]
Domino [illegible] in omnibus negotiis pupilli [illegible]
[illegible] reverentiae, [illegible] tutelae
[illegible] l. 4 § [illegible] pupilli 12, l. [illegible]
[illegible] 56, § [illegible] 4 [illegible]
[illegible]
[illegible] l. 4 [illegible]
[illegible] 21 part. 3, et authores [illegible] 3 [illegible]

N. 27

Dominia acquisit. [illegible] bonae fidei possessor

Illa tamen [illegible] ... [illegible] dominus sed a [illegible] bonae fidei possessor [illegible] ... [illegible] bonae fidei [illegible] ... [illegible] manet [illegible] ... [illegible] bonae fidei [illegible] ... [illegible] authorem [illegible] ... dominus [illegible] ... bonae fidei possessor [illegible] ... dominium [illegible] ... [illegible] bonae fidei [illegible] ... 74 [illegible] ... [illegible]

Nam [illegible]

[illegible] Julianus de precario [illegible] alterum [illegible] ... possidere, et incipere [illegible] possidere [illegible] ... [illegible] 33 § [illegible] ... dominus [illegible] ... dominium [illegible] acquiri [illegible]

ad fin. huius num. 27. adde haec verba = quia omnes in eo merito iuveniunt, 2a [illegible]. Accedat in hoc re [illegible] esse differentia inter res furtivas, et [illegible] possessor [illegible] parit omnium [illegible] lura in h. articulo =

N. 28

[illegible]

ergo [illegible] erat dominus aliquis usucapio
[illegible] l. 45, [illegible] ergo erat [illegible]
[illegible] purgatum [illegible] revertatur
[illegible] revertatur, in potestatem
domini [illegible] reverti. Hanc [illegible]
[illegible] Amaiad. [illegible] et [illegible] d. [illegible] 5.
[illegible]
[illegible]
[illegible] usucapionem ad acquirendum dominium [illegible]
[illegible] acquirere dominium [illegible] emptore ex [illegible]
[illegible] itaque illud verbum [illegible] solum significare
[illegible] remoto violentia impedimento potuisse emptorem
statim dominium capere. Quae solutio omissis aliis,
quas omnia [illegible] quabilis, et satis
[illegible] est atque iure novo quo utimur, sed ex vetere
iure maius misterium claudunt praedicta verba
et de dominio acquirendo per usucapionem accipienda
sunt, sed tamen non est negandum aliter, hebat
tempore [illegible] ex iure quiritum, quae si traditae fuissent
[illegible] emancipatione [illegible] simpliciter tradita
fuisset solum dominium bonitarium transferebatur
[illegible] emptor [illegible] ad [illegible], domi
nium quiritarium, bonitario ut dixi prima parte
[illegible] principali [illegible] 45, cum ergo [illegible]
[illegible] traditus [illegible] sed [illegible] brevis
[illegible] nec per sola voluntate domini, nequiendo [illegible]
[illegible] in potest, [illegible]
[illegible] singularia 15. C. de [illegible] creditis l. quacumque,
§ [illegible] ad acquirendum [illegible]

ut a[illegible]

[illegible] novissima
[illegible] que [illegible] mandata
[illegible], [illegible]. =
[illegible] sed tamen non est negandum
[illegible] fuisse, quidquid [illegible]
[illegible] enim res vendita non
[illegible] fiebat emptoris et
ex iure quiritum.

[illegible] lineis [illegible] et [illegible]
[illegible] quia [illegible] commodo esse
acceptum est [illegible] in l. 2. § [illegible], vers. [illegible]
[illegible] ut [illegible] Cas[illegible]
[illegible], [illegible] §, [illegible]

Ex hoc facile [illegible]

[illegible] aliogui difficiles in l. 4 §, [illegible]
[illegible], [illegible] § [illegible] l. [illegible] 6, [illegible]
[illegible] l. [illegible]
[illegible]
[illegible] a domino pignori data, et ab ipso
[illegible] creditori [illegible]: [illegible]
[illegible] Paulus, [illegible] §, [illegible] Casianus [illegible]
[illegible] furtum resultat
[illegible] potestatem [illegible], et [illegible] in [illegible]
[illegible] rei per creditum purgari l. cum her.
20 § 1 de furtis, quae sententia [illegible] est
[illegible] post antiquiores [illegible] 6, 16,
[illegible] et l. 24 cp 12, [illegible]
[illegible] §, [illegible] in l. [illegible] 61. §,
[illegible] de furtis [illegible] institutionum de obliga
tionibus quae ex delicto nascuntur [illegible] n. 34 et in
§, [illegible] 10, [illegible] 4 [illegible] de pignoribus cp 15,
[illegible] observationum cp. [illegible] 23, [illegible]
[illegible] 1, ex n. 76, Proculiani contrarium [illegible]
[illegible] §, [illegible] Paulus, Casianus [illegible]
[illegible], ut [illegible] ratio, quem
Paulus [illegible] l. [illegible]
[illegible] Proculeianorum; habuerunt [illegible]

Neque

Num. 27

Explicatur l. 4
§ [illegible]
[illegible]

[illegible]

Baldus de pignoribus [illegible]

Neruger [illegible] vegurorum [illegible] enim
dedit [illegible] principijs huius scholę l. 2. § pri-
mo 4), [illegible] ad fin. de origine iuris, notant
Drexilius lib. 2, priorum obseruationum cp. 2. et
3, Ioannes Bernardus de iure possit. l. 61
pag. 48, ergo non est credibile Paulum incon-
stantem fuisse aut dissensisse semetipso ut igitur
exponamus d. l. ult. alio modo quo authores lau-
dati eam exponunt scilicet dum est tunc in potestate
domini, rem receptam redisse cum eius possessionem nactus fuit
iuxta ut auelli non possit, d. l. 4 § tunc in potestate
quoniam si dominus in defectu possessionis non censetur
ad eum rem peruenisse ex eo quod interdictum de [illegible]
potest ei auferri d. l. 4, § si dominus 26 iuncta l.
non uidetur 22 de eo quod [illegible] possessio, quam ob rem
si debitor creditori abstulerit rem pignori datam
quam in sua potestate eam detinet auelli uel
potest neque in ipsius potestatem regressa peruenisse
l. et ideo 12, § ult. de cond. furtiua l. 2, de cond.
furtiuario l. si pignore 22 de pignoratitia actione
l. qui uas 48. in prin. et § ult. de furtis tunc
autem quando in ipsius potestatem perfecte peruenisse
censetur cum rem subreptam uendidit uel donauit
uel alienauit quia non tenetur hipotecaria nec cond.
quae nudam tantum possessionem auocat l. si cum uendi-
tor 66, de eo dictionibus ut egregie obseruauit
Alciatus 1624 obseruat. cp 12, ideirco in d. l. 4
§ si igitur [illegible] sic § supponitur debitorem uendidisse
rem et simul distraxisse ut uenderetur, peruenisse
in eius

recuietionis [illegible] adde antehac ut egregie
haec verba = cum peruenire ne-
sitare ex [illegible] unica C. de alienat.
iudicij mutandi causa facta =

---

ad finem numeri huius 29 adden-
da sunt verba sequentia, quae in
4 lect. [illegible] manendi [illegible]

---

quo etiam modo facile exponitur
[illegible] quindi [illegible]
20 § 1. refert. Ego dominus [illegible]
[illegible] ab alio bona fide emerit
uel [illegible] in ea usufruct.
Ego illam rem tibi subripui, teneor
et quidem tibi furti actione etsi
dominus rei sim. Sed in hoc
casu non impeditur usucapio
tamquam rei furtiuae: quia
per ipsum furem redijt res
in meam potestatem: actio
enim furti persequitur [illegible]
[illegible] eius, quod interest uel
dupli uel quadrupli si [illegible]
fuerit [illegible] furtiuam rem
cond. [illegible] non uero auocat
ipsam rem: conditio uero
furtiua [illegible] competit bonae
fidei possessori, sed soli
domino l. 1. de cond. furt.
Denique actio publiciana [illegible]
[illegible] et ult.
de publiciana. Ergo non est remedium

in cuius potestate aliquem [illegible] sufficiens
[illegible] ad purgandum uitium cum dominus [illegible]
securet [illegible] et h. modo accipiendum
[illegible] rectissime docuit
Cuiatius ubi [illegible] si post [illegible] a beo
[illegible] ut, si quid, et sub [illegible] ad usucapien,
potestatem quam in dni potestate peruenit. [illegible]
[illegible] et ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
in potestate dni rediens in usucapibile [illegible]
[illegible] uitium purgaret, ꝑ reditum
in potestate d. dni, uidelicet si dnus creditori
[illegible] reditum non purgatur
[illegible] creditor potest a [illegible]
[illegible] ea [illegible]
[illegible] uel ex ipso dno purgatur [illegible]
[illegible] furtiua. [illegible]
ita et [illegible] = Ex [illegible] principiis [illegible]
[illegible] in l. si seruus 61 § locaui de furtis.
Locaui [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] § [illegible] de rerum diuisione.
supponit [illegible] posse me in te furti agere [illegible]
[illegible] § [illegible] 10, [illegible]
[illegible]
[illegible] § [illegible]
[illegible]

[illegible] a [illegible] que furto posset euocari

Num. [illegible]
[illegible] seruus 61 § lo-
caui de furtis

[illegible] oē, [illegible], et [illegible]
[illegible] in causa [illegible]
[illegible]
[illegible]. [illegible]
[illegible] antequam ea [illegible]
[illegible]
[illegible] respondetur: [illegible]
[illegible] et defacto [illegible]
[illegible] convenerunt: Requiritur [illegible]
[illegible] de facto res [illegible] veniat ad debitum [illegible]
et [illegible] modum [illegible] habeat valeat [illegible], quos
[illegible] eleganter [illegible]
[illegible], ad [illegible] debitum
re [illegible] pignori [illegible]
[illegible], sed [illegible]
[illegible] purgari, [illegible] casus [illegible]
[illegible] l. cum [illegible]
[illegible] factum [illegible]
[illegible] potestate [illegible] requiritur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ut existimavit [illegible]
[illegible]
[illegible], 5 cap. 28, litera b, Iulius [illegible] centurial, [illegible]
[illegible] l. 4, [illegible] 69 [illegible] pignori obligabatur et
[illegible] creditori sed [illegible] in potest,
creditori ex qua accepit [illegible]
et [illegible] purgari [illegible] materialis, et
[illegible] qui requiritur [illegible],

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quorum opinionem aliqui [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] capitales [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] latrones et de captiuis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] eripuerunt; postea [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], cum [illegible] populus Romanus [illegible]
[illegible] [illegible], hostes [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Germani [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] seruus ille inuentus fuisset
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ceteris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], de Germanis [illegible]
[illegible] [illegible] hostes erant [illegible] factus
[illegible] [illegible] qui ante fuerat ciuis [illegible]
Romani: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt
[illegible] hostes in fine [illegible] [illegible] 6, [illegible]
[illegible] num. 16, ergo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Nihilominus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] negarunt posse usucapi, cum
[illegible] [illegible]: huic sententiae [illegible],
[illegible] hostium fuisset, ratio est [illegible] postliminio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] germani, facti fuissent [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

respectu

Num. 31

[illegible] [illegible] la-
trones et de cap-
tiuis

respectu mei cuius dominium servi transfuga in suspenso manet neque abruptum fuit, gaudet enim dominus beneficio postliminii, in servo quoquis transfugiat l. post liminium 19 § si vero Theodosii, igitur, quaquis servus transfugerit, non exit a dominio veteris domini ut post Accursium docet Coban, in reg. peccatum 2, part § 11 num. 3 venit ipse. Denique unde genere eum existimo si hic servus Germanus esset et ad suos reversus esset quamquam iterum armis captus, denuo servum fieri, neque in furtiva causa manere, quia pristinum dominium prius extinctum fuit ut quaeri d. lib. 6, cap. 2 num. 8, ubi enim dominium extinguitur, cessat utrumque quod mutabatur, dominium illud, ut tradit Ayala lib. 2 de iure belli cap. 5 num. 40, aliud etiam ex quo auferri potest veluti si servus subreptus antequam in domini potestate pervenerit ob aliquod maleficium in metallum damnatus sit mutatur, enim dominium quod incepit esse, et a poena restitutus fuerit. Sicut l. generaliter 24 § si servus § de fideicommissariis libertatibus l. aut damnum 8, § si servus 12 de poenis l. frustra 8. C. de iis tertia parte is. Deinde Germanus in hostes, eum a quibus modis ius patriae potestatis solvitur, venit, Menochii iur. pudegratit 4 princ. 2, ergo quasi denuo ad omnem suum reversus alius homo esse videtur, nec remanet cum vitio pristinae servitutis arg. ex l. si servus 2) de duobus legatis

Denique notandum est — Num 32 8)

q[uo]d si dicimus rem in potestatem d[omi]ni reversam ad pristinam hujusmodi [illegible] posse usucapi [illegible] [illegible] ex ipso ... ut quod ... dominus [illegible] [illegible] alienum necessaria sit usucapio. Hoc ita, et in potestatem d[omi]ni re[versa?] contra ius est cum statim transferatur vera, intelligenda sunt de dominis l. 4 §, [illegible] h. t. l. in [illegible] 12 re presidio donata contra §, et si ignorans §. de captivis, [illegible] leges [illegible] repetunda[rum?] ... ut ponatur rei vitio purgato in illo statu n. aliter usucapi[tur?] [illegible] in quo dati termini [illegible] possit si in potestatem d[omi]ni reducta usucapi ut notatur ... Amaia d. l. 68, [illegible] l. gen. ad L. Iul. [illegible] [illegible] pre et post eum alii ≡ [illegible]

4 PARS DE USUCAPIONE FRUCTUUM AUT PARTUUM REI FURTIVAE VEL VI POSSESSAE ≡

Num 33

De fructibus perceptis et fundo vi posseso aut ex re furtiva regulam habemus in l. 4 §, [illegible] ubi inquit Paulus fructus et partus ancillarum et fetus pecorum si defuncti [illegible] [illegible] usucapi possunt. Quae ut postea apparebit [illegible] est quare magis [illegible], in §. [illegible] l. eiusdem agri, ubi docet Liram [illegible] [illegible] usucapi non posse [illegible] [illegible] detonsa est tunc ovi in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] servitutis vitiis, ut quaevis extra [illegible]

o ficiatis et mutet prius formam n. ex qua a...
q. l. materia furtiua est d. l. 4 § si ex lana
20, cui iungendus est d. l. ... ad Dominium ... 4
... literas, si uero apud bonae fidei possessorem
... furtiua n. est, statim q. adquiritur, ei q. in fructu
est unde usucapio n. est necessaria d. l. in bello 12,
§ si forte 8. de captiuis ... q. de lana dicitur etiam
de foetibus et lacte ... l. bonae fidei emptor 48. § qui
... de adquirendo rerum dominio. ecce ergo iam
... oppositas ... in §, § dicitur, posse
usucapi: at in § ..., docemur statim bonae fidei po-
ssessori adquiri eius foetus usucaptum dum esse
... in l. si aliena 16, § si, Scaeuola ff. t. de usu-
capionibus, et in l. qui nas 48, § ancilla ...
... in ... de furtis.

Num 34
opinio stoicorum
circa partum

Non possumus hanc partem explicare nisi intexueremus tractatum de partu an- cillae furtiuae a quo pendet quaestio de fructibus et foetibus primo ergo obseruandum est stoicos quorum disci- plina imbuti sunt ... de partu ho- minis dum in utero est ita censuisse ac de fructu fructibus fundi ..., aut de foetu animalis uerba sunt Plutarchi in lib. de pugna stoicorum, Crisippus censet foetus in utero ... plantam, et lib. 5 de placitis philosophorum cap. 15. ibi Plato ait foetum in utero animal esse ... et moueri, ibi et alii stoici asserunt partem ipsius uteri n. animal, et sicut fructus arborum partes dicimus iidem ... maturos decidere, sic et foetum. Ecce ... stoici ... partum

partum matris partem, eo modo quo fructus pendentes pars fundi sunt l. fructus 44, de rei iudicat. qui secantur, uel decidunt de arbore, et nihil minus eadem arbor manet, idemque fundus eos sunt pars accidentalis, quae potest adesse uel abesse sine immut. substantiae, ut recte sentiunt Carranza in disput. de partu cap. 2, nu. 12, et sin in d. l. 1, nu. 158. n. uero 1. pars integralis, aut potestatiua, quae componit totum ut ex Galeno docet Aver. Ormana lib. 3, obseruat. cap. 1, § 2. nu. 22, de parte uero potestatiua acci predicatur... d. l. aliena 10, § Scaeuola, ... qui negat partum in utero existentem esse partem matris, et ... l. 1, §, ex h. rescripto de uentre inspiciendo, qui asserit esse portionem Viscerum, id est partem accidentalem et ita desiderent magna ... que ... aut, agitata ... teste ... in insignis ... § 11 an ... de except. rei iudicatae de qua multi disputant Ormana, Carranza et sin, nuper laudati

Num. 35

Scis... etiam est ex eadem doctrina stoicos sequutos existimasse (licet male et ... rationem) partum dum in utero erat n. esse animal cum autem in lucem editus est frigore ... exacerbe et induratum mutare spiritum et fieri animal uerba sunt Plutarchi in d. lib. de pugnis stoicorum, et alia testimonia affert magnus ... lib. 3, philosophiae stoicorum dissertat. 2 et 10, a quo ... lib. 1 obs. cap. 16, unde, per animat... l. 2, de mortuo inferendo

inferendo nec omicida reputatur, que partus abortum curavit in l. Cicero 39, de paenis nec homo existit, § l. § l. fairs itaq ad l. falsid, utiq. efectus fluyt de g. n. benedictis pruigt et maria lau, et Asin sygiau dixti ceny tamq est fict. uiris dominorum favore (ex quorum primis stamus me kriserios) habentur nati ex quo concepti sunt quamvis nondum sint editi l. qui in utero 7, l. qui in utero 26. de statu hominum, sed hec fictio nulli cui legimus inducta esse ad foetus pecudum: dignitas enim homini maiorem acceptionem expostulat l. uextissime 44, de edilitio edicto.

Num 86
conclusio

Hiis breviter premissis in primis ita statuo: partus ancille furtive concepta, et editus apud bone fidei possessorem usucapi potest l. si mater § 3, c, de usucap. pro emptore et l. si ego ll, §, partus de publiciana, l. n. sotus 33, ti. 4, l, 10, pro emptore l. 48. § 5, de furtis l, §, tit, 29, part, 3, contrarium partus ancille furtive cui ipsa surrepitur vel apud furem conceptus usucapi n. potest quamvis apud bone fidei possessorem editus d. l, 48. §, 5. Ex quo sequitur, partum conceptum de mancilla in fuga esse usucapi posse, quemadmodum ipsa fugiens furtum sui facere creditur, ita partum concepto de furtivo, fuit l. ancilla 62 de furtis late ..., 4, part, de usu capionibus cap 5, pag, 4) cum sequentibus. ... com... ... presumptionis ... natis ... ... in utero apud furem, statim

carnem, statim natus et furtivus est. Hanc rationem exhibuit Amaia d. cp. 2, §, 5 nu 8, et nu 18, post Benedictum Pinelum, et alios sequitur qui Carranza cp 3, § 2, nu 21, qua [illegible] Aiz [illegible], l. [illegible] nu 12. [illegible] ergo est [illegible] potestatem matris potius [illegible] fieri [illegible] apprehensione [illegible] [illegible] quia [illegible] iuris [illegible] [illegible] nihil sit donec in lucem [illegible] [illegible] furtivus esse [illegible], unde [illegible] [illegible] Maiz ubi [illegible]

Num 3

De partu accepto a [illegible] iuris [illegible]

Illud autem dubium [illegible] an partus acceptus apud bonae fidei heredem usu capi possit, tertio [illegible] usucapi non posse [illegible] l. si [illegible] 11, §, partus 2, de [illegible] 1, 4 §, heres 15, h. t, [illegible] utrobique [illegible] usucapere [illegible] [illegible] [illegible] successor [illegible] heres §, [illegible] ergo si heres [illegible] partum [illegible] [illegible], et dictus [illegible] bona fide emptor usucapere [illegible] editus fuisse [illegible] apud bonae fidei [illegible] habere [illegible] [illegible] ut [illegible] 2, parte, tractatus principalis, nu 6, [illegible] Lucatio [illegible] § [illegible] cp 18. [illegible] cp 5, nu 6, Carranza d, cp. 3, § 1 nu 27 et 28. Ex [illegible] sequitur si servus [illegible] ancillam, et [illegible] liberum, [illegible] [illegible] apud dominum cum bona fide [illegible] [illegible] [illegible] est

[illegible] ancilla [illegible]
[illegible] ab alio [illegible] erat ei [illegible], [illegible]
et [illegible], [illegible], in l. [illegible] pactum,
l. si servus [illegible] emptore, [illegible]
in l. 4 §, [illegible] 16, ff. [illegible]
partus apud dominum [illegible] non posse usucapi, [illegible]
antinomia [illegible] interpretes [illegible], ut [illegible]
[illegible] d. [illegible] §, cp 25, litera g.
[illegible] pag. 462, [illegible],
[illegible] § 4 [illegible] l. [illegible] ubi [illegible]
[illegible] 30, [illegible] 183, cui si aliqua satisfactio
potest assignari dicendum est in d. §, de illo [illegible]
ancilla [illegible] praegnata [illegible] illa verba [illegible]
[illegible] servus [illegible] natus fuit [illegible]
[illegible] l. 2, § si servus [illegible] emptore, [illegible]
[illegible], et postquam ei [illegible] fuit [illegible]
[illegible] possessio servi [illegible] possessio; [illegible] simul [illegible]
[illegible] fuit natus [illegible], d. l. penult, de [illegible]
[illegible]. Neque [illegible] illa verba [illegible]
[illegible], [illegible] sunt ambigua: [illegible]
[illegible] apud dominum [illegible] usu [illegible] quia
[illegible] ancilla [illegible] erat, ut in d. l. si servus [illegible];
[illegible] conceptus erat apud [illegible], [illegible]
[illegible], ancilla [illegible]
[illegible] §. [illegible]. In hoc casu rectissime [illegible]
[illegible] apud [illegible] conceptus, [illegible] apud [illegible]
[illegible] erat [illegible], et naturaliter sibi [illegible]
[illegible] possessionem [illegible] acquirere potuit [illegible]
[illegible] possessionem; ergo [illegible] possessio

acenio

[illegible] namq. fuit, q necessitas debitorq [illegible]
[illegible], [illegible] qui nobis [illegible]
[illegible] placet, q placuit etiã audij [illegible]
[illegible] magna [illegible] Domini [illegible]
[illegible] electione de [illegible] seruimus.

[illegible] Proxime

Num 38

[illegible] replicat l. 4, §, [illegible] h, t,

dictis [illegible] oppon. l. 4, §, [illegible] h, t, ubi
[illegible] ancillæ furtiuæ datæ [illegible]
[illegible] docet Paulus
[illegible], [illegible] pose [illegible]
facile est solutio [illegible] prime [illegible]
[illegible] ut [illegible] dixim [illegible]
[illegible] usucapi [illegible]
sciat partus ancillæ [illegible] alienæ esse antequã
pariat, q instanti partus [illegible]
[illegible] bona fides [illegible]
[illegible] qui sciat ancillã furti
[illegible] tantum [illegible]
[illegible] 44, §, [illegible] h, t, [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] ubi [illegible]
[illegible] 18, itaq. qui furtiuã [illegible]
[illegible] partus usucapere [illegible]
[illegible] cesat
usucapio [illegible] ancillæ [illegible]
habet [illegible] l. [illegible] ego [illegible], § interim [illegible] ut dixi [illegible]
[illegible] bona fide =

[illegible]
ad fructus rei furtiuæ redeundo [illegible] communem
[illegible]

Num 39

[illegible] fructus
[illegible]

sententia, que apud nos sancitur, in l. 39, tit, 28 part 3, que distinguit inter fructus naturales et industriales: ut industriales statim plenoiure et in mano[?] ... bone fidei possessori adquirantur; naturales vero non aliter quam perfecte adquirantur, quam per usucapionem aut prescriptionem, Cobar, lib. 1 variarum cap. 3, Joannes garcia de expensis cap 23, num 20 itaque fructus naturales quales sunt fetus pecudum nisi consumpti sint usucapi debent d. l. quin[?] 4 §, si ancilla cum duobus sequentibus de furtis quos recte exponunt Carranza d. §, 1 num 21 et sin in ... l. 1, num 230, l. 4 §, lana ..., ergo fructus qui ... sunt plene scilicet et ... possunt modo ... sint ... d. l. 4, §, fructus, S, qui secundam ... suppositionem ... et ... Pinelus lib 2, selectarum cap 21, num 75, Carranza num 8, ... num 231, Mela d. cap 5, num 6, de lana et lacte ... statim enim adquiruntur omne fidei possessori sine usucap aut ..., d. l. 48, in fine, d. § lana; ... quod licet hi fructus ... eorum utilitate ex cura ... et multiplicatione, et ... dicuntur leviores quam fetus ... fidei possessori ... neque obstat ... in l. ... lana ... ubi ... sententia Marcelli existimantis apud ... in l. ... heredis pariat ... apud ... heredi, ... usucapi ... quam ... neque ancille partum. Hec sententia

in 2. casu

Iubyum

[illegible] [illegible] participatet [illegible] apud
[illegible] haeredes ipse non potest usucapere, sed eius
usucapere potest ut dixi supra num. 37 [illegible] [illegible]
[illegible] Marcelli [illegible] memorat [illegible]
usucapere [illegible] non exposuit [illegible] sed
[illegible] intelligitur, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] rationem, quia
[illegible] [illegible] [illegible] scilicet integralis
ut dixi num. 34 [illegible] talis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] usucapi [illegible] [illegible]
[illegible] bonae fidei [illegible] stabilitum, ita
[illegible] [illegible] Amaia d. cap. 1, § 3, ex num. 30,
[illegible] [illegible] [illegible] Cavanza [illegible],
num. 12, cap. 3, § 1, num. 2[illegible], quae de hac re dixisse
sufficiat.

In ea [illegible] [illegible] esset [illegible] [illegible] — **Num. 40**
[illegible] [illegible] actionem
[illegible] [illegible], sed nolo inculcare cum satis [illegible]
positum maneat prima part. principali huius [illegible]
[illegible] num. 21 et 40, ut [illegible] sectioni [illegible] [illegible]
ponamus ad Dei Laudem virginisque Mariae.

[illegible] [illegible] ad hanc [illegible] et [illegible] partem habentur in fol. 127.

AD LEGES

EDICTA, PRINCIPVMQVE

CONSTITVTIONES;

EX QVIBVS PROHIBITA VSVCAPIO EST.

SELECTIO SVCCISIVA

DOCTORIS IOSEPHI FERNANDEZ

DE RETES,

VESPERTINI LEGVM ANTECESSORIS:

CVM DOMINI CHANCELLARII
Vniuersitatis permissu.

EX OFFICINA IOSEPHI GOMEZ DE LOS CVBOS.

Anno Dñi 1659.

CLARISSIMIS AVDITORIBVS MEIS,

NOBILISSIMIS STVDIOSIS SALMANTICENSIBVS S.

C*VM in animo habuerim vsucapionum, præscriptionumq; materiã hoc semestri integram, & iudicio meo absolutam vobis dare (nobilissimi adolescentes) non alitèr efficere potui, quod destinaueram, nisi separando à quotidianis relectionibus hanc partem, quæ pertinet ad leges, quæ vsucapionem prohibuerũt. Attiniam, Plautiam, Iuliam de vi, & repetundarum exhibui iusto commentario in feriata selectione. Scriboniam, & reliquas, quas Typis mando, eodem modo exhiberem, si tanta esset copia feriarum. Sed quòd illa via impedior, hac expedio. Minor enim iactura est viua vocis explicatione carere, quam hos tractatus omninò amittere. Æqui, boniq; consulite conatus istos, qui ad compendium vestrum tantum properant, valeteq; & viuite diu fœlices, vt exopto, & precor.*

AD L. SCRIBONIAM.
SIVE
DE PROHIBITA
VSVCAPIONE SERVITVTVM REALIVM PERSONALIVMQVE.

1 LEX XII. TAB. QVÆ DE VSVcapione lata est, non extat vllibi integra; fragmentum verò refert Cicero in orat. pro Cæcina, in hæc verba: *lex vsum, & auctoritatem fundi iubet esse biennium. At vtimur eodem iure in ædibus, quæ in lege non appellātur.* Idem Cicero in topicis ad Trebatium I. Consultum, eamdem repetit legem, & aliquantò pleniùs ibi: *Quod in repari valet, valeat in hac, quæ par est. Vt quoniam vsus Auctoritas fundi biennium est, sit etiam ædium. Ast in lege ædes non appellantur, & sunt cæterarum rerum omnium, quarū annuus est vsus.* Ex quibus verbis I. Consulti recentiores legem decemviralem sic efformant ad priscum loquendi morem. VSVS AVCTORITAS FVNDI BIENNIVM: CÆTERARVM RERVM ANNVS ESTO. Sensus est, vsus biennij sit auctoritas, iusta, & iustificans caussa dominij in immobilibus rebus. Annus sit actoritas, & iusta caus-

sa dominij adquirendi in rebus mobilibus. Iuxta ea quę notaui in feriata select. ad ll. Attiniam, & Plaut. num. 2. Ideò idem Cicero in oratione pro domo sua ad Pontifices ius auctoritatis appellauit vsucapionem illis verbis: *Multæ sunt domus in hac vrbe iure optimo, sed iure priuato, iure hereditario, iure auctoritatis, iure mancipij, iure nexi.* Cùm autem lex 12. tabul. vsum requisijsset, quod verbum ex se, & ex terminis; proprię significationis aptum est comprehendere, tam res corporales, quam iura incorporalia, quibus possumus vti, l. 1. §. 1. & 2. de itin. actuque priu. l. 1. §. vlt. de aqua quotid. & æstiua. vt dixi 1. parte huius tractat. num. 2. in fine. Et per contrarium de fundo, qui corporalis est, loqueretur. Cæpit inter vetustissimos I. Consultos proculdubiò controuerti, an ex verbis, vel ex sententia legis 12. tabularum seruitutū vsucapio procedere posset. Neutrum enim constanter affirmari potest ex prædictis verbis, vt rectè sentit Marcus Lyclama, lib. 2. membranar. ecloga 6 in princip. quamuis prohibitam vsucapionem verbis legis decemviralis existiment Cuiac. in l. 4. §. vlt. hoc tit. Morla, & alij in emporio iuris, tit. 6. quæst. 4. à num. 6. & ex nouissimis Marcus Aurelius Galuanus vir acuminis, & iudicij selecti, cap. 12. de vsufruct. num. 2. & eius discipulus Carolus Augustinus Mella, 1. parte de vsucap. cap. 6. num. 1. Asin in rub. C. de vsucap. pro emptore, num. 117.

2 Proculdubiò tamen, vt præuidit ipse Lyclama, & sequutus fuit Galuanus, obtinuit ex Prudentum interpretatione, vti seruitutes vsucaperetur; cuius sententiæ fundamenta à iure peti non possunt, cum plerique I. Consultorum, quorum testimonia in Pandectis habemus, post prohibitionem legis Scriboniæ vixerint; sed ab Auctorib. hac lege antiquioribus. Extat autem testimonium luculentum apud Ciceronem in eadem oratione pro Cæcina, ibi: *Fundus à patre relinqui potest. At vsucapio fundi, id est finis sollicitudinis, & periculi litium, non à patre relinquitur, sed à legibus. Aqua ductus, haustus, iter, actus, à patre, sed rata auctoritas harum rerum omnium à iure ciuili sumitur.* Cùm in hunc locum post multos incidisset etiam Galuanus, *dict. cap. 12.*

num.

num. 13. pront est sagax, & sollers ità eum expendit. Quando de vsucapione fundi loquutus fuit Cicero, inquit ratã *ex legibus* fieri, quæ verba per emphasim leges decemuirales designant; quandò vero egit de vsucapione serui tutum dixit *iure ciuili*; quod solet denotare interpræratione prudentum, vt latiùs fundat, *cap. 6. eiusdem tractatus*. Aliud ex Ageno Vrbico Augusti liberto *ad Frontinum de arborũ qualitatibus, tit. de controuersiis, controuersia 3.* his verbis: *Iter, nõ qua ad culturas peruenitur, capitur vsu: sed id, quod in vsu, biennio finitur.* Agenus etiam vixit ante legem Scriboniam, nẽpè sub Augusto. Hyginus cuius extant *constitutiones, de limitibus, de diuisione agrorum, & liber Gramaticus* floruit sub Trajano, vel Hadriano, vt comperuit I. Lypsius magnum rei litterariæ incrementum, *lib. 1. elector. cap. 15.* Quem locum ex non certa supputatione temporum non certò acceperunt Ræuardus *ad legem Scriboniam, num. 5.* & Galuanus *vbi proximè.*

3 Iam ergò apparet sensus I. Consulti Pauli, *in l. 4. § libertatem 29 hoc tit. de vsucapionib.* illis verbis: *Eam vsucapionem sublulit lex Scribonia, quæ seruitutem constituebat.* Ex quibus noto ante legem Scriboniam seruitutem posse cõstitui per vsucapionem. Ergò excessit Ræuardus, *num. 3.* qui tantum aliquam vsucapionis speciem in seruitutibus ante prædictam legem admissam auctoritate Prudentum censuit. Alias solutiones huius nodi, & alios modos interpretandi, siue faciendi locum legi Scriboniæ à Sapientissimis Antecessoribus excogitatos, vel admissos non examino, quià contentus semper sum, vbi meam promo sententiam. Fuit autèm lata lex Scribonia sub Tiberij temporibus, anno secundo eius Imperij, vt compertum habeo ex fastis Cassiodori sub Tiberio, vbi ita inquit: *Sisenna Statilius, & L. Scribonius. His Coss. Mathematici vrbe pelluntur.* Sed tunc offuciæ à Tacito *lib. 2. annal. in princip.* & Dione Cassio, *lib. 57. historiar.* qui hunc eundem annum signant Coss. *Sesenna Statilio Tauro, & L. Libone.* Facilis vero concordia: quià vt Statilius Trinomius fuit, sic & Scribonius. Ideò Lypsius in summa libri, quæ in principio extat, vtroq;

troque nomine eum nominauti, imò & epitoma Liuij, *lib.* 49. quem prius Scribonium, posteà Libonem appellat. Forsan quià familiæ Scriboniæ perpetuum cognomen fuit Libonis, notat doctè Antonius Augustin. de legibus *in Scribonia.* Fuit ergò nostra lex lata anno ab V.C. 769. à Christo Dñ. 18. vt comperuit Baronius *sub eodem anno.* Quod iam in nostra Schola receptissimum est, notauitq; primus Ræuardus, *ad leg. Scribon. in princ.* quem sequuntur Osuald. *ad Donell. lib.* 11. *cap.* 11. *litt. A.* Galuanus *d. cap.* 12. *pag.* 106. Mella *d.* 1. *parte, cap.* 6. *num.* 5. Assin *in d. rub. de vsucap. pro emptore, num.* 116. Nec curamus eos, qui pro Scribonia, legunt, aut reponunt *Voconia*; nec qui plebiscitum esse existimarunt, & multò antiquius. Quos præcitati reiiciunt. Imò & reiiciūt testimonia supra expensa, quę vsucapionis seruitutum meminisse non possent, si tàm antiqua fuisset prohibitio, vt isti Auctores comminiscuntur.

4 Conclusio ergò talis sit, *nulla seruitus post legem Scriboniam vsucapi potest.* Probatur ex *l. seruitutes* 14. *de seruitutib. l. si aliena* 10. *§.* 1. *hoc tit. de vsucap.* Vbi docemur seruitutes per se ire est solas, nusquam longo tempore capi posse, sed coniunctas cum ædificiis posse. Sensus est. Seruitus ipsa non vsucapitur; sed coniuncta cum prædio rectè potest vsucapi. Quià si vsucapio prædium, cui inhæret seruitus, accessionis vice censetur etiam vsucapta, vt rectè explicat Mella, *d. cap.* 6. *num.* 10. *pag.* 74. Per se autem semper verum est, nunquam seruitutem vsucapi longo tempore, nec propriè vsucapione constitui, de qua vsucapione iuxta titulum, cui subiicitur, agit Consultus in prædicto textu, vt agnouerunt. Assin *vbi proximè, num.* 109. Galuanus, *d. cap.* 12. *num.* 5. *in princip.* qui censet ibi Consultum non egisse de longi temporis præscriptione, sed de vsucapione, & ob id illa verba *longo tempore* imputat Triboniano, qui phraseis I. Consultorum mutauit, vt tempora legis duodecim tabularum ad nouas Iustiniani constitutiones reduceret. Quod planius est, quam vt possit negari. Ex quo cessat labor Donelli, *lib.* 11. *comment. c.* 11. ad eum textum, qui multis aliis infrà exponendis contrarium esse censebat. Nec

necess-

necessaria est emendatio Cujacij, & Antonij Fabri, *lib.19. coniect. cap.9.* Nec substinendus alius intellectus obscurus nimis Marci Lyclamæ, *dict. ecloga 6.* nec alius Schiforde-gheri, *lib.1. ad Anton. Fabrum, tract.5. quæst.6.* qui existimabat, Consultum voluisse seruitutes per se, id est sine prędiis vsucapi non posse. Vbi enim non est prædium dominans, non est seruitus, quia seruitus sine prædio esse non potest. Et sic esset quæstio de subiecto non supponente, vt inquiũt Rethores. Sed ad assertionem nostram reuertamur. Probatur etiam ex Paulo lib.1. sent. tit.17. §.1. Vbi docet viam, iter, actum, & aquæductum amitti per non vsum biennij: quasi dicat, libertatem non vsucapi, sed ipsas seruitutes amitti per non vsum: arguitque ità. Ergò quæ non vtendo amittuntur, vsucapi non possunt. Nec fortè sunt alia testimonia, qnibus prædicta conclusio posit probari. Nõ inmoror in recensendis Auctoribus, qui illam exornant, quia sua quisq; classi inferius recensebitur.

5 Lex itaque Scribonia refutauit vetustissimorum Prudentum opinionem putantium vsucapionem solo vsu contentam esse, & ob id vsucapi posse seruitutes: & perconsequens legem decemuiralem interpręrata fuit de vera possessione; aapprobauitque contrariam opinionem ità sentientium. Ex quo pro regula deinceps receptum fuit sine possessione vsucapionem non procedere, l. sine possessione 25. hoc t. de vsucap. Ex quo intelligendæ sunt rationes Pauli, in leg. seruitutes 14 de seruitut. Prima est, non posse vsucapi seruitutes prædiorum rusticorum, quià sunt incorporales: incorporales verò res nec tradi, l. vltim. eod. tit. l.3. §. si iter 2. de act. empti, l. si seruus 43. §.1. de adquir. rer. dominio, nec posideri possunt, l.3. de adquirend. poss. Sed cum hæc ratio non concludat, quià etiam libertas seruitutum vrbanarum incorporalis est: nec potest possideri nisi per relationem ad prędia, quibus debetur, quomodò & seruitutes possunt dici posideri, l. si ædes 32. §. 1. de seruit. vrban. prædior. & nihilominus potest vsucapi, dict. §.1. dict. l.4. §. vltim. hoc tit. de vsucap. Ideò Paulus aliam adjecit, quæ valet in seruitutib. rusticis: quod nemo

tam perpetuo, tamquè continentèr, ire, agererevè poteſt; vt eius poſſeſsio qualisqualis ſit ſeruitutum, nòn videatur interpellata. Vſucapio verò nòn procedit ſine continuatione poſſeſsionis, l. *3.* hoc tit. Verum, neque hæc ratio ſufficiens eſt; quia vrbanas ſeruitutes non comprehendit, & nihilominus reſpondet idem de vrbanis ſeruitutibus, àc de ruſticis dicendum eſſe: quamuis illis continuò quis vti poſsit. Prœſtitit ergo Paulus quantam ex ratione iuris potuit rationē habere Lex Scribonia; ſed adhùc illa ſupereſt, vt rectè cenſet Galuanus, odioſum viſum fuiſſe ob negligentiam ſolis biennij dominos prædiorum ſeruientium pati damnum conſtitutionis ſeruitutis.

6 Ex his primò nòn placet Eguinarius Baro in l. ſeruitutes *14.* qui Pauli rationes reprehendit, quaſi nòn omninò veras. Suppoſita enim prohibitione legis Scriboniæ veriſsimæ ſunt: licèt animum non expleant proptèr permiſſam, aùt nòn prohibitam vſucapionem libertatum Non placet etiam ſententia Cuja in d. l. *4.* §. vlt. Morlę in emporio tit. *6.* q. *4.* à num. *6.* Antonij Fernandez de Otero de paſcuis cap. *18* num. *17.* & *18.* & aliorum, quos refert, nō tamèn ſequitur Aſsin in d. rub. num. *116.* Exiſtimantium, olim ſeruitutes ruſticas nòn potuiſſe vſucapi ex iuris rationibus, quas expreſsit Paulus, in d. l. *14.* nec in illis opus fuiſſe prohibitione legis Scriboniæ. Tantum verò vſucapi potuiſſe ſeruitutes vrbanas, quarum vſucapionem dicta lex ſubſtulit. Hæc enim differentia non conuenit textui in d. l *4.* §. vlt. qui indiſtinctè loquitur; & cum omnes incorporales fuiſſent, & expertes poſſeſsionis, non magis vrbanæ quam ruſticæ vſucapi potuerūt. Diſplicet etiam doctiſsimorum virorum acumen, qui per contrarium ruſticas ſeruitutes, quaſi res mancipi teſte Vlpiano in fragmentis regular. tit. *19.* in princip. potuiſſe vſucapi contendebant; ſeruitutes verò vrbanas, nō potuiſſe vſucapi, quaſi res nec mancipi. Primò quià, & de hac ſuppoſitione dubito: licèt enim Vlpianus meminerit ſeruitutum ruſticarum intèr res mancipi, nòn ideò excluſit iura vrbanorū prædiorum. Forſan verò eorum non meminit, quià plerumquè

tunque intrà prædia ipsa sunt, veluti altius tollendi, quàm vicinus meus, tigni immittēdi, & similia, & ideò vnà cum ipsis censentur, arg. ex d. l. si ædes 32. §. 1. Deinde, quià etiam res nec mancipi, vt feræ bestiæ, & similes, quæ in dominio nostro perfectè non sunt; sed tamèn nulli alij dominio subijciuntur, vsucapione adquiri possunt. Vlp. d. tit. 19. §. vsucapione 8. Igitur cum seruitutes vrbanę in alterius dominio non essent; quanuis dominorum perfectæ non fuissent, possent vsucapi. Tandem, quià cum incorporalia sint, in illis militat eadem ratio, àc in rusticis. Manet ergò post legem xij. tabul. omnes seruitutes vsucapi potuisse sine possessione, tantùm vsu interueniente: per legem Scriboniam prorsus sublatam fuisse earum vsucapionem, tanquam odiosam.

7 Sed cum vsucapio bono publico introducta sit, l. 1. hoc tit. minuendarumque litium caussa, l. vlt. pro suo: quod Reipublicæ vtilissimum esse prodidit Pontifex, in cap. finem litibus de dolo, & contumacia, & Imperator in l. properandum, Cod. de iudicijs. Ideò facilè reuerti res seruitutum ad suam primæuam naturam cæpit. Quā rationem in constitutione seruitutum per tempus expressit Paulus in l. 2. de aqua, & aquæ pluuiæ arcendæ actione illis verbis: *in summa tria sunt, per quæ inferior locus superiori seruit. lex, natura loci, vetustas, quæ pro lege habetur, minuendarum scilicèt litium caussa.* Eccè iterum agnouerunt I. Consulti, non posse euitari vsucapionem seruitutum, sinè disdispendio quietis publicæ, ad quam prompta semper occurrit vsucapio, *d. l.* 1. Id circò licèt Ius-dicentes, I. Consultique non auderent contrà verba legis iterùm illam introducere, quod nec possent, l. non est ambigendum *12.* §. vbicunq; de bonor. possesion. tamèn per obliquum, & indirectò quamdam speciem vsucapionis in seruitutibus admiserunt Ius-dicentes, & induxerunt Iuris-periti. Textus elegans in l. vlt. eod. tit. de aqua pluuia arcenda, illis verbis: *Scæuola respondit, solere eos, qui iuri dicundo præsunt, tueri ductus aquæ, quibus auctoritatem vetustas daret, tametsi ius nō probaretur.* Eccè à solitis respondit Scæu. siuè assidua

B Iuris-

iurisdictione, ex qua fluxit tuitio in seruitute illis, qui per tempus vsi fuerunt; licèt ius, idest titulus seruitutis constituendæ non appareret, sic explico verbum *ius*, quamuis paulo alitèr Lyclama dict. ecloga 6. Ad quam tuitionem fortè spectat, l. 1. §. vlt. de seruitutib. rustic. prædior. ibi: *Traditio planè, & patientia seruitutum inducet officium iudicis.* Vt traditio referatur ad titulum, veluti venditionis, testamenti; & similes: patientia ad tacitam patientiam permittendi, ex qua resultat vetustas vsus. Quod si alitèr ea verba accipere malueris, nec impedio, nec disputationem extendo. Verum est, hanc non fuisse veram vsucapionem, sed ad instar; siuè vt verbis textus me expediã in l. 1. C. de seruitutib. & aqua, *longi temporis consuetudo vicem seruitutis obtinet.* Siuè similitudinariam, l. 2. C. eod. tit. illis verbis: *Si aquam per possessionem Martialis, eo sciente, duxisti, seruitutem exemplo rerum immobilium tempore quæsisti.* Itaquè labente tempore iterùm moribus inoleuit, vt quædam vsucapio seruitutum induceretur post Legem Scriboniam, vtilis, non vera, aùt directa; & per tuitionem Prætoris, aùt Ius dicentis non ex legibus, aùt iure ipso. Nec est propria, sed impropria seruitus ità quasi constituta. Hæc sententia, licèt nòn ità expresè, aliquando tradita est in nostra Schola, & nupèr expresius, paulo tamèn alitèr, tradiderunt Lyclama, & Galuanus, iam laudati Lõgoualius, Corras. Cõnanus, & Duaren. apud Faquinæum lib. 8. controuers. cap. 22. versic. cum igitur. Parladorius lib. 1. rerum quotid cap. 1. §. 8. in princip. Otero de pascuis, d. c. 18. num. 19. & 20. Et quanuis parum consequẽtèr, Asin. vbi proximè n. 119.

8 Correspondent etiam effectus huic vtili, aùt impropriæ vsucapioni. In primis, *si quis diuturno vsu, & longa quasi possesione ius aquæ ducendæ*, vel alterius seruitutis, *nactus sit, non est ei necesse docere, de iure*, id est de titulo, *quo seruitus constituta est: veluti ex legato, vel alio modo. Sed* ex solo diuturno vsu *vtilem habet actionem* confessoriam, *vt ostendat* se iustè vsum fuisse. Vt sunt ferè verba text. in l. si quis diuturno 10. si seruit vindicetur. Eccè vtilem actionem

nem in rem confessoriam, quæ per diuturnum vsum adquiritur; vt directa quæritur per iustam à domino constitutionē seruitutis. De qua agitur in toto tit. illo, & in §. æquè si agat. 2. inst. de actionib. Sic similitèr, publiciana actio, quæ vsucapienti rem mobilem, vel immobilem corporalem datur; & accommodatur quasi vsucapienti seruitutem personalem, vel realem in l. si ego 11. §. 1. de publiciana, in quo textu nostræ tuitionis Prætoriæ clarum extat vestigium, ibi: *Nam & hic traditionem, & patientiam tuendam esse constat.* Sic similitèr, quamuis docere debeat, sibi seruitutem competere, iureq; sibi constitutam esse, qui vult vti interdicto *de itinere actuque priuato*, l. 3. §. hoc autem 13. illo titulo. Tamèn *si quis seruitutem iure impositam non habeat*, id est caussam, titulumque à domino prædij seruientis non habeat, *habeat autèm velut longæ possessionis prærogatiuam ex eo, quod diù vsus est seruitute, interdicto hoc vti potest*, l. *apparet 5. §. si quis 3. eod. tit.* Quià quasi constitutam seruitutam habet ex diuturno vsu, tanquàm si iustum alium titulum haberet. Cui textui conuenit alius elegans in l. 1. §. vlt. de aqua, & pluuiæ arcendæ actione, vbi qui diù vsus est seruitute, non vi, nec clam, nec precario, videtur habere ex iure, id est ex titulo vt sæpè inculco, impositam seruitutem; & per consequens ei competit vtilis actio cōfessoria ad vindicandam seruitutem, & vtile etiam interdictū possessorium. Qui omnes effectus ex doctrina nostra facillimè fluunt, nequè in illis quidquam est, quod nos possit remorari.

9 In eamdem sententiam conspirat rectè expositus textus in l. foramen 28. de seruit. vrban. prædior. Foramen factum erat in pariete conclauis, vel triclinij, caussa proluendi, & rigandi pauimenti. Id est, vt per foramen illud inniiceretur aqua in solum, solum dicitur pauimentum, quià nos substinet; quæsitum fuit, vtrum, hæc esset seruitus? Respondet Paulus seruitutem non esse, si irrigatio manibus hominū faciēda est: quod si facienda sit aqua profluente ex cœlo, seruitutem esse etiam respondet. Rationemq; reddit; quià quod manu hominum faciendum

 est

est, non potest habere perpetuam caussam. Aqua vero, quę ex cœlo cadit, habet perpetuam caussam. Hominis opus non potest esse perpetuum, quia nec opifex perpetuus est. Eadem ratione, caussa aquę cęlestis perpetua est, quia cœlum perpetuum est. Seruitus verò requirit perpetuam caussã, nec contenta est caussa temporali. Inde concludit, quãdo seruitus perpetua non est, non esse seruitutem, & per consequens, nec tempore adquiri posse. Ita exponunt hũc text. Donell. & Osual. lib. 11. c. 3. Connanus lib. 4. cõment. cap. 9. Cujac. lib. 11. obseruat. c. 3. Parlador. lib. 1. rer. quotidian. c. 1. §. 18. n. 24. Galuanus d. c. 12. de vsufr. pag. 110. Mella d. 1. parte de vsucap. c. 6. pag. 66. & seq. & alijs multis. Si ergò quæratur, cur in d. l. 28. tempore non possit adquiri seruitus iniiciendi aquam per foramen; dicẽdum est; quià non datur talis seruitus: & prius est, quod possit esse seruitus, quam, vt possit tẽpore adquiri. Si esset seruitus, & posset constitui quolibet alio titulo; etiam posset adquiri tempore. Quod probo ex textu eleganti & hũc adducendo in l. 2. ff. communia prædiorum, vbi proponitur, Titium imposuisse seruitutem Castello, in quo rotam fecerat, de aqua per rotam haurienda, vel tollenda de flumine. Quod etiam opus est manufactum, nec habet perpetuã caussam. Ideò apud Iuris-peritos dubitatum fuit, vtrum hæc seruitus iure constitui posset? Supponitq; iure non valuisse seruitutem. Sed nihilominùs ex rescripto Antonini, vtilitèr in seruitute tuendum esse proptèr rei rusticæ vtilitatem; si hac lege fundum comparauit, vel quocumq; alio legitimo modo hoc ius quæsijsset, textum elegantèr explicant Cujac. lib. 3. obseruat. cap. 28. & Petrus Pithæus lib. 2. aduersarior. cap. 16. & Menochius, qui de obscuritate textus enixè quæritur, de retinend. remedio 6. ex n. 66. Tantum ex eo noto, vbi seruitus vtilitèr potest constitui, etiam per longam possessionem adquiri posse: quã adquisitionem, siuè tuitionem etiam comprehendere possunt illa generalia verba: *seu alio quocumq; legitimo modo.*

10 Sed cum admiserimus impropriam hanc vsucapionẽ seruitutum post legem Scriboniam, & contrà ipsam: videtur prorsus inutilem, & vanam eam relinquisse;

super-

superfluasque omnes leges, quæ prohibitam earum vsucapioneem approbant. Est enim differentia verbalis, non realis, quod sit impropria, vel propria vsucapio, vt hactenus diximus, cum ijdem sint effectus. Sed obseruandum est, vtrumq; verum esse, & prohibitam fuisse vsucapionem, & tanquam rem diuersam admissam, quasi vsucapionem. Quia vetus vsucapio tantum indigebat ad vscapionem seruitutum biennio, vt ad rerum immobilium. Vt colligitur ex Paulo lib. 1. sent. tit. 17. §. 2. infrà explicando, & alijs locis ibidem adducendis. At impropria vsucapio iterùm introducta, receptaq; fuit ex longi temporis consuetudine, vt dicitur in d. l. 1. C. de seruitu tib. & aqua. Ex longa possessione, vt in d. l. apparet 5. §. si quis de itinere actuq; priuato, diuturno vsu. vt in d. l. si quis 10. si seruit. vindicet. vel ex vetere vsu, vt in l. vsus 4. Cod. de aquæductu lib. xj. Quæ phraseis non à Triboniano immutatæ fuerunt, vt in multis alijs locis in quibus agitur de rerũ immobilium vsucapione; sed reuerà proditæ sunt ab ipsis I. C. (vt censet Galuanus sæpè laudatus) qui prohibita vsucapione seruitutũ, non alitèr censuerunt impropriam posse introduci, quam ex longa patientia domini prædij seruientis, & ex longo vsu domini prædij dominantis. Hic verò longus vsus, vel diuturnum tempus decem annorũ intèr presentes, & viginti intèr absentes ad minùs reputatur apud Paul. lib. 5. sent. tit. 2. de vsucap. §. longi 2. & tit. 5. de effectu sent. §. res 6. & in rub. C. de longi tẽporis præscr. decem, vel viginti annor. in qua text. in l. vlt. hanc interpratione clarè suadet: cum enim illã quæstionẽ denuò decidat, quis cẽsendus sit absens, in qua tantùm parte noua sanctio est: inquit Iustin. in fine idem dicẽdum esse in seruitutibus longo tẽpore adquirendis. Igitùr quià olim decennio, & biennio adquirebãtur. Quæ est cõmunis nostrorũ sententia, quãm post Accurs. docent Cujac. lib. 18. obser. c. 28. Reuard. in Tribon. n. 9. Galu. d. c. 12 de vsufr. num. 6. alij apud Osual. ad Donell. lib. 11. c. 12. litt. C. Receptaque est in hac Schola contra Cujac. qui in l. 4. C. de pręscrip. triginta. vel quadraginta annorum;

 bicen

bicenniũ semper necessarium esse contendebat ad adquirendas tempore seruitutes , cuius sententiæ accedit Fachinæus lib. 5. controuers. cap. 22. vers. longissimo.

11. Quod si tempus, per quod vsus est, qui seruitutem sibi asserit, immemoriale sit, de cuius origine, siuè initio hominum nulla extet memoria tùnc non est dicẽdum impropriè vsucapi seruitutem, quasi vsucapi, aùt tẽpore adquiri; vt de decennali, aùt bicennali vsu suprà dicebamus. Sed confidentèr asseuerandum est, propriè, & recte impositam censeri, iureque esse constitutam, l. hoc iure 3. §. ductus aquæ de aqua quotidiana, & æstiua. illis verbis: *Ductus aquæ, cuius origo memoriam excedit, iure constituti loco habetur.* Id est immemorialis quasi possessio seruitutis est loco tituli, & supponit legitimam constitutionem. Idem docemur in lege 2. §. 1. de aqua, & aquæ pluuiæ arcendæ actione, in quo Labeoni propositum fuit extitisse veterem fossam agrorum siccãdorum caussa; nec memoriam extare, quando facta fuisset. Quam vicinus non purgabat, vndè fiebat, vt ex restagnatione fossæ, aqua noceret fundo meo. Concedit mihi tanquam ex seruitute constituta actionem aquæ pluuiæ arcendæ, ad hoc vt vicinus purget fossam, vel patiatur, vt veteri formæ restituatur. Ergò in hoc casu non censetur impropria seruitus, nequè actione vtili, aùt tuitione pretoris indiget, qui vsus fuit; secùs si per longum tempus vsus fuisset; Hanc distinctionem expresse pæstiterunt M. Lyclama. *dict. lib. 2. ecloga 6.* & Cuiac. & Antonius Fab. quos laudat Osuald. lib. 11. ad Donell. cap. 11. litt. M. & indicarunt satis, differentiam intèr vtrumquè tempus tradentes Connanus, *lib. 4. comment. cap. 12 num. 17.* Fachineus *lib. 8. controuers. cap. 22. versic. secundò.* Menochius de retinenda poss. remed. 6. ex num. 124. & Couarrub. doctissimè in regula possessor. 2. parte in princ. num. 11. qui ad prædictam differentiam quàm multos laudat. Vndè reijciendi sunt Parlador. lib. 1. rer. quotid. cap. 1. §. 8. num. 36 Otero d. cap. 18. de pascuis num. 25. qui existimarunt per tempus ordinarium exceptionem tantum adquiri, non actionem, contra

trà d.l.si quis diuturno,& alios supra adductos:sed per immemorialem vtilem in rem actionem competere præscribenti. Non obtrudo in pręsenti ius, effectusq; immemorialis præscriptionis, quos ex professo 2. parte huius tractatus præbui.

12 Illud tamèn non facilè concedendum est, quod supponit Lyclama d.cap.6. & antè cum Antiquioribus supposuerat Molina, lib. 2. de Hispan. primog. cap. 6. à num.12. vetustatem in d.l.1.§. vlt.& in d.l.2.in principio de aqua, & aquæ pluuiæ arcend. actione significare tempus immemoriale. Nec enim hæc significatio iuri congruit; cum vetus consuetudo in l.4. C. de aquęd. libr. 11. tempus ordinarium significet. Et quià in d.l.2. expressè Consultus affirmat, vetustatem pro lege,iure, aut titulo haberi,minuendarum litium caussa: quę verba non conueniunt tempori immemoriali, quod absque vllo prætextu,aùt iustus titulus est, aùt illum præsupponit præsumptione iuris, & de iure, quæ probationem in contrarium excludit, vt multis fundat Otero in d. tract. cap. 17. per totum.

13 Nùnc quibusdam vulgaribus obiectionibus breuitèr satisfaciendum est. Primò opponitur locus Pauli lib.1.sentent. tit.17.§.2. ibi: *Seruitus hauriendæ,vel ducedæ aquæ biennio omissa intercidit,& biennio vsurpata recipitur.* Sed vt Cujac.hìc animaduertit,hic textus loquitur de vsurpatione,non de vsucapione seruitutis. Vsurpatio est reparatio, siuè restauratio seruitutis amissæ; quæ vt amittitur biennio, ità si posteà biennio vsurpetur, redintegratur. Quià par caussa parem æquitatem desiderat, vt de vsucapione agens inquit Cicero in topicis circà princip. Si de Sęculo Ageni Vrbici dubites,neque ad Augustum velis referre, vt feci suprà num. 2. verba ibi relata in hoc eodem sensu potest interprætari,vt dicat seruitutem vsucapi posse,non omnem,sed eam,quę biennio amissa fuit. Et Galuan.d.cap 12 de vsufructu pag.106.& seq. eodem modo intelligit locum Papiani I. Consulti sub titulo 18.lib. singul.resp.qui est de clusis, itinerib.& alijs seruitutib. vbi sic

ait:

ait: *Aquæcursum & adquiri, & amitti biennio constat. Viam, iter, actum, hoc est, vbi carpenta, vel carra ducuntur, similitèr biennio adquiri, & amitti posse.* Sed de hoc I. Consulto, qui post editum Codicem Theodosianum vixit, & multa ex iure Gothorum inseruit responsis suis, parum curandū est, quoad disciplinā iuris Romanorum. Opponunt etiam text. in l. diligentèr 9. in fine, Cod. de aquæductu, lib. xj. In qua longi temporis prescriptio non proficit ei, qui ex publicis fontibus aquam in suas possessiones deriuauit. Sed facilis est solutio; quià ibi agitur de qua publica, ante quam ad vsus priuatos distribuatur, cuius præscriptio tan quam rei publicæ legib. inhibita est, l. præscriptio 45. hoc tit. l. prescripitio 5. Cod. de operib. publicis. At verò text. in l. vsum 4. Cod. eod. tit. & in l. si manifestè 7. C. de seruitutib. accipiendus est, de vsu aquæ, quæ postquam publicis necessitatibus inseruit; iam priuatorum vsibus permissa est, vt docet Cujac. in d. l. 9. communitèr in hac Schola recipitur: nec est necesse de præscriptione immemoriali accipere d. l. 4. quod post antiquiores fecerunt Padilla in d. l. 2. C. de seruit. ex num. 61. Faquinęus d. lib. 8. c. 22. Connanus d. lib. 4. comment. cap. 12. num. 17. Otero de pascuis cap. 17. num. 4.

14 Ex his apparet, quid Ego censeam de vsucapione seruitutum post legem Scriboniam inductam: nunc operę precium est referre, breuitèrq; refellere, quid Auctores senserint. Et quidem Veteres distinguebant intèr continuas, & discontinuas seruitutes. Continuas appellabant, quæ non habent intermissionem vsus. Veluti tigni immittendi, aquæ quotidianę, & perpetuæ ducendæ; ne luminibus; & similes. Discontinuas eas dicebant, quarum licèt caussa perpetua sit, earum vsus ad vices vsurpatur; nec continuus est. Veluti eundi, agendi, & siquæ sint huiusmodi. In illis vsucapionem esse negabant, & in his admittebant. Hæc fuit sententia veterum, quam sequitur nostra l. 15. tit. 31. Part. 3. quę desumpta fuit ex scriptis Azonis in summa C. de seruitutib. num. 29. cui accedunt Classici apud Antonium Gomez 2. tomo variar. cap. 15. à n.

26.

26. Padilla in d.l.2. ex num.16. Menchac. lib. 2. controuersiar. illustr. cap. 84. num. 6. Castillo de vsufr. cap. 48. ex num. 6. Petr. Gregor. lib. 4. syntagm. cap. 4. & alij, quos laudant Fachinæus d. lib. 8. controuers. cap. 22. Pichard. in §. æquè si agat 3. num. 11. inst. de actionib. Osuald. ad Donell. lib. 11. cap. 11. litt. D. Sed ea frequentèr, & iam communi calculo reijcitur: non quià distinctio hæc non sit admodùm propria, & digna obseruatione, vt rectè censet Ludouicus Vitalis lib. 2. variar. cap. 13. Sed quià veteres existimabant post Legem Scriboniam discontinuas seruitutes non posse tempore adquiri, contrà tot expressa testimonia, quæ de omnibus suprà retuli num. 7. & 8. Itaq; l. seruitutes 14. de seruit. qui secundam rationem attulit, proptèr quam seruitutes rusticæ plerumque vsucapi non possunt per Leg. Scriboniam, quià vsus earum discontinuus est; valet strictè ad veram prohibendam vsucapionem, vt dixit Vitalis; sed non adquasi vsucapionem, quæ postea recepta fuit: quæ contenta est solo vsu. & hoc etiã discontinuo, l. 1. §. hoc interdicto de itinere actuq; priuato, vt rectè docet Anton. Faber, lib. 19. coniect. cap. 9. Quanuis enim vsus in actuali facto consistat; tamèn, vt poss. vera animo solo, & potentia accedendi ad rem retinetur l. clam possidere 6. §. qui ad nundinas de adquir. possess. ità & potest videri vsus quasi possessio retineri. Alia relinquo confutanda Fachin. d. c. 22. Parlad. d. lib. 1. c. 1. §. 8. Morlæ d. tit. 6. quæst. 4. Schifordeghero ad Fabrũ lib. 1. tract. 5. in princ. Osualdo, & alijs ab eo laudatis d. c. 11 litt. E. Et quanuis Otero d. c. 18. in fine dicat hanc distinctionem in forò sequendam esse proptèr legis patriæ auctoritatem: Ego tamèn cum videam ipsius incertum fundamentum etiam in iudicando, & consulendo veritatem sequerer, duce Dom. Couarrub. qui ferè ad nostram distinctionem, & doctrinam prælusit in regula pössessor 2. part. in princ. num. vlt.

15 Nouiores cultioresq; interpretes censuerunt, vsucapionem Leg. Scrib. sublatã fuisse, sed posteà introductã prescriptiõẽ lõgi tẽporis; qua seruitutes longo tẽpore ad-

quirerentur. Ità non nulli apud Osuald. litt. B. d. cap. 11. Morla d. quæst. 4. ex num. 9. Parladorius ex num. 35. Schifordegh d. tract. 5. quæst 6. Assin. in d. rub. C. de vsucap. pro empt. ex num. 108. Mella d. 1. parte cap. 6. num. 5. & forsan Gilkenius de præscript. 2. parte 2. parte membro 1. cap. 10. ex num. 21. Sed quanuis hæc sententia à nostra ferè nō distet, nisi in modo dicendi; quominùs ei adquiescam faciunt sequentia. Primum, quod in textib. de adquisitione seruitutum suprà expensis, præcriptionis nulla mẽtio fit, sed adquisitionis, & tutionis in seruitute adquisita; vt cum iudicio monet Galuanus d. cap. 12. de vsufr. & quã uis Mella ex verbis textuum contrarium colligere velit, leuissimæ sunt eius rationes. Deindè, quià in rebus prohibitis per legem vsucapi, præscriptio longi temporis etiã prohibita censetur, l. 1. C. de seruis fugitiuis, l. vlt. §. sin autem 3. C. communia de legat. l. siuè autem 9. §. hæc actio, l. cum sponsus 12. §. si res 4. de publ. in rem action. vt dixi cum multis, quos laudo 1. parte huius tract. n. 35. Quod argumentum malè eludit Assin. vbi proximè num. 111. Sed non potest negari vsucapionem seruitutum lege Scribonia sublatam esse; vt rerum furtiuarum lege Attinia. Ergò quemadmodum furtiuę non admittunt præscriptionem; sic nec seruitutes. Tandem, quià vetus præscriptio decem, vel viginti annorum non minùs requirebat connuam possessionem, quàm vsucapio, l. 2. l. emptor 9. l. nec bona fide 10. Cod. de longi tempor. præscript. x. vel xx. annor. Sed post legem Scriboniam placuit, seruitutes vsucapi nō posse ex defectu veræ, & proprię possessionis, d. l. seruitutes 14. de seruitntib. Ergò ex eodem defectu, nec pręscriptione adquiri poterunt; quod præuidit, licèt non ità fundauerit Galuanus vbi proximè. Manet igitur meliorem, & propriorem modum docendi esse; seruitutes post legem Scriboniam ex tuitione prætoria, & introductione Iuris-peritorum cæpisse tempore adquiri; eamque esse quasi vsucapionem, impropriam vsucapionem, aut pręctoriam. Alias sententias non discutio, quià non admodum sunt frequentes, nec multùm expedit in

con-

confutandis sententijs immorari.

16 Sed quià hæc prætoria vsucapio seruitutum non ijsdem prorsus requisitis indiget, quam vera rerum corporalium vsucapio, expedit pro choronide de eius requisitis dispicere. In Primis requiritur, quod quis vtatur seruitute, tanquàm iure suo; quià si vtitur, furtiuè, idest interim dùm nòn prohibeatur paratusq; sit cessare, si prohibitus sit, non adquirit seruitutem tempore, l. vlt. de itinere actuq; priuato, certo etiam iudicio debet vti, nam qui vna seruitute, pro alia vtitur, neutram adquirit, l. vlt. quemadmodum seruitutes amittantur; hoc ampliùs non debet vti clandestinè, sed palam, vt eius vsus omnibus innotescere posset, & ad notitiam domini peruenire; nec debet vti precario ex voluntate domini precaria, sed perpetuò, & iure proprio: nec vsus debet esse violentus; sed quietus, & hoc est, quod dicit Consultus in d. l. si quis diuturno 10. si seruit. vindic. nòn vi, nòn clam, nòn precario, & in l. 1. Cod. de seruitutib. Indè sequitur si medio temporis cursu à domino prohibitus sit vti, cessare adquisitionem seruitutis per tempus, l. 2. Cod. eod. tit. Hæc principia certissima sunt, vtpote ab ipsis iuris fontibus manantia. Sed indè quærunt Interpræctes nostri, vtrum ad hanc adquisitionē seruitutis titulus aliquis simplicitèr necessarius sit, vt est necessarius ad vsucapionem rerum corporalium, princip. inst. h. tit. Quæstio sanè hæc frustranea est, quià si sufficit non vi, non clam, non precario possedisse, & hæc quasi possessio præstat titulum, aut quasi titulum seruitutis, vt patet ex textib. suprà allegatis, consequens est, vt aliud requisitum necessarium non sit. Nec à nobis quærant aliam rationem differentiæ, quam quià hæc vsucapio impropria, & in ea Prætor tuetur solùm vsum eius, qui sibi seruitutem vindicat, si vitiosus non sit: vsucapio verò rerum corporalium propria est, & non potest procedere sinè cōditionibus à iure præstitutis tanquam pro forma. Itaq; hæc sententia, quæ communior est, defendi debet; eam tuentur Fachinæus d. lib. 8. controuersiar. cap. 22. Lyclama d. lib. 2. ecloga 6. Galuanus d. cap. 12. de vsu-

fruct. n. 7. alij laudati ab Osual. d. cap. 12. litt. B. & à Morla d. tit. 6. quæst. 4. num. 35. quanuis ipse in contrariam incli net. Menochius de retinenda remedio 6. ex num. 124. & apud Nos expresse sancitur in d. l. 15. tit. 31. Part. 3. Nec obstat text. in l. vlt. Cod. de longi temporis prescript. x. vel xx. annorum illis verbis; *eodem obseruando, & si res non soli sint, sed incorporales, quæ in iure consistūt, veluti vsufructus, & cæteræ seruitutes.* Quoniam hæc comparatio non est omnimoda, sed tantum quoad casum principalis decisionis illius textus, nempè quando quis absens dicatur; vt iam animaduersum relinquimus. Nec inficiamur in vsucapione seruitutis posse etiam titulum concurrere, veluti si bonæ fidei possessor, vel non dominus prædij seruientis donet, leget, aut vendat seruitutis ius domino prędij dominantis; ex qua venditione ipse vtatur per tempus constitutum; procedet adquisitio cum titulo; & forsan de hac specie accipiendus est textus in d. l. si Ego 11. §. 1. de publician. Negamus tamen præcisè titulum requiri; nam, & sine titulo datur nostra tuitio.

17 Disputant etiam vtrum bona fides necessaria sit non solum in initio, vt in rebus corporalib. l. si aliena 10. hoc tit. de vsucap. l. 2. l. qui fundum 7. §. qui bona fide pro emptore. Sed etiam per totum tempus? In qua re in varias itum est sententias. Egò tamèn ità distinguo. Si adest titulus verus pro emptore, aut pro legato, aut alius similis. Sufficit bona fides in initio; quià bona fides comittatur titulum; & vbi durat titulus, non est necessarium, quod duret bona fides. Quo casu defendi potest sententia Don. dict. lib. 11. cap. 12. Quod si nullus titulus adsit, necessaria est bona fides per totum continuū tempus adquisitionis. Ratio est, quià requiritur, quod quis vtatur seruitute iure proprio, existimans ad se pertinere d. l. vlt. de itinere actuq; priuato, & vt ità dicam *pro suo.* At quasi possessio pro suo cum scientia rei alienæ non compatitur; quià qui scit alienam rem esse, non potest possidere affectu, & existimatione domini, l. si ancillā 4. ff. pro suo. Ergò non poterit procedere hæc quasi vsucapio superueniente

niente mala fide quocunq; tempore. Et ità acciperem cõtrariam sententiam Pad. in l. 2. C. de seruit. n. 31. Ant. Fab. lib. 19. coniect. c. 10. Iure tamèn Canonico indistinctè tenendũ est bonam fidem requiri ex c. vlt. de præscip. Illud tamèn nõ substineo, quod docent Pad. n. 34 Hierony. Zauallos cõmunium contra communes q. 630. necesse esse illam probare. Bona enim fides præsumitur, nec probari potest, cum in abdito, & occulto cõsistat, quarè pro bona fide sufficit, si probet se non vi, non clam, non precario vsum fuisse, docent Don. d. c. 12. Ioann. Corras. in d. l. seruitutes 14. de seruit. & alijs relati à Padill. d. n. in fine.

18 Disputat etiam, vtrum scientia dñi prędij seruientis nècessaria sit, vt tẽpore seruitus posit adquiri? Est etiã superflua disputatio, si verba text. intueamur. Qui tantùm requirunt, vt qui vtitur non sit vsus clam; id est, vt palam vtatur, vt vsus ad dñi notitiam posit peruenire, si non sit negligens, & rerum suarũ incuriosus. Igitur ex parte vtentis exigunt manifestationem, & omnem clandestinitatem excludunt; sed ex parte domini prædij seruientis nusquam exigunt scientiã. Deinde quià adquisitio hæc solo temporis suffragio subnixa procedit contrã absẽntentes etiã spatio viginti annor. vt manet notatum. Sed absentes plerunq; nesciunt rerum suarum statum. Ergò & contra ignorãtes procedit. Quæ sententia, quantum video, communior est, eamq; defendunt Lyclama d. lib. 2. ecloga 6. Galuanus d. c. 12. n. 9. Morla d. tit. quæst. 4. n. 37. Reuard. ad Leg. Scribon. cap. 8. Cujacius in d. l. seruitutes 14. & in l. 4. §. vlt. hoc tit. Longoual. in l. imperium de iurisdict. n. 260. Quamuis intèr habentem titulum, & non habentem distinguant de Cepola seruitut. vrban. c. 20 Padilla in l. 2. Cod. de seruit. num. 24. Gregor. in dict. l. 15. Part. Antonius Faber, dict. libr. 19. cap. 10. & Donellus dict. cap. 12. quià hæc distinctio, vt appareat ex textibus, diuinatoria est. Neque obstat textus in dict. l. 2. Cod. de seruitutibus, ibi: *Si aquam per possessionem Martialis, eo sciente, duxisti; seruitutem exemplo rerum mobilium tempore quæsisti.* Loquitur enim ex hypothesi; quià ità factum

propo-

propositum fuit Antonino. Sed ab hac affirmatiua non potest fieri illatio ad contrarium. Concedimus enim sciẽ te domino procedere nostram adquisitionem. Sed non inde conuincitur sempèr eius scientiam necessariam futuram, vt monet Galuanus, & alij ex suprà relatis. Quæ de hac qualiquali vsucapione seruitutum dixisse sufficiat.

SECTIO VNICA.

De non prohibita vsucapione libertatum, per Legem Scriboniam.

19 LIBERTATES SERVITVTVM vsucapi olim potuisse, & post legem Scriboniam posse disserte docet Paulus in l. sequitur 4. §. libertatem 29. hoc tit. de vsucapionib. Cuius hæc sunt verba: *Libertatem seruitutum vsucapi posse verius est. Quia eam vsucapionem sustulit Lex Scribonia, quæ seruitutem constituebat. Non etiam eam, quæ libertatem præstat, sublata seruitute. Itaq; si cùm tibi seruitutem deberem, nè mihi, puta, liceret altius ædificare; & per statutum tempus altius ædificatum habuero: sublata erit seruitus.* Eccè conclusionem ex disputatione I. Consultorum deductam, vt apparet ex illis verbis, verbis, *verius est*; quæ denotant fori controuersiam. Et exemplum, quod non tàm explicat, quam interprætetur regulam; petitum nempè à seruitutibus vrbanis. Quod maximùm mysterium claudit, nempè, vt agnoscamus hypothesim de vsucapione libertatum tantùm verti posse respectu

pectu vrbanarum, non rusticarum seruitutum, quod ex sequentibus patebit.

20 Primò ex l. hæc autem 6. de seruit. vrb. prædior. vbi illa differentia dissertis verbis exponitur, ibi: *Hæc autem iura similitèr, vt rusticorum quoq; prædiorum certo tempore non vtendo pereant. Nisi quod hæc dissimilitudo, quod non omnimodo pereunt non vtendo: sed ità si vicinus simul libertatem vsucapiat.* Hanc conclusionem exponit sequentibus exemplis. *Veluti si ædes tuæ ædibus meis seruiant, nè altius tollantur, nè luminibus meis officiatur; & ego per statutum tempus fenestras meas præfixas habuero, vel obstruxero; ità demum ius meum amitto, si tu per hoc tempus ædes tuas altiùs sublatas habueris: alioquin si nihil noui feceris retineo seruitutem.* Ecce exemplum. Qui obtrusas fenestras habet, ex quibus lumen erat recepturus, vel prospecturus, non vtitur seruitute, & nihilominùs eam non amittit; opus enim est, vt vsucapiat seruiens libertatem, idest, vt iure libertatis altiùs ædes proprias tollat, sublatasque habeat per statutũ tempus, vt tollatur seruitus non tàm cessatione dominantis, quam contrario facto seruientis. Aliud exemplum proponit his verbis: *Itèm si tigni immissi ædes tuæ seruitutem debent, & ego exemero tignum; ità demùm amitto ius meum, si tu foramen, vndè exemptum est tignum obturaueris, & per constitutum tempus ità habueris. Alioquin, si nihil noui feceris, integrum ius permanet.* Quòd non indiget accurata expositione. Idem exemplum extat in l. si quis alia 18 §. vlt. ff. quemad modum seruit. amitt.

21 Hæc vsucapio libertatum vera est, non Lege Scribonia introducta, sed potiùs per eam non sublata. Vt inquit Paulus in d. l. 4. §. qui libertatem 29. Vt enim olim obtinuit post legem decemuiralem, vt seruitutes adquirentur per vsucapionem; quià licèt expertes erant veræ, & propriæ possessionis; tamèn erant participes vsus, vt dixi suprà n. 1. ità etiam proculdubio obtinuit, vt libertates vsucaperentur. Illam vsucapionem nominatim Lex Scribonia abstulit, odio seruitutis: de vsucapione libertatis nullam mentionem fecit. Ergò permansit post Legem Scri-

boniam

boniam eadem vsucapio, quæ ante illã in vsu fuerat. Nec mihi regeras libertatem ius esse, rem incorpoream, expertem possessionis, & per consequens vsucapi non posse, cùm sinè possessione vsucapio non procedat: nam repono hæc omnia agnouisse Consultum in l. si ædes 32. §. 1. de seruit. vrb. prædior. & tamèn vsucapionem libertatis concessisse. Quià hæc vsucapio solo continuo vsu contenta est, vt inquit Cujac. lib. 27. obseruat. cap. 14. Manetque in ea adhùc vetus vestigium vsucapionis sinè possessione peragendæ: vt dico 2. parte in hereditate iacente, in debitore, & in eo qui precario concessit possessionem; vel tignum ędificio proprio adiecit, qui continuant, vel complent vsucapionem sinè vlla prorsus possessione iuris ope, & beneficio. Si iterùm instes ex d. l. seruitutes seruitutem vrbanam tigni immissi habendi, vel altius tollendi continuum vsum habere; ergò & fore, vt possit vsucapi. Nihil faciens; quià est prohibitio in seruitute; & in libertate cessat prohibitio. Prohibitio Legis Scriboniæ effecit, vt solus vsus licet continuus non sufficeret ad vsucapiendam seruitutem, vt ante sufficiebat: nihil tale cauit de libertate; ergò mansit immutata vetus sententia, & vsucapio vetus, quę solo continuo vsu cōtenta erat. Indè euenit, vt quãuis in vsucapione rerum coporalium detur accesio possessionum de qua dixi lib. 3. Opusculor. sub l. de de accisionib. 14. de diuers. & temporal. præscrip. tamèn in vsucapione libertatis non detur accessio, sed vnus quisque debet per se vsucapere d. l. eum qui ædes §. 1. est enim hæc quæstio, vt dicunt Phylosophi, de subiecto non supponenti. Si non est possessio, non potest dari accessio possessionis. Sic Cicero in topicis circa princip. à contrario sensu: si ager non est compascuus, ius non est pascendi. Alias rationes quærit Osuald. ad Donell. lib. 5. cap. 20. litt. A. Sed hæc mihi sufficit.

l. 32. § 1. de seruit. urb. præd.

22 Per contrarium vidimus, seruitutes rusticas amitti solo non vsu dominantis citrà vllum factum seruiētis. Paulus lib. 1. sent. tit. 17. §. 1. d. l. hæc autem 6. de seruit. vrb. prædior. l. non satis 6. §. 1. vsq; ad finem legis, vbi

vbi multæ, & doctæ extant quæstiones; sed faciles, l. si sic 7. l. si communem 10. §. 1. l. is cui via 11. l. qui fundum 12. A contrario sensu, & l. si quis 13. l. aquam 16. l. iter 17. l. si quis alia 18. in princip. l. si partem 19. §. 1. cum ll. seqq. ff. quem admod. seruit. amittant. l. creditor 15. de pignorat. actione, l. in vendendo 66. §. 1. de contrah. emptione, l. 1. §. Ariston 9. l. cum constet 5. §. 1. de aqua quotid. & æstiua. l. 1. §. Viuianus 6. de itin. actuq; priuato. Quarum species enarrare cuilibet facile esset, sed nimis longum. Videndi vltra Classicos Donell. & Osuald. lib. 11. comment. cap. 17. & 18. Petrus Gregor. lib. 4. Syntag. cap. 23. Molina tract. 2. de iust. & iure disp. 70. Læsius eod. tract. lib. 2. cap. 6. dubit. 9. & alij infrà referendi. Tantum noto, ex solo nō vsu seruitutē amitti, si nemo iure per constitutum tempus vtatur, licèt ei nihil desidiæ, aut negligentiæ possit imputari, est enim constitutio seruitutis velut temporaria; expiratq; exacto tempore: adeò, vt si haustum aquæ quis habeat, & fons exaruerit, vel si iter, qua eundum erat occupatus sit flumine, per cōstitutum tempus, ipso iure finita sit. Sed ex iuxta caussa, vel beneficio Principis, vel Pretoris, vt censeo, restitui debet l. vnus 34. §. 1. l. & Atilicin. 35. de ser. rust. prædior. l. si locus 14. queādmodū seru. amitt. sic accipienda. Seruitus verò itineris ad sepulchrum per nō vsum nunquā perit. Rarus enim vsus semper debet esse eius, & frequentē vsum spectare esset ominosum. Donell. lib. 11. comm. c. vlt. Assin in d. rub. de vsucap. pro empt. n. 130.

23 Nunc operę præcium est inuestigare rationem differentiæ intèr seruitutes rusticas, & vrbanas. Est prompta. Quiā omnes seruitutes rusticæ consistunt in facto eius, qui seruitute vtitur: ipse enim est, qui it, agit, aquam haurit, vel ducit per fundum alienum. Dominus prędii seruientis tantum patitur, & ideò per patientiam dicuntur constitui, l. vltim. de seruitu. l. 1. §. vltimo de seruitutib. rusticor. præd. l. 3. §. 2. de action. empt. cum aliis. Seruitutes verò vrbanæ requirunt ex parte domini prædij seruientis, quod ipse, vel faciat aliquid, vel non faciat, & vtrumque est facere. Veluti refice-

re parietem, vel columnam in seruitute oneris ferendi, l. cum debere 33. de seruit. vrban. prædior, l. & si forte 6. §. etiam de seruitute 2. cum seqq. si seruit. vindic. Vel parietem expositum habere ad immissionem tigni, licèt in hac seruitute refectio ad seruientem non spectet, l. sicùt 8. §. 1. & §. distant. 2. eod. tit. vel demissas ædes habere, nè prospectui, aut luminib. dominantis officiant. l. si seruitus 23. de seruitut. vrb. præd. In summa omnes seruitutes vrbanæ, quæ in superficie consistunt, quasi possessione retinentur, l. seruitutes 20. eod. tit. Ergò cum contrariorum eadem sit ratio, libertates earum seruitutum, retinebuntur contrario facto, aut possessione, l. si ædes 32. §. 1. de seruitutibus vrban. prædior. Igitur, vt earum vsus interpellatus videatur, contrarium factum eius, qui seruitutem patitur, necessarium est, quo censeatur seruitutem excutere, neque illi patientiam præstare. Vt præuiderunt Connanus lib. 4. commentariorum, cap. 12. numero 13. Ioannes Robertus lib. 4. sentent. cap. 18. alijque laudati ab Osuald. ad Donell. d. lib. 11. cap. 18. litt. F. Afsin vbi proximè num. 131. cum seqq. Ex quo per comparationem elegans differentia explicatur intèr easdem seruitutes. Si enim, qui patientiam nudam præstare tenetur in rustica seruitute, veluti viæ, aut itineris, vi detrudat, deijciatq; dominantem à via, vel itinere; & dominans metu forsan perterritus desinat ire, & vti seruitute per constitutum tempus, amittit seruitutem, l. sequitur 4. §. si viam 27. cum seqq. hoc tit. de vsucap. Rationem reddit Consultus, quià mero iure nō detruditur quis à via. Id est, quià omnis deiectio supponit possessionem rei ex parte deiecti; & supponit rem capacem possessionis per consequens. Quià qui non possidet, non deijcitur; l. 1. §. deijcitur, de vi, & vi armat. ità Ræuard. in Tribon. cap. 1. Ergò cum non detur violenta possessio libertatis ex parte seruientis, quia in eo facto nulla deiectio est; nec ipse sit, qui vsucapiat libertatem; sed altèr, qui amittit seruitutem; consequens est, vt per non vsum amittatur. Per contrarium; si alteri debeo seruitutem luminum, necesse est liber

tatem

tatem per continuum vsum vsucapere, pariete iuxtà ædificato, qui obtrudat lumina: adeò, vt quanuis arborem cōtrà fenestram ponam; eaque screscens obscuret illam, nō censeatur vsucapta libertas l. quod autem 7. de seruit. vrb. vbi ratio redditur, proptèr naturalem motum arboris: quia non est caussa obscuritatis perpetua, vt paries appositus. Mouentur enim rami, & folia, imò decidunt, & aliquādo admittum lucē, aliquādo excludunt; nec arbor, aut viridaria lumini nocent l. qui ædificia 12. eod. tit. Quæ ratio elegans est, & propria, vt censet Cujac. d. lib. 27. obseruat. c. 14. & Assin in d. rub. num. 135. quanuis improbet Don. d. lib. 11. cap. vlt. & relati ibi ab Osuald. litt. E. & ab Amaya lib. 3. obseruat. cap. 1. §. 4. num. 42.

24 Resultat etiam alia differentia ex proximè notatis. Nempè in vsucapione libertatis bonam fidem necessariam esse in initio vsucapionis; vel per continuum tempus, si sine tit. speciali, & quasi pro suo libertas vsucapienda est; vt in hac vsucapione iuris incorporalis, qualis est libertas, idem dicendum sit, quod de titulo, & bona fide dixi circà impropriam vsucapionem seruitutis suprà n. 16. & 17. quod etiam in specie statuit nostra l. 16. tit. 31. Partit. 3. Expendiq; à simili potest text. in l. 1. C. de longi temporis præscript. quæ pro libertate, &c. In qua non proficit seruo illi tempus præscriptionis, qui mala fide in libertate moratus fuit. Ergò si in præscriptione libertatis humanæ, quę omnibus reb. fauorabilior est, bona fides requiritur: quanto magis exigenda est in libertate cæterarum seruitutum, quæ tanto fauore digna non est. Ità docent Padilla cum antiquiorib. in l. 1. Cod. de seruitutib. à num. 37. Cepola de seruitut. vrban. cap. 20. num. 4. Corrasius in d. l. seruitutes 14. de seruitut. n. 41. Morla d. tit. 6. quæst. 4. num. 44. Osuald. ad Donell. d. lib. 11. cap. 18. litt. F. Gilkenius de præscript. 2. parte memb. 2. cap. 3. n. 92. Sed in amissione seruitutis rusticæ importunè quæreretur de titulo, aut bona fide domini prædij seruientis: quià non pendet ex eius facto, sed ex mera omissione, aut cessatione dominantis, vt suprà dixi. Probatur id expressè

ex d.l.4.§.si viam 27.h tit.vbi seruiens detrudit à via dominantem, & nihilominus amittitur seruitus per non vsum, quamuis non possit dari peius initium, quam impedimentum, & violentia facta ex parte seruientis. Quarè in puncto iuris hanc sententiam reputo verissimam, quam tenent Gregor.in d.l.16. Pat. Medina in Cod.de restitut. quæst.17. Læsius de iust.& iure lib.2.cap.6.dubitat 6. Cæterum in cōscientia, si ego metum infero, aut per me stat, quominùs dominans iure suo vtatur; non video qualitèr amitti possit seruitus stante non solùm mala fide, sed prohibitione ex parte mea. Itaq; in præsenti non est mala fides, scire alium non vti iure suo, quià non teneor illum commonefacere, vt vtatur; sed præbere me patiētem, nec eius vsum impedire. Mala ergò fides erit, impedire vtentem, obicesq; opponere, quominùs vtatur. Et in hoc casu verius censeo, cum mala fide, neq; hanc qualemqualem præscriptionem posse procedere, valereq; in ea Pontificiam decisionem text.in cap. vlt. de præscript. Et ità accepta substinenda est sententia Connani d.lib.4.cap.12. num.14. Morlæ num.42. Padillę num.42. Vasquii Menchac.de success.creat.§.10 num.12.

25 Illud tamèn cōmune est, tàm vsurapioni libertatis seruitutis vrbanę, quàm amissioni per nō vsum rusticę: quod olim, & libertas vsucapiebatur, & seruitus rustica amittebantur biennio. Locus est Pauli dissertus d. lib. 1. sent. tit.17 §.1. Duplicabaturq; tempus, si ità seruitus rustica esset constituta, vt alternis annis dominans vteretur, vel saltem alternis mensibus, l.si sic 7.quemadmodum seruit. amitt. vbi Anton. Fab. & Cujac. idem lib. 14. obseruat. c. 14. Hodiè tamèn in vtraq; caussa decennium intèr præsentes, & bicennium intèr absentes necessarium est, l. pen. C.de seruit.l.vlt.C.de pręscrip.longi tempor. decem, vel viginti annor.l.vnic.sic non improbabilitèr intellecta, C. de vsucap. transform. Deniq; & illud commune habent; quod in illo casu, in quo specialiori lege prohibita est vsucapio libertatis seruitutis vrbanæ, sit etiā prohibita amissio rusticæ. Veluti si debeatur prædio dotali; nam tùnc

quanuis

quanuis ex Leg. Scribonia permissa sit vsucapio, prohibetur specialiori ratione leg. Iuliæ de fundo dotali, nè prædij dotalis fiat conditio deterior. Igitur nec rustica amitti potest per non vsum mariti, l. Iulianus 5. l. sed nec libertas 6. cum seqq. de fundo dotali. Faciunt text. qui in simili loquuntur in l. altius 15 si seruitus vindicet. l. si communem 10. quemadmod. seru. amitt. Docent Cujac. lib. 7. obser. cap. 23. & lib. 11. cap. 28. Osual. ad Donell. d. lib. *11.* cap. 18. litt. A. Ad quam illico transitum facimus, quia de Scribonia satis, superquè egimus.

AD LEGEM IVLIAM de fundo dotali.

26 INTER ALIA CAPITA LEgis Iuliæ de adulterijs, & illud fuit, quo prohibetur fundi, prædijvè rustici, vrbani, aut sub vrbani alienatio, l. fundus 3. l. lex Iulia 4. l. dotale 13. in princ. & §. *1.* l nuptura 14. de fundo dotali. Quod caput cū de prædio Italico, siuè mancipi loqueretur, Iustinianus, rerum mancipi sublata differentia, ad omnia prædia etiam prouincialia extendit in l. vnic. §. & cū lex Iulia 15. C. de rei vxor. act. princ. inst. & ibi: Theophyl. quib. alienare licèt, vel non. Quod magis ex professo fundauit Præceptor meus nobilissimus, sapientissimusq; D. Nicolaus Fernandez de Castro prælectione 2. Salmantic. ad l. 2. C. de fundo dotali, num. *6.* & *7.* Cum ergò lex hæc pars fuisset legis de adulterijs, vt apertè testatur Paulus lib. 2. sent. tit. 11. de dotib. §. 2. ibi. *Leg. Iulia de adulterijs cauetur, nè dotale prædiū maritus inuita vxore alienet.* Et notant Cujac. in notis excusis post text. ad d. princip.

&

& alibi. Brisson. lib. singul. ad l. Iul. de adulter. cap. vlt. in princip. idem Preceptor n. 5. ad d. l. 2. consequens est, vt latà sit à seniore Augusto, paulo ante Papias Poppæas rogationes. Suet. in eo cap. 34. Tacit. 3. annal. Dio Cassius lib. 46. vt frequentèr notatur.

26 Prohibita alienatione prædij dotalis omnimodo; consequens est, vt etiam prohiberetur vsucapio. Est enim hæc perpetua regula: non potest procedere vsucapio in re illa, cuius alienatio prorsus prohibita est. Alioquin fraus legi obtenderetur; maritus enim, qui expressa voluntate non potest alienare; fraudaret vxorem consentiens rem eius vsucapi. Ideò, qui non potest alienare; nec potest vsucapioni consentire: plus dico, aduersus eum siuè scientem, siuè ignorantem, nō procedit vsucapio. Eius ignorantiæ nulla consideratio, nullus respectus habetur, cuius scientia nihil ad alienandum prodesset. Ad hunc ergò sensum loquitur Paulus in l. alienationis 28. de V. S. ibi: *Alienationis verbum etiam vsucapionem continet. Vix est enim, vt non videatur alienare, qui patitur vsucapi.* Ex parte alienantis impropria est alienatio, quod agnoscit ibi Cuc. immeritó reprehensus ab eius detrectatore Alberico Gētili; sed ex parte rei, proprissima alienatio est: ideò prohibita prorsus alienatione rei consequens est, vt censeatur prohibita vsucapio, quid quid in contrariū hunc textum expendat auitèr, vt solet, Arias Pineli. in auth. nisi tricennale, num. 29. & 30. Similis est decisio text. in l. 1. §. quid si in lite ff. si quid in fraudem patroni, & ità docent Donellus, & Osuald. lib. 5. cap. 23. Brisson. d. cap. vlt. Cujac. 3. qq. Pap. in l. si vir 42. hoc tit. de vsuc. & lib. 7. in l. 13. famil. ercisc. Pinell. lib. 1. select. cap. 17. ferè per totum maximè num. 12. Molina lib. 4. de primog. cap. 10. num. 4. Treutlerus volum. 2. select. disput. 22 thesi 3 litt. K. Assim in l. vltima Cod. de vsucap. pro emptore num. vlt. Mella 1. part. de vsucap. cap. 4. per totum maximè num. vlt.

27 Ex quo exponendus est textus nostri Tryphonini nobilis, & forsan singularis, qui nec alium habet eiusdem argumenti in l. si fundum 16. de fundo dotali. Mulier

reuera

reuera domina erat fundi Tusculani,quē Titius iusto titulo, & bona fide possidebat,poteratq; vsucapione adquirere: illa ergò fundum mulier marito dedit in dotem. Maritus cum posset fundum petere, omisit, desidioseque neglexit petitionem; Titiusq; vsucępit. Respondet Tryphoninus elegantèr rem sui periculi fecisse; id est vsucapionem Titij damno mariti cessuram, qui tenebitur vxori refundere precium fundi dotalis. Nisi pauci admodum dies superessent vsucapioni peragendæ; tunc enim inciuile esset, vt proptèr leuissimam omissionem maritus damno precij mulctaretur. Accursius, & Gothofred. censent accipiendum esse Consultum de decem diebus, per text. in l. rerum mixtura 30. §.1. hoc tit. Ego verò nihil auderem diffinire, sed iudici pensandum relinquerem omnibus circunstantiis consideratis, vt de medio tempore censet Menoch. lib. 2. de arbitr. casu 33. Posset forsan aliquis dubitare de suppositione, quam facit Triyphoninus, nempè vsucapi potuisse fundum factum dotalem: sed ità satisfacit. *Nam licèt lex Iulia, quæ vetat fundum dotalem alienari, pertineat etiam ad huiusmodi adquisitionem: non tamèn interpellat eam possessionem, quæ per longum tempus fit, si ante quam constitueretur dotalis, iam inceperat.* Quibus in verbis habemus regulam, & exceptionem. Regula est: prohibitionem legis Iuliæ pertinuisse etiam ad vsucapionem, quæ in cepta erat ante quam fundus in dotem daretur. Similes sunt aliæ exceptiones, quas suis locis exponemus. Ergò si maritus vendat fundum dotalem inuita muliere, quamuis alter bona fide accipiat, non procedit vsucapio. Quià vbi lex inhibet vsucapionem bona fides possidenti nihil præstat. l. vbi lex 24. hoc tit. de vsucap. Igitur vitio erit res affecta, donec iterùm redeat ad mulieris potestatem; vel nisi marito lucro dos cessit; tunc enim purgatur vitium; & ponitur in statu habili, vt si dentur termini habiles, possit vsucapi, tolliturq; prohibitionis legis Iuliæ labes aut vitium; quemadmodum tollitur vitium furtiuitatis, si fur vero domino heres succedat, d. l. cum vir 42. hoc eod. tit. quam doctrinam, & casuum comparationem elegantèr pręuidit.

ibi Cujac. lib. 3. qq. Papipin. Et ità forsan exponi debet textus in l. fundum 17. de fundo dotali.

29 Difficilior Interpretibus nostris visa est alia eiusdem textus suppositio. Supponit enim Consultus mulierem dedisse marito, vt suum fundum, quem Titius possidebat. Igitur non tradidit vacuam possessionem fundi: vacua enim possessio tunc censetur, quando ab alio possessore occupata non est. Igitur non transtulit dominium fundi. Quià sine vacuæ possessionis traditione, dominiũ non transfertur. Igitur non fuit factus dotalis. Quià dotale prædium sic accipimus, cum dominium quæsitum est marito, vt tùnc demum alienatio prohibeatur, l. dotale 13. §. dotale 2. de fundo dotali. Hæc quæstio apud nostros Interp. ingens est, àn vacuæ possessionis traditio ad trãslationem dominij necessaria sit. Enixè negant Donell. & Osuald. lib. 4. cap. 19. Affirmant tamèn summa vi, & validissimis lacertis Hotmanus illust. quæst. 8. Ant. Contius lib. 1. disput. cap 8. noster Valentia lib. 1. illustr. tráct. 2. cap. 4. n. 8. cum seqq. vbi multos laudat, & nuper Villalobos in paradoxis ciuilib. paraphrasi 2. per totam. De ea in præsenti suspendo iudicium. Tantum noto, ex dotis dictione fundum dotalem constitui, quamuis dominium resideat penès mulierem, & ad maritum tantùm transeat ex quadam legis cessione actio in rem, quæ ipsi mulieri competebat. Quod euenit in illo textu: in quo supponitur per dationem, id est dictionem dotis fundum constitutum fuisse dotalem, quià sola dictio sufficit, absq; traditione l. si rem æstimatam 14. cum seq. l. cum post 69. §. 1. de iure dot. vt docent Contius, & Broncorst apud Valent. vbi prox. num. 20. & 21. Nequè obstat text. in d. §. dotale 2. non enim dicit absolutè fundùm dotalem non effici, nisi, qui proprius mariti fit; hoc enim contrà ius est, vt de rebus alienis in dotem datis egregiè probatur in l. 1. C. de vsucap. pro dote, text. elegans, & electus in l. Proculus 67. de iure dot. notat certo iudicio Cuj. lib. 14. obser. cap. 9. Sed tantum dicit, non censeri dotalem, non esse fundum dotalem in conceptu legis Iuliæ, qui non fuit fa-

ctus

ctus proprius mariti, ibi: *vt tunc demum alienatio prohibeatur:* Quià lex Iulia prospexit patrimonio mulieris; igitùr ad res alienas in dotem datas, quanuis fiant dotales, & possideantur titulo dotis, d.l. 1. nō pertinet prohibitio legis Iuliæ. Ex quo non placet sententia, quam trepidè tētauit fundare Cujac. d. cap. 9. nempè fundi alieni in dotē dati, impediri vsucapionem lege Iulia. Quià ad res alienas ea lex non pertinet, vt expresè probatur ex d. §. dotale.

30 Rursus, & difficile est, quod Tryphoninus, supponit, longo tempore adquisitum fuisse fundum ab vsucapiente: quoniam Digestorum tempore, non alij fundi longo tempore adquirebātur, quam prouinciales, quorum possessores dominium bonitarium habebant, non quiratarium, princ. inst. vbi Theophyl. hoc tit. l. vnic. C. de vsucap. transform. Atqui ad prædia prouincialia lex Iulia non pertinuit, vt in initio dixi. Ergò, & hæc suppositio Tryphonini mei falsa est. Sed vt dixi contrà nostrum D. Franciscum Sarmiento, & Ræuardum in prima parte mei tract. num. 50. cum Galuano de vsufr. cap. 11. postquam Iustinian. tempus biennij ex l. xij. tab. præstitutum vsucapioni rerum immobilium extendit ad decennium, & bicenium in d. l. vnic. Compositores phraseis inuerterunt, & longi temporis adquisitionem reposuerunt pro vsucapione, quando de rebus immobilibus agunt. Denique & illa verba: *non tamèn interpellat illam possessionem, quæ per longum tempus fit.* Scrupulum mouere possent; nisi frequentèr in iure caussa pro effectu sumeretur, & possesio pro vsucapione, vt in l. ait prætor 23. §. 1. ex quib. caus. maiores, & alij.

(?)

AD ORATIONEM SEVERI IMPERATORIS, De prohibita alienatione rerum minorum.

31 NON OBSERVATA TEMporis chronologia expedit in pręsenti dicere decōstitutione Imperatoris Seueri, qua interdixit alienationem predij rustici, aut suburbani pupilli adultivè, citrà decretum Praetoris, quae extat in l. 1. l. magis puto 5. cum alijs illius tituli de reb. eor. qui sub tutela, vel cura sunt, quae extenditur per Imperat. Constantinum in l. lex quae tutores 22. C. de administr. tut. ad omnes res, quae seruando seruari possunt. In primis obseruo hanc prohibitionem non fuisse absolutam, seu omnimodam; sed sub certa forma; nempè si non praecesserit iussus paternus, vel decretum magistratus. Ex quo ità concluditur; non est prohibita res pupilli absolutè alienari. Ergò non est prohibita simplicitèr vsucapi: illa enim prohibitio vsucapionem impedit, quae omnimoda est. Ità arguunt, aut concludunt Glossa verbo pupilli in l. bonae fidei emptor 48. de adquir. rer. dom. & in l. siuè autem 9. §. haec actio verbo non possunt, de publiciana, Bart. in d. l. si fundum 16. de fundo dotali, & in l. vbi lex 24. hoc tit. quae est doctrina magistralis, eamque amplexantur Antonius Gabriel, lib. 5. commun. opinion. tit. de pręscript. conclus. 13. à princip. Bened. Pinell. lib. 1. select. cap. 17. num. 11. & in alijs. Afsin in l. vlt. C. de vsucap. pro empt. num. 3. & ex num. 98. quidquid contradicat nimis generalitèr Arius Pinell. in authentica nisi tricennale

cennale ex num. 24. Cod. de bonis matern. exiſtimans contrà communem prohibita alienatione indiſtinctè nō cenſeri prohibitam vſucapionem, niſi & vſucapionis fiat mentio.

32 Ex hac doctrina illud conſequimur ex conſtitutione Seueri non prohiberi vſucapionem rerum pupilli; aut minoris; quod ſequentibus fundatur. Ex l. 1. C. ſi aduerſus vſucap. vbi decernitur reſtitutionis auxilium minorib. contrà eos, qui illorum rem tenent, decernendum eſſe; ſi vſucapione dominium adquiſierint. Eccè ſupponit vſucapione dominium adquiſitum fuiſſe rei minoris. Si volueris reſtringere deciſionem huius textus ad res mobiles, & ad cæteras, ad quarū alienationem olim prohibitio non extendebatur, nimiùm limitabis deciſionem. Item ex l. 2. ff de eo qui pro tutore, vel curat. negot. geſsit. l. apud Celſum 4. §. ſi quis non tutor 24. de doli exceptione, in quibus ſpecialis remedij loco conceditur pupillo, vt poſsit perſequi rem, quā eius procurator, non verus tutor diſtraxit, licèt vſucapta ſit; quæ verba indicant, & vſucapionem in re pupillari potuiſſe procedere; & ad illam reſcindendam ſpecialiori beneficio indigere, quod denotat perſequendi verbum in d. §. 24. Item ex l. altius 15. ff. ſi ſeruit. vindicet. vbi ſi dominus prædij ſeruientis, qui *ne luminibus* debebat *ſeruitūtem* prædio pupilli, quod poteſt eſſe ſubvrbanum; altiùs ſubſtulerit ædes, pupillo habente tutorem; reuerà libertas vſucapitur proptèr negligentiam tutoris: ſed ei reſtituitur per actionem, quæ illi conceditur, vt quod non iure factum eſt, tollatur. Sed ſi prædij vſucapio interdicta eſſet, & interdiceretur etiam vſucapio ſeruitutis, vt de fundo dotali dixi ſuprà ad l. Scriboniam, num. vlt. Ergò &c. Quo in ſenſu retinendum eſt, quod tradit Paulus in l. ſi communem 10. quemadmodū ſeruit. amitt. pupillū nō vt ente rustica ſeruitute, pro ſe, & ſocio retinere: non quià vſucapi non poſsit; quià libertatis à ſeruitute ruſtica nulla vſucapio eſt, vt dixi ad leg. Scribon. ſed quià ei reſeruatur actio, vt iterum ſibi conſtituatur. Item ex l. ſequitur 4. §. ſi pupilli, hoc tit. l. qui fundum

7. §. si tutor. ff. pro emptore. In qua extant quæstiones de re pupilli furtiua, quando desinat furtum esse, quãdo possit vsucapi. Ergò ex eo, quod pupilli est, non est invsucapibilis. Deniq; & expenditur text. in l. etiam ei 45. de minorib. vbi posthumo conceditur restitutio aduersus vsucapionem, si completa fuit, antequam nascatur. Si dicas esse filium maioris, & aduersùs patrem inchoatam fuisse, ideo què rectè processisse, vt dixi in superiori lege Iulia; quanuis vera suppositio sit, est diuinatoria in illo textu; quia potuit pater minor esse viginti quinque annis: nihilq; deniq; de ætate patris supponit Consultus. Ex quibus proculdubio hanc sententiam veriorem censeo, quam substinent, vterque Pinellus, & Afsin suprà laudati. Galuan. c. 11. de vsufr. n. 16. Duaren. ad tit. C. de vsucap. pro emp. quanuis alitèr censeant, aut distinguant Donell. d. cap. 23. Anton. Fab. & Cujac. ibi apud Osuald. Mell. d. 1. parte cap. 4. ex num. 4. Treutlerus d. thesi 3. litt. G. & H.

33 Nec obstant loci, qui Auctoribus nostris reputantur contrarij, non primus ex leg. bonæ fide 48. versic. nec interest, de adquirendo rerum dominio ibi. *Nec interst, ea res, quam bona fide emi, longo tempore capi posiit, nec ne: veluti si pupilli, aùt vi possessa, &c.* Ergò res pupillaris, tàm inusucapibilis est, quàm ex lege Plautia, & Iulia vi possessa: Omissis varijs intellectibus censeo, hoc exemplum de re pupillari allatum à Paulo in suo casu verum fuisse, & aliquorum pupillorum res prohibitione legis, vel consuetudinis vsucapi non potuisse. Aliquorum, inquàm, non omnium pupillorum, vt distinctio nostra versetur circà pupillos ipsos, non circà res pupillares. Censeo ergò res pupillorum, qui fuerunt in legitima tutela, vsucapi olim non potuisse: contrà si essent sub tutela testamentaria, aut datiua: Ratio est, quia in tutorem legitimum incidit pupillus; sed datiuus, & testamentarius eligitur. Illius fides, & diligentia approbata non est, horum fidem amor paternus, vel cura iudicialis confirmat, vt Iustinianus inquit in titulo inst. qui testamento

mento tutores dari possunt, & seqq. Ex quibus apparet ob hanc rationem non satisdare datiuos, aut testamentarios, & legitimos satisdare debere. Cum ergò tantam curam gesśissent leges pupillorum, qui sub legitima tutela degunt; non erit præceps existimare interdixisse etiam, nè eorum res vsucapi ipso iure possent: ne legitimi tutoris negligentia vllo modo ipsis nocere posset; nec petione restitutionis indigerent: quod non ità sanxerunt de cæteris tutelis, in quibus proptèr approbationem tutorum minorem incuriam, minorem negligentiam metuebant. Non fuissem ausus tàm nouam distinctionem inducere, nisi clarum, & dissertum testimonium Ciceronis haberem, in quod ferè omnes suprà citati inciderunt, sed nemo sic expendit. Extat, lib. 1. Epistol. ad Atticum epistola 4. vbi intèr alia ad consultationē responsa, hoc Attico suo præbet: *De Tadiana re mecum Tadius loqnutus est, te ità scripsisse; nihil esse iam quod laboraret, quoniam hereditas vsucapta esset. Id mirabamur te ignorare, de tutela legitima, in qua dicitur esse puella, nihil vsucapi posse.* Cur tutelæ legitimæ Cicero meminisset; cur etiam se collegisset, per illa verab, *in qua dicitur esse puella*; si prohibita esset vsucapio rerum pupillarium, sub quocumque tutore fuissent? Deindè indistinctè ait, nihil vsucapi posse de tutela legitima: igitur de quacunque re sensit, siuè mobili, siuè immobili. Ergò hæc prohibitio antiquior, & generalior fuit, quam oratio Seueri. Cùm ergò Paulus asserat rem pupilli, exempli caussa, vsucapi non potuisse. de re pupilli, qui sub legitima tutela fuit, intelligi debet: quæ suppositio sufficiens est, vt verificetur exemplum eius.

34 Nec etiam obstat text. in leg. sicut 3. Cod. de præscrip. triginta, vel quadrag. annorum in in cuius fine dicitur, præscriptionem illam non currere aduersus pupillos, licèt currat aduersus minores. Ex qua lege sic arguunt. Si præscriptio tricennalis, quæ omnibus fauorabilior est proptèr longinquitatem temporis, non currit aduersus pupillos: multo minus cu-

rrere

trere debet præscriptio decem , vel viginti annorum; vel vsucapio, breuioris temporis. Sed responsé ratiodeo elegantèr cum Galuano d. cap. 11. num. 16. aliam esnem præscriptionis tricennalis ; aliam veteris præscriptionis decem, vel viginti annorum, & vsucapionis. Illa enim absq; vllo facto præscribentis, solo silentio creditoris, vel actoris nititur, vt dixi prima parte huius tractatus ex num. 15. Istæ autem indigent possessione, titulo, & bona fide ex parte eius, qui præscribere vult, vel vsucapere, vt ibidem etiam latius fundaui. Igitur illa præscriptio, quæ solo silentio nitebatur aduersus pupillum ipso iure non currit, & omne tempus pupillaris ætatis, decomputatur; nec restitutione opus est, cũ pupillus per præscriptionem læsus non sit. At verò vsucapio procedit; & ideò opus est restitutione d. l. vnic. Cod. si aduersus vsucapion. Quę animaduersio maximi est momenti; quippè nisi petatur restitutio intrà quadriennium à quo tempore maior factus fuit, non poterit obtinere, cum reuera processerit, ex princip. text. in l. vlt. Cod. de temporibus inintegr. restit. In præscriptione verò tricennali, subducenda sunt omnia illa tẽpora, quæ cucurrerunt, dum pupillaris ætas durabat, l. 3. C. quib. non obijcitur longi tempor. præscript. Quod in minori ætate non procedit; aduersus quam præscriptio tricennalis currit: imò & omnes olim præscriptiones currebant, qualis erat biennij non numerarę pecuniæ, & similes, donec Iustinian. in l. vlt. Cod. in quib. causs. in integr. restit. non sit necess. cauit, vt excepta tricennali præscriptione, omnes cæteræ contrà minores non currant, quæ solo silentio contentæ sunt. Quas leges ità accipiunt Clasici, nisi cępta sit præscriptio contrà maiorem, cui minor succedit. Quià minor ætas non subducitur, non decomputatur de minori ætate, vt de pupillari, d. l. 3. Indè deducũt dormire, siuè interquiescere prescriptionem, dum pupillaris ætas durat; sed quæ cæpta est, non dormire licèt minor succedat. Qui termini licèt non sint iuridici habent rationem, & fundamentum in vtraque l. vltima, & 3. vt vidimus, & in hac re docent post Clasicos

satis

satis distinctè Franciscus Balbus de præscript. 6. parte princip. 1. parte ex num. 29. Caldas Pereira in l. si curatorem habens. verbo sua facilitate, ex num. 36. Vulteius 1. Iurisprud. cap. 71. & alij congesti à Barbossa in collect. ad d. l. vlt. & ibi à Balthasare de Angelis in prato Codicis. De quo latius agimus infra 2. parte nostri tractatus, contrà quos non currat præscriptio. Ex quo non probamus opinionem Hieronymi Afsin in d. l. vlt. qui censuit Iustinianũ substulisse vsucapionem in rebus minoris; quià alia eius mens est, vt vidimus.

35 Nequè obstat text. in l. 2. C. de vsucapione pro emptore, in qua pater iussit, vt serui, quos reliquerat, reseruarentur, vel filijs, vel alijs quibuscunq; heredibus suis proptèr artis peritiam, quam habebant: heredes erant pupilli; quorum tutores alienarunt seruos illos. Queritur, àn vsucapi posfint? Et negat Imperator Alexander. Sed facilis est responsio; quià inhibetur vsucapio proptèr specialem prohibitionem, quàm testator cum caussa fecit; nempè quià serui erant vtiles pupillis; quæ prohibitio, vt omnem prorsus alienationem excludit, ità & inhibet vsucapionem, vt securè tradunt innumeri, quos laudat, & sequitur Afsin in d. l. 2. ex num. 3. & ex num. 98. noster Valent. lib. 3. illustr. tract. de legat. 2. c. 1. ex num. 21. Ex quo nostri Auctores inferunt ad bona maioratus, seù vinculi, quæ prorsùs impræscriptibilia sunt, vt ipsi efferunt, proptèr omnimodam prohibitionem testatoris, vel fundatoris. Adeò, vt nèc tricennaria, vel quadragennaria possessio, quę prodest in reb. vitio reali affectis, vt dixi ad leg. Attin. num. vlt. non prosit in his: quià non tàm vitio affectæ sunt, quam extra commercium positæ. Quarè nulla alia pręscriptio, quam immemorialis potest allegari contrà bona maioratus; quià immemorialis omnem titulum supponit, & facultatem regiam, vt ex l. 3. §. ductus aquæ de aqua quotid. & æstiua probaui suprà ad l. Scribon. ità Mieres 4. parte de maioratib. quęst. 21. & Molina lib. 4. de primog. cap. 10. vbi extat elegans Additio. Illud etiã in præsenti abseruãdum est, iure vetere non impediri vsucapio-

capionem ex tacita prohibitione alienandi, siuè ex indè recta, quæ resultabat ex fideicommisso alicuius rei post mortem honorati, siuè in quem alium casum relicto, vt apertè probatur ex l. Sticho 36. de vsufructu legato, vt sentit communis apud Assin d.num.3.quam differentiam non percepit Arias Pinellus in auth. nisi tricennale. n. 26. Donec Iustin. in l. vlt. §. sin autem, C. communia de legat.sanxit, vt etiam in hoc casu contrà substitutum, aut fideicommissarium nulla vsucapio, nullaquè præscriptio procederet: quo & tricennariam, & quadragennariam substulit, Molina, licèt ius vetus cum nouo confundens d.cap.10. vt indè appareat in d.l. 2.non esse seruos inusucapibiles ex eo, quod pupillorum essent; sed quia eorum alienatio ex iusta caussa à testatore expressè prohibita fuit.

36 Nequè etiam obstat text.in l. vlt. Cod. eod.tit.de vsucap.pro emptore,vbi deciditur nullo spatio temporis posse illum vsucapere, qui à pupillo sine tutoris auctoritate aliquid comparauit. Facilè enim respondetur,id non accidere proptèr qualitatem rei; aut vitium reale proueniens ex aliqua iuris dispositione, sed proptèr vitium personale emptoris.Cū enim iure statum sit,vt pupillus nihil alienare possit absque tutoris auctoritate, prin,inst.de auct.tutor.§.nunc admonēdi inst.quib.alien. licèt,vel non l.oblig.9.de auct.tut. cum alijs:qui contrà interdictum iuris mercatur,non habet bonā fidem,l.qui à quolibet 27.de contrah.empt.cap. qui contrà iura 82. de regul. iuris in Sexto. Qui est communis, & verus intellectus,

37 Per consequens, si quis emat à furioso, pupillo vè sine tutoris auctoritate rem aliquam, sed bona fide;existimamus furiosum sanæ mentis esse, cum esset in conspectu inumbratę quietis, vt aliàs dicitur in l. quod meo nomine 18.§.1.de adquir. possess.vel pupillum iam adoleuisse, qui res suas administrare posset sinè curatore, l.si curatorem habens 3.C.de in integr.restit.proculdubio procedet vsucapio. Non quidem statim consequitur dominium

minium rei (quod rectè admonuit Ant. Fab. lib. 7. coniect. cap. 13.) quià emptio non valuit. Et plus est in re, id est in rei veritate, quam in existimatione, & opinione emptoris: vt textus ait sit intilligendus; vndè nuda traditio nullo præcedente contractu non potuit efficacitèr dominium transferre, l. nunquam nuda 31. de adquir. rerum dominio. Sed ex iusta ignorantia emptoris, æquitate suadente, oritur titulus generalis pro suo, l. hominem 3. l. vlt. pro suo, l. Proculus 67. de iure dot. Ex quo vsucapio etiam sequitur; qua mediante fit dominus emptor, si per costitutum tempus rem possederit. Hoc tamèn si erret in facto; cæterum si erret in iure existimans pupillo, vel furioso licere res suas distrahere; non poterit vsucapere; quià iuris error supinus est, & mala fides censetur, l. nunquam 21. hoc tit. Donell. lib. 1. comment. cap. 20. §. 1. Cujac. lib. 7. qq. Papin. in l. iuris 7. de iuris, & facti ignor. Afsin in rub. Cod. de vsucap. pro emp ex num. 312. Ità deciditur in l. 2. §. si à pupillo 15. ff. pro emptore. Vndè etiam Vlpianus hanc consequentiam deducit in l. sed & si 7. §. Marcellus, aliàs, si à furioso, de publiciana in rem act. Procedit in hoc casu vsucapio emptori. Igitur, & publicianam habebit. Est enim perpetua regula. Qui potest vsucapere, potest Publicianam intendere, quam fundat post veteres Bened. Pinell. lib. 1. select. cap. 17. num 28. & 29.

38 Videmus, quid contrà hunc verum intellectũ excogitari soleat. Primò si res pupilli, vel furiosi foret, inhibitam fuisse vsucapionẽ. Sed hoc nõ est certũ, vt superius dixi; quià ex eo quod pupilli res sit, nõ est prohibita vsucapi. Deindè, si esset pupilli, statim translatũ esse dominium in emptorem; neq; necessaria esset vsucap. l. 4. §. lana. hoc tit. Sed & hoc nego: quià furiosi nulla est venditio ex defectu consensus: pupilli etiã nulla est venditio, & ex eius parte deficit contractus, quamuis sit doli capax, proptèr iuris interdictionẽ, tex. expr. in l. Iulian. 13. §. si quis à pupillo 29. de act. empti, ibi: *pupillum sibi non obligat.* & vbi. *Ex vno latere constat contractus.* Ergò nõ subsistente caussa traditio non valuit dominium transferre, vt dixi. Etiam opponunt,

nunt, si defuit titulus ad translationem dominij, defuit etiam per consequens ad vsucapionem. Cum necessarium requisitum sit, princ. inst. hoc tit. vt dico 2. parte, sect. 2. huius tractatus. Respondeo deficere verum titulum pro emptore; quià reuera emptio, & venditio non processit, sed ex optima fide, & iusto errore facti emptoris, qui putauit esse adultum, vel sanam venditorem, exoritur titulu generalis pro suo, putatiuus, non sufficiens ad instantaneā dominij adquisitionem; sed ad vsucapionem sufficiens, ità suppleo. & expono obseruationem Cujacij, lib. 24. c. 30. quamuis sine titulo perperam procedere existiment Anton. Fab. lib. 1. coniect. cap. 18. & Asin in l. vlt. Cod. de vsucap. pro empt. num. 111. Et hoc denotant illa obscura verba consulti: *vt hic plus sit in re, quam in existimatione.* Id est, vt hic, in proposita specie, plus inspiciamus veritatem rei, quam existimationem: si hanc inspiceremus, dicendum esset statim constare contractum, & dominium transferri: sed quià veritatem spectamus, dicimus contractum non valere: & recurrimus ad æquitatem vsucapionis. Quæ verba magnum negotium fecerunt Glossagraphis, Cujacio, & Santolariæ erudito, & acuto Professori Oscensi interpræetat. 21. eiusq; præceptori Asin vbi proximè. Sed iudicio meo ità exponenda sunt. Opponūt tandem pupillum nec naturalem possessionem amittere posse, l. pupillus 11. de adquir. rerum dom. sine possessione vsucapio nō procedit, l. sinè possessione 25. hoc tit. Ergò emptor vsucapere non potuit. Respondeo pupillum non posse voluntate, aut facto suo amittere possessionem. Sed alius potest illi adquirere affectu, & actuali occupatione, l. possessionem 29. de adq. poss. Santolar. vbi proximè. Madera cap. 29. animaduers. & alij. Itaq; non operatur pupilli amissio, sed adquisitio emptoris.

39 Maiorem difficultatem continent, ne quid dissimulemus sequentia verba ex §. si à furioso 16. eiusdē l. 2. *Si à furioso, quem putem sanæ mentis, emero; constitit vsucapere vtilitatis caussa; quamuis nulla esset emptio*, cui conuenit decisio tex. in l. pignori 13. §. cum qui, hoc. tit. de vsucap.

Hacte-

Hactenù; omnia recte; nempè nullam esse emptionem; proptèr vtilitatem, seù æquitatem procedere vsucapionē non pro emptore, sed pro suo, dominiumq; statim translatum non fuisse. Sed quæ sequuntur valdè difficilia sunt: *Et ideò, nec de euictione nascitur actio, nec Publiciana competit, nec datur accessio possessionis.* Prima verba facile exponuntur, non nascitur actio de euictione, quià ex contractu pupillus, furiosusvè obligatus non fuit; quià illos non tenuit contractus, quià ex eorum parte claudicauit contractus, d. §. si quis à pupillo 19. vt omnes agnoscunt, in quo non immoror. Sed quomodo non competit Publiciana, si constitit vsucapere posse emptorem? Maximè cum in d. §. Marcellus contrarium decidatur, & iuri valde consequentèr, ex quo constititit emptorē vsucapere posse, & Publicianam per consequens habiturum. In explicanda hac antinomia proculdubio veritatem docuerunt Accursius in tertia solutione verbo *Publiciana.* Angell. n. 23. in eod. §. & eos sequuti Pinellus d. cap. 17. num. 27. Osuald. ad Donell. lib. 20. cap. 8. litt. Q. Pichardus noster in §. namque si cui 4 n. 8. & 9. inst. de action. videtur inclinare Asim in rub. Cod. de vsucap. pro emp. num. 212. Nempè aduersus extraneos emptorem posse experiri Publiciana, quià vsucapere potest: sed non aduersum furiosum ipsum. Suadent hunc intellectum Pinellus, & cęteri ex eo, quia agit de euictione; circà quam tantum locus erat quæstioni in venditore; ergò eodem themate retento in Publiciana recipienda est quæstio Consulti, nempè an detur contrà furiosum venditorem. Ego tamèn maius mysterium claudi sub hac coniūctione vtriusq; actionis existimo; vt sensus sit, quià nec de euictione tenetur, nec ei Publiciana cō petit, nec datur accessio possessionis. Hi enim tres effectus ex eodem principio deriuantur, nempè quià ex parte furiosi veditio non tenuit.

40 Quod, vt euincam obseruo, si non dominus mihi vendat rem; posteaquè venditor succedat heres ex asse vero domino si posteà alij vendiderit eumdem fundum, me esse tuendum. Imò si amisero possessionem,

 ante-

antequam peragam vsucapionem, competere mihi Publicianam: & quod magis est, competere etiam aduersus ipsum venditorem, qui per hereditariam successionem dominus effectus fuerat, l. si à Titio 72. de rei vindicat. l. vindicantem 17. de euiction. l. si à Titio 2. de except. rei venditę, & traditæ, l. apud Celsum 4. §. si à Titio 32. de doli excep. Eccè vbi non dominus vendidit, & tradidit, nec in me potuit transferre dominium, quod ipse non habebat. l. traditio 20. de adquir. rer. domin. transtulit tamèn vsucapiendi caussam, aut conditionē, l. clauibus 74. de contrahend. empt. post traditionem mihi factam venditor successit illi, qui dominium habebat, quo & ipse dominus factus fuit, quià omne dominium, quod auctor habebat, fuit nactus ex vniuersali successione, l. cum heredes 23. de adquir. possess. Illud dominium ex post facto in me deriuari non potuit, quià eram successor sigularis: & iam sera adquisitio dominij fuit respectu mei. Sed venditio rei alienæ mero iure tenuit, vt venditor de euictione mihi teneretur, l. rem alienam 28. de contrah. empt. Si venditor non successisset domino rei, & verus dominus mihi euinceret, venditor de euictione mihi teneretur: ergò si id venditor factus dominus posteà voluerit illam euincere, repellendus erit exceptione rei venditæ, & traditæ, siuè in factum. d. l. 17. d. §. 32. Quià quem de euictione tenet actio, eundem vindicantem repellit exceptio. Ergò licèt ipse dominus sit, & ego non sim dominus, sed vsucapiens, tamèn maior æquitas fouet meam caussam, quam domini; quià ab illo auctoritatem habeo, & ipse contrà factum suum venire non potest. Ergò si ad eius potestatem rem deuenirit, & ego intendero Publiciana; ipseque opposuerit de iusto dominio ex l. vlt. illo titulo, replicabo de dolo; quià dolo facit, qui contrà proprium contractum vult rem retinere, dict. §. 32. Anton. Fab. in d. l. 72. latè Benedictus Pinell. lib. 1. select. cap. 18. per totum, præceptor meus Don Nicolaus de Castro prælect. 3. Salmanticensi, numero 20. Ex quo noto argumentandi genus: quià emptio valuit, & obligauit venditorem, tenentur de

de euictione; repellitur exceptione rei venditæ, & traditæ, & Publiciana actio potest in eum dari vsucapienti, qui est in via vsucapionis, quanuis verum rei dominium habeat. Ergò per contrarium in nostro casu, quià emptio non constitit ex parte venditoris, de euictione non tenetur; agens repelli non poterit exceptione rei venditæ, neque aduersus eum Publiciana dabitur vsucapienti; quià contra factum, & contractum suum potest venire, cum illum non obligauerit, quod non rectè perceperunt Faber lib. 1 coniect. cap. 18. Pichardus noster in d. §. nanque si cui num. 9. Marcus Lyclama lib. 1. membran. ecloga 20. Hoc est, vt censeo, acumen Consulti, & germanus comparationis sensus, casusque necessarius in hac hypothesi; vt facessant Genoa in lib. Legum Conciliatur, pag. mihi 127. qui diuinationis vitio laborare hunc intellectum dixit, & Ionnes Robertus lib. 2. animaduers. c. 27. qui in furiosum dandam actionem Publicianam existimauit, quod & censuit Cujac. lib. 16. obseruationum, cap. 29.

41 Sed videamus, cur in proposita specie non detur accessio possessionis: ex eodem etiam principio ratio petenda est: quià vbi alienatio non tenet, vbi titulus non valet, non habet locum accessio: vbi valet venditio, aut quæcunque alia caussa, habet locum. Tùnc enim potest emptor præscriptione, aut exceptione venditori competente vti, quando venditio valet; & hæc est caussa emptionis, l. dolia 76. §. vlt. de contrahen. empt. Sed in nostra specie non tenuit alienatio; ergò frustrà vellet emptor vti accessione possessionis ex persona furiosa; qui auctor sibi non fuit. Si enim venditor vsucapit, est proptèr eius bonam fidem, titulo *pro suo*, quià existamat ad se rem pertinere, & opinione domini possidet. Hic titulus personalissimus est, quià ex bono affectu possessoris nascitur; nec plus durat, quam eius bona fides, cum qua incipit, leg. ancillam 4. pro suo. Igitur alij possessioni iungi non potest: quià contractus, cuius virtute iungenda erat, inualidus est. Et hæc animaduersio

sio annectenda est his, quæ de accessione possessionis latiùs notaui sup. lib 3. opuscul. ad l. de accessionibus 14. de diuers. temporal. præscrip.

42 Quæ de vsucapione rerum pupillarium sunt satis. Possemus in præsenti disquirere de rebus ciuitatum, & Ecclesiarum; sed commodiùs tractabitur sub 3. parte nostri principalis tractatus. Quià in hac selectione tantum agimus de legibus, edictis, aùt constitutionibus vsucapionem prohibentibus.

AD EDICTA de alienat. iudicij mutandi caussa facta, & de litigiosis.

43 PRÆTOR VRBANVS, PROconsulquè prouincialis edictis suis consuluerunt actoribus, si rei dolo malo, mutandi iudicij causa, & vt potentiorem aduersarium supponerent actori, alienauerint rem, de qua controuersiam metuentur. Non quidem irrita alienatione, sed actione proposita intrà annū; vt exigerent ab alienante quanti actoris interfuit, rem dolo malo in potentiorem alienatam non fuisse, l. 1. l. 4. §. vlt. de alienatione iud. mutandi caussa facta, l. post venditionem 16. de aqua, & aquæ pluuiæ arcend. act. Itaquè habet electionem actor, vel conueniendi alienantem actione prætoria, vel nouum dominum, aùt possessorem actione directa, l. vnic Cod. eod. tit. Igitùr si emptor fraudis particeps sit, non poterit vsucapere, vt existimo, quià contrà interdictum

dictum prætoris mercatur, l. si ab eo emas 12. hoc tit. Cæterum si bona fide accipiat rem, quam vetus possessor vsucapiebat, non est dubium, quin vsucapere possit, vel coniūgendo possessionem cum auctore, vel ipse solus per se, vt supponitur in l. item si res 4. ff. eod. tit. Nec ideo incidit in vitiū furtiuitatis, quià vetus possessor alienet, quià vt propriā alienat, nō vt alienā: existimans suam esse, & ad se iure dominij pertinere; quanuis metuat litem: vt autem incidat in vitium furtiuitatis, debebat alienari ab sciēte alienam esse, l. 1. l. sciens 7. Cod. de vsucap. pro empt. Deindè quià fraus commissa ab alienante est circa mutationem aduersarij: hæc autem fraus non facit rem inalienabilem; cum alienatio teneat. Ergò nec potest impedire vsucapionem, vt dixi in principio superioris tractatus.

44 Aliud edictum superiori affine est de litigiosis. Litigiosa res dicitur, de cuius proprietate causa vertitur intèr possessorem, & petitorem, nouella 112. de litigiosis cap. 1. vndè extrahitur authentica litigiosis. Qui rem litigiosam vendit, pœnam incurrit, de qua in l. 2. ff. l. vlt. C. eod. tit. de litigios. l. 1. de iure fisci. Et quamuis Cujacius in paratitlis Digestorum, & Codicis ad illum titulum, & ad nouell. 112. & lib. 7. qq. Papiniani in l. alienationes 13. familiæ ercisicund. putauerit, per hoc edictum non fuisse absolutè prohibitam alienationem; & Antonius Faber in rational. ad l. si post acceptum 18 de rei vindicatione censuerit, iure Digestorum alienationem valuisse; sed nouioribus constitutionibus non valuisse. Ego tamèn procliuior sum, vt existimem, per edictum prohibitam fuisse venditionem rei litigiosæ, pœnas verò extensas fuisse à Iustiniano in d. l. vlt. quæ transcribitur à Gratiano in cap. vlt. xj. quæst. 1. Imò non obseruata temporum distinctione hæc sententia communis est. Post veteres tenent, quanuis aliqui minùs propriè loquantur de reuocanda alienatione, Rodericus Suarez in l. post rem limit. 1. num. 4. Couarrub. in practicis, cap. 7. versis *his, vt cumq;* Felicianus 2. tomo de censib. lib. 3. cap. 5. num. 12. Parlador. lib. 2. rer. quotid. cap. vlt. 4. parte, §. 5. num. 9. Valenzuela

zuela Velazquez 2.tomo, consil. 111. ex n.7. vsq; ad 31. Nogerol. allegat. 29. toto art. 3. D. Salgadus de protect. regia 4. parte cap. 8. num. 168. Carlenal. de iudicijs 2. tomo, lib. 1. tit. disput. 11. à num. 2 nouissimè, prout solet, Doctor D. Alphonsus de Olea Primarius Vallis-Oletanus decessione iur. & action. tit. 3. quæst. 11. quasi per totam. Probaturquè ex d.l. vlt. ibi: *irrita alienatione facta*, cap. 1. de alienat. iud. mut. caussa fact. cap. Ecclesia 3 & ibi Glossa verbo litigiosi, vt lite pendente nihil innouet. l. 13. tit. 7. Part. 3. ibi. *Que tal enagenamiento non vale.*

45 Ex quo placet sententia Benedicti Pinelli libr. 1. select. capit. 17. numer. 15. qui censet ex absoluta prohibitione rei litigiosæ prouenire, vt non possit vsucapi, quãuis alter Pinell. dissentiat in auth. nisi tricennale, num. 15. Sed hoc qualitèr procedat, exponendum est: nempè si res litigiosa vendita sit, post acceptum iudicium: tùnc ab emptore, vel ab eius successore ex quocunquè titulo vsucapi non potest: quià effecta, infectaquè est vitio litigij. Aliud est ab ipso possessore; hic enim pendente lite potest perficere vsucapionem: quià ipse continuando suam possessionem, nihil fecit contrà edictum de litigiosis: edictum cauet, ne vetus possessor rem alienet; ipse non alienat, sed potius retinet, & cõtinuat vsucapionem: ergò non committit in edictum. Hac de caussa in l. Iulianus 17. in fine, l. si post acceptum 18. de rei vindicat. supponitur posse vsucapi rem postquam super eius vindicatione iudicium acceptum fuit: quià litis contestatione nõ interrumpitur vsucapio, l. 2. §. vltimo pro empt. vt dicam in postrema parte huius tractatus. Igitùr hæc inspectio non pertinet ad vitium litigiosi. Donell. lib. 5. c. 21. & ibi Osuald. litt. C. & F. Cuj. lib. 22. obseru. c. 19. & lib. 27. cap 28. Anton. Faber lib. 19. coniect. cap. 10. Pichard. in §. 1. inst. de actionibus, ex num. 11. Vt indè probandi non sint Anton. Fab. in rationali ad eum text. & Pinell. d. cap. 17. qui existimantes ad edictum de litigiosis pertinere, varios, diuinatoriosq; intellectus ei assignarunt, in quibus refellendis non immoror.

46 Rursus non pertinet ad edictum de litigiosis text. in l. 1. C. de præscript. longi temporis decem, vel viginti annorum, vbi res supèr qua mota, & omissa controuersia fuit, potest adquiri longi temporis præscriptione; si à vetere possessore alienetur. Modo ipse ex propria persona compleat possessionem, nec velit vti accessione auctoris sui: quià auctoris possessio nihil prodest, postquam inquietatus fuit; imò ipse nunquam deinceps vsu, aut longo tempore adquirere posset. Cui sententiæ extat alia similis Iulij Pauli libr. 5. sentent. tit. 2. §. 5. Non inquam pertinet hic textus ad prohibitionem huius edicti; quià vt sit res litigiosa, non sufficit, quod controuersia mota, sit si postea ommittatur, vt supponitur in d. l. 1. sed requiritur, quod durante controuersia alienetur, ità post Clasicos rectè Pinell. vb. sup. n. 16. quod non videtur percepisse Alter Pinell. in d. authentica. num 21. Nec ad illud edictum pertinet, quanuis etiam affine sit, aliud ius, siuè vetus constitutio, qua cauetur, nè socius, aut comportionalis pendente diuisionis lite, & post iudicium supèr ea acceptum, partē suam vendere, aut alienare possit, l. 1. Cod. communi diuid. sub pœne ex lege Licinnia, nè is qui vendidit, nevè emptor vnquam ad diuisionem prouocare posit ex sua parte, l. vlt. de alienat. iudicij mutandi causs. facta, quam ibi cum iudicio exponit A. Fab. Lis diuisionis non facit propriè rem litigiosam; neq; enim alius est qui petit, alius possessor; sed vterquè actor, & reus est, vt optimè contrà Accursium exponit Cujacius lib. 7. qq. Papi. in l. alienationes 13. famil. ercisc. qua de caussa lex Licinia, vel hoc vetus, ius, qualequale sit, imperfectum dicitur à Cujac. ex Vlpiano tit. 1. in princ. quià sub illa pœna prohibuit alienationem, sed factam nō irritauit. Igitur, si post litem de diuisione acceptam, comportionalis partem suam alienauerit, & emptor bona fide acceperit, nihil est, quod impediat vsucapionem. Hæc interdictio non continet alienationes necessarias, & quæ à retro vetustiorem caussam trahunt: veluti si testator sub conditionem fundum legauerit, & post litem contestatā de diuisione, euenerit conditio, d. l. alienationes 13. Talis etiam

alienatio reputatur, si alius vsucapiebat rem hereditariã; & durante lite eam perfecerit, nam tenet vsucapio, l. sed & si vsucapio 14. eod.tit. quod propuenit ex illa ratione; quià non fuit interdicta omnis alienatio generalitèr; sed voluntaria:& hæc non absolutè, vt non valeat: sed duntaxàt pœna constituta in alienantem. Quamobrem prohibita alienatione,non censetur vsucapio prohibita. Illud tandem pro choronide noto, rem litigiosam non effici, in iudicio singulari rei vindicationis, donec iudicium acceptum sit à reo; siuè donec lis cõtestetur,quod idemest, d. auth.litigiosa, l. 2. 3. & 4. C. de litigios. text. elegans in clementina 2. vt lite pendent. nihil innouet. Sed in iudicio vniuers. petitionis hereditatis, statim à denuntiatione fit litigiosa, & prohibita alienari ex Imperatoris Pij rescripto,quod extat in l. Diuus Pius 5. de hered. petit. Antonius Faber non vult agnoscere differentiam hanc, quià commodam differentiæ rationem reddere non potuit. Sed expressè desumitur ex prædicto rescripto. Rationemque satis probabilem reddit Amaya, quem consulas; lib. 3. obseruat. cap. 2. num. 31. Sed quanuis nulla commoda posset reddi,pro ratione esset ipsa constitutio;vbi enim est decisio leg. potestde ratione, sed non de veritate disputari,vt in simili dixit Pinell. in auth.nisi tricennale, n. 44. Ergò quæ de prohibenda vsucapione reĩ litigiosæ dixi, & in hoc casu dicenda sunt: quià licèt ex decreto permittatur alienatio,non permitittur ad commoda, vel ad necessitates possessoris,vt de pupillo dicebam; sed ad necessitates ipsius hereditatis, vt dicitur in dict. l. 5. quarè rectè dicitur absoluta illa prohibitio, & cum vitio litigiosi. De quo hæc sufficiant.

AD NOVAS IVSTINIANI CONSTITVTIONES.

De bonis aduentitijs.

47 IMPERATOR CONSTANTINVS IN. L. I. C. de bonis maternis cauit, ne patri facultas esset vendẽdi, aut alitèr alienãdi bona aduentitia filiorũ, in quibus

bus ipsi vsufructus reseruatus erat; alienationẽ alitèr factã irritam, & inanẽ constituit; loquẽsq; cum emptore sanxit: *nullam posse præscriptionem filijs opponi, quandocunque rem suam vindicantibus*. Nec emptoris scientiam requirit, vt omnem excludat præscriptionem; imò illum monet, vt obseruet qualitatem rei venditæ, vel sibi donatæ; ex quo euidentèr colligitur, prohibitionem præscriptionis non prouenire ab scientia, vel ignorantia emptoris; sed à qualitate rei ipsius. Cum verò Theodosius Iunior tricennalem præscriptionem induxerit, qua prorsùs omnis actio sublata fuit, l. 3. Cod. de præscript. triginta, vel quadragint. annorum, Leo & Anthemius, qui post Theodosium vixere, sanxerunt in l. quęcunque 4. Cod. de bonis, quæ liberis. vt nulla aduersus filios præscriptio curreret: *nisi fortè postquam potestate parentum eos contigerit liberari, tantùm temporis effluxerit, vt ex continua, & inconcussa tenentis possessione, eorum intentio excludatur*. Quæ verba proculdubio respiciunt tricennalem pręscriptionem: & quemadmodum Theodos. ab ea exemit annos pupillares, qui subducerentur ex ea d. l. 3. ità Leo, & Anthemius subduxere annos potestatis quià viuente patre, vel filius agere non potest: vel non nisi timidè auderet agere. Quæ constitutio cum tantum loquuta fuisset in bonis maternis, & in reliquis, in quib. patri vsufructus adquiritur: posteà Iustin. in. l. 1. §. vlt. C. de annal. excep. generalitèr procedere iussit etiam in bonis, in quibus vsufructus patri non adquiritur, ibi: *nullam temporalem exceptionem opponi, nisi ex quo actionem mouere potuerit, id est postquam manu paterna fuerint liberati*. Non dubito quin hæc præscriptio tricennalis sit: quià ordinariam præscriptionem substulerat Constantin. nec mẽs, nec verba successorum eam reducere censenda sunt. Ideò verò cæteri aliquam præscriptionem admiserunt, quià agnouerunt vniuersalissimam tricennalẽ, quam Theodosius induxit. Idem posteà de lucris nuptialibus Iustinian. sanxit nouella de nupt. 22. cap. 24. Ex quo desumitur authentica nisi tricennale, C. de bonis maternis. Deniq; noster Alphonsus sapiens in l. 24. tit. 13. Part. 5. hoc amplius præter ius commune sanxit, vt bona patris essent subnixa iure hy-

 pothec

pothecæ filijs pro rebus à parente alienatis. Ex quo cæpit in dubium verti, àn filius poſſet directò vindicare res ſuas à poſſeſſore; àn priùs experiri debeat, & excuſsionem facere in bonis patris. Iurè enim communi directò potuit vindicare, d.l.1.C.de bonis maternis, notant Pinell.ibi.3. parte ex num.74.Couarru.lib.3.variar. cap.8.n.7. Quod de iure regio dicendum non videtur : ſed nihilominùs Gregor.in d.l.24.Gloſſ.9. elegantèr docet, ius commune apud Nos incorrectum manere; quià hypotheca à lege patria inducta, & recurſus contrà bona paterna, eo tantùm caſu locum habet; quando filius præfert ad æſtimationem rei alienatę agere; & non vult, aùt nòn poteſt eam vindicare directò. Hæc ſunt quæ de pręſcriptione prohibita horum bonorum ex fontibus ipſis hauriri poſſunt. Nec alia cerebrina diſputare affecto, quod fuſius, ſed ſine magna vtilitate faciunt Balbus de præſcrip. 6. parte princip. prima parte, ex num.15.Pinell. in d. auth. niſi tricennale. Scipio Gentilis de bonis maternis, cap.30.per totum. Addendi etiam ſunt de explicatione d.auth.Ant. Fab. decad. 3.error.8.& 9.& decad. 6.err. 8. de errorib. pragm. Pichard.in §.rurſus,n.13.& ſeqq.inſt.de act. Pater Thomas Sanchez de matrim. 1.parte diſp. 53. ſub n. 7. vltrà alios Claſsicos, & communitèr repetentes.

AD L. MAMILIAM.

DE PROHIBITA VSVCApione finium.

48 LEX XII. TAB. CVIVS MEMInit Cicero, lib.1.de legibus circà finē, inhibuit vſucapionem quinque illorum pedum, qui intèr vtrumque fundum excurrunt cauſſa limitis. Vt per hoc ſpatium aratrum duci, & commeare

meare poſſent agricolæ ruſticationis cauſſa, neq; vllo vnquam tempore limes, aut terminus mutaretur, amoueretur vè vide verba Ciceronis agentis de controuerſijs Stoicorum, & Academicorum hæc ſunt: *Ex hac non rerum, ſed verborum diſcordia, controuerſia nata eſt de finibus. In qua quià vſucapionem xij. tabulæ intèr quinq; pedes eſſe noluerunt: depaſci veterem poſſeſsionem Academiæ ab hoc acuto homine* (Zenonem intelligit) *non ſinemus. Nec Mamilia lege ſinguli, ſed ex xij. tres arbitri fines regemus.* Ità hunc locum reſtituunt Anton. Aug. ad ll. 12. tab. num. 20. Cujac. lib. 5. obſeruat. cap. 21. & ex eo Gothofr. in frag. 12. tab. lib. 2. tit. 11. §. 8. & 9. Itaq; omni vſucapione inſuperhabita, fines intrà veteres 5. pides concludendi ſunt, nec illi debent priuato dominio acquiri, aùt vſucapi. Quod etiam ex veteribus Claſsicis comprobant Aggenus Vrbicus relatus ſuprà ad l. Scribon. Siculus Flaccus de condition. agrorum. Iulius Frontinus controuerſia 2. de rigore. Et ex nouiorib. Iuriſperitis Alciat. in libello de quinq; pedum præſcript. Cujac. in paratitl. ad tit. Cod. fin. regund. & lib. 10. obſeruat. cap. 2. Antonius Auguſt. vbi proximè. Valduinus ad eaſdem ll. cap. 2. Iacobus Gothofred. tabula 8. pag. 133. Nicoalus Valla de reb. dub. tract. 8. Ludouicus Charondas lib. 3. veroſimil. pag. 163. Petr. Greg. lib. 39. ſyntagm. c. 13. n. 15. Ant. Fab. de errorib. decad. 49. error 5. noſter Pichard in §. quædan 20. inſt. de act. num. 40. & 41. Galuanus de vſufruct. cap. 12. pag. 107.

49 Itaquè in fundo, vel de fine, vel de loco controuerſia eſt: nam omitto alias, quas ex Auctoribus rei ruſticę exponunt accurate Cujac. d. cap. 2. & Iacob. Gothofredus vbi proximè. Si de loco, id eſt de agro l. locus 26. de V. S. ad iudicem itur; quià priuata quæſtio, de vſucapione, aut alienatione admitti poteſt; de finibus verò ideſt quinque pedibus, itur ad arbitrum agrimenſorē, qui fines regat, quinq; pedes reſtituat, limites reponat: quià de mutatione dominij, neq; de preſcriptione partes non audiuntur, l. pen. Cod. famil. erciſc. ibi. *Quinque pedum præſcriptione ſummota,* id eſt inſuperhabita, quæ locum non habet; *finalis iurgij, vel locorum libera peragatur intentio.*

Id

Id est tàm de loco, quàm de limitibus lis peragatur; modo talis limes non sit, qui quinq; illos pedes attingat. Hinc exponendus D. Isidorus doctissimus, & sanctissimus, lib. 5. orig. cap. 25. ibi: *Finium regundorum actio dicta, eo quod per eam regantur fines vtrinque, nè dissipentur: dummodo non angustiore quinque pedum loco ea controuersia sit*, quià si de quinque pedibus controuersia est, non redditur iudicium finium regundorum; non itur ad iudicem, nequè actio competit; sed mittitur agri mensor. Vbi ergò habebat cor Alciatus in prædicto libello in principio, cum ob tam probam, & iuridicam sententiam contumelijs malæ Latinitatis, & disciplinæ sanctissimum Doctorem nostrum dissecuit?

50 Sed quià constitutiones Codicis Iustin. decurtatæ sunt, & interpolatæ à compositoribus, libet integras transcribere ex Cod. Theod. lib. 2. tit. 26. finium reg. vbi ità inquit lex 3. CONSTANTINVS A. ad vniuersos Prouinciales. *Si finalis controuersia fuerit, tunc demum arbiter non negetur, cum intra quinque pedes locum, de quo agitur apud Præsidem, esse constiterit: cum de maiore spatio caussa quædam non finalis, sed proprietatis, apud ipsum præsidem debeat terminari, &c.* Eccè constitutionem, à qua suam sententiam sanctissimus Doctor mutuauit, quod non vidit Alciatus. Itaquè angustior locus quinq; pedum, cum sempèr saluus permanere debeat, nō pertinet ad finalem quæstionem, quæ apud iudicem terminari debet. Sequitur lex 4. IMPPP. VALENT. THEODOSIVS, ET ARCAD. AAA. Neoterio PF. P. P. O. K. N. *Quinque pedum præscriptione summota finalis iurgij, vel locorum libera peragatur intentio,* hactenùs in C. Iustin. sequitur in Theodos. *Sola sit igitur huiusmodi legibus vna præscriptio, quæ improbi petitoris refrenare possit inuidiam:* Id est, quæ debeat admitti; quæ eximat ab inuidia improbum alioquin petitorem. *Si veteribus finem cum signis limes inclusus congruum erudita arte præstiterit.* Verba obscura hunc sensum reddunt. Si limes inclusus cum signis veteribus præstiterit finem congruum arte erudita. Limes olim, & hodie aliquo charactere signabatur, vt cognoscatur esse lapidē terminalem. Hoc erat signare limitem, siuè signare campum: de quo

Virgil.

Virg. 1. georgic. *Nec signare quidem, nec partiri limite campum, Fas erat; in medium quærebant.* Notauit Cujac. ad tit. fin. regund. Illa ergò admittebatur defensio, si petitor ostenderet arte mensoria, quam vocat eruditam, limitem inclusum esse cum signis veteribus, vt nunc est. Prosequitur. *Nec verò prolixioris temporis in huiusmodi locum habebit vlla præscriptio, cum diuturno otio alienum rus quisq; asserat se diligentius coluisse.* Id est, quamuis quis alleget propriam diligentiam, & otium, aut negligentiam vicini, & longissimi temporis vsum, non proderit ei præscriptio. *Quando omne huiusmodi iurgium solo præcipiunt iure discingi.* Discingi, id est dissolui. *Quo artis huius peritis omne commisimus sub fideli arbitratione iudicium.* Sequitur lex vlt. IMPPP. THEODOSIVS, ARCADVS, ET HONORIVS AAA. Rufo Præfecto P. *Cunctis motionibus, & machinis amputatis finalibus iurgijs omnem modum, quem præscripsimus, ac de eo tantum spatio, hoc est, pedum quinq; qui veteri iure sunt, sine obseruatione temporis arbitros iussimus iudicare.* Hactenus hæc constitutio cum superioribus conuenit, summouetq; præscriptionem cuiuscumq; temporis de quinq; pedibus limitaneis. Prosequitur de loco, siuè de reliquis partibus fundi, & ait: *Quod si loca in controuersiam veniant, solemnitèr iudicare cognoscas.* Id est, iudicium solemne locum habet deproprietate loci, siuè ciuilitèr, siuè criminalitèr intendatur. Hæc lex trasumpta est in Cod. Iustiniani in quo inueniuntur hæc verba: *cunctis mollitionibus, & machinationibus amputatis, decernimus in finali quæstione non longi temporis, sed triginta tantummòdo annorum præscriptionem locum habere.* Quæ verba à compositoribus addita sunt, quià in originali Codicis Theodosiani, quæ hodie habemus, non exstant. Ideò verò adiecta sunt, quià Theodosius Iunior tricennalem præscriptionem ad omnem prorsus actionem tollendam primus induxit, quam non agnouerunt Auctores dictę legis vlt. cum antiquior sit, quam tricennalis præscriptio, vt notaui 1. part. huius tract. num. 26. de hac lege loquens. Sed cum tempore Iustiniani in vsu fuisset, meritò compositores suppleuerunt illam constitutionem, vt quamuis ordinaria pręscriptio in quinq; pedibus limitaneis locum

non

non habeat, habeat saltem locum longissima præscriptio triginta annorum, post quos quietus maneat possessor, & si dicatur locum illum ad quinq; pedes limitaneos pertinere, quæ est elegans limitatio, d.l. quinq; pedum, quam agnouerunt Armenopulus in promptuario, lib. 1. tit. 3. c. de finib. ibi: *vult constitutio finali quæstioni, nec triennij, nec decennij, sed 30. dumtaxat annorum præscriptionem obstare:* Acur. Marcus Antonius de Amatis, & Hieronymus de Monte, apud Pichard. vbi proximè num. 41.

(?)

Quibus hic labor Succisiuus finitur, vtinam in vestram (vti spero) vtilitatem cedat.

L22

Additiones [illegible] ad [illegible] mandatarios [illegible] ex [illegible]

Proœmium [illegible]

[illegible]

N. 18. [illegible] quæ [illegible] materia [illegible] disputationes [illegible] ex [illegible] 1. in glossa 52. mandati [illegible] extat in [illegible], et omnes [illegible] quæ [illegible]. Manda[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] certi hominis fidem elegit, de errore aut imperitia [illegible] damno. [illegible]

13 [illegible] ut [illegible]

meruit

Expositum 1. in glossa 57. mandati.

mebant, ut postea distraherent, in quincia pro-
ficiscens [illegible] negotiatione tamen mandatum
[illegible]
negotiis [illegible] referat [illegible], ut ser-
vos [illegible] venderet, et pretium acciperet, ne
forte negotia [illegible]. Titius mandatum sus-
cepit, sed antequam exequeretur, antequam servos
mangonis distraheret, decessit, pro certo [illegible]
vixit Seio. finitum fuisse mandatum, intercidisse
mandatum morte mandatarii, cuius industria
electa fuerat a mangone l. si quis alicui C. [illegible]
mortes. cod. tit. et similibus. Errore tamen [illegible]
[illegible] heredes mandatarii, existimantes quod
mandati obligationem ad eos descendere, non ta-
men malo animo, neque furandi consilio: sed
revera bona fide, quae [illegible] patitur,
quotiens [illegible], ut dixi sect. 1
in Academ. tract. de fruct. et [illegible] tract.
de usucap. 2. p. sect. de bona fide. Exequuti fue-
runt negotium a mangone commissum autori suo Titio,
et [illegible] nullo [illegible] distraxerunt. Non committunt
furtum l. sed et si 21. § sive depos. l. heredi. quia
furtum sine affectu furandi non committitur l. 1. de furt.
quod si heredes errantes in iure, sed [illegible] manda-
tum intercidisse, scientes quod se non habere potestatem
distrahendi servos eorum venderent, nulli dubium est,
[illegible] furtum committerent, et per consequens servos
usucapi non posse [illegible] l. 1. de usucap. [illegible]
[illegible], ut recte supponit Faber hic et [illegible]

quod sapit, et fuerit emittens [illegible]
lemptoris vero errarunt in facto, existimantes ver[illegible]
tores [illegible] habuisse, ex quo ver[illegible]
vere [illegible] titulo suo: alioquin [illegible]
toris [illegible], [illegible] proditis [illegible]
[illegible] 32 [illegible]. Cum [illegible] usucapiunt dominium
constat plenum perfectum et quiritarium [illegible]
[illegible]. Et illud [illegible] a [illegible]
[illegible] venalitiariis [illegible] regularum
[illegible] § [illegible]

N. 22. [illegible] siduena [illegible] in qua
[illegible] quaerit, disputat, et decidit, quod et quale
remedium ad [illegible] male distractos, sed
[illegible] usucaptos, competat venalitiario, maxime
[illegible] [illegible], in quo [illegible] fuerat cau
sa [illegible] servorum [illegible]
qui negotiationis? hanc quaestionem [illegible]
[illegible], et veteres: [illegible] manci
[illegible] ante [illegible] ab emptoribus usucapione:
[illegible] Donell. lib. 26 comm. cap. 13 [illegible]
[illegible], [illegible] quadrat haec po-
sitio: quia non potest dubitari, an [illegible]
[illegible] competeret emptoribus, si servi non [illegible] usu
capti [illegible] proprium
[illegible] sequens priorem opinionem [illegible] in qua [illegible]
[illegible] venalitiarius intelligit [illegible]
emptoris [illegible], qui forte [illegible] recentes
[illegible] [illegible] usucapione, [illegible]
[illegible] publicianam [illegible] venalitia-

riis

[illegible] opponit margini, ut idem sit quod, et ut
dicit Ant. Aug. lib. 1. emendat. cap. 3. Verum non
est opus multis [illegible] ad [illegible]
[illegible] ut constat ex lectione Pag. [illegible]
[illegible] quaestionem [illegible], de servis et emptoribus
[illegible], et remedia quo [illegible]
[illegible] tribuendum est, ad rescindendam [illegible]
quod supponit, licet aliquam intermixtam [illegible]
[illegible] et multa ab [illegible]
[illegible] cap. 23. lit. K. Sit igitur quaestio [illegible]
[illegible] capti sunt servi ab emptoribus, an [illegible]
litario [illegible] competat aliquod re-
medium, per quod [illegible] servos suos [illegible]
[illegible].

N. 23. Sed videamus de remediis, [illegible] quae de-
bitis [illegible] potuit compete-
re vindicatio directa, civilisque, quia [illegible]
[illegible]
[illegible] de A. [illegible] At venalitiarium [illegible]
[illegible] dominus, postquam [illegible]
dominium emptoris per usucapionem. [illegible]
actio [illegible]
anno [illegible] quia [illegible]
sa reipublicae [illegible]
[illegible] venalitiarius [illegible]
[illegible]
ut [illegible]
[illegible]
[illegible]

alterius, an competent beneficiario utilis vindicatio ad auocandos [illegible] conductoris [illegible] de utro-
que, si ue alter utro [illegible] respondetur actio-
nem esse Publicianam, non utiliter, videlicet per utilem
vindicationem; Conuenit alterius [illegible] alterius.
[illegible] ego existimo:
posset agere publiciana: sed non posset agere utili vin-
dicatione [illegible], quia verba non utiliter
interpretabantur [illegible] efficaciter, [illegible] esse;
non posse efficaciter [illegible]
Papinianus de [illegible] Publiciana, quod ex [illegible]
planum est, florentina, et omnium Codicum libris [illegible]
darum: [illegible] Publiciana non inutiliter actione:
Et sic legitur auctoritate cuiusdam Codicis Ema-
ri [illegible], [illegible] adjungit, ita ex lib. Basi-
lico colligi [illegible] Kalor: idest: [illegible], bene; i-
ta [illegible], et Faber, Ant. [illegible] Franciscus [illegible]-
netus, et alij [illegible] d. lit. X. Verum
nec [illegible] liber [illegible] concedationi, de quo ma-
[illegible] dubito, quod disputo) nec [illegible] Codex
[illegible], ut Pandectas florentinas [illegible] habeam
et omnium librorum receptam lectionem [illegible] vul-
garem lectionem [illegible], videamus [illegible] posset
esse ratio dubitandi, ut utilis vindicatio non decer-
neretur. [illegible]

N.° 29. [illegible] primarius [illegible]
[illegible] Publiciana actione [illegible]
utili vindicatione: [illegible] alter [illegible]
vindicatio [illegible] competit [illegible]

rei

[illegible]

[illegible] cum illa [illegible]
-li adjudicatio. Sed [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ergo [illegible]
[illegible] compete-
-re [illegible] =

N. 25. Secundo [illegible] ad actionem publi-
-cianam, quam penalitario decernit, ut a non
[illegible] Putat
[illegible] ratione dominii
[illegible] quia [illegible]
accommodata fuit, qui [illegible]
quam [illegible]. Quam sic [illegible]
Sed [illegible] quia et [illegible] et
[illegible] competit [illegible] quod
[illegible] nec de-
-bet per [illegible] remedium comparatum [illegible]
[illegible] quia [illegible]. Ut [illegible]
[illegible] de
[illegible] et [illegible] publicianam [illegible]
[illegible] lib.
20 cap. 8. quod [illegible]
[illegible] in [illegible]
Publicianam l. fin. C. ult. de publiciana. [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] industria [illegible]
[illegible] quia [illegible]

Cognita, [illegible] quam parte inde
[illegible] et aliq[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] permittit, ut [illegible] fructus [illegible]
[illegible] communicabiliter bona
quam [illegible], uos creditoribus meis [illegible]
[illegible] selectione [illegible] preflatis
[illegible] fructibus [illegible] ac hac [illegible]
[illegible] tam fructus naturales, quam industriales per
ceptione acquiri [illegible] ualiter, consumptione
uero, siue utili, siue inutili, itaque usucapione
acquiri irreuocabiliter bonae fidei possessori, ut
probatur [illegible] ex l. [illegible] C. de rei uind. [illegible]
[illegible] quod bonae fidei emp
tor [illegible] de acquirendo [illegible] ex [illegible]
[illegible] ut [illegible] et Philipp.
Decius in l. quimus, et [illegible] 32 [illegible] Alex. in
in Insulo 42 [illegible] fructus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] C. de rei uind. [illegible] cap. [illegible]
Galuan [illegible]
[illegible] a [illegible] ad textum
[illegible] bonae fidei possessor
[illegible] fructus industriales [illegible] quam non
[illegible] consumpserint; naturales [illegible] quam

.15.

[illegible] similiter [illegible]: quae fuit determinatio [illegible] Azonis [illegible] [illegible]. n. 20. et Speculatoris tit. de fruct. et interesse [illegible] [illegible], notatio quae [illegible] Glos. [illegible] in d. l. 33. et tangit [illegible] Carranza [illegible] cap. 3 n. [illegible] ad fin. Joan. Garcia de expensis cap. 23. n. 38. [illegible] [illegible] Solorzano [illegible] [illegible] 1. [illegible] n. 91, [illegible], aliorumque, quos [illegible] Peregrinus de fideicommissis art. 49. ex n. 109. [illegible] [illegible] convenit, accipit et castigat Sapientissimus pater Thom. Sanch. lib. 2. in praecepta decalogi cap. 23. ex n. 80. usque ad 86. licet [illegible] frustra [illegible] in hac parte, [illegible] communi interque [illegible] Carranza d. n. 7. [illegible] [illegible]: et ex aliorum [illegible], potius quam [illegible] [illegible] Solorzano 2. tom. de jure indiar. lib. 2. cap. [illegible] n. 22. Praeceptor [illegible] Collegiatissimus [illegible] Gra[illegible] in cap. gravis de rest. spoliat. n. 4. et 15. [illegible] [illegible] Hermosilla [illegible] n. 21.

N. 37. Quae vero sunt in fructibus, qui [illegible] ex praediis: percepti vero ex [illegible], aut [illegible] [illegible]: quaeque [illegible] [illegible], simulatque percepti sunt a bonae fidei possessore, ejus fiunt, [illegible], ut neque indigeat usucapione, neque consumptione, ut [illegible] [illegible] 30. in l. in pecudum [illegible] de usur. [illegible] in [illegible] inst. de rer. divis. l. qui vas 48. § ex [illegible] de furt., quae recte exponit Carranza d. cap. 3. § 1. n. 11. licet non

[illegible]

35

adquirunt [illegible] usucapione,
[illegible]
[illegible]
[illegible] fructus [illegible]
[illegible] hominibus:
[illegible]
[illegible] interim [illegible]

N. 38 [illegible] applicatur [illegible]
[illegible] usucapione [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] et bene [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
aut fructus, qui [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] heredis, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] usucapionis [illegible]
[illegible] apud [illegible]
[illegible]
[illegible] falsa, [illegible]
[illegible] partus an illa [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nota.

[illegible]

me notaui ea, quando concepit ancilla apud furem, quia tunc partus ancillæ furtivæ capitulum est ex latina, licet non sit furtivæ capitibus [illegible] usum, nisi apud furem editus fuisset. Ex quo [illegible] dicendum est hodie ex iure novissimo, cuius servitutis, vel usucapionis per tricenalem præscriptionem, de qua [illegible],

ne repeta, quæ ex professo expo-
sui 1. parte huius
tractatus
nº 21. et
— 40. —

19 de oct.e de 59 hasta Abril de 60 —

De remediis po-
ssessoriis. scho-
lastica pre-
lectio

A Dño Doctore D. Jose-
pho Fernandez de Re-
tes. viro sapientissimo
die 19. mensis
octobris
anno Dñi
1659.

D. Ludouicus Fede-
rigui scripsit hanc materiam.

[illegible]

Prologus

Sub tit. de acquirenda, et amittenda possessione, solent antecessores nostri tractare materiam possessoriam. quod duobus annis, uel acti[...] ... nos fecimus. Partem ... quae pertinet ad ... [...]ndenda iudicia possessoria, omittunt potius, quam negligunt: ... alio enim reputatur et difficilior, ita subtilior omnibus, quae ... iuris ... et quamuis non sit difficile iuris studioso omnia iuris prudentiae inexedita colligere, et Cuiac. lib. 2. obseru. cap. 12., tamen ad formam redigere, et cum digestione explanare non cuiuis datum est, sed pauci, quos aequus amauit Iupiter, ut alibi ait Poeta, licet adeo sint multi, qui huic tractatui manus admouerunt, et fastidium pariat ... recollectio, quanta nos tractatus mihi ... . in limine noluisse omnes adire, quos ... quia, ut inquit Arist. de quolibet, quodlibet proferre solitum esse studiosis. Vix enim uita suppeteret ad sperandum omnia, quae de hoc remedio possessorio, scripta sunt, et quidem ... et ... titulos operis ad utilitatem omnium dari, ut ex multis testimoniis demonstrat Gotf., in l. 1. §. 1. de ... : ... uobis ... carissimi, et clarissimi adolescentes nullam unquam dedimus relectionem; quae utilior uobis futura sit, in qua et mihi ne quid diximus: nam ut dicerem hic prius dedici, quae nunquam antea perceperam, ait enim autem nemo cuncta discit, ut Euripides ait. Idcirco multa erunt, quae desiderentur post meum laborem, sed facilius erit ea adire, quam omnia sine duce inuestigare. Sed ... =

De Remedijs possessorijs Scholastica Relectio, Ad. l. naturaliter 12. § nihil commune l. quibus 17. l. exitus 35. l. permiserit 52 h. tit. De acquirenda possessione =

Præludia;

N. 1. In his locis breuis Aut. [illegible], sed quæ ad explicationem expostulat, [illegible] tractatus de interdictis, et remedijs possessorijs. Imprimis quod ex d. l. permiserit 52. cognouimus [illegible] remedijs iudicij de possessione cum iudicio de proprietate; quia nihil commune habet proprietas cum possessione, d. § nihil commune. Exitusque iudicij possessorij tractatur, aut potius [illegible] in d. l. exitus 35.; et effectus celer [illegible] quæ interdicti unde ui, in d. l. si quis ui 17. magnus [illegible] opere pretium me facturum existimo si hæc omnia sigilatim examinauero; sed ut cum partitione scholastica relectio nostra procedat, breuiter discutiendum est in his præludijs, unde interdictum possessorium dicatur, quid sit, et quotuplex in commune; singularia interdictorum remedijs exponuntur singulis cum ad omnia singulariter descendendum sit, si Deus annuerit.

N. 2. Interdicti uerbum si grammaticam ueritatem intueamur, ab interdicendo deriuatur, hoc est prohibendo. Hanc etimologiam, secutus fuit Iustinianus in § summa 1. ius statuto [illegible] autem Inst. de interdictis ubi docet omnia hæc remedia possessoria interdicta vocari, quia pleraque

ex his

ex his sunt prohibitoria. Alii vero aliam allusionem; namque, dici interdicta, quasi inter duos dicta, qui de possessione contendunt: quae allusio, magis abusiva et generalis est. Alii vero censent interdictum dici, quasi interim dictum: quia sententia in his causis lata non parat quidem iudicium perpetuum proprietatis sed possessionem interim tribuit, donec pleniori iuditio, de proprietate disceptetur, l. 3. § ult. de liberis exhibendis. quae derivatio ad naturam iuris magis explicat naturam interdicti, et ob id a iuris peritis praeferenda est cum Divo Isidoro lib. 15. originum cap. 22., Aniano ad Paulum lib. 5. sententiarum tit 6. quae de Etimologia sufficiant de qua latius sed non utilius divagantur praeter caeteros, et ordinarios, Alciatus lib. 3. parergon cap. 15, et in l. pecuniae 178 § actionis de V. S. Donellus n.° 3. et Cuiatius ad titulum de interdictis. Petrus Nidelus Mindanus de interdictis cap. 2. in glossario 1. per totum, Petrus Barbosa in l. si decem 37. n.° 7. de iudiciis, Hieronimus Treutlerus volumine 2. selectarum disp. 25. thesi 1. Richardus in § summa n. 179 et sequentibus inst. eodem tit.

1. 4 3. Interdictum prout est remedium possessorium varie definitum ab interpretibus, et quamvis debeamus sequi definitionem Justiniani, quae extat in principio instit. de interdictis, tamen commodioris explicationis gratia, exponemus, et ponimus quae definitionem Mindani de in glossario 1., n.° 58, quae talis est, interdicta sunt decreta vel mandata praetoris, seu ordinarii iudicis, vel ma-

232

pribatus, ex iuris legumque praescripto circa possessionem vel quasi, aut cuiuscumque facti controversias, publicae tranquillitatis aut manifesti iuris gratia quid recta fieri iubet, vel prohibet, salva aut plenissimi petitorii possessionis [illegible] aliqua verba excusari in hac definitione, si rigorem sequeremur dialecticum; sed nos quidem magis ad explanationem rerum per definitiones intendimus; quia ad aliquam [illegible] hac definitione sustinet vim quia totam [illegible] interdicti aperit; =

N.º 4. Imprimis stat genere, et differentia, quia illud verbum decreta stat loco generis; et per illud nihilominus intelliguntur interdicta § sunt autem inst. de interdictis L. 1. de tabulis exhibendis, genere ad quem comprehendere omnia effecta pretoris, vel iudicis ordinarii, cum causae cognitione [illegible], et non sunt sinthesis definitiva: Nos dicimus: Autos de acuerdos con vista del proceso, aut quisionis expediendo L. nequid quam 9. § ubi decretum de offo. [illegible] L. decreta 48, sic intelliguntur decre iudicata, notat ad rem Mindanus nº 60, et 62. cuiat. lib. 5. observ. cap. 21. verba sive mandata, sunt sinonima, ut h. vel illud elegatis, decretum, vel mandatum, nam utrumque idoneum est definitioni. adiecimus iuxta sequentia verba loco differentiae; primo illud Pretoris, ut differat interdicta a mandatis principum, que erant precepta, que ut in plurimum rectoribus [illegible] provinciarum dabantur melioris gubernationis causa, ut in illa quicia exequeretur aliqua, [illegible] ut specialiter illi regioni expediebat [illegible] tit. C. de mandatis Principum L. [illegible] de [illegible] prefectus C. de [illegible] L. [illegible] 3. [illegible] de donat. [illegible], L. manifestum C. de [illegible], et apud nos

dicuntur

diuntur. hec principalia mandata in eod. cap. Capitulos de Corregidores, q. que Regnum nostri indicunt his magistratibus specialia, quedam circa curam civitatis, et territorij, redituum, hiedorum, et parqua publica, aliaque similia, quorum maior pars transcripta sunt in tit. 6. lib. 3. compilat. ubi Avendaño, et de illis specialiores tractus ediderunt, Aviles, in capitulis Pretorum. Muñoz de Avendaño, de exequendis mandatis, et Villadiego, posteriora vero mandata non referuntur ad causam publicam in h. tractatu, sed ad controversias inter privatos de possessione, vel quasi ortas;

N. 5. Illa verba, *seu ordinarij Iudices et magistratus*, ponuntur ad denotandum hodiernum morem iudiciorum: nam hodie non est pretor, et loco pretoris Romani subrogatus est iudex ordinarius, qui de causis possessorijs cognoscat, ideo apud nos superflua est illa questio utrum interdicta sint iuris pretorij? quod sub dubio ascultandum est cum Cuiac. d. lib. 5. cap. 17., ubi interpretatur locum Petronij, qui prima facie videtur turbare, et cum P. Greg. lib. 21. Sintagm. cap. 2. Mindano ubi nuper, et alijs. quare hec verba eam diverunt, ut intelligamus iudicem competentem ad causas possessorias l. 2. C. de interdictis, l. in toto tit. C. ubi de possessione l. dotis 9. C. de soluto matrim. l. cum unus 12. § 1. de rebus auctoritate iudicis possidendis, q. alioquin iudici incompetenti impune non paretur. l. 1. et toto tit. C. si a non competenti iudice l. cum vir 53. C. de decurionibus lib. 10 l. ult. C. de iurisdictione, nec enim instituatur[+ instituti] prosequi causam fundatus iurisdictionem, q. ex professo examinat P. Barb. in l. heres absens 10. prope de iudicijs, Augustinus Barbosa ad textum lib. 2 C., supra relatos; Carleval tomo 1. de iudi-

tijs

234

ijs fere pertotu. et que specialia sunt in interdictis dicemus in singulis speciebus.=

N6, Ad[illegible] illa verba, ex legis iurisque prescripto, olim enim in causis possessorij, pretor eis partibus, presens verebatur [illegible] de cuius possessione controvertebatur, et sine ulla dillatione discussis contestatis rationibus possessionem, uni adiudicaret interim, et donec plenario de iure litigantium constaret, ita componen[illegible], et vociferationem [illegible], et amicorum, qui ad manus et arma venire minarentur, ut ex locis ciceronis observat Cuiatius d. cap. 17. Petrus Greg., et Mindanus, ubi proxime n. 48, Valduinus, et Ottomanus in ult. inst. de interdictis, et alij multi. Hodie vero sublatis iudiciorum formulis, l. 1. C de formulis et interpretationibus actionum sublatis, dicam interdicendi modus factus est, d. §ult. idest redacta et forma procedendi in causis possessorij ad brebem [illegible] processum, cum terminis probationis sumarijs, sine solemnitate publicationis testium, et alijs dillationibus. Praxim quamdam proponit eximius noster Cob. cap. 17. practicarum, et nos magis ex professo exponimus infra 2. p. sub interdictis retinendae, et quamvis in hoc certa regula dari non possit, illud tamen constat iudicem qui ex abrupto procedit parte necitata; nec forma aliqua observata. iudicij spoliari tanquam privatum Lime= minerit 6. C. unde vi, cap. conquerente 7. de restitutione spoliatorum, l. 2. tit. 13. lib. 4. Compilationis, quod etiam dicimus 3. parte sub interdicto unde vi ad finem

N7. Sequitur illa verba circa possessionem, vel quasi, aut cuius cum que facti controversias; que continent materiam circa quam

ca quam uersantur interdicta, et desumpta sunt ex l. 1. et 2 de interdictis in rebus corporalibus quę commertio nostro subsistunt, et possunt possideri, l. si seruus 23 §1. de acquirendo rerum dominio l. 3 in principio, ff. de acquirenda possessione, uersantur circa ueram, et propriam possessionem, circa incorporales, quę proprie non possidentur, sed per usum retinentur, l. 1. §1. et 2 de itinere actuque priuato, uersantur circa impropriam possessionem, uel quasi in rebus, quę extra commertium sunt, ut homo liber res sacra, aut publica, precellentię honores, et alia similia, uersantur circa uarias controuersias d. l. 2. per totam de quibus infra suis locis agendum est, a

N 8 Illa autem uerba Salua ut plurimum petitorij questionem, denotant finem controuersię de possessione agitatę, per interdicta, uel remedia possessoria, ita enim, per illa adiudicatur possessio, ut non preiudicetur causę plenarię propietatis, l. eximus 35 hoc titulo de acquirenda possessione, quia nihil commune habet proprietas cum possessione l. naturaliter l. 2. § nihil commune hoc eodem titulo, itaque qui succubuit in causa sumaria possessionis possest uincere in causa proprietatis, si potiora iura ostenderit. quia in his remedijs plerumque non queritur de iure, siue de titulo possessionis, sed de facto possidendi. ideo sententia magis perpetuum damnum, sed momentaneum, et reparabile per sententiam ferendam in causa plenaria § ult. inst. de interdictis l. 2 et ult. C. eodem tit., l. 2. 4. et segg. C. unde vi l. 1. C. si per vim uel alio modo l. 2 § ult. ff. si seruitus uindicetur. Et e conuerso qui ex defectu

quotione domini in causa plenaria succubuit, possit agere interdicto ad possessionem, l. an eadem 14. § ult. de exceptionibus rei iudicatae, illud verbum *ut in plurimum* denotat aliqua interdicta possessoria, vel quasi habere ad mixtam causam proprietatis in quibus utraque quaestio pariter et una sententia terminatur, talia sententia de mortuo inferendo, sepulchro aedificando, et de aqua quotidiana, et aestiva, denotat etiam aliquo iure velle, ut subsequente lite terminetur utraque quaestio iustitia, ut in cap. Pastoralis, cap. cum dilectus de causa possessionis, et proprietatis cap. 1. cap. solicite 2. cum seq. de restitutione spoliatorum, de quo latius agam in selectione de cumulatione utriusque iudicij, quam Deo Dante, inferius dicemus tradimus.

N° 2.

Subsequuntur illa verba, *publicae tranquillitatis*, causamque continet finis praecipuus interdictorum quia obtentu possidendi, fruendique commodis possessionis, quae multa sunt § retinendae inst. de interdictis, multoties ad arma posilicus nisi iudex interveniat, et rixas pro sua iurisdictione comprimat, l. aequissimum 14. ff. de usufructu. Imo quamvis rixa non timeatur semper necessaria est ordinatio possessionis, ut cognoscatur qui sit reus, vel actor d. § retinendae, l. 1. § 2. et seq. uti possidetis l. incertis 3. de interdictis l. liberum 2. § ult. de liberali causa, ideo iudicium summaria de possessione dicitur praeparatoria ad causam proprietatis, l. si debui 37. de iudicijs. cap. ult. de ordine cognitionum Cobarrubias in practicis cap. 17. n° 1. Salgadus de protectione regia 3. p. cap. 12. art. 1. Mindanus dicto commentario primo ex numer. 83. et hoc etiam significant illa verba, *aut manifesti iuris causa* quo

ubi

ubi manifestum est possessionem ad aliquem pertinere debet Iudex in sua possessione tueri sumarissime, et sine strepitu iudiciali, si ab alio deturbetur, aut perturbetur, cap. quoniam 10 de filijs Presbiterorum, quia, ut vulgo solet dici in notorijs ordo est ordinem non servare, cap. ad nostram et ibi Doctores deture iux, denique illa verba, quid recta fieri iubet, aut prohibet significat effectum sumptum, qui et plerumque celeris executionis, necessarium in causis possessorijs, sumarissimis solet esse locus appellationi C. si de momentanea possessione fuerit appellatum, docet precitoris Salgado d. 3 parte cap. 12 fere per totum.=

N.10 Exposita definitione iudicati breviter universali doctrina nostri tractatus succedit, ut dividamus remedia possessoria habemus divisionem Vlp., Pauli, et Iustiniani in L. 1, et 2. de interdictis, princ. inst. eodem tit., et per totum aliam minus sedulam et operosam, Petri Friderici Mindani 1. parte de interdictis, 3 ment. 6. per totum, aliasque Iacobi Ferragij, Enrrici Vocenij, et aliorum, qui epitomes, vel disputationes, ad universum ius fecerunt, aut scripserunt, sub h. tractatu quae tetigerunt satis ieiune actior est divisio Theuderi d. volum. 2 disputat. 25. Thesi 1, quam sequar, et proponam, igitur omnia remedia possessoria vel sunt de rebus divinis, vel humanis, res humanae vel sunt in comertio, vel extra comertium, denique de his, quae sunt ~~extra comertium~~ in comertio quaedam sunt corporales, quaedam incorporales, de his omnibus competunt remedia possessoria primo divinis, veluti de mortuo inferendo, sepulcro edificando et cet.,

de rebus reliquis, extra comertium positis, veluti de liberis exhibendis, de libero homine exhibendo, nequid in loco publico, et cetera, de rebus incorporalibus qualis sunt servitutes, de itinere actuque privato, de aqua quotidiana, et extiva, et aliis, et rebus corporalibus cum omnem ius consistat in adipiscendo, retinendo, et recuperando l. ult. de legibus ad hoc clasis tam Doctissimo Menoch. illa reclusimus, et ut seriorem ipsam ingrediamur, sint iam.

Prima Pars de interdictis et Remedijs possessorijs adipiscendae

M. 1.

Ad l. ult. C de edicto D. Adriani Tollendo.

Non possumus transitum facere ad interdictum adipiscendae possessionis, quorum bonorum, et quorum legatorum, nisi prius exposuerimus, remedium possessorium, quod extat in l. ult. C. de edicto D. A. tollendo, quod est valde affine interdictis, neque ab alijs differt in modo procedendi, et in celeritate processus, ut notavit Trutlerus ibi proxime ad expositionem predictae legis, primo notandum est Imperatorem Adrianum tullisse h. edictum ocasione legis 20 hereditatum, lex Iulia 20, sive vicesimaria, lata fuit ab Augusto Vc nillio Lepido, et Lucio Aremio Consulibus, ut tradit Dio lib. 55. historiarum, per quam vice summa hereditatum pars, et donationum causa mortis fisco aplicavatur exceptis proximis cognatis hec exceptio per avaritiam successionum sublata fuit, et indistincte hereditatibus, de omnibus solvevatur, siquidem Plinius in panegirico, Traianum laudat, vel quia sustulit, vel quia minuit, scribit ne exequeretur de hereditatibus proxi-

morum

mony, et eny qui iure Latii gaudebat Adrianus proc cul dubio, ut fuit pecuniae avidus, intus legis reduxit, eius filius successorque Antoninus iterum temperavit, gravavit iterum Marcus philosophus, subierunt donec Gratianus Christianissimus Imperator, maiori ex parte sustulit, Lex tota ut refert, et extollit Ausonius in panegirico, eius denique Iustinianus penitus sustulit tributum vigesimae, et edictum Adriani, quoad hanc partem, et ita intellige textum C. de edicto D. Adriani tollendo, de hac vigesima disputat Alciatus lib. 3. disputationum 6., Gobeanus in lib. [illegible] 68 ad L. falcid., Ant. Aug. de legibus in vicesima [illegible] degato [illegible] lib. 4. [illegible] t. 6. de vicesima, et lib. 5. [illegible] cap. 24., et in L. filius familias 114. § Divi, et 2 de legatis 1., Ioan. Bertrandus de iuris perit. lib. 1. in emilio macro, Cesar Bulengerus de vectigalibus populi Rom. cap. 40 Cesar Angelus tomo 1. de missione in possessionem ex L. ult. quest. 1. art. 1., Lipsius ad Tacitum lib. 3. analium anotatione 95., et de pa= negyricus 1. ubi possessionem, ubique. Principibus persuade= re cupit reductionem ad usum cuiustributi adversus quem politice etiam disputat Dominus Solorzanus emblema= te 83. ex num. 23.

N. 2. Cuius tributi ratione, et ut eius ex= actio maturaretur, Adrianus edixit, ut tabulae testamen= ti aperirentur, et cito mitteretur haeres in possessionem, ut fis= cus haberet a quo partem suam exigeret, ut manifeste do= cet Paul. lib. 4. Sent. tit. 6. § ult. ubi [illegible], et ad hunc titulum Ant. Aug. ubi [illegible], Angelus d. quest. 1. art. 1., missio ab Adriano inducta multis forsam ambagibus peragebatur, [illegible] [illegible] solemnitatum scrupulosa amatorij, [illegible]

apertura tabularii testimonium habemus Paulli d. t. 6.
Iust. eas etiam sustulit, planeque, et sinceram induxit
sine ullo circuitu, ut ipse testatur, et notat Ubertus An-
gelus d. q. 1. art. 2. ex nº 6. Rursus ex edicto Adriani
testamentum aperiendum erat intra 3, vel 5. dies, et heredibus
absentibus tantum temporis duplicatur, et hoc amplius sin-
guli dies tantum singula viginti millia passuum itineris fa-
ciendo, Paulus d. t. 6. § ult. idem Aemilius Macer viginti mil-
le passus de V.S. de hac computatione agit sub t. leg.
20, ut breviter ibi notavit Cuiac. et d. § ult. Diu de
etiam ad petendam missionem in possessionem tempus aliquod prae-
finivit, forsan anni, quod ex verbis Iust. colligi potest.
Haec omnia abrogantur in d. l. ult, ut simpliciter sine nu-
llis ambagibus, et sine praefinitione temporis aperiatur
testamentum, et petatur missio in possessionem, nisi sint Credi-
tores, qui urgeant, Dom. nº 20. Cuiac. in praesenti Angelus
d. quest. 1. art. 4.)

N3. Iustinianus ergo sic sanxit in dicta lege ult.
Si heres ex asse vel ex parte scriptus competenti iudici osten-
derit testamentum non cancellatum, neque abolitum, neque
in formatis viciatum, sed subscriptionibus testium legitime muni-
tum, ut mittatur in possessionem bonorum hereditatis, quae
defuncti fuerint tempore mortis. Solent in praesenti quaerere,
quid sit mitti in possessionem testatione publicarum personarum?
nihil aliud est quam capere possessionem de mandato iudicis, olim
per apparitores, hodie interveniente publico tabellione, et mi-
nistro. tunc post Cuiac. Angelus d. q. 1. art. 3. de iudice
competenti etiam dubitatur? regulariter est, ubi hereditas est
sita, hodie multis Covarruvias Larrea dec. 6. Granaten.

igitur

Ibi. predicta solutio de iure regio confirmatur ex L. 2. tit. 14. p. 6. eaque plurimis authorum testimoniis illustrat, et ampliat Carleval 2 tom. de Iudiciis t. 3. disp. 5. ex nº 14., aliosque remissive aducit. Olea docuimus primarius Vallisoletanus de sitione iurium, et actionum tit. 6. quest. 5. nº 17.; duo ex hac solutione sunt notanda: alterum est omne vitium externum testamenti, id est quod est extrinseca forma oculis obiicitur, impedire missionem in possessionem; qualia sunt defectus testium, abrasio, cancellatio, aut abolitio; sed haec tria postrema tunc impediunt possessionem, quando extant in parte substantiali, veluti in clausula institutionis cuius quis petit, seu immiti, aut in subscriptione testium, aut in nuncupatione testamenti vulgo, otorgamiento. Non vero si in parte accidentali, quae potest adesse, vel abesse, sine dispendio totius testamenti; veluti si aliquod legatum, vel datio libertatis, per fideicomissum, aut similia abolita sint L. 1. de his, quae in testam. delentur, cap. ex litteris, de fide instrumentorum, docent Don. Iosum. C. h. not. nº 7. Ant. Gomez in L. 45. tauri nº 145. vers. ita adde, et nº seq., Spino in speculo testamentorum Glos. 34. nº 27. Angelus d. q. 1. art. 7. ex nº 104. = Alterum est, vitia interna testamenti, non impedire missionem; qualia sunt ut languatur falsum, inofficiosum, vel nullum ob preteritionem liberorum L. 2. C. h. t. Paul. lib. 3. Sent. tit. 5. § 11. quae est specialis differentia inter h. iudicium, et plenarium petitionis hereditatis, in quo de omnibus testamenti, et testatoris vitiis disputatur L. Divus 5. § 1. de petitione hereditatis. Sed nihil ominus, ex omnium autorum placito, et usu forensi obtinuit, non sine equitate; ut si scripto petenti in missionem ex h. edicto heres legitimus obiiciat de vitiis internis testamenti, et incontinenti offerat probationes, quibus exceptionem liquido probet; audiatur

iuadiatur, et impediatur missio, ut post Bald. Salicet. Rip. et alios classicos docent Gomez n° 10 Gomel d. n° 145. ubi Ayer. Parladorius lib. 2. rerum quotidianarum cap. 5. n° 5. et 12., Bilbao de Paz consilio 32. n° 3. Carleval d. disp. 5. ex n° 10. Angelus 2 tom. de legitimo et traditore quest. 13. stot. et quae optima faciunt. bay ipso cap. expediti tit. 3. § Amponius 12, ad exhibendum, l. is a quo 3., ut in portione Legatorum, qui probant nullum iuditium, quantum bis remotissimum, uno, aut altero excepto excludere illas exceptiones, quae in continenti apparere potest, alique eo, quod altiorem indaginem requirant, videndus etiam Molina cum suis additionibus lib. 4. de primogeniis cap. 9. n° 40.

N4. Hac occasione arrepta Angelus 1 tom. de reg. legum ult. quest. 2. per 17 articulos, disputat de omnibus actibus, qui possunt fieri in continenti, et quomodo in continenti facti, dicantur, et quest. 3. per 24. articulos tractat quando sit permissum facere testamentum, et quest. 11. per 3. articulos, an institutio directa possit fieri in codicillis? quae omnia potius supponenda essent, quam disputanda, alioquin nullus iuris tractatus finem inveniet.

N5. Aparet primo hoc beneficium concedi heredi scripto in testamento vel ei, qui vices heredis sustinet, quales sunt substituti quibus delata est hereditas, Pater, vel Dominus, qui per filium vel servum heredes faciunt Gomel d. l. 45. ex n° 140. Per ipsum testamentum et quod mereatur in missione. in quo differt hoc remedium ab interdicto quorum bonorum, ut infra dicemus, igitur ut testamentum factum in publica forma exhibeatur, cessat hoc remedium. Unde ex testamento nuncupativo inscrip=

tura

tura facti, cum ex h. nuncupativa sit Thealdus ad Om.
lib. 1. cap. 10 lit. A, et lib. 6. feudi, cum ipso debuit,
cap. 10 lit. B., nec Pich. in § ult.
inst. de test. an.] competat nunc remedium dubitatum apud veteres fuit? Sed obtinuit competere: quod licet sit apertum et in
substantia nuncupativum, tamen publica scriptura exhibetur
teste post Antiquiores Aquilus personaliter in tract. de adi-
piscenda possessione ex n.º 163. Menoch. de adipiscenda pos.
4. ex n.º 94., Angelus d. 1 tom. quest. 6 art. 1 et 2., et admo-
nuit vero cum iudicio Ant. Gomez ind. l. 45. tauri n.º 135.
Azevedus in l. 3. t. 14. lib. 4 compilat. ex n.º 2., ubi de priva-
ta scriptura testamenti, ad instrumentum publicum redacta iu-
dicis authoritate, et tabellionis interventu idem resolvunt. Cete-
rum si haeres vellet probare testamentum factum fuisse, quod non
appareat, denegatur remedium: quia testes n. possunt sufficienter
concludere de omnibus requisitis, et forma extrinseca testa-
menti, quam iudex oculis cernere debet, ut decernat
possessionem. ita recte Molina de primogeniis lib. 3. cap. 13.
ex n.º 44. Menoch. n.º 107., Angelus art. 4. ubi proxi-
me, qui per consequens articulo, suo more, ex occasione
disputat, quando convocatur, revocatum testamentum, vel sit im-
perfectum, quod etiam supponere debuit

N6. Fit inde quoque luce meridiana clarius, h. remedium n. competere venientibus ab
intestato, cum pene publicum instrumentum testamenti afferre
n. possint, ut post 80 authores quos refert docet Angelus d.
1. tom. quest. 4. art. 1. per sectam, n.º 25. cuiat, et Dom. in
praesenti Azevedus ind. l. 3. n.º 31., Gutierrez in repetitio-
ne ad § cui n.º 37., et sequenti, nihilominus autores practi-
si

55 -

si, et ex ipsis latissime idem Angelus d. q. 4. per tot. art. tribuunt iudicium utile, uel extraordinarium, ex officio iudicis ut eandem in missionem petat, ac potest petere in testamento scriptus heres, sed hec omnia mera somnia sunt Arrigulonis, neque in iure fundamentum habent: cum iste extentiones ab alio quam a Principe, uel alique fieri non possit, Ang. ex l. illam C. de collationibus, quare, ut grauiter, et in his terminis admonet Parlad. d. lib. 2. cap. 5 n.o 4., nihil tam cordatum quam uerbis legis inherere; et contra mentem imperatoris non facere ex uerbo, extentionem

N. 7. Illam tamen facile admito, ut competat remedium huius fidei commissario uniuersali, siue parti, siue totius hereditatis, ut colligitur sine uiolentia, ex l. ult. C. de codicillis, ita enim ei competit, si hereditas restituta sit, quia tunc heredis loco habetur l. restituta 37., ad Senatusconsultum Trebellianum, et restituta ind. de fidei commissarijs hereditatibus, docent Menoch. d. rem. 4. ex n.o 166., Ant. Gomez in d. l. 45. n.o 138. Spino d. Glo. 32. n.o 29. Azeuedus in l. 3. t. 13. lib. 4. compil. ex n.o 13. Angelus d. idem. q. 8. per totum

N. 8. Postquam diximus quibus hoc remedium detur, accedit, ut disquiramus, aduersus quos dirigetur heredibus, uel fidei commissarijs regula summenda est, ex ipso Iust. in d. l. ult. ibi, non autem legitimo modo ab alio detinentur, ex quo constat in missionem denegari aduersus eum qui legitimo, et potiore tit. possidet, quas petit heres tanquam hereditarias; ex his uerbis occasionem arripiunt mei interpretes tractandi de legitimo contraditore, sed nos ut impropria, a proprijs diuidamus, imprimis premitto, non esse legitimum contraditorem, eum qui iure actionis, concutit, seu occurrit alijs petenti per se exhibeat, et utique securius praetendat

dat, solum suum testamentum valere; tunc enim aequo iure disceptatur, et uterque est plus quam legitimus contradictor, neque in missione urgentia est, donec de viribus alterutrius testamenti constet, ut ab spectabili quatur ex ... hoc adeditamen sunt Menochius d. rem. 4. ex 553., Gomez ... supra n. 147, et sequent., Alexander Ambrosinus decisiones ... Maray Ant. Peregrinus de fidei commissis art. 48 ex n. 23. Angelus de legitimo contradictore quaest. 2. ... 40. ubi late tractant de fidei commissario, quis ... in rigoroso sensu esse legitimus contradictor, sicut ... in possessione ex n. rem. heres in missionem petat, ... etiam videndus est Marta de successione legal. 4. parti quaest. 17. art. 3. ... est de legatario, et de filijs, ... tim ... de qq ... quaest. 17. ...

tamen omittimus, quia ad ... legitimus ... contradictor erit, ut definit Barbosa ... lib. 2. cap. 5 n. 2. et 10. qui ostendit titulum ad possidendum potiorem quam heres, et qui simul ... in missione, et executione ... docent, et ... Ma... in additionibus ad practica formam tit. quo ... hereditas ex testam. pag. mihi 506., aut saltem parem cum testamento, Marta d. p. 4. quaest. 16. art. 2., hic enim de utriusque tituli ... disputatur, ... ordinari, et missio impeditur ... Decisio 1. n. 24. ... d. Glos. 34. ex n. 30 hic etiam notandum est ne ... decipiatur, appellant legitimum contradictorem, qui post mortem defuncti, incepit res aliquam hereditariam possidere, sed potiore iure quam heres, qui impedit immissionem, veluti, si ab executore testamenti ex iusto titulo sibi tradita sit, vel etiam a tertio post mortem testatoris sibi

tamen incontinenti offerat se ad probandum rem illud et ue testatorem dominum fuisse, alioquin titulo nato ab extraneo post mortem testatoris, sunt instituti respective heredum, cuius possessio per hoc remedium dirigitur cum possessionem defuncti adeo quidem ut quamvis adipiscendae possessionis ult appelletur restitutionis in simile spectat L. 1. ff. quorum bonorum Donellus in praesenti persuadet hanc doctrinam Iust. ind. L. ult. dum docet si medio tempore extraneus ab extraneo rem comparavit, et usucepit eam legitimo tempore transacto excludere heredem ergo si ndum usucapta est non excluditur heres quamvis extraneus legitimo titulo eam obtinuerit hinc colligunt cordatiores interpretes possessionem, cum tit. habito ab extraneo, post mortem testatoris non efficere legitimum tradictorem, nisi possessor in continenti offerat probationem de dominio authoris sui, vel quasi dominio, quia quasi dominium per publicianam idem praestat quod verum dominium per vindicationem L. 1. §. quamquam 13. in principio de publiciana §. namque sicut 4. inst. de actionibus Castrensis hic n.º 12., Angelus eodem loco quest. 7. art. 1. anno 5. et 18., quam sententiam tenet Baldus Salicetus et alii classici in praesenti Menochius de adipiscendo rem. 4. ex n.º 602. Angelus cum multis d. art. 1. Dnus Cobar. in practicis cap. 12. n.º 3 et 4. quamvis per contraria soleat allegari Molina cum suis adversitibus lib. 4. cap. 9. a n.º 52. Paladorius d. cap. 5. n.º 9. et 10. Noguerol allegat. 2 ex n.º 93., qui rejiciunt existimantes sufficienti allegationem habiti ab extraneo post mortem testatoris sufficere ut possessor censeatur legitimus contradictor,

N 10.

Secus quia ante mortem defuncti ex aliquo iusto titulo rem cepit possidere, plus et

et quae legitimus contradictor: neque enim tam impedit
immissionem, quae ipsa immissio desiit in hoc casu quod heres
scriptus solum mittitur in possessionem earum rerum, quas defunctus
reliquit tempore mortis, ut dicitur d. l. ult. C. de edicto [illegible] quas
possidebat, possidere, vel per cuiuscumque [illegible]
inferens, in illa tantum bona immittendus esse heredes in quibus
si defunctus viveret manutenendus esset in praesenti posses-
sione per regulam textus in l. 1. § hoc interdictum ff. [illegible]
Ant. Gomez in d. l. 45 Tauri nº 145. Angelus de legitimo
contradictore quaest. 4. art. 1. nº 32. et art. 3. [illegible] et q. 8. art. 2
et quaest. 9. art. 2., ex quo apparet si in rebus [illegible] dota-
libus, quas defunctus reliquit, contendant heres petens immi-
ssionem, et mulier petens retentionem, vulgo Amparo de dote,
mulierem praeferendam esse, quia in bonis uxoris maritus
censentur esse illa bona l. in rebus 30. C. de iure dotium,
quinimo, et pro lucris constante matrimonio adquisitis u-
xor pro medietate manutenetur adversus heredes docent
[illegible] de la dotina d. lib. 2. cap. 5. ex nº 13. Alvarus in d. l. 3.
ex nº 12., cum qui ab extraneo, ante mortem testatoris, titulum
habet impedit immissionem, ergo ab extraneo multo fortius
illam impediet, si ab ipso herede [illegible], quia heres [illegible]
factum eius venire [illegible] Menoch. d. remed. nº 583. An-
gelus d. quaest. 4. art. 2. ex nº 42., ubi in [illegible]
additionibus, Spiritus de Riviera, et q. 7. art. 2. [illegible]
[illegible] ex aequitate, et usu forensi admittitur una limi-
tatio nempe si possessio [illegible]
[illegible] Ant. Gom.
nº 150 Mon. n. 582. Marta de successione legali p. [illegible] q. 47.
art. 3. Angelus d. art. 3. ex nº [illegible] qui pro more suo [illegible] exponit,

que

que sit justa, aut justa possessio, cum debuisset requirere,

N. 11

Ista exceptio opponitur in d. §. ult. ibi, nisi tanto tempore efluxerit, quod possit, vel posset plenissimam securitatem super dicto gravare; quibus minus est omnem intentionem excludere, hoc est expressis, que duplicitur ab imperatore videntur, tum ex possessore, si enim ille et bona fide et titulo possedit, per tempus requisitum ad usucapionem, que tribuit possessori dominium, et per quem plenissimam securitatem: quod regulariter omnibus remediis possessoris obstat exceptio dominii, l. gen. C. ult. de publiciano, l. 27. tit. 2. part. 3, docet ad rem ejusmodi Larlad. d. cap. 5. n. 7, secundo exceptione heredis, si negligens fuit, super 30 annos, ... plenissime, quia silentium tollit omne remedium, et actionem l. sicut et C. de praescriptione 30 et 40., ut dicit superioris ... s. f., postea fortius id concludit in vers. ult., si ex utriusque partis tempore eadem exceptio competit, exceptionem possessoris qui usucepit possessione heredis, qui negligens fuit, non tantum per tempus usucapionis praescriptionem, sed etiam per 30 annos, quo casu ulla que actio concurrit, ut firmat magis exceptionem, a quo modo parum interest quod diximus, Cuiat. et Den. nostro in d. l. ult, Menoch. d. rem. 4. n. 374, Larlad. lib. 1. rerum quotid. cap. 1. §. 2., et 511. n. 10 Ang. l. ... eadem lib. ult. quest. 1. art. 5. et ult.

N. 12.

Denique quod lis intrincatur contradictoris, in quo ... capere habere, ad modum oppositis; et hinc appellationi deferendum et a sententia qua possessio alteri ex partibus decernitur, Menoch. d. rem. 4. n. 856. Salgado de reg. protectione 30. cap. 12. a n. 19, ... ubi contradictio non ... , et mixtio status per appr. non est locus appellatione, tanquam frivolo, et ita accipienda est doctrina ejusdem Salg. n. 34. Men. n. 826. Cob. cap. 25. practicarum n. 8 vers. inde quando ad rem valdemus.

N. 13

De interd. quorum bonorum lib. 43. tit. 2.

Opposito remedio dicti l. ult. restavit decendum ...

ad contradictionem quorum bonorum cuius sunt verba, in l. 1. in princ. Pri=
mo notandum est hic interdictum illud competere cui a praetore
bonorum possessio data est l. 2. C. h. t.; hic requisitum ceteris
necessariis terminorum, mille difficultatibus involutis, a veteribus,
et practicis, apud Menoch. de adipiscenda remedio 4, ex num.
Ant. Gom. in l. 45. tauri num. 128, facile tamen sic explicandum est.
Bonorum possessio, sive ab intestato, sive ex testamento petenda,
vel aliqua causae cognitione; veluti si testamentum scribatur,
de morte defuncti; si ab intestato petatur, de proximitate gradus,
morte defuncti, et aliqua probatione de [illegible] facto testamento sine
contradictore expeditur de plano, sine figura iudicii, et sine alicuius
citatione: haec dicitur edictalis, quia ferme indiget ullo decreto, et
ex verbis edicti datur. Si vero sit contradictor, tunc necessaria est
causae cognitio, et sedet praetor pro tribunali, ut discussis par=
tium allegationibus illam decernat, appellatur decretalis, l. 3. § si
causa cognita, de bon. possessionibus, l. 2. § 1. quis ordo in bon.
possessione servetur, docet Cujacius lib. 14. quaest. Pap. in
l. scriptus 12. de carboniano edicto, Osualdus ad Don.
lib. 7 cap. 14. litt. L., Rebardus lib. singulari pro tribunali cap.
8, Lith. in § summa ex num. 20 [illegible] de interd. [illegible] lib. 5.
controversiarum cap. 73, et seq., Salindarius 20. de interd. lib.
16. ex num. 40, et novissime amicus noster, olim studiorum so=
dalis D. Nicolaus Ant. [illegible], qui doctissimo in hac
materia, et omni sapientia refertus de exilio, et iuribus exulum
lib. 2 cap. 21 num. 9. = Neutra vero bonorum possessio tribuebat
dominium, quod erat praetoria possessio, ut praetor inde de bon. possession.;
multo minus tribuebat possessionem rerum, quae est hominis iuris,
sine [illegible] corporali rei possessione, d. l. 3. § bonorum 2.
in summa nihil aliud est quam decretum et authoritas praetoris

que aliquis declarat bonorum possessionem preparat que viam ad interdictum sumus, quo possessio rerum petitur ut docet Ostialdus d. cap. 14 lit. Q. in quo erravit Mindanus d. t. 26. ex n° 52., qui in verso ordine docuit interdictum preparare viam in [illegible], petere bonorum possessionem potest quis agere h. interdicto sed iure digestorum semper petenda erat. et ita prima verba edicti exposuimus.

N. 14. Et dicitur agere, interdictum ac competere omnibus heredibus tam ex testamento quam ab intestato quia ex utroque capite bonorum possessionem pretores decernuntur principio institutionum de bonorum possessionibus, que est doctrina Bartoli in d. l. ult. C. de edicto divi Adriani tollendo n° 15., Salicet. in d. l. 2. C. h. t., quem, et alios sequitur Menoch. rem. 1. n° 33. et sequenti neque intellectu differt Mindanus d. tit. 26, ex n° 26., ubi causa tamen testamentaria hodie, [illegible] caret scrupulo, cum heredi scripto [illegible] salubrissimo remedio d. legis ult. Sed Bartolus, et Mindanus respondent utilius esse duplex remedium quam simplex habere, [illegible] que possunt cumulari, [illegible] ad [illegible] effectum [illegible] dat [illegible] possessionem interd. esse necessarium. Nam scriptus sub conditione pendente non potest adire hereditatem l. si quis 13. de acquirenda hereditate: et potest tamen petere bonorum possessionem [illegible] custodie causa l. 3 § 1. de bonorum possessionibus. Remedium legis ult. non competit nisi adita hereditate, [illegible] ad [illegible] bonorum possessione [illegible] necessarium erit.

N. 15. Rursus hoc interdictum preparatorium est ad iudicium plenarium petitionis hereditatis l. 2. C. h. t. notat

in c. paragrapho, et Mieres d. t. 16. nº 21., ex quo in=
qr. n. competere nisi aduersus eum qui pro herede, aut
pro possessore possidet l. 1. in princ. hoc tit., quod iudicium ple[illegible]
n. reddit, nisi contra possidentem pro herede, vel pro possessore, l. 9.
cum quatuor sequentibus de petitione hereditatis, neque [illegible]
lat, habere heredem, vel in nullo praejudicat, possidet, [illegible]
Cou. in practicis cap. 12. post [illegible] Cuc. lib. 6. quest. [illegible]
in l. ult. si pars hereditatis petatur. Vuald. ad Don. lib.
19. cap. 12. litt. V, et litt. [illegible], Arragon. lib. 3. o [illegible]
tiones cap. 2. nº 19, Bich. in § actionum 28 quest. 30 ex
nº 6. in tit. de actionibus, ex quo in proposito, [illegible] iudicio
hereditatis n. reddit, contra possidentem cum tit., [illegible] si ab extraneo
tit. habeat, et post mortem testatoris, ut dixit Menoch.
ex nº 60. Mieres, ex nº 86. ubi proxime: et in eo plenius
apparet remedium l. ult., quam bene [illegible] Ant. Gom.
in l. 45. tauri, nº 128, [illegible] dixit et nº 163,

Nº 16. Per consequens.

ut [illegible] [illegible] competit aduersus possessorem [illegible]
Caris, d. [illegible], ita etiam pro singulari [illegible] da=
tur, ut [illegible] [illegible] in rei [illegible] quo ex
bonis et [illegible], ex l. qui tabulas 27. § apoca, et
§ ult. [illegible] l. seqq. de furtis, ubi si quis surripuit
apocam, [illegible] actio furti [illegible]
fuit [illegible] per defectum probationis, quod
[illegible] surripuit, [illegible], ex l. aquilia [illegible]
num; [illegible] et cum [illegible] illustrat [illegible]
[illegible] l. aquiliae lib. 2. cap. 3 [illegible], quod [illegible] su=
rripuit, postea deleuit, l. aquiliam tenetur, quod de=
[illegible] [illegible], ad delictum furti [illegible] pa=

probatum.

postea subiunt priuilegia tabulis, et ad exibendum agi
posse, et non interdicto, sed respondetur ad hoc apoca
2 quo de quirografo, apoca, et instrumento alicu-
ius debiti particularis, et solutioni agi, et in-
deresingulariter ut docet gl. in d. l. 2. Bart., et alios
ipsa res singularis agitur [illegible] Ripa in l. 1. h. t. n.
15, Menoch. d. rem. 1. ex n.o 80 .= vnde n. glaciat
in d. interdictis, quae huic causae assignat Dominus Valasq.
tract. 1. cap. 2. ex n.o 31, de quorum tabularum testam., quilibet 2o
liberi [illegible] obtinet [illegible] gl. d. l. 1. h. t. ibi, hoc interdictum ad
universitatem bonorum, non ad singularia pertinet, et ibi et est
adipiscendae universorum bonorum. quia dicitur universalis et
ad omnia bona respectu eius qui vocatur, non [illegible] hereditati
universali, non ut [illegible] remedio: et est universale quia om-
nium rerum [illegible] illa [illegible] possessionem, [illegible] sig-
nificat illam universa collectione, ut ad [illegible] bona [illegible]
aspectat, ut dicimus omnes scholasticos [illegible] gaude-
re privilegio fori: non significamus universum, [illegible]
[illegible] gaudere ex universis singulis, docet Ripa, et Meno-
chius ubi proxime, et post Curiac. et Don. [illegible] in tr.
dicto n.o 14., et sequitur licet Bruiker Ant. Gomez d.
qs [illegible] n.o 129.;

N. 47

In [illegible] tamen dictat hoc interdictum, a iudicio
plenario petitionis hereditatis, quod plenarium est [illegible]
[illegible] sic petitionis hereditatis, cuius nomine omnia iura de-
functi [illegible] l. [illegible] 13. § ult., cum l. seq. de petitione here-
ditatis, sed per interdictum [illegible] n. petitur, [illegible] dato ad
adipiscendam possessionem l. 2. h. t.; [illegible] uero, [illegible] incor-
poralia [illegible] l. 3. de acquirenda possessione

in quo venit, hi[illegible] differt, a remedio d. legis ult.
q. pertinet ad deu[illegible] hereditaria [illegible], ut dicitur
generalitate, Ripa [illegible] hic. n. 1. Menoch. de rem. 2.
ex n. 72., [illegible] Ant. Gom. [illegible] d. l. 45. Taur. n. 129.,
quod sustineo, sed n. quod docuit Mindanus d. [illegible] 16. ex
n. 59., [illegible] in[illegible] hereditatis [illegible]
neque enim video qua auctoritate [illegible] hoc audeat
facere, nec q. tradit Menoch. ex n. 83., [illegible]
et iuris [illegible] corporalibus, [illegible] remedium
operari; [illegible] actionem it, [illegible] actionem [illegible] 3.

Nunc de exceptione, quae opponi

N. 18 [illegible] hereditatis [illegible] usucapionis, [illegible] usucapiat, d.
l. 1. [illegible], deculus exceptionis compositione valde dubi[illegible]
[illegible] hereditatis [illegible] possidet, ut dixit
[illegible] qui possidet [illegible] hereditatis, [illegible], qui est
predo, et predonis [illegible] hereditatis petitione hered.
[illegible] Ant. Fab. [illegible] errores
[illegible] adducit Faber lib. 2. tract. de quest. [illegible]
In explicanda hac difficultate, multa omnis [illegible]
Menoch. ex n. 51. Mindanus ex n. 63. [illegible]
mihi tam facile videtur nihil: quia [illegible], et predos, [illegible]
[illegible] usucapi: [illegible]
quo [illegible] doctrina [illegible]. [illegible] possidebat,
[illegible] immobilibus, [illegible], bonae fidei, [illegible]
[illegible] usucapere [illegible]
[illegible] petitione hereditatis, et [illegible] in[illegible]
licet [illegible] possideat, q. [illegible] possidet, ut [illegible]
[illegible] 13. [illegible], [illegible] L. [illegible] de pet.
hereditatis. Sed quia [illegible] interdict.

Exceptionem iuris Domini pro vocatione quaesitam, alii alias causas indagaverunt, ad hanc propositionem, ut nos ad alia transeamus.

N. 19.

Cit. leg. 8 tit. 6. lib. 3. fori =

Ex his vero omnibus institutis practicis et institutis patriis fluxerunt, quae omnia hic prosequi non licet sine dispendio tractatus nostri. Non tamen et nunc peculiariter exponere l. 23 tit. 18 p. 6, quae per omnia sequuntur, aut tradentibus dictam l. ult. C. de edicto D. Adriani Tollendo, ut ibi notat Greg. = quare imprimis meminisse debemus veteris Alfonsi D. constitutionis, quae habetur l. 8 t. 6 de las herencias, lib. 3 fori legum: qua videtur cautum, ut si defuncto patre alter ex filiis occupaverit possessionem omnium bonorum hereditatis, alter vero absens: quod ab eo quando quandoque redeat accipiat possessionem partis sua in dividuo, et utrique possideat donec bona dividantur; atque eo quod alter possit obiicere de possessione sua. De hoc remedio, conferio tractatur super eadem l. fori Alfonsus de Montalvo, et Rodericus Suarez tit. de las herencias ubi Iacob. Valdes eius additionibus de veteri iuridico adducit. primario casu quaerunt, ut faciunt hac eius decisioni numquam tamen possunt accommodari praecipue eorum testamentis, quae expressa textus, quare illis omnibus, potius quae recentiori, pueri vero huius legis obiectio, heredes institutis, propria auctoritate capere possessionem bonorum hereditatis, aliquando dato iudicis, ad atque interventione ministri, quae ideo in legitimo herede prodit, quae superiora remedia fore utilia sunt, de auctoritate propria de possessione, 2. quae de bonorum occupatio timetur, Rodericus Suarez, et Valdes ubi proxime nº 1, Ant. Gom. et Aillon Laynez, item variarum cap. 2 nº 120, Acevedo ad d. l. 3. nº 35, 37 et 57. Alvarus Valascus, de praxi traditionis cap. 50 nº 1. Ponamus autem

alterum ex legitimis, vel scriptis heredibus, apprehenderet posse-
ssionem omnium rerum hereditariarum, cum alter absens esset, et de
eius vita ignoraret. In quo nihil differt, quod apprehenderit
cum iudicio, vel sine iudicio absentis contradicentis, postulare
se immitti in possessionem bonorum defuncti pro indiviso, propter
vero quod fieret talis divisionem realem bonorum, et peteret
interim adversarium immittere, in hoc casu, non habemus de-
cisionem iuris communis, utrum hec exceptio divisionis admi-
ttenda sit, et quidem preiudicare etiam ex iure communi, ubi Bar.
Sydon Valasius d. Cap. 3. [illegible] cuius locus datur, quoniam
ueruntur fraudibus; quia poterat implicare tractationem variis,
et maliciosis allegationibus, ut interim solus fructus
frueretur tota hereditate, et alter litigaret cum dilationibus circa
parte, huic malo providit Rex noster sapiens, ut hec de-
fensio, non impediat immissionem pro coherede mittendi in
possessionem bonorum pro indiviso, et patrimonium post divi-
sionem, inter ambos simul possideatur. Et hec est praxis hu-
ius legis.—

Sucedit constitutio Joannis I. que vulgo dicitur, la ley
de soria [illegible] in l. 1. t. 14. lib. 3. ordin. et in l. 3 t. 13 lib.
4 compilationis, qua cavetur, ut si aliquis ad quem hereditas non
pertinet occupaverit possessionem, sine iudicis decreto bo-
norum vacantium, que defunctus reliquit tempore mortis;
amittat ipso facto, quodcumque ius quod habuerit, vel habere pote-
derit habere de ipsa bona; quod si nullum ius habue-
rit bona restituat, et alterum tantum pene nomine [illegible]
[illegible] Et ut Iudex ponat in quieto et
pacifica possessione heredum [illegible]
ab intestato summarie sine strepitu, et figura iudi-

ij

La ley vulgo dicta de Soria ¶ 20

cuius cum damnum augeri, et lucris intercepti, et exequatur poena. Primo huius antiquissimi parr renovavit poenam legis si quis in tantam vesaniam C. eodem, et l. si quis 7. C ad l. Iuliam de vi, quae imponitur in l. 11. t. 13. lib. 3. ordinam, l. 1, et 2. t. 13. lib. 4 recop., de qua poena Menoch. de recuperanda remed. 13. per totum, ut recte admonet Did. Perez ad hanc leg. Glos. ult. Acuend. licet contra Acued. l. 3. ex nº 32: Sed haec parr non recipitur in praxi: quia hic rigor omnino totius Europae usu sublatus est, ut Gravissime tenet Cov. lib. 3 variarum cap. 16. nº 7 Vers. hic praeterea, Per secundam partem exequatur utraque sanctio, tam legitima, quam extraordinaria; adeo h. remedio rectius quam generis heredibus competit: notat Molina lib. 3 de primogeniis cap. 13 nº 51. Gutierez in repetitione, ad §§ huius auth. nº 73. de heredum qualitate, differentia Acuedo in d. l. 3. nº 1, et 30. Parlad. d. lib. 2. cap. 5 nº 2, qui tamen cavet non pertinere h. remedium ad heredes proximos extraneos, sed ad consanguineos per illa verba legis: o otros parientes propinquos, sed contrarium verius existimo, quia praedicta verba exemplificativa causa posita videntur, quam magis supponunt, quae exponunt Glosatores quos citat, et Parlad. d. cap. 5 ex nº 3. usque ad fin., et Burgos de Paz consilio 39 per totum nihil novit in remedio possessorio quam heredibus statuit, nisi quod privs. sequitur fuerat per dictam legem ult. C de edicto D. Hadriani tollendo. Et ita in praxi receptum est. Sed sane si eius verba intueamur, magis pertinet ad remedium recuperandae possessionis, illius, qui vacuam occupavit de quo in l. ult. C. eodem, qualis, et retineri potest eius adipiscendae; quia qui vacuam possessionem occupavit, post mortem testatoris non est legitimus contradictor

neque impedi immissionem, ut dixi. Vide dicebam supra ant. Gom. [illegible] l. 45. Tauri circa finem, et Acevedum ubi [illegible] n.º 57 circa specialia appellationis [illegible] hac lege.

Magis dubitat. Ad l. 45 Tauri

[illegible] dispositionem iuris omnino remedium [illegible] l. 45. Tauri, quae est [illegible] l. 7. [illegible] compilationis, qua cavetur, ut possessio civilis, et naturalis, rerum maioratus, aut vinculi [illegible] succedenti sine mora [illegible] apprehensione, [illegible] nominali, [illegible] collectivo modo; quamvis alius apprehenderit possessionem earum, vel [illegible] vita, vel post mortem possessoris; imo quamvis ipse possessor possessionem rerum tradiderit, possidentibus [illegible] aliter, utrum [illegible] haec dispositio [illegible] [illegible] dequo et nos [illegible] scholastico disputationes, [illegible] praelectione, dicat quaerendam [illegible] cap. 2. ex n.º 25. [illegible] notamus, non [illegible] praxi dubitari, post hanc legem, quin possessio quo ad omnes effectus transferatur [illegible], ex quo [illegible] l. 45 [illegible] antecedentia remedia, etc.: quia istud respectu civilis, et naturalis possessionis, et rerum [illegible] respectu non actualis, et corporalis et adipiscendae, [illegible] nunquam habuit [illegible], ut [illegible] Molino de primogenijs lib. 3. cap. 13. ex n.º 2, [illegible] Molina de iust. et iure, tract. 2. disp. 637, n.º 2. [illegible] differentia, est. quod [illegible] remedio, non est legitimus traditor, qui [illegible] possidet, etiam si illud habeat a praedecessore defuncto, quamvis [illegible] fuit ad evitandas fraudes [illegible] alienationes [illegible] [illegible] Valasco [illegible] praxi partitionum, cap. 3. n.º 7 et 8. quod si alienatio facta sit ex causa [illegible] et necessaria, veluti ex dictis, ab antecessoribus [illegible] regia facultate, [illegible] possidet [illegible] legitimus [illegible]

dictis, et dici tribuo alienationes [illegible] iudicio tenutae de illegi-
timis. Molina, d. cap. 13, n.o 54 et seq. ubi stat elegans
additio, cui adde [illegible] Noguerol allegatione 2 ex n.o 48.
Tertia specialitas est quod in hoc iudicio tenutae tractare de iure
eius, qui tenutam petit, ut stat ex illis verbis [illegible] legis, que
siguen la disposicion del maiorazgo a bienes de sucedere,
sin que sea de dictar [illegible] D. [illegible], et quorum
quorum bonorum [illegible] quare [illegible] de-
bet videre, an vocatus sit specialiter, [illegible] secun-
do, [illegible] eius, qui vocatur [illegible] si habet expres-
sam vocationem, [illegible] qui [illegible], ut resolvit Molina
d. cap. 13. n.o 43, Paz de tenuta cap. [illegible] ex n.o [illegible], Carleval
de iudiciis, 2. tom. t. 3. disp. 5. n. ult. Admittit qui excep-
tiones omnes, veluti spurietatis, sexus, incompatibilitatis
et alias, ut docet Molina, n.o 24, et 25. et ibi elegans additio.
Ex qua ita temperatur, hac doctrina, modo termino su-
mario tenutae de illis [illegible] [illegible] in
iudicio plenario, Salgado 3. p. de protectione regia, cap.
12. ex n.o 1, Noguerol allegatione 28. ex n.o 136, [illegible]
1. tom. dissertatione 12. n.o 10, unde recte inferunt h.
remedium habere, ad modum [illegible], l. 10 t. 7.
lib. 5. recopilationis. Molina ubi proxime, a n.o 2. Va-
lenzuela, consilio 63. n.o 206, [illegible] ad l. 4. cap. 24.
a n.o 62. t. 14. lib. 3. novissimae compilationis, qui [illegible]
[illegible] exceptiones admittit modo [illegible], ut docet
[illegible] lib. 3. t. 7. disp. 2, de h. iudicio [illegible] cog-
nosciamus [illegible] l. 9. et seq. t. 7. lib. 5. compilat.
[illegible] forma procedendi.

N. 22.
Ad interdictum quorum
legatorum lib. 43. t. 3.

Autores veteres, et cum illis Franciscus

Riga ž S. L quorū legatorū, et Marantaž praxi iu=
diciorū, 4. p. dist. 7. nº 19, existimarūt h. interdictū
generaliter cõpetere hered. 2º omnes legatarios, qui
ppria autoritate occuparūt legata, quia ca. l. n. dubiū
l. de legatis, qui ppria autoritate occupat rē sibi legatā
amittit legatū; ut ž de pluribus existimat iurisimi anti=
quiores, quos seductores refert Ant. Gom. ž d. l. Scaurus nº
132., verius tamen est h. interdictū tantū cõpetere qdo fu=
erunt et locus legi falcidiæ, et legatarius preoccupabit
legatū, l. unica C. h. t., ut tenent etiā ž numeri veteres
apud Gomez nº 132, Menoch. de adipiscenda retin. 7. Mi=
danus tom. 2 de interd. 4. 17. a pº Don. C. h. t., nº 3. Ratio
prestitit elegãter Cujacius ibidē, et lib. 4. observationum cap. 2.,
qd lex falcidia ad detrahendū q. n. prestitit heredi actio=
nē ꝑ tanta retentione, ut ex iudicio colligi ex l. pater seq.
ž prio, l. seq., l. a cupitis 93, ad l. falcidiā, qd etiā in
t. q. ꝑ variana retinendū est l. heres 21 ad S. C. Treb.
§ idq. inst. de fidei comissariis hereditatibus. quæ ut heres
ꝑ retentione deducat prius deud avocat, et ꝑ sequi h. in=
terdictū ꝑ actionē ei ꝑ vri, qui ppria autoritate occupabit
legatarius.

q. N. 23. Ex quo infertur, n. habere locū h. interdictū, si testa=
tor tradiderit in vita legatario rem legatā, ut lege Lucius 22. de
legatis 2., ubi notatt, adde Molina lib. 4. de primogenijs cap.
2. nº 19 Siculi ž § L de legatis extr. 17. quia d. ratio huius interdi=
cti consistit ž preoccupatione legatarii ppria autoritate tantū recte
Ant. Fab. lib. 6 coniecturarum cap. 2., tunc h. remediū deficiat
ž h. casu ad alia recurrendū erit. Primo quod actio [illegible]
[illegible] ꝑ additione incerta, ꝑ qua recipimus ꝑ actione ab alio

sine iure deducto, l. heres 21. ad senatusc. Treb. Et quarta parte rei legatae (sicut rei individuae) petendae est utilis, et legitima vindicatione: quia virtute legis falcidiae, quarta pars decidit ipso iure, de singulis rebus legatis, et remanet penes heredem; l. licet 26, l. in quantitate 73, ad l. falcid., cum quibus supra, et in regulis supra l. gen. C. cod. tit., l. cum pater 77 § mater, et § Alexio de leg. 2., ubi Cuiac. lib. 7. responsorum Pap., Valasco de leg. cap. 3. n. 9.

N 24.

Ex hac doctrina expungendus est Barbosa, qui... in l. 2 § si quis de h. t., ubi dicit non habere locum h. interdictum, adversus eum, qui possidet ex donatione causa mortis, dum fructus est, nam h. remedium introductum est pro deductione legis falcidiae, et l. falcidia locum habet in mortis causa donationibus, l. 2. C. de donat. causa m., l. in mortis 5. C. ad l. falcid.

¶. D. Petro Antonio Echavarri in 1. tom. Allegationum cap. 1. n. 8. ... sententiam nostri Praeceptoris.

Quare etiam in h. casu, debebat competere interdictum; sed respondeo huic, accipiendum esse ex terminis communioribus: donatio enim causa mortis plerumque traditur a bigaro donante sub pacto ut si reconvaluerit, sibi res reddatur; legatum vero plerumque traditur ab herede, ideo plerumque h. interdictum non pertinet ad donationem, et plerumque pertinet ad legata; et data paritate terminorum, quod res donata donatore non esset tradita, ut plerumque accidit in legatis habebit locum in donatione hoc interdictum, ut eum indicio exponit Cuiac. lib. 10. observationum cap. 28, ~~in h. interdicto~~

N 25

Igitur h. interdictum heredi competit regulariter contra eum, qui res possidet ex causa legati. Quid tamen erit dicendum, si legatarius, qui rei legatae possessionem accepit, post mortem testatoris, ... [illegible] possidere ex causa legati, et alio titulo possidet? etiam in h. casu reddit interdictum, et perdu-

bium

dubij l. 1. § quia autem 4. h. t. ex quo a contrariis haec
doctrina deducitur; quoties interdum, plurave reme-
dia dubij sumus, et electione utrum nobis magis ex-
pediat, quae docent post multos Antiquiores Antonius
Gomez in l. 45 tauri nº 153, Surdus praeclarissimum
[illegible] l. conclusione 306, ex nº 57, et conclusione 313 ex
nº 28, quam etiam approbat Cujacius lib. 13 responsorum
Papiniani in l. cum quidam 44 de bonorum possessioni-
bus.

26. Sed quamvis occasione falcidiae, proprium sit hoc in-
terdictum, tamen si ex praeoccupatione legatarij aliquod
detrimentum haeredi obveniat, poterit adversus eum utile in-
terdicto uti propter identitatem rationis, quod constat ex
his exemplis, Si legatarius rem legatam occupaverit, et
haeres confecto inventario cognoverit, reliquum patrimonium
aere alieno a defuncto contracto non sufficere (quae potiora sunt
debita, quam legata l. 1. § Marcellus cum sequentibus sicuti
plus quam per legem falcidiam) haeres avocabit posse-
ssionem per h. interdictum, cum alioquin ipse haeres credito-
ribus teneatur non legatario, qui sunt singularis rerum
possessores l. 1. C. si certum petatur, l. ult. C. de haere-
ditariis actionibus: nisi in casu legis ult. § licitis
C. de iure deliberandi in quo ex illa constitutione
legatarij tenentur. Item si servus generaliter le-
gatus sit, et legatarius praeoccupaverit optimum
cum praestandus sit mediocris l. legato 37 de lega-
tis 1. potest haeres avocare possessionem per hoc re-
medium, Valdus et Salicetus in l. 1. C. h. t.
Ubertus [illegible] hic nº 4. Antonius Faber

lib. 2. conjecturarum capite 2. Mindanus dicto titulo 17 ex numero 12., caeterum Vi heredis nihil intervenit, erat interdictum, ff. 1. ... ex hoc interdicto habitulo, et legatarius retinet possessiones, quas inde ... occupare potuit propter precedentem titulum legati sine ulla poena vel amissione, ut post Glossas utrinsque iuris, et alios veteres, docent Menochius de adipiscenda remedio 2. ex nº 9., Mindanus d. tit. 17. ex nº 12. Antonius Gomez in d. l. 45. nº 181., vers. sunt tamen etc, Covarruvias lib. 3. variarum cap. 16. nº 7. vers. ex hoc interdicto, Gutierrez ... ... Azevedo in l. 3. t. 12. lib. 4. Compilationis nº 3. 6.,

Nº 27

Sed videtur obstare ... quae supra exponendi ... C. de legatis, quam sequuntur expositores veteres, probat legatarium propria auctoritate occupantem res sibi legatas amittere legatum, si eas occupavit postquam heres adivit hereditatem, et apprehendit rerum hereditariarum possessiones, dubitarunt postmodum preoccupari cenvint, et ante aditam hereditatem, et post aditam quidem, sed ante apprehensam ab herede possessionem, a qua poenam expositores ... recedit, Bon. ... nº 4. et 5., et post Julium Clarum ... lib. ... Sed ut verum fatear, nescio ex quo iuris testimonio, hanc distinctionem deducerint nostri interpretes, quod ex praedicto loco nihil tale probatur, textus quippe dicit denegari actionem pro legato competentem, si quis res ab hereditate surripuit, pro portione quam subtraxit, nec loquitur de ipsa re legata subtracta, sed de indignitate quam ... legatarius expillando hereditatem, Victorius

amittit tantum legatum, sed cum quaestione, aut ... scripta
... et poena facit, l. Paul. 48 de S. C. Trebellian.
quia poena huius indignitatis non applicatur fisco, sed ip-
si heredi, ut quo est ... notat ... lege
in dubium ..., ut observant Quat. ... l. unica ... Caus.
C. de caducis tollendis, Suarez ad l. Aquiliam lib. 3. cap.
1. num. 20. Unde ... qui occupat possessionem ...
se legitimo ... pertinentem, utitur iure suo ..., neque
... ulla poena, ut ... colendo ... auctore
superiori ... laudabilius est ... dicere ...
de legatum, post apprehensionem ab herede possessionem illam ...
mittere

¶ 28 H. interdictum, ut heredi competit, ita etiam competit fidei-
commissario universali, bonorum possessori, et ceteris, qui vi-
ce heredum gerunt, et ut competit ... legatariis, ita etiam competit
... fideicommissariis singularibus, qui comparantur ... legata-
riis l. ... de legatis ..., quia ex eodem lib. ducitur ...
ut post Duarenum observat ... Valencia lib. 3. ...
... tract. 1. de legatis cap. 3. num. 27. quod multis ...
admodum ... quaestionibus disputant, Menochius ...
et ... ubi proxime in quibus ... nullum ...
... de tabulis exhi-
bendis lib. 43. tit. 5.

¶ 29 Valde laudo, quod dixit Menoch. de adipiscenda ...
... h. interdictum de tabulis exhibendis valere esse
praeparatorium ad interd. quorum bonorum: videlicet ...
... scriptus ... tabulas testamenti ab aliquo detineri?
... prius est ut agat h. interdicto, postea ut bonorum
possessionem ... petat, deinde ... interd.
Bart. Ang. et alii ... apud Menoch. ubi proxime ...
in l. h. amplius 27. de furtis de utroque interd. exhibitorio nempe
et quorum bonorum; non de actione ad exhibendum

id circa

ideirco ꝗ hac dare interdictonꝫ de hoc tacitus agere. 9=
petitur quidē omnibus quorꝫ interest tabulas exhiberi
ueluti heredibus legatarijs, et fideicomissarijs: condemnatio
a[illegible] eiꝫ quam uult exhiberi, n[illegible] prestare ad factꝫ
exhibendi, quꝫ qui interest actoris tabulas exhibitas ni[illegible]
esse, l. 3. § condemnatio ii. cum seqq. h. t. l. unica C. eodꝫ, no=
tat Cuc. lib. 8. obseruationꝫ cap. 39. et lib. 12 cap. 23 et
alijs locis, Ant. Fab. lib. 4. conject. cap. 10., Om. Ch. t. n.
11. Peractionꝫ uero exhibitoriꝫ plenariꝫ cogitur pre=
cise ad exhibendas tabulas, quilego de Emet l. 2. § ult.
ff testam. quemadmodꝫ aperiant.

N. 30

Pertinet uero ad testamen=
ta tabulas pupillaris, Codicillos, et omnia que ad testamen=
torꝫ obtinent l. 1. in prin., et § h. interdictꝫ h. t., et appel=
latione tabularꝫ uenit quecumque carta, aut materia
in qua testamentꝫ scriptꝫ est l. 1. de bonorꝫ possessione
secundꝫ tabulas. In quo interdictꝫ conuenit cum predicta
actione exhibitoria l. 2. § ad causꝫ 2. titulo.

N. 31.

In eo etiam conuenit
quod neque in h. interdicto, neque in actione exhibito=
ria licet opponere exceptionꝫ de in ualore testamenti, neq.
de defectu testamenti factionis testatore, quꝫ exhiben=
dꝫ sunt tabule tales, qualꝫ sunt et a quocumque facte
dicant. l. 1. § siue autꝫ 3. cum seqq. § ult. [illegible]
seqq. h. t., d. l. 2. § ultimo testam., quemadmodꝫ aperiant.
Paul. lib. 4. sententiarꝫ t. 7. § ult. et in eo ꝗ utrumque re=
mediꝫ pertinet ad tabulas, et quod [illegible]
§ h. interdictꝫ 10 h. t. d. l. 2. § [illegible]
premaxima et festinatio de hereditate [illegible] l. 1. [illegible]

dicta actione requisita, l. [illegible] 27. de acquirenda hereditate, [illegible] prius ut [illegible] testamentum, cum [illegible] exhibeat, [illegible] testamentum l. [illegible] de [illegible] l. [illegible] testamentum [illegible] quolibet accipit [illegible] si quis legatum [illegible] [illegible] de [illegible], [illegible] quae dicitur [illegible] interdictum [illegible] [illegible] testamentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] extra [illegible] l. ult. C. de edicto D. Adriani [illegible] [illegible] ad [illegible] ad eandem [illegible] [illegible] eius emendatio, nec alia [illegible] C. [illegible] n.o 3.

c. 32 Illa tamen in[illegible] [illegible] [illegible] utrumque remedium, [illegible] actio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tabulas [illegible] [illegible] tamen deveniat exhibere [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]. Interdictum vero [illegible] tamen adversus eum [illegible], qui adversus [illegible] [illegible] l. [illegible] adversus eum qui dolo malo fecit quominus tabulas [illegible] [illegible] l. 3 § si quis dolo [illegible] h. [illegible], [illegible] qui [illegible] interdicto [illegible] tria debet probare. Primo fuisse tabulas [illegible] ullo [illegible] [illegible]. [illegible] illi aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut legati [illegible] [illegible] de tempore illius mortis, aut [illegible], [illegible], et restituere tabulas, aut dolo malo fecisse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] tamen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bald. [illegible] C. [illegible] exhibendum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] l. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad exhibendum

doct. ex multis allegatis, ad Alex. ludovicum decisione 120

n° 10. [illegible] de [illegible] ultimarum voluntatum editione tom.

4. 5. [illegible] n° 2 et 3. [illegible] 13. ubi de

hac materia [illegible] tractat, duo singularia notat.

Primum quod [illegible] filio [illegible], [illegible],

[illegible] testamentum potest [illegible] dicere; quod ex illo [illegible] obliquus [illegible]

[illegible] intersit [illegible]: et [illegible] Angelo [illegible] 12. [illegible]

[illegible] hanc doctrinam ad [illegible] in [illegible] qui

testamentum [illegible] voluntatis [illegible]. quod [illegible]

[illegible], ne post multos annos [illegible] testamentum [illegible]

[illegible] testibus probari non possit. Secundum legatario [illegible]

h. interdicto non esse exhibendum totum testamentum, sed [illegible] clau-

sulam, ex qua ille commodum venit, [illegible], [illegible]

[illegible] practici: quod ad [illegible] [illegible] habet. Vi-

[illegible] n° 9. ubi multos allegat.

N 33.

Habet etiam locum h. remedium

ad [illegible] depositum tabularum, quod h. t. [illegible]

[illegible] n° [illegible] l. 3. [illegible] tabularum 2 et 3., h. t. [illegible]

[illegible] de [illegible] publicatione. Quatenus vero si de hereditate contro-

versia moveatur, [illegible] h. interdicto experiri [illegible]

[illegible] heres, [illegible] tabulas sibi exhiberi [illegible].

quod [illegible] heres, non potest [illegible] interesse tabularum, quo

[illegible] tabulas [illegible] apud honestam personam: [illegible]

apud [illegible] h. t. notat [illegible]

13 observationum [illegible]. Ex qua tabulas [illegible] deposit [illegible]

[illegible] loco [illegible] notat [illegible] l. 1. [illegible]

[illegible] lib. 2. [illegible] cap. 15. [illegible] n°

46. [illegible] lib. [illegible] cap. 3. [illegible]

[illegible] tabulas sibi exhiberi petat, [illegible]

l. 3. ff. [illegible] h. t. [illegible] tabularum, et quod illo iudicio habet actionem summariam, [illegible] interd. [illegible] quo [illegible] interdictum [illegible] quidem [illegible] inferunt. Hoc interdictum perpetuum est, et heredibus competit, [illegible] datum [illegible] heredes, [illegible] iudicatio l. 3 ff. [illegible] h. t. [illegible] datum [illegible] Cuiac. [illegible] ibi a [illegible] =

De saluiano interdicto, lib. 43. t. 33. =

N 34.

Saluianum interdictum, quod est adipiscendae [illegible] [illegible] nomen habuit, a Saluio Iuliano IC. nobilissimo, et perpetui edicti ordinatore, ut [illegible] Ant. [illegible], et [illegible] apud Menoch. de adipiscenda [illegible] 2 [illegible], et 2 [illegible] p. 8, 81. et 87. Cuiac. in [illegible] de [illegible] emancipato liberis [illegible] de interdictis n.o 15. [illegible] de interd. t. [illegible] 3. [illegible] Ant. [illegible] de [illegible] =

N 35.

Sed de eo [illegible] interdictum, l. et principaliter inductum fuisse fauore locatoris fundi [illegible] rebus, quae [illegible] obligatis locatori generali, l. 1. et 2. h. t. [illegible] ut agnoscit Cuiac. ad t. c. de precario et ibi [illegible] Menoch. n.o 3. [illegible] n.o 3. [illegible] Bartolomeus [illegible] interd. lib. 1. quest. 2. [illegible] 4. [illegible] Dominicus [illegible] cap. 4. quesito [illegible] [illegible] et [illegible] urbanum [illegible] adeo [illegible] mihi [illegible] =
tem, et [illegible] qui [illegible] interd. saluianum [illegible]

pignus quatenus ex causa commodati, vel alia inducta [illegible]
[illegible] seq. [illegible] Paulo lib. 2 [illegible]
§ ult. ubi requirit ab interdicto de [illegible] pignoris [illegible]
[illegible] extendi, quod [illegible] in generali est,
et [illegible] ubi [illegible]
interd. locus ht., et ibi [illegible] Luc. [illegible]
vers. [illegible] de interdictis ibi: Salviano quoque interd.
quod est de pignoribus, ex h. generaliter [illegible] ex l. 1. C. de precario ibi
quid interdictum [illegible] adversus [illegible] debitores [illegible]
[illegible] neque [illegible] intellectus accurri, et [illegible], qui
illud [illegible] debitorique [illegible] accipiebat, [illegible]
[illegible] debitoris [illegible] conductores inhibuerat, ut docet Cuc., et Fach. lib. [illegible]
[illegible] cap. 92, denique, quod actio serviana, [illegible]
[illegible] de rebus [illegible], et illa [illegible]
[illegible] ad omnes [illegible] pignoris [illegible] inter de actionibus
§ h. interdictum [illegible] ad instar serviana [illegible]
[illegible] [illegible] Bart. et Bald. in d. l. 1.
C. de precario, et multi, quos [illegible] Menoch.
d. rem. 3, n° 17. et 22. illa tamen [illegible] 763
2. Mendez, d. [illegible] n° 11. usque 16. [illegible]
[illegible] cap. 266, n° 20. et 21., Gaito d. cap. 4
n° 717. usque ad num. 731. [illegible] de inspectionibus. cap. 1.
[illegible] d. lib. 1. q. 2. et seqq. Salgado de [illegible] Regia
3 p. cap. 12. ex n° 40. [illegible] n° ult. [illegible]
[illegible] Menoch. [illegible] Sarmiento
[illegible] cap. 2. ex n° 16. [illegible]
[illegible] et [illegible] n° 8. et 9., Ant. Fab. de erroribus [illegible]
[illegible]

N 36. Ex hac doctrina duo nota; primum et generaliter cuicumque creditori adversus quemcumque possessorem debitoris creditoris interdictum [illegible] hipotecaria adiPiscendae [illegible] [illegible] vel ut fisco [illegible] uxori [illegible] [illegible] et aliis alii creditoribus [illegible] [illegible] Olindanus ubi [illegible] Pacifius inspect. 2. cap. 2. ex n. 300 et inspect. 3. cap. 4. ex n. 7. Scapughinus d. lib. 1. quaest. 7. et seq. Secundum et creditori hoc interdictum pro pignore competiisse creditori, quia ipsi traditionem [illegible] possessionem [illegible] fuit l. quemq. 12. de [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et peculiaris natura huius remedii. Ipse [illegible] ditor amittit possessionem aliis remediis uti debebit d. ex Alexandrem. 3. n. 28.

N 37. Illa gravior quaestio [illegible]; an interdictum Salviani competat contra 3. possessorem [illegible] [illegible] hipotecavit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sempronio, quaeritur utrum [illegible] [illegible] possit creditor experiri hoc interdicto. Ego affirmativam [illegible] sequor, quae est communis maxime apud practicos. Ex quibus [illegible] [illegible] Bart. et fere omnes doctores, usque ad Cuiac. d. l. 1. Menoch. d. remed. 3. ex n. 55. Olindanus d. l. 6. ex n. 52. Pacifius inspectione 1. cap. 1. art. 7. et inspect. 3. cap. 1. ex n. 5. Scapughinus d. lib. q. [illegible] Sarmiento d. 3. p. cap. 2. n. 19. Thesaurus decision. 176. n. 2. [illegible] Gayll. d. cap. 4. ex n. 782. usque ad num. 775. qui omnes hoc inveniunt dari adversus 3. possessorem. Sed alii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ut actio Serviana. alii dicunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui modus dicendi placuit Cuiac. d. l. 1. et lib. 3. observat. cap. 22. Sed quid de his [illegible] [illegible], quia [illegible] effectum [illegible] [illegible].

N 38. [illegible] huius [illegible] [illegible] Salvianum [illegible] interdictum [illegible] actionis, [illegible] [illegible] et dixi. Ob hoc [illegible] adversus 3. possessorem.

d. § illo interdicto Salviano: et ita dicit Angelus, in interdicto de pignoribus opponit. d. l. 1. § finali 3: Clarissime remedia de pignoribus § 3. ponunt species, ita dicit, et notat quod eadem § q. h. etiam species solidissima fundamentum remittitur l. et 2. h. t., [illegible] moribus quod aliquid animalibus quae in bona habitatione [illegible] Paciano, Subiungit d. l. 1. quaerit: si colonus induxit quod fundum ancillam hypotecae nomine obligatam eamque vendiderit, et postea peperit; an possit locator per remedium partum petere [illegible], de qua illa quaestione [illegible] suppnit quod in partu edicto apud emptorem maiorem [illegible] difficultatem: et [illegible] affirmat, [illegible] competere interdictum, licet sit 3. possessor. Partus ancillae pignoratae quam vero pignori [illegible] dit, dicitur si dicitur, nec de applicatione antinomiae legis si [illegible] ... [illegible] de pignoratitia actione, l. Paulus 29. § si mancipio de pignoribus: vide latius et adversus Fabrum de cadibus erroris, Amaya lib. 3. observationum cap. 1. ex n. 40, Carrasco de partu, cap. 3. § 2. ex n. 27., Alfonso in l. 1. C. de servo pignori empto ex n. 152, ubi notatur competere interdictum Salviano.

Sequitur l. ponit hanc speciem: Colonus induxit fundum duorum, et invecta obligavit in solidum singulis, pro mercede utrique debita: postea extraneo alicui rem vendidit. Respondit, singulos adversus emptorem utiliter agere interdicto Salviano. Sed adversus extraneum competit interdictum. Ant. Fab. decade 92, errore 3. et sequentibus, qui haec utique [illegible] negat, conjectura [illegible], et [illegible] verbo Salviano, [illegible] Salviano, nimio, et perverso acumine: nec Felicius [illegible] lib. observationum cap. 24. Quaerit deinde in eadem specie, quid dicendum sit, si res in potestatem extranei pervenerit, [illegible] ... locatoribus, et negat interdictum alteri contra alterum: quia imparis causa melior est conditio possidentis. Quaerit quid dicendum, si in duobus in solidum [illegible] singulis pro parte, sit res obligata, alteri vero [illegible]

tamen et non est dubium quin singuli pro sua parte agere possint actione quasi serviana, cum [illegible] alterius locatoris [illegible] pro parte extraneus [illegible] [illegible] [illegible] neminit [illegible] [illegible] [illegible] interdicti [illegible] [illegible] nisi [illegible] illud denegare, quare [illegible] [illegible] et in [illegible] tione Rubricæ quod dicit de serviana, in [illegible] ad Salvianum.

N.° 40 Quod de interdicto Julianus dixit, dicit [illegible] [illegible] [illegible] de serviana actione [illegible] [illegible] 10. de pignoribus, quod [illegible] utrumque remedium [illegible] currit, [illegible] solet [illegible] aliquis [illegible] [illegible] Ulpianibus [illegible] l. 2., ubi dicit si [illegible] a colono [illegible] sit pignori obligatus [illegible] [illegible] duorum, et unus ex his [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] ad actionem servianam, ut [illegible], [illegible] sit [illegible] quod [illegible] utrumque remedium, Respondetur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de actione [illegible] quod de interdicto; [illegible] accidere, ut [illegible] obligatione [illegible], [illegible] [illegible], quod [illegible] actionem [illegible], non [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ad iudicium plenarium. Et [illegible] [illegible] [illegible].

N.° 41. Contrariam [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] interdict. [illegible] Ant. Fab. de erroribus pragmaticorum, [illegible] decade 58. Mendoza lib. 2. de pactis cap. 4. n.° 26, [illegible] fundamenta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Actiones, sive remedia mere personalia, non [illegible] [illegible] [illegible] regulariter [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. 1. § si [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] interdictum [illegible] [illegible] [illegible], quod [illegible] [illegible] pignore [illegible], et [illegible] [illegible] non debet dari. [illegible] fundamentum [illegible] [illegible]. Primo [illegible] [illegible], quod [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] personale, et [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] dicit, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] personale, quod [illegible], sive ex [illegible] pignoris [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

oracitr. actio 3 rz pretoria, L. si tibi 27. § de pignorat. dig. ad
L. si fundus 66, § ult. 1 de distractione de pignorib. q. ff.
narrationi dictaz a dz pretoria et. Deinde quia nequit Mar-
tini, quia nominatz creditr. pignore tradito ex beneficio legis prelatio,
cumulariz prevenire in utroq. iudicio, possessorio qui diversis
terminis, l. si. C. de precario, a qua traditio, si de iure aliena est
pignus, sive perimitur debitori, 2° distinctione ad iteratz dicti, 3°
emptorz cum reatz actionz hereditaz. Et maxime clare in qua ad
hoc, et Bich. d. n. 30, Gaill. d. cap. 1 n. 742 qui tenent hic
de directo traditio, quia in iure petit 2° debitorz, non de usu, quia eius
dominii creditorz, que utpote est valde communis, et ideo eo pro-
sequimur. Sed ubi buius heredita dicz dz et logice pignore, quia pro-
prietatz dicitur quo rei corporalis traditio est l. ult. 231 de pignoribus
de 2° 5, et hoc s. 3, videtur, quod est ad ipsiz de rei recuperandz, ut
dixi sup. n° 36; datr. sive actio hypothecaria tendat ad ipsi 3
possessionz, qua ad recuperandz, ut probat tex. l. si unquam 66,
de actionibus.

Logui

N 42

Subcedit alia quaestio, an ad hoc 3 tertio possessoriz dz 3, neces-
saria sit excussio 3° debitorz principalz, que regulariter precur-
rere debeat, quando 3 tertio s° 3, actione hypothecaria, auth. hoc
de iure C. de pignoribus, quando committitur ex Nov. 4 cap. 1. In
hac autem quaest. diversi exstitere auctores. Ego teneo affirmativam
qua communior est illaq. tenet Alanus, Ant. Nata lib. 3 consil.
521 apte cum quod ad num. 11, Thesaurus decis. 157 Fach.
lib. 8, controversiarum cap. 93, Ant. Fab. de eadem error. Mar-
tini, Paulinus in part. 2 cap. 2 art. 3 et alii, de eo tenore
nec Surdi et in a Vallensis de Locaudito quando pro-
prioditionatz de arguitionibus lib. 2 q. 18 pag. 107 3 novis-
simis impressionibus. Quia hic emptio execucionis equi-

tate

tate naturali nititur, et admittitur in omnibus causis privi-
legiatis, et summariis, ut in pupillorum, viduarum, Mer-
catorum et similibus, ut docet Carrerius tract. de executione
bonorum [illegible] q. 31, n. 13 et 16, et in hac causa Alphonsus
Gravianus decis. 15, n. 3. Ergo in hac causa admittenda est [illegible]
[illegible] contradicendi [illegible] generaliter in quibus iudiciis debet
admitti l. de pretio ff. de publiciana, [illegible] superfluum esset,
illa [illegible] non haberet locum in [illegible], nemo enim ageret hipote-
caria, [illegible] hoc remedio, et [illegible], [illegible] requireret executio
[illegible] alienum [illegible] Menoch. decis.
3, n. 179 et seq. [illegible] d. l. 16, n. [illegible] Capyciolatrus [illegible]
[illegible] cap. 4, n. 776. Haec [illegible] executio et [illegible]
tio valde intricata, nam per medium probationis et liquidationis, de-
bet manifestare [illegible] debitum ad solutionem [illegible] exceptionum
intricatarum, et aliorum [illegible] requirentium [illegible] admittenda [illegible]
[illegible] docet [illegible] Communium opinionum [illegible]
[illegible] Sarm. d. 3, p. cap. 2 [illegible]
23, et nec [illegible] apponi [illegible] fundamentum tale [illegible]
[illegible] satisfacit Ultranus ubi proxime n. 8, dicens
[illegible] exceptionum [illegible] intricatam
quae non est intricata ex parte debitoris qui illam opponit [illegible]
ex parte creditoris, qui vult [illegible] quietare et perplexi-
tas non debet nocere [illegible] qui
vult [illegible] iudicio humano, in causa perplexa, et [illegible]
cato, [illegible] executionis esse non facta

145 Ex his apparet [illegible] summariis [illegible] maxi-
[illegible] exponere [illegible] pignus [illegible] quae [illegible]
hipotecaria [illegible] debet [illegible]
[illegible] pignoris [illegible] debet [illegible]

... ybovi eius qui illa obligavit, id est a dominio, vel quo-
sidrio, ac solita modo bona fide requirit l. si sugere 3
l. et quq l. 1, § 1, l. si fabio 18, de pignoribus, l. ante omnia
23, de probationibus [illegible] ad sugienda [illegible] sufficit ...
[illegible] possidere etiam de facto obligationis tempore [illegible]
notatur de migrando, quae est magna utilitas [illegible]
ut docet Baldus de pignor. cap. 14, Menoch. d. rem. 3, ex n.
171, Mydanus d. t. 18, ex n. 35, Pacificus inspectione, cap.
6, Scapuchinus lib. 4, q. 25, et seqq. usque ad singulis, Fran-
ciscus ... Stouvianus [illegible] tom. 1, allegatione
102, ex n. 3, [illegible] Gratianus decis. 15, apud Sarm.
d. 3, p. cap. 2, n. 22, et 23, Salgado de protectione reg. 3. p.
cap. 12, ex n. 48, [illegible] § ita Serviana instit. de actioni. n. 30
fit etiam inde ut [illegible] rem, non admitatur appellatio quoad effectum
suspensivum, [illegible] creditor [illegible] Hipotecae, et
[illegible] causa summario tractanda est, sine longa iudicij mora, [illegible]
[illegible] convenire [illegible], docet [illegible] qui [illegible] Menoc.
n. 5, et 6, et ex n. 186, Mydanus ex n. 5, Pacificus inspectione 4,
cap. 2, Scapuchinus lib. 1, q. 28 et seqq. et lib. 3, q. 5, Salgado d.
cap. 12, ex n. 25, et 43, qui n. 48 [illegible] advocatis ad ad-
pigendam possessionem Hipotecae, [illegible] actione Hipotecaria [illegible]
[illegible] brevissimo, et saluberrimo [illegible] de iis natu-
ra, [illegible] Sarm. d. cap. 2, n. 23, et 24, a quo
[illegible] Salgado ubi proxime Menoch. n. 174, [illegible]
d. cap. 4, n. 789 =

N. 41
De migrando, lib.
43, t. 32, =

[illegible] Oratione praecedenti [illegible], exponat allud de
migrando, [illegible] possessioni. Migrare [illegible]
nificat exire a domo [illegible] cum supellectili, et rebus omnibus.
De quo intelligi [illegible] Scotomana [illegible] iactatur, [illegible] =

dicitur urbis, et complurimi palatij aedificationes apud Auctores
[illegible] cap. 39, [illegible] aliisque multisque
significat [illegible] [illegible] [illegible], sicut [illegible]
in [illegible] [illegible] interdictum inquilinum qui [illegible]
[illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]
sita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] (de [illegible]) migrare a domino conducta [illegible]
[illegible] portare, et ut Salvianus [illegible] conductoris
inquilinus ad [illegible] rerum obligatarum [illegible] donec mer-
cedem solvat: ita interdictum [illegible] inquilino [illegible]
ad migrandum cum rebus invectis mercede soluta, Ant. Fab. de
erroribus, decade 58, error 3. Directum ex [illegible] [illegible] competit
inquilino, idest conductori praedij urbani; utile vero competit etiam
conductori praedij rustici [illegible] rebus [illegible]
[illegible] l. 1. § 4. h. t. Si res invecta alienavit non est necesse
agere hoc interdicto, ad eam abducendam, quia non est obligata pignori quae
aliena est, l. 6 si rem alienam pignori dabit [illegible]
[illegible] fuit hypothecae subiecta [illegible] mercede utile est interdicto age-
re l. 2. h. t. In praesenti notandum est differentia inter hoc interdictum
et actionem locati, quia pro parte temporis, per quod incoluit domum,
solvit pensionem, quia pro aliis [illegible] temporis conductionis exactum non est,
[illegible] agere in interdicto si dubitetur, an sit tempus exactum, id est
[illegible] plenarium definitione locationis, nisi specia-
liter factum adiectum sit, ut non aliter migrare liceat, quam tota
pensione soluta l. 1. § si [illegible] h. t. In actione [illegible] locati
non est necesse [illegible] speciale factum, ad hoc ut inquilinus
[illegible] locationi toto [illegible] tempore l. [illegible]
[illegible] locati: quia [illegible] interdicto [illegible] [illegible] pensione
soluta, [illegible] actione [illegible] [illegible]

[illegible] hoc plenarii, ita Cu, lib, 23, observ, cap. 34. Hoc interd, [illegible] ut, [illegible] in multis frequentatur, L. 1. § ult. [illegible], quidquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] extra [illegible] interd, Judex solet extra ordinarie [illegible] [illegible] inquilino [illegible] post solutum [illegible] ut [illegible] ibi Accur, et [illegible] Cuc. lib. 5. observ, cap. 17, circa fin, Covarruv. [illegible] [illegible] libro cap. 18, [illegible] pars Prima finit.

Secunda pars, De interd. Et Remedijs Retinendæ.

№ 1
utipossidetis l6 43t. 17.

Interdicta retinendæ possessionis, [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] Mindan, 2. p. de interd. [illegible] nº 1. 7. [illegible] utipossidetis [illegible] [illegible] edicti, ut [illegible] L. 1. § hujus ind. 4, et § [illegible] 6. h. t. notat Cuc, et Don. [illegible] h. t. Alciatus, lib. 2. parergon capitul. [illegible] [illegible] retinendæ, nº 4. [illegible] de interdictis [illegible] [illegible] [illegible] et, [illegible] ab eo subiit aliud remedium summarissimum quod [illegible] vocamus [illegible], Lob. [illegible] practicis cap. 17. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nº 29. [illegible], Galli recredentiam appellant, Rebuffus de remedijs [illegible] [illegible] nº 37., Itali nova [illegible] [illegible], Menoch, de retinenda rem. 3. nº 8, Curia Romana, [illegible] de manutenenda, [illegible] [illegible] tract. de manutenendo [illegible] [illegible] qui [illegible] appellationes [illegible] cumulat.

№ 2

Differentia [illegible], inter summarium, et summarissimum judicium [illegible] calculo, [illegible] Menoch, de retinenda rem. [illegible] [illegible], Ant. Mirzda, lib. 3. [illegible] cap. 19, Jacobus Covarruv. 3. p. variarum resolut. 14. a princ.

[illegible]

Pheshius in dict. observ. 3. ex nº 16. hanc tamen
praxim contrariam induci censet Sarmiento lib. 2.
selectarum cap. 13. nimio tamen scrupulo, ut ait Fac-
chineus lib. 8 controversiarum cap. 15. et merito: habet
enim in iure maximum fundamentum in l. 1. § inter
litigatores 3. uti poss. sed si inter ipsos, h.t. ubi si inter
ipsos litigantes, in interdicto uti possidetis, non conveniat quis
sit possessor, Judex in lite servabat, et ad praetorem eos
remittebat, ut litis ordinem de causa de possessione inte-
rim statuerat, sine ullo praejudicio judicati, aut pos-
sessionis juris, tamen ideo ne alteruter in eorum aequi-
ssimum ... ad usumfructum exquo Menda ubi optime exa-
minabat huic summarissimo remedio locum esset, ni-
si quando timeretur utrum inter ipsos possidere intendentes,
cui vitium accedere Striacus lib. 2. controversiarum cap.
... nº 6 et 9., sed haec doctrina de stilo roboratur, et indistin-
cte locum est huic remedio, ut testatur Pescius in hac
materia doctissimus, et exactissimus observ. 21 nº 16.
igr. ex doctrina Covarr. cap. 17. practicarum sub nº 5.
quando quis petit summariam in possessione, quam
retinet, et de hoc primo, et principaliter incipit
litigare et ad hoc, ab initio suspendit petitorium,
et possessorium plenarium, agit interdicto summario
uti possidetis, fide Preyes nº 1. quod de vera lis ordi-
narie incepta fuit, et proculdubio possessionis lite
pendente suspensa fuerunt judicia plenaria, eo-
tiam fuit intentari super actuali possessione, et
judicium summarissimum, Paz de tenuta cap. 62.
8. et 9. fere per tota, Gaspar Rodriguez de

annuis redditibus lib. 1 quaest. 17. nº 472, Cal-
çado de protectione regia 3. p. cap. 12. ex nº 10
Posth. cum multis de subh. 9. per tot.

Nº 3.

Ex quo primum
notandum est posse summariissimum hoc intentari
quacumque parte litis, imo et finita lite intentari
in gradu appellationis ubicumque alter ex litigatoribus
suspenderit cognitionem super iudicii plenarii, dum
unica de causa possessionis et proprietatis, quae licet separa-
tur de remedio recuperandae adaptatur a Glossa ad hoc
remedium, cum dominium requiritur Cobar. d. cap. 17
Menoch. d. remed. ult. nº 1, et Stephanus Gratianus
disceptationum forensium cap. 348 nº 18., Melchior
Sotorius de re sive fiduciaria lib. 1 q. 38 ex nº 225.,
Posth. observ. 7. et 8. a principio ex nº 35.

Nº 4.

Et ne in-
cidamus iterum libet specialia huius remedii summa-
riissimi, et quidem imprimis forma iudicii summarissi-
mi ea est, exponiturque magistraliter a Cobarrub.
d. cap. 17, sed illa quia non observatur saltim in tribu-
nalibus inferioribus, de qua possumus tractare, curare au-
tem debet iudex, ut quantum fieri possit procedat, am-
putatis omnibus dilationibus, ad indagandam totam
veritatem, sine stricta observatione terminorum, Men.
d. rem. ult. nº 56., Pax de tenuta cap. 9. et 16. et
cap. 22 nº 5. et cap. 32 nº [illegible], Posth. observ. 77. ex 82.
neque requiritur novalitis contestatio Men. nº 3.
Posth. observ. 80 neque publicatio attestationum
Cobar. nº 4 Rodrig. d. q. 17. nº 41., Pax de

tenuta cap. 2. nº 27., & cap. 7. nº 4. & 9., Posth.
observ. 95. & 96, qui docet non vedi terminum ad
refutandos testes, quos vulgo dicimus detachas, adde
dicunt Menoch. nº 41 & 42., Fontanella de pac-
tis nuptialibus clausula 7. Glos. 3. p. 10 nº 10. neq.
adversus sententiam in integrum restitutio datur Cab.
d. nº 4. vers. sed Fontanella nº 68 Rodriguez
nº 41. Posth. observ. 82 nº 12 & 13., & observ. 106.
nº 75. & 76. Menoch. d. rem. ult. ex nº 54., qui in
summarissimum secure hanc doctrinam admittit
in nostro interdicto summario, Ivarius merito fundaverit
rem. 3. ex nº 851., in quo etiam litis contestatio neces-
saria est ut supponitur in d. l. Gaium h. tit. quod
de possessione disputatur. Men. d. rem. 3. nº 555 alia
que, ibi prosequitur & Mindanus d. t. 7. cap. 2. nº 26
in quo non est immorandum

Nº 5. Forma sententiae est etiam
diversa quia in interdicto sententia fertur per verbum
Fallo, quae est diffinitiva Men. d. rem. 3 ex 8393
summarissimo vero est interlocutiva, & ita profer-
tur: manutenemos illum sine praejudicio possessionis,
et proprietatis donec lis finiatur, docet expresse Gratia-
nus decreti appellatur 2 q. 6. vers. de possessione
etiam, & post eum Menoch. d. rem. ult. nº 44. Cab.
d. cap. 17. nº 2., neque incipit per verbum fallo
sed per viam decreti. Utrumque quod formulas prosequitur
Posth. observ. 102., quod si imperitus iudex informa-
lis maxime dimicaverit & protulerit decretum de manu-
tenendo per verbum fallo non officit naturae iudicii, etiam

multis docet Barb. Boto decisione 92 nº 21.

Ex hoc primo duo

No. 6. sequimur. Primum est, decretum latum in sumarissimo de manutenendo, posse contrario imperio a iudice tolli, et mutari, nedum quando finitur lis plenaria, sed etiam ea durante, si alter vero pariterum integre, et melius probaverit, possessionem, quod intelligendum est, quando prius succubuerat, ex defectu probationis possessionis, et postea illam probat sumarissime: quia tanquam latitum est omnia decreta interlocutoria posse contrario imperio tolli a eodem iudicio, et ab eodem iudice [illegible] 14, ubi dici ex professo, de re iudicata, et in terminis docet cum multis Barbosa voto decisione 58 ex nº 10. Illud vero magis regulare est, ut tollatur, per contrariam sententiam diffinitivam latam in causa plenaria cap. cum venissent 6. in fin. de institutionibus, docet Fachineus lib. 8 observationum cap. 15. Fontanella d. p. 10 nº 76. Cob. d. cap. 12 a principio, Postius observat. ult. Secundum ducitur in hoc remedio sumarissimo non excludi appellationem, quia minimum detrimentum affert inter interlocutoria ad iudicationem particularis et grabamen est irreparabile per diffinitivam sententiam, et aliud decretum interlocutorium, quod tam de iure civili ex l. 1. cod. si de momentanea possessione fuerit appellatum, quam de iure Regio ang. ex l. 9. et 10 t. 5. lib. 5. compillat., quam de iure Canonico, docet, et tam quam communem doctoribus multis Auctoribus laudatis, Moreno de [illegible] ult. ex nº 48. Olgebanus Gratianus disceptatione 19 nº 16, Postius observ. 108 a principio. Pax de tenuta, cap. 2 a nº 30 Rich.

in manu luctionibus ad praxim, 2. p. § 12. Salgado de protectione regia 3. p. cap. 22 a n.º 53 usque ad n.º 81. qui late prosequitur quoad praxim appellationis differentiam inter utrumque iudicium summarissimum et summarium.

differentia

N 7

Hic differentiis indicatis, magis expedit prosequi munus tractatum. Primo noto in dicto uti possidetis verbo de singulari, sed verbo de plurali possideatis, quia in re dubia, et dum de possessione non constat, Praetor neutri parti fauere intendit, sed ei qui melius actualem possessionem probauerit, et aliquando utrique possessionem adiudicat ex eadem causa l. 1. § 4. cum duabus legibus sequentibus h. tit. Donellus in l. unica C. h. t. n.º 6. et lib. 15. Commentariorum cap. 33. Osualdus cap. 32. lit. S. Menoch. de remedio 3. n.º 15. ex eadem ratione est duplex in hoc interdicto, quia non apparet statim quis sit reus, quis vero actor, cum uterque possidere contendat l. 3. § 1. h. t. Donellus in d. l. unica n.º 11. Cujacius lib. 5. observ. cap. 22. Menoch. ubi proxime n.º 16.

N 8

Ocasio interdicti est, ne vis fiat possidenti, siue in iudicio, siue extra. Ideo prohibitorium est, et retinendae possessionis l. 1. § 2. et § est ita h. tit. ex quo facile intelligitur, qui quomodolibet, alium prohibet re sua pro libito uti, l. vim facit 11. de vi, et vi armata, quae ad hoc remedium pertinent, notat non male Don. d. cap. 33. licet etiam proprio titulo adaptet probabilior post Donellum Osualdus d. cap. 32. lit. L. apparet igitur differentia inter h. interdictum, et Interdictum Unde vi, quia hoc postremum

pertinet ad eum qui deiectus fuit a possessione, et per
consequens cogitat de ea recuperanda, non vero
ad illum, qui tantum inquietatur, et de manutentione co-
gitat, d. § [illegible] lex. [illegible] l. sicut §. [illegible] in fine ff. [illegible]
Simulus ut dicemus Menoch. d. rem. 3. n.º 14.,
hic disputant authores quot, et quibus modis possit quis
in sua possessione inquietari: quod in facto potius
resolvitur, quam in iure consistit. Viginti, et duo [illegible]
dimodus cummulavit [illegible]
possessoriis art. 1. glo. 2. viginti, et 6, refert Me-
nochius Doctissimus d. rem. 3. ex n.º 467. usque ad nu-
merum 505., mihi tamen placet generalis regula Pon-
tii, observ. 21. ubiquis ab alio vexatur [illegible] interdicto,
vel extra, ne sinit ei uti libere sua possessione, lo-
cum facere huic interdicto, neque opus esse probare a-
liquam inquietationem.

N.º 3.

Sequitur ut videamus, quid pro-
bare debeat, qui vult in hoc iudicio obtinere. Debet
autem probare possessionem de tempore litis motae, neque
sufficit illum in possessione [illegible], qui pro-
bavit [illegible] l. 1. § h. interdictum [illegible]
de int. de interd. Neque [illegible] ius, sed iusti-
tia possessionis, sed merum factum [illegible] itaque
hoc interdicto quilibet possessor, sive iustus, sive iniu-
sto manutenibilis est. l. 2. h. [illegible] clepan in cap.
[illegible] de [illegible] Unde interpretes
[illegible], qui hiperbolice, dicere solent iniustum possessio-
nem merentem, depraedatorem, vacuam omni iustitia,
et [illegible] ad vincendum in h. interdicto

Sufficere

ita Bart. in d. l. 1. § interdictum. Ioannes Faber in d. § retinendae, et post alios classicos Menoch. de remed. recup. 18, et ex n. 536. Mindanus de interd. in princ. ex n. 2. et 26. et multis laudatis Posthius observ. 15, et 42. Caldas... ta, cap. 1. et 9. Valenzuela consilio 58 ex n. 13. et consilio 151. ex n. ... et consilio 186. ex n. 10, et 43. Barb. voto decisivo 42, 22. 52. et seq. et 108. Richard. in § retinendae a principio. Donell. et Hilliger. d. lib. 15. cap. 32. lit. A. inde volentes facultatem huius remedii ... in praxim, quae in ecclesiasticis rebus, quamvis possessor careat omni titulo, quae doctrina, ita absolute procedit pariter in utroque foro, et in regno ... observanda.

Nº 10

Mabior ex elegantia ... in cap. licet causam 9. de probationibus, ubi in illa celeberrima lite possessorio, (quae inferius explicabo) inter ecclesiam Ra... benatensem, et communem Fabentinorum Respondit Pontifex satis pie, satisque docte non posse in favorem communitatis pronunciare uti possidetis, ita possidetis, quod ius non quaeque fabet, eius, quae constat in iustum esse possessorem, unde summarium ... iudicio, non esse prohibendum hoc remedio possessorem, si constat ex actis notoriis careret titulo adipiscendi, et cum dimolitur, acquid eius possessio adiudicata non, siquidem et ... eam restituere alijs, quae constat deberi; aventur et natura nihil operatur frustra, ut ex l. non cogendum 45. ff. de procuratoribus, Docet Barb. axiomate 33., et ... uti possidetis, ... auditor de rescriptis notat ad ... Gregor. Angelus de legitimo contradictore q. 5. n. ... et 54. et q. 7. n. 113. et q. 8. n. 5. et q. 10. n. 135. et 223, et q. 11. n. 30. aliquid quae multiplicater hic exprimimus non possunt colligi ex

cap. licet causam 9. de probat.

vllo iuris ciuilis &c., sed ex lumine naturæ personali, eaque docet phi, et in suo casu intellectus Menochius vbi proxime ex nº 699, usque ad num. 703, Miranda l. 1. cap. 9 ex nº 8, Lactuiosa [illegible] d. obseru. 42 ex nº 174. usque ad finem, Gaspar Rodriguez lib. 1. de annuis redditibus q. 17. ex nº 21. Gratianus disceptationibus [illegible] per totum maxime ex nº 19. Jacobus Cantorinus 3. p. variarum cap. 14 ex nº 39. & 54. Fontanella d. clausula 7. Glosa 3. p. 10 ex nº 73 maxime ex nº 76 Gregorius Martinez voto 106 art. 2. inter vota dicuntur Barbosa 2 tom.; sane si dominus propria autoritate, et sine iudicis interuentu, vellt possessorem inquietare, spoliatus et periudicis quietus erit, et iudicialiter agere, sequiuimus 14. de usufructu, et hic est casus in quo Menochius d. rem. 3. ex nº 671. tibi dixi etiam notorie non suffecere asserit, sed ordinario iudicialiter egitur, vt recte admonet Menochius nuper laudatus.

N. 11.

Nec obstat [illegible] in l. 2. h. t. in qua docemur non deberi manutenere possessorem, si constat de illius qui violenter deiecit, vel a quo precario rogauit possessionem, vel si clam possidere, et stendit cum eo a quo malam causam habet, tamen, si constat cum alio 3. quamuis vi clam, aut precario possideat manutenendus eue, vt docet laudatus a [illegible] in d. retingendis, nº 8, quoniam ex hac, quod deducitur ex dicta antecedenti satis constat intellectus: si enim est 3. qui litigat, quamuis possessor iniuste possideat, non potest obiicere vitium possessionis, cum non sit contractus in personam, et ius alterius alegare non potest, l. loci 4. § competit, & si venditus vindicari, quam regulam docte explicat, et limitat Salgado in laberinto creditorum

Creditorum 2. p. cap. 22. ex n.° 62., quod n' ad veniamus sit
Domus decursum dolo clam, et in usum cedere potest post
excludendus, neque id colligi potest ex his textibus, quidem
hac specie non loquuntur, quae doctrina deinde colligitur ex l. ult.
ff. de acquirenda possessione. Ubi: ad unum extraneum
vitiosa possessio pervenit: quo a contrario colligitur, vitiosam
possessionem ad unum dominum revolvere prodesse. Idem vero
dicit ad unum Extraneum, quod iniustus, et iniustum esse ex specie
correlativorum, nam qui iniustus est possessor, respectivorum
non spectatur, non est iniustus ad retentionem respectu alterius,
qui nullum ius in re habet, ut docet diligenter Hualdus ad
Donellum lib. 5. cap. 6. lit. Y, Cuiacius lib. 5. observationum cap. 22.
et lib. 9. cap. 33. et lib. 18 cap. 24.

N. 12. Ex his decedimus ad textum

l. si duo 3. in prin. eodem tit., in quo I.C. eodem de materia tracto
de eo qui vi clam, aut precario possidet, non manutenendus
si contendat cum eo, quem deiecit, ut dixi: quaerit deinde, quid
dicendum sit, si cum 3. contendat, qui etiam possideat in solidum, vel for-
san, quod subingressus fuit possessionem tertii vel violente, dum in-
iustus possessor absens esset, bona tamen fide ne incurreret
in vitium legis ult. C. unde vi, ut dicam infra 3. p., respondet,
Conservatum utrumque manere neutrum, ne per subtilitatem iu-
diciali discuti non possit quis sit verus possessor, et in probatio-
ne dubia, et perplexa, hoc est remedium utriusque posse-
ssionis pronunciare uti possidetis, ita possideatis: ut magis-
traliter ex h. tex. colligunt Glo. Bart. et antiquiores, et post
eos Menoch. d. rem. 3 n.° 79 quod et ita me advocato ...
per monitionem fuit, anno cancellaria in qua de possessione
a partibus intentato, superiori loco diterritorium, et ...

dilata fuisset ad contrarium. Alii dixerunt nullam vim fieri in non deferendo appellationem. Alii dicunt, utrumque divinandum esse in utroque [illegible] in d. l. 3. et ind. cap. licet causam, quos refert Barbosa ibi num. ult. Sed hec doctrina non recepta non est, neque est[?] littera, ut de commoda possessionis [illegible] determinat. Alii dicunt, sequestrandam esse possessionem apud tertium, et hoc etiam remedium frequens est, quando ambo quiete uti non possunt. Thesaurus decis. 206. Post. observ. 1. ex num. 1[?], adde dum[?] Sal. de tenuta cap. 10 num. 16, nec ubi [illegible] non loquitur de actione inita possessionis cum domino, sed cum extraneo possessore. Solet etiam in aedificiis videri illa suspensio, dato insolidum possideri posse. Sed ut dicitur testat Ulpianus, ita non sequitur re atque veritate, et natura possessionis; est enim impossibile, ut quod ego possideo et tu possideas, non magis quam ut tu, in loco in quo ego sto, ut dicitur in l. 3. § ex contrario, de acquirenda possessione. Sed potius aliquem perplexitate, et dubio potius, iuxta materiam subiectam nostri interdicti, ut latius dixi in repetita praelectione ad tit. de acquirenda possessione cap. 2. ex num. 15.

N. 13

Sed quia pars haec quam praecipue disputatur in forensibus controversiis de manutenendo quae reperitur, me facturum existimo, si diligenter explicavero, quis manutenendus sit ex duobus qui simul praetendunt possidere. Posth. d. observ. 11. ex num. 11., aliquas regulas ponit, sed multas ex authorum libris, aut crebro pro omni pragmaticorum ego non melius expono, quam [illegible] Menochio in d. cap. licet causam de probationibus, in quo Ecclesia Rabinatensis, et Civitas Fabrinensis (ut dixi) contendebant iudicio summario nostri interdicti super quasi possessione districtus villae Sancti Petri, et Castri Arioli, omnino firma praesumptio, quia ordina-

instituta ei pertinet, et ibi exacte tradit, et in cap. 1 tex. 6. de iuramento calumniae, cap. cum tex. 31 de electione quae cum firmata eius de decretalis, ut notant Glo., et Panormitanus, et ut ad praesentem inspectionem accedamus, concludit Pontifex in verbis expressivis, Ecclesia Rabennaten. melius probare possessionem suam, quam civitatem Fabentinorum; quia probavit a sexaginta annis, et citra possidere praedicta loca cum iurisdictione, honore, et districtu, unde evincit, Civitatem Faventinam non potuisse illa possidere: quia in contrario unius possessioni ut exclusio alterius: postquam enim Ecclesia non potuit possidere Civitas. Et cum Civitas etiam probaret, se aliqua servitia, et honores possedisse, a quinquaginta annis, et citra, determinat hanc possessionem fuisse clandestinam, et absque scientia notitia Ecclesiae, et per consequens non manutenibilem: quod eo magis confirmat, quod ecclesia produxit titulum concessionis totorum, ex Romanis Imperatoribus, et Principibus; Civitas vero nullum titulum ostendit, unde manutenuit Ecclesiam super possessorio, quod tota intra titulum fuerat.

N. 42. Ex hoc tex. eleganter Regulam deducimus, ad hunc tractatum. Primo, ut eum qui probat antiquiorem possessionem, illum ibi continuam maxime cum titulo, de iure obtinere in hoc interdicto, ita vepit (?) cum multis laudatis Barbosa tom. 6 selectarum ad d. cap. licet causam. Ratio est, quia cum possidenda non possessio existere vetere, requiri ut ultra ad ... sit vera possessio, sed de[illegible] ratio Covarr. d. cap. 17 practicarum ad fin., Menoch. d. rem. 3. ex n.o 125. Mindans d. t. 7 n. 15., Valenzuela consil. 121. ex n.o 33. Barb.

ind. cap. licet causa, nº 12, et 17. Postea cum 3. columnis alleg. tionum d. obseru. 11 agit, dixi, maxime, si sit titulatus, quia valde est vtile ad hoc interdictum, exhibere titulum iustificatum, [illegible] per quem valde excluditur vitium clandestinitatis, et violentiae, sive aduersarius, vt ex tituli exhibitione deducit Lambertinus, [illegible] 3. parte 3. [illegible] quod si talis de priuilegijs [illegible] dono licet titulus non concludat omnino, presumit, iuxta causam [illegible] cap. cum venissent de institutionibus quod forte explicatio, et ita possit aduocatus facere, secundum vtilitatem [illegible] ind. cap. licet causa nº 9, quod impedit Gratianus [illegible] nº 1. et 2. Martinez [illegible] 106. art. 3. [illegible] de [illegible] Barbosa non [illegible] prior necessaria tituli productio, [illegible] rigore non sit [illegible] interdictum mero facto possidet, idcirco probata antiquiori continua possessione, nocitur [illegible] quamuis titulus alleget, quod subingredi nouam possessionem [illegible] vetere. Menochius vbi proxime nº 128, Mindanus d. c. 1. nº 14. Postea d. obseru. 11. vers. 20. qui nº 30 [illegible] Oliuerius ad [illegible] decis. 90 nº 6. [illegible] collectanea 1504 [illegible] 3025. [illegible] hanc doctrinam, ad causas etiam Beneficiales, [illegible] Menochius vbi proxime nº 130, et seq. Mindanus nº 19. Debet tamen esse continuata antiquior possessio, alioquin vetere amissa, noua manutenenda est, vt patet, docet que Fontanella d. claus. 1. glos. 3. p. 10 nº 31. Siriacus lib. 1. controversia 10 nº 25, Postea d. obseru. 11. ex nº 29. et quidem si constat a presente de animo veteris possessionis ad amittendam [illegible] possessionem, non est expedita, [illegible] si de eo non constet, [illegible] ad [illegible] recurrendum est vt [illegible] cum [illegible] Ant. Gomez in l. 45. tauri nº 160, illatamen [illegible] [illegible] est, quod [illegible] possessio actus possessionis fieri, [illegible] ex longo tempore, quod ex longa

omissionem inducat. de relicta possessionis l. infinitas § n. aut 21. de damno infecto, l. fuerit 32 § 1 de usucapionibus. Hoc longum tempus, si quis iuri calculo interpretes reputare decenniy, Menochius de arbitr. 3 ex n° 893 et de recuperanda rem. 7 n° 25. Valenzuela consilio 15 ex n° 33. Barbosa voto 52 ex n° 28, et apprime longissimo modo amitti possessionis, tradi impedita, praesertim ad illius tit. reque in praesenti reperiri dici.

n° 15. Videamus qualitates possessionis probandas, quod usque ad [illegible] prosequitur. [illegible] usque ad 28, breviter tamen dicendum est, probari per instrumenta ex quo appareat a iudice [illegible] fuisse interpositum decretum et eius virtute per ministrum a possessione fuisse praehensam, quod [illegible] in instrumentis possit illa [illegible] possessionis maxime accedente [illegible], vel dici, [illegible] cum [illegible] agris, frumenta ex eo perceperit, locos incoluerit, vel locaverit, reditus exegerit, tributa rei eius causa soluerit, l. [illegible] 42 de solutionibus, maxime si sciente et non contradicente adversario fuerint l. 2 C. de acquirenda possessione l. [illegible] 10 C. de agricolis, et [illegible] lib. 11. Menoch. de recup. 3. ex n° 560, ubi de singulis actibus possessionis disputat, [illegible] 2. p. de interd. [illegible] 26. cum [illegible] ubi late tractat [illegible] de annuis redditibus lib. 1. q. 15. ex n° 5. Barb. voto 42. per totum, dixi [illegible] in iure gentio, idest a [illegible] opinione [illegible] habendi ex [illegible], alioquin, qui iure familiaritatis, vel ex beneplacito domini, tamquam amici [illegible] re aliena utitur, n. [illegible] non possidet, l. qui iure 41. ff. de acquir. poss., [illegible] Bartol. Gratian. discept. [illegible] [illegible] 55 ex quo [illegible] in [illegible] ordinem [illegible] [illegible]

actibus merae facultatis, quae ex mera facultate pendent, ut sunt, non fiant talia, uti, fre ad suum molendinum, vel furnum, oppidi[illegible] alteri concedere, vel gravari, vel [illegible], et alia similia: quae eorum natura non patitur, ut aliquis tempore [illegible] necessarius, quia sunt in materia merae voluntaria, quae a libertate naturali hominum pendent, Posth. observ. 53. per totum, Grassians disceptat. 655. n° 40., [illegible] ad Ludovicum decis. 461., Bab. voto 45 ex n° 12.

N 16

Ex dictis apparet, id, quia non possidet, non competere hoc interdictum, ideo non conceditur depositario, commodatario, vel commodatario, pro possessione rei, quia ille non possidet exemplum [illegible] ex l. 3. § [illegible] ff. de credito [illegible], ex primo decreto in possessionem rei custodiae causa, quia non competit [illegible] interdicto, quia non possidet, ut neque praecedentibus l. 3. § ult. ff. de acquirenda poss., secus erit si post [illegible] rei [illegible] iubeatur possidere, ex secundo decreto, quia tunc vere possidet l. si finita 15 § Iulianus de damno infecto, aliis ex primis [illegible] Menoch. de rem. 3 usque ad num. 229. videndus est Gomez in d. l. 45. n° 168, [illegible] d. lib. 15. cap. 32. lit. D. Richards in § [illegible] Inst. de interdictis n° 112 et 120. illa [illegible] subtili differentia in h. art. [illegible], commodatario, conductori, et similibus non dari manutentionem proprie; dari tamen ex remediis [illegible] manutentionem [illegible] quod ipsis [illegible] [illegible] in re quae inquietatur, vel in [illegible] custodia, [illegible] in principio cap. 17. n° 5. Menochius de retinenda rem. [illegible] n° 13., Fachineus lib. 1. controversiarum cap. 94 in fine, Grassians disceptatione 736 n° 8, Posth. observ. [illegible] ex n° 44. usque ad finem de cuius doctrina [illegible] [illegible], sed non [illegible] [illegible] [illegible] tantorum Patrum auctoritate. —

Quo credit, ut dispiciamus
qualiter ex persona anterioris manutenendus sit subsequens
acque phinet Alexan. dec. in cap. cum venissent 6. de
institutionibus. Ubi Archidiaconus Rechimundus obtinuit
contra Archiepiscopum Compostellanum in possessione instituendi,
quam sibi Archiepiscopus intendebat: actus enim instituendi
facti fuisse quidem archidiacono personaliter, et non intui-
tu dignitatis: quod quidem non obstitit manifeste ex re
exhibita: ideoque vicit; quia probavit virtute illius quasi
quasi possessionis ceteros antecessores suos quasi possedisse,
et instituisse. Hic dec. ut eleganter et mihi notabiliter ad
probandum antecessoris possessionem producendam in dicto
nempe quando possessio ut reperitur, vel ut in iure praeben-
dae, quam tunc nondum possidet beneficiarius, aut possessor mate-
rialis, quam Ecclesia, aut maioratus, [illegible] Posthius ob-
servat, 37. pertotum, et observ. 55. ex n.o 90, Dab. vero
42. ex n.o 2, et vero 52. ex principio, ad quod respicit
hunc dec., et ipsum quamvis eius non meminerint au-
tores, certus sit beneficiarius non fuit usus illo iure, aut
praerogativa instituendi beneficiis; sed ex favore personali,
et inde pendenter a praebenda; hac enim possessio non iu-
batur eius possessione, Menoch. d. rem. 3. n.o 57. cuius
doctrinam, sic accipit Posthius dicta observatione 55.
n.o 89.; quod etiam probat idem dec., ex quo infertur
successorem in pensione Ecclesiastica non esse manutenendum
ex persona antecessoris, qui in eum transtulit pensionem auc-
toritate apostolica, quia licet pensio esset eadem, ius
eius, et possessio residebat personaliter in antecessore, et
sic non transtulit in secundum Gratia de Beneficiis 1.
parte

1. parte cap. 5. nº 470 et Dequegib. Posthius cum
multis d. observ. 55. nº 155., vel etiam quia regu-
lariter in translatione pensionis vetus extinguitur,
et noba creatur, Garzia nº 413. Gratia disceptatio-
ne 113. nº 21., quare in re noba, noua possessione o-
pus est, per contrarium, si pensionarius est in po-
ssessione exigendi, quamvis decedat possessor benefi-
cij grabati, continuatur possessio, et per consequens ma-
nutentio contra quemcunque successorem in beneficio,
quia possessio pensionis semper possessionem reddit,
et afficit beneficium gravatum, tanquam originale
independenter ab actuali possessore, Garzia d. cap.
5. nº 33. Posth. observ. 18 ex nº 39., et observatione
56 nº 11., Alexander Ludovicius decisione 215. Bar-
bosa in praxi exigendi pensiones 1 p. q. 2 con. nº 44.

18 De
Herede, et universali possessore, facilis, et expedita
est disertatio, si ex principijs nostri iuris resolva-
tur, non ex autorum cerebro. Possessio enim de-
functi non transit ad heredem, nisi ab eo corporaliter
apprehensa sit, l. cum heredes 23. ff. de acquiren-
da possessione, sed hoc interdictum retinendae praesenti
possessione, § retinendae inst. de interdictis, quo pro pos-
sessione defuncti non potest heres petere manutentionem,
duplicem nihilominus limitationem admitto.
Prima est si defunctus incepit hoc iudicio ex-
perire, et eo durante decessit, potest heres prose-
qui, cum sit etiam causae instantiae, Posthius
dicta observ. 55. ex nº 48., vel si defunctus tempore mortis

mortis possidebat

mortis providebat, et statuto cavetur, ut possessio defuncti decendat ipso iure, ad heredem quia statuto hoc statuendo deficit [illegible] iuris civilis ratio, Post. ex n.º 52, sed quia a vero alieno [illegible] quod [illegible] heredi manutentione, si inquietata fuit hereditas iacens, quasi ex possessione hereditatis ipse [illegible], hic enim discursus falsus reputat cum nulla sit possessio in hereditate iacente, ut probat dicenti [illegible] l. 2. § [illegible] ff. expilatae hereditatis l. 1. § scaevola ff. si is qui testamento liber; in quo [illegible] [illegible] specie, Posth. d. obs. 55. ex n.º 50, et ex [illegible] [illegible] ind. capitul. [illegible] ex n.º 34., Menoch. d. rem. 3. ex n.º 63., Mend. d. [illegible] n.º 38, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] expresso [illegible] l. deniquitur. § [illegible] s. quod vi aut clam, loquitur enim de illo interd. quod non spectat ratione possidentis, ut [illegible], sed ratione dominii, vel iuris domino proximi quod in hereditate iacente [illegible], l. si qui [illegible] § si quis [illegible], l. 2. de sepulchro violato, ut observat [illegible] ad l. Aquiliam lib. 2. cap. 2. n.º 6., sed ut hanc doctrinam reiicio, ita admitto aliam, quam tenet Rota in antiquioribus de [illegible] [illegible] expoliatorum decis. 18 Rebuffus de pacificis possessoribus, n.º 294. Mendaz ubi proxime Posth. ex n.º 30, praefato [illegible] hoc interdictum, et [illegible] [illegible] [illegible], vel expoliatione facta Ecclesiae, tempore [illegible] vacantis, [illegible], inter [illegible] quae [illegible] est [illegible] Ecclesia, ut [illegible] possidet [illegible] [illegible] l. [illegible] de acquir. poss., quatenus [illegible] [illegible] [illegible] ex possessione [illegible], et ideo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hereditate iacente, ut notatur [illegible] d. § ult. et ex [illegible] Valeriu lib. 1. illust. tract. 2. cap. ult.

19. Et quia de possessione [illegible] [illegible] [illegible] examine [illegible] [illegible] [illegible] quaestiones, una quae [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possessione [illegible] ad quam [illegible] [illegible] [illegible] l. § h. [illegible] h. t. ex quo docemur, ut qui [illegible] [illegible]

pag. qz divisio, et involutum, si ita pendit, ita etiam notabiliter [illegible] ad. Li.
admittere, attamen, hec tamen regula habet fallentias, et eligantes limitationes.
Imprimis, qui ht. [illegible], agrentes a [illegible], cuius [illegible]
vinis a preiudicare [illegible] ult. [illegible], et [illegible] requisitoria re[illegible]
[illegible], Alex. ibi nº. 16. Men. [illegible] cap. 57. Rot. [illegible]
16 [illegible], maxime nº. 31, deinde si quasi possessio est rei incorporalis
individue [illegible], retinetur tota quasi possessio, [illegible]
[illegible] omnib. Veluti, si pro duobus [illegible] habeo [illegible] servitutis, [illegible] sufficit
uno uti, ut [illegible] retineatur, [illegible] 18, de servit. rusticorum [illegible]
[illegible] et seq. [illegible] admittatur, Valenzuela [illegible] 131 nº. 66.
et seq. eligantes Noguerol. allegat. 2. nº. 75. [illegible] possessio [illegible]
respectu plurium iurium et decimarum: [illegible] manu possessionem [illegible]
[illegible], [illegible] manutentio Noguerol. alleg. 2. nº. 74 et 75. Bel-
tramin. [illegible] ad Ludovicum decis. 557. nº. 6 et 7.

Nº. 20 — [illegible] dominus [illegible] qui ht. [illegible] ducatorum singulis
annis exigat, qui quasi [illegible] retinere possessionem [illegible], et exactionem, aut solutio-
nem [illegible], ad bonum [illegible], ut solemus dicere, nec [illegible] dubio
[illegible] velle [illegible], et iactare [illegible] 25. de probationibus [illegible]
[illegible] Noguerol. d. nº. 75., et duobus seqq. Gratian. dis-
ceptatione [illegible] 26 [illegible], et ex nº. 20. Rot. [illegible] 18. ex nº. 38
et [illegible] 33. ex nº. 130, idem [illegible] de pensione ecclesiastica [illegible]
[illegible], [illegible] par. [illegible] lib. 4. q. 38. ex nº. 123. Barb.
in praxi [illegible] 1. q. 92. ex nº. 41. eligantes Bel-
tramin. [illegible] ad Ludovicum decis. 557. hec tamen
[illegible] recepta [illegible] ut [illegible], quando non apparet de con-
trario animo [illegible], et [illegible], [illegible] pensione
[illegible] imo [illegible] minus exegit, [illegible]
[illegible], [illegible] habere [illegible] retinendi pos-
sessionem [illegible], [illegible] Gratian. nº. 4, [illegible]

ex nº 127. Potest ... inter possessore
beneficii gravati, ... dominii retin-
ducenda ... pro authoritate ...
abdicatione suma manuteneri debebit, ...
q. 4. 2. ex nº 420. ... doctrina ... limitatione
... in ... potestate ... reci-
... decidi ... Pat. ... 27. nº 25 ... in novissi-
mis: quia gratia facta antiquiori ... successori,
Rota coram ... impressa ... decis. 509 nº 9.
et quia ... potestatio retinet ... concedendi ...
potestati, ... lib. 4. q. 40. ex nº 287. ...
... Pat. de clausulis, clausula 57. nº ...
ex duobus segg., et nº 18.

Nº 21.

Nullus ... ex h.
introd. est, quod resultat ...
altero possessorio, ... adversarii ...
ad ... possessor, ... quorum ...
... et retinendi ... modum ... introd. ...
et ... d. cap. 32 lit. T. Ocasione ... Menoch.
lib. 6. praesumptione 69., Pat. observat. et ...
omnia ... possessionis, quae ...
illis ...
... manutenendi ...
... retinendi ...
... plenaria ... in quo ...
... debet ... victori ... una ... cum ...
... 20 ...
tione, Pat. ... 84. ...
... Pax de ... cap. 8. nº 43 ...

22.

Materia circa quam ... [illegible]
interdictum ... inquilino ut
faciat ... [illegible] ... l. 3 § inquilini
... quod de ... [illegible]
... Franciscus ... singularis
... Romanus singularis ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... inquilinus ... [illegible]

h. intend.

[illegible]

... Et denique ... [illegible]
... quibus ... corporalibus ... [illegible]
... [illegible]

Pot. obseru. lib. 10, c. 30, cu͠ seqq.

§ 23. Albut recto ordine trans- simus ad interd. vtro vi: quod olim distabat a superiori remedio, sed hodie nihil distat. Verba interdicti sunt: vtrum ... maiore parte huius anni fuit, quominus is eum ducat vim fieri veto. Semper ... multitudinis et ingeniosissime rei mobilis, qui maiore parte anni illa possedit, quamvis non possideret tempore inquietationis, in quo agnoscitur interdicto differebat in illo cuius vincet, qui tempore inquietationis possidet, Paulus lib. 5 sententiarum tit. 6. Et vtrobi significat quo in loco, siue in cuius possessione fuit homo, Alciatus lib. 10 parergon cap. 1, Cuiac. lib. 5 obseru. cap. 22, Guillelmus Fornerius lib. 2 selectionum cap. 4 n. Menochius de recup. rem. 2 n. 2 Obualdus ad Don. lib. 15 cap. 32 litt. D. Fich. in Gretingdes int. de interd. n. 19.

Vtrobi lib. 43 t. 31.

+ vtrubi hic homo de quo agitur maiore parte huius

Maiorem partem anni de vtroque in hoc interd. sic computamus: si ego in toto hoc anno, verbi gratia, possidi per 3 menses, tu per duos, et si possideres, quando lis fuit decisa, vincebam ego, non maior pars anni a comparatione sumitur l. maiore 156 de V. S., quam ad hoc interdictum referunt interpretes Laudati, et Albericus Gentilis de legitimo tempore lib. 1 cap. 10. Sed haec differentia hodie sublata fuit, et cautum est in hoc, quod in superiori interdicto vinceret qui tempore litis moram ponderet, a Gretingdes. Qui compositores Pandectarum accommodarunt etiam in Fabrica ... ne iste vtrubi in pandectis maneret, ut post alios recte scripsit Obualdus d. ... vt licet varie eorum rem ... in hoc loco aliter exponendo, Simon et Fich. vbi proxime

n.° 22. Ad h. interdictum pertinet [illegible] Lex eo titul. ... de Aprilis, et [illegible] lib. 11, ut ait Ant. Gomez ... l. 45 Tauri n.° 168. Luc. [illegible] Pereto ... n.° 19. Alium vero per [illegible] ... colorandum inter remedia [illegible] possessionis, quod etiam potest [illegible] quod vero [illegible] lib. Sol... cap. 23, Men. d. rem. 2 n.° 21. Rich. n.° 19. existimat ad hoc remedium precedere actionem ad exhibendum, [illegible] n.° 3. ... cum seq. ... meritum [illegible] a Mendoza d. 2 tom. t. 15 n.° 4 et 5., q... [illegible] quia in dicto h... remedio [illegible] oculat, ... necessaria erit actio ad exhibendum, ut [illegible] et exhibeat, [illegible] manifestat ... ad exhibendum agere, ... dictum [illegible]

24.

Et pro ulteriore remedii complemento videndum est, quando [illegible] renuntiatio huic remedio possessorio. Et imprimis, si expresse facta sit renuntiatio a parte, que protestatur se super possessione nolle litigare, neque inquietare [illegible] adversarium, [illegible] erit expedita: quod si vult causam possessoriam cedere, non est [illegible] super ea litigare [illegible] ut nemo invitus agere compellatur [illegible] dicendum est si agens rei vindicationem, dicat se esse in ea, quam adversarius possidet iure [illegible] : quo supposita propria possessione in adversario sequitur ut ille [illegible] manutenendus, quod videtur [illegible], renuntiare possessorio, [illegible] periculo, ideo qui vult obtinere in hoc iudicio, ita debet ordinare libellum, ut non fateatur adversarium possidere, sed dicat se inquietari

ex adversario, de impeditione sit, ut post Bartolum
et antiquiores docet Altimarius [illegible] num. 3 n.o 595 [illegible]
[illegible] lib. 1 [illegible] ex n.o 2 [illegible] cap. 27 ex n.o 31, Barbosa voto 99 a n.o 52 [illegible]
[illegible] declinare, [illegible]
sit, [illegible]
de summarissime causa in [illegible] implicando [illegible]
[illegible] ab initio [illegible]
[illegible] allegationes, ut
docet [illegible] D. Joannes Geronimus de Franco Doctissimus Primarius [illegible] universitatis, in suo [illegible] tract. de [illegible] ratione
ne 41. [illegible]

25. Superficiarius [illegible] per [illegible] — De superficiebus
[illegible] ut [illegible] l. 13. et 18.
[illegible] superficies solo cedere l. [illegible] §. cum
in [illegible] de acquirendo rerum domin. §. cum in suo inst. de
rerum divisione. [illegible]
[illegible] nihil agit [illegible] obligationibus [illegible]
[illegible] Benedictus [illegible]
12 n.o 2. [illegible]
[illegible]
est idem [illegible]
[illegible] ut dicitur [illegible] n.o 86.
[illegible] de [illegible] explicatione [illegible] ad Dom.
lib. 3. cap. 18 [illegible] Habet [illegible]
superficies, sed [illegible] dicit. [illegible]
omitarium a Fab. lib. 20 [illegible] cap. 11. n.o [illegible]

lian. [illegible] cap. 6 n. 2. a Bartolo [illegible] appellatur
dominium utile, & quod residet penes concedentem dominium di-
rectum [illegible] ut per multos [illegible] Valasco de iu-
re emphyteutico q. 33. Si vero datur in perpetuum, iure
proprietatis superficiei inutile manet directum dominium, quo-
circa [illegible] ita celebratur hic contractus, si locatur area
in perpetuum, sub aliqua annua praestatione solvenda
directo domino, parum differt ab emphyteusi, ut [illegible] Ant.
Fab. de erroribus decade 63. error. 9. [illegible] cap.
16 lit. D. qua [illegible] frequentiori modo huius contractus
est, cum area gratis conceditur superficiario, per aliquod
tempus, ut finito tempore redeat superficies ad dominum
soli, quod in areis publicis solent facere concilia
Civitatum, cum illis aedificare permittunt. = Et hic est pro-
prie contractus superficiarius, Valasco d. q. 33.

[illegible] Hic contra-
ctus, similes introducti sunt ex novo iuris praescripto.

N. 26.

Primo est Emphyteusis, qua dominus rei immobilis fructi-
ferae in aliquem transfert ad longum tempus, vel in perpe-
tuum certa pensione statuta singulis annis sub
onere recognoscendi directum dominium, & meliorandi rem,
quod si per triennium a solutione cessaverit, ut cadat a iure
emphyteutico § adeo inst. de locatione, & conductione, l. 2. C.
de iure emphyteutico, l. 69. [illegible] 3. Don., & [illegible]
lib. 9. cap. 13. & sequentibus, Gaspar Rodriguez de annuis
reditibus lib. 2. q. 22., Iulius Clarus lib. 4. § emphy-
teusis, novissime Ioanne de protestationibus q.
10, & 13. = Quando vero emphyteuticarius restituit
domino, ipsum in tertium transfert dictum [illegible] surroga-

tio in aliquo contractus a libellis, seu singuli, quae ex-
[illegible] directo dno [illegible] alienationi [illegible]
[illegible] de [illegible] alienatione feudi [illegible]
de quo agit [illegible] 935. = quod [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible]
tres vitas, sub expressa [illegible]
de quinquennio [illegible] 5., sub poena caducitatis, dict.
[illegible] precario, agendo [illegible] Fiero, cap. precario
10 [illegible] 1683 cap. 1. & 2. de precario
[illegible] Barb., Vala [illegible] 34. ex n.° 9., [illegible]
de revolutione [illegible], cap. 7. n.° 39, & 40. Nec pre-
carii [illegible] nec libellatii [illegible] inconsulto dno
alienare ut docet [illegible] Fleaduc ut cum
res immobiles dare, p exhibitione honorificae
aliquo servitio personali [illegible] conditioni-
bus ad [illegible] Vala [illegible] 9. 38
& seqq., [illegible] de locatione, & educatione
n.° 23. & [illegible] Enriquez [illegible] de
feudis cap. 1. per 20 [illegible] Hi omnes
non [illegible] superficiario
quod [illegible] transferr. utile [illegible]
[illegible] docet
[illegible] Clarus [illegible] & constitutio [illegible]
feudum ubi [illegible]

§. 27. [illegible] ut de his omnibus simul
dicamus [illegible] multi effectus [illegible]
[illegible] Primo [illegible] superficiario, & ceteris [illegible]
[illegible] ad instar vindicatio-
nis [illegible] quod [illegible] l. [illegible] in-

speciali 73. n. 1032. de rei vind. l. tutor 16. §
ult. 2. de pignoribus, ubi comparatur ei, qui fundum
vectigalem a civitate conducit, quem habere actionem
[illegible] 3. [illegible] patet [illegible] si ager
vectigalis petatur. l. ei qui pignori 26. de servitut.
Thuald. ad Dom. lib. 9. cap. 17. lit. B. et C. =
Potest etiam novum opus nunciare, et qui edificare
in edit. [illegible] superficiei l. 3. § si ego de novi
operis nunciatione [illegible]
n.º 283. [illegible] cap. [illegible] n. [illegible]
convenire [illegible] de [illegible] adver-
sus vicinum domum [illegible] l. quibus ergo
de l. 3. § superficiarius [illegible] = et adversus fabo-
rum acquirere servitutes predio superficiario
quem [illegible] actione pretoria, et [illegible] actio-
ne confessoria [illegible] l. 1. § ult. h. t. Rebardus
in Triboniano n.º 8. Faber lib. 10. conjectura-
rum cap. 13. quinimo [illegible] predio superfi-
ciario servitutes imponere, quem [illegible] du-
rat, qua jure superficiei nequaquam [illegible]
[illegible] domum; et [illegible] modum [illegible]
[illegible], [illegible] l. [illegible] ind. § ult. Dom.
d. cap. 17. ibi Thuald. lit. E. Mirand. 2. tom.
Reinerd. [illegible] 8. n.º 12.

N. 28

Contra dominum [illegible]: et plu-
rimum est [illegible] actionem [illegible]
locatum sit, [illegible] [illegible] actio-
nem ex [illegible], ut dominus, cujus qui heredis [illegible]
[illegible] [illegible] neque [illegible] aliquid [illegible]

L. 1. ff. h. t. ... de damno infecto, quae tamen actiones personales, nec possunt competere, quam tertio possessore, ideo si ab alio impediatur superficiarius necesse habet impetrare a domino mandatas actiones, Ant. Fab. decade 64 error 6. Ita que amissa possessione potest in rem quam extraneus, sed in amissa, si tamen prohibeatur re uti, debet agere mandatis domino actionibus, quod si possessor rei detineat et dominus, ut extraneus agant quam eum; potest se tueri exceptione adversus omnes: nam si dominus multo magis repellit exceptione, l. 1. § his autem q. h. t.

§ 71 § 29.

Hec sunt remedia ordinaria, quae superficiario, et similibus redduntur: redditur etiam interdictum de superficiebus, ut manuteneatur in possessione si in ea inquietetur, quod interdictum per omnia simile est superiori, ut neque amplius in eo dicendum sit, quam in illo diximus, l. 1. § proinde h. t., l. 3. § sed et si superficiarius uti possidetis, docet late Menoch. de retinenda rem. 4. Mind. d. t. 8.; et cum certum sit hoc interdictum competere, et si superficiarius ad modicum tempus inductum sit, ut post alios censet Menoch. n.º 32; existimavit Bartolus in d. l. 1. § quod ait praetor n.º 4 non competere ei, qui ad longum tempus conducit, quia huic datur actio pretoria in rem instar vindicationis de qua ait Praetor, quem sequuntur Menoch. ubi proxime Molina lib. 1. de primogeniis cap. 12. n.º 16., sed ab opinione hac merito recedunt Valascus d. q. 33. n.º 5, et 6, et Suarez ad dominum d. cap. 1 lit. A, Faber decade 64 error 8 Mind. d. t. 8. ex n. 8; quia ad suendum est

competierit in interdicto habere, qui ad breuem possessionem adducit, quam qui ad longum: et quia habet actionem ad id cuius interdictum, et debitor sit exiens in dicto summarij, quam plenarij: et ideo nunquam valet haec consequentia, habet actionem, ergo non habet interdictum, cum quo actio reddit ad plenarium interdictum non ad causam summarium possessionis. Eguinarius Baro lib. 6. manualium t. 18 deinde quaerit an hoc interdictum competat superficiario et negative asserit competere Mendozza d. t. 8 nº 6, et idem deinde dixit sequi Fach. inde Ceuallos de nº 18. Sed mihi placet et Bartoli, quem sequitur Menochius nº 42, et sequuntur, non competere tradentes ex sola praesumpti possessione, nisi aliquem titulum afferat quo nitatur. Superficiarius: quia praesumptio non est pro illo qui petit se manuteneri aduersus eum qui dicitur esse falsus, nisi aliquo modo iustificet suam possessionem quae de superficiebus sit satis.

Ex multis causis praetor aliquem mittit in possessionem bonorum alterius quas enumerat Menoch. de retinenda rem. 1. ex nº 98, et nos in repetita praelectione de acquirenda possessione, nº 23, et 24. Per hoc igitur interdictum praetor tuetur eos qui in possessionem missi sunt frustra eum mittentes, nisi curaret, et L. 1. h. t. ubi duplex remedium proponitur, ut asserit Mendozza d. 2. tom. t. 9. ex nº 3. Actio in factum et interdictum illa plenaria, hoc summarium, utrumque competit ei, qui non possidet, sed missus est in possessionem ex 1. decreto, quod non dat possessionem, sed nudam custodiam, quae est insignis differentia inter hoc, et interdictum uti possidetis, notat Mendozza

Nº 30
Neminis fieri vim qui in possessionem missus est
lib. 43. t. 4.

n.o 10, et 35, ita quod per hoc interdictum, qui tenet custo-
diam rei in illa manutenetur, quare retinendae convenientis
est dici, Menoch. de retinenda rem. 1 a princ.; et rem. 3
65. Potest etiam esse recuperandae custodiae, vt habilia electus
fuit & ideo dicitur anomalum, Mendoza exerc. 9

N. 31

Per interdictum sequitur
qui agit, restitui, vel manuteneri in custodia rei, breviter
summarie quae, quae est vis omnium interdictorum. Per ac-
tionem vero longiori mora iudicii, idem sequitur, et hoc
amplius quod si eius interfuit, non fuisse inquietatum,
vel electum a custodia rei, l. 1. § hoc verba, hoc tit.
De actione, quaeritur interpretatio, vtrum penalis sit tantum,
vel etiam interesse partis contineat? quae est dicitur su-
perflua questio est, cum plane etiam interesse contineri,
docet Equinarius Varo lib. 6 manualium c. 9 Fab.
lib. 4. de ... cap. 19. Treutlerus, volum. 2 selec-
tarum disput. 25 thesi 3, quidquid sine fundamento recla-
mat Mendoza d. l. 9 exerc. 16 n. 7, prohibitus non tan-
tum sequitur per actionem custodiae rei, sed etiam potest sequi
a prohibente totum creditum, si illud per prohibitionem
amisit. Ex quo facile exponitur text. alioquin diffici-
lis in l. si quis dolo 51 § 1 de re iudicata, vbi si credi-
tor emptus fuit a pretore in possessionem, causa rei servan-
dae; et aliquis eum prohibuerit accedere ad custodiam rei, si
venditor praestiterit creditori, quod si eius interfuerit, libera-
tur verus debitor: quia impeditus est vix idem sequi, a
prohibente, & adulterium. Dicit venditor impediente:
quia ille hic, qui impedivit missionem, in conventione fuit
venditor, idest dictus creditor, qui ad sui satisfactionem

praecebat in ditione bonorum debitoris, in qua dedit quia non post quam alius fuit missus in possessione, sicut est nec. mendatie Cuiacij lib. 12 observ. cap. 23. neque Antonij Fabri d. cap. 19., neque falsa suppositio casus Mindani n.° 25, neque alia mentio Accursij, Bartoli, Alberici, et Donelli ad illum

n.° 32

Et quod magis est neque actio, neque interdictum habet locum si missus in possessione aliquod intercere nequit, unde cessat si decretus sit ob ...io ex falsa causa l. 1. § haec verba, h. t. Vel si per errorem, § si quis ideo, itaque in hoc interdicto, quando primarie de iustitia possessionis disputatur, ut notat Menoch. ex n.° 15. et 60, Mind. ex n.° 28. Sed quia penale est non competit in heredes ex facto defuncti, neque pupillum ex facto tutoris, neque dominum, patrem ex facto servi, vel filij, nisi quatenus ad eos pervenit, d. l. 1. § h. edito, cum seqq. usque ad finem. Pupillus vero cedendo actionem contra tutorem, liberatur est in omnibus casibus in quibus ex facto tutoris tenetur, docet multis, et accurate, Costa de retentione iuris, et actionum l. 3 q. 11 ex n.° 17. = Post annum vero non datur ex eadem actione, d. l. 1. § ult. = Exceptio data tamen est causa legatorum, quae est perpetua, et ob quam in heredes datur, l. 2. n. t., ratio est facilis, eam que perstringit Menoch. ex n.° 30 Mindanus ex n.° 36. Locus proxime laudatus

3a Pars De interdictis Et Remedijs possessorijs Recuperandæ

De vi, & vi armata lib. 43. t. 16.

1\. [illegible] cipaliter per interdictum, unde [illegible] appellatum a primis edicti verbis, l. si quis vi ff. de acquirenda possessione Gualdr. ad Dom. lib. 15. cap. 31. lit. A. Olim duplex fuit interdictum de vi: alterum de vi publica, sive armata, alterum de vi privata, id est sine armis. Hoc postremum redebatur deiecto cum hac exceptione, nisi ipse adeiicientem possedisse, vi clam, aut precario. illud vero semper dabatur indistincte, & sine ulla exceptione, sed hæc distinctio hodie sublata est, et absolute cuicumque deiecto competit, ut docet alias abolitas differentias prosequens Menoch. de recuperanda. in præludijs ex n. 1., & remed. 1 a prin. Gualdr. d. cap. 31 lit. B & C, Pich. per tex. ibi in § recuperandæ, inst. de interdictis ex n. 2. Petr. Barb. in l. si de vi 37. de iudicijs ex n. 19, Dom. Fermosinus, in cap. exhibitis 5. q. 1. n. 8 de restitutione spoliatorum, in quo tamen lapsus fuit Cuc. lib. 26. quest. 2 in l. cum fundum 18. ff. t., obtrudens, inveterat & abolitum tempore, & iure solito.

2\. Et quoniam hoc interdictum [illegible] tractationem continet, tamen tota ad hanc brevem resolutionem reducitur = Spoliatus per vim a possessione

rei immobilis, vt sit Prado, ante omnia plene restituendus et ad [illegible] spoliatus. que conclusio literaliter probatur ex L. 1. in princ. et § deinde [illegible] h. t. [illegible] L. si maritus [illegible] C. de donat. inter, L. Colonus 12. L. cum fundus 18 h. cod. t. [illegible] in L. si idem 13 de iudicijs, L. ordinarij 3. C de rei vindicatione L. si quis 7. C. ad L. Jul. de vi, et in cap. vlt. extra de ordine cognit. Probatur ex cap. in literis [illegible] cap. [illegible] de restit. spoliatorum [illegible] L. 1. § [illegible] h. t. ibidem probatur ex L. si quis [illegible] § sed [illegible] 2. C. [illegible] 30. L. si coloni 23 C. de agricolis et censitis lib. 11, et in Decreto Gratiani 2 q. 2. [illegible] 3 q. 1. fere per totam. Agit de interdicto praeclara testimonia Cassiodorus lib. 1. Epistola [illegible]. et lib. 4 epist. 32, [illegible] multa testimonia, vt non ea [illegible] omiserimus, tempus [illegible] deficeret. Explicat ex multis Men. de recuperanda [illegible] 15. et vlt. per tota, Ant. de Matheis in explicatione huius regulae expoliatus ante omnia, Ant. Gravet. lib. 5. [illegible] opinionum [illegible] de [illegible] spoliatorum conclusione [illegible]. Ant. Gomez [illegible] 45. [illegible] 180. Mascard. de probationibus conclusione 1331. [illegible] Petr. Barb. [illegible] L. si idem 13. ex n.° 30. [illegible] conclusione 384. et seq. [illegible] et [illegible] lib. 5. cap. 31. [illegible] [illegible] cap. in literis de restitut. spoliat. q. 1. et 2. per totum.

Non huius conclusionis [illegible] causa publica [illegible] magistratus hac fine creati [illegible] [illegible], vt alicui, ait Crat., [illegible] singulis [illegible] aliena [illegible] invadere possessiones, [illegible] magnorum [illegible] L. [illegible] singulis 175 de R. I., ex hac causa spoliatus [illegible] restitutionis. [illegible]

adversus invasores legg. in titulo ff. et C. ad leg. Iul. de vi. Inter alias, cavit, ut amitteret ius quod in re habebat, qui eam invasit, Lex text. 13 de eo quod metus causa, Sequis in tot. tit. C. unde vi. L. si q. 7. C. ad L. Iul. de vi, quam decreuit elegans Edictum Caudorum subgerm. rerum regis lib. 3. Capit. 20, et apud nos similis poena sancitur L. 13 lib. 4 Compillat. quae tamen moribus universi Christiani orbis, iam exolevit, ut post Cola notavit L. g. rem. 4. Sed quamvis haec poena inoleverit, semper manet res mali exempli possessionem alienam invadere vi, aut propria authoritate, et aliis poenis puniri debet, ut ex iudicio apposite habetur d. L. 37 de iudiciis; unde hoc interdictum ob duplicem finem propositum fuit, ob punitionem et odium spolliantis; et ob favorem, commiserationem quae spolliati, ut cum Bart. exist. Menoch. rem. 4 a n.º 13, maxime n.º 33. de qua tam traditi a supra laudatis.

N. 4. Subsequitur ut exponamus conclusionem. Primo dixi spolliatus per vim. Varie distinguitur inter vim, authores nostri: eo sic breviter fueto: Alia est vis expressa, alia non expressa, sed coactiva. Vis expressa est, quando quis violens, idest nulla voluntate diserte conformi adigitur ad aliquid faciendum. Vis impressa est, quando cogitur per minas, aut terrorem aliquid facere, quod tamen voluntate facit cum Sacris 3, de his quae vi, quod melius explicat theologi, quam vulgares iurisperiti, et nos cum illis explicavimus. Violentum, quod procedit a principio extrinseco, passo nihil conferente, nec voluntate sua ex parte conferente. Veluti, quando Puella per vim opprimitur, vel aliqua rapitur, aut extorquetur; vel possessor vel utique de fundo detruditur.

Hec violentia, pro causa de voluntario: quia princi-
pium extrinsecum est ho[mo]: qui vim adhibet, & patiens non
agit, nec vult: pugnat enim voluntarium, a principio intrinse-
co nostre voluntati, & vim illam concurrit voluntarium
est, ex Arist. 3. Ethicorum, cap. 1. D. Thom. 1.2. q. 6. art.
5. in corpore, aliud involuntarium est, quod provenit ex
metu, terrore, vel minis. Metus autem influit
in voluntatem moraliter tantum, idest, non tollit voluntatem
sed patientem adhibet, [illegible] velit, quod alias non vellet. Hoc
dicitur involuntarium secundum quid. Sciendum etiam est
duos actus esse voluntatis, alius est immediatus, scili-
cet ipsum velle: alius mediatus, nempe ambulare, loqui,
facere, qui sunt actus imperati a voluntate. Primus actus
velle non patitur violentiam; actus vero imperati, patiuntur
violentiam, D. Aug. lib. 5. de Civit. Dei, cap. 10, D. Thom. ubi
proxime, art. 4. in corpore, & ex neotericis Illustrissimus
Sagia, 1 tom. Catene moralis lib. 1. q. 3. per totum, & 2.
tom. lib. 5. q. 15. art. 3., Doctissimi, & Religiosissimi Di-
calceati Salmaticenses, 3 tom. tract. 10 ad D. art. 5. D.
Thome, ex dubio 1. qui Theologos referunt, adeundus etiam
Covarrub. de sponsalib. 1. p. cap. 4. § 1. n° 16. Et hic est
planus sensus legis si mulier 21. § si metus. ff. de eo quod
metus causa, ubi si quis metu coactus adiuit hereditatem
tum heres fit invito iure: quamvis postea agnitori restitu-
atur; quia ut dixit Consultus, voluit, licet coactus: quia ve-
lle non potuit, non esse simpliciter voluntarium; licet involunta-
rium sit, secundum quid, idest secundum metum & terrorem

N 5.

His positis dicendum
est, interdictum nostrum pertinere, ad vim precisam non

non ad expulsionem, vel coactionem, sed dicam, ut Sc.

Scat., idio quasi minime pertinentis, possessionem tradi-

dit, non habet interdictum, quia vel vi deiectus

qui compulsus, aliquem in possessione inducere, idest

quia sua voluntate possessionem tradidit, ut dixit

Socinus ... n.º 2. de Restitutione spoliatorum,

... est, edictum de eo quod metus causa,

per quod ... quidquid metus ... fuit, l.

metus ... § ult., ... qui possessione ... libet,

Dom., & Osuald. ... lit. K. v. L., Menoch.

de recuper. ... n.º 102., Romanus, lib. 6. ... cap. 15.

... Socinus tendat ... dicta lege 15. Simi-

militer, qui visis armatis hominibus, fugit, ne quis

expoliaretur, non habet interdictum, quia non fuit deie-

ctus, d. l. 3. ... denique, nisi ab armatis ... eiectus

... occupata fuit. ... deiectus, cum ingressus

fuisset ... l. 3. § sicut ..., ... sequitur,

solet ... l. ... 33. § ... 2. de ...

nibus, ubi qui visis armatis fugit, quamvis non inci-

dat ... intelligitur videlicet, sed ...

intelligi quoad amittendam possessionem, cum animum in

dependentis, sed non quoad legem Plautiam, neque ...

interdictum, ut nos alibi diximus, & Docet Osuald.

d. lit. L., Pich. ... n.º 7. & 8., Balboa

in cap. ... de ... possessionis, & ... n.º

31. et 32., ... Donus Grana ... cap. ...

§ de restitutione spoliat. n.º ... et 8, & ibi Dnus Firmo-

sinus, q. 6. n.º 22. & 23.

Sequuntur illa verba, a possessione, quae

denotat h. interdictum competere, tantum possessori deiecto l. 1. § deiicitur 9. h. t. docet Menoch. in preludiis de recuperanda possessione remedio 1., et num. 1. nº 9 et 10, Ottualdus de cap. 31. lit. C. Valenzuela consilio 71. ex nº 19. Gironius ad titulum de restitutione spoliatorum. Ex quo fit, ut colono deiecto, non detur, quia non possidet, d. l. 1. § coloni 10, iunctis l. 1. C. [illegible] de usucapionibus l. non solum 33. § 1. de usucapionibus cum aliis; neque est contrarium quod dicitur in l. colonus 12, l. cum heres 20 h. t., habere hoc interdictum colonum, qui [illegible] possessionem, animo intervertendi illam, cui deiiciatur: quia hoc evenit ex eo quod intervertit possessionem incipit possidere, quibus naturaliter, et iniuste: iniustum enim possessio, etiam proficit ad hoc interdictum, d. § deiicitur 9, ex quo sic aliqui inferunt: quod melioris conditionis est iniustus colonus, quam iustus. Sed non debet sic inferri, sed de eo qui possidet, quibus iniuste possideat, melioris conditionis est quam qui non possidet, quod est plana de ductio, docet Cov. lib. 1. variarum cap. 17 nº 6, Cucat, lib. 26. quest. cap. in d. l. 18, veteres apud Menochium d. rem. 1. ex nº 62., quod deiecto colono interdictum redditur domino, qui per eum possidet l. 1. § quod servus 22 et seq. h. t. l. peregre 44. § ult. de acquirenda possessione Menoch. nº 65. Et ut colono denegatur hoc interdictum, etiam denegatur remedium canonis redintegranda, ex eadem ratione, Men. num. 15. et 16, sed quod ait num. ult. ex nº 21., et sequitur Ottualdus lit. E, competere beneficium restitutionis in possessione deductionis, ex officio iudicis extra ordinario, mero communi repetito, [illegible] ulterius aut [illegible]

N. 7 Aliud dicendum est de usufructuario, cui hoc interdictum competit, l. 3. § idem videtur cum seqq. h. tit. quia licet rem ipsam non possideat, l. naturaliter 12. de acquirenda possessione, tamen quasi possidet saltem usumfructum, qui pertingit totam rem, ut dixi in repetita praelectione, ad illum textum cap. 3. et tamen eo casu quo quasi possessionis saltem competit ei et hoc interdictum, l. ult. uti possidetis, l. 4. § ult. videamus, de itinere actuque, l. unica de rei uxoriae actionibus, Menoch. d. rem. 1. ex n. 50. Thuald. d. cap. 31. lit. D. Ant. Gomez in l. 45. Tauri n. 191. Gratia in d. cap. in literis n. 9. ubi Fermosinus q. 1. ex n. 19. in quarere notis dat elegans exemplo, quod proponitur in l. si plures § ult. seq. h. tit. si vero usufructuarius a domino, et non utatur per abditum tempus, quo solet usufructus amitti, restituendum cum per hoc interdictum cum fructibus, et non causa in secundo rabes, domino, si in facto domini deliciatur, vel per delectationem, non utatur abdito tempore, amittit usumfructum, neque amplius restituitur, quia per usufructuarium stetit, ut perderet, quem mihi usumfructum recuperare h. interdicto expediens.

N. 8 Dixi rei immobilis, quoniam pro rebus mobilibus, vi raptis, hoc interdictum non datur, quia non fit dici proprie, ab illis deiici, vel detrudi, l. 1. § ad solum 3. cum seqq. et l. 3. § pertinet 15. h. tit. Menoch. d. rem. 1. ex n. 37. Thuald. lit. G. et seq. Balbo in d. cap. Pastoralis n. 33. Fermosinus in d. cap. literis q. 1. ex n. 17. Pich. in d. § recuperandae n. 9. in immobilibus vero ad numerum rerum adscriptitiis et Colonis, qui pars fundi censentur, ideo quia a Glebae separari non possunt, l. colonis 14.

c. de Agricol. & censitis lib. 11. quae lege pertinens ad hoc remedium, quae ad remedium retinendae, et ob hanc rationem ponit Tho. [illegible] lib. 9. t. 11. [illegible] nihil quo [illegible] de iure solito [illegible] quamvis Menoch. de recupe- randa rem. [illegible] post veteres [illegible] te remedium [illegible] quoniam [illegible] mo- bilibus dari saltem remedium canonis redintegrandae 39.1. et affirmative respondet ex multis Menoch. rem. 15. et 19. Sed [illegible] hoc remedium [illegible] quia prae- dictus canon nihil novi inducit ex veteri sententia, sed innixus interdicto [illegible] ecclesiasticis, et ecclesiasti- carum personarum, ut satis [illegible] Menoch. ex n. 15. qua [illegible] verbo nec bonis vel [illegible] de rebus immo- bilibus [illegible] materia accipienda est, quod et agnovit [illegible] lib. 8, [illegible] 39.

N. 3.

[illegible] Dubitatur etiam an dari [illegible] iuribus incorporalibus? Sed hic quaestio [illegible] re extra [illegible]. quod res incorporales [illegible] servitutes 19. de servi- tutibus. l. 3. de acquirenda possessione. quod nemo potest deiici a possessione, quam habet quod [illegible] l. Leges 4. § si vi [illegible] de vi [illegible] praedii [illegible] impeditur dominus praedii dominantis, uti servitute, nihilominus [illegible] nec [illegible] deiectus [illegible] servitute, quae iure [illegible] nemo potest deiici [illegible] quae [illegible] Ex- plicavi [illegible] ad l. scribendi n. 23 et 25. idem dicendum et de iure praesentandi, exigendi pensionem, et aliis iuribus, quae

quaecumque restitutio, et denegatio, non pertinet ad vim expul-
sionis, sed ad perturbationem: neque est apta deiectio seu per-
turbatio illius quasi possessionis l. vim facit 11. § 4. ff quod vi
non reditur nec interdictum sed uti possidetis, et in eod. l. XI.
Ex quo hanc sententiam merito prosequitur Ubald. d. cap. 31.
lit. H. Sedin[illegible] Menoch. d. rem. 1. [illegible] 81.
Tusch. practicarum lit. P. concl. 441. et lit. S. concl. 368.
Mascard. de probationibus concl. 1326 et seq. Petr. Barb.
[illegible] n.° 133. [illegible] dari quandam impropriam
possessionem et deiectionem, cuius ratione possit hoc interdic-
tum accommodari arg. ex l. Abbligo [illegible] 27. de donation.
Haec sententia sustineri debet in praxi, quia frequentissime re-
cepta est, licet non rationibus [illegible], et [illegible] exponendi
inferius multi canonistae, qui illam supponunt [illegible].

N.° 10 Quemadmodum ei qui non possidet
hoc interdictum non datur, sic nec potest competere pro re, quae non
possidetur, quia non est in mundo [illegible] qualitas, l. [illegible]
providentia 41. de Reb. creditis, hoc principium fundat Men.
d. rem. 13. ex n.° 433. Ubald. d. cap. 31. lit. G. Barb. voto
59. n.° 18 quod exemplis illustrandum erit. Ponamus la-
icum intrusum fuisse in quasi possessione percipiendi decimas,
et ab ea deiectum fuisse per vim: vellique restitui ex hoc in-
terdicto: denegatur quidem restitutio, non quia intrusus possessor
[illegible] sit, sed quia non possessor, et deficit principale fundamen-
tum argumenti ex eo [illegible]. cum Glo. [illegible] dugny-
enip [illegible]. Ponamus clericum in sacris, vel monachum du-
xisse uxorem; vel saecularem illam duxisse, quae non erat nubilis
[illegible] uxorem propria authoritate recedere a matrimonio,
uxorem illam petere per hoc interdictum; denegatur ei restitutio

451

quia deficit fundamentum quasi possessionis, cum deficiat
superius matrimonij, cap. ex parte 19 de restitut. spoli-
atorum ubi Abb. Alex. et Aluald. ubi proxime quid quod
aliter ibi Barbosa.

§ 11.

Ex quo deinde dicunt Barb. in cap. ad decimas 2
de restitut. spoliatorum §. 1. atque variis intellectibus a-
signat adducit a Petro Barb. in d. Summa decis. n. 125, in
eo qui decimas percipit in aliena Parochia, quae huiusmodi
clericus, siquidem illa quasi possessione non restituitur, ni-
si prius ostendat titulum iustificatae quasi possessionis. Item
quia clericus incapax erit quasi possidendi decimas, quod
dicere cum admodum: sed quia possessio iuris incorpo-
ralis altero ex duobus fundamentis nititur; vel titulo sup-
rimo legitimo, vel iuxta ignorantia existimationis illud
acquisitum esse pro iure, ut dicam §. 9. hic iuxta opinio
non potest dare in decimis alienae Parrochiae, quia talis praesump-
tione requiritur, et si iuris resistit non prodest ignoran-
tia, nec reputatur bona fides Locat. lib. 2. p. de matri-
monio cap. 7. § 5. n. 10. Garcia de nobilitate glo. 12. n.
85. et ad id Petrus Barb. ubi proxime n. 131. quod sola
perceptio decimarum non tribuit quasi possessionem, quod his
incursibus quae diuus resistit ex solo titulo non attendit, ideo
Pontifex exigit, ut exhibeatur titulus ad fundandam posse-
ssionem, sine qua remedium interdicti uti non potest, quod
videtur agnovisse Barb. in cap. Pastoralis de causa posse-
ssionis etc. Ex quo vide quae Mendoza tradit lib. 9. de in-
terdictis consiliorio 28 ex n. 22. 46. et 58

§ 12.

Subdit et illa verba ac omnia et singula dicit quae
clausula inuenit, et omnium interdictorum, et privilegiorum

causa

137

de causa possessoria, quæ de sui natura dicitur summaria; alioquin plenaria de causa sua cognitione, ut deducitur ex rationibus de instr. ... l. in initio C. ... l. ordinarii C. de rei vindicatione ... l. ... ubi in remedio, l. si quis C. finium regundorum, l. ult. C. quorum legatorum, l. unica C. si momentanea possessione fuerit appellatum, docet Menoch. ... recuperanda ex n. 8, Mendoz. ... ex n. 20, Dnus Larreategui lib. ... cap. 5. Fermosinus ... cap. in literis q. 1 ex n. 25. = Sed maioris est energiæ interdicto ... applicari, quia semper ... spoliatus restituendus ante omnia, ne auditis defensionibus spoliantis. Nihilominus authores nostri multas excogitarunt fallentias. Prima est si spoliatus careat notorie titulo ad ... ita Menoch. rem. 1. ex n. 103, Valenzuela ... ex n. 13, Augustinus Barb. in d. cap. pastoralis n. 15, et multi quos refert, sed non sequitur Petrus Barb. in ... ex n. 125. = Sed hæc limitatio fallit ... in d. cap. in literis 5. de restitutione spoliatorum, dicitur notorius prædone ... in medium spoliati ... quæ dicimus ... civili instit. l. ... cum ... 18 h. t. = Sed nulli magis deest titulus, quam notorio prædoni ... ita docet Ant. Gabriel d. ... 1. de restitutione spoliatorum n. 101. Petrus Barb. n. 128, Fermosinus d. cap. 5. q. 8. Ant. Faber ... specialitatem ... in d. ... existimatque etiam ... vi exacto ... exclavit ... ex ... parti, ... dominus esse, ... de spoliato; vel ... falsiias ...

et rez iudicio reddit idem Petrus Barb. ubi post omnes nº 45 usque ad 171, ne immoremur.

13\. Adverso utrumque praedictorum ita statuimus cum Bart. ind. l. si de vi in fine, cuius Doctrinam, licet contra omnes, verissimam putat Menoch. d. rem. 1. nº 292. Deiectus fuit in vero possessione apprehendenda ante omnia restituendus est odio deiicientis, sine ulla penitus exceptione, nec aliter purgatum spolium, quam praecedente restitutione. = Spoliatus vero apprehensione sine violentia restituendus est, sed non ante omnia, nam in hac ficta spoliatione admittuntur exceptiones in continenti probatae, quae veniunt causa doli, et defectus tituli in proprietate. Itaque tota distinctio in violentia versatur, et quidem valde iuri communi, et illi quae dicit supra nº 3 [illegible] deiectore nulla exceptio, aut multatio admittatur. Exemplum ponit in iuribus, et incorporalibus rebus, in quibus tantum non fit violenta deiectio, sed quasi deiectio perturbativa, item quod adducit Bartolus ex l. ult. C. unde vi in quantum extendens intelligentiam venit illius quae adversus eum qui occupavit vacuam possessionem absentis, quae est ficta deiectio: et evidenter supponit nº 3 pro re hoc nostrum remedium duplex, ibi, qui deiecto vi, vel possessionem. Et ibi omnes autem scire debent quod remedium est ad illum pertinere. Quia non sequitur dico, qui possessionem vacuam occupat et per sequens in hac ficta spoliatione, recte agitata causa de iure summariter fit expedita, ut sequent Glo. ibi propter ignorantiam, Bart. nº 11 et fere omnes classici, usque ad Cuiac. et Dondus nº 4 et 5 ad l. ult. et pactis. Coh. lib. 3 variarum cap. 16 nº 7, vers. Insuper cum tex. prope finem praedicta verba tr

deretentes Menochius d. rem. 1. nº 246, et rem. 13. ex nº 25.

19\. Ex qua Doctrina exponendus est dificilis textus in cap. 2. de ord. cognitionum. Casus est. Nobiles de Asciano manu armata expoliarunt a castro quodam abbatem et monachos de Florentino, multa, quibus damna intulerunt in redditibus, et animalibus. Abbas conquestus de expolio, restitutionem petebat per hoc interdictum. Nobiles reconveniebant abatem de alio expolio, inmediante, dicentes se detrusos per vim fuisse, a possessione castri Striati, quod tunc ipsi, quam antecessores sui quiete, et pacifice possederunt. Abbas confessus fuit expolio, sed replicavit, se illud non omitere, sed quod de jure dicere eorum ratione et hoc amplius intendebat, castrum Striati, pertinere ratione dominii ad monasterium, et per expoliationem, redintegrans fuisse in suo iure, quod nobiles usurpaverunt. Nobiles de dominio monasterii in castro Striati, non videntur negare. Id fuit status litis de qua consulebatur Pontifex. qui ita distinguit. si nobiles de eodem spolio obiecerunt in vim reconventionis novae actioni, aut mutae petitionis, prima terminanda erit causa expolii, ab abbate proposita; quia hae duae intentiones non obstant sibi invicem, et regula iuris est, ut qui appellat prior, prior agat. quod si nobiles obiecerunt secundum expolium per viam exceptionis pari delicti, simul utraque causa terminanda est; quia exceptio in fine inactione, et eam informat seu reformat; nec tendit ad aliquid consequendum, sed ad excludendum intentionem adversarii, ut in specie probat textus de Asciano § S. t. col. 3. nº nisi abbas urget violentiam factam inmediatam non potest sequi restitutionem a nobilibus. Ita pro doctrinum Cuc. ad eundem textum Moud. 1. tom. comment. ex nº 18, Menoch. rem. 1. ex nº 38. Petrus Barb. in d. § si de vi ex nº 179, et Antº Preceptor Ferma

sicq ind. cap. 29. [illegible]

N. 15.

Sed insistamus [illegible]. Primo notandum est illa regula, qui prior appellat, prior agit; Secundo sumpta est ex l. qui appellat 29. de iudicijs; [illegible] sententia est legis, aliorum sententia canonis: legis verum est qui appellat, actor est in secunda instantia, quamvis in prima instantia reus esset, et ideo prior agit, ita Ecloga Basilicarum lib. 7. t. 5. cap. 31. Cuc. et Fab. ad d. l. 29. [illegible] appellativis merito [illegible] Villadiego in exordio libelli n.º 19. et 22. Sed Pontifex usus fuit [illegible] accommodatione: videlicet ut qui prior causam in iudicio proposuit, illum priorem [illegible]; quod est etiam verum, cap. 1. de mutuis petitionibus, l. 4t. 10 p. 3. multa adduxit, Petr. Barb. in l. l. 29. n. 3., declarando vero optione exceptionis natura exceptionis, per quam nihil consequimur, nisi excludere adversarium: quapropter, si testi opponatur exceptio infamiae, ea probata non consequimur ut sit infamis, sed ut a testimonio repellatur, quo simili utitur Pontifex, ex probat. ex l. [illegible] de his qui notantur infamia cap. 1. cap. denique de exceptionibus, ubi vulgo notatur. Tertio noto, adversus [illegible] interdictum admitti exceptionem spolij, in re diversa, cap. ut. de ordine cognitionum; quia paria delicta, mutua operatione tolluntur. l. viro 39., et ibi Barb. n.º 59. et 60 ff. soluto matrim. utique si par delictum opponatur in vim exceptionis, sive operationis, ut dixit Pap., non si in vim actionis, ut ait Pontifex in [illegible]. quarto noto, si in eadem re fuisset opposita exceptio spolij, non esse audiendam; quia posteriorem spolium, priorem purgandum esset, quamvis expolians fuisset expoliatus, l. 5. § qui vi, l. cum fundum 18 h. t., l. si quis 7. C. ad l. I. de vi, § recuperandae inst. de interdictis; non enim licet mihi expoliare eum

oui me expoliauit nisi in eod. conflictu deuici, in eo [illegible]
derit, L. 3. § cum ex. l. qui possessione 17. h. t. Mendoza
n.º 384. et seqq. Caesar Argelij de adipiscenda possessio-
ne, 1 tom. q. 2 art. 16. n.º 2.; Denique noto, Abbatem ad-
versus expellens a nobilitate obiectus, replicavit de dolo
Castri Siriati; et nihilominus de hoc exceptione, recurrit
Pontifex: quia hoc interdictum, non admittit exceptionem, quia
in vera ipsa expoliatione, ut dixi.

N. 16. Secundo infero interpretationem
ad celebrem textum in cap. literas 13. de restitutione expoli-
atorum. Casus includit multas decretales, et ideo ex inte-
gro ponendus. Guillelma Mulier, propria temeritate, a
Bernardo marito discessit, et sic eum, fere expolliauit, a qua-
si possessione matrimonij, vir repetebat uxorem interdicto
recto. Mulier excipiebat de consanguinitate in gradu prohibito,
et de magna saevitia viri. Consultus fuit Pontifex an per
istas exceptiones retardanda esset restitutio; et in re gravi,
magnique et operosae difficultatis diversas opiniones refert.
Prima avertebat satisfaciendum esse restitutioni: secunda
denegandum: 3.º distinguebat mediam viam, ut retardaretur, si
breviter, et incontinenti, posset de impedimento constare; quam
in casu proposito amplectitur Pontifex. Pro prima urgen-
dum decisionem Luci Papae, quae extat in cap. ex conquestione 10
eodem t. in quo vir, de domo sua violenter eiecit uxorem; ipsa petit resti-
tutionem, vir opposuit exceptionem sanguinitatis. Pontifex decernit, non
obstante exceptione, faciendam esse istam restitutionem, et increpat dele-
gatum, quia illam facere differebat, concordat textus, iuxta hunc casum
accipiendus in cap. ex tramissa 8. eod. t., et superiori specie, in cap.
porro 3. de divortijs facit textus in cap. causam 16., de officio et

potestate iudicii delegati. Cingit decretalis quorundam periculo incurrit, timoreque peccati, si restitutio fieret. Sed nihilominus in vers. unde, docet Pontifex hoc minime timeri posse, quod mulier electa a Domo viri, et restituta si habet notitiam impedimenti non potest viri matrimonio: cum sit notitiam per illos iure viri, nec maritum peccat, quia obedit Ecclesiae cuius iudicio facta fuit restitutio. Hanc doctrinam nec approbat, nec reprobat Pontifex, sed relinquit eam in sua probabilitate, ut ipse testatur: quare credit Firmosinus in eodem loco q. 2. n° 4.; qui eidem paciit auctores eamque tamquam probabilem sequuntur.=
Secunda opinio existimantium de exceptione consanguinitatis dicentium deinde esse priusquam fiat restitutio, nitebatur decretali de ...
... 3. in qua tales exceptiones admittuntur, quae stat in cap. 1. de ordine cognitionum, Sed Pontifex in vers. nos autem, docet parum ad rem facere, quia ibi loquitur de summario causae, sed de petitorio, in quo omnes exceptiones admittuntur. Hactenus usque ad vers. porro in quo item reuenit casum propositum, de mulieri a viro recedente, et sic fit eius expoliatio: definit quod mulierem, quae habuit notitiam impedimenti, fiera restitui marito expoliato, et nullatenus per viri matrimonio, quae sequeri in hoc, non posse obedire iudicii, contra Dei praecepti, sed potius teneri humiliter pati, sententiam excommunicationis inique prolatam; quod qualiter accipiendum sit, recte ... exponit Firmosinus q. 3.; ut sic evitet interim ... perplexitates dicendum quod, unde deduxit admittendam esse exceptionem consanguinitatis, modo probatio breviter, et in instanti fiat: si vero, si longiore indagine expostulet, concordat ... in capitulo accedens ... concludit denique ad secundam exceptionem de ... viri, quod ... ut ... sub cautione

viro omni posuit, nisi ei uxori restituatur, cum manife-
sto vitae periculo. Et tanto eius discrimine, vel si magnum scan-
dalum posset oriri, nisi et reddendum non interdicatur, sed iudi-
cio docet Menochius d. rem. 1. ex n° 308.

N. 17 — Aliquis expendo in
primo casu dari magnam saevitiam viri, et violentiam vero re-
dere a domo viri, et hinc fit quaevis restitutio, nulla ad mittenda
exceptione, vel professatur probatio incontinenti. In 2. dari facto
uxorem recessisse a domo viri, et hinc ad maiorem exceptionem. quo
ex doctrina Bart. verum apparet, non regulam [illegible] in
vera expoliatione, sed [illegible]. Non dubito quin haec doctrina
[illegible], sed tamen communiter placuit in causa matrimonii
propter periculum animae non esse faciendam restitutionem, stante suppo-
nata exceptione consanguinitatis probata incontinenti: quam in praxi
sequor, ne videar novator; ita fundat Greg. per tex. ibi gl. 27.
l. 2. p. 3., Menochius d. rem. 1. n° 240, et 298; Cob. de ma-
trim. 2. p. cap. 7. § 5. n° 9. Sanch. lib. 10 disp. 12 per totam, Barb.
voto 52. ex n° 29. et post Salmaticenses Firmonius d. cap. lit.
13. q. 1. per totam.

N. 18 — Debine specialiter cadit et censura quippe si aliquis de-
iectus sit per violentiam veram, ab ecclesia qua obtinebat beneficium,
neque ad eam permittatur accedere ante omnia facienda et restitutio
cap. in lit. s. de restitut. expoliatorum, nisi omnino interdicto agat
iudicio plenario, ibi [illegible] in cap. [illegible] & Glo. ibi verbo
electus de filiis presbiterorum, Barb. in d. cap. decimo de restitut.
expoliatorum [illegible] n. 11. et 12. Etiam expoliatio, facta sit a iudi-
ce iuris ordine non servato cap. licet Episcopus de praebendis
[illegible] iuxta Glo., et Barb. ubi primo n° 2. et 10. Ceterum Apostolo-
lica sit, vetetur si quis quasi possessionem beneficii male occupavit.

per subiunctionem fructuum eius, et aliter fit restitutio, quia si competat. Summarie debet meo saltem colorato, cap. 1. [illegible] intelligendo, de eo qui mittit in possessionem § 6. [illegible] causa vera et ventia extinguitur in causis beneficialibus et dari restitutionem expoliato, nisi summarie doceat de tit. saltem colorato Menoch. rem. 1. ex n.° 131. Petr. Barb. in d. l. si de vi ex n.° 132. August. in d. cap. 10 ex n.° 14. Fermosin. in cap. [illegible] q. 2. de causa possessionis, et proprietatis, in d. cap. in tit. q. X. = Hodie vero ex Bulla Greg. 13. provisus Apostolicus de beneficio Sedi Apostolicae reservato, potest propria authoritate sine metu expolii capere possessionem beneficii quod hic in casu alius quisque ab ordinario collatore, notat Lotterius de re beneficiaria lib. 3. q. 11. cart. 7, et de iure communi notaverat Menoch. d. rem. 15. ex n.° 143. Garcia de beneficiis p. 5. cap. 1. ex n.° 41.

N 19.

Ex his facile exponitur lex in l. si de vi 37. de iudiciis. Cuius casus suppositus est ex l. qui capi s. § 1. ff. ad l. Iul. de vi publica iuncta l. 1. C. de appellat. Nempe si de vi et possessione quaeratur, id est si petitio possessionis fiat cum commemoratione de vi ex interdicto, prius terminanda esse causa possessionis per viam ablatam, quam causa proprietatis. = Rursus si de vi quaeratur criminaliter, prius iudicium criminale peragendum esse, quam summariissimum possessionis d. § 1. Itaque ordo iudiciorum hic est, prius peragitur iudicium criminale, deinde possessorium, tandem plenarium l. ult. C. de ordine iudiciorum Ant. Fab. in d. l. 37. quo in sensu recipi potest doctrina Cuiacii lib. 5. observ. cap. 15., licet tamen recte aplicetur, ut vidit Barb. in d. l. 37. ex n.° 34, ubi aliorum solutiones antiquas refert et refellit. Pertinet etiam ad hanc partem, quod docuimus l. si quis [illegible] 17. de acquirenda poss. Directum a possessione videri

praedere, propter praesentiarum effectum, omni interdicto, cum protinus restitui debeat, quod notat Clarus, et adeundus est Cuj. lib. 4. observ. cap. 16.

N 20

Sed prosequamur resolutionem. Dixi plene; quod restitutio tenuit, quicquid abstulit expoliatio, quae est propria vis restitutionis l. quod si minor 24. § restitutio de minoribus. l. videamus 38. § in fabiana, de usuris, et ad haec res, [illegible] l. domus 5. C. de rei vindicatione, ut teneatur violentus detentor, non tantum ad fructus ex re perceptos, sed ad eos, qui percipi potuerunt, ut violentus, quia malae fidei possessor l. merito 25. [illegible] nec suos facit [marginal: restituere] mero iure [illegible] spectare; licet ex aequitate imputet necessarias, et extrahat utiles expensas, si tamen aedificium nullum [illegible] detrimentum, vide di Cob. lib. 1. variarum cap. 8. n.º 4. Sarmiento lib. 9. selectar. cap. 10 n.º 15. Menochius remed. 15. ex n.º 573. = Sed quod de fructibus dicimus ita temperandum est, si a quocumque percipi potuerunt; non tamen si a possessore percipi potuerunt ex peculiari artificio, ad hos enim non tenetur l. certum 32. ff. de rei vindicat. = Si vero de facto percepti fuerunt, quamvis ex peculiari artificio, tenetur eos restituere, ne ex re violenter occupata lucrum sequatur l. certum 22. C. eodem t. = Ad quos explicandos est optimus [illegible] in cap. gravis 11. de restitutione expoliatorum. = Nec maiori labore opus est, quibus multum insudaverint Menoch. remed. 1. ex n.º 413, aliis, quae adducuntur Pich. in § 1. de officio iudicis ex n.º 67. Hinc quorum distinctionum facile expone de [illegible] in l. 1. § ex principio h. t., [illegible] in lege 25. § et alt. 2. cum duobus seqq. de hereditatis petitione, [illegible] l. eodem t. l. 1. de praeventione [illegible] C. unde vi, cap. conquerente 7. de restit. expoliatorum. Debet etiam restitui

omnis causa, id est tota utilitas quae ex re post... obtineri
possessionis nisi deiectus fuisset: veluti si hereditatem pro
servum ... delatam, non adiuit, aut si de eo quaestionem ne-
sabit ad aliquod facinus comperiendum, l. 1. § in volum 41. l. Inter-
dicto 6. h. t.: multo magis quidquid domini cepit praedo ex-
poliatus d. l. 1. § quivis deiectus 31. hac occasione ... ultra
omnes ind. cap. prave, & ind. cap. conquerente, ...
tractationem de fructibus. = Expoliatusque prosequor quod ...
est ... interdicti: ... ultra classicos, & ... ad
tit. de restitut. expoliatorum, Ouvald. d. cap. 31. lit. P. ...
Cap. Menoch. in ... de recuperanda ex n.o 5. & loci
sup. relati

(?) 21. Tandem dixi: adversus expoliatorem, quae verba
... comprehendunt eum, qui mandavit, vel ratum habuit ex-
poliationem l. 1. § ait praetor 11. usque ad 20 h. t. l. hoc iure
152. § deiicit de R. I. cap. cum ad sedem 15. de restitut. expoli-
atorum. = Item qui tacite approbavit deiectionem per servos factam, ut-
dorum d. l. 1. § deiecisse cap. 1. sic intelligendo de restit. expo-
liatorum. = quod si deiectionem per servos factam, nec tacite, nec
expresse ratam habuit, dominus [illegible] tenetur in amplius, quam in id
quod ad eum ex deiectione pervenit, & dedere servum noxae
l. 1. § [illegible] 15. h. t., Paul. lib. 5 sent. tit. 6. § 2. & 3. = Verba
edicti fuerunt, si deiecisti, & familia tua deiecit: [illegible]
... comprehendunt, quibus ... servus ... solent venire familiae
appellatione, d. l. 1. § familiae, notat Menoch. d. remed. 1. ex n.o 47.
Ouvald. d. cap. 31. lit. A. A. & sequentibus = Si vero tutor pupilli
nomine deiecit, pupillus in plurimum tenetur, quam ... ablatum re-
tineat, & tutor ipse ... ex nova constitutione, l. memi-
nerint 6. § ... C. unde vi, Men. n.o 59. quod ante constitu-

tu fuerat in patre, qui eodem modo tenetur ex facto ... [illegible] ... habeat l. interd. 26. n. 8.

§ 22. Et quamvis verba ... [illegible] ... etiam extenduntur ad iudicem, qui nulliter, et ex abrupto procedens litigantem sua possessione expolliat, ... meminerint 6. in fine, ubi extat elegans ratio, nec ... occasionaretur, unde ... conqueretur de ... expolliatum = Cui rei ... l. 2. t. 13. lib. 4. ... consedens facultatem de curia ... quidquid iudex, ex abrupto ... in praeiudicium ... partis, notat Bobadilla lib. 3. polit. cap. 8 nº 40 = Extenditurque praedicta dispositio in l. 2. eiusdem tituli, ... virtute diplomatis Regii ... vid ... ibi; ... = ... doctrina accipienda est, quando iudex ... et incompetens, ... competens est, procedit ex abrupto, sine audientia, ... partis: ... eius nullitatem, ... remedium, sed ... nullitatis, ... docet Menoch. ... de recuperanda possess. ... cap. 23. nº ... Rodrig. de annuis redditibus lib. 1. q. 12 ex nº 53. ... de probationibus conclusione 13 ... Ferm ... in d. cap. ... in d. cap. ...

§ 23. Illud vero dixi, competunt h. interdictum adversus expoliantem, ... personale est, et ... adversus ... haeredes ... ut recte docet Ant. ... in l. 45. ... nº 116. ... in l. 2. C. unde vi, nº 4. ... d. cap. 31. lit. ... adversus haeredes datur, et ... aliquid ad eos pervenit

ex dolo desijt, & hac actione in factum agit. d. l. 2. C. unde vi, l. 1. § ult. l. 2. l. 3. § ult. h. t. [illegible] lib. 5. [illegible] t. 5. § 6. Men. d. rem. 1. ex nº 157. Gomez nº 155. non tamen in heredes; sed quia possidet aliquid ex re quam desijt, naturaliter per violentiam, quam emptor solus tenetur, qui rem h[abe]t, non ceteri, neque obligatio dividitur per portiones hereditarias l. si plures [illegible] in princ. h. t. notat Valencia lib. 2. illustr. tract. de individuis cap. 6. nº 28.

§ 29. Quod de heredibus diximus, facilius obtinebit in ceteris particularibus successoribus, veluti ex causa emptionis, legati, aut similibus: palam enim est non posse peti contra eum qui rem ab expoliatore emit, l. cum a te 7. h. t.: quia ipse deiector, quamvis sine dolo desiverit possidere, adhuc tenetur l. sive 15. ... quia est magna differentia, inter heredem, et particularem successorem, heres enim tenetur quatenus ex dolo desijt ad eum pervenit: particularis vero successor, non tenetur quamvis rem possideat. Quia ad heredem non aliter pervenit quam ex deiectione, et dolo desijt; ad successorem vero particularem pervenit ex titulo emptionis, vel alio simili, quo se tuetur. Unde si post quam expoliator me deiecit de fundo, alteri concessit vacuam possessionem adversus hunc redditur interdictum l. si quis [illegible] § si hominem 22. de usucapionibus, quia ex nulla alia causa possidet, quam ex precedenti deiectione. Ex quo tenendum est contra auctoritatem superiorem Laudatis [illegible] singularem successorem hoc interdictum non competere, quamvis Bart. et antiquiores in d. l. 7. distinxerint, sine ullo iuris testimonio, aut fundamento inter successorem ex titulo lucrativo, aut oneroso, plane sicut desijt vapor nihil

actione ceptatitii, heredis ad solu. te teneri; q. etc. successoris ind. ut post Abbat. fuse d. Menoch. de rem. 1. ex n. 160.

N. 25. Cum hic iuri civili certatur, successit ultima restitutio, Innocentii 3. qui stat in cap. saepe 18 de restitut. expoliatorum, quo cavetur ut detur nostrum interdictum, 3.o singularem successorem, qui sciens spoliatum, et vitium rei, illam comparavit, et quobis aliotit acquisivit. In quo est novum remedium, et correctorium iuris civilis, ut per se patet, et post Cucat. notat Dionys. Gothofr. ad eiusdem. tit. Tuald. d. lit. Q. et varias quaestiones examinat Menoch. de recuperanda rem. 16. Bertolus, Fermosinus ad eundem textum, eoque cum solita eruditione, et iudicio utitur ad causam successoris titrani. Sulitanis, Magnus praeceptor meus Dominus Ramus in supplicatione ad sanctissimum sedem de Episcopatibus illius regni, propositione 4. n. 185., Sed hac iuris civilis correctio certa est, ita locuta, et sine fundamento esse existimo, quae omnibus ei. Valenzuela cons. 71. apud, Gutierrez lib. 1. canonicarum cap. 34. n. 52, nempe remedium canonis redintegranda 3. q. 1. competere adversus singularem successorem, et si bona fide possideat. Ille enim Canon nihil novi statuit respectu interdicti, ut iam diximus: et in specie docet Tuald. ubi proxime, et Menoch. Late d. rem. 15. ex n. 64.

N. 26. Denique admonendi sunt, hoc remedium in quacumque parte litis, et in quacumque instantia proponi posse, clem. unica de causa possessionis, et proprietatis, et adeo sceleris esse exitus, et praesentis restitutionis, ut a sententia.

qua, iubetur fieri restitutio, et admittatur appellatio,
quo ad effectum suspensivum, ut et simul de fructibus, et
interim perceptis: quocirca per exceptionem appe-
llationis deferendum est in utroque effectu. Dag. Cob.
cap. 23. pract. nº 7. et 8. Ant. Gomez l. 45. Tauri
nº ult. Salgado de protectione regia p. 3. cap. 12 ex
nº 80. Baro. [illegible] cum adsed. [illegible] ex nº 40

N. 27.

De Precario lib. 43. tit. 26.

Restat in hac classe interdictum de precario, quod restitutorium est, et per consequens recuperandae possessionis l. 2. § 1. h. t. quod ut aggrediamur [illegible]. Explicitum [illegible] precarium esse negotium ex [illegible] proveniens, mere liberale [illegible], ad voluntatem eius qui [illegible] sine ulla temporis praefinitione: quae definitio colligitur ex l. 1. [illegible] precario [illegible] h. t. qua intellecta, facile percallentibus omnes differentias inter hoc negotium, et donationem, commodatumque, quas [illegible] proponunt. [illegible] in locis [illegible] lib. 8. [illegible] cap. [illegible] et lib. 23. cap. 27. Duaren. lib. 1. disputat. cap. 48. Ant. Fab. de erroribus pragmaticorum decade 4. errore 2. Emilius, et Ovaldus lib. 14. cap. 34. et cum multis quos adducit Hermosilla ad Greg. Lopez [illegible] nº 8. [illegible] Nec pactum valere [illegible] naturam huius contractus docet idem Fab. decade 11. errore 6. et sequentibus Cob. de [illegible] [illegible] cap. 3. [illegible] nº 23. Molina [illegible] lib. 4. cap. 2. ex nº 40. Rodriguez de annuis redditibus lib. 2. q. 1. ex nº 22. Benedictus Pinelus lib. 2. Selectarum cap. 12. nº 6. [illegible] nº 33. [illegible] contrahitur obligatio. Larrea [illegible] lib. 1. Selectarum cap. 5. nº 3. = Precarium [illegible] est [illegible] possessionis: Primum [illegible] videtur, [illegible] etiam transfert possessionem [illegible] de quo ex professo dixi.

in repetita praelectione de acquirenda possess. cap. 3. concl. nu. 3. & lib. 1. opinio cap. 13. quomodo vero quaesita cadem iniusta est, quatenus derogat voluntati, vide tit. l. quinque 12. § 1. de publiciana, ibi de iniuria 22. § 1. de noxalibus actionibus, sic intelligendis: verum rapto precario, & reuocata domini voluntate rogans iniuste rei retinet detentionem, etiam si eius detentatio comparatur videtur, aut ex defectu possessioni, & in hoc sensu, in plurimis iuris locis contingit per haec verba, nec vi, nec clam, nec precario possidet, ut quidem docet Cuiac. lib. 9. obseruat. cap. 33.

28 Reuocato quoque precario siue ad usum, siue ad possessionem recuperandam, redditur interdictum ex aequitate illi, cui conuenit, ut tamdiu utaris re mea, quamdiu velim, & possim reuocare, & mutare voluntatem, d. l. 2. in prin. & § 1. in eod. tit. l. et ht. 15. § 1. l. 1. c. ht. cap. olim de restitutione spoliatorum cap. ult. de precario: nisi ex intempestiua reuocatione grande generaretur praeiudicium rogandi, hoc casu de dolo posset excipere nec beneficium concedentis ipsi iniuriosum sit, ut post veteres docet Greg. in l. 9. t. 2. p. 5. Glo. 1. ubi multos adducit Hermosilla n. 8. et videtur placuisse Ubaldo d. cap. 34. lit. C licet contrarium teneat Cuiac. lib. 21. obseru. cap. 23. Reuocato autem precario, non licet concedenti propria auctoritate arripere aut recuperare possessionem rei suae, ne incidat in vitium violentiae, aut clandestinitatis, ut docet idem Greg. in l. 9. Glo. 4 t. 30. p. 3. quare nouum interdictum necessarium fuit, ut restitutio fieret celeriter per iudicem. Unde non grata mihi est doctrina Mendez recuperanda rem. 15. ex n. 55. qui censuit rogantem a concedente deiectum non habere interdictum unde vi. Quoniam est

precarii possessionis sit illud, ut quilibet qui possidet, sive iuste, sive iniuste, l. 1. § deiecit. ff. de vi, et vi armata: quod si unus tantum possessor sit, non habet illum quod non possidet, ut inquit sequenti, iuxtaque distinctionem accipiendus est Barg. ... qui precario 17. h. t. in quo docemur roganti competere interdictum uti possidetis, pro retinenda possessione, sed quemcumque modo non sit ... quod si concedens revocet precarium, manet iniusta possessio, nec manutenibilis, l. 1. § ult. uti possidetis; accipienda inquam est haec regula, quando precarium est ipsius possessionis, ut agnoverunt veteres, licet cum impropriis distinctionibus apud Men. de retinenda rem. 3. ex n. 38, adde Cuc. lib. 5. observ. cap. 22., et lib. 9. cap. 33.

C. 23.

Sed ut in ceteris interdictis, etiam in hoc actione [illegible], qua quis dominus rem suam possit recuperare. Nemo imprimis ei negabit, vindicationem, quae domino datur § omnium 1. Inst. de actionibus l. in rem 23. de rei vindicatione, contra quemcumque detentorem, vel possessorem l. officium. cod. t. l. unica C. de alienatione iudicii mutandi causa facta. Imo ad avocandam nudam possessionem et fieri potest competere videtur contra rogantem conditionem triticariam l. 2. de condit. triticaria, l. 4. § ult. de rebus creditis. Rursus quod in precarii rogatione, et concessione aliquid negocii intercedit, vel ad instar commodati, aut donationis nasitur videtur actio personalis praescriptis verbis, per quam revocatur rogante non res vel possessionem (non ad haec duo sunt alia remedia ut dixi). Sed quantitatum interfuit non fuisse [illegible] sibi restitutam, quapropter incerti appellatur l. 2. § et non. 2. versiculo itaque l. duobus. § ult. h. t. Rationem originis latius prosequitur. Laudati ab Gualdo ad Dom. d. cap. 39. lit. A, et D.

Cuiacius

Luc. ad tit. de prescripti verbis, et lib. 8 quest. Pap. in l. quesitu de sepulcro violato, Fab. decade 22 error. 6, vz l. 1. § 1. de pactis. Ex quo ne pr. argui de superfluitate interdicti quia sumarii remedium est, quod celeriter peragit: actio uero exigit plenariam causae cognitionem, et longam moram iudicii. Deinde interdictum auocat rem uel possessionem precario concessam, et interesse de quo sumariam pt. discept. pout natura causae sumariae postulat. l. quesitum 8. § cum h. interdicto 4. h. t. Actio uero prescripti verbis quamuis idem fere contineat, continet diuerso modo, est incerti conditione l. ubi autem 75. de verborum oblig., auditis, et discussis plenario partium alegationibus: neque tendit ad auocandam possessionem, sed ad interesse ipsius possessionis vel auocate, quod incertum est l. in area 33. de conditione indebiti, l. heres 21. ad SC Trebel., ideo conditio incerti appellatur, et reliquae quae tendunt ad incertum interesse, l. si quis dellegauerit 12. de nouationibus, docuit Fab. d. errore. et approuabit magnus preceptor meus Dnus. Ramus in academicis ad l. veniet 7. § et ideo, nº 3. de pactis.

Nº 30

Ex quo facile exponitur, bis alioquin difficilis l. l. interdictum 14. h. t. iuncta l. eius qui 14. § si, qui precario, de furtis, ubi docemur ideo interdictum de precario necessarium esse, quia nulla eo nomine iuris ciuilis actio est. Namque per quam consequamur effectum restitutionis ipsius rei, quae consequitur per interdictum de precario, ut nuper dixi; aliam tamen rationem prebet Consultus, uidelicet quia precarii conditio, magis pertinet ad donationem, quam ad genus negotiationis variis intellectibus. Existimo dici posset id genus negotii de quo consultus loquitur esse commodatum, cuius oppo-

precarij magnā affinitatē h.t. vt Rojas nū. 22.
Cuius ea est natura, ut per actionē consequatur commo-
datum, sibiq; incadat bonitate restitui, n. deteriorē; imo
heredes actione commodati n. s. impertenentur proditionibus
hereditarijs, sed his, qui eā tenent, & habent n. restituendi
facultatē, l. 3. § 1., & § heres. l. sicut certo 5. § ult. cum
duabus leg. sequent. l. si quis 13 ff. commodati: adeo ut prima
intentio actionis, sit rē restitui, sin vero n. restituatur, vel reda-
tur deterior, hec reddit adiutitia ad interesse d. § heres,
Don. lib. 14. comment. cap. 2. Ant. Fab. lib. 16. coniecturarum
cap. 1. & 2. Pich. [illegible] ex nū. 43. inst. quibus modis re con-
trahitur obligatio, & § ult. de off. iudicis nū. 220. Valen-
cia lib. 2. illustrium tract. de individuis cap. 6. nū. 28. Greg.
& Hermosilla, contrario vide di [illegible] actionis commodati
in l. 5. & 2. p. 5. per omnes glos. Ideo igr. dicit Consultus
necessarium fuisse interdictum de precario, n. de commodato, quia
ex ipso commodati negotio iudicium redditur, per quod petitur
rei restitutio; sed ex precario, quia magis accedit ad libera-
litatē, n. redditur actio ad rei persecutionē, sed condictio cer-
ti ex prescriptis verbis ad interesse, ut diceban.

Nº 31. et ult.

Hoc inter dicta
tenetur quicumque precario tenet, quamvis sit pupillus, qui
facultatē rei restituendi habet, l. ult. § 1. h.t., ut tene-
tur commodati, ex quo habet facultatē rei restituendi locu-
pletior factus est l. 3. § 1. commodati, in quo nulla diffe-
rentia est, ut 2a. Cuc. notavit [illegible] ubi ipse ... Vel
qui dolo malo desijt possidere, sive sit ipse qui roga-
vit, sive heres eius, l. quesitum 8. § eius 3. et § ult. eodē
tit. heres vero n. tenetur ex dolo defuncti nisi quatenus ad

eis pervenit d. § ult, ut diximus sup.a n.o 23. et notat Cuc. lib. 23. observ. cap. 21. Et perpetuum, d. l. 8. § interdictum. l. 2. C. h. t. Continet fructus damnum acceptum, et lucrum interceptum a die editi interdicti, d. l. 8. § ex h. interd., fructus inquam venit ex die editi interdicti, n. retro, quod in omnibus interdictis regulare est l. 3. de interdictis, excepto interdicto unde vi in quo venit a die deiectionis, l. 1. § ex die eo de vi, et vi armata, ut dixi n.o 20, neamplius est quod notemus de interdictis veri et propriis possessionis.. =

Et hec dicta sufficiant de interdictis, et remediis possessorijs.. a Dno D. D. Sergio fernandez de Retes viro sapientissimo et eruditissimo finita est in hac materia Die 5 mensis Martij anno Dni 1660.

Rejectis scriptis ... ac ... claudius Severus 13 ... quia ... indignis ... via cathedra ... Salmantino gymnasio ... dedita.

Papinianus.

lib. 32. qq.

Claudius selectum Papiniano ... in aculeus sempronis damnatus, eandem singularem non admittendi duxit patrem, quem ... heredem eam reliquit; quero, ... matrimonium fuit, et an mulier ad hereditatem admittatur? Respondi neque tale matrimonium ... Lucrum ... mulierum ... quod relictum est ... mulier ... hereditatem ... cimus. ═

Species ... consuluit ... Rogelius Zeno ...

~~[illegible]~~ seu de adulterio, cum Sem-
pronia accusata et damnata fuit. Sempronia in eo-
dem crimine fuit indemnata sive absoluta. Aliquis
Semproniam duxit uxorem, et in testamento ipsam he-
redem scripsit. quesitum fuit, utrum agere posset a
filio suo ipsi relictum? Respondet [illegible], neque tale
matrimonium contrahere, nec Semproniam capere posse,
sed in fiscum ejus hereditatem, et tanquam ab indigna au-
ferri. Idem quesiit, utrum e contrario, si Sempronia
heredem scripserit maritum, qui nupsit in fiscum cogen-
da sit hereditas et auferenda tanquam ab indigno?
Respondit idem esse dicendum. Ex qua hipotesi talis
textus sive conclusio deducitur. Relictum ei, qui
illicitum matrimonium contraxit, eripitur a fisco tan-
quam ab indigno. quae conclusio probatur ex l. 2. §1.
l. quia mulierem [illegible] ult. [illegible] l. [illegible] bonor.
hereditat. [illegible] oportet [illegible] eod. t. l. qui contra [illegible] de
incestis nuptiis [illegible] (de interd. mat. int. tut. et
[illegible] l. si voluntate) [illegible] de donat. int. [illegible]
de ritu nupt. l. 3. §1 [illegible] 32 § ult. de donat.
int. l. ult. de leg. [illegible] de auditori
docent preter caeteros [illegible]
et preter Cujac. lib. [illegible]
de ritu nupt. et lib. [illegible]
nupt. [illegible] in select. ad tit. [illegible] indignit.

et ad [illegible] Julian. Bulenig lib. singul. ad l. Jul. de adul-
teriis sub [illegible] idq lib. sing. de [illegible] communibus cap.
mi [illegible] Pet. Fab. [illegible] lib. 2. Semest. cap. 5. [illegible] Fran-
cisc. Conan [illegible] cap. 6. n. 4. Covarruv. ad [illegible] so-
lut. mat. cap. 3. [illegible] Emanuel de acosta in cap. si
[illegible] de sponsal. [illegible] ex n. 5. P. Sanchez lib. [illegible] de mat. di-
gio Sentii [illegible] lib. 4. de mat. int. cap. 3. Greg. [illegible]
int. [illegible] 14. [illegible]

Sed [illegible] Suppositionis [illegible]
[illegible] remaneamus [illegible] Suggerit [illegible]
[illegible] de adulterio [illegible]
[illegible]
[illegible] ut aiunt [illegible] quamvis [illegible]
[illegible] cogitari non [illegible] poena quae
in adulteros infligebatur, cum [illegible]
et [illegible]
[illegible] lib. 2. et [illegible]
[illegible] convictam, [illegible]
necandos [illegible] tamen ex [illegible] quae dicta fuit Julia de adult.
et quid [illegible] ex eo quod [illegible]
in [illegible]
[illegible]
[illegible] Georgius [illegible]
[illegible]

5[illegible]

[illegible] et atq[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], et [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] ex [illegible] [illegible] de [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] magne [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], sive mors [illegible] exitium ma-
[illegible] [illegible] intravit, ut de ex[illegible] in quo [illegible] necessa-
ria et [illegible], regetiuque [illegible] de interd. et [illegible]
5. [illegible] suggerit [illegible] [illegible] de adulterio dam-
natum, potuisse [illegible], et [illegible] =
2. [illegible] argumentum suggerit [illegible] ut [illegible], et ex [illegible]
[illegible], [illegible], semper[illegible] de eodem crimine adul-
terii, et de [illegible] adulterandi reus fuisse [illegible]
um condemnatus fuisse, semper [illegible] indemnatus, sive [illegible]
tam. [illegible] suggerit [illegible] argumentum. Non [illegible]
[illegible] [illegible] sunt adulter, et adultera, quam
ut delicti communium [illegible] utrique [illegible]
[illegible] [illegible] ad L. Jul. de adult. [illegible]
[illegible] accusare [illegible] patri, marito, consanguineis, qui
[illegible] habent [illegible], [illegible], et [illegible]
connexorum quippe [illegible] est [illegible] axioma. ergo
condemnato adultero, [illegible] non debuit [illegible] fuisse a-
dulteram =

3. Si ea argumentor dicendit [illegible] matrimonii [illegible]:
3. Si argum. matrimonii [illegible] quando [illegible]
non [illegible] quis [illegible] demost. [illegible]
natus [illegible] [illegible]
[illegible] contrahit matrimonium. [illegible]
[illegible] de marit. [illegible] tamq. interdictum fuit
senatori ducere et retinere [illegible] qui [illegible]
[illegible] ad [illegible] facto [illegible] fuit [illegible]
chia [illegible] ducere, n. vero [illegible] damnatu [illegible]
[illegible] 43. [illegible] infra [illegible] 13.
ut [illegible] et Iacob. [illegible]
[illegible] ex [illegible] lib. 3.
de interdict. [illegible] Nulla tamq. lex est [illegible]
[illegible] damnato, [illegible]
uxorq. adimat, [illegible] tantq. [illegible]
potentz [illegible] exeunt, [illegible]
culmini [illegible] fuit [illegible]
3. [illegible] [illegible]
cedens [illegible]
mox [illegible] alioquin si a [illegible] sequatur me n. ha-
beri.

4. Si ea argumentor dicendit [illegible] matrimonii n. esse [illegible]
strasit [illegible] indemnata, ex qua [illegible]
ferendam [illegible] indigna. [illegible] argumentum [illegible]

[illegible] quia [illegible]

[illegible]

[illegible] Sed [illegible] fuit matrimonium [illegible]

[illegible]

[illegible] matrimonium [illegible]

[illegible]

[illegible]

Sequitr. materia de Iudi-
cata, que integra est. et
scripta a Dno magistro
meo D. D. Josepho de [illegible]

AD TITULUM DE RE IUDICATA NOVI TRACTUS ACADEMICI.

A D. D. D. IOSEPHO DE RETES ANNO 1660.

Tertio aggredimur huius tituli explicationem, de eo enim videbus vidiss, ex academie praeceptio ex quo vespertina cathedra regimus, et cum nobiles aliquas leges in praecedentibus exposuerimus, ne iterum repetamus, quod utilitati vestrae est, nec moniam charissimi, et clarissimi studiosi, libuit hoc semestri vobis dare universam de fructibus materiam; in leg. cum iudex generi fructuum condemnationem facere debeat, ad l. in hanc l. Ulpianus 41 ff. de iudic. ... de re iud. quae per omnes iuris articulos dispersa est, et in multis actionibus sive realibus, sive personalibus de quaque ... Adeo que difficiles et utiles annis interpretibus reputatur, in tenebras inualuit hoc brocardicum, ... est iurisconsultus, qui nescit materiam de fructibus,

De quo [illegible] scripserunt, [illegible] Kalan[illegible] [illegible] [illegible], Petrus [illegible] et Joanes [illegible], quarum [illegible] qui in manus meas pervenerunt. Incidere vero scribentes multi, et plerique sunt libri [illegible] rus. curabimus tamen omnia colligere, seligereque, breviter, et methodice, ut forsan ex his principiis desideretis nihil erunt. illae fortunatae insulae in oceano, ideo appellatae, ut Mamertinus ad Julian. censuit, quod gerant, non arato solo frumenta [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] sponte pomis arbor gravatas. sic vobis sine ullo labore fructus nostri ubertim provenient, qui mihi multo constiterunt, sed iam ad rem.

Tractatus Primus, De Fructibus. Sectio 1.
De Etimologia, et definitione Fructuum.

N. 1. Marcus Varro Romanorum doctissimus lib. 4 de lingua Latina, fruges et fructus a fruendo dictos edocet. Magis exquisite D. Isidor. lib. 17 originum cap. 3. in princ. n. 10. et cap. 6. ad finem convenit fruges et fructus [illegible] a veteri verbo [illegible], quod significatum [illegible] a fruimine, quae est [illegible] [illegible] pars quaedam [illegible] [illegible] tota denominat. [illegible] et [illegible] veteres Virgilii interpretes secuti poetam lib. 1 georgicon: et quid quaeque ferat regio, et quid quaeque recuset. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et forsan [illegible] [illegible] de natura rerum, quod [illegible], [illegible] canit: qui mare navigerum, quae terras frugiferentes concelebras.

Fructus q. dicuntur, vel quia a terra feruntur, vel quia il-
lis vescimur, aut fruimur, notat Ioannes Frangerus in
Etimologico, et alii, qui inter fruges et fructus nonnul-
lam differentiam, in qua non immoror =

Ex qua aliorum notabili-

§. 2. bus in primis consequimur, omne, quodcumque fuerit
naturaliter quaesitum, et sine dispendio rei prin-
cipalis in fructu esse. Veluti ligna, poma, olera, flo-
res, legumina, frumenta, et fruges, et caeteri, qui vul-
go maiores fructus solent appellari l. Frumenta 77. de
verb. sign. l. plene 12. §. quaecumque de usu et habitat.
Ex pecore, aut animalibus fructus sunt facti, lac, pi-
lus, lana, et caetera l. pecore 2. de instructo, vel
instrumento leg. l. fructus 68. §. 1. de usufructu. in
pecudum 28. de usuris l. bonae fidei emptor 48. §. pen.
de adquirendo rer. dominio. l. si quis vas 48. §. ex furtiva
de furtis, l. vacca 43. de evictionibus, §. in pecudum
inst. de rerum divisione, quamvis occasione rei prove-
niat, non immediate ex ipsa re, ideo venatio in
fructu est, si emolumentum salva ex venatione per-
cipiatur l. venationem 23. de usuris. l. quaesitum 12. §. vel
in agro 12. de instructo, vel instrum. leg. apparet
quod iuris consultus magis generaliter, aut abusi-
ve nomen fructuum usurpasse, quam grammaticos
de quo intelligendum est. Divus Isidor. d. lib. 17. ori-
ginum cap. 6. ubi fructus proprie dicuntur agrorum, et ar-
borum, quibus utimur in animalium vero abu-
sive, et translative vocamus fructum, non enim
fructum appellamus quem naturale ex pecore

n minus, quae ex fundis, aut vivariis inveniuntur, ut constat ex praealegatis textib., et docet omnium optime Ioannes Garsias de expensis cap. 22. nº [illegible] addendus et Alfonsus Carranza in disputat. de partu cap. 3. nº 16.

N. 3. Explicatur lex usufructuarius 62. de usufructu =

Unde expendunt elegans Tryphonini [illegible] in l. usufructuarius 62. de usufruct., docet in primo [illegible] consultus usufructuario, cui silvae, aut saltus usufructus legatus fuit, posse in saltibus, vel montibus possessionis venari, [illegible] adquirere animal, quod cepit, nec teneri illud reddere domino proprietatis, quia facit fructus suos iure civili, [illegible], idem de aucupio, et piscatione [illegible] [illegible] 9. [illegible] 5. eod. tit. Hoc praesumpto [illegible] cum l. D. Pius 16 de servitut. rust. praediorum in qua refert consultus constitutionem D. Pii, ad aucupes [illegible], qua sancit, ne per [illegible] aucupandi, aut venandi gratia aliena praedia ingrederentur invitis dominis, cum interdicto quod [illegible] teneantur ex eo quod nullum opus in fundo facit, l. ult. [illegible] quod vi, aut clam, consequens est ad hoc prohibendum opus esset principali constitutione, [illegible] dominus [illegible] praeviderit, aut non prohibuerit, potest extraneus in fundo alieno venari aut aucupari, facitque suas aves, vel feras captas, ut docemur [illegible] inst. 3. [illegible] de adquirend. rer. dom., quia ferae, quae in fundo morantur, meae non sunt, sed in libertate naturali morantur, docet Cujac. lib. 4. obs. [illegible] cap. 2., ideo si aves in arbore mea nidum posuerint, et alter subripiat, non tenetur mihi furti, quia nullum ius in illis habeo, [illegible] de furtis, [illegible] quid dicendum sit, si ingrediatur fundum alienum ubi [illegible] prohibitus est, haec quaestio, [illegible] in l. [illegible] et in l. [illegible]

... int. de rer. divis. Accursius tamen in d. l. Quamvis 26 quest. et recte etiam eum, qui prohibitus est, suas facere aves, vel feras; quia iure gentium occupat, quod nullius est, teneri tamen domino praedii actione in factum l. in laqueum 55. de adquirend. rer. domin. vel iniuriarum l. iniuriarum 13 § 1. de iniuriis, pro eo damno fructibus datis, vel ipsi glebae, sequutus Stephanus Gratianus [illegible] cap. 4. n. 3. Leonardus Lessius, multum laudatus lib. 2. de iust. et iure cap. 5. dubitat. 8 et duabus seq. Illust. Tapia [illegible] in caten. moralis lib. 5. q. 26. art. 5., et cum ingenti Eligius Bassaeus in flori. Theologiae practicae verbo venatio [illegible] n. 4. et post veteres legistas Voetius [illegible] ad tit. de adquirend. rer. dom. n. 7.

N. 9. Hisce ita cogitatis difficillimum est quod docet Tryphoninus, posse usufructuarium venari, vel aucupari, in montibus possessionis, cuius usumfructum habet, quod non est speciale in fructuario, cum ferae in fructu non sint, sed cuicumque qui extraneus pateat iure naturali etiam prohibente domino, quem nodum ut dissolvamus animadvertendum est ad illa verba textus: Sed fructum aut iure civili, aut gentium suos facit. Primo enim docuit in montibus possessionis fructuarium venari posse, deinde de adquisitione fructuum dicens, sensus est, si venatio exercetur ab usufructuario in montibus aut saltibus agrorum, iure gentium per occupationem feras suas facit, non tamquam fructuarius, sed ex communi omnium libertate venandi, ut ceteri venatores extranei, si vero fructus montium consistit in venatione, ut in d. l. venationem 26. de usuris, hic iure civili, iure servitutis, et tamquam usufructuarius facit fructus suos. Consistunt vero fructus in venatione, quando saltus septi sunt, vel pisces intra lacum, vel piscinam privatam continentur; quo casu et feras inclusas, et pisces possidemus, et per possessionem naturalem domini

(9)

retinemus l. 3. quitis feras 14. usque 2. legis de adquirend. possessione et intiuriarum l. 3. § ult. de iniuriis, docent Cujac. d. lib. 8 cap. 2. Donell. et Duald. lib. 4 cap. 8 lit. C. idem Don. lib. 5 cap. 12 vers. feras, et per consequens nemo habet venandi ius nisi dominus, vel qui vi se dativis extraneus vero furtum faciunt, et ad restitutionem tenentur, docent moralistae superius in n.° laudati. Christianum uxorem exponit Aurel. licet breviter, et fere eisdem verbis text. Fab. in rationali ad eandem legem. Forcatulus d. cap. 4. n.° 3. nec Valguarnera lib. 1. illust. tract. 2. cap. 4 n.° 25. magis tamen ipsi eloquuntur. Donell. et Duald. lib. 10 cap. 8 lit. F. Unde facile percipitur decisio § 1. eiusdem legis, in quo Triphonin. loquens de venationibus et silvis seu aucupationibus docet haec usufructuario fructui [illegible] includi, dummodo ex fructibus eorundem numerum auxerunt moraliter in arimetice, id est venationes non consumat sed in eodem statu relinquat, docent ad varias quaestiones praxis applicant Molina de primogeniis lib. 1 cap. 22. ex n.° 8. Ioan. Gutierrez de tutelis 3. p. cap. 21 ex n.° 22, qui tamen distinctionem non videtur percepisse eximiam aliquid D.° Covarr. circa peccatum 2. p. § 8 n.° 2 vers. 5. et seq.

N. 5

Ordinarie dispositio rei principalis, quia dedestiones, quae rem principalem damno afficiunt non sunt fructus, sed tantum illae quae in eodem statu rem principalem relinquunt. Exempli gratia, silva cedua est, id est, quae sub [illegible], repullulat, et ramos et ligna decedere is, cuius fructu pertinet, qui in fructuarius non est cedua, ita debet uti fruique, ne villatemus deteriorem fundum faciat, grandes itaque arbores non potest cedere, nisi cariae, aut vetustate inutiles extiterint, ut l. 2. lege de usufruct. ij. et l. silva 20. de usufruct. 2. alias divortio 6. § si fundum 2. solut. matrim. ubi in fructus marito lucrandum computatur arborum cedua, vel pro male in eo est florentia lectio, et significat virgulta quaedam, quae in [illegible]

rusticorum partium, tandem remedium, quem extendendum sequitur, utroque
Ant. Augustinus lib. 2. emendationum cap. 7. Covarruvias lib. 3. variar.
cap. 1. n.° 2. explicant Duarenus et Barbosa in d. §. 12. in princ.
hoc amplius requiritur ad hoc, ut silva cedua intelligatur, quod
ad caesionem arborum destinata sit, alioquin si terminatur par-
tim, vel producendis glandibus, non est silva cedua, quamvis rur-
sus repullulet, quia ex caesione damnum inferret rei principali,
ut in d. l. silva 30. in princ. et §. ult. docent Alciatus, Alvarus, Gentilis
et Brequeus, ibidem Barbosa ubi proxime n.° 2. Joannes Garcia
in tract. de expensis cap. 11. n.° 35. Ex qua facile exponitur
tavin l. qui fundum 40. §. cum fundum 9. de contrahend. empt.
ubi ad eum, qui in venditione fundi fructuum istos sibi excepit,
vel reservabit, pertinet arundo cedua, et silva, quae in fructu est
sunt, in quo tamen ita leviter mutuo, arundine, et cedua silva,
ut cedua referatur ad silvam non ad arundinem, quia arundo sem-
per est cedua, atque renascitur ex [illegible] in [illegible], et alia-
lites arundinem et [illegible] comparuit Plinius lib. 17. naturalis
historiae cap. 20., quare in arundine, necessarium non videba-
tur id exprimere. Exponitur etiam [illegible] in l. fraudem 45. §. 2. ductor 13.
de iure fisci, ubi perpetuarium, id est conductorem in perpetuum
rerum fiscalium, non posse caedere materiam cupressi, vel olivas, vel cae-
dere ceteras arbores pomiferas, alioquin conveniri in quadru-
plum: cupressus est arbor, quae succisa numquam renascitur, ideo o-
lim mortuali feralique censebatur. Ovidius lib. 3. tristium elegia
13. = funeris ara mihi ferali cincta cupresso = Plinius lib.
16. natur. hist. cap. 33. de eadem arbore loquens ait: Diti sacra et
ideo funebri signo ad domos posita. Notat Forcatulus
in encicomagia, dialogo 1. n.° 8. et 9. itaque, si forte vi-
ctorum, abusive sit cupressus, quae non est in fructu, cum non repullulet

materia ad finem dnij propietatis pertinet, idem de oliva di-
ctum est, q. licet singulis fructibus grati comparati sit ad
succisionem, et ceteris arboribus pomiferis, [illegible] quae hi
silva fructu cedat, is primo, et principaliter ad succisionem
parata sit cedua dicitur, ut sic expositum in l. cum marmu-
sata 60 § silvae ff. de contrahenda empt., notant [illegible] lau-
data, et Bon. lib. 6 et Ubald. lit. O. et E.

N. 6.

Eodem modo philo-
sophandum est, de marmore, aliove lapide, aut metallis, ex
fundo cedendis, si enim renascuntur in fructu sunt, si vero non
sunt, non sunt in fructu, de quibus videndum est Galbarginus
tract. de usufructu cap. 26 n. 1, decisum vero in l. fruc-
tus 7 § si vir ff. solut. matrim. ibi, quia nec in fructu est
marmor, nisi tale sit, ut lapis ibi renascatur, quales sunt
in Gallia, sunt, et in Asia, l. 22 [illegible], quod procul du-
bio recipiendum est, ob intra fundi in lapidicina [illegible],
ut ex l. in lapidicinis 32 de iure dotium, idem est in creta
auro, argento et ceteris metallis, quae cedunt [illegible] ex vena
perenni [illegible] l. fructus 7 § si vir ff. solut. mat.
l. itemque § [illegible] l. secundum 13 § inde ff. de usufructu
l. 3 § ult. cum relig. seqq. de reb. cum [illegible] qui [illegible] declara-
verunt, quod loquuntur de venis [illegible] et quando
solitus erat dominus compendium facere ex lapidicinis in
utilitas, quo in casu in fructu est marmor vel metallum
secure docent post classicos veteres Molina de primogeniis
lib. 1 cap. 28 n. 10 Garzia de expensis cap. 22 n. 47 La-
sarte de Gabellis cap. 18 n. 93. Pater Molina de iust. et
iur. tract. 2 disput. 54. Rodriguez de annuis redditibus lib. 1
q. 3 n. 17 Carrasco de partu cap. 2 n. 18 Cujac. lib. 15 observ.

ciag 2i, et alii referunt quid omnes Solorzanus [illegible] tam delur.
Anaiar. lib. 5. cap. 1 n° 22.

N. 7.

Quando vero marmor non renascitur, sed semel extrigeretur
quia terra non est perennis, marmor non est in fructu; et per
consequens non pertinet ad eum, qui [illegible] habet ius percipiendi fructus, d. § divus 3. [illegible] quia neque in fructu est
marmor. Sunt exceptione, quae locatur ubi [illegible] tale
sit, ut ibi lapis renascatur. Ex quo constat praecedentes [illegible]
[illegible] de marmore, quod non renascitur, a [illegible] con-
[illegible] in fructu esse, et in hoc recte [illegible]
[illegible] n° 1. [illegible] et [illegible] n° 2. Unde per [illegible]
[illegible] consequentia deducendum erat, marmor hoc eius ad
maritum vel usufructuarium non pertinere; nihilominus
exceptioni quia, et rectioris interpretatione obtinuit
ut marito lucra cederet, si scindendo illud reddidit fundum
fructuosiorem d. § si vir. [illegible] si marmor mortuum in superfi-
cie, vel in eminentiae fundi erat, et subtus erat terra, quae ap-
ta ferendis fructibus apparuit sublato marmore; in hoc casu
maritus lucratur marmor, non ut fructum, sed in compen-
satione utilitatis, quam fundo attulit illud scindendo, ita recte
Molina, et Addentes d. lib. 1. cap. 23. n° 9. Garzia d. cap. 22
n° 48. et post antiquiores Barb. ubi proxime n° 2, permitti-
tur enim cuicumque fructuario [illegible] rei meliorare
l. si cuius 13. § inde 5. de usufructu, et in compensatione
lucratur quod ex fundo extraxit, dicitur vulgo spolium, et do-
cent praeci commentatores, ad eum de bonis, et hoc nomine lucratur
maritus marmor mortuum, tamquam spolium, quia fundum me-
lioravit, non tamen deducit impensas, quia eius emolumento
marmoris compensatur. Neque est perpetua causa utili-

tatis fundi proveniens immediate ex inventione lapidis, quibus mediantibus fructuosior fiat fundus, ita Post Viglium docuit Barb. n° 4. in fin.

N. 8. Aliud diversum quod cavetur est, quod proponitur in l. ult. de fundo dotali, in qua explicanda, auctores nostri multum pulveris immerito; agit Consultus de lapidicina de novo inventa in fundo dotali. Unde primo apparet differentia inter hunc textum et textum in d. § si vir, qui loquitur de lapide renascenti, quando est in fructu, sed quando non est in fructu de lapide qui non renascitur, et quaeret, si vir lapidicinas aperuerit, cuius sit marmor caesum, quod bis in ipso praedio permaneat, neque inde exportatum sit. Deinde quaerit, quis debeat imputare impensas factas in instruenda lapidicina, sive in aperienda vena marmoris. Primo quidem refert sententiam Labeonis, qui censuit marmor viro adquiri, quia in fructu est, cum vena sit perpetua et renascatur: negabat vero maritum posse imputare impensas factas in aperienda lapidicina ex duplici ratione, primo, quia illa impensa necessaria fuit colligendis fructibus, idest caedendo marmore, cum aliter caedi non possit, impensas autem illas vir non imputat, quae colligendis fructibus deserviunt, l. 3. § non generaliter. de impensis in res dotales factis, l. dom. 51. l. fructus 61. de legatis 1. Secunda, quia per aperturam lapidicinae fundus deterior factus fuit. Iavolenus vero in prima parte aprobat sententiam Labeonis, quatenus docuit marmor ad virum pertinere, sed de expensis ab eo recedit, docetque non tamen necessarias expensas imputari posse, sed etiam utiles, quae venam magis extructam reddiderunt. ratio est, quia non est facta expensa pro colligendis duntaxat fructibus, sed ad perpetuam utilitatem agri, ut inquit bart. in d.

§ nos generaliter, cum deinceps maneat per omnis vena marmoris, in quo per consequens differt hic dictio a casu exposito tunc § si cum in qua marmor non reparabatur, ne que ex dicto lapidis afferebat fundo perpetuam utilitatem, ideo expensa a viro non repetitur, quia ad proprium commoditatem pertinet. Deinde negat quod supponebat Labeo fundum deteriorem reddi per aperturam lapidicinae, licet enim fruges non colligat, maius emolumentum provenire potest ex lapide vero cat. Denique in hoc standum est boni patris familias consuetudine, et prudentia, si enim talis ob emolumentum inde percipiendum aperiret venam, poterit fructuarius aperire, tanto minus non poterit d. l. sicuti 13. §. inde. de usufructu, itaque suppositio est meri facti, et non iuris, de qua disputat Iavolenus cum Labeone in facto enim consistit perquirere, an deterior, vel fructuosior fundus reddatur ex apertura lapidicinae, quem utriusque tamen verum intellectum et legis eo, ad quem perscribit Rich., licet obscure loquatur in § de officio iudicis nº 52. et duob. seqq., quamvis in illis explicandis infeliciter cuncti excercuerint, varie, sed tamen eos emendate, Cujac. in l. 9. verbo proprie, de usucap. Ant. Fab. lib. 1. coniect. cap. 8. Francisc. Otomanus lib. 1. amicabilium cap. 23. antinomiam quae implacabilis videatur consuluisse Hieronim. oreuderus volum. 2. selectorum disp. 20. thesi 6. omnisque multis alijs, quos adducit Nicolaus Genoa in lib. legum conciliat. pag. mihi 829. Barb. d. § sicuti ex nº 7. D. Ioan. del Castillo de usufructu cap. 37. per totum. =

7. 9. His Expositis, prosequamur requisita, quae posita manent sup. nº 2. dixi fructuosum, illud enim appellatione

fructus appellari, quod superest deductis expensis satio-
nis, conservationis, perceptionis, et omnimodae exactionis:
alioquin si expensae non decomputarentur, fructus non essent fru-
ctuosi, quae est in verbi significatione repugnantia, ideo
pro regula generaliter tenendum est, expensas de computatione
fructuum esse ducendas, ubicumque per legem, vel statutum cave-
tur, ut fiat restitutio fructuum l. 1. C. de fructib. et litium
expensis l. fundus 51. ff. fam. hercisc., ubi docemur hanc
regulam nullam pati exceptionem l. sia (...) no 36. cum l. seq. de petit.
hereditat. in qua de praedone agit l. videamus 38. § cons-
pici 4. l. quod in fructu 46. de usur. l. fructus 7. in princ.
et in § impendia 16. solut. matrim. l. ult. tit. 11. p. 4. quod
etiam in fructibus impropriis retinendum est, quales sunt ope-
rae servorum l. fructus 4. de operis servorum, iuncta l.
quod si artificum 32. de rei vind. itaque qui iubetur
fructus non deducit expensas cum ratione percipien-
dorum fructuum illas faciat d. l. 3. § nos generaliter
de impensis in res dotale factis, sed qui iubetur fru-
ctus alii restituere semper expensas deducit, et de-
computat de fructibus, docent latissime Tiraque-
llus, de retract. Linagii § 15. Glos. 1. Arias Pinel
in l. 2. C. de rescind. vend. 2. p. nº 62. Garsia de
expensis cap. 1. ex nº 12. Gualdus ad (...) lib. 10. cap.
7. lit. F. Cobar. lib. 1. variar. cap. 3. nº 3. Escobar de
ratiociniis (...) computat. 13., Petr. Barb. in d.
l. si fructus ex nº 7. Agustinus Barbosa de appella-
tiva verborum significatione verbo fructus 103.
nº 22.

N. 10. Hanc propositionem multis limitationibus, et requ-

iis

lis in voluit veteres, et autores sup.o laudati, et Baeza de decima tutoris cap. 22., cujus tamen multo certum et sine ulla exceptione firmissimum habeo, quotiens fructus restituendi sunt, ab eo, qui illos percepit, d. l. sifundus 51. fam. ercisc. n. tamen pt aptari multis casibus, quos ipsi excogitant. Primo siquis vendat fundum plenum fructibus pendentibus, fructus etiam immaturi pertinent ad emptorem l. Julianus 13 §. de fructib. 10. de actionib. empti: quia n. pertinent tamquam fructus, sed tamquam pars, et accessio rei d. l. 13. §. sed et si quod 12. cum 2 seqq., et ideo foetus pecorum, et partus ancillarum ad emptorem expectant Paulus lib. 2. sentent. t. 17. §. 7. l. ult. de iure fisci. pen. C. de actionib. empti, docent cujac. lib. 20 quest. Pap. in l. 3. de usuris cobar. lib. 1. variar. cap. 15. n.o 1. 2. et 3. Escobar d. 2. tot. computat. 12 n.o 9. et computat. ult., Illust. Tapia 2. tom. Catenae moralis lib. 5. cap. 16. art. 15., nesciunt etiam distinguere inter reditus fundi, et fructus, reditus sunt, quantitates annuae, quae ex locatione percipiuntur. id est, quod fundus reddit possidenti, ut post alios loquitur Gaspar Rodriguez de annuis reditib. lib. 1. q. 1. a prio. cujac. lib. 7. observ. cap. 15. fructus sunt, qui naturaliter ex re fiunt. de ductis expensis. castillo de usufructu cap. 25. n.o 26. omissa generica significat.e Amaya lib. 3. observ. cap. 1. §. 1. n.o 11. Ergo si testator uxori legat reditum fundi censetur legare pensionem conductionis, n. fructus; et ut conduci commodius possit, ad refectionem heres compellitur l. fundi 38. de usufruct. leg. ubi Bart. n.o 4. cuja. lib. 3 respons. scaevol. quinimo si heres n. locet, sed colocat fundum, et mulier de fructibus agat deducet

heres expensas, ut in hoc recte sentit Barb. in d. fructus nº 30. vers. unde in foro, licet principalis eius regula non [illegible] pletar.

§. 11. Aliqua tamen sunt, quae solent oponi superiori doctrinae. Primo oponitur bas in l. quotiens 39. §. si colono de usufruct. species est, titius habebat conductum fundum, dominus fundi legavit ei usumfructum, inquit Julianus ex testamento posse agere, vel ex conducto cum herede; competit enim simul actio ex testamento, cum actione ex contractu, ut in l. cui res 28. de act. empti. l. huius modi 84. §. qui ser[illegible] [illegible] de leg. 1. l. fundo 4. ad l. falcid., notavi lib. 1. opusculor. cap. ult. ex nº 24., per alterutram vero consequitur, ut sine ulla impensa, sine solutione mercedis fruatur fundo, desinitque esse conductor, et incipit esse usufructuarius ex causa legati, ut in l. si quis domum 9. §. ult. cum l. seq. ff. locati, sed tunc expendunt illa verba, et impensas, quas in culturam fecerat recipiat. ecce ubi fructuarius lucratur fructus, et consequitur impensas factas in colectione eorum, ergo falsum est, quod dicitur impensas factas circa fructus non posse imputari ab eo, qui illos percepit. Ita expendunt, et accipiunt hunc textum non nulli ueteres apud Barb. in d. fructus ex nº 27., sed eorum opinionibus omissis verbis dicendum est impensas in culturam factas intelligi de factis in culturam fundi perpetuae utilitatis causa, quas imputare domino potest colonus, et illas agere actione ex conducto l. dominus 55. §. 1. l. [illegible] ff. locati, ut quicumque alius, ad quem usus fructus duntaxat pertinet d. l. 3. §. nos generaliter, quare ingre[illegible] d. [illegible], illas tamen consequitur non annales, et hoc amplius mercedis remissione, ita Accursio verbo in culturam vers. dic quod Albericus, Fulgosius, Ant. Fab. in rationali, et Cujac. lib. 31. q. Iuliani in d. §. si colono.

N. 12. Secundo opponitur text. in l. si servus 27. § si olivas 25. ad l. Aquil. ubi si quis detraxerit olivas immaturas a alienas tenetur l. aquilia, quod damnum dedit, ut infra dicam. dicendum interim est Suarez ad l. Aquil. lib. 2. cap. 3. sec. 5. quod ubi maturam detraxerit cessat l. aquilia quia nullum damnum dedit sed potius impensas collectionis videtur donasse arg. text. § ex diverso inst. de rerum divisione. Ecce ubi qui colligit fructus alienos non deducit expensas. Ergo illud hanc regulam non de praedone intelligimus. Omissa distinctione inter furem, et praedonem excogitata post veteres. a Tiraquello, de retractu lignagii, d. § 25., glos. 1. n.º 21. Garcia de Expensis Cap. 1. n.º 13. Sarmiento lib. 1. selectar. cap. 10 n.º 15. Rich. § 1. de off.º iudicis. n.º 62. et seq., dicendum est nostram regulam accipiendam esse, de eo qui et bona, et mala fide, retinebat rem, quam restituere iubetur et fructibus, hunc fructus intelliguntur deductis expensis arg. ex l. 1. C. de Infantibus expositis: caeterum si rem non possidebat, sed alienos fructus invaserit amittit impensas quas praesumptione iuris donasse censetur; quod fiunt circa fructus, sed circa ipsorum furtum. Docet Acur. et Baldus in d. § si olivas. Cuiac. lib. observ. cap. 1. Barb. in d. l. fructus n.º 9. in fine.

N. 13. Proponitur tertio text. in l. si quidem 9. § 1. vers. idem quaeritur. ff. Locati docent Vulgarius in prin. text., bonae fidei possessorem, qui fundum locavit, teneri conductori, ut ei praestet, quod conit frui, si a domino fundus evictus sit. Paulus frui

significat satagere, ut dnus qui fugaz evicit, quasi
eti. conductoris fuit; et si n. patiatur, prodere a
liuz quz idoneuz fugaz, et solvere conductori in
teresse, ut in h. recte docent. Ant. fab. lib. 4 c
iecturariz cap. 5. et in C. fabriano lib. 4. tit. de
evictionibus difinitione 4. Conanz. lib. 7. commuta
tionz cap. 11. ex nº 16 Don. lib. 13. cap. 7. licet
vulgo distinguatur inter locatez rez alienaz scientez
et ignorantez teste Osualdo ibi Lit. F. ut ille te
neatr. ad interesse; hic vero ad solz remissionz
mercedis: utrumque quasi dicertis testimonijs in
stitur 33. cuz duabz sequ. codez tit., quz tamz in ca
su fortuito loquntr. n. in casu evictionis, in quo a
liqua culpa est locantis, et certu debere suo, de
buisset locare, ut docuit conanz ubi proxime, quo
bis communz sequatr. cuc. tract. 8 ad africanuz
L. et hec distinctio 35. codez tit.. His premissis quae
rit usp. ind. [illegible] quid dicez desit in h. casu singu
lare. fructuarius, cuius ius personale est et cuz
vita extinguitr. § finitr. inst. de usufructu, lo
cavit credittz fructuariiz alicui in quinquenniz
quod erat tempz solezne locationis, ut solet nota
ri in L. [illegible] 24. § si domus 2. codez tit.: iteruz
decessit fructuarius, et per consequens resolutuz fuit
ius conductoris, quo resoluto iure dantis, resolvitur
ius accipientis L. lex vectigali 31 de pignoribz, in quo hec
species dilata a L. si dna 10 C. de usufructu L. 3. [illegible]
ubi dixi [illegible] proprietatis est qui locat usuz fructuz notat ibi
[illegible] glo. quaerit. quo utrum teneatur heres fructuarij

cum iuri opptet conductori: idest ut aliam habita-
tionem eque idoneam exhibeat, & soluat interesse. Ne-
gat Cestus ad illa tenerj, ea tantum remissionem pen-
sionis faciat pro rata temporis, per quod conductor fru-
itus non fuit, tanquam ex casu fortuito. Nec interesse
nec fructuarius praeuidere posset quod ius suum non
erat perpetuum: hoc enim potuit praeuidere condu-
ctor, quare ex culpa sua damnum sensit, quod sibi
debet imputare, l. damnum quod. de R. I. docet Bald.
in d. §. fructus, nº 11, & 12, & §. diuersorum pen.
47. ex nº 17. soluto matrimonio, Ant. Gomez l. 40
tauri, nº 64. Cou. d. lib. 2. cap. 11 nº 21. Ant. Fab.
de erroribus pragmaticorum decade 24. error. 4. & seq. Cuc.
lib. 23. obseru. cap. 38, Caldas Pereira, de empt. &
venditione, cap. 26 nº 49. & seq. Brito, de locato in
Rub. 2. g. ex nº 6.

Nº 4. De silua haec quaest., iterum queritur an
conductor recipere possit sumptus, quos fecit in praedium
tanquam per se fructuum? Respondit quod non posse
quia qui restituit fructus non deducit impensas, sed non
argumentum parum conuincit in primis, quod loquitur de
expensis duntaxat per se duraturis, non perpetuis
ut Couarruuias ipse ait, & aduertit. Cuc. & Conan.
ubi proxime, & Bald. d. nº 17. Deinde quia l. si. tan-
tum loquitur de herede fructuarij; posset quod tenea-
tur restituere expensas conductori, sed non negat con-
ductorem ius posse illas retinere quia dominus possidebatis,
quod acriter defendit Con. quia meliorem conditionem fun-
di fecit, & iniquum est, alterum cum alterius iactura lo-

ciuilitari l. nec h. §. fecit. inde quid quod negat Baro. ubi proxime, et de dictis fructus extincta iam et locatio, et anno efficatis uilit eos percipere ex quo iussum esse adque, inst. de rer. diuisio. ni. dubito quin conductor posit deducere impensas factas gratia fructuum, secus est, quo heres fructuarii ad quem fructus non pertinet, postea reducere ex ratione sententiae, quam post. Baldum, et dragquitenent Molina lib. 3. de primogenijs cap. 11 nº 11 gratia de expensis cap. 11. nº 60, nunc de aueno dano [illegible] 5. nº 3. uers. 4 ... Baro. ind. l. fructus nº 10. Sed conductor uice fructuarij collocat ei ht. ius retentionis, quod fructuario ipsi competit arcum. ex l. in h. iudicium 14. § impedia uers. ceterorum communi diuidundo; quo nullus casus est, qui hoc genus deductionis impediat, l. fructus 51. familiae herciscundae, et docet in dicto Augdano, et Garzia ubi proxime.

Nº 25.

Excipiuntur tamen casus solutionis decimarum praedialium in quo de omnibus fructibus soluuntur decimae, absque deductione expensarum cap. nº 22. uers. volumus, cap. tua anobis 26. cap. Pastoralis 28 de decimis, ubi stat differentia inter prediales, et personales, quae tamen in usu [illegible], non est iuri institutae, consuli [illegible] Baro. ind. l. fructus ex nº 16. et post, et multis Aug. Baro. de iure Ecclesiastico uniuerso, lib. 3. cap. 26 § 1. a nº 34. Basorus in floribus theologiae practicae, uerbo decimae nº 8. Dnus Solorzanus, qui alias quaestiones attexit 2. tom. de iure indiarum lib. 2. cap. 10 [illegible].

116 Denique de substantia fructuum est, ut cum
percipitur, sit gratia hominis inductus, ut dicitur in
l. in fructu ff. de usufructu legato. ex quo inde
ducitur maturitatem in fructibus non esse inspicien-
dam, nisi quatenus expedierit, ei qui fructus colli-
git l. si a corpore 48 § 1. de usufructu et l. in fructu
ff. 2. in multo etiam enim plus lucri est in fructibus
maturis, quam cum ad maturitatem non perveniunt
ut patet ex dictis textibus. Sed videtur obstare textus in
l. si servum 27. § si olivas 25. cum sequenti ad l. Aquil.
ubi, qui immaturos fructus decerpsit l. aquilia te-
netur, non vero qui decerpsit maturos: quod in propri-
a re damnum iniuria dat, Scaev. in 2. d. Fin. si
in immatura 18. quod vi aut clam, ubi docemur
sed eadem distinctione teneri illo interdicto, qui im-
maturam silvam cedit. utrumque Respondeam: primo
distinguenda est immaturitas: aliqua enim, ad omnia na-
turaliter utilis est, aliqua inutilis, nisi ad aliquem spe-
cialissimum effectum: veluti in olivis, immaturum enim co-
lligere agricolae, ut plus olei, ex illis defluat. Alia im-
maturitas est, etiam olivarum, nimium praepropera, ante-
quam ad nullum modum perveniat, de qua textus loquitur.
Deinde distinguendum est, is qui habet ius percipiendi
fructus, ab extraneo, ille enim fructibus suis fruitur pro
arbitrio, argum. ex l. si decess. 28 § vendit. de pet.
hered., in nostra l. in re mandata 2. C. mandati. ex eo
neque iure abutendo re aliena, damnum iniuria datur.
Igitur fructuarius, colonus, et similes possunt decerpere
fructus etiam immaturos, ut ubi magis expediat.

Existimau vero n. 35. quinimo iniuria facit. Deniqz et circa tempus incidendi, distinguit duz: si enim colonus, et fructuarius eo tempore carpunt quo finitum erat ius percipiendi fructus, n. faciunt fructus suos, quos immaturos decerpserint, quin fructus dni faciunt. Sed n. 35 §. 2. ecati, potuit tamen ita decerpere, dummodo iure, et ex bonarum dei ut docent ultra clariores Cuc. sic accipiendus lib. 24 obs. cap. 5. Forcatulus, in penu iuris civilis cap. 10 Vazquez lib. 2. illust. tract. 4 cap. 3. ex n. 5. Suarez ad l. Aquil. lib. 2 cap. 3. ses. 5. Rebufus, et Gentilis in l. silua 30 de V. S.

N. 17. Secundo ex eadem ratione, ut partus ancillae in fructu n. esse. continuit enim Prudentissima existimantes hominem n. posse esse fructum hominis cum eius causa omnia comparata sint, l. vetus 78 de usufructu, l. in pecudum 28 de usuris, § in pecudum inst. de rerum divisione, iuxta l. ius tantum 44 de edilitio edicto. Paulus lib. 3. sent. tit. 6 Cancilla l. 23. t. 31. p. 3. igitur partus ancillae n. expectat ad eum ad quem dumtaxat fructus pertinet, aliam rationem a consuetudine hominum, afert C. ius, in l. ancillarum 23. de pet. hered., n. comparari ancillas dum pareant, sive hoc n. esse potissime dnis propositum ut questum parent, ex partubus ancillarum; quae ob. per accidens. et quasi praeter intentionem, id soleat accidere: ut explicat Conan. lib. 4. comment. cap. 2. Ex hac ratione, dicitur falsa opinione deceptus, qui existimat ad se, ea quae fructuarium pertinere partum

ancillæ impotes 30. §1. de usucapionibus. Bruti vero rationem mirifice illustrant, ne immoremur, Alex. ab Alex. lib. 1. dierum genialium cap. 10, Corasius lib. 5. miscellanearum cap. 8, Conan. lib. 4. comment. cap. 2. Om. lib. 4. cap. 25. et ibi Gualdi lit. B., et lib. 6 cap. 25. Menoch. de arbitrariis casu 49. ex nº 7. Nicolaus Genua de scilitatione legum pag. 266 et seqq. Fachineus lib. 1. controversiar. cap. 50. Pater Molina de iustit. et iure tract. 2. disp. 1. vers. quando. Gaspar Rodrig. de annuis redditibus lib. 1. q. 1., a nº 3. Amaia lib. 3. observ. cap. 1. §1. a princ., et §2 a nº 62. D. Pet. de Velasco in conservationibus Sabini, et Proculi pag. 105. Caranza in disp. de partu cap. 3. in princ. a nº 19., et expressus sodalis olim, meus Auditorum D. Martinus de Saravia in disput. de humanæ naturæ dignitate, ad d. l. 68. a princ.

Sed quamvis partus ancillæ in fructum non sit, est tamen in causa rei idest ad eum pertinet, ex quo emptor, legatarius vel expectat, iure agit l. Iulianus 13 vers. idem Iulianus l. præterea 20 de rei vindicat. l. Iulianus 9. §. gen. et ult. ad exhibendum. ubi agitur de dno, cui restitui iubetur in iudicio rei vindicationis, in ea causa in qua esset, si à tempore litis contestatæ in illius potestate maneret, l. sed et partus 12. de eo quod metus causa, l. stipulatus de usuris. quibus intelligendum est quando ancilla promittitur ut fiat stipulatoris, si tamen in aliquo loco sit promittitur, quod ad causam damni pertinet, satisfit stipulationi, et si promissor sine partu illam sistat l. inter stipulantem §. 63. §. ult. de v. o.. Sic etiam intelligendi sunt, qui sequuntur respondit

19. ingéta. 3 extiz 10 de usuris. Insuma, qui omnez ca- usaz rei tenetr. emoventare, restituit etiaz partus una & fructibus, qui ex causa dnij fit restitutio, cuz omni e- molumento rei, notat Couan. d. lib. 4. cap. 2. Amaya d. lib. 3. cap. 1. § 1. nº 11. Carranza de partu cap. 3 § 2. exnº 61. alijs laudatis. =

N. 13.

E converso, qui ratione dnij rez habet, lucratr. partus ancillarz interiz natos - l. ult. iuxta veruz intellectuz de acquirendo rerz dnio, unde qui rogatr. restituere hereditatez post diez, partus interiz natos nō tenetr. restituere, l. respondit 19. § heres de usuris. l. uxorez 41. § sorori de leg. 3. l. falcidie 24. § idez respondit 1. ad l. falcid.: quia ad diez restituere rogatus, interiz dnus est, l. nō ideo 66. de rei vindicat. docet post alios, Marcus Ant. Peregrinus, de fideicomi. art. 49. nº 64. & seq; nisi mora fiat in restitutione fidei- comisso & post moraz heredis, debentr. partus; tuz eniz ad fideicomisariuz expectat, quia sua causa restituenda res est. á herede, & multo magis heres lucrabitr. partus si rogetr. post diez mortis sue restituere hereditatez sine reditu; ut ibidez dicitr.: quia verba: sine reditu; potius comodum heredis rogati respiciunt, quaz gravamen, aut delibationez fideicomissi, in cuius favorez diez fideicomissi testator protulit, Don. lib. 2. comment cap. 26. vers. quocomodo, nec operantr. diminutionez, sed aumentuz, Couan. d. cap. 2. Men. d. casu 49. a nº 19., quasi diceret sine incremento, ut probat lex 43. § Papinianus de leg. 2. l. facta 63. § si heres 4. ad S. C. T. rebelianuz: nō tamen ex significatione verbi reditu ut aliud agimus, docet Carranza d. cap. 3.

92. nº 21. quatenus ex sui voluntate testatoris, qui dicit fi-
dei commisso tulit Rodriguez d. cap. 1. nº 5. Amaya d.
§ 1. ex nº 11. omissis alijs rationibus autorum, quos refe-
runt Osuald. d. cap. 26 lit. E. Carabia in pre-
dicta disput. ex pag. 15. Nec obstat lex § 1. de
ducta 58 § hereditatem 4., ad Senatusconsultum Treb.
in qua Papinian ait, rogatum restituere heredita-
tem exceptis reditibus tenere restituere partus, et foetus
illos, qui summissi gregem retinet, i.e. qui faciunt,
ut grex germaniat in eodem numero; tanta est di-
fficultas huius legis, ut penna multis solutionibus relatis
relictisque superare cogitum lucebat. Cum vero lib. 6 respon-
sorum Papin. in d. § hereditatem et in alijs locis Brodeus §
in pecuniam inst. de rerum divisione, Carraza d. cap. 3. § 2
nº 56, annotaverint in praxi eandem antinomiam, et hic postre-
mus autor, se invocat in nos, cum nullum in iure apper-
tere conveniam. Ego tamen inter utramque legem differentiam video,
quia in altero dicitur sine reditu, in altero exceptis reditibus,
quem viderunt Amaya nº 21., et ante eum lex. Iam
mulier 22. § si ergo ad Trebellian., Rodriguez d. q. 1.
nº 6. Ant. Gama decis. 132. nº 1. Fabianus de...
te cap. 25. nº 6. et 7., licet differentis rationis aliam deducu-
cam. Ad quam prenotandum, heredem qui assignare deducta
Falcidia percepta, rogatum restituere hereditatem instar lega-
tarij esse, quia in restituenda hereditate est medius mi-
nister, et tanquam retinet res titulo particulari legati, l. 3.
§ cum postliminii de usuris, ... si legatum 30 § potentiam inservire
ad S.C. Treb. § si quis una § inst. de fideicommi-
ssarijs hereditatibus. Ergo qui rogatus restituere hereditatem

excepti reditus, vel ius ... ex quibus, nec in hereditate interim illius habet, quare in singulis reditibus, tanquam rerum hereditariarum domini, sed tanquam legatarius ... ex sequenti, nec partus ancillarum lucratur. ... vero iubetur post mortem sine redditu restituere hereditatem, ... ne reditus, non ... dispositione, sed ... ratione voluntatis ... quare interim, non ut legatarius usumfructus, sed ... totius hereditatis ... restituat. Igitur iure domini retinebit partum ancillarum.

N. 20 Ex quo facile ... est, de aliis textibus, qui in hac specie visi sunt difficiles, nostris interpretibus. Primo heres iure rogatus restituere hereditatem, ante interpellationem fideicommissarii, omne fidei possessor est, quia nescit, an alter agniturus sit fideicommissum: unde tanquam omnis ... possessor, interim lucratur fructus; igitur non lucrabitur partus, quia appellatione fructuum non ... l. mulier 22. § sed et si, vers. praeterea ad Senatus consultum Trebel. ... Amaya d. § 1. ex n. 13. ... d. § 2. ex n. ... d. cap. 2. n. 4. Secundo l. filius 21. de optione legata, proponitur testator, qui filiam exheredavit, uxorem et filium ex aequis partibus heredes scripsit, filiam ... ut nuberet ... familia decem mancipia, que mater optaret, et retineret, donec filia nuberet; optabit mater, pepererunt que interim: ... partus, ad filiam expectaret? Respondet ... non ... quia numerum ... finitus 10 mancipiorum, non pauciorum, nec plurium, relictum ...

quæ extrema vix in ratione, [illegible] quicunque
[illegible], donec ad eos plenum numerum perveniat, et
ut retinet [illegible] ratione [illegible] autheticati immo
quo [illegible] [illegible] nudæ ministerij restitutionis ma-
[illegible], et interim etiam postea donec eorum
hereditate permanere, sive apud virum quo ergo
[illegible], ex eo quod interim onus ministerij [illegible]
non ad solam uxorem, sed ad utrumque [illegible] expectat.
[illegible] licet non ita doceat, Benedictus [illegible]
lib. 2 selectar. cap. 16 nº 33., D. Martinus de [illegible]
[illegible] lib. 5. selectar. cap. 3., in praesenti agedum erit
de partubus ancillarum, [illegible] dotem estimatarum, sed
[illegible] quia magis propias [illegible] erit sess. 3.
[illegible] de [illegible]

Ex his facile quid sit fructus — Definitio
definiri potest omnibus potius, quam explicatis aliorum de-
finitionibus, quæ sic definio: est Compendium quod
naturaliter ex re in tempore venit, et renova-
tur sine diminutione rei principalis gratia
hominis inductum. quæ definitio in superioribus
explicata manet, lucemque dabit sequenti sectioni.

SECTIO SECUNDA

Quotuplex sit Fructus, sive de eius divisione

21 Antequam ad veram divisionem perveniamus, notanda ac [illegible] fructuum acceptio valde im-
propria, in qua hoc verbum abusive, et figurate sor

ponitur non iustitur pro utilitate. veluti quando in lege 2. § de operibus publicis legimus, quod opus ex utilitate fieri curabit, et nomen suum memoriae causa inscripsit, fructus existimationis consequi, idest utilitatem memoriae decoratae, sic in l. ult. de usuris. fructus 73. de R. I. dicitur esse, fructus rei possessoris propter operi [illegible], idest utilitatem. Non aliter. [illegible] § in confessoria 2. l. si finite 6. § item veniunt 5. si servitus vindicetur, l. videamus 19. § ult. de usuris, docemur in confessoria actione pro vindicanda servitute, venire fructus; idest interesse quod potuit fuerit fauere dominum, damnum ex eo quod ipsi servitus denegata fuit, ac usufructuarii [illegible] l. [illegible] § ult. si usufructus petatur. Magis accedunt ad naturam fructuum, usurae, et pensiones, ex eo quod in tempore reducunt, sine diminutione rei principalis; non sunt tamen fructus proprie quia non veniunt naturaliter ex re, l. usurae 121. de V. S. ut sicut dicit Papin. in l. navis 62. de rei vindicat. quod pensiones et usurae non proveniunt naturaliter ex re, sed ex l. sunt enim quaestum, ex conventione partium inducti, lege agebante Merili lib. 1 priorum observat. cap. 13. Itaque abusive locutus fuit Africanus in l. qui in quadringentis § ult. ad l. falcid., quando appellavit usuras fructuum pecuniae in qua appellatione intelligendi sunt Bar. in l. 4 de operis servorum l. in eius ditione 8 § de ceterarum 2. de rebus auctoritate iudicis possid., ubi mercedes horum, servorum et iumentorum appellantur fructus, quae omnes locutiones improprie sunt, ut notat auctor infra referendus.

Ff. 22. Petrus Marius in l. unica § ult. [illegible]

uxi: sin autem de rei uxoriæ actione, pati a cuius
Iustinianæ, ex distinguit usuras a fructibus, merce-
dibus, uecturis nauium, et cæteris pensionibus, et Vlp.
in l. usuræ 34. l. Prædiorum 36. de usuris
... fructum haberi. Paulus
uero, minus proprie locutus, eas appellauit fructus in
l. ... 38. ... eod. 13. eodem tit. sic etiam in ...
... de donat. inquit Caius
in ualorem rei non computari fructus, et usuras, et pen-
siones, ... de modo donationum quæritur, quoad ...
Scitiam, ut explicant Cuiac. lib. 29. quæstionum Pap.
in l. ... 27. eod. tit., nec Valencia lib. 3. illustrium
tract. 1. delegatis cap. 2. n.º 3. ex quo constat fructus, a cæte-
ris obventionibus distingui ... cum seruus 39. ... fructus de
leg. 1.; et nec sunt qui usuræ fructuum esse dicuntur. in l. quod
... 63. de ... 43. Verum tamen est non numquam ...
... restitutione, ... fructuum, et ...
dictarum omnium ... ; uelut in iudicio uniuersali
petitionis hæreditatis de quo ... l. ...
39. de usuris, iuncta l. ... 29. de petit. hæredita-
tis, ut notant Cuiac. lib. 18 observ. cap. 3. ...
... ex Cuiac. cap. 33.; et in iudicijs bonæ fidei ut
notat idem Cuiac. ad tit. C. de usuris, et fructibus legatorum:
Sed ... est ... nec facit ... fructus ... dicantur
fructus, nisi ... , et ... omnis ...
... 62. de rei uind., et ind. ...
... , nec ... in § si quis ... n.º 2. ... dicit
et in § 1. ... iudicijs n.º 6, ubi appellauit fructus
ciuiles Gaspar Rodriguez ... annuis reditibus libr. quæst. 2.

nº 2., & ex nº 9. .. [illegible] Rauainsis de analogiis cap. 6. aprio, Joan. garzia de expensis cap. [illegible] nº 7. Carolin. [illegible] practicarum lit. F. [illegible] 83. Duro. de [illegible] verbo fructus 103 nº 5. D. Joan. de Castillo de usufructu cap. 30, & [illegible] tract. [illegible] 26 utergue aprio. idem [illegible] cap. 1 a nº 4. [illegible] lib. 20 [illegible] cap. 5. ubi Osualdus lit. H.

Nº 23.

Ergo ut eos, qui proprie fructus sunt, diuidamus, & deinde [illegible] sermo, fructus alii sunt, qui sponte, & sua natura proueniunt, alii qui indigent cultura, & cura homini. [illegible] hanc distinctionem [illegible] Pomp. in l. fructus de usuris, & secundum vulgarem explicationem imprimis [illegible] a n. Dno, Inst. de rerum diuis. ibi, pro cultura, & cura, Alfonsus [illegible] in l. 39. t. 28 p. 3.: Primi generis fructus dicuntur naturales; posteriores uero, communiter appellantur industriales. que est prima; & potissima diuisio fructuum, secundum prefatos Doctores, & alios, qui inferius laudandi sunt, naturales igitur imprimis sunt, qui sine ullo [illegible] labore, nullaue industria proueniunt, ut fenum glandes, omnes que fructus siluestres, quos [illegible] natura, hominibus ceterisque animantibus larga manu suppeditant. tales omnes fructus fuisse, prima hominum etate siue, aureo seculo, Poete [illegible] sunt, licet tamen eos fiere, [illegible] rum, inde agnoscamus, sed ut videamus, quales sint fructus, qui sua sponte proueniunt, [illegible] lib. 5. de natura rerum sit canit

Terra dabat immunis, vestemque herba cubili
Praebebatque multa, et molli lanugine abundans.

Virgilius lib. I. Georg. versu 125.

> Ante Iovem nulli subigebant arva Coloni
> Nec signare quidem, nec partiri limite campum
> Fas erat. in medium quaerebant, ipsaque tellus
> omnia liberius, nullo poscente ferebat.

Ad hunc locum multa adduxit, atque omnem doctrinam ex[ami]nauit Ioannes Ludovicus de la Cerda in notis nis 5, 7, et 8. ad[uer]to locum Mamertini in Panegirico, ad Iulianum vbi inrestmili, siue de fortunatorum Insulis, sic scribit: habitari alicuius orbis terras in oceano ferunt, quas fortunatarum insulas vocant, quod eas, non aratu solo germina nascuntur fortuitis vitibus iuga collium vestiuntur, sponte pomis arbor grauatur. Siquidem posit tales fructus optissime naturales, debent appellari. =

22. Sed quia, natura non ita [illegible], ut operam nostri [illegible] desideret rebus perficiendis, videmus nostro merito, siluestres fructus asperos, amaros, et insipidos esse, nisi cultura hominis accedat, illis maturandis, quod egregie considerauit Virgilius lib. 2. Georg. versu 10 loquens de arboribus, sed praecipue versu 47.

> Sponte sua, quae se tollunt in luminis oras.
> infecunda quidem, sed laeta, et fortia surgunt.
> quippe solo natura subest, tamen haec quoque, si quis
> inserat, aut scrobibus, mandet mutata subactis
> Exuerint siluestrem animum. =

Consentiunt Teophrastus lib. 3 de causis cap. 26. Plutar-

aut in libello de vitioso pudore, & alij apud Cerruti ex nº 9 in notis, sed præcipue ex nostro Ill. Patre in Reipub. loc. nihil est, quod speciosum, & pulchrum est hominibus datum, absque ipsorum labore, & una Ratione afert Claudianus lib. 3. de rapt. Proserpinæ, Inducens Iovem, loquentem:

Provocet sollers animus, rerumque remotas
ingeniosa vias, paulatim, exploret egestas

Ex his apparet naturales fructus dixi, quamvis aliquam curam hominis indigeant; tales enim sunt Rami, & ligna ex silva cedua, Poma, nuces, & similia, d. ... fructus 45. de usuris l. 39. + 26 p. 3.; in qua quod scriptum est naturaliter arbores, hos fructus reddere, & sine labore hominis non est accipiendus præcise, sine ullo prorsus hominis labore aut cultura; indigent enim ea implantando, & rigando, ut manifestum est; Sed sufficit, ut ... ale naturales appellentur, quod benignitas naturæ, & spontanea ipsius liberalitas prævaleat culturæ, & labori hominis, licet aliter hæc verba accipiat Garcia, d. cap. 22. nº 8, per contrarium industriales fructus sunt, quod principalior causa est industria hominis, sine qua nihil ferret natura per se, quamvis ex re proveniant, ut legitur cum iudicio. Don. in tract. de fructibus cap. 4., & lib. 4. comment. cap. 25., & post veteres, quos laudat Covar. lib. 1. variar. cap. 3. nº 6. Pinelus in l. 2. C. de rescindenda vendit. 2. p. cap. 4. nº 52. Garc. de expensis cap. 23. nº 7. vers. ... vero eleganter Menoch. de arbitrariis. casu 210 aprio, Ubi eruditus ... vigui ... verbo fructus in ... deren dilui.

... 25.

Videamus nunc de cæteris fruc-

ab is naturalibus, tales sunt in pecoribus, lac, pilus, et lana
. sequitur. l. 4. § lana ss. de usucap. ubi dicitur lanam ovium
bonae fidei possessoris fieri, subdicitur quod idem in ag-
nis dicendum esse, si consumpti sunt. Per glossam in l. quia
§ ex pupillis ff. de furtis, decernuntur fetus pecorum statim
ad bonae fidei emptorem pertinere, quod de lana dicimus in
d. § 10., omissa, vel potius intermissa antinomia, quam
resecabamus supra. Gon. d. cap. 25. censuit praedictos esse fru-
ctus industriales, quia multa industria hujus indiget, ut pa-
scere, surgere ad pastum euntes, ducentes, reducentes, unde
stabulentur, et caetera, quam opinionem sequitur etiam, Aug. Barb.
de Iure Ecclesiastico universo lib. 3. Cap. 26 § 2. nº 37. post
Silenoch, quem non fideliter citat d. casu 210 nº 25. et 26. la-
udatque Covar. d. cap. 3. nº 6., qui tamen de his fructibus
non loquitur. In contraria sententia est Arias Pinelus d. cap.
4. nº 52. vers. specifice, qui censet esse fructus naturales, post
Baldum in l. ancillae nº 13 C. de furtis, et Cuiacium lib. 2 con-
iecturarum ad finem cap. 44., quem sequuntur Ubaldus d. cap.
25. lit. F. et Caranza d. cap. 3. § 2. nº 7. vers. caeterum mas-
cula quidem ratione; quia etiam poma, et caeteri fructus natura-
les, indigent irrigatione, amputatione, et magna cura
contra intemperiem temporis, et verminantem. Sed tales fructus
propter hanc curam non desinunt esse naturales, nec alii. Expendit
Pinelus textum in l. si filius 57. § ult. de peculio, u-
bi peculio legato legatario cedit, quod ex ancillis, vel pecco-
ribus peculiaribus nascitur. post mortem testatoris; non tam
si donatum aliquid servo sit, vel acquisierit quaesierit ex ope-
ris suis: dicit quae acquisita ex operis esse fructus indus-
triales, vel industrialissimos, ut Barbare loquitur Bain

apud Menoch. ubi proxime nº pen. & ult.; ergo foectura naturalis fructus est. Sed non recte expendit: quia non est in sit oppositio, a fructibus naturalibus ad industriales, sed ab augmento extrinseco ad intrinsecum; quod enim ex ipsis rebus, auget peculium; sed non quod ab ipso servo quaerit extrinsecus, quando ad peculium legatum. l. denique § ult. de peculio legato § si peculium Inst. de legatis docent. Auctores breviter, & latius Ant. fab. in d. § ult. sed quamvis auctoritas me non adigat, movet tamen ratio, ut sequar Baldi & Pinelli sententiam.

N. 26

Olivas esse fructus naturales, merito censent post Con. & Covarr. Osualdus d. cap. 25. lit. E. & Salgado d. cap. 28 de usufructu nº 2. extat enim disertum testimonium Virgilii rei rusticae peritissimi lib. 2. Georg. quod etiam ipsi afferunt ibi: contra non nulla est oleis cultura &c. Oleum tamen inde expressum industrialem fructum esse merito censent Baldus in d. l. divortio, nº 14. & post alios veteres Menoch. ubi proxime nº 24.; novam enim formam nascitur ex hominum industria ut ipse ait nº 22 & 23., ideo existimo esse pleni mendum in Pin. ubi proxime, & quod dixit de oleo; de olea accipiendum esse, eodem modo filosophandum est de uvis, & vino, uvae enim comestibiles, appellatione pomi continentur, sive fructuum naturalium. l. 205. de V. S., ubi illustrat Gotofredus, & Enricus Salhued ad memorabilia Pancirolli lib. 1. t. 17. vinum tamen fructus industrialis est, ut docent nuper laudati, nº ... ex ... l. 38 de rei vind.

Aperte etiam constat frumentum, ordeum, & caeteras fruges, quae ex nostra cura proveniunt industriales fructus esse d. ... fructus §. Osuardus, quia

n. aliter veniunt, quam ex industria hominis. Unde impropriè fructus, quales sunt merces operarum, pensiones domorum, vecturae, et similia, si ad hoc etiam ratione exercitium inter industriales debent computari; quia ex re natura non fiunt, sed potius ex industria hominis proveniunt, ut post Bart. in l. ult. in fine titulo rei docent Simon. d. nº 52 versic. quo autem Covarr. d. lib. 1. variar. cap. 3. nº 6., et cum aliis Menoch. d. casu 210 ex nº 21. Cardin. Tuscus practicar. lit. F. conclusione 485. Si tamen de aliis fructibus quaeramus quales sunt lapidicinae, et caeterorum metallorum obventiones ex iure, nihil certum statui potest. circa eorum naturam, sed arbitrio iudicis relinquitur. qui si viderit in his operis plus valere industriam, industriales: si vero cernat industriae praevalere benignitatem naturae, naturales merito iudicabit ut eius iudicio dixit Covarr. et Menoch. ubi proxime, melius quam Garsia nimis absolute loquens d. cap. 22. nº 8.

28. Alia fructuum divisio, non ad qualitatem, sed ad eorum statum pertinet. alii enim dicuntur pendentes, alii extantes alii consumpti. Pendentes fructus appellantur, qui adhuc radici haerent, et a terra vel arbore maturitatem accipiunt, vel ut apte dixit in l. ... 78 de rei vind. qui terra adhuc continentur, pendentes vero fructus fundi pars esse censentur. l. fructus 44. eodem tit. partemque integralem rei accessibilem appellavit cum Covarr. Tualdus ad Sim. lib. 4 cap. 22 lit. D. quo inferius sect. 5., appello partem adiacentem, ideo in vindicatione veniunt fructus pendentes cum ipso praedio, l. fructus 44 eod. t. Et in legato usus fructus, usui rei cedunt fructus pendentes, l. si pendentes 27 tit.

usufructu, l. in l. falcidia § tuncta … in quantitate 13 ad l. falcidiam, et ut tit. fructo de … emptori l. Julianus 13. § si fructibus 10 de actionib. empti, l. 12. t. 5. p. 5., et qui consequens alienatam in fraudem creditorum plena fructibus, reuocatoria etiam fructibus competit l. ult. § nec solum, et § Prouidum ff. quae in fraudem creditorum. quae omnia inferius ex professo examinanda sunt

(Nº 28) Sed ut Iurisconsulti, valde sunt proprietatis uerborum amatores, inuenio fructus pendentes appellare etiam stantes, cum hac forum differentia, ut pendentes dicuntur ex arboribus, aut uineis, stantes uero ex fructibus satiui[s]. in quod induuit me, autoritas quinti lucii Scebolae in l. quintus Lucius 40 de actionib. empti, ubi proponitur dominus siluae, arbores in ea extantes, id est terrae cohaerentes, uendidit, et pretium accepisse, postea que noli arbores tradere quaeritur. an emptor uindicare eas possit, et negat consultus, tantum que competit actionem ex empto; quia fructus terrae cohaerentes pars fundi sunt, et domini eius secuntur. notat nec Valentia lib. 2 illust. tract. 1 cap. 1. nº 4. Ecce arbores terrae cohaerentes appellauit extantes, sic etiam mulier, recipere dicitur fundum cum fructibus stantibus in l. fructus 7. § interdum 13. Soluto matrim. unde facili opera exponi potest comparatio, quae extat in d. l. si pendentes 27. de usufructu, ubi consultus ait, pendentes fructus die usufructus legati … se, ad usumfructuarium pertinere, quod et stantes pertinet sic legitur in libro Florentino, et in vulgatis pendentes … ne …; ad poma, extantes ad Satiuos, qui in fundi terra que extant, ut uidit … Faber uero in Ratio. in d. l. et Galbinus d. cap. 28 de usufructu nº 2. quod omnino dz

pecudem accipiant . tam pendentes fructus (in uno
in uersiculo tuae . tract. 8 ad sufficien. in l. locatumuero
§ locati de furtis) in uentra significare im-
maturos, pendentes uero maturos: eaq ... qua aut
ciuitate; quod si id uerum pendentes significaret, non adii-
ceret Consultus l. ... 27. illa uerba, ... maturos . sed ad
... Unde agitari solet quaestio, furto subtractis fructibus
pendentibus, cuinam competat actio furti? et quidem sia
colono ipso, sine uoluntate domini subtracti, quam ibi
in oluiis furtibilitatis, non incidunt, furti actione teneri de
locati . quem exposui in selectionis ... Altinia ... si ab
extraneo competit actio furti, tam domino, quam colono; domino ratione
domini, et per consequens conditio furtiua; colono, quod eius interest
l. arboribus ..., § Iulianus alias . ... de usufructu,
... § 1 . l. falso 82 § 1 . de furtis.

30 ... Aliquid de fructibus ex-
tantibus dicimus quidem et . non aliter melius definire pos-
sumus, quam si dixero, fructus extantes esse, qui con-
sumpti non sunt . hi ab interpretibus, ita subdiuiduntur:
alii sunt separati, alii percepti, alii collecti . De separatis
non perceptis extat clara mentio, in l. si fructuarius 13 §
modis ususfructus amittatur, l. quiscit 25. § 1 . uers. ce-
tera de usuris, ubi stat differentia inter fructuarium
qui tantum facit suos fructus perceptos, et bonae fidei
possessorem, uectigalis que, qui faciunt suos fructus sepa-
ratos, ut in l. bonae fidei 48 de acquirendo rerum dominio.
Videamus nunc, quando percepti, et quando separati di-
cantur? ... et communiter antiquiores non aliter per-
ceptos dicebant, quam perfecte essent collecti, tum

horrea reportati. Sed quamquam frequentius obtinuit
tunc perceptos, quando a fundo translati sunt in aream
causa tribulationis, vel in aliud locum, quam opinionem
sequitur. Tiraquellus de retractu conventionali, § 5. glos. 5.
in principio Covar. lib. 1. Variar. cap. 15. n.o 12. Sed utra-
que sententia juris fundamento destituitur. Verius enim
est, inter separationem, et collectionem nullam esse realem
differentiam, sed intentionalem; si enim fructuarius, et
colonus, metit, et secat fructus, et a terra separat
suo nomine, ut fructus acquirat, dicuntur fructus
percepti, simul ac a terra separati sunt: quod
si etiam, per se deciderit, vel extraneus citra voluntatem domini fru-
ctus secat, dicuntur simpliciter separati, non percepti,
ut probatur ex praecitatis textibus, maxime ex text. l. si fructu-
arius 13, docet Donell. d. lib. 5. cap. 25., et ibi Osualdus lit.
L. Galbarra d. cap. 28 n.o 2. Collecti, sive coacti dicun-
tur, quando jam demum expressi, et sunt tribulati vel
vindemiati, et in horreis repositi, et pro colligendis
juncta l. certum 22. C. de rei vindicat. ubi extantes fur-
antibus [illegible] consumptis, ut valeat consequentia omnes
fructus, quod consumpti non sunt dicuntur extantes.

31.

Restat videre
de fructibus consumptis, qui dicuntur quando non extant: igitur sive
utiliter consumpti sint in alimentis familiae, vel venditi, et lo-
cupletior factus sit, sive inutiliter absumantur, casu, vel ru-
inis, incendio, vel alio quovis casu modo, quia non
extant consumpti censentur. Leges namque de fructibus consumptis a-
gunt, eos simpliciter opponunt extantibus, nec inter modum
consumptionis distinguunt, ut constat ex praecitatis textibus et ex l.

[illegible] inter [illegible] tit. 2. [illegible] vinc. [illegible] lana. 3. [illegible] rusticorum [illegible] in [illegible] de acquirendo rer. domin. [illegible] cap. [illegible] n.º [illegible] Gama [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cap. 17. [illegible] [illegible] hereditatis [illegible] [illegible] et ut omnes fructus restituat [illegible] [illegible] utiliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in iudicio universali [illegible] hereditatis, [illegible] fructus augent hereditatem [illegible] acceptione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n.º 61. [illegible] [illegible] cap. 2. ex n.º 47. [illegible] cap. [illegible] intellectus.

SECTIO TERTIA

de Prima, et Potissima Ratione Acquirendi fructus, quod est Dominium.

[illegible] acquirendi fructus est dominium, [illegible] res naturaliter [illegible] [illegible] [illegible] vindicat, quomodocumque [illegible] [illegible] quod ex [illegible] [illegible] vindicat. [illegible] [illegible] cum duobus [illegible] de acquirendo rerum dominio

§ praeterea 20 inst. de rer. divis., unde respectu dni non distinguimus utrum res ex sequentiam instituta sint, vel non sint, nam & partus ancillae ad ipsum expectant § servi inst. de iure personar., § item ea quae ex animalibus inst. de rer. divis., partus l. 6 de rei vindicatione l. idem Pomp. 5. § idem 2. cum seq. ff. eodem l. ult. de acquir. rer. domin.: & hoc est quod diximus fructus percipi iure soli, idest cedere ei qui in solo fructus habet, l. quis scit 25. § 1. de usuris, quod alii resent. convenire, & ex ipsa natura rei, recte docet Don. lib. 4 comment. cap. 23. Treutlerus, volumine 2. select. disp. 20 thesi 6. Garbanus de usufructu cap. 2. n.º 1. Dnus Valens ueta consilio 99. ex n.º 91., & consilio 69. n.º 188, & consilio 13. n.º 57.

N 33.

Sed cum dnii pleni duae sint partes, altera quae expectat omnimodam dispositionem, de qua in l. in re mandata 21. C. mandati l. sed & si lege 25. § consuluit de hereditatis petitione, altera ad fructionem sive debetis, necesse est tractatum de fructibus non versari circa emolumenta, quae percipit Dnus, qui plenissimum liberum, & absolutum dnium rei habet, nam sic utitur re ut sibi libet, potest arbores extirpare, siccatis arboribus facere prata prospicere, ignem extinguere, ut in proposito eleganter dixit Joannes Baptista a Costa, de ratione ratae q.º 18, ex n.º 1.; sed tantum de illo qui dnus rei sit, habet fruitionem, sed non dispositionem, ad quem pertinet emolumentum rei ea quae fructus, quo ipsi non licet formam rei immutare, de usufructuario docemur l. sed si 15. § 1. cum duabus legibus sequentibus de usufructu, late Don. & Osualdus lib. 10 cap. 11. & seq.

in proposito supra [illegible] dictione 386 nº 5.

CONSENTARIUM

Primum de marito.

Ex quo primum sequitur maritum [illegible] matrimonio [illegible] facere, quos perceperit ex re dotali L. dotis 7, L. plerumque 10 § [illegible] 3, L. cum in fundo 74 de iure dot. L. pro oneribus 20, L. ult. § praeterea 2. C. eod. tit. L. fructus 7. per totum [illegible] pandect. Florentinorum L. si fundus 8 L. in insulam 42 § [illegible] usufructu 57. L. ult. ff. Solut. matrim. [illegible] quae ex [illegible] C. de rei uxoriae actione, et in eleg. [illegible] definitione [illegible] in cap. salubriter de usuris [illegible] 26 et seq. [illegible] Requiritur [illegible] primo quod res in dotem tradita sit, nec sufficit quod sit promissa, L. de divisione, soluto matrim. d. L. 26 [illegible] quod si dos tradita non sit, sed marito [illegible] [illegible] praedia [illegible] aliquid fructiferum in pignus tradatur, fructus quos ex pignore percipit, sibi lucrifacit d. cap. salubriter 16; licet alioquin creditor soleat in sortem principalem imputare fructus pignoris, L. 1; quis [illegible] [illegible] C. de pignoratitia actione, L. [illegible] C. de usuris. Ratio est, quia [illegible] tacite [illegible] in recompensationem mutuum dotis [illegible] damno emergenti [illegible] matrimonii Cov. lib. 3. variar. cap. 1. nº 3, et post multos relatos a Barb. in d. cap. 16, [illegible] sunt Fontanella de pactis nuptialibus clausula 6, [illegible] 2. p. 6. ubi [illegible] loca [illegible] Petr. Barb.

ind. l. se absolutum s. mario, Farinacius in repertorio posthumo de tractib. q. 39. Noguerol alegat. 17. art. ... qui divisionem dotis exigit ad uxorem, quae soluto matrimonio pignora accepit e restitutione suae dotis, quam tamen exigere non audet demittere, illustrissimus Tapia tomo 2. Catenae moralis q. 17. art. 10.

n. 35.

Secundo etiam requiritur ad lucrifaciendos fructus, ut matrimonium insecutum sit alioquin praecedens rerum traditio non sufficit, l. dote 7. § ult. ff. seq. de iure dotium, l. si ante 6. soluto matrim. l. 2 § et pignora, de dote, quare fructus ante percepti non cedunt marito, sed uxori, sed augent dotem, l. videamus 38 § ante 2. de usuris. Tertio requiritur, quod maritus sustineat onera matrimonii, et propriis sumptibus alat familiam, l. in insulam 42. § usuras 3. soluto matrim., Vinzola l. si q. 21. § ult. de donat. inter, hay elegantes in l. ult. in princ. de doli mali exceptione: ideo quae si usuras a socero promissas sint genero donec dos ei solvatur, et mulierem non alierit ... sed ipsi his pater impe usuras petit, l. cum post. 69 § in dotem 3. de iure dot: quia fructus et usurae quae pro fructibus ... cedunt pro oneribus matrimonii, l. si maritus 46 familiae herciscundae, l. dotis 7. ff. l. pro oneribus 20. C. eodem ... docet Don. et Oswaldus lib. 14. cap. 2., Treutlerus volum. 2. selectarum disp. 7. thesi 9. Cuiac. ad tit. C. de iure dotium in princ., et in l. unica § cum que ex stipulatu C. de rei uxoriae actione, Ioannes Campegius De dote 2. p. q. 12., et segg., Constantius Rogerius eodem tract. q. 16. Franciscus Otomanus in disp. de dotibus paulo post medium inde expositis omnibus quaestionibus

[illegible] Fontanella de pactis nuptialibus clau-
sula 6. glos. 2. per totum, ubi late de hac materia tractat,
Latius Perez Barb. in d. l. de divisione §. et sequent.
Gaitanus de cred. [illegible] cap. 22.

6. [illegible] Huius acquisitionis ratio
est duplex, quod maritus habet iure dotali, quam obiter
adverti [illegible] Fontanella d. glos. 2. p. 1. ex nº 5.; et ratio
rationis est substatio onerum matrimonii, videlicet ta-
men breviter est quaesita ratio duplex, hac de re dis-
ceptatum est inter priores Iurisprudentiae interpretes, non
paucis sic reminiscendum, et imprimis dominus esse
maritus generaliter docemur in proprio instituto, quia a-
lienare licet ut in l. doce ancillam 9. C. de rei vindi-
catione, l. si praedium 23., l. in rebus 30 C. de iure dot.
l. dotales 13. C. dotale, l. fundo dotali, l. de divisionis.
in fine soluto matrim., olim vero res ita erat, si per
conventionem, imaginariam, aut [illegible], matrimonium
celebratum, quia uxor filiae loco erat marito, om-
nia bona sua, et familiae transferebat in potestatem
viri de qua acquisitione expresso capitulo lib. 1. Opus [illegible]
cap. 4. ex nº 10. quod retineat nihil [illegible], aut dolo suo
mulier, cum omnia transferret in potestatem viri, adeo quidem
ut si aliqua ad usum [illegible] vellet [illegible]
per interpretationem peculii, ut filia fam., et ad usum [illegible]
[illegible], ut itaque dixi lib. 5. cap. 1. ex nº 6. quod bona dotalia
[illegible] hoc matrimonii genus [illegible] mariti ex [illegible]
[illegible] in [illegible] quiritario erat, dotis tamen nomine
ut [illegible] iure in [illegible], loco ad effectum [illegible] ita ut
[illegible] matrimonio, statim [illegible] ad mulierem

dignota vero uxore in matrimonio, familiaque in
remanebat penes maritum, ut tradit ibi Boecius.
Ex ... maritus servum dotalem manumittere poterat
& plenam libertatem dabat l. dotalem 61. ... soluto
Matrim., l. in fine 3. § si dotalem, de suis & legitim.
hered. preferebatur qui uxori in vindicatione ...
tatis d. l. de ... erat quiritarius, l. 1. § permagna
de rei vindicat...

(11 3)

quod si usu matrimonium celebrabatur,
dominium quidem quiritarium penes uxorem remanebat, &
bonitarium transibat in maritum ex causa dotis quoad
diu durabat matrimonium l. quibus 15. de iure dotium
l. Julius 21 § idem respondit l. ad municipalem.
hactenus recte docuit ... Suarez ad l. Aquil.
lib. 1. cap. 5. ser. 3., sed quia in utroque casu uxor
quiritaria uxoris adhuc, dissoluto matrimonio res
suas recuperabat, ut inquit Boecius, nec alie-
natio permissa erat marito fundi dotalis ex l. Julia;
Maritus ... olim, & hodie censetur dominus ad-
umbratus, vera & legitima domina uxor l. in
rebus 30. ... quidquid acquirit servus dotalis
uxori acquirit, l. 3. de fundo dotali, l. Servus 58
soluto matrim., l. adicto 41. § 1. de acquirenda
hereditate. Sed diversis respectibus ambo domini
existimantur. l. dotale 8 § 1. l. sed duos 15. § si fideius.
ff. qui satisdare cogantur. maritus ad fruitionem
& defensionem rerum dotalium, uxor ad recuperatio-
nem, sive ad conceptum pleni dominij. In sum-
ma fruitio, & administratio mariti est iure

[illegible], optime docet Ceuall. in l. unica § cumque
ex stipulatu C. de rei uxoriae actione: Uxor uero
habet reliquam dominij partem quasi sopitam: et interim
sine administratione; maritus est dominus cum
ea, sed sine dispositione; maritus reuoca-
biliter, Uxor naturaliter, et irreuocabiliter, ut
expressit Gabriel, cap. 22. de usufructu nº 10, me-
lius quam alij quos refert et studiose ad Bon.
lib. 19. cap. 4. lit. F.

Nº 34 Igitur cum maritus dominij habeat limi-
tatum ad fruitionem, consequens est, ut solum fructus lu-
cretur, et persequatur, qui infructuosae sunt uxori
ipsi reseruantur, [illegible]
[illegible] § si [illegible] de iure dot. Parlad.
ancillarum [illegible] § [illegible] l. unica § cumque ex stip. uxo-
rum C. de rei uxoriae actione. Thesaurus [illegible]
[illegible] maritim. [illegible] in-
uentori [illegible], altera dimidia uxori ratione
soli, § thesaurus inst. de rer. diuis. ut ex inuenti-
onali [illegible] notat ibi [illegible], et caeteri, qui in
[illegible] ind. §, et seq., et nota-
uimus sup. [illegible], addatur Ant. Gomez [illegible]
§ o tauri nº 33. [illegible] de fructibus lib. 3. t.
2. [illegible]

Nº 35 Unde apparet si maritus sit plene perfecte-
que rerum dotalium dominus, non tantum fructus sed omnia
emolumenta ad eum expectare. Hoc [illegible]
[illegible] quam partem [illegible]
[illegible] in [illegible] maritim. [illegible]

n... lib. cap. 26, ... coniungendas ... ordine § ... ex n.º 19., ... genius ... de
extimatione rerum dotaliu. Dom., & ... lib.
1. cap. 7. ... l. unica § cum ... extimata, ...
... cap. ... n.º 7. ... Romana ...
... de dotibus ... tract. 2. ... 5. ...
... multis ... in repertorio ...
... de ... quest. 2. Ego tamen sic ...
... Viris in dotem extimatis simpli-
citer, sive absolute dantur, per traditionem
rerum dominum in maritum transfertur; quia extima-
tio rerum similis est emptioni l. 3. ... emptore ...
... certo ... § ... ... modatis l. ... exceptione
11. ... iaco, & omne periculum prestat,
& omne commodum acquirit l. 1. l. quotiens §.
l. cum dotem 10. C. de iure dot., l. plerumque ... in principio, ...
§ si ... sequenti, ... § ult. ff. eodem tit.
l. extimatis ... solut. matrim., l. unica § cum extima-
... C. de rei uxoriae actione. In quo casu
... adiecte, si ... extimata dos, ut
illorum dat, & ad meliorem ... periculum transferri, l. 1. § ult. de extimatoria
actione, ... l. ... l. ... 3. l. quero
54 § ult. ... si vero datur in dotem extima-
ta ... absolute, sed favore mulieris, pacto in
extimatione interposito, ... rei ... deter-
rioratem, reddentur ... extimate
fuerunt, ... extimatio ... restabarent; hec
extimatio tota est favore uxoris, nec statim ... di-

tionem, sed cum pervenerit, sive soluto matrimonio, sive constante, ipsa res traderet, vel datur in cuius electione erit, utrum malit petere, cuius electioni arbitrium reservatum

10. Aliam speciem attingit Bar. in d. l. extimatis so., et in l. cum inter in l. de iure dotium. Ex quo primum consequitur maritum petere non posse fundum, si sit extimatum; quia extimatio effectum non sortitur, nec mulier oportet petere extimationem. Unde si accepit fundum extimatum certum numis, et maritum vendidit duo tis potest mulier petere fundum, vel extimationem: quia cum mulier petit fundum, maritus numquam habuit ius vendendi, et per consequens nec potuit retinere omnino quod pro accepit, ... sic a me intellecta ... de pactis dotalibus ... quod ... in d. fundo dotali, omissis emendationibus Fabri lib. 3. coniecturarum cap. ult. et Cuc. tract. 9. ad Afrieam. in l. si marito 9. de fundo dotali, et variis intellectionibus Bar. in d. l. extimatis. Consequimur secundo, utrum in hac extimatione olim totum rerum dotalium periculum ad maritum expectare, quamvis facto res dotales perierint: unde licet dominium per hanc extimationem in ipsum non transferretur, tamen optime ... ut partum ancillae lucraretur, sic ... Pomp. in l. si mancipia 18. de iure dotium, et ante eum Sabonem in l. cum mancipia 3. soluto matrimonio; quamvis in pacto extimationis nihil convenerit de lucrandis partubus: totum hoc provenit ex bona fide ... pro ...

dere n. poterat, quia de actione ex stipulatu agere dote repetita, quae erat stricti iuris, ut inquit Iust. in d. §. itaque 9.; sed neque in actione rei uxoriae, quae erat optimae fidei, § fuerat autem 30. inst. de actionibus, quae erat inter utramque actionem earum differentia, ex qua proveniat hic diversus effectus, nisi stipulatio non intervenisset, sed rei uxoriae actione agendum esset, maritus lucrabatur partum ancillae sic extimatae; si vero interposita erat stipulatio, nulla ratio aequitatis habebatur: unde partus expectabat ad uxorem, quae erat domina ancillae: eius rei vestigium extat in l. 1. C. soluto matrimonio, ibi, ancillas cum partu, ex stipulatu iudicio, restitui oportet. Aliud enim censere iudicarent, quando stipulatio non esset interposita, ut omnium dixerunt ind. l. 1. quam non percepit, vel non satis expressit, Caranza de partu cap. 3. § 2. n.º 9. et 10, observabat cum iudicio Magnus Praeceptor meus dominus Ramus in [illegible] iuris gentium n. § quibusnimos n.º 5. et seqq., et vide in [illegible] vnica § accedit n.º 7. C. de rei uxoriae actione. quae differentia hodie sublata est omnino, transfusa quae actione rei uxoriae in actionem ex stipulatu, ea quae facta bonae fidei d. § fuerat autem. Sor. in expensatione periculi, imper partus excidebit ad maritum.

N. 41.
3.ª species extimationis est, quae defit favore mariti: videlicet, ut possit maritus retinere rem extimatam, vel eius extimationem, quod praemittit, quod extra pro test. mariti, nec quo vero novo idio si velit potest tradere rem ipsam etiamdum vi-

viore

virum, idq; quod si res sic extimata omnino in-
tereat, periculo maritus praestabit extimationem:
nec obstat : quod debet alternative pretium vel rem;
in alternationibus vero deficiente uno, alterum presti-
... prestandum est, l. cum res 47. § sed si Sticus de
leg. 1. l. si Stichum 16. de v.o., l. Stichum 95. de so-
lutionibus; non tamen desinit si alterum deterius
factum sit, modo extet, et hic est sensus [illegible] in l.
plerumque 10 § ult., cum seq. [illegible] datum,
quam audacter, et [illegible] rationem emendabit
Ant. Fab. lib. 1. conject. cap. 5., reponens, nec, pro
dictione, et, que in omnibus libris invenitur.
[illegible]

92 [illegible] pendentibus fructibus, mulier maritus, quidque est [illegible]
[illegible] recepit in dotem, vel aliter dissolutum sit ma-
trimonium, vel si fuerit [illegible] fructibus acce-
dit, uti cultura ac satione, imprimis pro rata annis
[illegible] dividuntur, et nisi contrarium pactum fiat l.
[illegible] 31. de pactis dotalibus, portio ad mari-
tum spectet, vel eius heredes; portio etiam ad eum [illegible]
correalit. Ita tamen fit computatio, ut [illegible] datus [illegible]
[illegible] datu sit et dote a [illegible] contracte matrimonii [illegible]
gandi, omnes [illegible] deducuntur impensis adnotatore,
et a marito factis, et quod [illegible] divisit pro rata
[illegible] inter maritum [illegible]
[illegible] additione, et [illegible] fructum
[illegible] Vide divisiones [illegible] 6. [illegible]
1. [illegible] 11. [illegible]
[illegible] 3. [illegible]

... in 10. §. 3. ... Inque re ... aliud difficultatis ... compositis, ... pensionum ... fructibus vindemiis, ... fructu 7. § 1 ... divortio 8 soluto matrim., quae est ingeniosa ... Expositio Tualdi ad Con. lib. 14. cap. 7. lit. E, ultra innumeros, quos adduxit, late que explicat Barb. ibidem, adendi etiam sunt Escobar de ratiociniis 2 tom. computatione 42. Albarus Valascus in praxi partitionum cap. 29. Benedictus Pinelus lib. 1. selectarum cap. 2. Rao ... maritus lucretur fructus, extantes adhuc ... controversia est apud nos, ego sequor ... ind. l. unica § cum quae ex stipulatu c. de rei uxoriae actione, quia percipit fructus iure domini, non ut extraneus, qualis est fructuarius, qui in ipsa re nullum ius habet, praeter servitutem ususfructus. Cum autem fructus quotidie nascantur, et per singula momenta acquirantur. L. 1. § inter ... de usufructu acrescendo, l. quaesitum 40 de acquirendo rerum domin. ... Tualdi lib. 4 ... cap. 29. lit. D., consequens est, ut lucrifaciat pro tempore, quo constitit matrimonium, licet ante perceptionem, dissolutum sit. quod ... dicunda

CONSECTARIUM 2.

De Possessore maioratus, aut Vinculi.

c/ 43. Primo succedentis ... possessorem maiora-

tu, esse dniz verez inquibus maioratus consistit; ut
est ille, aquo legata res est sub conditione; vel Fe-
rus, quando Servus sub conditione liber esse iussus
est; quamvis enim a nobis abire, vel liber possit, ta-
men interim dni servus, l. qr idec 66. de rei vin-
dicatione, l. et post litem 12. § res quae 2. familiae
herciscundae, l. 1. § servus. ad senatusconsultum
Silanianum, l. generaliter 29. § sub conditione
ff. qui et aqq. manu missi. Igr n et duratione dniu
quod perpetuus sit, et sine metu amittendi, aut re-
vocationis. singulare est elegans tex in l. speciebus
de auro, et argento leg.. ubi testator suis legavit species
quasdam auri, et argenti, quo ad viveret, et postea roga-
vit, ut restitueret libertis; et haec verba adiecit: quarum
rerum usufructu tibi sufficit dum vives. quaesitum fuit
an solus usufructus sit legatus fuisset? Respondit
Scaevola proprietatem legatam esse, cum onere restitutio-
nis, quia quando legavit species, legavit earum pro-
prietate, ut dixit Accurs. et postea Fab. lib. 1. decl.
toraru cap. 11. postrema autem verba, usufructu tibi
sufficit, n. sunt dispositionis, sed ministrativa, quo
dum vivit, dna sit, et habere proprietatem recte dicitur, qua-
bus post mortem suam, aliis sit restituturus, probatur etiam
a ratione; quia dnium in pendenti esse n. pt, sed alicuius per-
sonae adhaerere debet, l. ubi 4. alias l. si ex duobus 6.
§ sed et Marcellus de indebiti additione. At qui nullus
est, qui dnium possit habere, nisi actualis possessor
maioratus. ergo iste est dnus. Est itaque dnium ple-
num in restitutione, sed limitatum, qd denegata est

dispositio, plena, et perfecta. Scit. 3 sect. 2 contra-huric Zaeuatis ita forsan primus ex Regnicolis docuit Rodericus Suarez allegat. D. dunde Gregorius Lopez et alij apud Molina de primogenijs lib. 1. cap. 19. ex n. 4. qui dicunt receptissimam sententiam, Addentes ibi, Neotericis sudatis. Ex quo aparet possessorem maioratus facere fructus suos iure dnij, ut recte docet Pin. in l. 1. de bonis maternis, 2 p. n. 5. Valascus de partitionibus cap. 31. ex n. 9. Carranza de partu cap. 3. § 2. n. 15. et 16.; non quidem absoluti sed limitati: sex. n. potenit facere deteriorem rei conditionem sed eque bonam debet reservare sucessori, in quo comparatur marito, imo et fructuario concipit que ea emolumenta, que proprie nomine fructuum veniunt, iuxta ea, que dixi sup. 1. sect., modo rata ex consuetudine bonigatisfacere, et ex bona fide, ut per Angelum in S. titius § ad Senat. Cons. trebel. notat Molina d. lib. 1. cap. 22. n. 4.; de quibus emolumentis disputaui d. 1. sect., videndi tamen sunt Molina d. cap. 22. et sequenti; Gutierez in tract. de tutelis 3. p. cap. 26. et 27. Garzia de expensis cap. 22. ex n. 47., Mieres de maioratibus 1. p. q. 10. ex n. 32, Petrus Barb. in l. diuortio § si fundum. ex n. 23. D. Joan. del Castillo de vsufructu cap. 37.

N. 44 Fit inde ut etiam inter heredes patrimonij liberi, et sucessorem maioratus diuidantur fructus pendentes pro rata anni: hec sententia quamuis non nitatur aliqua lege Regni, tamen in praxi secura, et receptissima est, eaque

defendunt Palacios Rubios in repetitione Rubricae de donationibus inter § 62 nº 10, Moriel de avendaño Reparo 5. nº 6., Magistro Miles Molina lib. 3. de primogeniis cap. 11 per totum, ubi multos pro utraque adducit Doctores, quos ociosum esset recensere. Dilatione arxit Controversiarum Regnicolarum nostr. Et eximius Presul Cobar. lib. 1. variar. cap. 15. nº 4., ubi ingeniosissime, et ibi abstinentibus laudati d. cap. 11 et nº 12 et 13 existimat possessorem maioratus marito comparari: quia, ut hic lucrifacit fructus, etiam pendentes, pro rata, propter onera matrimonii, quae sustinet. l. pomponius ... ita et maioratus possessor, quia sustinet onera possessoris, quae ... sunt, nempe in alenda familia, dotandis sororibus, et in conservando generis splendore. Sed hanc rationem extreme confutabit subtilissimus noster Costa in quaest. de patruo et nepote, pag. 199., et post eum Valascus de partitionibus cap. 36 ex nº 2. Haec enim onera sunt per accidens, quae possunt adesse, vel abesse; in matrimonio autem sunt per se, ut sint ... Sicarabe ... Quinde, quia haec doctrina ... in amplo maioratu, ac intensum ... splendor familiae ... conservationem ... satisfecit Molina, quamvis tentaverit nº 12. Et ... rationem ... Causa onerum matrimonialium ... ratio in marito lucrifaciendi fructus, ... nec potest esse in possessore maioratus. Probatur ... per haec media ... lucrativae fructus dotis, ...

n. sucrimat uxoris penuriam, ut suadetur in l. si ita[?]
20, et Rubricis, et sumptibus veniret, si esset
amplissima, ut in l. mulier 22. §. 1. in fi. solut.
matrimonio dotis, et in dispositionibus, non fit distin-
ctio merces, sive maxima sit, sive minima, quae
onera non referunt ad fructum dotis. Deinde si ita
dos constitui possit, ut post ipsius mortem exigat-
ur, et non antea, adeo ut si quando patrimonium ma-
trimonium dissolvatur, maritus, qui sustinuit onera, nul-
lum ferat fructum emolumentum: quamquam expres-
se constitui reponit, solvenda post dissolutionem ma-
trimonii; quia illa dilatio est delata, nec expresse
et directo opponitur fini dotis. Expressa autem nocent,
non expressa, non nocent, ut decidunt Triphoninus
in l. si pater 26. de iure dot., et ulp. in l. si quaerens
de pactis dotalibus: pacta enim quae prorsus et expres-
se sterilem marito reddunt dotem non sustinentur. l. si ro-
gaverit 4. l. quaerit 28 eodem tit.; ceterum si sue late diffe-
rant exactionem dotis non constitutionem obligationis, sustinen-
tur: veluti si pactum sit, ne ab uxore, quae diu vivit exigatur,
ut in l. Iulianus 20 de iur. dot.; utilitas enim est, ut ma-
ritus partem lucretur, vel per liberos, vel ex pacto ad[...]
Cuc. lib. 11. observ. cap. 29. et lib. 5. quaest. Pauli in d. l. quae-
rit 28, Ant. Faber non male de re disserens, nisi pro
more suo in d. l. 4., frustra emendaret lib. 6. Coniectur.
cap. 20, et in C. de statu Sabaudiae lib. 5. tit. 9. defin.
2. late, et cum multis Fontanella de pactis nuptialibus
clausula 6. Glos. 2. p. 2. ex n.º 29., ut faceat audacia
Galvani de usufructu cap. 22. n.º 5. et 6., qui se invehit

in vero dispositione, quia cura matrimonii praesupponit ordinaria causa, eoque maritus fructus decreta. Hac itaque ratione reiecta, mihi placet quod praefatis; nempe dnio possessori maioratus cedere, ut pro rata temporis, quo vixit, adquirat fructus etiam pendentes, heredibus que relinquat, ad quos pertinet patrimonium liberum, tam in minimo vinculo, quam in maximo maioratu.

CONSECTARIUM. 3.⁴

DE POSSESSORE FEUDI EMPHYteuta, aut vasallo.

Foeudum, sicut definiuit obertus veteruscior feudorum compilator in cap. ult. in qq. causis feudum amittatur. Beneficium quod alicui ex beneuolentia, ita datur, ut proprietas quidem rei immobilis beneficiatae, penes dantem remaneat, commodum in accipientem transeat, aliquo seruicio, aut recognitione personali. Dissentiunt Feudalistae ab hac definitione, sed non practicato sufficit. Ex qua colligunt directum dnium penes dantem manere, vtile tamen transire in accipientem cap. 1. definit. de inuestitura de re aliena facienda in vsibus feudorum. quae doctrina et practicalis est, et uerissima, ea quae recipiunt probant ceteros, Alvarus Valascus de iure emphyteutico quaest. 36 n.º 1., et cum multis Henricus Rosental de Feudis cap. 1. Conclusione 6. Franciscus Hotomannus de feudis cap. 23. et quamvis hoc uerbo disputet inn

tamq consentit Cuc. de foeuda lib. 2. t. 3. Stepha-
nus Forcatulus de Foeudis cap. 2. nº 4. Jul. Clarus
receptarum sententiarum verbo feudi. Fit etiam ex
ea possessore Foeudi habere utile dnium restrictum,
et limitatum; nec posset Foeudum alienare, inre-
quisito dno; non tantum respectu dnij directi, quod
ipse habet, sed nec sui dnij utilis d. cap. 1. § fin. de
investitura de re aliena facienda, cap. 1. de prohibita
alienatione feudi: alias ipso iure feudum amittit.
Cap. 1. § si vasallus, quae fuerint principales cau-
sae beneficij amittendi in iuribus foeudorum. Clarus
d. § foeudum quaest. 31. per Petrum Duenas Regula
40. per totum; ubi late agit de hac materia, Valas-
cus d. quaest. 38 nº 1. vers. 4. et sequ. latissime, et
cum multis Rocental de foeudis cap. 9 a prin. ubi singu-
latim tractat de omnibus contractibus, et negotijs,
quae permissa sunt, vel prohibita feudatario ex
prohibitione alienationis.

N. 46. Cum ergo dnium feudatarij sit,
consequens est, ut ad ipsum fructus expectent, ratione uti-
lis dnij, quia ad fructionem, dnium utile, praestat directo. est
enim dnium utile cum effectu praesenti, directum est nudum nihil
ad effectum recognitionis Ulp. in [illegible] § si servus
ad [illegible] unica C. de nudo iure quirit. tollendo
notavit Suarez de Mendoza ad l. Aquil. lib. 1.
cap. 5. sec. 3. nº 50. Itaque praestantius ius in feudata-
rio consideratur, quam in usufructuario, ut docet Alex. in
l. divortio 8. nº 3. solut. matrim., et post antiquio-
res feudalistas Rocental de feudis cap. 10. conclu. 42.

n.º 58, et 88., in aut. Lap. si fuerint Cuc. lib. q. 4. 30.
de fructibus feudi, et Forcatulus de feudis cap. 6 n.º 13.
qui feudatarius in dividendis fructibus non comparandus
nisi, sed fructuario. Consequentibus fructibus fe-
udatarius decidat, et feudum transeat ad sequentem
in gradu; secundum iuris dispositionem hic casu determi-
nandum erit, quia non est dispositio feudalis, et per conse-
quens dividendi erunt fructus pro rata temporis. Alex.
d. n.º 3. infra, et ibi Iason n.º 6., et cum multis Roc-
ental ubi proxime duplici lit. N. N. Molina d. lib. 3. cap. 11.
n.º 11. vers. quod autem. quamquam ipse Rosental cum
multis ex n.º 45. et Fachineus lib. 7. controversiarum cap.
35. contrarium teneant, motus autoritate textus in cap. 1. §.
his consequenter. hic finitur lex. in quibus feudorum, qui
non obstat nam expresse loquitur, quando deficiente a-
gnato feudum revertit ad dominum: quo casu si decidat feu-
datarius ex Kalendis Martijs usque ad Kalendas Sep-
tembris, agnatus lucrantur fructus; si vero decidat
ex Kalendis Septembribus, usque ad Martias perti-
nent ad dominum, quae constitutio aliquae feudales ex-
orbitant a recta iurisgratione, ut agnoscunt ipse Ro-
sental n.º 51. et praeter laudatos Valascus de parti-
tionibus cap. 30 ex n.º 3. Omnes Solorzanus 2 tomo
de iure Indiarum lib. 2. cap. 2 n.º 41. Ergo tantum reti-
nenda est in casu expresse decisio, ut omnibus remane-
at in dispositione iuris communis, et commoditatione
in Dd. iuris, et posteriorum, ita Bald. Martinus Laurentius
Equinarius Vaxo, et alij tradit. §. his consequenter Lu-
dovicus Scradeus de feudis 2 p. cap. 9. qui in regeudarco

n. vitata dixisse sit satis.

N. 47. Si aliqua tamen sunt quae feudis aliquo modo possint comparari sunt beneficia, quae de se benemeritis Reges concedere solent, dicimusque commendas Indorum, quarum directum dominium ad Principem spectans, utile ad commendatarium transit: huius virtute, et praestat Regi obsequia, et sustinet onera commendae, et lucratur et obventiones, ut docet ex professo Dominus Solorzanus de 2 tom. lib. 2. cap. 2 per totum, maxime a n.º 37. et quamvis hic egregius Doctor non definierit expecialiter quaestionem de divisione fructuum, quando fructibus nondum perceptis decedit commendatarius, sed remissive tetigerit d. lib. 2. cap. 16. n.º 73.: existimo non ex iure feudorum, sed ex iure communi decidendam esse, ita ut prorata anni divisio fructuum fiat, sive ad successorem deferatur, sive ad principem recurrat, finito tempore commendae.

N. 48 Iam etiam in emphyteusi tractari potest, per quam utile dominium in emphyteuticarium transfertur, directo penes dantem remanente, ut est de mente omnium, quos sequuntur, et late laudamo referunt Alvarus Valascus de iure emphyteutico, q. 13: per totum, Caldas Pereira, de renovatione emphyteusis lib. 1. q. 10. Iulius Clarus lib. 4. receptarum sentent. verbo emphyteusis, q. 1. n.º 2. Hieronimus Grantus in suo utili tractatu, de protestationibus, cap. 15., Eleganter Pich. in § adeo Inst. de locatione et conduct. a n.º 31., maxime n.º 36, ut ceteros superbarvas theoricorum labor de verbo potius, quam de re

[illegible], apud Don. et Asua d. lib. 2. cap. 13. cum seq. Ergo Emphyteuticarius iure proprio fruitur fructibus, et ratione dominii. utilis, quod in re habet, ut feudatarius, et Commendatarius; quemadmodum possessor maioratus, qui plenum habet proprietatis, sive directum dominium, ut observabit Dominus Sorsanus, d. lib. 2. cap. 2. ex n.o 6. Considerare sit extinta quaerit emphyteusis fructuum pendentium, [illegible] diuisio pro rata anni, quae uidetur fuisse mens Molinae d. lib. 3. cap. 11. n.o 7. ut illud accepit Valascus de partitionibus cap. 30 n.o 2. [illegible] Alex. in [illegible] diversis n.o 4. [illegible] quem laudat Molina, nihil tale dixerit, imo emphyteutam [illegible] [illegible]. [illegible] tamen [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Tiraquell. de retractu lib. 2. § 1. gl. 1. n.o 2. quam, et ego sequor, quia eadem prorsus militat ratio ac in feudatario. Unus tamen casus est, in quo omnis fructus pendentes pertinet ad Dominum, nempe si in commissum incidat emphyteuta, ob non solutum canonem, tunc enim perdit omnes melliorationes, quas in re fecerat, [illegible] de iure emphyteutico. [illegible] multo melius, perdet ratam partem fructuum, ne expectare audeat commodum illum ex malitia, uel omissione sua, ut [illegible] Soline, et alii supra laudati. Ex quo non placet doctrina Valasci d. cap. 30 ex n.o 2., qui censuit pendentes fructus alteri [illegible] dominum pertinere, ut in casu fructuarii. [illegible] [illegible] etiam [illegible] Francisci Caldas Pereira lib. [illegible] emphyteusis cap. 1. n.o 31 et seq. inter pensiones, quae in mercede conditionis consistunt

et fructus, qui erant ex [illegible]; ut [illegible] dividendi grata, [illegible] pertineat ad successorem, quia dato [illegible], nulla differentia est inter [illegible] [illegible] [illegible], excep[illegible]tatus [illegible]. quia [illegible] finito tempore, [illegible] predicto, vel susesori, qui ut emptoru, dominium fructuum consequuntur. Haec enim quae remota sunt removenda videt, nec possunt aplicari textui, in l. Julianus 13. § si fructibus 10 de actionibus empti et venditi, quae afert, et illustrat

CONSECTARIUM QUARTUM.

De susesore in Episcopatu, aut Beneficio.

n. 49. Hactenus, aliter veteres censuerunt, ac servabat praxis, Sol. enim in cap. praesenti de officio ordinarii, quem ut magistrum sequuntur multi, quos refert Alex. in d. l. divortio n. 5. soluto matrim. distinguebat inter beneficia, quae habebant administrationem, et quae non habebant. fructus illorum existimabat dividendos esse grata, inter heredes praedecessoris et susesorem: ceterorum vero, quae administrationem non habent, omnino pertinere ad susesorem [illegible]. Postea sequuta fuit sententia Doctissimi Navarri in apologia de redditibus ecclesiasticis, q. 2. monito 13, qui post non nullos antiquos praeceptim Jurisistas comparans beneficiarium fructuario, existimavit omnes fructus pendentes ad susesorem expectare, quem sequuti fuerant, quos refert Gutierrez lib. 1 canonicar.

cap. 33 a nro. illique adnotat, et quia magis commu-
nis Barb. de potestate Episcopi alegat. 117. nº 6.. Su-
cevit eadem verior sententia nempe, quod annorum om-
nes fructus Pendentes cuius cumque beneficij dividendos es-
se inter heredes defuncti, et succesorem beneficij, docent Sarmi-
ento de reditibus eclesiasticis 2. p. cap. 6. Cobar. lib. 1. va-
riar. cap. 15. nº 12. Gutierrez d. cap. 33 a nº 9. Muñoz
de fisco dario Responso 5. nº 1. Molina lib. 3. de primo-
genijs cap. 12 nº 4. Valasco de partitionibus cap. 36 ex nº 9.
Castillo de usufructu cap. 19. a nro. Escobar de Racio-
cinijs 2. tom. cap. 20 nº 23; Molina 3 tomo de Iust.ª
et Iure disputat. 635. Garzia de beneficijs 2 p. cap. 1. ex
nº 94 Larsadorio 3 tomo differentia 120 § 1. Ioan. Bap-
tista Costa, de ratione rate q. 29. eleganter, et Floride
Annaeus Robertus lib. 3. rerum iudicatarum cap. 4. vers.
3. opinio. = quod procedit sive per obitum, sive per
resignationem, sive alio quovis modo vacet beneficium,
ut docent plerique ex supra laudatis. quo in sensu
accipiendum est quod dicitur fructus obvenientes tem-
pore vacantis seruuandos esse futuris succesoribus, vel
impendendos in eclesiarum utilitatem cap. quia saepe §o.
de electione in 6. d. cap. presenti de officio ordina-
rij clement. extatirum de electione, iuxta diuer-
sas Eclesiae consuetudines, nempe ut non tantum fruc-
tus postea nati recipiantur, sed rata earum quorum
uerificit antecesor, Solorzano d. 2 tom. de iure In-
diarum lib. 3. cap. 5. ex nº 45. Noguerol allegatione 26 ar-
ticulo 1.; Ratio est, quia beneficiarius, vel Episcopus
non est fructuarius, ut volebat Nauar. sed verus

fructus Domus, quos acquirit ratione dnij cap. paternitatis 2. de donat. Garsia d. cap. 1. ex n.º 5. Roberius vers. ximè. Ergo idem in eo dici debet, quod dictum fuit in ceteris, qui ratione dnij fructus adquirunt, quae doctrina vera est in beneficijs tam respectu antecessoris, quam successoris, sed in Episcopatibus fallit in successoribus; quippe Camera Appostolica praesumit fructus vacantium, et dividit fructus cum creditoribus defuncti, vel heredibus Patrimonialium bonorum, si quae habebat defunctus, quando ad Episcopatum assumptus fuit; donec novo Episcopo fiat Romae gratia, ut de stillo Hispaniae, qui satis notus est testatur Garsia d. cap. 1 n.º 91. In Regnis tamen Indiarum, et in alijs Christiani orbis Provincijs cedunt camerae Regiae, ut cum cura docet Dominus Solorzanus d. 2. tomi lib. 3. cap. 11 et 12, Michael Roccetus, de historia Pontificiae iurisditionis lib. 5 cap. 3. ex n.º 27. Denique supra citatis Doctoribus admonendi estis, plures quae sinodales constitutiones novam formam dare huic divisioni, quae in singulis Episcopatibus adunque observandae erunt, ut monent praecipue Garcia et valascus, supra laudatum Dominus Valenzuela in lib. 47. n.º 3.

SECTIO QVARTA.

De secunda ratione, adquirendi, fructus, quod est [illegible] ius ad rem.

1.50 Causa dre aeiq actionē aliquā personalē ex contractu, quasi contractu, negotio aut testamēto. competentē, per quā actor intendit conveniri dnūm vel nondū suū sibi dari; ad differentiā eius, qui habet actionē in rem, quia ex alio casu a possessione sui desierit, actio. vi actionē in rem; quae descriptio, eleganter desumitur ex l. deliberatione ... l. 2. de servit. Cū itaque in propria divisione egerim de fructibus, qui quaeruntur ratione dnij, iā adquisiti, sive iuris praecedentis iure: sequitur ut videamus de fructibus adquirendis ratione dnij ~~...~~ nondū adquisiti, sed adquirendi media actione personali, per quā id agimus, ut quod nostrū nō est nobis detur, idest ad nos dnium denuo transferatur, ut Iust. ait in § sic itaque discretis inst. de act. l. actionū 25. l. nihil aliud 52. de oblig. et act. velut si vendiderim, vel per stipulationē promisi, vel illū debeo ex aliquo contractu incerto, vel ex causa legati, aut fideicommissi, ut heres sim, eius qui fundū in testamento reliquit. Has omnes fere questiones versat Paulus in l. videamus 38. per totā de usuris: nos que eius vestigijs inhaerentes, sequemur, diverso tamē stylo, quia certa regula tractatus hic comprehendi nō ... et multis varijsque principijs, et distinctionibus indiget. =

De actionib. stricti iuris. =

1.51. Omnia iudicia, quae nō recensentur, ut bonae fidei § actionū 28. et seq. inst. de action. sunt stricti iuris a sufficienti partium enumeratione, ut ibi cōmuniter notatur; talis est actio quae venit ex stipulatione, quia per se stricti iuris est ... quidquid ... iuxta vulgarē aequationē de R. o. ... unica § sed et si ... C. de rei uxoriae actione: ut ergo de hac actione primū disputemus, regula

statuatur, et Paulo, in l. eum qui eandem 38 § si actionem 7. de usuris, fructus venire a die ultimo, stipulationis, et non antea, etiam si mora tradendo fundo per stipulationem emissio facta sit, unde idem Paulus in l. si filius 78 § 1. de v. o. deducit, si fundus stipulatus sit mihi dari, qui erat plenus fructibus, ratione stipulationis celebratae non venire fructus, idest non deberi mihi stipulatori, qui stipulationis interpositae tempore, in fundo pendebant, idque etiam docemur

natura ex preced. fuit l. l. quidquid.

in ipso contractu stricti iuris, et bonae fidei, l. 3. § 1. de act. empti. l. quidquid ergo; de verborum obligat. sed de fructibus pendentibus nominibus dictum fuit, quod non veniunt in hac stipulatione, ut ibi Glos. et Bart. recte sentiunt Baldus, Angelus, Imola, et Iason n.o 3. vers. ult. Alciatus in principio. Don. n.o 10 Giffanius n.o 15. in d. l. 78 § 1., noster Pich. in § 9 actionum 28 quest. 7. per totam inst. de actionibus. Post litem vero contestatam, percepti ideo veniunt, quia talis debet dari res, qualis esset apud actorem, si ei petita fuit restitueretur; sed tunc fructus illi cederent; quod post litem contestatam semper veniunt fructus, l. praeterea 20 de rei vind. l. cum quintus 31. de rebus creditis l. 2. l. 3. § 1. de usuris: quamvis enim, in iudicium venire non soleant, quae acciderunt vel accedunt extrinsecus post litis contestationem l. non 23. de iudiciis, tamen fructus ex causa rei comprehenditur sub prima actione principali, tamquam quid accessorium, non tamquam extrinsecum, et aeque principale ut docent Don. in d. l. cum fundus n.o 6., Ant. Fab. de erroribus decade 11 n.o 1. =

l. § 2.

Ex his duabus definitionibus, oritur in hac questione dubium maximum: quid dicendum sit, quando ex stipulatione fundus simpliciter promissus est qui:

tunc erat alienus fructibus, et postea indistincte, aliter peteret ipsis fructibus adhuc pendentibus, an post litis contestationem fructus veniant, qui ex ipsa contractu, in venditione Bart., Imol., per magnum, Alex., et Iason n.° 2, Don. n. 11 ind. l. 38 § 1. censent non posse peti tanquam fructus sed posse peti tanquam causam, quia talis dari debet fundus, qualis est tempore petitionis, et primam regulam accipiunt de fructibus tempore contractus, et perceptis ante litis contestationem, si forte stipulator tarde egit, vel promissor cito fructus a fundo separavit. Sed ipsi autores sua doctrina confunduntur, cum asserant in proprio seu promisso fundo fructus pendentes exceptos censeri, nisi nominatim promissi sint, quod tantundem valet si dixissem, in contractu extricti iuris, aeque in conditione expressa, exceptio fructuum; Sed qui petit fundum promissum exceptis fructibus, tempore contractus sperat accessionem fructuum, ergo huius accessionis non debet haberi ratio in sententia; Deinde quia est differentia verbalis non realis quod non petantur fructus ut tales et petantur ut causa, quae differentia ab hoc et aliorum principiis l. or. c. omnia de leg. et quod directo non licet, nec licet per obliquum; l. ult. c. si mancipium ita fuerit alienatum, quo fundamento a predicta opinione recedunt Socin., et Cathenus ind. § 1., et post alios Illustratus ind. l. cum fundus n.° 6. et 7. Ergo utriusque regulae sensus est, qui promisit fundum, percepit fructus pendentes tempore stipulationis; fructus vero, qui nascuntur, et percipiuntur post promissionem, spectant ad stipulatorem si ante perceptionem litem contestetur; quia licet cum sequitur

exigit, ut docet Castrensis Baro, et Gifanius in l. Labeo § 1 [illegible] l. 3. § 1. de act. empt. Tu vero deducet ex propriis, quod nullum convenit, qui in genere de actionibus disputat, et [illegible]. Sicut enim ex regulis, ut dixit in edita su. usque ad [ultimum]

§ 53. Sed videamus nunc quid sentiendo stat bonus in stipulatione tibi. Julianus, vel Papinianus quaerit de hac stipulatione: promittis fundum dari vacuamque possessionem tradi. Decidit procul dubio, praestandam fore eam rem, vacuam quoque possessionem tradi, praestandumque esse actione ex stipulatu, etiam si evictio sit, quod textum ex [libello]: quia Pomponius in l. 3. § 1. de act. empt. contrarium respondit, nempe fundum totum venire in illa stipulatione, ex dicto his contestate, et ex dicto contractu ad differentiam emptionis. Hanc antinomiam explicat Balduinus nimis in suo Pacto feriato, sed totum nec in ea invitus dixit. Imprimis observo illam stipulationem fundum dari, significare obligationem ex parte promittentis, transferendi dominium in stipulatorem, quia proprietas verbi dandi, significat translationem dominii, et sic ita quae dicuntur in l. de act. Illa vero stipulatio vacuam possessionem tradi, significat causam omnem, l. in stipulationibus 52. § 1. ff. de V. O. causa dominii et, sive causa rei, totumque illud, quod evenit ex natura negotii, quod contrahitur, nempe rem tradere, vacuamque omni possessore et stipulatori praebere dominium, si vendidit quasi promissor, vel saltem causam dominii, id est unica pignoris conditione, ut in l. clausulis 74. de contrahenda emptione, ita Glossa et veteres apud Laurentium, Donellus et Gifanius in d. l. 52, quae

ver. n. vect. iudic. in l. ex tradi 28. de v. o, & alegia tho.
2. illust. tract. cap. 6. n° 27. cu suerint verba qone
usione tradi. significare; tradereq. cu fructibus; que
expliatio, nec verbis exiunt, nec iure testamento se-
fulta est; ergo plus stinet prima stipulatio fiduciaria
quae secunda: quia prima continet translatione dnij,
secunda uero, tantu causa tenere, ut dixi. Cum uero pac.
simul utraque stipulatione adiecta habere, prima, quae ple-
nior est et secunda, quae est minus plena. Et queritur an
ueniant fructus, postea capti, a die stractus. Cum utraque
simul sit pacta, cu ex neutra stipulatione ueniant, et di-
cere respondit, propter secunda adiuncta, uenire fructus.
Ratio est, quia uerba strahentium debent esse sua efficacia
l. si quando 109. de legat. 1. Sed superfluu esset adiicere mi-
nus plena, post pleniore. ergo geminatio illa, operatur, ut
veniant fructus, argu. text. in l. Gallus § 32. ad senatus. Trebel.
nec mouit ... perse n. sufficerent. d. l. 3. § 1. sic inte-
ligendo. His absolutis, tractat minoris operis, que stat in uers.
an idem de partu ancillae. Unde vocatur, interpretatio
clausulae stipulationis praedictae in qua ancilla, duplici
mouet ratione dubitandi. Prima stinetur illis uerbis:
nam quod ad uerba superiora pertinet, siue factu rei
promittendi, siue effectu, per traditione dnij transferendi
stinent, partus n. stinetur. Sensus est, uero a superiora
huius duplicis clausulae, uel dnij translatione signifi-
cant, uel factu tradendi; neutra tamen stinet partu,
imo nec fructus, d. l. 3. § 1. Secunda est ibi: uerum si
emptor a venditore, nouam clausulam ita stipulatus
est, factum tradendi stipulatum intelligitur. Sensus

est, singulitur ex causa venditionis, rem dari, mittat in cunctis [illegible], transferre dominium: et degenerat verbum dari, ut tantum tradere significet, sicut etiam in l. [illegible] & de [illegible] verbis, quia non est verosimile, voluisse venditorem in plus obligari, per stipulationem, quam obligatus erat actione ex empto videlicet rem venditam tradere, et de evictione cavere, ut dixi lib. 2. opuscul. sect. 1. cap. 3. ex n. 3. Sed neque virtute stipulationis novam [illegible] inducit, quia stipulationes semper referuntur ad causas, quae [illegible], l. stipulationum §. [illegible] conventionalis, de V. O. notat, Baldus ind. l. 4. In his rationibus dubitandi, non agit [illegible] de actione ex empto, sed de actione ex stipulatu: et haec alia ratio dubitandi, eo spectat, ut evincat, rem dari, minus significare, in opposita stipulatione, quam ex terminis significat. Itaque qui sic dedu-cunt, stipulatio imitatur naturam contractus emptionis, et venditionis, ergo debet continere eosdem fructus: faciunt libertum contraria, et subtiliores sunt Papiniano, qui in hac 2. ratione dubitandi, nihil loquitur fuit de fructibus, sed tantum de effectu traditionis.

N. 54.

Sed Papinianus, ita format dubitandi rationes. Prima clausula tantum continet dominii translationem, secunda vero solum continet causam bonorum: imo prima clausula, rem dari, si adiiciatur super contractu emptionis, non operatur dominii translationem: ergo partus non veniunt, imo neque fructus; in dubio enim revocat, quod prius sine dubio dederat. His tamen non obstantibus in vers. sed tamen

decidit, partus etiam venire per illa verba, vacuam aut possessionem tradi; non quidem per illa sola, sed quia adiunctam superioribus, fundum dari, quod denotat copulatiue, ut in pto. diceram. Itaque ex utriusque clausulae coniunctione, ingeniose conxecturabit Pau. promissorem obligatum esse, ad tradendum fundum statim, et per consequens cum fructibus, et omni causa, quam habiturus erat, si illico sibi res tradita fuisset. Igitur tota de eadem ratio consistit in geminatione clausulae. Ut in hoc vide ussequentes Aurel. et Bon., in d. l. 52. § ult. Bart. in d. l. 3. § 1. Jason in d. l. 38 § 1. n° 2., Alciat. in d. l. cum fundum 34. n° 4. de rebus creditis, omnis aliis apud Genua in lib. Legum utilitatum, neminem tamen invenire potuit, qui litteraliter hanc exponeret, reliqua legenda sunt infra n° 58.

N. 55. Opponi etiam solet tex. in l. si fundum 114., de V. O., species est. Titius stipulatus est fundum sibi dari, certo die, veluti Kalendis Januariis: promissor die prestituta, fundum non dedit, quo moram fecit. l. traiectitia 22. de oblig. et act. l. vinum 22. de rebus creditis l. ult. de conditione triticaria. queritur, quid stipulator debeat sequi? Respondet Ulp. consequuturum esse, quanti eius interfuit, fundum prestituta die, datum non fuisse, Hunc sic expendeo. Stipulator consequitur, quanti sua interest, fundum sibi datum non fuisse ex die more. Sed in eo, quod interest, continentur fructus, post illam diem percepti, cum illos lucraturus esset, si in tempore sibi fundus traderetur. Igitur sive per directum, sive per indirectum veniunt fructus

ctus a die more in iudiciis stricti iuris, et non a die litis contestatae; sed Respondet hunc tantum loqui, non obligatione dandi, sed tradendi, quae est mere facti l. si ... di 28, de V.O., in qua fundo non tradito, succedit obligatio ad interesse, ut in omnibus faciendi obligationibus, l. stipulationes 72 vers. celsus, eod. tit. ... stabilio 43. § ult. de re Iudicata: ideo appellatione eius quod interest, veniunt fructus, non ut fructus, sed ut interesse, et quales percipiendi essent, ab stipulatore, sive maiores, sive minores, quam eos percepit possessor, ita ... Glo. 1. in d. l. 38 § 1., ubi Bart. et Iason, n° 2., et in d. l. si fundum 114. Fundant praedictam solutionem, ex eo quod ... loquitur de praestando fundo: praestandi autem verbum ad tradendum, quam ad dandum refertur, l. ex empto ... de act. empti. Sed quidquid dicant, nulla ratio est, cur stipulatio dandi fundum, non contineat fructus, cum maioris efficaciae sit, et contineat illos, stipulatio praestandi, aut tradendi. quare Alciatus in d. l. cum fundus 31. n. 4. de rebus creditis, Don. in d. l. 38. § 1. n° 13. existimant in mora, quae contrahitur, per adiectionem diei, venire fructus, quia ex die venit omne interesse d. l. in... num 22. Sed haec sententia, est expresse, ... videamus 38 § si actionem 7. ... Itaque praefero intellectum Cuiacii in d. l. ... tradi, Duareni, et Gifanii in d. l. 114., videlicet id quod interest continere verum pretium rei, eiusque estimationem, quam haberet ..., si sua die fundus praestitus esset, exceptis tamen fructibus, qui non computantur, quia advenientes, lite pendente non debentur, donec lis sit contestata. . . .

DE FRUCTIBUS REI DEVITÆ EX CONTRACTU BONÆ FIDEI

N. 56

Quando rei debitæ ex contractu bonæ fidei, veniunt fructus ex tempore moræ. Mora contrahitur, per extraiudicialem petitionem factam, congruo tempore, et loco, vel per aditum iudicii contractui adiecti, vel per litis contestationem; l. mora 32. de usuris, Traiectitiæ 22., de oblig. et act., l. si servum 91. § sequitur, de v. o., l. magnam 13. C. de contrahenda, et committenda stipulatione; ergo quoniam que ex his casibus incipiet fructus deberi, et pertinere, ad creditorem. Hæc conclusio deducitur ex l. in aliis omnibus 3. § 1. de usuris, ubi loquens Pap. de fructibus, et accessionibus rei petitæ, docet præstandos esse a litis contestatione in his iudiciis, quæ nec sunt bonæ fidei, nec arbitraria, idest quæ sunt stricti iuris. ergo in illis, ante litem contestatam, præstantur fructus, et accessiones, etsi a tempore moræ. Deinde, quia inter fructus, et usuras debitas, officio iudicis in ratione debendi, nulla differentia considerari potest, sed usuræ, ex contractibus bonæ fidei, veniunt a tempore moræ propter æquitatem contractus l. mora 32. § in bonæ fidei de usuris, l. in bonæ fidei 13. C. eod. tit. l. initio C. depositi inter emptorem, et venditorem, l. Lucius 24. l. die 25. § 1. depositi, l. 2. C. eod. tit. l. quæro § 4. locati, cum aliis. ergo et fructus veniunt. Hæc doctrina communis est, ut ea patet, ex Pich. nro, et aliis [illegible] in § act. 28 inst. de act. q. 6, quæ omnis illa [illegible] nulla ratione differentiæ probata

qq modis contrahatur mora =

inter fructus, et usuras agnoscere nollet. Int. Fab. de error. ous decade 11. errore 1.

N. 57. Aliquando tamen mora contrahitur re ipsa, id est ex tempore contractus, sine ulla interpellatione, veluti si fundum vendidit, illumque statim tradidit, spe recipiendi pretium illico; mora statim contrahitur, et usurae recompensativae incipiunt currere L. curabit 5. C. de actionibus empti: iniquum enim est, ut emptor fruatur fructibus rei, et simul interesse pretij, L. Julianus 13. § ueniunt 20. de act. empti L. liberalitatis 16. § 1. de usuris. Item si pupillo, tutorem habenti pecunia debita non soluatur, statim mora in pupillaris contrahitur, ut a contrario sensu probat text. in L. cum quidam 17. § si pupillo 3. de usuris. Igitur etiam in his speciebus morae ueniunt fructus in contractibus bonae fidei. =

N. 58. Ex quo sequitur in contractu emptionis, et venditionis, a die contractus celebrati, fructus venire L. ratio 3. § 1. de actionib. empti, L. si stipulatus 4. de usuris ubi Pap. ausus fuit asserere, post interpositam quoque stipulationem nouandi animo, super contractu venditionis, fructus posse peti a die contractus, non actione ex stipulatu, quae stricti iuris est, ut supra dixi, sed actione ex empto: quia nouatio tantum tollit, quod transfundit in sequentem obligationem: sed non transfundit causam fructuum, quoad illis superest actio ex empto, d. L. 3. § 1. Acurc. et Cujac. lib. 27. quest. Pap. in d. L. 4, et lib. 14 observat. cap. 3. Ant. Fab. in d. L. 3. § 1. Probatur etiam ex L. fructus 13. C. act. empti iuncta L. 1. C. de periculo, et commodo rei vendite, ubi extat ratio: quia cum periculum perfecta emptione statim ad emptorem expectet, cum autem Inst. de empt. et vend., et quum certum est, ut commoda rei, ad ipsum pertineant L. secundum naturam 10. de R. I.

quam rationem illustrat multis relatis Dnus Tapia 2 tom. Catenae moralis lib. 5. q. 16. art. 15 L. post perfectam 16 C. de act. empti, ubi extat regula explicatio, nempe ut venditor deducat expensas, itaque fructus ante aequi... pervenerint, ad emptorem expectare ex ... eodem tit. L. cum re 6. C. de pactis inter empt. L. necessario ... de periculo et comm., docet Jaso. in ... 78 § ult. n.° 3. de V. O. Ex quo apparet facilis explicatio text. in L. videamus 38, § ex causa 8. de usuris, ubi docet Paulus, ex causa emptionis, fructus praestandos esse, nempe, a tempore perfecti contractus, ut in L. venditor 21. vers. quemadmodum. de hereditate, vel act. vendita. Ipse ex praedicta aequitate, qui pretium rei non solvit, fructus interim perceptos non lucratur; vel qui partem pretii solvit, ratam partem fructuum lucravit, Paulus et ibi Cujac. lib. 2. sententiarum t. 17. § 2. vel cum ... si venditor fidem de pretio habuerit, quod interim sibi satisfactum esset, venditum ... deveniret. docet Cob., lib. 1 variar. cap. 15 n.° 2., Praeceptor D. Nicolaus de la ... praelectione 3. Salmantic. 51, n.° 8. Notandum est, quod causa morae irregularis, propter quam fructus veniunt, atque poenae ... quis in emptione.

N.° 59. Veniunt etiam pendente contractu tempore L. Julianus 13. § si fructibus 10. de act. emp., nisi nominatim excepti sint. L. qui fundum 40 § cum fundum 4. de contrah. empt.: alia quidem ratione, nempe, quia a fundo, ipsi venditi cum ... et per aequati, cum pretio rei principalis, ut docent Joan. de Imola, Castrensis, Alex. et Jaso. n.° 3. in prin. Don. n.° 10 in d. L. 78 § ult. de V. O. Cujac. et Fab. in d. § si fructibus Covarruv. quaestionis utraque

rationem rimgat d. cap. 15. apud Tirag. de retractu conventionali § 5. Glos. 4. Caldas Pereira de empt. et vendit. cap. 22. nº 16, l. ui. t. 5. p. 5. et ibi late Hermosilla. quid uero si fisci dominus dimisit, quod b. catur erat, et a Colono satur, rursus quod pensiones pertinebunt ad emptorem? huius rei extat expressa decisio ind. l. Iulianus 13. § si in locatus 11, ubi docet Consultus per traditionem, pensiones ad venditorem pertinere nisi expresse dictum sit, ut ad emptorem expectet, et tamen Accurs. ibi scribat, teneri venditorem cedere actionem in fauorem emptoris, ut eas sibi exigat pro fructibus, quos percepturus erat; quod ita temperat Castrensis, et Salicetus, et alij ueteres, apud Cobarrub. d. cap. 15. nº 3. uers. sed ..., ut in distributione pensionis consideretur tempus quo fructus percipiuntur; ut si venditio facta sit, post fructus perceptos, necdum dies pensionis uenerit, pensio integra expectet ad venditorem: Caeterum si fructibus pendentibus, fundus distractus fuit, pensio quae postea cedat ad emptorem expectet, quamvis a venditore ante diem exacta sit, arg. ex l. defuncta § 8 de usufructu. In pensionibus tamen domuum, quae quotidie cadunt nec spectant maturitatem, debent diuidi pro rata arg. m. ex l. si opera 26. eod. tit. Et cum videant in Iulia in fine, dicunt ipsi, post perceptos fructus ante diem pensionem ad emptorem pertinere: respondent in venditione facta a fisco, generaliter retinendum esse, pensionem ad emptorem expectare, siue ante, siue post fructus perceptos, venditio facta sit, quia emptor tenetur stare locationi in illo casu, et generaliter dicit Bartolus.

emptorem 3. C. de locato, ut hoc incommodum, periculi modum emptori repperetur, ita cum Bart. et veteribus ... Cob. obligatione caldas d. n.º 18, Ant. Fab. in d. l. 53. § in locatis.

N. 60 Verum haec doctrina, non potest aplicari tamen in d. § ..., ubi absolute docemur, diversum esse in ingressionibus, prediorum rusticorum et aliorum, ac in fructibus, quae non spectant ad emptorem, nisi ita nominatim convenerint, ut supponitur in l. sive fundum 68 de contrahenda empt., l. si mercede 53. de act. empti, quam differentiam in praxi receptam esse testatur Tesaurus, decis. 55. Peregrinus de fideicommissis art. 49. ex n.º 92. Quare ut haec comprehendamus, Imprimis noto, emptorem posse expellere conductorem a fundo conducto, quia conductio resolvitur per emptionem, l. emptorem 3. C. de locato: ergo per hanc viam emptor percipiet sibi fructus, tamquam exercitanator; et colonus habebit regressum contra venditorem pro suo interesse, ut probat tamen in d. l. ult. de iure fisci. Deinde noto inter contrahentes, ad hoc damnum evitandum, solere caveri, ut pensiones pertineant ad emptorem: quo pacto interposito cogitur emptor locationi, et colonum expellere, non potest; sed quia actio ex locato pro pensionibus personalis est, et adheret ipsi venditori, non aliter potest emptor contra conductorem agere, quam cessis sibi actionibus a venditore, ut docet cum multis unus Doctissimus olea, de cessione iurium et actionum t. 4. quest. 7. per totum, itaque si hoc pactum non interponatur, nec emptor expellat conductorem, tunc pensiones ad venditorem expectant, quae non veniunt immediate ex domo, sed ex industria locatoris, ut docuit Cujac. lib. 25. obs. cap. 3. In causa tamen venditionis fiscalis vera est doctrina, et ratio antiquorum

ut idem Cujac. censet, ne periculo suo maneat obstrictus si emptor, conductorem possit expellere. Ergo idem erit dicendum in quacumque venditione iudiciali, quia nec emptor expellere potest colonum, ut docet ex multis Gutiérrez lib. 2 canonicarum cap. 8, nº 58, et 59., Olea in predicto tractatu. tit. 4 quest. 3 nº 10. =

N. 61. Ex hac ocatione quaerunt doctores quid dicendum sit, si res vendatur sub pacto de retrovendendo, quod quale sit exponitur in l. 2 C. de pactis inter empt. et vend. l. 42. t. 5. p. 5. Nihil est tam facile, quam questionem disolvere, cum enim revenditio, sit secunda venditio, l. ab emptione 58 de pactis, consequens est, ut fructus, qui eo tempore pendent, pertineant ad secundum emptorem, d. l. si fructibus 20, quod diserte probat Bou[illegible] l. 2. l. cum te 6 C. d. tit., ubi redemptori fit restitutio cum fructibus, nihilominus, cum antiquioribus Tiraq. de retract. et Glosa. Cob. d. libr. cap. 15 nº 6 et 7., Ant. Thesaurus decis. 56, Escobar de ratiociniis computat. ult., existimant sine ullo iuris testimonio, equius esse, ut pro rata temporis inter utrumque fructus dividantur, ne secundus speret tempus maturationis fructuum, et tunc ad redemptionem accedat, fruatur que fructibus, et simul pretio quod usque ad vendendum retinuit. que praxis, per consequens recipienda erit, si dies redemptionis in initio contractus apposita non fuit, alioquin omnes pertinebunt ad redemptorem, cum ab initio contrahentes viderint, quo tempore disolvendam sit venditio, nec interest, quod nullum lucrum acquisiverit emptor, nam hoc ex voluntaria conventione pervenit: eo maxime, quod hic contractus minori pretio celebratur ob incommodum retrovendendi

ditionis ut do et Illust. Iagio 2tom. catena moral. lib. 5. q. 16 art. 19.

N. 62 Si vero fundus sub l. commissoria vendi tus sit, ut nisi tali die pretium solvatur, fundus inemptus sit; et emptor pretium non intulerit, fructus quidem interim adquirit, sed revocabiliter, tenetur que eos venditori restituere: quia resoluto contractu causa reducitur ad non causam, quare sine titulo manent fructus apud emptorem. l. lipes. iuncta l. 1. de l. commissoria nisi aliquam partem pretii dedit emptor in numerato, quam perdidit, quia residuam partem non soluit, quo in casu obtinuit Neratii sententia, ut in compensatione damni accepti fructus, ac interim percepti, pertineant ad emptorem l. si fundus 4 in princ. et §. 1. eodem. adeout si venditor retinere velit partem pretii, et simul fructus petat, audiendus non sit, contra aequitatem contractus, quo habito tale pactum appositum esse, l. sed Celsus 6 §. 1. de contrah. empt. Idem dicendum est si fundus vendatur sub pacto additionis in diem ut si melior conditio allata sit a priori emptione recedatur. Allata quippe meliori conditione fructus interim percepti ad venditorem spectant, pendentes ad novum emptorem, quia prior emptor tantum est dominus revocabiliter, l. 2. §. 1. l. item 6. l. Imperatores 6 de in diem additione, l. ult. 11. §. si fundus 10, quod vi, aut clam. ceterum, si emptio incepit a conditione, utputa in contractu de in diem additione nec lucratur emptor fructus dominio revocabili, sed semper domini fuerunt, et per consequens potentiam venditori, si melior afferatur conditio, l. ubi autem 4. eodem tit. quod pendente conditione, fructus ad emptorem non expectant l. necessariis 8

N° 63.

§ 1. de periculo, et commodo rei venditae.=

Haec dicta sunt de duabus resolutionibus, quae accidunt ex propria voluntate contrahentium. Videamus modo de redhibitione, quae ex nova causa, plerumque evenit. Habemus certam definitionem, in l. cum autem 23. § cum redhibetur 9. de aedilitio edicto, fructus perceptos, et omnem causam emptori restituendam esse: quia voluntate sua rescindit venditionem nec ex ea potest commodum captare, l. illud sciendum 29 § condemnatio 2 eodem tit. Arias Pinelus in l. 2. C. de rescindenda venditione 2. p. cap. 4. n° 63. ex eadem ratione, si venditio rescindatur per restitutionem in integrum fructus etiam restituendi sunt, l. quod si minor 24. § restitutio, l. si patri 27. § 1. de minoribus, l. 1. C. de reputationibus. Covar. lib. 1. variarum cap. 3. versum Caldas Pereira in l. si curatorem habens, verbo implorandum ex n° 13. quid ergo dicendum erit, si ob laesionem ultra dimidiam justi pretii venditio rescindatur, per textum in l. 2. C. de rescind. vend., cap. cum causa de empt. et vendit., l. 56 t. 5. p. 5., in qua questione, non habemus decisionem iuris, ideo variant interpretes. Ego sic distinguerem, si emptor est, qui petit rescisionem, ut in l. 1. t. 11. lib. 5. compilat. dicerem restituendos esse fructus, quia ipse est qui intentat rescisionem, quod si venditor rescindi contractum postulet, fructus restituendi non sunt, quia emptor, suos fecit perceptos, ex dominio praesenti, et perfecto; pendentes tamen ad venditorem expectabunt exsolutis expensis, argumento ex d. § si fructibus 10, et ita in concordiam, possunt reduci contrariae sententiae autorum, negativam enim tenent Pinelus ubi proxime ex n° 2 et ibi Padilla ex n° 50, Ant. Gomez tom. variar. cap. 2. n° 24, Petrus Barbos. in l. divortio 8 § ult. ex n° 45. solut. matri. affirmativam tenent Costa in § et quid si tantum 29. n° 12,

Cobar. lib. 2. variar. cap. 3. nº 9, Nauar. in cap. nouit. de iudicijs, in fine, Molina in emporio iuris tit. 9. quæst. 21. Proqq opinionibus defensandis in varias clacu diuisos, plus quam sexaginta autores, referunt Hermosilla in d. l. 36 Glos. 4 Sainez ad Ant. Gom. d. nº 29. quando vero propter enormissimam uenditio rescinditur, ioque communiter placet fructus esse restituendos Sarmiento dicit. 66 Granatensi ex nº 8. Nogerol allegat. 18 ex nº 109, et Allegat. 29. nº 226. olea, de cessione iurium et actionum tit. 2. q. 1. nº 82.

N. 64. Absoluto tractu de fructibus, qui ueniunt in contractu emptionis, et uenditionis, sequitur, ut de alijs contractibus bonæ fidei, dispiciamus. Imprimis in contractu societatis omnes fructus pendentes, et deinceps percepti communicantur, quia et res ipsa communis utrique communi socio efficitur, l. 4 § sicut 3. communi diuidundo, l. pro socio 38 § 1. pro socio. Idem inter heredes obseruatur in fructibus iacente hæreditate, pendentibus, uel perceptis. l. 2. C. de pet. hered. l. n. et ambiguum 9. C. fam. hercisc. l. n. solum 56 ff. eodem tit. iuncta l. uideamus 38. § sed in societatibus et § item si 29. de usuris: nisi unus ex coheredibus fundum hereditarium, bona fide tanquam proprium coluerit, nam tunc ipsi cedunt, ut bonæ fidei possessori, l. inter 44. § fructus 3. fam. hercisc.

N. 65 Aliæ actiones bonæ fidei sunt personales, per quas petimus rem nostram, nobis restitui, quæ numquam fuit tenentis, et nudam tantum detentionem a uocant. In his omnes fructus ueniunt, uelati si repetam depositum, uel commodatum; patet est omnes fructus mihi restituendos esse: nulla enim causa est, propter quam eos lucretur depositarius, uel commodatarius, quia fructio non conceditur. d. l. uideamus

38. § si possessionem 10, l. 1. § hac actione 23. cum seq. ff. depositi, facit text. in l. sicut certo 5. § usque adeo 3. ff. commodati; Sing. speciebus, de mora disputari non potest, quia semper fructus domino cedunt, qui ex re eius percipiuntur. =

N. 66

Sic similiter, quando ita tradidit rem, ut in aliquem eventum transferretur dominium, alioquin semper apud me maneret: vel ad me reverteretur, si eventus non accidisset, fructus medio tempore percepti, cum re ipsa mihi debent restitui, ut de l. commissoria, ad ditione in diem, supra dixi. Alia exempla adducit Paulus in d. l. videamus 38, quae breviter subtraho. Primum extat in § 1. Dedi tibi fundum, ut aliquid mihi dares, vel causa dotis; postea non adimplevisti, vel penituit me fundum dedisse, quia antequam facias ex tua parte, licet mihi a contractu recedere, l. si pecuniam 5. de cond. causa data. vel repudium intervenit, ex alterutra parte. in his omnibus casibus respondet Consultus fundum cum fructibus esse restituendum, omnibus scilicet, tam ante, quam post dissolutam causam perceptis, si fatum non restituit is, qui accepit, quod significat utrumque mora, ut forsan in l. 3. § si per venditorem de act. empt. quod hic dicitur de fructibus, dicitur etiam de partu ancillae, in l. qui se debere 7. § ult. de condictione causa data; quia ut fructus ad dominum spectant, ita et partus, neque apud extraneum remanere reponitur. Haec est propria ratio: aliam etiam praestat Paulus in d. § 1. ne alioquin sponsus, fundum negligat, existimans, ad suum periculum non spectare fructus, neque obligatum esse ad restitutionem. quam immerito carpsit Faber in d. § ult., licet enim non sit agrior, nihil ab-

iurdi' otinet. Idē dicēdū est si quis mortis causa do-
naverit, et tradiderit fūdū iuxta terminos leg. 2.
ff de mortis causa donat., et postea vel convaluerit, vel
donationē revocaverit, qq modis donatio revolvitur.
§ 1. inst. de donat.: res enī cū fructibus restituēda
est, quia causa ad n. causā reducitr., et dniū recedit
a donatario, ta quā si aquadeū n. recederit dl. vide-
amus 38 § idē que 3. l. cū quis 12. de condit. causa
data, cū multis laudatis in decisio doct. Noguerol.
allegat. 29 nº 225. Oxea Parra decit. granaten.
76 nº 34. et seq. Aria Pinel in l. 2. C. de rescind.
vend. 2. p. cap. 4 nº 63. expenso, elegantī textu in l.
quotiens 13. C. de rei vind., aliquādo tamē fructus extāt res
vindicavit, nempe si tāli n. transtulit dniū, sed in casy...
bus, ut in l. si mortis 29. l. senatus 35. § 2. de mortis ca-
usa donat., quia si donatarius n. acquirit dniū, nullo mo-
do pt. facere fructus suos, ut sup. dixi. De qua differentia
latius agunt Duarenus ad tit. de cond. causa data cap. ult.,
Castrensis, et Gifanius ind. l. 29. Cujac. tract. 2. ad African.
in l. si filio 23 de mortis causa donat. Ant. Fab. de erro-
ribus decade 44. errore 10 Don. et Ubaldus lib. 4. cap. 33.
et nos aliqua diximus lib. 2. conjec. ... 2. cap. 5. Idē dicēdū
est, si causa pter quā finaliter datū fuit, conjunctr. inva-
ta. ita quidē, ut neque abinitio contraxerit, res data re-
stituē da est cū fructibus ex omnicausa. Exempla extāt
in l. uxori 27. de usufructu legato l. 2. l. cū quis 8 de his
qq ut indignis l. 1. C. codē tit. Vel si est nulla abinitio,
ex defectu solemnitatis, vel alio, l. 1. C. de causis, et fide
hastis, fiscalis, lib. 10. ubi Almaya ex nº 13. Vel si iudicium

liter remissa sit ex defectu, qui ab initio inerat, ut in l. filio 16 § 1. de inofficioso testam. Nogerol. ubi proxime ande etiam si causa fuit erronea, valuit, quia indebite fiendus solutus fuit, cum fructibus est restituendus l. indebiti 15., l. si in sorte 26. § libertus 12., l. in summa 65. § eiquis. de cond. indeb. d. l. videamus 38 § item si 2. de usuris. Itaque omnia hec remedia sunt personalia; sed quia naturali equitate sustinentur, ut res in suo statu integre reponatur, fructus restituuntur domino, vel quia nunquam ab eo domini recessit, vel quia recessit, ut resoluta causa, non videatur recessisse l. cum filius 26 § qui mutuam deleat.

N. 62.

Denique alia regula proponitur, ut sciamus quando res cum fructibus restituenda sit, nempe cum lege, statuto, vel edicto Pretoris iubetur, ut res restituatur: nam tunc ex significatione verbi restituo, veniunt etiam fructus l. in condemnatione 173. § 1. de Reg. J. Et explicationis gratia quedam exempla subijcio: primum stat in d. l. videamus 38 § in Fabiana 4., si res alienata in fraudem creditorum revocetur, fructus restituuntur. Et quidem fructus qui pendebant alienationis tempore omnimodo restituendi sunt, quia cum sint pars rei, l. fructus 44. de rei vind., et illis etiam fraus commissa fuit, per consequens restituuntur. qui pendent tempore restitutionis, quia restituuntur, item omnes percepti post iudicium acceptum, quia res cum sua causa restituenda est l. ait Pretor 10. § per hanc 19. cum seqq. que in fraud. cred. Percepti vero medio tempore non restituuntur l. ult. § non solum 4. eod. tit., ratio est, quod fraudator fuit dominus rei rescindendo titulum, tamquam ab initio invalidus, sed potius quod valuit, et quamvis particeps fraudis, non est

malæ fidei possessor, sed dnus, quæ tn̄ bls fraudaṫe, qua redefructibus perceptis n. tenetr. , ii. t. s. o. s., Finezza cap. 8. nº 63. Nec obstat tex inst. l. 10. § præterea, vbi si in fraudē creditorū debitor alicui debitori suo, acceptō tulerit obligationē; etiā hæc alienatio reuocatr., et restauratr. verū obligatio, l. hac in parte 14. eodē tit.: adeo quidē ut in restitutionē veniat emolumē, quod medio tempore sensit debitor liberatus. Nam respondetr. sublata acceptilatione, quæ est restitutionis effectus, ne duē tn̄, ut perinde omnia agantr.; ac si semper debuisset: in hoc insert, in quo fraudatr. creditores, videlicet in vsuris, quas medio tempore n. intulit debitor liberatus: quæ ōis enī earū dies n. venerat, iā debebantr., et quasi pendebāt, exquo fuerunt promissæ l. 3. C. de vsuris, quare tanquam fructus pendētes tempore alienationis reuocantr.; prohibuerunt licet n. ita Fachin. in § 1. inst. de officio iudicis ex nº 12. Amaya lib. 3. obseru. cap. 1. § 2. ex nº 42. Secundū exemplū ponit tn̄ in interdicto unde vi, quod cuius est per verbū restituas, l. 1. de vi et vi armata: ideo fructus veniūt ex quo die quis deiectus est, quo deiector, nulli n. is quæ ius habuit, praeter quod fructus lucraretr. l. 1. § ex die 40., l. in interdicto 6. eodē tit. l. si de possessione 4. C. eodē tit. vbi n. tantū n. tantū perceptos, sed quos percipere posset deiectus, de quo videa nu. 38 § et ideo 5. cap. conquerente 7. cap. grauis 14 de restitutione spoliatorū, l. domū 5. C. de rei vind., quia violentus possessor, est plus, quā prædo, aut malæ fidei possessor l. merito 13. de vi et vi armata, de qua dixi, in relect. de interdictis 2. p. nº 2. Idē militat. quando clandestine rē alienā vsurpauit, d. l. 38 § interdicto n. l. semper 15. § ult. cū seq. seqo.

l. si ult. 22., quod vi, aut clam, et in edicto, de eo quod metus causa data, l. 38 § item si vi 6. l. sed et partus 12. de usu fructu metus causa cod. Abazz. de lit. quaest., ibi cum integra restitutio universa — ubi docet clarissime adeundum Magonvola l. 23. ex n.° 210 et n.° 213.

DE FRUCTIBUS LEGATORUM SEU FIDEICOMMISSORUM

N. 68

Prima conclusio

Hic articulus multis distinctionibus autorum involutus est, ideo maioris explicationis causa, per conclusiones procedam. Et Primarie, circa fideicommissa universalia. Fructus ex hereditate percepti, ab herede fiduciario, restituendi sunt fideicommissario, si id expresse testator iusserit. Veluti si iubeat, ut cum incremento restituat, l. si ita 43. § legavit 2. de leg. 2. l. in fideicommissaria 58. l. facta 63. § si heres 4. ad S. C. Trebel. cui adiungendus est Suarez ad l. Aquil. lib. 1. cap. 5. sect. 2. deduct. quarto, et quartam fructuum, et reliquum incrementum restituendum ex voluntate expressa testatoris, ut docuit Marcus Ant. Peregrinus de fideicommissis art. 49. ex n.° 9. Idem dicendum est quoties sufficienter apparet ex coniecturis voluisse testatorem, ut incrementum fructuum restitueretur. Prima coniectura est, quando in dilatione temporis, voluit testator consulere honorato, et non gravato, ut in l. Seius 46. ad S. C. Trebel., tunc deducta falcidia, et cum fructibus reliquum cum fructibus perceptis restituendum est, l. liberto 21. § filium 2. vers. idem quaesiit: de annuis legatis, ubi gravavit novercam de restituendo fideicommisso filio, ut in infirmitate filii remedium haberet. Sic in l. 3. § Polidius 3. de usu-

ris, ea d. coniectura inducitur quia testatrix Polidi heredes [illegible], ut lucrum [illegible] filiorum consulerent, et cultarent periculum tutelae, ideo bona post legitimam etatem, restituere iussit. Secunda coniectura est si enixe, testator desiderauit, ut tota hereditas restitueretur; veluti si dixit, quidquid ex bonis meis, ad te peruenerit rogo restituas: ut in d. l. 3. § n. nec quam 2. tunc enim, quae bona fidei commissa sunt agrauato ante diem fidei commissi cedentem, non restituuntur; sed supplent patrimonium fructus interim percepti, l. mulierem 22. § cum proponeretur l. titius 55. ad S.C. Trebel. Vel si geminato precepto restitui iussit, quantam cumque pecuniam cum que omnem, l. Ballista 32 eodem tit. quinimo si testator dixit, quantam pecuniam ad te ex mea hereditate peruenerit restituas: fructus ueniunt; quia illud relatiuum quanta induxit diminutionem, et per consequens debet inducere augmentum fructuum, l. scripsit 33 eodem tit. quod in legatario rogato per fidei commissum restituere quidquid ex testamento ad eum peruenit docuimus in l. 2. § mulier in fine de dote prelega.

[illegible] Sed huic parti obstant text. in l. quod his 83. de leg. 3. l. heredes 57. l. deducta 58 § hereditatem 7. ad S.C. Trebel. [illegible] non teneri fructus interim perceptos restituere, eum qui rogatus est restituere quidquid ex hereditate, bonisue testatoris ad eum peruenerit, sed ut respondeam, noto differentiam esse inter haec uerba quidquid peruenerit: et haec, quidquid superfuerit: quia haec postrema augmentum, et diminutionem significant, et per consequens fructus etiam continet, deinde noto aliud esse hereditatem aliud bona, bona naturaliter significant, res in hereditate contentas; hereditas uero significat successionem ipsam, quae desinit esse talis, et incipit esse patrimonium heredis postquam semel

adita fuit, l. Quaeteri de acquir. possessione, ? dicitur ro... tur restituere, quidquid superfuerit ex haereditate, n. i... rogatus defructib., rogatus vero restituere, quidquid superfuerit de bonis tenet. fructus restituere l. 3. § non nunquam de usuris, quia fructus n. haereditati, sed ipsis rebus accedunt ... rogatus restituere omne quidquid ex haereditate superfuerit, tenetur restituere, quod superest de corporibus haereditariis, n. quod diminutum fuit sine culpa: et est tenetur restituere fructus; quia praedicta verba important diminutionem, n. augmentum d. § quod ex haereditate 1., quae sic elegantes explicat, et ab emendatione Cujacii defendit Merillius lib. 3. variantium cap. 32., cuius doctrina videtur esse veterum, quam refert Peregrinus d. art. 49. ex n.° 23., nec multum distat intellectus, quem praebet noster Amaya alias laudatus lib. 3. observat. cap. 1. § 1. ex n.° 13., postrema coniectura est si testator minus reliquit, quam iussit restitui, censetur enim voluisse suppleri ex fructibus, quod deficiebat rei, ut omnimoda, et plena restitutio fiat, seu sic intelligendi in l. ... ro § cum quidam 2., l. cum pater 77. § ... 31. de leg. 2. l. quod bonis 15. § quod autem 3. ad l. falc., et hoc non tantum procedit in haerede gravato restituere aliquam quantitatem, substantia haereditaria maiorem, sed etiam in legatario, qui plus iubetur post tempus restituere, quam accepit, l. filius fam. 114. § apud Marcellum 3 de leg. 1., quam expositionem agnoverunt Cujacius, et Gobeanus in praedictis textibus, sed melius expresserunt veteres, et post eos Peregrinus in d. articulo 49. n.° 34. et multis ... more laudatus Vicentius Fusarius de substitutionibus q. 626 n.° 23. Pinelus lib. 1. selectarum cap. 1. per totum maxime n.° 18

N. 70 Secunda conclusio sit: fructus collecti, vel percepti a testatore, et si adhuc extent computantur inter bona defuncti, et eius patrimonium augent, quare de illis idem dicitur, quod de ceteris bonis aug. excl. ita tenendum 20. § [illegible] de pet. hered., docet cum multis Fusarius ubi proxime n. 1. Idem dicendum est de extantibus in ipso fundo, maxime si maturi sint; imo licet non sint maturi, modo non sint seminati a testatore, quia propter illos fundus pluris extimatur, et ideo [illegible] augent hereditatem tempore mortis. Casus extat in [illegible] 15. de vulgari, in qua fructus augent in hereditate, idest pendentes tempore quo dies restitutionis venit, restitui debent, ipse quod Pap. ait in l. in lege 9. ad l. falcid. fructus postea perceptos, qui maturi erant tempore mortis, augere patrimonium defuncti non est precise accipiendum de maturis, et non aliis, ut volebant Cujac. et Gobran., sed per modum explicationis, et facilioris comprehensionis, maxime si maturi erant tempore mortis, ut censet Glos., et communiter doctores apud Peregrinum d. art. 49. ex n. 16, Simon de Praetis, de interpretat. ultimarum voluntatum folio mihi 341. n. 3., Mantica de coniecturis lib. 7. t. 10 n. 14. Fusarius d. q. 626., n. 4., quod non procedit in partu ancillae praegnantis tempore mortis, postea edito, quia licet augeat matris valorem l. si quod ex Pamphila 13. de leg. 2 non aliud tamen est, d. l. in lege 9. § 2 de mortuo inferendo, iuncto Merillo lib. 1. priorum observationum cap. 16. et quia nulla ex parte ista, aut cura hominis ex parte domini in his fructibus est. Unde et ad fetus pecorum hanc decisionem cum iudicio extendunt Alex. et Angelus in eadem l. 9 quos adversus Castrensem

Secunda conclusio.

3ª Conclusio
N. 71.

sequitur Peregrinus nº 18.

Tertia conclusio sit fructus percepti post mortem testatoris, et ante aditam hereditatem, qui permanserunt semoti a testatore, non computentur in valore hereditatis, nec augent patrimonium defuncti; id dicendum est de industrialibus natis post mortem defuncti, et collectis ante aditam hereditatem, quia ad computandum valorem bonorum perpetuo inspicitur tempus mortis, l. in ratione 30 l. inquantitate 73 ad l. falcid., eos tamen non lucratur heres sed imputantur in quartam, quam deducturus est per legem falcidiam, ut si fructus excequent quartam nihil deducatur, si minus, tanto minus deducat, sed quando aliquid superesset, de fructibus nihil retinuit, quia fructus non hereditatis, sed ipsis rebus feruntur accepti, l. in fidei commissaria 18 § 1. ad trebel. Ratio vero propter quam hos fructus imputat est, quia ex iudicio defuncti coepit percipere censetur, et sic inde satisfacit deductioni, l. mulier 22 § si heres 2 in fine eod. tit. quae conclusio communis est ex auctoribus supra laudatis. et habet locum propter eandem rationem etiam in fructibus perceptis ante diem vel adventum conditionis sub qua datum fuit fideicommissum l. licinius 48 l. imperator 70 § 1. de leg. 2. l. quod de bonis 15 § fundus 6 l. filius fam. 18 § 1. l. qui quadringenta 88 § 1. ad l. falcid., l. deducta 58 § ante diem 5. ad trebel. Sed advertendum est quartam falcidiam, vel Pegasianam ipso iure induci a die mortis testatoris, idest ipso iure segregari a reliquo patrimonio defuncti, l. lineo 26 ad l. falcid.: quare fructus, qui correspondent falcidiae ipso iure ad heredem pertinent, reliquos fructus imputat in falcidiam l. Papinianus 6 § unde sequitur de inofficioso

de inofficioso testam., l. mulier 22. § heres 2. vers. alia l. ita tamen 22. § heres ex asse ad trebellianum l. ult. t. 11. q. 6. Peregrinus d. art. 49. n.° 53. Menoch. de arbitrarijs casu 286., Faber de erroribus decade 11. errore 3, et 5. Amaya lib. 3. observat. cap. 1. § 1. ex n.° 13. Fallit tamen ex constitutione Zenonis de qua in l. iubemus 6. C. ad trebel. in liberis primi gradus, quorum si aliquis rogetur partem suae hereditatis post mortem alij restituere, deducit quartam, nec imputat in eam fructus. De cuius intellectu post classicos videndus est late Peregrinus ubi proxime ex n.° 15., et 55.

N. 72. Quarta conclusio est — Quarta conclusio

post quam addita est hereditas, et dies fideicommissi cessit, et paratus est heres fideicommissum restituere, quod ideo non restituit, quia fideicommissarius est in mora illud agnoscendi, et petendi; fructus interim percepti heredis fiunt, taliter, ut nec in quartam imputet. quia non ex iudicio testatoris, sed ex negligentia fideicommissarij illos percipit l. in fideicommissaria 18. § quotiens, l. mulier 22. § heres 2. l. ita tamen 7. § 1. l. si postulaverit 44. § sed in nuius modi l. deducta 58. § qui post tempus 2. ad trebellianum, quae regula limitatur si fideicommissarius pupillus est, vel valde absens, cui propterea nulla negligentia imputari possit, ut ex iudicio, et equitate docet Cavensis ind. § si heres, Simon de Praetis d. fol. 391. n.° 11. Costa in cap. si pater verbo obliqua n.° 86 Fricarius ubi proxime ex n.° 53.

N. 73. Postrema conclusio est; — Quinta conclusio

post quam fideicommissarius acquisivit animo bonitarium

fideicommissi, per restitutionem, et traditionem heredi, omnes fructus ad eum expectant, l. Herennius 42. de usuris, quam sic recte accipit Ant. Fab. lib. 1. coniecturarum cap. 4., cuius doctrinam in fideicommissis universalibus libenter extendo ad casum, in quo facta fuit restitutio etiam verbalis: quia restituta hereditate omne ius eius transit in fideicommissarium l. restituta 37. ad trebel. et ita sentiunt communiter posteriores Ant. Gomez tomo 1. variar. cap. 5. n° 5. Menoch. d. casu 256. n° 27. Peregrinus d. art. 49. n° 88 Fucarius d. quest. 626. n° 63. : Male tamen accipiunt vulgo d. l. 42. de die fideicommissi cedente Peregrinus n° 91. Fucarius n° 67. Molina lib. 3 de primogeniis cap. 11. in multis locis; quod non loquitur nisi de acquisito dominio per restitutionem, ut optime docet Fab. d. cap. 4.

N. 74.

Sequitur ut videamus de fructibus legatorum, et fideicommissorum particularium. Est autem inter omnes constitutissimum fructus naturales, vel industriales pendentes tempore legati cedentis ad legatarium expectare una cum re legata l. si pendentes 27. de usufructu, l. predia 27. Sic et sequitur de instructo, vel instrumento legato, vel quia pendentibus habentur, ex speciali voluntate testatoris, ut in l. cum pater 77. § filia 19. de leg. 2., docent Gobeanus in l. Centurio 15. de vulgari, Cujac. lib. 19. quest. Pap. in l. in lege 9. ad l. falcidiam, Fab. d. lib. 1. cap. 3. Peregrinus d. art. 49. n° 19. Fucarius d. quest. 626. n° 67. constat etiam inter omnes a die litis contestationis venire fructus legatorum, tam perceptos, quam qui percipi potuissent a legatario, l. 1.

2. et 4. C. de usuris, et fructibus legatorum, l. quaesitum 91. §.
ult. iuncta l. cum servus 39. §. 1. de leg. 1. — Et etiam certissimum
ex die morae fructus, et usuras legatorum praestanda esse le-
gatario, l. si quis 8. l. Paulus 17. l. si quis 32. de usuris, l.
qui solidum 78 in princ., et in § etiam, l. si quis 84., l. si tibi 87.
§. 1. de leg. 2, l. is qui 26. l. patronus 35. de leg. 3., l. cum vinum 10
§. 1. de alimentis, et cibariis legatis, l. in fideicommissaria 18
l. si postulaverit 44. §. 1. ad Trebel. l. generaliter 26. § planius de
fideicommissariis libertatibus. Itaque in legatis eadem ratio
est fructuum, et usurarum, ut debeantur post moram l. usuram
34. de usuris, quam etiam huic tractatui applicat Meri-
nus post Cujac. lib. 1. variantium cap. 33., unde quod dicitur
post litem contestatam fructus deberi accipiendum est affirmati-
ve non tamen ut excludantur caeteri modi, per quos mora con-
trahitur, ut docuerunt Baldus in l. 1. C. de usuris, et fructibus
legatorum, et post eum Peregrinus d. art. 49. n.° 86. Cujac.
in recitationibus ad tit. C. de usuris et fructibus legatorum et
lib. 10 quaest. Pap. in l. 3. de usuris, Faber lib. 1. coniecturar.
cap. 3. Donellus, et Oswaldus lib. 6 cap. ult. lit.a C.

N. 75. Insignis tamen differentia est inter utramque
moram; quod si per extraiudicialem petitionem, vel per ad-
ventum diei, mora prius facta fuit, et postea ad iudicium
deveniatur, et fiat condemnatio; haeres praestat fructus, et
usuras a die morae usque ad traditionem rei, et executio-
nem sententiae absque eo quod deducantur induciae, quae o-
lim dabantur condemnatis, nisi habuit iustam causam litigan-
di, ut in l. qui solidum 78 de leg. 2. iuncta l. si quis solu-
tioni 17. de usuris. Caeterum si mora non praecessit et incepit
a litis contestatione, et condemnatus fuit, praestat fructus et

usuras ex delictis usque ad sententiam et postea fructus quadrimestri dato iudicatis, ad iudicatum faciendum; et eo elapso incipiunt iterum currere fructus, et usurae l. in fideicommissi 3. de usuris, quod sic recte explicant Faber d. lib. 7. cap. 1. et 2. Merinus d. lib. 1. cap. 32, melius quam Acurs. Cujac. et alii clarissimi ibi

§. 76.

Ex quo subtiliter infert Ant. Fab. d. cap. 3. et 4. fructus non adquiri legatario ratione dominii, quod in re legata habet a tempore mortis testatoris, si legata fuit per vindicationem l. legatum 80. de leg. 2. l. a titio 64. de furtis cum similibus, de quibus late per Valencia lib. 3. Illust. tract. 1. de legatis, cap. ult. nº 3. Suarez ad l. Aquil. lib. 1. cap. 5. sect. 1., et cum plurimis Dnus Salgado, in Laberinto creditorum 2. p. cap. 14. ex nº 20. quia hoc dominium non est sufficiens ad acquisitionem fructuum, cum sit revocabile, et pendeat ab agnitione legatarii, adeo quidem, ut si repudiet legatum nunquam dominus fuisse censeatur. l. si inde § de rebus creditis, l. cum qui 13. de condict. indebit. l. legatum 1. si legatarius 38. § 1., l. servum filii 44. § 1. l. si tibi homo 86. § cum servus de leg. 1. Igitur cum interim dubium sit, quam possessorem fidei heres, donec moram contrahat, consequens est, ut lucretur fructus rei legatae, ut agnoscunt veteres apud Peregrinum d. art. 49. n. 11. vers. oppositum. Nec obstat text. in l. nihil proponit 120 § ult. de leg. 1. ubi ponitur fructus ad legatarium pertinere, ex die aditae hereditatis. Respondetur enim hanc suppositionem ex facto esse, et per consequens supponendos esse terminos habiles, nempe rem legatam statim traditam fuisse legatario, ut locus fiat quaestioni, de qua ibi principaliter tractatur, scilicet de reliquis coloni

contra heredem, ut vidit Fab. d. cap. 3. in fin. Nec obstat
text quamtumvis difficilior in l. quesitum 40. de acquirendo rerum dominio, in qua consultus docet, heredem non facere suos fructus perceptos ex re legata postquam scivit, fundum legatum esse. Ergo sufficit scientia legati, ut in mala fide heres constituatur. Respondent tamen Fab. ubi proxime, et alii veteres, apud Pereginum d. art. 47. n° 109., legatum hic posse, veredici, quando perfectum, et irrevocabiliter legatario adquisitum est, per agnitionem, et quando eam intimabit, heredi, sive iudicialiter, sive extraiudicialiter; et eo usque non potest videri heres habere conscientiam rei alienae, cum ignoret, an legatarius agniturus sit, vel repudiaturus legatum. Ergo in legatis non prius mora contrahitur, quam agnita sit, et intimetur agnitio per legatarium heredi, quae est huius materiae elegans expositio. —

N. 77. Unde consequitur, errasse Accurs. Baldum, et Salicetum in d. l. 1. C. de usuris, et fructibus legatorum, et alios veteres, quos sequuntur Pereginus d. art. 42 an° 10, Ant. Gomez tom. 1 Variar. cap. 12. n° 22., ubi alios adducit, Samuel in d., et n° 6., qui docuerunt a tempore mortis deberi fructus legatario, ex quo in ipsum transit legati dominium, nisi res aliena esset legata, vel pars bonorum, l. si quis 23. de leg. 1., in quibus tantum casibus censebant ex die morae deberi: Sed id nimium faciunt, tot textibus, quod in superioribus retulimus, quia haec limitatio citra divinationem adaptari non potest. Erraverunt etiam, qui ex male intellecto textu, in d. l. nihil proponitur 120 § ult. de leg. 1. censuerunt deberi fructus, a die additam hereditatis. quos sequuntur

Cobar. in cap. Rainaldus de testamentis § 1. apud, Burgos de Paz in l. 3. Tauri ex n.º 756. Pater Sanchez lib. 4. consiliorum moralium cap. 2. dubio 16. Petrus Barb. in l. diuortio 8. n.º 82. Solut. matrim., cum hoc priuilegiario iure tantum receptum fuisset in legatis pijs, l. sanctimus 46. (quae est graeca) § sug.ª 4. C. de episcopis, et clericis, nouela 131. cap. 11. et 12., sed in in ceteris legatis ~~[illegible]~~ hec tamen posterior sententia apud nos tenenda est propter autoritatem textus in l. 37. t. 9. p. 6. ubi Greg. Glosa 4. et 5. quinimo, cum hodie heredis aditio necessaria non sit ad confirmationem testamenti ex l. 1. t. 4. lib. 5. compilat., ideo apud nos communiter in praxi receptum est, fructus rei legatae deberi legatario, a morte testatoris, Burgos de Paz ubi proxime, Gregorius d. Glos. 5. Matienso, in d. l. 1. Glos. 14. ex n.º 22. ubi Azeuedus ex n.º 122. et prius ex n.º 9., a qua opinione, in iudicando et consulendo, nunquam recedo. =

Sectio 5.ª

SECTIO QUINTA.

DE ADQUISITIONE FRUCTUUM. EX BONA FIDE.

N. 78

Hactenus egimus de iure ad rem, siue de fructibus, qui ueniunt in actiones personales tam stricti iuris, quam bonae fidei, pro explicatione tam in l. videamus 38 de usuris: potestque percipi ex nostris distinctionibus, qualiter accipiendum sit, quod dicitur in § in caeteris 15. eiusdem legis in bonae fidei iudicijs fructus omnimodo praestari, nempe aliquando a die contractus, aliquando mora interueniente, secundum principia supra exposita. Restat modo pro laboris nostri complemento, ut inquiramus, quando fructus propter solam bonam fidem cedant possessori. quae inuestigatio anceps est, et multorum interpretum dissentionibus intricata; eam tamen (Deo duce) extricabimus, praemissis, et expositis certis, quibusdam regulis. Prima regula est, fructus, qui percipiuntur post litem a Domino contestatam super uindicatione rei, debent restitui petitori, si obtineat in iudicio uindicationis. Hoc enim est restituere, reddere totum id, quod habiturus esset actor, si reus statim, illi rem suam restituisset, l. plus est 22., cum sequenti, l. restituere 35., et 75. de V. S. quod praecipue in iudicijs in rem viget, per quae res ab alio possessa, uero domino restituitur, l. 1. l. in rem actio 23. de rei vind., § omnium inst.

de action.: cum enim sententia tempus retro tranatur ad tempus litis contestatae, l. cum fiducia 31. de reb. creditis; l. 2. de usuris; consequens est, ut quidquid inter moras iudicij ex re peruenerit, restituendum esse possessori, una cum ipsa re. quae definitio extat, in l. 2. C. de fructib. et litium expensis, § si in rem inst. de officio iudicis, et in eleganti Saevin.: fiscus 38 de iure fisci, cuius explicatione videndus est Schifordegherus ad Ant. Fabrum lib. 2. tract. 21. q. 4. et 5.. Aliquibus tamen exemplis explicanda est, ne in ignotis recedamus. Primum extat in l. Julian. 17. § item Julianus de R. V., ubi docemur si homo petitus, post moram mortuus sit habendam esse Aestimationem n. totius corporis peremptu, quod planum est l. quod te mihi 3. de rebus creditis, l. si ex legati 23. de V. O., sed etiam fructuum usque ad tempus rei iudicatae, et mercedes, quae vice fructuum sunt, l. 4. de operis servorum, l. in venditione 8. § de caeterarum 2. de reb. autoritate iudicis possidend.; et partum, quia causa rei sunt, l. 3. § 1. de act. empt., l. stipulatam 4. de usuris. Unde infert si servus vulneratus sit post litem contestatam, quo casu possessor poenam exegit ex l. Aquilia, quidquid poenae nomine accepit restituere cogendum venditori l. Dicta 55. de euictionib., sciendum tamen est quod diximus putatiuo dno actionem legis Aquiliae competere, ut illam redat venditori vero dno, ita accipiendum esse, si inter moras iudicij servum usucepit, quod potuit dispect. iuri, ut supponunt Consulti, in d. l. 17. in fine et seq., et notant Don. lib. 5. Comment. cap. 21. Suarez ad l. Aquil., lib. 3. cap. 5. ex n° 10.

N 19 Praeterea debet possessor restituere petitori, quidquid

post acceptum iudicium per seruum petitum acquisiuit modo non fuisset stipulatus ex reposito ... per seruum postea seq. debet. ingred. ... praeterea 20 de R. V. veluti hereditates, et legata, ut dicitur in d. l. 20. notant Cujac. trat. 4. ad African. in l. cum hereditas 56. debet. ingred. Ver Rich. in § ... de officio iudicis ex n.º 16. Debet qui praestare rem recte, quod significat, ut petitori illam habere liceat, sine ulla molestia, neque impedimento; et cauere de dolo; nempe in restitutione omnem dolum malum abesse, quod res non sit post usucapionem possessoris pignori obligata, vel quod seruus non sit manumissus. l. si post acceptum 16, l. si ab omne fidei 21 de R. V., Don. d. lib. 5. cap. 21. Cujac. lib. 22. obseru. cap. 28: quae cautio hodie superuacua est, quia ex l. 1. et 2. C. de annali excep. usucapio iam rescinditur per litis contestationem: quare pigneratio inter moras iudicii facta nullius momenti est, l. 1. C. si aliena res pign. data sit, ut manumissio, l. 2. C. de his qui an. litem manumissi sunt, l. 2. C. qui manumittere non possunt, hic est ipsa restitutio rei, cum fructibus, et omni causa, quae in executione iudicati facienda est per iudicem, manu militari, si opus est, ut dicitur in l. qui restituere 68, de rei uindi. nam prius iudex curare debet, ut ipsi in restitutione rei praecise pareatur, capto possessore, eiusque pignoribus, et perquisitare, et tradita victori per ministros; quod si id omni adhibita diligentia, consequi non potuerit, succedit subsidiarium remedium iuramenti in litem, huius rei eo eodem tit. l. 1. et 2. ... in act. 5. de in litem iurando; ita decisione d. legis 68, 3.ª Calumnias fac.

lib. 10 conject. cap. 17, et in ajjs, qui defendunt Osuald. ad Don. lib. 20 cap. 6. lit. G. Pichardin. § ita tamen 27. n.° 46. inst. de actionib. Valencia lib. 2. illust. tract. 2. cap. 4. ex n.° 24., et pro hac praxi, addendum post multos Carleoal 2. tom. de iudicijs tit. 3. disputat. 1. n.° 4. et disputat. 2. n.° 5.

§. 80.

Nec tantum ueniunt ea, qui proprie fructus sunt, sed etiam improprij, ueluti mercedes seruorum, et caeterarum rerum, quae solent locari, l. caeterum 31. cum 4. seqq. l. cum in rem 64. de Rei vind.; uerum interesse actoris prohibiti, si petit seruitutem, et obtinuit in actione confessoria contra negantem, refundit enim, quidquid amisit, uel lucrari desijt, propter negatam seruitutem l. loci 4. § in confessoria 2. ff. et si forte 6. § ueniunt 6. si seruitus uindicetur. l. uideamus 19. § si iterum de usuris. Et in usufructu potest [illegible] in l. uti frui 5. § ult. si usufructus petetur. Quod si res non sit solita locari, neque in eum usum promissa uel relicta fuit, sed ut in usu quotidiano haberetur, usuras aut mercedes iniuste petitur, ut exemplo sciphorum docuit Pap. in l. in fiduciam 11. § ult. de usuris, quae sic debet concordari cum l. si nauis 62. de Rei uind., ut utrobique uidit Cujac. et lib. 20. quest. Pap. in d. l. 64. =

§. 81.

Quod autem diximus fructus praeceptos post litem contestatam restituendos esse petitori adhuc maiori explicationi indiget; quam ut praestemus sciendum est praeceptos de facto restituendos esse, quamuis ex honesto quaestu praecepti sint, quae petitorem exercere, uel non deberet exercere, tales sunt de certi

in l. et ancillarum 27 §. 1. cum tribus legibus sequentibus, l. si possessor 52 l. cum hereditas 56 de petitione hereditatis. quia licet possessor eos inhoneste perceperit, ideo perceptos de facto petitor honeste petit; iniustum enim esset, ut honesta interpretatio ex parte petitoris faceret locum inhonesto quaestui ex parte possessoris d. l. 52. Osuald. ad Don. lib. 19. cap. 13. lit. G. Tenetur etiam de fructibus, qui licet de facto perce[pti] non sint, tamen a petitore possent, si is ei fundus statim traditus fuisset ex Rip. tau in l. si nauis 62. §. Generaliter de Rei vind. l. 1. vers. post litem C. de petit. hereditatis, in qua re illud imprimis retinendum est non posse peti fructus, qui inhoneste percipi possent: quia esset detestabilis avaritia l. si autem 53. cum duabus seqq. pro socio, l. generaliter 5. de usuris. Et non retinetur vulgaris lectio, quae prestat in l. fructus 33. de R. V. ibi: Sed et qui percipi honeste potuerunt. Rursus si percepti non sint ex eo artificio, quod proprio labore, aut sumptibus servum docuit possessor, quia non debentur; esset enim improbum desiderium, velle locupletari ex alienis sumptibus, l. ceterum 31. l. quod si artificium 37. eod. tit. notant Cobar. lib. 1. variar. cap. 3. num. 4., et laudati a Pich. in §. 1. de officio iudicis nº 68. et seq.

n. 82. Superest, ut videamus rationem propter quam possessor condemnatus debeat restituere fructus, quos percepit, vel percipere potuit ex die litis contestatae; quae etiam militat in novo possessore, qui

teneri fructus restituere ex quo post iudicium possidere incepit, l. sin autem 27. § 1. de Rei vindicat. Ratio est, quia post iudicium acceptum omnes possessores censentur malæ fidei, et inter prædones reputantur. expressum habes in l. hæredit. si 25. § si ante 7. cum seq. de petitione hæreditatis inter quos bonæ fidei possessor post litem contestatam connumeratur, l. si homo 45. de Rei vind. l. si dominum 5. l. certum 22. C. eod. tit. l. 2. C. de fructib., et litium expensis notant Cujac. lib. 20 Pauli ad Edictum in l. illud 40. de petitione hæredit. et cum alijs nor Valencia lib. 2. illust. tract. 2. cap. 3. nº 5. Carranza de partu cap. 3. § 1. nº 7, et quamvis aliquando possit quis habere probabilem causam litigandi, quæ excludat dolum, ut supponitur in l. si quis solutioni 24. in prio de usuris, l. qui sine dolo 63. de Reg. iuris, tamen si succumbat, videtur dolose litigasse in hoc, ut præstet fructus, quæ est iuris præsumptio, neque illam elidere valet, nisi obtineat, ut in specie habes supra exposita; in l. in fideicommissi 3. in prio de usuris, hanc rationem præbent omnes interpretes infra referendi. Est etiam alia, quia talis dari debet fundus, qualis erat cum petitus fuit l. 2. eod. tit. idest cum omni incremento, et acceptionibus, quæ ex eo obvenerunt post diem accepti iudicij. Hæc cum verissima sint, ni probabor aliam rationem adjicere, ex iure veteri petitam; nam ex l. 12. tab., hæc pena temere litiganti imposita

tit, apud Festum verbo vindiciæ. Siue diæ falsam tulit, rei, siue litis arbitros tres dato: eorum arbitrio reo fructus duplio nedecidito. Ex qua omnes possessores, qui succumbebant duplis fructibus tenebantur l. unica C. Theodosiano de usuris rei iudicatæ Paulus lib. 5. sententiarum tit. 9. §. 2. notant Cujac. lib. 5. obseruat. cap. 21. Rualdus ad Don. lib. 20. cap. 5. litt.o K. Reuardus ad legem 12. tabul. cap. 6. Jacobus Gotofredus ad eandem tab. 3., et in notis. quæ pœna fructuum duplorum tacite sublata fuit a Justiniano, ex eo quod in libros sui iuris eam ... retullit, ut obseruauit Cujac. in notis ad Paulum d. §. 2. et ego obseruo ex l. 2. C. de fructibus, et litium expensis, ubi mentio duplorum fructuum sublata fuit a compositoribus, cum in hac originali inueniatur, qui extat in l. 1. C. Theodosiano eodem tit. Nihilominus illius prisci iuris vestigia animaduersa, a præcitatis Doctoribus inueniuntur in l. Julianus 9. § proinde 6. ad exhibendum l. si remunerandi 6. § ult. mandati l. rescriptum 12. § 1. de distractione pignorum, et forsan, ut existimo in l. si vero autem 6. § 1. de negotijs gestis. Igitur ex ueteri iure præstandi fructus duplos in pœnam magis salem, ut possessor teneretur præstari actori fructus, et omnem causam a die litis contestatæ si succumberet

§. 53. Ex quo fluit etiam praxis hodierna, quæ a iure communi nihil recedit, et condemnatio in iudicio petitionis rei particularis beneficij, aut præbendæ, hæreditatem, vel maioratu

contemnerur in fructibus perceptis, et qui inde percipi potuerunt a petitore post litis contestationem, ut apud nos sancitur in l. 39. t. 28. p. 3. Lu. tit. 15. p. 5. de qua praxi multos adducunt. Arias Pinelus in l. 2. C. de bonis maternis 2. p. cap. 4. nº 46. Andreas Gayll lib. 1. sententiarum cap. 6. Joan. Garsia de Expensis cap. 23. nº 45. et seq. Ner. Pier. in § 1. de officio iudicis nº 76. Carranza de partu cap. 3. § 1. nº 7. vers. denique n. obstat. Dnus Valenzuela ceilio 196. ex nº 15. Dnus Solorzanus 2. tom. de iure Indiarum lib. 2. cap. 29. a nº 23. qui videndus erit pro illa questione, an qui obtinuit in possessorio, et postea sucumbit in petitorio debeat fructus restituere a die litis super primo possessorio contestatae? quam resolvit negative. Adendus est cum novissime dnus Fermosinus in cap. gravis u. de restitut. spoliatorum, q. 3. =

§ 82. Postquam diximus de fructibus post contestationem perceptis, sequitur secunda regula de pendentibus, sive extantibus, tempore quo lis inchoatur, et planum est, hos fructus venire in iudicium una cum ipsa re, cuius partes sunt, l. fructus 44. de Rei vind. l. certam 22. C. eod. tit. l. ult. § fructus ff. quae in fraude credit. l. Firmus 61. § Locavi de furtis; autores vero valde se torquent in perquirendo qualiter fructus pendentes sint partes fundi, varijs quoque modis explicant, ut videre licet apud Cobarrub. lib. 1. variar. cap. 3. nº 1. et 2. Gualdus ad Don. lib. 4. cap. 22. lit. B.;

Existimo esse partem accidentalem, quae sine dispendio subiecti, idest rei principalis potest adesse, vel abesse, ut albedo respectu parietis, et in aliis huiusmodi accidentibus, ita olim exposui in feriata selectione ad l. Atinea sec. ult. ... ex eadem actione, et quae principaliter petuntur ac reipsa, quod est notandum ad ea, quae postea disputabimus, fructus autem percepti post litis contestationem quin pendebant tempore inchoati iudicii non petuntur iure actionis; sed veniunt ex officio iudicis, ut diserte probat ... in §. ... tit. de officio iudicis ... fructus pendentes tempore litis contestatae pro culdubio restituendi sunt, docent ultra praelaudatos Ant. Gomez in l. 40. Tauri n° 7. Petrus Baro in l. divortio 8 solut. matrim. in princ. 2 p. a n° 80. Velascus de partitionibus cap. 32. a n° 7. et cap. 33 et segg. Valencuela concilio 22. cont. 2. Arias de Mesa lib. 3. Variar. cap. 18. n° 11. et 18. ...

V. 85. Superest, ut agamus de fructibus iam perceptis quando inchoata lis vindicationis super re singulari: in quo art. tertia regula sit, praedo, aut quicumque malae fidei possessor tenetur restituere omnes fructus, quos percepit ex re aliena, quamvis consumpti sint; et qui percipi potuerunt a domino rei non enim inspicitur quatenus fructum sit malae fidei possessor, sed quatenus petitor posset gra. l. sin autem 62. §. generaliter de rei vind., nam contra praedonem venit omnis utilitas intercepta, idest domino ablata l. 1. §. non solum 41 l. merito 19. de vi et vi armata. Probatur haec conclu-

tio ex l. sed et partus 27. de eo quod metus causa l. sed et si 25. § sed et fructus 4. de petit. hered. l. 1. cum § et ult. item C. eod. tit. l. fructus 33. de rei vind. l. domus l. certum 22. C. eod. tit. l. sed et locus 3. § post litem de finium regundorum l. cum servum 39. § fructum de leg. 1. l. ait praetor 10. § fructus 20. quae in fraude creditorum generaliter 7. § de leg. iur. l. 2. C. de fructibus et litium expensis, l. si de possessione C. unde vi cap. gravis 11. de restitut. spoliatorum cap. bonae memoriae 51. de appellationibus l. 39. et 40. tit. 28. part. 3., docent multi, quos referunt Dom. et Ubald. lib. 4. cap. 24., et lib. 20. cap. 5. Peregrinus de fideicommisis art. 49. ex n.º 130. Petrus Barb. in l. de divisione 5. ex n.º 58 solut. matrim. Garcia de expensis cap. 23. ex n.º 42. et 50. Pich. in § 1. de officio iudicis n.º 67. Amaya lib. 3. observat. cap. 2. ex n.º 10. Carranza d. cap. 3. § 1. n.º 7. Scipio Gentilis lib. 2. de donat. inter cap. 17. Dnus Valenzuela consilio 196. n.º 34. Dnus Solorzanus 2. tom. de iure Indiarum lib. 2. cap. 29. n.º 16. et duobus seqq., novissime cum praeceptoribus nostris Salmantinis Dnus Fermosinus in d. cap. gravis q. 2. per totam.

N. 86.

Et quamvis mala fides sit, iure ad rem non pertinere, et retineri eam sub conscientia alieni, ut dixi ad tit. de usucap. 2. parte sessione de bona fide tamen in hoc tractu, latius patet mala fides, ut et in illo dixi. qui enim habet titulum, licet a Dno reprobatum tamen in iure, praesumitur iuris praesumptione malam fidem habere, cap. qui contra iura 82. de reg. iur. in 6. Igitur reputabitur malae fidei possessor, et per consequens de fructibus eodem modo tenebitur d. l. 40. partitarum, tam de extan-

tantibus, que consumptis perceptis, et percipiendis,
exempla extant in l. cribimus 14. §. sane, in fine
C. de sacrosant. Ecclesijs. cap. siquis presbiterorum 6.
de reb. ecclesie alienandis, uel non; et in l. si predium 16.
C. de predijs minorum, iuncta l. 1. C. de predijs decurionum
lib. 10., et in l. 1. C. si de uenditione pignoris agatur, et in l.
1. C. de iure et fide haste fiscalis, eodem lib. 10., et in l. quemad-
modum §. C. de agricolis, et censitis lib. 11. et in l. heredem 17.
ff. de his que ut indignis auferuntur, docent Valenzuela
nº 23. et segg. Solorzano nº 15. Carrasco d. nº 2. uers.
nec obstat; locis proximis relatis. Covarrub. lib. 1. Varia-
rum cap. 3. nº 8. Pinelus in l. 2. C. de rescindenda uend.
2. p. cap. 4. ex nº 30. Amaya in d. l. 1. C. de iure, et fide
haste fiscalis nº 15. et 16. Late Menochius omnino ui-
dendus de presumptionibus lib. 3. presumpt. 130., et
duabus segg. Peregrinus d. art. 45. nº 130., nisi er-
ror facti sit, non iuris, ueluti si quis a furioso emat,
quem sane mentis esse putabat, uel maiorem esse cum esset
minor; l. potest 36. in princ., et §. 1. l. iusto 44. de u-
sucapionibus, l. 2. §. si a pupilo, et seq. pro emptore,
l. bone fidei 110. de V. S.; iuxta quos terminos ac-
cipiendum est text. in l. 2. C. si quis ignorans rem minoris
emerit, ut docet Pin. ubi proxime nº 30. = Imo in-
iuris errans, quamuis a restitutione fructuum omnino
non excusetur, quia iuris error non prestat bonam fidem
d. l. potest §. 1. cum similibus, tamen si probabilem cau-
sam erroris adducat, mitius cum eo agendum est, quia
non reputatur predo, ut l. sed et si lege 25. §. si uir 6. de
petit. heredit. Cou. lib. 1. Comment. cap. 1. Schiphor

de^hens ad Ant. Fab. libro. pract. [illegible] q. 7. Richardo in [illegible]. ita tamen, in [illegible] de [illegible] bonorum ragionum [illegible] de perceptis teneatur, non de percipiendis, ut eum iudicio monient Covar. lib. 1. Variar. cap. 3. n° [illegible] Pinelus [illegible] n° 35. et segg. Carranza d. cap. 3. § 1 n° 7. =

N. 67 Ex his facile decidi potest, quid tenendum sit in foro conscientiae circa obligationem malae fidei possessoris de restituendis fructibus: quoniam si formaliter est in mala fide, cum habeat conscientiam laesam, sciat que rem ad se non pertinere, tenetur restituere omnes fructus, quos percepit, licet consumpti sint inutiliter; quia detinendo rem, et fructus, etiam fructuum furtum committit l. sequitur 2. §. lana 19. l. si aliena 10 § servosa de usu capionibus, l. qui vas 36. §. si ancillam ff. de furtis; quare nullus casus relebat eum ab obligatione restituendi l. in re 8. § ult. cum similibus de cond. furtiva. Imo et tenetur restituere omnes illos, quos posset percipere dominus, si utilius potuit res ea uti, quam usus fuit malae fidei possessor: quia resarcire ei debet, non tantum omne damnum datum, sed omne lucrum interceptum, quod immediate ex re ipsa posset provenire, iuxta regulam [illegible] elegantis, quam exponemus in sequenti tractatu, in l. si [illegible] 21. § [illegible] venditore de actionibus empti. Unde partum [illegible] restituet, et quidquid ex ipsis fructibus naturaliter augeri potuit, non tamen usuras pretii fructuum, quia non est quaestus naturalis, nec provenit, nisi ex peculiari industria possessoris l. neque 15. de usuris. Tota haec doctrina est Divi Thomae magni sapientiae antistitis, opusculo 73. de usuris 2. p. cap. 20., loquentis de eo

qui formaliter est in mala fide, cum sciat se iniuste
rem possidere. Ceterum si non habeat conscientiam laesam,
sed praesumptive sit malae fidei possessor, ex eo quod
emit rem minoris, vel Ecclesiae, sine debita solemnita-
te per ignorantiam iuris: vel ex tempore litis contestatae,
cum ipse possessor bona causa fretus sine dolo litiga-
vit, iuxta dec. in l. qui sine dolo 63. de Rei vind.
(quidquid reclamet Schipbordegherus lib. 2. ad Fabrum
tract. 11. q. 4.) et in reliquis casibus malae fidei prae-
sumptivae: fructus quidem suos non facit, quia non quaelibet
ignorantia sufficit ad lucrandos fructus, sed ea, quae
a iure approbata est, cum ex dispositione legum pro-
veniat, ut bonae fidei possessor fructus lucrifaciat, qui
naturali ratione ad dominum rei expectent l. qui scit 25.
in princ. et § 1. de usuris, l. 2 pro suo. Ergo tenebitur
restituere, quos percepit, sive extent, sive utiliter con-
sumpti sint, quia nulla iusta causa habet illos reti-
nendi, nisi cum bona fide illos usu ceperit, pertinentia,
ut in [illegible] sequitur § de fructu de usucap. Non ta-
men tenetur de percipiendis, neque de damno dato
rei, aut etiam ipsius, quia ipse non intendit, alij dam-
num dare, sed uti re, quam suam esse putabat, ut dixi
in fine superioris numeri, [illegible] sunt, licet non
ita expresse rem expliciunt Cobarr. in reg. peccatum 2. p.
§ 6. n. 4. Saitus in clavi regia lib. 10. tract. 2. cap.
3. a princ. et ex n. 24. Azor 3. p. institutionum mo-
ralium lib. 4. cap. 4. q. 4., Lessius de iustitia et iure
lib. 2. cap. 12. dub. 14. Sanchez in praecepta decalo-
gi lib. 2. cap. 23. n. 105. et 123. Basius, et alij [illegible]

P. 88

fructus.=

Bona fides, tamdiu durat, inquantum iusta ig-
norantia perseuerat; ideo statim, ac possessor inci-
pit, certo scire se alienam rem possidere, incipit per con-
sequens habere malam fidem, et tunc non facit fructus
suos: quia quotidie, et per singula momenta bonam
fidem desideramus, in quesitum ergo de adquirendo
rer. dominio. In quo adquisitio fructuum distat ab usu-
capione, ad quam iure ciuili initium bone fidei tantum
desideratur. l. bone fidei 48. vers. per contrarium, eod.
tit., ut notaui in academicis de usucapionibus,
sessione de bona fide. Dixi si certo scit ad se rem non per-
tinere: quia si probabiliter dubitat, facto sufficien-
ti examine, ut in neutra parte propendeat, de-
bet scrupulum deponere, cum in pari, et dubia causa
melior sit conditio possidentis, cap. in pari de reg. iur.
in 6., ut adhuc docent Pater Thom. Sanchez lib. 1.
consilior. moralium cap. 1. dub. 9. ex no 3., et de ma-
trimonio lib. 2. disputat. 41. no 12. ubi plures mul-
tos refert, Illust. Tapia tom. 1. catene moralis lib.
1. q. 8. art. 2. et tom. 2. lib. 5. q. 23. art. 6., et q. 26.
art. 1.= Igitur ex quo tempore in malam fidem incidit, te-
netur restituere fructus extantes, idest non consumptos
l. certum 22. C. de rei vind., docet Soto de iust. et iure lib.
4. q. 1. art. 1. ad quartam conclusionem, Tapia d. art. 1. no 4.
et 5. . Hec principia proueniunt ex ipsa natura ius-
titie commutatiue, in quibus omnes debent conueni-
re, ut inquit Tapia ubi proxime no 1.; per consequens,
nec potuit ignorasse Villanueva in l. quiuit 29. Eust.

[illegible], [illegible] speciei, ponit deo, quibona fide fru[illegible] possidebat, postea cognovit alienam esse, et [illegible] [illegible] fecisset fructus suos, [illegible] intelligi bonae fidei possessorem, quandiu [illegible] [illegible] [illegible]; et [illegible] cedere, in acquisitione facienda per hominem liberum, vel servum bona fide possessum; ubi tamen in quibona [illegible] tandiu [illegible] acquirendo per [illegible] contrarium docet, semper singula [illegible] expectanda esse, ut ex quo scit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] acquisitio [illegible] [illegible]

N. 89. Hec antinomia multum torsit, multos, quos refert Nicolaus [illegible] in lib. legum conciliationum, pag. mihi 994, et alios, quos referunt nostrates [illegible] [illegible] [illegible] n.º 9. [illegible] [illegible] Amaya lib. 3. observ. cap. 2. n.º 40. Carranza [illegible] cap. 3. §. 1. n.º 7., videndus etiam [illegible] ad C. [illegible] lib. 4. cap. 29. lit. H. Sed ut verum fatear mihi etiam ab adolescentia, nulla antinomia in his textibus visa est, Paulus enim in d. l. 48. et Ulp. in d. l. 23. docent non adquiri fructus possessori, ex quo instanti in mala fide incidit. quo d[illegible] [illegible] est, [illegible] dispositionem [illegible], et obligationem restituendi ex parte possessoris: [illegible] ex eo instanti tenetur fructus restituere, tamquam malae fidei possessor. [illegible] vero de [illegible] agit, et [illegible] docet quod possessor, quandiu durat controversia, etiam si intra se sciat, rem alienam esse, debere percipere fructus, et adquirere per hominem, quem possidet: quia [illegible] interna obligatione [illegible] [illegible]

sponte fructus restituere; actor n. primu de fructi-
bus tractare poterit, quandiu euincat rem; imo
n. plures poterit exequi, quam a die litis contestatae,
si malam fidem interiorem probare n. possit, quae est diffi-
cillime probationis, cum in conscientia interna consi-
stat, ut dixi in d. sec. de bona fide. Igitur haec adquisi-
tio fructuum ex principijs interioris naturae ...
est, nec dixit Julianus, esse perfectam, sed procede-
re dum litis exitus ignoratur: euicto praedio, finitaque
lite, fructus restituendi sunt ex quo tempore constat
de mala fide, vel per litis contestationem, vel antea, si
antea potest probari mala fides. Ut recte agnoscunt,
quamvis n. ita se expediant Osuald. ad Don. lib.
19. cap. 19. lit. O, Garzia de expensis cap. 22. ex n. 15.
Amaya, et Carranza nuper laudati; et quod ma-
gis est Accursius in d. l. 25. §. ult. satis indicauit
hunc intellectum, cui institerunt potius Salicetus, et
Raphael Fulgosius, Petrus Gilquenius in §. signi-
a n. Dno cap. 1. ex n. 43. inst. de re divisione. =

§. 90.

Fructus, quos n. fa-
cit suos malae fidei possessor, si extant, id est con-
sumpti n. sunt, quae principaliter vindicantur a
re ipsa, quia dni n. sunt, si vero dolo desiit pos-
sidere, vindicatur etiam vindicatione praetoria, de qua
in l. sive qui dolo cum seqq. de Rei vind., si consu-
mpti sunt a praedone, fure, vel notorio malae fidei
possessore condicuntur condictione furtiua, quia et
ipsorum furtum admisit, ut grave, si ab eo qui malae
fidei possessor reputatur praesumptione iuris.

consumpti sint, condictitr. conditione sine causa, ut diserte probant bar. in l. loci 4. §. postr. litt. 2. finiu. Reguard. l. 3. ff. de condict. ex l. uel sine causa, ubi dosent clariss. Don. et Schialtz lib. 9. cap. 25. et ulterius laudati, Fermosinus in d. cap. grauis, quest. 5. apud. de restit. spoliatorum.

N. 21 Restat, ut breviter satisfaciamus quibusdam obiectionibus, que solent opponi huic doctrine. Primo opponitur. bar. in l. si pignore 22. §. si predo. de pignoratitia act., ubi predo re pignori dedit, creditor fructus percepit. bona fide, existimans predone esse dnum rei pignorate: primo docet ipsum predonem pro fructibus posse agere pignoratitia a. contra creditorem, ut posset uerus rei dnus. l. 1. Cod. de pignor. act. iuncta l. commodare 15. cum seq. commodati, et l. bona fides 31. §. 1. depositi, quia cum dnus uerus possit rem suam a predone repetere, et aduersus eum non restituentem iurare in litem, eque est, ut ipse predo actionem habeat ad recuperandam rem, quam commodauit, deposuit, uel pignorauit l. non ex iudice 64. de iudiciis. Deinde docet eosdem fructus, quos predo recipit a creditore, teneri etiam como sint restituere vero dno, uel ex rei uindicatione, aut conditione furtiua iuxta superiorem distinctionem. Unde deducit, prodesse predoni bonam fidem creditoris. que conclusio inepta videtur. Ant. Fabro lib. 7. coniecturarum cap. 13. que sequitur, et fere transcribit Ver. Pich. in §. actio-

nem

nu 28 q. 29. ex n.º 15. de actionibus, quia si extantes, et consumptos restituit, quid prodest ei bona fides creditoris? Respondeo prodesse ne de percipiendis teneatur; quia bona fides praecise regulatur ex persona percipientis fructus, ideo si creditor, in culpa saltem levi non fuit circa perceptione fructuum, neque ipse tenebitur pignoranti, nec per consequens praedo domino, nisi de perceptis fructibus tenendo text. in l. C. de distractione pignorum, docent Negusantius de pignoribus 5. p. membro 5. a princ., Pater Molina de iust. et iure tract. 2. disputat. 535. n.º 2. Ioannes dominicus Gaito, de credito cap. 4. ex n.º 380. ergo ex hoc textu minime colligi potest praedonem lucri facere fructus, propter bona fide creditoris, quod videtur voluisse Accursius, et Bart. ad eum textum, et Cujac. lib. 6. quaest. Papiniani in l. ... ff. de condict. indebiti, sed in hoc recte eos reiiciunt Duo Antonij supra laudati. Oponunt etiam textus in l. certum i. C. de rei vindic. ubi continetur in mala fide, per denuntiationem adversarij C. de qua videndus est Ariat. Pibrelis in authentica, nisi tricennale ex n.º 19. C. de bonis maternis teneri de illis fructibus quos percepisse probatum sit; ergo non tenetur de percipiendis. Hec tamen consecutio est pessima; quia ab affirmativis ad negativa non fit illatio: ideo textus de perceptis loquitur, quia Imperatores in textibus codicis, plerumque quae decidunt hi, potissimum in terminis totius speciei. Deinde quia et consulti ibi, sub nomine fructuum perceptorum, per-

[illegible] etiam [illegible] ut [illegible] potest ex l.
[illegible] 90 §. ult. iuncta l. [illegible] 39 §. fructus
ff. de [illegible], quomodo Glos. et Panormit. accipiunt [illegible]
in cap. [illegible] de restit. spoliat. et in cap. ex
causa 28 de offic. et potestate iudicis delegati, ubi
[illegible] teneri dicitur de fructibus et [illegible]
[illegible] quo verbo fructus etiam [illegible]
[illegible] cap. gravis de restit. spoliatorum, ita Cujac. in
[illegible] de iure [illegible] lib. 10 [illegible]
[illegible] 300. Dom. lib. 20. [illegible] in §.
[illegible] n. 26. Et novissime Dom. Fir-
mosinus in d. cap. gravis q. 1 ex n. 35.

[illegible] Postquam de mala
fide [illegible] ut [illegible] de fructibus
[illegible] contestationem
[illegible]
[illegible]
[illegible] possidet. [illegible] qui [illegible]
[illegible] de quo dixi in [illegible]
[illegible] ita qui
[illegible] possideat [illegible]
[illegible] possideat [illegible] creditor, qui
[illegible] possidet [illegible]
[illegible] possidet [illegible] 13 §.
de [illegible] ut dixi in tract. de adquiren-
da possessione cap. 3 ex n. [illegible] et ex n. [illegible] et ta-
men [illegible] fructus ut [illegible]
[illegible] possidet [illegible]

suo.

605

suo. Impignorario 【usu】 euenire pt. ut lucrentur fructus, [illegible] id actum est quando uero lucratur, tenetur restituere tantum ex [illegible] voluntatis mutatae, id est restituere pignorantis acquisitum l. Si ex noc [illegible] de pignoratio, ceteros lucratur ex voluntate animi, non uero partum ancillae, quia in fructum est ad [illegible] permissum regetur tantummodo ad usum, sit mater, l. quae [illegible] eod. tit. cui adaequandus per Azevedo lib. 3. observat. cap. 1. §. 2 n.o 32. Hieronimus de [illegible] in [illegible] de usucap. in [illegible] em-ptore n.o 172, 176. et seqq.

N. 93.

Ergo antequam sententiam nostram dicamus in hoc ancipiti articulo, prius docendi estis, quid in foro, quid in conscientia tenendum sit, a quo [illegible] dos, et consulendo [illegible] tati. Et nos quidem habemus legem patriam, quae est 39. tit. 28 part. 3. quae disponit, ut bonae fidei possessor lucretur fructus industriales, consumptos, quomodocumque consumpti sint, sive utiliter, sive inutiliter: restituat vero naturales, tantum extantesque consumptos, nisi inutiliter consumpti sint, velut in carne, incendio, aut furto, non [illegible] dedit, vel in [illegible] familia utiliter consumpserit, ita [illegible] notat Greg. Glos. 5. et in l. 4. t. 14. Glos. 6 p. 6., quae doctrina originalis fuit Savonii in summa tit. de rei vind. §. fructus quoque columna 13. n.o 10. Speculatoris tit. de fructibus et interesse circa principium, ubi alios adducit Ioannes Andreas, et aequum lex patria qualificatam [illegible] quam [illegible] iuri Romano

ex multis conformes, quos nos sequi non tenemur, ad mitigat eis iudicio Cobarr. lib. 1. Variar. cap. 3. n. 6. in fine Joannes Garcia de expensis cap. 22. n. 38. quod etiam videtur voluisse Spino in speculo testamentorum Glos. 23. n. 51. quorum omnium dicta in hunc sensum accipit, et castigat Sapientissimus Pater Thomas Sanchez lib. 2. in praecepta decalogi cap. 23. n. 80. usque ad 86. licet nimis contendat iura regia ad communionem reducere, quod non est possibile, ut ex infra dicendis apparebit, tamdem quae differentiam agnoscit Carranza de cap. 3. q. 1. n. 2. vers. cum enim Orcus Solorzanus, qui fuit ex eiusmodi aliorum potius quam ex propria ratione Indiarum lib. 1. cap. 29. et ex n. 31. Item Puceatur Omnis Grana in cap. ... de rit. spoliatorum n. 15. et 18. ... Peregrinus de fideicommissis q. 35. ex n. 105.

N. 25. Ex quo pratice fluit, ut qui petit fructus, petat ipsos eis fructibus, quibus eo percepti sunt deductis expensis: modum autem probandi quantitatem fructuum singulis annis acceptorum valde difficilis est, quare probantur solet a valore, quo solitum est ... fere ... singulis annis decimatoribus, et ex ... tributis quae, quae ... ratione imponuntur, et aliis adminiculis, quae adducit Mascardus de probationibus conclusione ... lib. 1. conclus. 800. ... quod ... de consumptione fructuum debet ... probare, ... rei integ-

tionis

stantis fundamentum, et quidditatem, de probat. [illegible] de except. ut [illegible], et post multos [illegible]. Pinelus in l. 2. C. de rescind. vendit. 2. p. cap. 4. ex n.º 62. conveniuntque Peregrinus de art. 29. n.º [illegible] et seq. Petrus Barb. in [illegible] [illegible] n.º 45. Solut. matrim. Sanchez d. cap. 23. n.º 14. quamvis contraria opinione acriter etiam [illegible] contra Pinelum et Azevedo Gaspar [illegible] ad Ant. Fabrum lib. 2 tract. 22. q. sect. 2. Superuacua enim esset, ut mihi uidetur, obligatio restituendi fructus non consumptos, si Domino rei incumberet probare utiliter consumpsisse [illegible], cum hoc vix probari possit in iudicio nisi familiaribus possessoris, qui nunquam contra eum volunt deponere, cum etiam facilior defensio possessoris bonae fidei est dicere [illegible] fructum, quoniam in possessione [illegible] fuit, et toto illo tempore bonam fidem habuit, non tenetur restituere fructus etiam naturales extantes, quia cos [illegible] prosuo, et in fine [illegible] illos usucepit, et irrevocabili dominio acquisivit. L. sequitur. § [illegible] de usucap. Tiraquellus de retractu conventionali § 2. Glos. 1. n.º 13. Peregrinus ubi proxime n.º 124. Valenzuela consilio 196. n.º 34. et post Banez, illustr. Tapia 2. tom. lib. 5. q. 26. art. 1. n.º 8., et multis relatis Pater Sanchez d. cap. 23. n.º 87. =

[illegible] 35. Haec principia, quae apud nos in praxi recipi debent, in foro externo procedunt.

etiā [illegible] commutatione
Ratio est, quia [illegible] in legibus [illegible] ratione
[illegible] propter rationē publicā, et ut pos
[illegible] moveri potest
contra [illegible] et cum
in [illegible] fructibus
de [illegible]
[illegible] ut recte [illegible]
[illegible] in tract. [illegible]
[illegible]
[illegible] in una
[illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] sed tamē [illegible]
[illegible]
[illegible] qui in hac [illegible]
[illegible] naturali, quod plerique [illegible]
[illegible] videri [illegible] et [illegible]
[illegible] moralis lib. 4 cap. [illegible] in floribus
Theologiae [illegible] verbo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Menochius de recuperanda remedio 15. n.° 8

62. Paterfamilias d. cap. 23. n.° 76

N. 96

Hisce utroque foro, ex iure nostri regni expositis, regulis ad ipsius scholae, et ex iure romano, questiones has declaramus. Primo quoniam fructus pecudis facti pleno iure bonae fidei possessoris adquiruntur, id est irrevocabiliter, etiam re inventa re ... adeo quidem, ut quibus res, vel animal invenitur, non teneatur possessor bonae fidei restituere, lac, lanam, nec foetus, qui in fructu sunt, ut dixit ... pecudis d. de [illegible] pleno iure: in secundo [illegible] de rei vindicatione, qui ex illo [illegible] ubi [illegible] naturali iure, quia [illegible] Romano, et [illegible] lle inducere, quod fecit Galvanus d. cap. 28 n.° 19. [illegible] ne talia [illegible] indiget, [illegible] est, quia ex cura possessoris pendet conservatio totius gregis, curat enim [illegible] quod illud [illegible] respondet: quare maior ratio est adquirendi fructus in his casibus, quam in aliis, [illegible] haberet, quod [illegible] [illegible] cedunt fructus possessori bonae fidei: Quod procedendo [illegible] dicimus dixit in [illegible] l. § ex [illegible] de furtis [illegible] consuluit [illegible] quod [illegible]

[illegible] subtilitatis [illegible] ancillis et [illegible]
[illegible] quasi si [illegible] in fabrica [illegible]
[illegible], quia [illegible] fidei
[illegible] ut docet recte [illegible]
[illegible] n.º 11, qui tamen superfluo adiecit primo
[illegible]: hac verba *nisi quod* subtilis tamen differen-
tia est in hac parte, inter [illegible] sanguineos et
interfectis, qui [illegible], sicut [illegible]
n. [illegible] lib. 2 [illegible]
cap. 1 n.º 8 [illegible] lib. 3 observationum cap. 1
[illegible] n.º [illegible], sanguine [illegible]
apud [illegible]; modo [illegible] sit [illegible] bonae fidei
[illegible] illi [illegible] de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] potestate [illegible]
[illegible] debent [illegible]
[illegible] accipere [illegible]
[illegible] revocabilis est [illegible]
[illegible] sint, ut expresse [illegible] in l. [illegible]
[illegible] bonae fidei emptore [illegible]
[illegible]
[illegible] n.º 38 [illegible]
[illegible] cap. [illegible] et lib. 4 [illegible]
cap. [illegible] dicto § [illegible] adiecit [illegible]
[illegible], quia [illegible]
[illegible] bonae fidei [illegible]
sint, [illegible]
[illegible] in l. [illegible] § [illegible]

acquirent, Pinel. d. cap. 1. n. 25. Carranza d. cap. 1.
§. 2. Ann. in L. f. C. de usucapione pro emptore n.
22. Carolus Augustinus [illegible] de usucapio-
nib. cap. 5. n. 6. et not. in Select. ad [illegible]
Et. qu. pro toto, quae nra doctrina, eo libentius am-
plectenda erit, quod omnium eo. prestiterit Bald.
in l. ancillae n. 16. C. de furtis, et tot quot a iure
nro emissa, ut in utroque foro deducenda esset,
net Greg. Lopez in l. 39. tit. [illegible]

N. 37 — [illegible] Sequitur fructus tam
naturales, quam industriales, qui fiunt ex [illegible]
[illegible] absque distinctione ulla; haec regula con-
stituenda est cum Pinelo d. cap. [illegible]
[illegible] conjecturarum cap. 12. [illegible] fructi
cap. [illegible] ex n. 1. Carranza de cap. [illegible]
[illegible] sola [illegible] ad quam [illegible]
[illegible] C. de rei [illegible]
[illegible] omnes fructus ex [illegible] consumptos [illegible]
que distinctione industrialium, et naturalium.
Et ex [illegible] de [illegible]
[illegible] et ex [illegible]
[illegible] regiam [illegible]
[illegible] bonae fidei [illegible] fructus consum-
ptos lucrasse, quod verbum denotat perfectam ad-
quisitionem, [illegible] pro [illegible] lucrum [illegible]
[illegible] ad [illegible]
tract. 2. q. [illegible] Et ex [illegible] de adqui-
rendo rer. dominio, ubi bonae fidei emptor [illegible]

acquisse

ex quo bonae fidei possessor percipiens fructus ex
re aliena, non dubie, idest procul dubio suos fa-
cit interim, idest dum dominus non vindicat rem, ut
exposuit Cujacius tract. 7. ad Africanum in lege quae-
situm 40 eod. tit., quae est imperfecta adquisi-
tio, ut docent Covarr. lib. 1. variar. cap. 3. n.o 6. A-
maya lib. 3. observ. cap. 2. n.o 48 et seq.: non tantum
industriales, sed omnes, quae ex propia expositio
huius vocis, ut fiat contra positio de fructibus
industrialibus ad naturales, non de diligentia pro-
pia possessoris ad diligentiam alienam, ut docent Pi-
nelus d. cap. 4. n.o 54. Pater Sanchez d. lib. 2. cap.
23. n.o 68, contra veteres, et Donelum lib. 4. cap. 27.
et Scipionem Gentilem de donationib. inter, lib. 2. cap.
17. pag. 215. Aquilles etiam dissensit Curtius apud
Studaldum cap. 25. lit. F. postea distinguit bonae
fidei possessorem ab usufructuario, quoniam hic per-
ceptione fructus suos facit, ille vero sola separa-
tione, ut dixi sup.a ex n.o 29. Reddit rationem, quia
loco domini pene est. quae etiam ratio extat in l. qui
scit 25. §. 1. de usuris, in quest. utrum frumentum
satum ab alio in fundo, quem bona fide possideo me-
um sit, secundo afirmative respondet Consultus:
quia bonae fidei possessor in percipiendis fructi-
bus, idem ius habet, quod dominus predii, haec ratio
non est absoluta, aut Generalis, ad quod pauci
animadverto, sed restricta ad questionem propo-
sitam; nempe bonae fidei possessori, idem ius tributum
esse respectu extranei, quod ipsi domino competit.

quamvis respectu dni vindicantis fructus n. habeat ius plenum perfectum quae nisi fructus consumpserit, l. quaesitum 40. in fin. de adquir. dominio. l. 1. §. cum praedium 2. de pignorib., similitudine accipiendum est, quod dicitur in l. bona fides 136. de reg. iur. bonam fidem tantum praestare possidenti, quantum veritas domini tribuit vero dno iuxta distintionem propositam. =

N. 58.

Ex his infertur interpretatio ad text. in l. fructus 45. de usuris, ubi docemur, maritum percipientem fructus industriales ex re sibi ab uxore donata, suos facere, et quidem irrevocabiliter; quia ex industria sua quaesitum. Sed ibi hic maritus plus quam bonae fidei possessor respectu fructuum; quia et possidet voluntate uxoris, et ex donatione n. prohibita: quae concurrentibus cessat mala fides, l. si vir 31. §. si vir 4. l. si extraneus 44. de donat. inter, ut dixi in selectione ad l. Altineam n.º 12. et 13.: dixi possidere, ex n. prohibita donatione, quia quidem ad modum valeret donatio fructuum industrialium l. ex annuo 15. §. 1. cum duabus legib. seqq., et naturalium n. valeret, quatenus locupletior donatarius factus fuisset l. si id quod 28 l. si fructus C. eod. tit. ita donatio fundi ipsius improbatur quo ad ipsam rem principalem, et quo ad fructus naturales, sed n. improbatur quo ad fructus industriales, cum mera illorum donatio valeret ita in effectu consessiones docent Pinelo in l. 2. 2. p. cap. 4. n.º 50. et 51. C. de rescindenda, Scipio Gentilis d. lib. 2. cap. 17. Ant. Faber lib. 1. coniecturarum cap. 17. Schiphorde ghewadeus de lib. 2. cap. 16. apud Carranza d. cap. 3. §. 1. n.º 1.

vers. quod vero Fermosinus in d. cap. praeced. q. 1. nº 2. Itaque respectu fructuum naturalium donatarius intuitu possessor est, cum rem detineat ex titulo iure improbato l. 1. §. si vir uxori, de adquirenda possessione, quare fructus naturales suos non facit, quantumvis bona fide possideat, ex ipsius iuris ignorantia. Ex qua interpretanda sunt illa verba dictae legis 46. sicuti neque cuiuslibet bonae fidei possessoris. Nempe possessoris bonae fidei ex propria conscientia, ex tit. tamen iure improbato, qualis est maritus, et sunt alii multi, quos recensui supra nº 96., et ita quadrat comparatio quae fit per adverbium, sicuti, ut non referatur ad omnem possessorem bonae fidei, sed ad illos tantum, qui in bona fide similes sunt marito, ut docent Pinelus Amaya Carranza, et Fermosinus ubi proxime, Ioannes Garcia de expensis cap. 23. nº 37. Galbanus de usufructu cap. 28. nº 14. Sanchez d. lib. 2. cap. 23. nº 68. =

V. 99. Ita etiam exponendus est textus in nra lege Mevius 41. §. fundum 1. h. t. de re iudicata. Species est. quidam donavit fundum, et solemniter tradidit iuxta terminos textus in l. 4. C. Theodosiano de donat., l. 1. l. senatus 35. §. donatio ff. eod. tit., ut exponunt merito Aurelius Bart., Cumanus, Castrensis, Alex. Iason, et Don. ad hunc textum sub lib. 27. comment.. Sed post traditionem, mansit in possessione fundi; quaesitum fuit si nolit fundum restituere donatario, qui dominus est, an habeat privilegium, ne conveniatur

V. in tract. de donat. cap. 20 nº. 3 –

nisi in quaz[?] facere potest de quo in prio, et in fine ciui de bau agitz, et in l. inter eos 19. l. cuz ex causa 30. h. tit. l. maritus 59. solut. matrim. l. Divus Pius 26. de re iudicata, et in alijs, quas adducunt, et explicant Petrus Barbosa in l. maritus 13 nº 100. et in l. alia 15. § eleganter nº 16. et in l. si constante 25. nº 5. et 6. solut. matrim. Gutierez de iuramento confirmatorio 3. p. cap. 15. nº 19. Oualdo ad Don. lib. 27. cap. 9. duplici [?], et seqq. magnus Preceptor meus Dnus Ramos in l. sunt personae h. t. nº 26. et 27. Respondet Paulus conveniendum esse ut quilibet extraneus possessor conveniretur actione personali tamquam debitor, sed actione reali ut possessor. Et privilegium tantum habet locum in debitore, ex causa donationis, qui tenetur rem facere accipientis non in possessore rei iam donatae, et a se alienatae, et ita classici supra laudati accipiunt hunc tex, et concordant cum l. in aedibus § 1. l. quid quod 33. de donat. Sed ponamus restituisse fundum, sed non fructus, quos percepit, et consumpsit utiliter, vel inutiliter, non malo animo defraudandi donatarium, sed forsan propter inopiam, non potest quidem fructus lucrifacere cum eos perceperit ex re a se met ipso alienata, et per consequens aliena cuius non potest non esse malae fidei possessor, ideo que tenetur illos restituere donatario condictione sine causa, quo debet hos fructus actione in personam, qualis est omnis condictio, § appellamus inst. de actionib. gaudebit igitur si deficiat

in consumptione dolus privilegio ne conveniatur pro ductibus nisi in quantum facere possit. que huius modi sunt intellectum esse casu, neque aliam materiam continere. =

n. 100. Restat ad totius tractus conclusionem investigare; quando agi possit pro fructibus propria, et speciali actione; quando veniant in considerationem officii iudicis; quod in forensibus magne utilitatis quid quid paradoxe inficitur. Schiphordegherus lib. 2. ad Fabrum tract. 21. q. ult. ullos umquam fructus officio iudicis venire. Hec questio sic brebiter resolvenda est. Si agitur speciali actione, quamvis iudex in petitione rei principalis, eiusque condemnatione nullam mentionem faciat, de fructibus peti item potentur, si pro ipsis competit diversa, et separata vindicatio, quod si tamen veniunt officio iudicis post sententiam peti non possunt l. 4. C. depositi l. qui ex collatione §§. § pretii sorte de actione empti, quia iudex post nuam sententiam dixit functus est officio suo, l. iudex ss. de re iudicata, et quidem omnes, qui percipiuntur post rem in iudicium deductam veniunt in officium iudicis §. et si in rem inst. de officio iudicis, ex quo dixi ex n.° 78., ante iudicium percepti ex re propria petitoris, sive extent, sive consumpti sint petuntur diversis actionibus, ibi etiam notavi, et numeravi. Percepti vero ex re legata, promissa, vel debita ex quocumque contractu diverso iure petuntur aliquando ex officio iudicis iuxta notata supra sec. 4. per totam, in iudicium autem universale petitionis he-

reditatis, quamvis veniant officio iudicis d. §. et in-
terra vers. sed si hereditas tamen inseparabiliter
veniunt cum ipsa hereditate, quia fructus augent
eam, ut dixi sup.a n.o 31. l. item veniunt in §. n. solum
3. vers. fructus, et §. vers. ex 6. l. sed et si 25. §.
sed utrum 9. et §. ult. cum 3. legib. segq. l. illud 20.
§. 1. l. ult. ff. de petit. hereditat. l. 1. et 2. C. eodem
tit., ideo veniunt in iudicium familiae herciscun-
dae, ut res ipsae hereditariae l. n. est ambiguum 9. C.
fam. herciscundae l. et auto 16. §. idquod 3. l. in-
ter 44. §. fundum 3. l. n. solum 56. ff. eod. tit. quam
sententiam verissimam censeo, eamque in petitione ma-
ioratus, quod est ius universale tenent Molina, et
Adentes lib. 3. cap. 12. n.o 18. et 21., in tenuta D.
Christophorus de Paz, de tenuta cap. 6. n.o 36.
et 37., et ad l. penultimam Stili n.o 36, et in aliis
iudiciis universalibus Solorca n.o d. lib. 2. cap. 27.
ex n.o 33. Valenzuela consilio 55., et in aliis, et con-
silio 138 n.o 28 Salgadus de protectione regia 4. p.
cap. 7. n.o 114., et seq., Ergo, qui ex solo iudicis
officio veniunt, denegantur censentur si in sententia
non fiat eorum mensio l. ex diverso 35. §. 1. de rei
vind.: quare exceptio rei iudicatae competit possi-
dori, cique super re principali absolutus fuit,
l. si quis 7. §. de fructibus 3. de except. rei iudicatae
quod si iure diversae actionis petantur, exceptio n.
competit d. l. 7. §. fructus iuncto §. 1., quos sic
componunt Amaya lib. 3. observat. cap. 1. §. 2. a
n.o 29. Asin in l. 1. C. de usucapione pro emptore

nº 153. et seq. = Hæc est ratio dubitandi ad notabilem
in l. si homo 8 h. t. de re iudicata, et in l.
si servus 11. ff iudicatum solvi, ubi promittitur homo
promissus per stipulationem mortuus post litem con-
testatam, idest post moram, moram quippe contrahit,
qui mavult litigare, quam solvere l. nemo 82. §. 1.
de verb. oblig: si fieret absolutio propter mortem
servi petiti, non posset haberi ratio mercedum d. l. 4.
C. depositi, quia fructus post litem contestatam percep-
ti veniunt tamquam accessorii rei principalis: sed
quia per moram perpetuatur obligatio circa rem ipsam
l. quod te mihi 5. de reb. creditis, l. ex legati 23. l.
si servum 91. §. sequitur de verb. oblig. debet etiam
haberi ratio fructuum, et accessionum l. utique 16.
l. si hominem 79. de rei vind. ubi extat exceptio
addendi sunt Ant. Faber lib. 2. conject. cap. 6.
et alii remissive apud Genuam in lib. legum con-
ciliatarum pag. 806., et ante successores nostri Rich.
in §. 1. de officio iudicis nº 77. Valencia lib. 2.
illustrium tract. 2. cap. 3. ex nº 17. Solorsanus
latissime d. cap. 29. ex nº 55. qq. fini-
tur tractus, ad Dei omnipoten-
tis laudem virginisque Ma-
riæque, absque
originali labe
conceptæ. =

Finis. =

AD L. [illegible] HOC TITVLO DE RE IVDICATA BREVIS COMMENTATIO D. D. IOSEPHI DE RETES

[illegible]

AD L. PAULUS 42 HOC TITULO DE RE IUDICATA. BREVIS COMMENTATIO D. D. D. JOSEPHI DE REES.

Ne oxiemus, per hos paucos dies, qui supersunt, institui aliquam brevem relectionem vobis dare carissimi, et clarissimi auditores. Selegi vero hanc legem, quia opportune coniungitur fini praecedentis tractatus de fructibus. Ubi dicebam Iudicem non pronuntiantem super fructibus, qui ex eius officio tantum debentur, amplius de illis pronuntiare non posse; quia postquam sententiam tullit, functus fuit officio suo, huius regulae, aut conclusionis sive explicatio, sive expositio, et verbis in quo ita ponit, et excipit Iulius Paulus lib. 3. responsorum. Praetor non potest rescindere praecedentem sententiam a se latam. Potest tamen supplere, quae desunt sententiae iam prolatae circa condemnandum reum, vel absolvendum; sic non atingat directo ipsam sententiam, sed versetur supplementum, vel declaratio circa consequentia eorum, quae statuta, et determinata sunt a praetore. Modo hoc supplementum, vel declaratio fiat eodem die, quo ipsa sententia prolata fuit. quod ita accipiendum est, ne detrahat aliquid de eo, quod decrevit, sed circa accessoria suppleat, ut post Ignum

et Glosam hic, et in § si arbiter ff. de receptis arbitris, notariq communi calculo Bart. Alex. [illegible] 27. coment. Cujac. lib. 3. Resp. Pauli ad hanc leg. Baldus et Salycetus in l. terminato 3. C. de fructibus et litiu expensis. Itaque duæ partes sunt huius tex. Prima est Judicem pretorem non posse mutare sententiam definitivam, postquam illam tullit, quia sive bene, sive male iudicaverit functus est officio suo de qua agitur in l. iudex ff. de re Judicata, et nos egimus in acade-micis ad l. a Divo Pio 15. nº 26. et 27. n. tit. potest tamen mutare, et corrigere decreta interlocutoria l. quod iussit 14. h. tit., quam etiam iusto exornavimus commentario 12. abhinc annis; qua propter de hac parte supersedemus agere. Secunda est de potestate, quam habet Judex declarandi sententiam circa accessoria.

quam partem ut brebiter comprehendamus, Primo notandum est declarationem bersari circa res occultas, quæ detegitur sine nova adiectione, aut immutatione; nihil enim declarat nisi quod virtualiter inest, indiget tamen maiori expositione veluti si Judex condemnavit reum, ut servum Sticum restitueret, cum multos huius nominis haberet, nec posset ex actis liquido aparere, de quo senserit; declaratio nihil denuo decernit, sed quod iam decretum est manifestat, argum. ex l. hæredi 21. § 1. qui testamenta facere possunt, l. adeo 7. § cum quis ī vers. videndum de acquirend. rer. dmo. notat ad rem Bobadilla lib. 3. politicæ cap. 8. nº 263. et in communi Valenzuela consilio 120. ex nº 16. Secundo notandum est, non dici propie declarationem, quando

Iudex, prout quotidie fit, reservat in se facere taxationem expensarum, vel liquidationem fructuum, in quibus reum condemnabit: tunc enim non pronuntiat definitive, iure reservata, cum non dum liqueat sibi, ne certam potest ferre sententiam, ut debet facere, § curavit Inst. de act.; quare iterum pt. definitive pronuntiare, ut ex facto tractatum disponitur in l. ult. § Lucius Titius ff. de condictione indebiti. Docent post speculatorem Alex. in presenti n.º 6. Baldus, et Salicetus n.º 3. et 4. in l. terminato 3. C. de fructib. et litium expensis Bart. in d. § Lucius Titius, et alij, quos refert Dnus Solorzanus 2. tom. de iure Ind. lib. 2. cap. 23. n.º 41. et segg. Multo magis hic procedit, quando fructus debentur eque principaliter ac res petita. Tunc enim, et si de re definitive terminatum sit, nihilominus de fructibus de novo ferri sententia potest, casus dicertus extat in l. marito 31. § ult. Solut. matrim., ut dixi n.º ult. superioris tractatus de fructibus, et in specie docet Salicetus n.º 6., et Alex. n.º 8. ubi eximie, quo in loco extat copiosa additio, et ad praxim commendanda lit. A. adendus Nieguerol. ex quibus apparet praedicti textus eiusque extensione alegat. 47. ex n.º 33. =

Rursus notandum est, tunc dici sententiam definitivam, quando prolata est, nos vulgari lingua dicimus, despues del pronunciamiento ante escrivano. Nam antea non dum est sententia, et potest in re principali supleri, emendari, imo corrigi, ut probat dicertus textus, qui sequitur in auditoribus chancelariarum, sed perinde iuget, in omnibus iudi-

cibus ordinarijs in l. 91. tit. 5. lib. 2. compillat. Ex quo etiam notandum est decisionem nostrae legis ad omnes iudices, et ad omnia tribunalia pertinere; non tamen ad supremum consilium, quod ex gratia potest emendare iudicatum, si viderit, ita expedire, ut probat decretorie textus in l. 3. t. 22. p. 3. =

His praelibatis, sensus nostrae legis est, si verba sententiae, ambigua sint, et parum expressa potest Iudex eam declarare, modo fiat in eodem die, l. cum quaerebatur. 62. hoc tit. l. 3. tit. 33. p. 7. Exemplum ponunt antiquiores, et nostra lex 3. t. 22. p. 3. circa accessoria in fructibus et litis Expensis; veluti si cum fructu petiti essent, qui debebantur ex officio iudicis, et nihil de illis, nec de expensis iudex pronunciavit; potest peti declaratio, et facienda est eodem die parte citata. Docent Bobadilla d. lib. 3. politicae cap. 8 ex nº 263. usque ad num: 269. Pelaez de Mieres, de maioratibus 1. p. q. 45. nº 3., in qua tota questione, vbertim tractat de his qui potestatem habent declarandi, Ant. Gama decisione 110. ex nº 36. maxime nº 38, vbi de potestate principis, cui ne vult interpretari, sed et mutare sententiam licet, videndaque etiam ibi aditio Menae, Ioan. Gratianus regula 424 nº 1. et 2. et 6., qui loquitur quando in continenti Iudex vult suam sententiam reformare, sine vllo intervallo, et sine petitione partis, docetque posse, quia, quae statim fiunt, in ipso actu gesta censentur., brebiter Bernardus Diaz de Lugo., et eius aditionator Ignacius Lopez de Salcedo reg. 361., et 374., nec Pich. in manuductionibus ad praxim 1. parte § 3. ex nº 11. et remissive Carleval 1. tom. de iudicijs disput. 16. Addit

que Alex. d. nº 6. ne solum posse iudicē facere declara-
tionē dicēdo, se in animo habuisse illud in fructibus
et expensis condēnare, et ita declarare; sed etiā reser-
vare sibi, et a se faciendā taxationē; alioquin de-
claratio illa, rei vagę, et incertę, nullius foret effectus.
Ex quo apparet declarationē sententię eiusdē ordinis,
et effectus esse, ac ipsa sententia: quare si potest ab ea
interponi appellatio, potest etiā interponi ab eius de-
claratione, text. est expressus in l. ab executore § 1.
l. de appellat. et ibi Bart. nº 12. et apud nos l. 15.
t. 23. p. 3.; si vero n. potest ab ipsa sententia appellari, nec
poterit a declaratione eius; veluti si sit ultima instantia
iudicii consistorialis, vel in via executiva, vel in cęte-
ris causis, quę per appellationē n. suspendūtur, docuit Bo-
badilla ubi proxime nº 266, et breviter Salgado 2. p. de
protectione regia cap. 3. ex nº 64. iuncta 1. parte cap. 1. nº 29.

Videamus nunc,
quibus iudicibus concessa sit hęc potestas sententias suas
interpretandi? nā aliquibus fuisse concessā, aliquibus de-
negatā, probat manifeste text. et ibi Bart. in d. l. ab
executore § 1. de appellat.; Imprimis ibi docemur ex q-
pū gratia facultatē interpretādi suā sententiā habuisse
pręsides provinciarū, et procuratores Cęsaris: ac dicitur
in rubr. de pretore: Ex quo apparet, id ius fuisse in-
dultū potestatibus, magistratibus que maiorib. ratione
imperii; n. vero duumviris municipiorū, et aliis simi-
libus magistratibus, qui quamvis iurisdictionē in causis
minoribus gaudebant, carebant tamen imperio argum.
ex l. ea, quę 26. ad municipalē. Iudices per consequens

dati, qui iurisdictionem non habuerunt, sed tantum sim-
plicem notionem, sententias suas non potuerunt interpreta-
ri; de quibus ex more vetere precise accipiendus est
textus in l. iudex 55. h. tit., ut notaui ad l. a Diuo Pio
15. h. eodem tit. in prio. nº 26. et 27. unde ortum habuit nostra
lex 3. tit. 33. p. 7. quae disponit, ut ordinarij Iudices
maiores possint eodem die sententiam interpretari, non vero
minores, ut sunt vicarij foranei, duumuiri muni-
cipiorum, vulgo, Alcaldes de Aldeas, et similes, de quibus
accipienda est dotrina Illust. Tapiae 1. tom. catenae
moralis lib. 5. q. 10. art. 15. nº 7., ne alioquin si generali-
ter accipiantur, fallant, et contra iuris testimonia proxi-
me relata. Utrum vero decuriones Ciuitatum, qui de
causa appellationis cognoscunt in minoribus sum-
mis, possint etiam eodem die, suam interpretari senten-
tiam, dubitat nec audet decidere Bobadilla d. cap. 8
nº 269. Ego tamen confidenter existimo, et in pra-
xi receptum vidi, posse eodem iure uti, ac ceteri ordi-
narij magistratus; quia in ~~nullis~~ causis maius im-
perium habent, quam ordinarij; ergo non debet priuari ae-
quali potestate, et quamuis hic actus exigat, et suppo-
nat imperium in declaranda sententia, non est tamen
actus iurisdictionis, sed expressiuus praecedentis vo-
luntatis: quare successor in officio non potest declarare
sententiam praedecessoris sui, ~~animum~~ ipsius ignorauerit,
sed ipse qui sententiam tullit debet eam declarare, quam-
uis iam deposuerit officium, vel transacti sint dies,
ad instantiam finiendam praestituti, ut euenit in iu-
dicibus consistorialibus, et ita semel de facto ob-

tinui, ac quod iudice ordinario huius civitatis, qui propriam sententiam declaravit, finito iam officio, et exeunte sucessore, docet que in terminis Bobadilla ubi proxime ex nº 263. . Denique noto eodem die, intelligi etiam in die sequenti intra viginti, et quator horas aprolatione sententie, ut usus observat, et docuit Cumanus in presenti nº 2., quambis contrarium docuerint Baldus, et Salicetus nº 2 in d. l. terminato C. de fructibus, et litium expensis quorum videtur assentiri Gregorius in d. l. 3. t. 22. p. 3. Glos. 6., que ad hanc legem notasse pro temporis penuria sufficiat ad Dei laudem virginis marie que. =

[illegible]

Para el S. D. Luis [illegible]

[illegible] estimatione rei

Antonio [illegible]

[illegible]

De ineunda estimatione rei tractatus secundus.
ad leg. si kalendis ff. hoc tit. de fideiussoribus

Aggredimur opus difficile ... [illegible] ... quo viri celeberrimi ... [illegible] ... quibus potest ... inter primos iuris doctores ... Ioannes, Martinus, Hugolinus, Azonis, et ceteros quos refert Accursius in l. si ruri 22. de rebus creditis. l. in hac actione 3. de conditione triticaria l. 3. § in hac actione ff. commodati. Secuti sunt Bartolus, Baldus, Fulgosius, Castrensis, et Iason, qui valide sese invicem impugnantes nihil aliud fecerunt aut professi sunt quam ... negotium ... tenebris tenebriosius. Denique Donellus in dicta l. vinum, et in dicta l. 3. et in l. curabit 59. de V. O. Cuiacius tract. 8. ad Africanum in l. hac 37. mandati. et lib. 2. ... Robertus ... in l. ... 24. de novationibus, et Antonius Faber ... lib. 16. conjecturarum, et de erroribus pragmaticorum decadum 17. 83. et 84. et in multis rationalibus novas opiniones invenientes invehentes quae novas difficultates ... Pro Fabro ... pugnavit ... magno agmine Gaspar ... lib. 1. ... ad Antonium Fabrum tract. 20. et ... ad 28. Ubi reiicit Andreas ... dissertationes quas mihi videre non contigit. et Salmanticensis ... addito l. vinum Senioris primarius olim professor doctissimus Doctor Ioannes ... Diui Bartholomei Veteris collegii meritissimus doctissimus qui alumnus ... nec omittendus ... magnum ... et ... incrementum ... antecessor meus clarissimus Dominus Ioannes Chumacero Carrillo in decade selectarum disp. 6. et eruditissimus

Fagnan

Ordin. D. Didaci ... Petri Sergerberg ... cath. moderatoris ... 27. Aprilis an. 1611

Excelltis D. nicolaus decius tuo prelectione 3. salmantilensi §. 59. paritty lxx n. 187. Et licet determinatio signifienti yary et etdere partim, etinsuabo ambigua invenias quid equendy sit: tam carissimi et clarissimi auditores n puniet bit me, neceorto so, in mediu profferre que de hac obtrusa tractat. Legi, relegi, collegi oes supra laudatos evoluendo et sexio, sedulo que observando quemagis verbis inc... immodentr. Ilorum que iuditiorum Equitati et veri forsan... siquidem Cujatius in d. l. hoc ad fin. n dubitavit asserere; unde in exeda stimatione rei agitur nullus esse hodie vel judicis, vel pationis, vel juris. Oculos e n... maneat qui ingenium ... adeo.

C. P. 1.

De re promissa, vel aliter debita, in diem certum.

1 Sit 1a et comunissima ctio: cum per stipulationem promissa, vel debita ex quacumque alia... solvenda est in diem certum, veluti Kalendis julijs, cum tempore stimatio faciendae quanti fuit, quanti valuit, Kalendis quando dari debuit. hec ctio verissima est. tenet que in oibus tractatis et causis debendi, sive bone fidei sint, sive stricti juris; sive debeatur certa species, ut est sicus, vel fundus; sive debeatur genus, qle est triticum, vinum, oleum, et similia: sive sit obligatio dandi, sive faciendi. Pr imprimis Excelso in nra l. si Kalendis 11. Ubi docet diem adjectum inspiciendum esse, licet multo post incipiatur judicium quia illud tempus inspiciendum est quo novissime solvi debuit; quod fuit dici adjecti, qui status et ipso facto

minuet: alij est

interest

universalis absolutione ii maiestatis 23. §. 36. eiu.

l. magna 13. C. de sumitenda, et stipendii stipulat. ver.

F notandum est loqui in obligatione faciendi l. magna ibi

si Kalendis fieri aliquid stipulatus sint. Per quoque

ex l. ubi exigitur 8. §. 1. de eodem in quo si reus in instrumento

non edidit condennandus est quanti interest fuit actoris editum

non fuisse habito respectu illius diei in quo iudex edi decre-

vit: quia est obligatio sit facti; nempe edendi et sub eo dat

sin fiat obligatio ab interesse. l. si quis ab alio 13. §. ult.

h. t. ideo est ut tunc spectat quando iudex dies praefinivit

editioni ita quod emendationem alibi recte D. Nico-

laus de Cortho post Accursium dicto praelect. 3. n. 191. fol.

medium. et ex l. q. aut 22. §. 1. ff. si quis cautionibus

ubi q. si iniuditio non sistit die in satisdatione promissu-

to, obligatur ab interesse adversarii litis[+], quanti eius in-

terfuit statum non fuisse illo ipso die quo promisit, et

ex l. in cuiusquo 55. de peculio ubi q. alterius dici exemi, ne

ad iudicium traheretur ad illud interesse obligatur, quod habet

actor, si illo ipso die exhibitionis ad iudicium accideret.

Et in obligationibus dandi decerti sunt ex in d. l.

vinum 22. de rebus creditis l. ult. de conditione triticaria

l. si fundum 114. de V. O. ratio provenit natura ex pacto hominum[+]

his voluntate; nam quia die adiecto obligationi voluit ut tunc[+]

fiat eiusque rei, quod illam utilitatem recipiunt; quare

si postea de aestimatione litigant ad illud tempus spectan-

dum est, ita ex eius fordez nexu dict. lib. l. tractu 21

q. 5. et tractu 22. q. 6. et 7. et est de mense

iuris

[+] scilicet

[+] ut hinc

Explicatur lex cum quis 22. de obligationibus et actionibus.

2° Obstat lex in l. cum quis 22. de

obligationibus

[illegible] a la vuelta [illegible] siguiente

[illegible]

obligationibus et actionibus cuius verba sunt (cum qui in diem certum merces stipulatus fidei jussorem accepit, cuius temporis estimatio spectanda est, quo satis accepit. omnia emendatione Antonij Fabri lib. 16. conjecturarum q. 10. quem in suis exemplaribus est, licet eam stabilire co- netur suus excelsi [illegible] d. lib. 1. tract. 28 q. ult. retenta quae vulgari litera utpote est; difficultas statim insurgit, nanque si merces estimatio a fidejussore pe- tatur, inspicitur dies contractus, quod creditor satis accepit quam contra inspicimus ad estimationem ineundam diem contractus adjectum cum satis sit inspicere diem contractus cele- brati. Ut huic difficultati satis faciat Gl. et Bart. Cujacius donellus [illegible] l. [illegible] n. 11. morla in Imperio juris tit. 8. [illegible] n. 59. et 60. Castro dicta praelectione 3. n. 190, sensent illa verba, quod satis accepit, accipienda esse de die in qua collata fuit fidejussoria obligatio; ut sensus sit inspiciendam esse illam diem, ad quam fidejussor promisit; neque id aliquid absurdi involuit, cum fidejussor praesenti die accedere non possit, quando principalis obligatio diem certum solutioni habet l. grege 8. §. illud de fidejussoribus. §. fidejussor instituta eodem tit. quod satis probabile est dicere diem fidejussionis esse diem principalis obligationis, ut censet Faber philosophatur excelsi [illegible] q. in fine ita docet, licet ab hoc recedere+ abeat d. lib. 1. tract. 28. q. 1. et 5. Quamvis vero similia sint, non sunt vera; aperte in divina interpretatione comes et [illegible] faciunt praedicta verba, quod satis accepit,

recedere+

[illegible] ad quos. Et providit Jaso in d. l. [illegible] 24
[illegible] tractat 8. ad [illegible] in l. centesimis
§. decem [illegible] certo loco, et in repetitionibus ad l. quotiens
59. de V.O. existimavit causam ita pingendam esse.
Ut quoties principalis obligationi [illegible] accessit in
[illegible] jure fidei jussor. [illegible]
[illegible] ad eundem [illegible]
[illegible] videbimus; et [illegible] ponit quod [illegible]
[illegible]
[illegible] residenti.

3. Et [illegible] vulgariter
[illegible] fidei jussor [illegible]
[illegible]
[illegible] principalis obligatio [illegible]
[illegible] fidei jussoria obligatio [illegible]
[illegible] habeat, [illegible]
[illegible] in fidei jussoria obligatione [illegible]
[illegible] habeat [illegible]
[illegible] ratione [illegible] verborum [illegible]
[illegible] l. [illegible] 88 [illegible]
[illegible] obligatio et [illegible] fide
jussoris [illegible] in obligatione [illegible]
et [illegible] bonae fidei, [illegible]
fidei jussore [illegible] actionis [illegible] usurarum, quae
[illegible] officio judicis [illegible]
principalis [illegible] 54. [illegible] l. [illegible]
[illegible] 24. §. ultimo de usuris. [illegible]
[illegible] legatorum [illegible] l. [illegible]
58. §. ultimo de fidei jussoribus in [illegible]

Obligo

obligationis quae propter moram rei perci-
piuntur, quae sunt in contractibus stricti iuris
conveniunt in obligationibus bonae fidei
personalibus, quae non sunt naturales, sed
accidentales. l. cum te [illegible] decis. in
simili loco. Ut ex me [illegible] dixi in [illegible]
[illegible] ad textum. De fideiussoribus
L. pacto in principio: igitur cum
adiiciendo rei aestimationem impugnatur [illegible]
tus adiectus, et proveniente ex mora rei non
solventis sequens est ut illud in [illegible]
[illegible] sit accidentalis. Ex quibus [illegible]
[illegible] non [illegible] fideiussores qui in contracti-
bus stricti iuris non tenentur ad incremen-
tum obligationis post terminum, ut [illegible]
in dicta lege cum [illegible] Titianus.
Demum [illegible] ex stipulatione
quae est stricti iuris lege [illegible]. De
verborum obligationibus [illegible]
[illegible] interveniese [illegible]
[illegible] quem res habebat
tempore contractus [illegible]

[illegible]

quo satis dedit; si simpliciter quantum tunc postea creverat ante dictum adventum ex quo licet sine tamen audeo asserere hanc fideiussoriam obligationem, et in hac ipsa specie potest esse minorem, sed non duxit obligationem maximam aliquam si ante dictum adventum creverit rei promissae aestimatio, melior est, quia fideiussor tantum teneatur ad aestimationem quam habebit tempore contractus celebrati; sed decreverit, non simpliciter teneri quam obligatur est reus principalis ... in plus teneretur et in duriorem causam quam reus principalis ... regula ... in l. ... §. illud cod. de fideiussoribus §. ... de iurisd. ... Institut. ... hunc intellectum ... in d. l. 22. ... in d. l. ... n. 34. et 35. ... n. 42. ... n. 32. ... n. 24. n. 266. ... sequenti. agnoverunt ... illorum verborum quo satis accepit, et specialem ... obligationis fideiussoriae ... tract. 3. ... in ... q. 22. ... lib. 3. manualis ad tit. de ... creditis ... q. 26. ... de ... stipulatione q. 11. ... 6. quos ut ... resultet in merito in hoc ... tract. 28. q. 5. ... quod ... hic autor d. lib. 1. tract. 21. q. 2. agnovit rationem differentiae quam reddit ... tertium ... voluerit et ... quamvis ... n. 60.

4

... in l. ... de V.O. Verba sunt: ... stipulatione ... aestimationem ... quod ... obligationis ... ;

Expoliatur lex ... 99. de V.O.

aboro pet. gst. alioquin alio rei captio erit. haec postre
ma verba varie emendat Ant. Otomanus d. q. 16. illus
trius ita legi, rei ~~captio~~ fuerit. Ant. Faber lib. 16. conjectur.
c. 6. que promore & ad pugnam sequitur suis ex Chi
fordag. d. lib. 1. tract. 22. q. 6. sensit legendum alioquin
rei captionem esse. Donel. in d. l. 59. n. 9. docet illud
adverbium alio q. superfluit, e quo forsitan ex aliquo
glossemate in textum irrepsit, cum eius non meminerit
accursius in scholiis; et sicut fatendum est, asteri
scis notatur in pandectis flor. quo signo expuncta
[illegible] abundant, solent notari. nihilominus [illegible]
[illegible] in expositionibus ad eandem legem [illegible]
[illegible] alio tempore, [illegible]; alioquin si alio tempore [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Bartolus [illegible] l. 5. [illegible]
[illegible] 3. n. 190. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] incertus.

Sane vetustius [illegible]

~~rei captio erit~~
rei pactio erit
5. Otom. [illegible] [illegible] rei [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tract. 22. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 22. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] interpellatione [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 22. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 13. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] interpellatione [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

6\. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] ... aucupij dies [illegible] : idest [illegible] debitor [illegible] dies venerit aut [illegible] suadetur [illegible] exit sequenti [illegible] tacito, Veluti si [illegible] se promisit, [illegible] ineunda stimatione [illegible] debitore [illegible] pervenire : q° tunc [illegible] se nihil decidi de die [illegible] conditionis. itaque [illegible] quo casus dies certi, et conditionis in aliquo equiparan tur, id non omnino. Equipperantur inter Ut medio illo tempore nec mora [illegible], neque [illegible] stimatio rei, nec aliquis debitor [illegible] [illegible] non [illegible] stat [illegible] stimatio; id tunc cum dies venerit [illegible], post existentiam [illegible] ni expectatur dies petitionis judicialis, vel extra judicialis [illegible] hunc locum recte exposuerunt Bartol. Laurentij, et Stefanus [illegible] n. 9. [illegible] n. 13. [illegible] n. 66. D. nicolaus de castro [illegible] 3. n. 190.

[illegible]

[illegible] explicatur [illegible] 3. de [illegible]

[illegible] cum illis [illegible] credidi in [illegible]
[illegible] frumentum et multum tale erat,
in eadem bonitate [illegible] idest [illegible]
et eiusdem [illegible], ac datum fuit; sicut tale [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] nihil [illegible] hic [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad includendam
rei [illegible] difficultati [illegible]
distinguendae bonitatis intrinsecae rei ab eius
aestimatione. bonitas est qualitas quae ipsi rei inhaeret
l. quod aliud 46. de V. sign. veluti quod frumentum sit
[illegible], novum, mundum, candidum: vinum suave [illegible]
[illegible] [illegible]: oleum purum [illegible], et ab [illegible]
[illegible]. Aestimatio vero est mensura extrinseca, quae non pro-
venit a re ipsa, sed ab externo accidenti: veluti a
[illegible] talis mercis; quod vilior sit moneta
[illegible]: aliquando enim [illegible] merces
[illegible] [illegible] minime vel nullius bonitatis;
et vice [illegible] abundantia [illegible] [illegible] optima [illegible],
[illegible] [illegible]. itaque [illegible] qualitas rei [illegible]
[illegible]; [illegible] extrinsecus [illegible] l. [illegible]
33. ad l. aquiliam l. [illegible] 63. ad l. falcidiam. [illegible]
[illegible] aliud dicitur de bonitate, aliud de aestimatione
ad bonitatem intrinsecam [illegible], quia talis res
reddi debet qualis accepta fuit. ad [illegible]
[illegible] [illegible]; quia [illegible] [illegible] mutuum, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] solutione [illegible] [illegible] designarunt
[illegible] in d. l. vinum [illegible] [illegible]
[illegible] n. 18. [illegible] n. [illegible]

d. lib. 1. tract. 2. c. 2. n. 3. morla d. § n. 64.

2° C[apitu]lo

Tempus praesens tract[atum] insp[icitur] quando ita
Expresse, vel tacite a [co]ntrahentib[us] placuit

communiter

§ Haec 2. c[apitu]lo nec dubia om[ni]b[us] [illegible] [illegible]
notae. [illegible] respectu quando expresse. venit de in eum dicta stimatione
praesentis die: q[uod] om[ni]s tractus ex [illegible] leg[e] [illegible] videt. l. 1. § si
[illegible] ff. d. age 35. ff. deposit. l. b. 39. ff. mandati. l. [illegible]
cy 23. de reg. jur. & quo facili [illegible] exponitur in l. [illegible] 28
de novationibus ibi quo ita [illegible] stipulat[us] [illegible], [illegible]
dare fundum cornelianum? haec e[st] stipulatio [illegible] [illegible] fundi:
postea sine animo novandi, [illegible] potius [illegible] novae obligationis
acquirendi ita stipulatus fuit; [illegible] quanti e[st] fundus cor
nelianus? quae 2a obligatio quantitatis, id est stimationis
fundi, & tunc [illegible] tractus [illegible], [illegible]
si ex 2a stipulatione agatur [illegible] stimationem, [illegible]
[illegible] in [illegible] tractatum illis verbis in altera v[el] ea stimatio
venit quae stipulationis [illegible] fuit. facilis e[st] ratio, quia [illegible] contrahentes
dixerunt quanti e[st] de praesenti. [illegible] tempus [illegible]
[illegible] inspicitur, [illegible] in d. l. [illegible] n. 18. ubi [illegible] n. 4.
& in l. [illegible] actione 3. de [illegible] n. 23. & 24.
[illegible] lib. 2. [illegible] 28. & alii [illegible]
[illegible] morla d. tit. 8. n. 62.

Applicatur lex 28. de novationib[us]

Applicatur lex [illegible] 37. mandati

Ex qua doctrina facile expedire [illegible]
[illegible] aliorum [illegible] locum in l. [illegible] 37 [illegible]
ff. mandati [illegible] tritici [illegible] certum [illegible] stipulatum
stipulatus fuit; & [illegible] intercessit [illegible] pro
[illegible] creditori [illegible] creditori [illegible]
agit [illegible] actione mandati, n[on] quidem pro hoc,
[illegible] stipulatus fuit creditori [illegible]
[illegible] post cum speciem pro specie [illegible]
[illegible] genus pro genere, veluti [illegible]
[illegible] l. 2. § 1. de reb[us] credit[is] [illegible] agit pro

stimat[ione]

pro estimatione servi soluti restitui, a quo tempore in estimatione [illegible]

[illegible] estimatio, et Africanus respondit non esse referendam

ad tempus litis contestatae, id est litis contestationis, sed potius

ad id tempus, in quo homo solutus fuit, id est il-

lius aestimationem praestare debere fideiussorem, quod habebat tempore

solutionis, licet pretiosior, vel vilior postea effica-

tus, imo licet postea decesserit, quia tunc fideiussor a-

lienavit servum a se, cum illum solvit creditori, tunc adqui-

sivit obligationem pro aestimatione servi, quia et hic libe-

ravit reum principalem. Ergo ex inde debitor manet obli-

gatus

satis fideiussori ad quantitatem; nec aliud te per ins-
pici pt. ad singula stimationem servi, cuius deinceps
fideiussoris esse sit, subtracta fuit pro intellectum
Accursi glos magna in l. 3 § in hac act. modatus
prositit Don. 3 l. 3. de edit. tritricaria ex n. 19.
ad 23. Cujac. tract. 8. ad Africanum in d. l. homine et
recitationibus ad d. l. quoties 59. de V. O. Cuiffore d.
lib. 1. trac. 21. q. 3. in prin. licet in expenite plus quam
n. recte sequatur, ut patet a dicto, et nomine au-
dato [illegible] proxime n. 63. =

[illegible] Ex [illegible] doctrina exponendus est textus [illegible] ponderis [illegible] l. rachis [illegible] penult. de actionibus empti [illegible], quid [illegible] vendidit [illegible] fecit [illegible] [illegible] refferret [illegible] illud petere, agit ad [illegible] quaeritur [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] inquo [illegible] venit, vel [illegible] quo [illegible] deduxit [illegible] in quo venit, [illegible] [illegible] deduxit [illegible] durat lis. itaque sunt duo [illegible] expectando sunt, ut hoc vel illud eligat creditor; [illegible] [illegible] durat [illegible] per totum [illegible] usque ad [illegible] judicatum, ut post alios, [illegible] post alciatum [illegible] [illegible] l. [illegible] n. 27. docuit [illegible] ind. l. [illegible] 37. qui solide [illegible] [illegible] referendum [illegible] [illegible] [illegible] statt. [illegible] quos sequitur [illegible] [illegible] tit. 8. im [illegible] n. 68. Don. ind. l. [illegible] n. 12. et in [illegible] [illegible] multis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 21. q. 2. [illegible] 22. c. 3. et in alijs, q. illa verba quo venit [illegible] [illegible] certo [illegible] [illegible] [illegible], ut significent ad quem diem venit; [illegible] [illegible] litem [illegible] agnoscet quilibet [illegible] [illegible] [illegible] decretio [illegible] 3. n. 192 [illegible]

n. 11.

[illegible] [illegible] [illegible]

1º notandum est [illegible] [illegible] [illegible] quos sequitur [illegible] ind. l. [illegible] n. 68. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in hoc differre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] dat, [illegible] agitat [illegible] [illegible] [illegible] nulla [illegible] esset [illegible] [illegible]

n. 10 explic[illegible] [illegible] de actioni[bus] empti.

si statim tradendum esset: e diverso q. emit eo animo
separet ut venditor sibi statim tradat, nisi dilatio
apposita sit traditioni expresso [illegible] heritiq. qd nemo ne
gavit absque forensi, et a solita negotiorum facile ex
hac animadversione [illegible]
ad valorem quem habebat tempore contractus, cum idem eo
ipso tempore sibi rem tradendo, nisi frustratus venditor,
et malitiose moram nectat. e [illegible], et venditio
contractus permutativi, in quo pretium habet respectum et
relationem ad merces et merces ad pretium. ig quamvis
vini [illegible] stipulatione et [illegible] contractibus [illegible]
[illegible] inspiciatur tempus in quo celebrati sunt ad
tuendam rei [illegible], in emptione tamen specifi
catione expectato quorum venit [illegible] inquit
[illegible]inavit pomponius si per [illegible] venditor in eo traden
da: q. potest vinum post diem contractus deprehendi et
[illegible] in quem spectari ulterius tempus; et si mora vini
processit venditori contrario [illegible] in [illegible]
[illegible] 73. § [illegible] Deus. jur. [illegible]
[illegible] contractus [illegible] ad [illegible]
tione [illegible] absque [illegible], et solito more
negotiorum [illegible] inter [illegible] vini et venditio
[illegible], q. [illegible] vini semper fuit obligationis
generi, dorn. tot amphoras vini, quas debitor
[illegible], tenetur [illegible] eodem genere
l. 2. [illegible] creditor [illegible] ac venditio vini [illegible]
[illegible], aut [illegible] generis; [illegible]
[illegible] illud vinum campanum, tarentinum, qd in illis
doliis [illegible], qd doliare dicitur in l. 1. § [illegible].

Ut. de periculo, et modo rei venditae, et similiter
speciei e(st) conclusionem in loco certo l. si rerum 108.
§. quicunque in arca delegatum l. cum aliis de quo simo
incluso accipiendum e(st) tx. in d. §. si per venditorem. Ubi in
hoc recte sentit [illegible] Dominus Ni-
colaus de castro dict. respect. 3. n. 192. igitur cum vinum
quod ex mutuo debetur certum corpus non habeat, id sit
vagum et genericum, nunquam potest ti-
mere nisi a propriae litis contestationem periculum [illegible]
[illegible] ut dicam [illegible] ad d. l. vinum. Vinum vero quod ex
venditione debetur inclusum in illis doliis ab initio
certum est et recipit cum partio stimationem. q. in illo [illegible]
[illegible] debet recipit quod quo venit. si dixeris
in d. §. si per venditorem proponitur vinum venditum
fuisse, et inde servire velis, vinum in genere
venditum fuisse, idest tot amphorarum vini sine deter-
minatione illius vel illius quod in illis doliis inclusum est,
divinabis ad textum circa rem insolitam, nemo enim est rare
qui sic vinum vendat, sed determinate illud quod
in tali apotheca habet. et hoc ad explicationem textus
necessario debet supponi sine ullo vitio divinatio-
nis. et haec de 1. tempore tractatus. Ve n. 19

Veniamus ad secundum dic-
tum nempe quo res in [illegible] donationem deducitur, quod
et inspici potest, si hoc exercerat emptor quando ven-
ditor in tradendo vinum moram proprie fecit ut ha-
[illegible] consultus in d. §. si per venditorem. mora est
per ad venditor. Dici l. traiecticiae 23. de oblig. et
act. de qua non loquitur tx., quod si obligatio dum

certum

tuneret illud tempus inspiciendum esset, ut dixi in l. ctoe
Fit et mora per interpellationem extrajudicialem
si interpellatus debitor in quo tempore, et loco non solvit
l. mora 32. de usuris, et per litis contestationem l. mag-
nus 13. C. de ~~committendo~~ contrahenda, et committenda sti-
pulatione. De utraque igitur mora, et post, et debet intelli-
gi, ponitque mora [illegible] facta expectatur in temporibus
tempus rei judicandae, idest quanti plurimi sunt
a die morae, usque ad rem judicandam ut dicam infra
ctoe 4. et hic est sensus illorum verborum rei judicandae
tempus inspicitur, et quorum in condemnationem deducitur
ut ibidem exponam. Itaque sensus erit impossi-
eligere unum de duobus temporibus ad petitionem aestimationis
vini dolialis quod ut species venditus fuit: vel tempus
contractus; vel tempus morae, quod intelligendum est tempus
a die morae usque ad diem rei: intermedium vero tempus
non expectatur. Ubi in hoc textu sensit ex [illegible]
[illegible] lib. 1. tract. 27. § 6. in quo tantum recedo a [illegible]
[illegible] ~~quem~~ laudat, [illegible] alciatus in d. l.
vinum an. 24.

n° 13. Explicatur lex si sterilis 21. § cum per venditorem de actionibus empti.

Precedenti valde simile est dictum
pauli in l. si sterilis 21. § cum per venditorem 3. de
actionibus empti. proponit rem venditam fuisse, et per ven-
ditorem moram factam fuisse ~~[illegible]~~ quominus traderetur
dicit multos ita computandum esse aestimationem, ut con-
tineat omnem utilitatem emptoris, modo circa ipsam rem sit, non
extra rem. extra rem dicitur accidentalis utilitas: veluti
si potuit ex vino negotiari, et magnum quaestum facere,
quod illius generis non erat copia; id quaestus faciendi
in

disputati, quia multi sunt casus, qui & tradito tri-
no illud potest evertere: ita si familia servio-
rum fame laboravit, & aliqui mortui sunt quia
triticum non fuit traditum; et & casus accidentalis,
cui potuit alijs modis occurri. ideo neque attenditur
ad lucra per accidens amissa, nec ad damna per
occationem remotam secuta; sed ad lucra, & damna
circa ipsam rem, & proxime, & ingentia damna
prox. obvenientia circa rem acceptationi rei sunt,
si scienter tignum vitiosum vendidit, & emptor eo
adjunxit edificio, quod corruit ex vitio tignorum
si servum furem sciens vendidit, & is alia empto-
ri surripuit, vel alios servos ad fugam solici-
tavit l. si servum 4. l. julianus 13 in princ. &
§§. sequentibus de actionibus empti; si emptorem
aliquem penam incidit quia venditor moram fecit
in tradendo materiam venditam l. latius 47 eodem
tit. lucra intercepta, que proveniunt ex immme-
diata occatione, & veniunt l. omissa 13. ff.
ratam rem l. ait lex 21. l. inde neratius 23. l.
servum 33. ad l. aquiliam l. 2. §. ult. deeo quod certo
loco. l. quod 7. C arbitrium tutele l. unic. C. de sententijs,
que pro eo quod interest proferuntur & veluti emptor
qui alium emptorem paratum habebat sub valore
pretio quod amisit ex eo quod venditor in moram
fecit in tradendo. alia exempla suppeditat ex
supra laudatis, & vera classicos Don. Gosualdus
lib. 15. cap. 4. suarez ad l. aquiliam lib. 1. cap. 4.
a princ. & per totos illos seriones.

+ tigna, idest ligna ex quibus domus fabricatur.

+ furem.

n. 14. Undeiq. tamen verus sensus
illorum verborum nec maior est obligatio quod tardius
pro armis exercat si eiusdem hodie pluris valet talis est
minorum [illegible] erit obligatio ad qualis erat
diminuatur aut perpetuatur: propter utilitatem
motus vel damna ex accidenti [illegible]: erit
tamen ratio nostrae estimationis si eiusdem vel meis
post moram hodie pluris estimetur. de hoc
verbo hodie varie disputant autores: veteres
[illegible] sensent hodie significare quodcumque instans post
moram commissam usque ad [illegible] quod non percipit ex [illegible]
D. lib. 2. q. 27. art. 7. [illegible] de instanti praesenti estimationis
accipit; agnovit tamen utrumque sen-
sum tract. 21. q. 1. pag. 152. quod per hoc dilema [illegible]
paulus; sive dedit sive non dedit si dedit eundem [illegible], [illegible]
emptor eius, [illegible] illud vendere reservare, [illegible] plena
utilitate fruitur, [illegible], et hodie dandum est, [illegible] aliud
instans, et sic estimatio debet [illegible] respectu
[illegible] illius temporis cum incremento [illegible] intrinsece
[illegible] extrinsece [illegible] doctrina est [illegible]
iustitia, et iure tractu 2. Disp. 367. [illegible] 3. [illegible]
[illegible] eodem tract. lib. 2. cap. 21. Dubit. 13. n. 101. [illegible]
[illegible] tamen eodem loco [illegible] existimat [illegible] extrinsece
accipiendo, [illegible] in foro interno teneri [illegible] damna
extrinseca; quae in hoc [illegible] [illegible]
Soto de iust. et iur. lib. 6. q. 1. art. 3. col. 2. [illegible]
[illegible] et negatur apud [illegible] 3. [illegible] resol. mor.
tract. 5. resol. 113. [illegible] doctrina, [illegible]
[illegible] [illegible] cogitat [illegible] placet [illegible]

in simili iure aliquorum emptionem in innovati, qui damno vel lucro remoto, necessario continent ... expositione quae pri... dero non ... in ... intrinseco interno, et de aliis similibus legibus ... bus ... lib. 2. q. 7. ... 8. in fine. Deinde quia Concilium ... ex ... communis emptionis, venditionis, aut damno emergente in mutuo ... part. 2. q. 78. art. 2. ad ... ibi recompensationem ... damni ... dictum, quod ... impediri deducere ... quia non debet vendere id quod nondum habet, ... potest multipliciter impediri ab habendo. quia damnum extrinsecum, quod ... remote ... non ... ficat in ... ... non obligavit in ... ad restitutionem in contractu emptionis, et venditionis. quae sententia communis est iuristarum ... ... Clara... in d. l. vinum n. 18 ... tract. 8. ad africanum in l. si fundus 33. locati ... lib. 20. quaestionum ... in l. imperator ... ... de leg. 2. ... antichresibus. Petrus ... in l. de dividuo 5. n. 31. et 32. ... matrimonio.

30. Concl.

Ubi mora ante apta in contractibus stricti iuris tempus litis contestatae; in bonae fidei negotiis tempus rei iudicatae

Expectare.

n. 25.

... nihil de ... ... explicamus ... et simpliciter illos explicamus ... nobis

Explicatur lex 3. §. in hac actione 2. Commodati

in singulis casibus praesenti eo diversa l. ex l. 3. §. in hac actione ff. commodati continet duas proprietates actionis commodati quae bonae fidei est §. actionum 28 institutionum de actionibus l. est in ea sicut in ceteris bonae fidei iudiciis iurari potest in litem, iuramentumque in litem defertur actori ea ratione, nec actor rei suae carere cogatur, si reus tergiversetur nollitque reddere causam animo suo esse, ut sibi rem teneat, et per hunc circuitum adigat dominum ut contentus sit pretio; quae venditio inter eos celebratur. haec ratio redditur in l. eius 8. §. 1. et in l. sequenti ff. de rerum amotarum, unde in rebus donatis a iudice cessat quod non convenit dominium ex pretio eius volens pendere l. si donatio 36. de donationibus inter ad puniendum quod hanc perfidiam institutum fuit ut non satis faceret reus solvendo pretium iustum pretium

Et totum quod actor iuraverit sua interesse eius sibi non restituit. hoc est iuramentum in litem. iuratur quo domino quia rem suam sibi restituit debeat, veluti aquilo contra tutores l. tutor 8. de in litem iurando; ab uxore vel eius heredibus contra maritum qui non restituit res dotales l. si filio 25. §. 1. soluto matrimonio contra fures si ratione dominii agit non ut agitur ratione eius interesse l. si vendiderint 80. §. ult. de furtis; contra dolosum detentatorem rei alienae l. arbitrio 18. in principio de dolo; et in rei vindicatione datur domino contra possessorem l. eius rei 46. de rei vindicatione. Ut agitur actione personali contra debitorem quae nondum est potens ad petit ut sibi debetur idem in eius dominium rem non transferatur non potest in litem iurari, et deficit principalis ratio quae dominium ut in superiori capitulo ex l. sequenti

68. §. de q^o hendo emptionem tradit^m 4. C. de actionib^s empti. q^d multo minus in litis jurabitur in mutuo, stipulatione, et in ceteris contractibus stricti juris l. in actionibus §. de in litem jurando in commodato q^o tract. q^d et bonae fidei, et dns agit ... res restituenda. unde apparet errore jurantis in litem, si res aliena commodata sit ut fert l. commodati. ff. commodati notant Donel. ad titulum de in litem jurando a principio facere in ratione quorelis li add. § in hac actione ... commod. 4. 8. ... lxchif. d. lib. 1. tract. 24. q. 7.

n. 16.

De hac l. propriet^e actionis commodati egit ... in illis verbis. in hac actione sicut in ceteris bonae fidei judiciis similiter in litem jurabitur. Seq^r aliaq^m ... q. 2. et quam segg. ... propon^t ... et rei judicandae tempus, quanti res sit observatur, ... clausula ad aliam ... ut ... qui astruit Exchifer. d. lib. 1. tract. 25. q. 1. et 2. in quo valde lapsus fuit Don. int. in hac actione 3. de conditione triticaria. n. 14. praesertim n. 16. q vult unamque clausulam unam facere, et sentit rei judicandae tempus expectari tantum, quando juratur in litem ... commodatarius, et exquibusdam libris, quos ... adire non potuit, loco illius ... et ... nisi ut ... praefato § ... apud Acurtium ind. §. in hac actione verbo quanti veniet ... et dicentium ... verbo ... pertinere ad ... melius, qui sentiunt ... et aliq ... que proponitur in verbis et rei judicandae et

quam.

quamvis ~~[illegible]~~ vatie valdeque inser
repugnent distinctio tam praedicta agnovit
Albericus ind. l. unius a principio post tract. ad
africanum ind. l. hoc 37. mandati, et ind. l.
quoties 59. de V. o. et omnes illustrius q.q.
q. 26. ant fab. lib. 16. jejunii q. 3. et in
alijs locis quae excussi fordequerunt d. lib. 1. tract.
21. et 22. et tract. 25. impr. 2 q. 1.

n. 17. In postremis verbis legis di-
cte, et sub locum tertiatae ponit distinctio inter [illegible]
[illegible] bonae fidei, et ex [illegible] quibus (inquit)
in stricti litis [illegible] tempus expectetur. in stricti di-
citur terminoque, pro [illegible] [illegible], ut notatu
dignum sensit Guill. Fornerius. lib. 3. selectionum
c. 1. super q. ut exponamus quod sit tempus rei ju-
dicande, quod diversus creatione rei judicate [illegible]
[illegible] [illegible] ostendit. et tempus quo res in [illegible]
nationem deducitur ut comp. dicit in l. 3. §. super
conditione de actionibus empti. hoc aut tempus hic
tractus [illegible] per omne illud per quod durat judi-
tium; quod per totum hoc tempus res judicata e [illegible]
ut ita me exponam, nec e unus locus [illegible]
tione in utroque meminerit rei judicate, ut ad
illud [illegible] referatur: quare vera e [illegible] an-
tiquorum apud Albericus ind. l. unius ex n. 24. q. de
ante tempus rei judicande includere eo e tempus [illegible]
testatione. usque ad ultimum [illegible] quam [illegible]
pro in [illegible] [illegible] [illegible]. lib. 1. tract. 27.
q. 6. hic [illegible] tempus litis [illegible] e tempus [illegible] ju-

ditij, n. accipiendi: q. tpq accipiendi utro
tq currit, l. 2. §. profitz 3. de priuatis delitis
juncta l. cu fundus 31. de rebus creditis. et post
[illegible] suarez ad l. aquilia [illegible]
[illegible] indicauerat [illegible]
[illegible] n. 7. quamuis [illegible] et alter
ab eodem suarez laudati.

[illegible]

[illegible] debet judex ferre [illegible]
petita fuit [illegible] fund. 16. [illegible]: quare [illegible]
rei [illegible], et super illa fiat litis [illegible]
[illegible] sententia [illegible] q. in illa [illegible]
l. 3. §. [illegible] et [illegible] actio [illegible]
funditur quae in nouam actionem judicati l. aliud 29. de
nouationibus. [illegible] dixit ad aliud tam [illegible]
positus, in l. 2. de usuris qui est qd petit, tale dari de
bet. [illegible] crescat [illegible] decrescat postea [illegible],
parui refert; [illegible] ultra
qd [illegible] judicij extendi n. [illegible], ut [illegible]
[illegible] tract. 27. c. [illegible] notandum [illegible] aliud
[illegible] rei aliud eius [illegible]: [illegible]
utilitas quae proxime, et immediate ex re proueniunt
l. [illegible] 4. de usuris; veluti fructus [illegible]
[illegible] ac [illegible] et [illegible] ex
[illegible], ex [illegible] ag. d. l. 2. l. videamus
38. §. actiones de usuris l. [illegible] 78. §. 1. de V. O. et
[illegible] veniunt in actionibus [illegible] ab eodem die. l. [illegible]
[illegible] 17. §. 1. l. seq. l. praeterea 20. de rei [illegible]
[illegible]; [illegible] qd refertur ad

[illegible] [illegible]
ratio differentiae
inter utrumque
[illegible]

ista eq in altenius causa: quos et alios Doctores pro Sequitur Lepius d. lib. 1. tract. 21. q. 7. et tract. 26. q. 2. et 3. post suos, sabaq, dixit que ... Sperientatione 19. n. 5. Deinde notandum est, quam ... stimatio corporis ... ad ... Dicam ... l. mora ... perlitis Contestationem l. magnus 213. C. de ... stipulationem; tam quando mora ... facta non sit, nec ... iudicii, ... Contestationem impositi: quorum titulo Contestatio ... valet, moram ... et nouationem; ex quo exinde certaque ... pro stimatione debere cogitur ... est Ut nec mi nuitur nec augetur rigorit. et ... iudicio bonae fidei sunt laxe natura, tribunt que potestatem iudici arbitrandi quo bonum et aequum est l. ... 6. § ult. l. quantum ... C. de negotijs gestis l. in bonae fidei 7. de eo quod certo loco § in bonae fidei 29. institutis de actionibus. ideoque ad stimationem rei l... contestata sit ex iudicio bonae fidei, si postea stimatio creuerit, creuit condemnatio; quia est mora et quia iudex non est tam astrictus formulae Ut notarunt ... in l. quoties 59. de V.O. Castro de praelect. 3. n. 179. in fine. Unde et colligo insignem differentiam hac in re inter usuras, et stimationem petitam ex contractu stricti iuris. Nouatio autem necessaria, efficit ut non crescat stimatio. et tamen non efficit, Ut sistantur usurae, quae ex stipulatione antea debebantur; quia nouatio necessaria non tollit causam praecedentis obligationis l. licet 24 de usuris l. 1. C. de iudicijs iuncta lege alia 29 de nouationibus, Ut post Regentem docuit Petrus faber in l. non solum 86. de

regulis juris. ex qua doctrina dilucide potest
explicare d. lex. non solet ubi Baldus docet non
solere plerunque fieri deteriorem conditionem eorum
quae litis contestatae sunt. noto verbum plerunque quod
denotat aliquid accidere contrarium. omissis verbis
ibi allatis a petro fabro ruberdo, et jacobo go-
tofredo, loco non magis adaptor, illud enim quod adstimatio
non rei agit judicio stricti juris, si ex post facto cre-
verit facit deteriorem suam conditionem post litis con-
testationem si vero agit judicio bonae fidei, crevit vel de-
crevit in quantum stimatio creverit. N. 19.

Ex his apparet doctissime
jrnerium, et Gagolinum apud Curtium glossa magno-
rum in hac actione de conditione triticaria quod si
re, stante litis contestatione ex contractu stricti juris de-
bitor non esset in mora, non crescere stimationem quo
ad condemnationem post litis contestationem, et in suo proprio
Hipotesi accepisse d. leg. 3. §. in hac actione commo-
dati. Et Curtium quod dicit hoc nimis de neipsius
scientia, et rationem natura, non animadvertisse all.
legem quam proxime tradidit, quae optimo juris
sunt. apparere et regulis, et distinctionem multis in dictis
re esse accipiendam: quod licet a oratione de commoda-
to loquens fuisse, quae in quantitatem non habet locum,
sed tantum in corporibus, l. 3. §. ult. cum leg. seq. commo-
dati, tamen ea aucta oratione generaliter docuit
in stricti contractibus in eundem aestimationem
deteriore litis contestatae. Et praecedens regula ge-
neraliter accipienda est in omnibus bonae fidei judiciis

Stinilli si ante apta mora non fuit stimatio praestetur de tempore rei judicandae: nisi generis debeatur et ex negocio bonae fidei ingeneratur. Ex natura rei non potest aliud quam petitori quam litis statae ut dicam infra in § Cloe.

n. 20
Explicantur lex eius fundus 31 de rebus creditis et lex his 37 mandati.

Inde ... infertur explicatio ad textum in l. eum fundum 31. de rebus creditis, juncta leg. 37. mandati. in l. donamus, si ... petatur per ... incerti, veluti si omnium fuit stricium per stipulationem. l. ex stipulationem 74. §. ult. de V. O.; vel ex alio quocumque contractu, omnem causam, omnes quae utilitates rei restituendas esse actori, quae haec ... tempore traditum fuisse: quod eis utilitas quae venit post acceptum judicium restituenda est l. qui petitum 8. §. generaliter 6. de ... in 2. asserit Africanus, si ... ditor ... principalis agat ex stipulatione pro re certo promisso, post litis statae ... esse ad ... tionem rei ... quia stricta obligatio est ... dictione agitur ... labitur ex ... lib. 4. tract. 21. q. 3. quatenus ... adpelle ... et ex stipulatione ... ut ... post de eo loquitur agente mandati ... est ... accipiendi esse ... creditore agente, ex stipulatione.

n. 21.
explicatur lex fundum 28 de novationibus.

2.° exponendus est textus in l. fundum 28. de novationibus ... fundum Cornelianum sibi ... stipulatus fuit: deinde ... novandi, ... novam acquirendi obligationem stimationem ... fundi stipulatus fuit

perhibet verba, quanti fundus est. I. docet statim
secare novationem, et stranguere stipulationem per
[illegible] q. de cuius novandi l. ult. C. de no
vationib. § praeterea institut. qq. modis tolli
tur obligatio. ex quo duo necessario infert; primum
est, si solvat fundum promissum, obligatio
nem tollit: quia solutione eius quod debetur tollitur
obligatio § 1. instit. eod. tit. Secundum est, quod obligatio
nem non tollit, quia ex eo non fundus aestimatio de
betur quae constat in pecunia numerata. de so
lutione transit ad novationem necessariam, quae fit
in judicio per litis contestatione d. l. aliquando 29 eod.
tit. et subinfert si creditor petat fundum,
quo obligatio fundi in stipulatione deducta
transfunditur in obligationem judicati, eamque
fundi obligationem aestimationem, quod diversae.
Et hic est illorum verborum, *nec si legatarius*
ex l. petat, juncti verbis quae antecedunt,
et doctrina domini Salgado lib. 1. illustrium
tract. 4. q. 6. n. 11. et 12. et lib. 2. tract. 2. qq.
per totum suarum ad l. aquiliae lib. 1. q. 3. n. 2.
brisonii lib. 2. de solutionibus tit. de novatione
[illegible] [illegible] n. solet 86 de regulis juris, et
[illegible] praeditorum interpretantur pag. di [illegible] [illegible]
[illegible] l. 28. denique si fundus detineri, [illegible]
[illegible] ex post facto stat quaerit de differentia aestima
tionis inter utramque stipulationem, et ait in
stipulatione fundi praesentis aestimationem fundi
[illegible] considerari, quia a praesenti aestimatio fundi

petitio nihil aliud e quam estimatio quam
facit eius petitor idest cuius litis actor contestatur
hec enim est ipsa petitio nempe iudicialis l.
amplius in petitis ff. ... [illegible] late
... haueteris dom. ind. l. vnum 22. de reb. creditis [illegible]
... potentius tironum ad tit. extra de lit. [illegible]
qd [illegible] notabilit[er] ... adeo l. in 2. ... [illegible]

1522 [illegible] actio ... tritticaria.

docet tractandum ... [illegible]
... nullis locis [illegible] exprimunt
[illegible] actionis ... [illegible]
... [illegible] ad aliam ... [illegible]
... [illegible] nullam mentionem [illegible]
... exprimit tamen ... [illegible]
[illegible] tit. de [illegible] actione [illegible] tritticaria
[illegible] actio extimatoria, quoniam cum [illegible]
quod non sit pecunia numerata, sive ... sit, vt
vinum, oleum, frumentum, sive corpus, vt [illegible]
[illegible] petitur estimatio, quod dari [illegible]
[illegible] ... [illegible] ind. l. vinum ... tunc
ad vnum ... rei sive eius estimationem agitur [illegible]
tritticaria l. 1. et 2. de [illegible] tritticaria, que actio ...
[illegible] debeatur ex mutuo, aut ex [illegible]
... sive ex empto aut alio
quolibet contractu bone fidei ... [illegible]
[illegible] ... post [illegible]
in l. 3. cod. tit. [illegible] actionem tritticariam
ex contractu bone fidei [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]

contract

Tract. 8. in d. l. hos 37. mandati q. nullo
e. 3 dicis quin sit stilijuris ma forte excepto 3
ditione indebita: vel ideo q. intr judicia bone fidei
n. 3memorantr 3ditiones in §. actionu 28. inst.
de actionibus vel alijs fundamentis exqq. id colide
3tinent Don. ind. l. 3. n. 10, et fab. de error.
[illegible] decade 84. herrore 3, et 4. nequ [illegible]
judicijs remedia strictijuris introducta fuerunt, que
sunt 3ditiones; ut proinde si vellet creditor stricte
agere, nec amplis potestate judicis relinquere
arbitrandi ex bono, et equo, q. aliquando no-
cet ut ex l. in duobus 28. §. ex 3. 4. de jurejurand.
l. de adq. re 5. de exceptione rei judicate l. si quis n.
de nou. - pronauit in repertorio pro relat. ad titulu
de V. O. tract. 1. ex n. 46. ubi de 3dit. dixi. n. 23

ig. q. ind. l. hos 37. et ind.
l. sy dz 28. dicr de ineunda stimatione rei que ex
stipulatu debetur, nihil aliud e. quam 3dict. tri
ticarie experiri, ut ibi et cete notat. ymg.
quare q. dictum est hic eadem e. stia et ex ind.
l. ult. de 3dit. triticaria in qua 3tulerit docet,
si meis aliqua petita sit ex obligatione que
diem n. het, tanti stimandum esse, quanti fuit cum
judicium acciperetur, idest, litis 3testate tpore. idq. docuit juli
anus, et Sabino, int. vrrij 22. de reb. creditis. ita que hemos
quatuor testimonia inter se 3cordantia; in actionibus stricti
juris, siue petatur fundus siue stiuy, siue meris, liuegiq
ante mora, semper spectandum esse tps. litis 3testate strictiu
pt, quamvis Bmd. reclamet, n. sinus subtilitas quoniam ICti.

q absoluta docent virtutis actionibus tamquam litis statuta ge-
tari, nec restringuunt tempora agendi; nec nos quoque
stringuamus, alioquin ex verbis fallimur.

4 cto.

Mora interveniente a die morae usque ad sententiam crescere stimationem rei, et quae requiretur expectari

n. 24. Asserto dicentes ex l. in re § [illegible] furtiva ubi quaeritur quod [illegible] injuriis
[illegible] sit, quando res subrepta petitur a domino per condictionem
furtivam, si incumbat eius stimatio, respondit [illegible]
[illegible] quanti unquam plurimi fuit quo tempore
[illegible] ex quo furtum factum fuit neque [illegible] libero
[illegible] dandorum [illegible]. rationem sue reddit: semper
enim moram fur facere videtur. arguit a moroso ad furem:
fur ideo tenetur quanti plurimi res unquam fuit,
quia semper est morosus. ergo morosus debitor tenebitur
[illegible] plurimi ex quo tempore moram [illegible]. [illegible]
[illegible] qua ratione vult restringere ex hoc [illegible]
ad condictionem furtivam [illegible] lib. 1. tract. 21. § 4. et tract. 27.
[illegible]; sed e contrario multi ut quilibet [illegible]
[illegible] quandocumque post furtum [illegible] moram rei stimatio crescat
[illegible] hoc [illegible] exemplum stat in l. ex argento
[illegible]. veluti si massa argenti subrepta fuit
[illegible] ex ea [illegible] pocula [illegible] ad stimationem
[illegible] quam [illegible] [illegible]
[illegible] sit [illegible] argenti [illegible]

[illegible]

Stat quae publicitos totum tot; putatur. Jordg ix. l. ei q. mora imprimi. l. infurti actione 50. l. inst. ff. 67. §. infans 2. de furtis ubi stat ratio, & quo(d) rei
rei Dominus manu melius ... conditionem etiam ... conditionem furti existimare. fundat & ... l. ... ... 27. de conditione furtiva, ubi pomp. ait tollit conditionem furtivam sublata mora ... conditionis ... ... facta, ... novandi, aut ... tres ... in l. succedemus 29. §. ... de V. O. & quia ubi ... ... mora amplius n(on) tenetur conditione fur, ut de quo ... quae alio debitore moroso dicemur in l. ... 8. de novationibus. l. q. ... 72. §. ... 2. de solutionibus. ... mora qua retinet, & auget conditionem furtivam, n(on) furtum ipsum: alioquin vulgata mora manere ... ... in l. ult. de conditione furtiva dubitatum fuit, utrum mora purgata censeretur, si fur paratus esset suscipere conditionem ... se defendere in judicio, et D(omi)n(u)s n(on) intenderit actionem, dum res ... ... manebat ... post ... interitum? movebat quaestionem ... in l. ... solutio ... 24. de usuris ... separatim ... judicium ... purgat mora. nihilominus ... ... moram purgari negat ... : q(uia) tunc paratus ... moram n(on) ... vel facto purgat, quando ... facto aliaque causa supervenit, quae dedit justam causam litigandi l. paratus 47. de usuris l. q. sine dolo 63. de regulis juris: furtum ... ... , nunquam ... justam causam litigandi, ... voluntate d(omi)ni semper mora ... ... ultra ... ... ad africanum in l. si servus 108. §. si servus 11. de leg. 1. ... ... l.

125.

Ex quibus ... sicut ...

Explican lex ff. ad leg. aquil. & depositi delicti

ff. ad leg. aquil. & depositi delicti ... [illegible]
actione legis aquiliae, & in actione furti: quod in illa
inspicitur retrorsum annum ex quo damnum datum est l. ait lex
l. ... l. inde Neratius 23. § idem ulpianus 2. ad
l. aquil. in hac non dicit retrorsum ... putatio amotionis
[illegible] tunc dig. accipiebant [illegible]
[illegible] in d. l. in res 8. § 1. de condict. furtiva &
decade 80. [illegible] 20. & seq. tract. 8. ad africanum
in d. l. nos 37. mandati [illegible]
[illegible] quod dixit accipiendi, non accepti
[illegible] itaque [illegible] ex quo potuit [illegible]
[illegible] ex quo furtum factum fuit [illegible] dedit [illegible]
[illegible] accipiendo ut dixi supra n. 17. [illegible]
[illegible] in l. [illegible] amotarum [illegible]
[illegible] manet ergo mora contracta [illegible]
mora tenendo estimationem rei quanti unquam [illegible]
[illegible] fuit, [illegible] ut video [illegible]
in l. 3. de condict. triticaria [illegible] magna [illegible]
Jasonem in d. l. [illegible] n. 13. ibi [illegible] ex n. 2. [illegible] ex
n. 3. [illegible] ex n. 14. [illegible] in d. l. [illegible] ex n. 7. [illegible]
[illegible] d. lib. 6. [illegible] tit. 8. [illegible]
[illegible] ex n. 71. d. nicol. [illegible] ex n. 199
[illegible]
[illegible] d. lib. 1. tract. 22. § 2.

126.

Explicatur lex 3. de condict. triticaria

Ex quo facile [illegible]
in hac act. [illegible] de condictione triticaria [illegible]
[illegible] deliberat [illegible] autor tract. 24. [illegible]

[illegible] principio [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] initium [illegible], aut [illegible]
[illegible] ad [illegible] ex n. 4. et 13. et add. l. [illegible] ex n. 16. q[illegible]
putat de casu quo res deterior facta est vel interfecta
[illegible] aut [illegible] non potest [illegible] interest vel
deterior fiat; [illegible] non habet corpus determinatum
[illegible] vagum, [illegible] l. incendium [illegible]
l. in ratione § [illegible] ad l. falcidiam nec est novum
ut verba [illegible] subjectam materiam distinguatur
ad magis [illegible] ut ex l. 3. § in hac
actione ff. [illegible] notavit [illegible] magna
[illegible] quod [illegible] in eadem sit adiri
mationem rei [illegible] quod petitor respondet [illegible]
[illegible] esset expectandum [illegible]
[illegible] stare corpus dicitur; quod [illegible] interi
[illegible] deterius factum fuit [illegible] in eodem statu [illegible]
[illegible] ex [illegible] tract. 17. § L.
[illegible] in [illegible] ad [illegible] mutatae [illegible]
[illegible] nec fuisse factum [illegible] deterius
refertur ad integritatem et ad sanitatem; [illegible]
ad [illegible] aliquando [illegible] accidit [illegible]
[illegible] manens in eodem [illegible]
[illegible] hanc [illegible]
[illegible] excogitavit [illegible]
[illegible] acriter defendit [illegible] ex [illegible] tract.
120. § 1. [illegible] non [illegible]

[illegible] potuerit [illegible]

terius facti nec respectu [illegible]

bus

n° 27.

[illegible] xxviii. tract. 24. 22.

ad illa verba an sit [illegible] petitae quasi di-
versus [illegible] existimat quo sig-
nificare de stima [illegible] diverso judicio
petita fuit et quod non potuit dari dicendus fuit sit
ad stimationem esse expectandus [illegible]
nationem hoc ideo sensit, [illegible] ipsa peteretur
ei, [illegible] expediens fuisset, reduci ad es-
timationem facere condemnationem. l. ult. de fidei
commissariis libertatibus [illegible] fundus 26. cum similibus.
sed nemo non videt explicationem hanc vim facere
illi verbo petitae debere enim dicere quae judicio
petita fuerat deinde multa supplet quae nullo
modo exprimit nec indicat [illegible] di-
cendum est [illegible] esse stimatoriae rei
l. 1. et 2. de [illegible] ut [illegible] dixi, quae expedi-
tur, [illegible] ita intendit [illegible] et pro ea [illegible]
mationem quam tot nummis facit ut quotidie
[illegible] experimur, alioquin non esse [illegible]
[illegible] sed certi; quando [illegible] dari
[illegible] petimus l. cum fundus 31. de rebus creditis
l. stipulatus 74 §. ult. de V. O. [illegible]
correspondeat titulo [illegible] quae
petita [illegible] petebatur [illegible] stimatio.

n° 28.

Absolute primo [illegible] transit
[illegible] ad alios, [illegible] quod dicendus sit

si respectiva desierit esse in rebus humanis
hinc non potest expectari tempus condemnationis
quia nihil tunc fore: sed tempus interitus expe-
ctandum esse notat tunc deteriorem factam
fuisse rem interesse rei ante eorum in eodem
statu permanente, quia deterior actione non
recipit tractare utique adversae. Cuiusque
quod si aliud dixerimus divinationem inhu-
positionem quod servus dixit mortis tempus
esse expectandum, seu ius explicuit debere
accipi emphatice idest late cum aliqua exaggera-
tio ut exponunt Eromeus in adagiis de [illegible]
[illegible] 8. proverbio 8. Alciatus lit. 2. dis-
ceptationum cap. 11. videlicet Paulus ante tempus
mortis antequam servus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] expectaretur nullus
[illegible] fore ut recte explicat et
Accursius hic ita solet argui [illegible]
quando [illegible] proveniat ex negotio bonae fidei
semper est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] mora tempus
[illegible] expectare [illegible] l. 3. § in hac act.
[illegible] comm. quod illud tempus et non condemnationis
inspiciebat. [illegible] hanc objectionem Placentinus
[illegible] distinctionem [illegible] ex negotio bonae
fidei provenientem bonae fidei esse et [illegible]
[illegible] ad [illegible] bonae fidei [illegible]
[illegible] et intellectus Placentini
[illegible] divinationem [illegible] displicuit

Acurtio ind. magna quare expres
sito in sententia non supra tradita quia
quia sententia in casu mortis vel in
terius temporis fuisset dene quin nec vi
liori nec deteriori facta fuit anteri
teriis per in cede Antemarmontit et
bonitati, et valoris quae fuit in temporis
satis expertus Auctoris ad hanc legem
dom. l. n. 22. et mortis imprudenti
l. 4. 8. n. 74.

n° 29. Sequitur ul-
timus casus in verticulo in utroque in
quo Ulpianus incipit disputare
de re deteriori facta inne et ratio
ne quod non distinxerunt tantummodo
quoniam inter posset quod in utroque
casu nempe tam mortis, certe, quam
si extat ut exposuit Auctoris quod
est mora debitoris res deterior
facta sit non esse inspiciendum
tempus mortis, si postea interveniat
nec temporis condemnationis si extat
quoniam ad temporis morae in his
casibus erit reducenda ...

Ratio sensus proprius verborum obscurus est potest enim significare ipsum instans morae et non tempus subsequens ut cum diximus in contractibus expressit jurisj quod non sit mora tempus litis contestatae expectam

passa a la buelta

d[illegible]. in hac actione [illegible] negamus inquit quod illud et non aliud [illegible] [illegible]. Explicavit ita [illegible] elegantissime Bartolo [illegible] ind. l. [illegible] n. 13. [illegible] [illegible] dellanno D. nicolaus [illegible] [illegible] n. 180. ad seqq. [illegible] intelligatur [illegible] ex [illegible] aestimatio debeat [illegible] moratur in uno instanti [illegible] durat quandiu creditori satisfactum non sit; [illegible] [illegible] reducitur; [illegible] donec [illegible] [illegible] exponat ind. l. 3. n. 13. et 18. et ind. l. [illegible] n. 16. [illegible] ex testimonio marcelli [illegible] [illegible] loqui de eo [illegible] aestimatio rei non credit, [illegible] decrevit post moram: [illegible] rationem, [illegible] dando post moram vel culpam, debitor non liberatur l. [illegible] §. 1. de [illegible] furtiva l. 3. §. ex credito ff. commodati l. [illegible] 84. §. [illegible] de legatis 1. l. [illegible] 66. §. [illegible] l. quaerimus 33. §. 1. de solutionibus. [illegible] [illegible] aestimationem rei deterioris factae post moram: quare [illegible] minus [illegible] ad [illegible] mora [illegible] [illegible] minoris. [illegible] aestimatione rei post moram, [illegible] deterioratione [illegible] post facto [illegible] sumenda [illegible] ex aliis [illegible] n. 24.

Sco Clo.

n. 30. In generalibus [illegible] mora, quam [illegible] stringit [illegible] testationem [illegible] [illegible], ita [illegible] notemus, [illegible] [illegible]

[illegible] loco soluerit soluere; vel generaliter
[illegible] solutioni adiecti a [illegible]; [illegible] per
[illegible] 32. de [illegible] 23. de O. [illegible]
l. [illegible] 31. 3. [illegible] de V.O. l. magna 13. [illegible]
[illegible] & [illegible] si quis debeat vinum
[illegible], et [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible], & extimatio [illegible]
[illegible] & in [illegible]
[illegible]
[illegible], rectum ad illius [illegible]
[illegible] imo post litis [illegible]
[illegible] generis, vel post diem, ad verbum, [illegible]
[illegible] & [illegible] ad rem iudicatam.
[illegible] diei, si illius [illegible]
[illegible] celebratus fuit. Ut expresse [illegible]
in l. [illegible] 22. de rebus creditis & in l. ult. de condictione
triticaria. quae doctrina fuit [illegible] in l. 3. § in hac
actione commodati verbo litis [illegible] & in hac [illegible]
[illegible] diligentissimo [illegible] de [illegible] in d. l.
[illegible] ut refert sic [illegible]
D. [illegible] 3. n. 189. & [illegible]
n. 8. [illegible] fundatur in d. l. vinum [illegible]
[illegible] & in d. l. 3. de condictione triticaria ex n. 13.
& in l. [illegible] 59. n. 10. de V.O. [illegible]
[illegible] d. lib. 1. tract. 27. q. 4. [illegible]
[illegible] tract. 25. q. ult. [illegible]
[illegible], & notabilis [illegible]
[illegible]

N. 31

fidei & soluti[illegible]

Et quamvis cum D[omi]no chumaz-
io, & Donel. videntur diferentes rationes, quæ
talis ē: tribus verborum quæ in generare debet ē quod
vagum & futurum nunquam appareret qualis [illegible]
potest solutio velle diem; immo potest quantitatem
quæ debetur in eadem bonitate: quod quamvis [illegible]
judicialiter deminuatur creditoris solutio, id tamen
tractari superflue [illegible], [illegible] vagere [illegible] dico
[illegible] potest [illegible] in hoc [illegible] requiri [illegible]
[illegible] ex hinc potest videri [illegible], [illegible] deter-
minatum nunquam appareat. cum [illegible] solutioni
solutioni venit, tunc certificatur vel determi-
natur, quod eo die placuit contrahentibus ut daretur; [illegible]
quæ remittitur [illegible] quod hunc genus
[illegible]: licet & creverat postea, [illegible]
maior [illegible] quod nunquam [illegible]
[illegible], quod vage, & future promissum fuit, promi-
ssio in vaga nunquam determinatum [illegible]
nisi diem venit antea [illegible] postea; futura
vaga, & generica obligatione. quod [illegible]
& [illegible] in illo [illegible] requirere [illegible]
[illegible] determinatur per litis [illegible], quod
tunc [illegible] determinare ut detur, & [illegible] ad litis
[illegible] l. 2. [illegible] de [illegible]
[illegible] ex [illegible]
tunc [illegible] determinatus
[illegible] & quod [illegible] potest requirere; ante
tamen & postea [illegible]
potest [illegible] ne [illegible].

Ut vero appareat verius intellectum
tribuimus supra n. 10. textui in l. 3. § si per venditorem ex
actionibus empti creatum esse [illegible] divino venditor
non [illegible], [illegible]
venditus fuit [illegible] erat in [illegible] in illius dolus. [illegible]
[illegible], [illegible] vinum venditum fuisse, non poterat [illegible]
-ri [illegible] contractus vel dies quo in [illegible] res deductae;
[illegible] expectandus esset dies solutioni destinatus, vel si [illegible]
[illegible] esse, [illegible] ratione [illegible]
[illegible] venditorem non fuisse petitum aestimationem vini [illegible]
[illegible] tritici; [illegible] licet in [illegible] vinum [illegible]
[illegible], [illegible] aestimatio talis vini [illegible] in
[illegible] poterat ex [illegible] usque ad [illegible]:
[illegible] non poterat expectari [illegible] contractus in [illegible]
[illegible] petitum fuisse
aestimationem actione ex empto, quae est bonae fidei [illegible]
[illegible] conditione triticaria, quae est stricti iuris; [illegible]
[illegible] remedium pari contractus bonae fidei [illegible]
differentiam [illegible] remedii [illegible]
[illegible], [illegible] ex verbis libeli: [illegible] triticariae
[illegible] aestimationem vini determinatam petat, veluti octo
pro singulis amphoris 99. [illegible] aestimatur vinum, [illegible]
[illegible] usque ad [illegible] actio [illegible] ex empto est, [illegible]
[illegible] quanti sua interfuit [illegible]
[illegible] non fuisse [illegible] 21. §. [illegible]
[illegible] actionibus empti, itaque [illegible] triticaria [illegible]
[illegible], [illegible] actio [illegible] ex empto est bonae fidei,
[illegible] tendit 1. [illegible] principaliter ab interesse, [illegible]
[illegible] aestimationem. [illegible] q. [illegible]

[illegible]
[illegible] explicat
[illegible] 3
[illegible]
[illegible]

N. 33

Ex his itaque et principiis sententiis

ē de doctrina nostri [illegible] [illegible] docet Bar

de ratiociniis [illegible] c. 27. per totum max. [illegible] n. 7. [illegible] ad-

ministratorem, heredes, et economos [illegible] [illegible] ex ad-

ministratione [illegible] tenetur [illegible] [illegible] [illegible], quod [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] inferre; [illegible] [illegible] plurimi

[illegible] in [illegible] sumpsit, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

voluptate; [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

ex estimatione here. quae estimatio non [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible], et nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ut comperiunt Franciscus [illegible] de [illegible] lib. 3. [illegible]

l. ad fines Bobadilla lib. 3. [illegible] c. [illegible] n. 47. [illegible] aut

res a mobiles [illegible] [illegible], quae durare possit [illegible]

[illegible] [illegible] 81. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

cum suis [illegible], que [illegible] [illegible], [illegible]

quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exiget administra-

tor, [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] et determinatas;

[illegible] debet in [illegible] [illegible] servare, nec vendere, aut

in suos usus convertere citra voluntatem domini [illegible] [illegible]

[illegible] sumat in [illegible] [illegible] facit, [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] malo [illegible] egit l. [illegible] 69. [illegible]

[illegible] et per [illegible] tanquam [illegible] tenetur [illegible] [illegible]

[illegible] l. 3. C de [illegible] ex l. [illegible] [illegible] [illegible] utilitas

que intercepto [illegible] idest [illegible] tanquam

[illegible] extaret nec [illegible] esset. quod aut [illegible]

[illegible] [illegible] plurimi [illegible]; quomodo [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ponit [illegible] [illegible] ex n. 20. usque

37. ne in [illegible] [illegible] [illegible] diligenter tractat.

6 Ex° [illegible]

Si Locus adiectus sit Stratum in quo facienda solutio sit, initio stimatio habita ratione loqui

[illegible] 34

[illegible] vinus 22. [illegible] in toto gravit, cuius loci pretius sequi oportit? respondit [illegible] vinum quanti eo loco esset [illegible] quanti ubi esset [illegible] l. ult. [illegible] ubi [illegible] gaius docuit [illegible] adque [illegible] vel non adiecto die, [illegible] stati, [illegible] in loco [illegible] stimatio [illegible] eius loci quo dari debuit. [illegible] de loco [illegible] venit [illegible] loci [illegible] l. 3. §. [illegible] ubi [illegible] quo loco [illegible] vel quo venit vel [illegible] §. ult. eiusdem legis [illegible] non oportet cuius loci [illegible] in quo agit; [illegible] ubi [illegible] oportet. nam [illegible] a Brundusio vinus venit, [illegible] alibi [illegible], Brundusii tradi oportet [illegible] [illegible] inter [illegible] non [illegible] Verbo a Brundusio [illegible] [illegible] dilatavit [illegible] [illegible] §. 2. [illegible] Brundusio [illegible] alibi venditio vini celebrat [illegible] Brundusii [illegible] del venditor [illegible]

10

8. Opinator. Brundusium enim, quasi Bru-
ndusium est ab etymologia tradit Stephanus
de Urbibus, e portus quondam celeberrimi
in extrema Calabriae parte. Verius maris supe-
rius, qui [illegible] laudat [illegible]
[illegible] atque [illegible] transvehebant,
[illegible] marmo stat [illegible] Calabriae
[illegible] D. [illegible], et in Calabria [illegible]
[illegible] nobilissimus fuit, et [illegible]
portabatur, [illegible] in Italia [illegible]
[illegible] Comitate. Ut loquens de [illegible]
[illegible] dixit Oratius lib. 1 carmine 30. [illegible]
[illegible] [illegible] merce. Plinius quoque lib. 34. 46.
q. abrundantia [illegible] [illegible]
germana transvehuntur alio. Similis [illegible]
in l. 2. D. de servis exportandis l. ex facto 35. §.
[illegible] 3. de heredibus instituendis.

l. 35. [illegible] loci [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] diversitate loci
[illegible] l. et ideo 3.
[illegible] loco [illegible] etiam [illegible] in [illegible]
[illegible] loci [illegible]. Unde de [illegible]
[illegible] antequam [illegible] effluxerit
[illegible] transferri in illius loci [illegible]
[illegible] l. 4. [illegible]
[illegible] tractandis
de [illegible] in [illegible] regulis traditis
[illegible]

[illegible]

[illegible] Ut posit quae [illegible] l. 21 [illegible] in l. 3. §. ult. de [illegible] n. 32 [illegible] lib. 1. tract. 27. [illegible]

n° 36

Nec quid dissimulemus obstant predicta verba legis Ult. de Edict. triti: ibi: Ut primus stimatio summatur loci, quo dari debuit noto verbum Primus; Ergo si primus loci destinati habetur ratio ad stimationem ineundam; sequitur deinde etiam sumendam esse stimationem loci,

Ubi agitur si id stilius fuerit creditori; cō-
mũ ẽ gravius sensus p̃t dictĕ adverbij q̃d non
semper ẽ ordinis nec dicit ordinẽ ad aliud
sed tempus ẽ signi ficanti q̃d ẽ proprium; Ut
apud Virgilius Eglog. 1. Ubi dese ita canit.

Hic mihi responsum primus dedit
ille petenti.

Ubi primus appellant Augustus qui fuit post
sequens, cum primos dubit laccoris debuisset Me-
cenati. Et alijs Procuribus itaque sensus ẽ
si locus destinatus ẽ solutioni ante omnia
sequendus ẽ huius loci estimatio si ñ ẽ de-
stinatus facienda ẽ de loco in quo agitur.

n. 37.

Pro coronide ad vertendum ẽ
Antonius Faber lib. 16. Conject. c. 5. Schiffor
Segerus ad eundem, lib. 1. tract. 26. q. 1. maximi
nervis, et summa vi disputare, an crescere
possit estimatio rei petite post rem judicatam?
quam q̃m. ineptam esse senseo, et ut dicunt lu-
ctoris de subjecto, ñ supponente eo solo, q̃d ad
juris consultos nec discussam nec tractatam video
qui alioquin nullus casus omiserunt in hoc
tractatu facile tamen ex superioribus principijs
potest profligari, q̃a si obligatio de hac ultimo
ad illud diem referenda ẽ nec pot crescere, nec
minui, ut dixi in 1. et 2. casu sin ẽ mora
antecita et agitur judicio stricti juris, prospicit
inspiciter tempus litis contestate ñ aliud; si v°
agitur judicio bonæ fidei totum tempus rei judi-
candæ expectatur usque ad rem judicatam et ñ

[illegible]

[illegible] quanti plurimi [illegible]

[illegible]

[illegible] deducitur. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Sanctique [illegible]

Index argumentorum, quae in huius
tractatus capitibus continentur.

Secundus tractatus

MS. en 4.º pergamino con 272 f. utiles. mediano.

Tractatus varii juris, auctore Josepho Hernandez de Retes anno 1658.

Falta desde el f. 22 al 69.

desde el f.º 94 al 121 es impreso.

Rotulata

Lectiones Salmanticenses Dni. Retes.

29

14
16
84
14
229